50455/B

A xxx Syd

55450

THOMÆ
SYDENHAM
MED. DOCT.
AC PRACTICI LONDINENSIS
Celeberrimi

OPERA MEDICA

EDITIO NOVISSIMA variis variorum Præſtantiſſimorum Medicorum Obſervationibus quàm maximè illuſtrata & aucta.

TOMUS SECUNDUS.

Cum ELENCHIS RERUM *&* INDICIBUS *Neceſſariis.*

GENEVÆ.
Apud FRATRES DE TOURNES.

M. DCCXVI.

Cum Privilegio S. CÆSAREÆ MAJESTATIS.

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

THOMÆ SYDENHAM, M. D. TRACTATUS DE PODAGRA ET HYDROPE.

Non fingendum, aut excogitandum, ſed inveniendum, quid Natura faciat, aut ferat. Bacon.

Doctiſſimo Viro

THOMÆ SHORT, M. D.

Coll. Med. Lond. Soc.

E*N tibi, Humaniſſime Vir, Tractatulum de Podagrâ & Hydrope, loco ſpiſſioris voluminis quod animo deſtinaveram; Hiſtoriam intelligo Morborum Chronicorum, eorum maximè circa quos mea Praxis potiſſimùm verſata eſt. Cùm verò omnem cogitandi vim atque omnes nervos his rebus plùs ſatis intendendo, atrociorem podagræ paroxyſmum mihi accerſiverim quàm quo aliàs, ut puto, fueram mulctandus, res ipſa monebat, ut has lucubrationes vel invitus ponerem, & mihi tandem ipſe conſulerem, hos tantùm morbos duos quadantenus expediviſſe con-*

tentus. Quoties enim ad hæc ſtudia me recipiebam, toties & Podagra recurrebat. Hoc itaque operis, quale quale demùm id eſt, accipere digneris; quod Tibi duabus potiſſimum de cauſis dicandum cenſeo. Primum, quòd earum, quas, jam olim in publicum dedi, Obſervationum, à quibuſdam deſpectarum, utilitatem aliquam, non tantùm me coram atque in os, ſed etiam coram aliis agnoſcere atque aſſerere nullus dubitaveris. Deinde quòd ex aliqua conſuetudine quam mutuam habuimus, Conſilia in commune pro Ægrorum commodis conferentes, Ego tuum Genium deprehenderim ad Praxin Medicam apprimè factum: quodque tametſi doctrinâ omnis generis inclareſcas, Te tamen natura ad eas potiùs ſubtilitates determinaverit, quæ è praxi naſcuntur, quàm ad inanes ſpeculationes: quæ duo haud minori intervallo à ſe invicem diſtant, quàm Sapientum res ſeriæ ac maximi momenti à puerulorum ludo ac crepundiis diſterminantur: Et fortaſſe (niſi me fallit obſervatio mea) perrarò in eodem ſubjecto conveniunt. Quæ tua ſagacitas juncta opportunitati, quam tibi ſuppeditavit ingens Medicandorum copia ad Experimenta ſtabilienda, Te ad Artis noſtræ faſtigium evexit: Et morum comitas versùs omnes haud vulgaris exiſtimationem, quam nactus es, facilè tuebitur. Si quæ heic diſſerui neque tibi cui iſta inſcribo, nec paucis illis, at ſpectatæ probitatis viris, quos amicos habeo, vitio dari poſſint, haud multùm alios morabor, qui nullâ aliâ de causâ mihi infenſiſſimi ſunt; niſi quòd aliter tam de ipſis morbis quàm de eorum Curationibus ſentiam, atque illi ſentiant. Quod ut ità non fieret penes me nullo modo fuit, quando ſic à naturâ factus atque diſpoſitus ſim, ut quod temporis alii libris legendis, id ego omne meditationi impendere ſoleam neque tam quæram, an alii eadem mecum aſſerant, quàm utrum quæ ego trado cum veritate conſentiant: utpotè qui rumores & vulgi plauſum haud magni faciam. Et ſanè quid tanti eſt, ſi officio Civis Boni ſtrenuè perfunctus, & publico commodo etiam cum privato damno inſerviens, nullam tamen exinde gloriam repertem? Cum ſi rem rectè perpendam, conſulere Exiſtimationi meæ, qui jam ſenex ſim, brevi perinde erit ac ſi Non-enti conſuluiſſem. Quid enim mihi poſt obitum prodeſſe queat, ut octo Elementa Alphabetica in iſtum ordinem redacta, ut nomen meum componant, eorum linguis jactentur qui non magis aliquam mei Ideam animo poſſint effingere, quàm ego jam queam concipere qualeſnam tandem illi futuri ſunt, qui omnes & mortuos prioris ſeculi ignorabunt, & aliis tùm dialectis tùm moribus utentur, pro rerum humanarum omnium inconſtantiâ ac viciſſitudine. At quorſum ego de aliorum judicio ſollicitus ſim? Si meo aliquo conatu in promovendâ & morborum & eorundem Curationum ſcientiâ aliquantulum promeritus fuerim, haud diu iſtâ laude fruar: Atque è diverſo, ſi cui minus placuerint mea ſcripta, vix puto me alia additurum; cum non patiatur ratio ſanitatis meæ, ut mundo ulteriores, rem medicam tractando, moleſtias faceſſam. Et profectò vel in hoc Tractatulo quem jam edo, cùm manus tremula calamum regere nequiret, operam mihi commodatam ab Amiciſſimo viro D. Joanne Drake, *Baccalaureo in Medicina ex Æde Chriſti apud* Cantabrigienſes, *gratus agnoſcere debeo: Quem quidem virum & nativus morum Candor & vita Integritas amicum perquam exoptabilem; Animi verò dotes tàm à natura ſubminiſtratæ, quàm ſtudio excultæ Humano generi utilem*

admodùm

admodum reddent & beneficum, ubi eam Artem exercere placuerit, quam ita probè callet. De cætero rogandus es, Vir Spectatiſſime, ut huic meo in te officio, ſi permoleſtior fuerim, veniam concedas: quod tamen non aliunde naſci exiſtimes velim, quàm ex illo honore & obſequio quibus te meritò, atque ex animo proſequitur.

Tibi addictiſſimus

Tuique obſervantiſſimus

Londini,
Maii 21. 1683.

THO. SYDENHAM

DE PODAGRA.

PRoculdubiò æſtimabunt homines, vel morbi, de quo agimus, naturam δυσνόητον, ac ferè incomprehenſibilem eſſe, vel me, quem jam ab annis triginta quatuor vexavit, ingenii tardiſſimi ac prorsùs hebetis, cùm meæ tàm de ipſo morbo, quàm de ejus curatione obſervationes ita parum votis reſpondeant. Utut tamen ſe res habeat, ego bonâ ſaltem fide tradam, quæ hactenus reſcivi omnia, difficultates ſalebraſque, ſive rationem morbi ipſius, ſive curationis methodum ſpectantes, Tempori, Duci veritatis, evincendas complanandaſque relinquens.

Podagra eos plerunque ſenes invadit, qui poſtquam meliores vitæ dies mollius ac delicatius tranſegerint, Epulis lautioribus, vino, aliiſque liquoribus ſpirituoſis liberalius indulgentes, tandem ob pigritiam ætatis ingraveſcentis ſemper comitem, ea corporis exercitia penitùs omiſere, quibus juvenes aſſueverant. Ad hæc, iſti, qui huic morbo ſunt obnoxii, Crania habent grandiuſcula, Habitu corporis ut plurimum ſunt pleniori, humido & laxo; & Conſtitutionem habent omnes luxuriantem viroſamque, ditiſſima atque optima vitæ ſtamina.

Non quòd Podagra eos ſolùm adoriatur, qui craſſo & corpulento habitu donantur, cùm aliquando etiam, etſi rariùs, graciles & macilentos invadat; neque quòd hic morbus in omnibus ſenium præſtoletur: quandoque enim etiam ætate florentes corripit, quoties ſcilicet infœlicia morbi ſemina à parentibus, quaſi ex traduce acceperint; vel ſi hoc non fuerit, immodicæ Veneri præmaturius indulſerint, aut exercitiis omnino valedixerint, quibus priùs etiam vehementioribus utebantur; edaciores inſuper fuerint & liquores ſpirituoſos immoderatiùs hauſerint, poſteà derepente ad liquores tenues & refrigerantes ſe contulerint.

Si quem non niſi jam ſenio confectum primùm adoriatur, nunquam poſteà vel tam ſtatas habet periodos, vel tàm immaniter ſævit, quàm ſi juniorem

occupaverit; tùm quòd vita ut plurimum elabitur antequam morbus naturalibus Symptomatis ſtipatus ad ἀκμὴν pervenerit, tùm etiam quia calore nativo & vigore corporis imminutis, nec ita jugiter, nec vehementer in Articulos diſplodi poteſt. At ſi quem maturiùs laceſſat, quamvis nec ſedem adhuc figat, nec eum ita malè tractet, ſed incertâ periodo pro datâ ansâ ingruat, leviter ad paucos dies torquens, & nullâ methodo invadens recedenſque; ſenſim tamen caſtrametatur, legem ſibi ponens, typumqne præformans, tàm quoad anni tempus quo arma quotannis movebit, quàm quoad paroxyſmi durationem: ad hæc, ferociùs quàm primo inſultu debacchatur.

De hoc morbo dùm ita regulam typumque ſervat, libet primò diſſerere: poſteà de ejuſdem Phænomenis Anomalis atque incertioribus, quoties ſcilicet vel præpoſtero inidoneorum Medicamentorum uſu, de ſtatu ſuo dêjectus fuit, vel ob ſubjecti debilitatem & languorem, ad propria & genuina Symptomata nequit aſſurgere. Quoties itaque *Regularis* eſt *Podagra*, hoc ferè modo Ægrum aggreditur. *Januario* exeunte, aut incipiente *Februario* derepentè & nullâ ferè præſenſione antecedente ingruit, niſi quòd ventriculi cruditate atque ἀπεψίᾳ ad ſeptimanas aliquot æger laboraverit; corporis inſuper intumeſcentiâ quaſi ventosâ & gravitate, quæ indies augetur, donec tandem detonet Paroxyſmus; quem paucis diebus præit torpor & quaſi flatuum deſcenſus per femorum carnes, cum affectione σπασμωδεῖ, tùm etiam pridie Paroxyſmi Appetitus voracior, non tamen naturalis. Sanus lecto ſomnoque committitur, Horâ verò ſecundâ poſt mediam noctem excitatur à dolore pollicem pedis ut plurimum occupante, quandoque verò Calcaneum, Suram, aut Talum: Hic dolor eum refert qui oſſium dictorum dislocationem comitatur, cum ſenſu quaſi aquæ tantùm non frigidæ partis affectæ membranis affuſæ. Mox ſequitur Rigor cum Horrore, & Febricitatione aliquali. Dolor autem hic primò remiſſior gradatim intenditur, (& pari paſſu Rigor atque Horror recedunt) idque in ſingulas horas, donec tandem ſub noctem ad apicem pervenerit, ſe ad varietatem oſſiculorum Tarſi & Metatarſi, quorum ligamenta obſidet, perbellè accommodans, nunc tenſionem violentam, vel ligamentorum iſtorum dilacerationem, nunc morſum canis rodentis, quandoqne preſſuram & coarctationem exprimens: adhæc, ita vivum exquiſitumque habet ſenſum pars affecta, ut nec linteorum ſuper-incumbentium pondus, nec cubiculi à fortiori ambulatione concuſſionem ferre valeat. Atque hinc fit ut nox non tantùm in cruciatu tranſigatur; ſed etiam cum irrequietâ partis affectæ hâc iſtac rotatione, & mutatione ſitûs quaſi perpetua. Neque minor eſt totius corporis jactatio inceſſans, quæ ſemper Paroxyſmum, maximè vero accedentem, comitatur, quàm torti membri agitatio & dolor. Hinc etiam mille conamina, ſitus tum ipſius corporis, tum membri affecti mutatione aſſiduâ, doloris ſedationem incaſſum exambiunt: quæ tamen non contingit ante horam ſecundam tertiamve matutinam, (decurſo ſcilicet Nycthemeri ſpatio à primo appulſu Paroxyſmi) quo tempore æger poſt materiæ peccantis modicam digeſtionem & diſſlationem aliqualem, ſubitò à dolore reſpirat, licèt hanc ille liberationem iſti membri affecti poſituræ, quâ poſtremò uſus erat, immeritò

acceptam

acceptam referat. Jam leni madore perfuſus ſomno concedit, à quo evigilans, dolore multum imminuto, partem affectam tumore recenter occupatam cernit; cùm ſolùm antehac (quod in omnibus Podagricorum Paroxyſmis ſolenne eſt) inſignior intumeſcentia venarum membro vexato intertextarum ſe in conſpectum dederat. Sequente die, fortè etiam ad biduum triduumve, ſi materia Podagræ generandæ apta fuerit copioſior, dolet nonnihil pars affecta, idque vehementius die jam adveſperaſcente, levatur autem ſub Galli cantu. Intra paucos dies, alter pes eodem dolore torquetur quo is, qui prior doluit, vel ſi prior iſte jam dolere deſierit, debilitas quæ eum infirmaverat, mox evaneſcit, tàm viribus quàm integrâ ſanitate iſti pedi ſtatim reſtitutis perinde ac nunquam laboraverat, ſi modo dolor pedem nuper tantatum ferocius lancinet. Nihilominus eaſdem hîc excitat Tragœdias, quas priùs in altero pede, tam quoad doloris vehementiam, quàm durationem. Quandoque etiam primis morbi diebus cùm materia peccans adeò exuberat, ut ei capiendæ pes unus impar ſit, utroſque ſimul pari vehementiâ fatigat: ſed ut plurimùm pedes ſucceſſivè, uti diximus, aggreditur. Poſtquam utrumque pedem exercuerit, qui ſequuntur Paroxyſmi abnormes ſunt, tùm quoad tempus invaſionis, tùm etiam quoad durationem; hoc tamen ubique ſervant, quòd dolor noctu recrudeſcat, manè verò remittatur. Atque ex ſerie horum *Paroxyſmulorum* (ſit verbo venia) conſtat Paroxyſmus qui dicitur Podagræ, diuturnior breviorve pro ægri ætate. Neque enim cenſendum eſt, quoties quis cum hoc morbo ad menſes duos vel tres fuerit conflictatus, unum illum Paroxyſmum fuiſſe, ſed ſeriem potiùs & catenam Paroxyſmulorum, quorum poſterior quilibet priore & mitior fuit & contractior, donec tandem materia peccante prorſus abſumpta æger priſtinam obtinuerit ſanitatem: quod in vegetioribus, & iis quos Podagra rariùs inviſit, diebus ſæpe quatuordecim ſit; in ſenioribus, atque iis quos ſæpiùs afflixit, duobus menſibus, iis verò qui vel annis, vel diuturniore morbi morâ fractiores jam ſunt, non priùs valedicit quàm æſtas jam adultior eam fugaverit. Ad quatuordecim primos dies Urina coloratior eſt, quæ poſt ſeparationem ſedimentum rubrum & quaſi arenulis refertum deponit; nec æger ut plurimùm niſi tertiam potulentorum quæ aſſumpſit partem per Veſicam reddit; Alvus item ad dictos primos ferè dies conſtipata eſt. Appetitus proſtratio, Rigor totius corporis ſub veſperam, partium etiam non affectarum gravitas & moleſta ſenſatio integrum Paroxyſmum comitantur. Recedentem Paroxyſmum excipit pedis affecti pruritus vix ferendus, maximè inter digitos, unde decidunt furfures, & pedes ipſi quaſi ab epoto Veneno deſquamantur. Morbo jam diſcuſſo, ægri tum εὐεξία, tum Appetitus redeunt pro rata doloris quo ſæviebat Paroxyſmus nuper elapſus, & in eadem proportione ſervata vel acceleratur vel differtur ſequens Paroxyſmus. Nam ſi hic ultimus ægrum peſſimè multaverit, ſequens Paroxyſmus non niſi anno ad idem punctum revertente denuo accedet.

Atque hoc ſe habet modo Podagra Regularis Phænomenis genuinis propriiſque ſe oſtendens. Cùm verò vel ab indebitâ medicatione turbatur, vel ob diuturniorem morbi pertinaciam, corporis ſubſtantia quaſi in morbi fomitem

pervertitur, neque par eſt natura eidem, methodo conſueta, eliminando, Phænomena multùm ſunt diverſa à jam deſcriptis. Nam cùm hactenus dolor pedibus tantum fuerit infeſtus, (qui peccantis materiæ ſedes ſunt genuina, quæ cum alias quaslibet partes occupat, certiſſimum eſt vel morbi methodum inverſam eſſe, vel corporis vigorem paulatim jam imminutum,) jam itaque manus, carpos, cubitos, genua aliaſque regiones occupat, ea jam, ſicut pedes olim ſolebat, diſcrucians. Quandoque enim unum pluresve digitos diſtorquens faſciculo *radicum Paſtinacæ* ſimiles eos reddit, motu paulatim privans, tandemque concretiones circa Articulorum ligamenta tophaceas generans, quæ Articulorum cuticulam ipſamque cutem deſtruens, nudos *tophos*, *cretam* vel *oculos Cancrorum* æmulantes, aciculâ eruendos exhibet conſpectui. Nonnunquam materia morbum committens Cubitis impacta tumorem ſubalbum excitat ferè ad ovi magnitudinem, quæ ſenſim inflammatur cum rubore. Eſt ubi Femur occupans ſenſum exhibet quaſi ingentis ponderis appenſi, ſine dolore tamen notabili; at genu exinde petens id acrius urget, motum omnem inhibens, ut quaſi clavo tranſacto lectulo affixum nè latum pilum à loco in quo eſt ſe queat dimovere. Et quando vel propter totius corporis inquietudinem huic morbo ita familiarem, vel urgente neceſſario aliquo vitæ officio, æger aliorum operâ eſt movendus, omni cautela opus eſt, nè fortè vel minima motûs contrarietas dolorem accerſat, qui eo tantum nomine poteſt tolerari, quòd confeſtim evaneſcat. Quæ quidem corporis latio ita cautè & delicatè peragenda, haud exigua pars eſt ærumnarum, quibus Podagra oneratur: Dolor enim vehementior non per omnem Paroxyſmum extenditur, ſi modò pars affecta omnino quieſcat.

Cùm Podagra antehac non niſi exeunte hyeme ſoleret invadere, poſt duos treſve menſes pro more receſſura; jam per annum integrum vexat ægrum, demptis duobus vel tribus menſibus calidioribus atque æſtivis. Et quod inſuper eſt obſervandum, quemadmodum *Paroxyſmus* major ſive *Generalis* jam protractior quàm olim fuerat, inveniatur, ita etiam *Paroxyſmi* iſti *particulares*, ex quibus Generalior componitur, ſinguli diutius ſæviunt: cùm enim antehac particulares iſti non ultra unum alterumve diem excruciarent; jam ubicunque ſedem figant, maximè ſi pedes vel genua occupaverint, non ante diem decimum quartum caſtra movent: Primo ad hæc, aut ſecundo poſt appulſum die, æger præter dolorem, aliqualem etiam ægritudinem patitur, atque ſimul omnimodam Appetitûs proſtrationem.

Poſtremò, cùm antequam malum uſque adeò incruduerat, æger non ſolùm longioribus frueretur Paroxyſmorum intervallis, ſed etiam durante iſtâ intermiſſione rectè valeret tam artubus quàm reliquo corpore, facultatibus ſingulis naturalibus officio ſuo debitè fungentibus; jam artus habet ferè undiquaque contractos atque impeditos, ita ut quamlibet ſtare poſſit, fortè etiam aliquantiſper procedere, greſſu tamen ita claudicante ac permoleſto prorepit, ut etiam cùm ambulet quieſcere videatur: & ſi ultra vires ambulare perſtiterit quo pedibus rectiùs valeat, quanto magis ipſos ambulando confirmat, & dolori excipiendo

cipiendo minus obnoxios reddit, tanto morbi fomes, nunquam per hoc omne intervallum perfectè diſſipatus, viſceribus periculoſius imminet, cum in pedes ita liberè nequeat effundi; qui hoc morbi tempore vix unquam doloris ſunt expertes, ſed ſenſatione aliquâ plus minuſve moleſtâ perpetuo tentantur.

Quinetiam multis aliis ſymptomatis infeſtatur æger, ut venarum Hæmorrhoidalium dolore, Ructu nidoroſo cibi jam manducati & in Ventriculo putreſcentis guſtum referente, quoties vel aliquid è Dyſpeptis aſſumpſerit, vel eam tantum cibi quantitatem quæ ſano competit. Appetitus languet uti & totum corpus præ inopiâ ſpirituum. Denique ideo tantum vivit ut calamitoſus ſit & miſer, non ut vitæ dulcedine vel minimum fruatur. Urina, quam prius colorationem, maxime in Paroxyſmis & in pauca quantitate ſolebat reddere, jam illam tam colore imitatur quàm copiâ quæ in *Diabete* excernitur. Dorſum aliæque partes moleſtè pruriunt maximè ſub horam ſomni.

Id etiam in hoc morbo, quoties jam confirmatior eſt, incommodi accidit, quod ab Oſcitatione, imprimis verò matutinâ, ligamenta oſſium Metatarſi vehementer convelluntur, cum ſenſu quaſi coarctationis vel compreſſionis fortiſſimæ à manu validâ. Quandoque etiam nullâ Oſcitatione præcedente, æger jam ſe ſomno committens ictum quaſi clavæ Metatarſum confringentis derepente perſentiſcit, unde cum ejulatu expergiſcitur. Tendines Muſculorum quæ tibias ſuffulciunt ſubinde ſpaſmo corripiuntur ita acri & violento, ut dolor quem excitat, ſi vel tantiſper duraret, omnem humanam patientiam dejiceret vinceretque.

Poſt multos diroſque cruciatus & carnificinam diuturniorem, ceu pignus miſſionis quam mors jam in propinquo ſtans mox eſt datura, Paroxyſmi ſubſequentes ægrum quoad dolorem clementius tractant, (naturâ partim ab onere materiæ peccantis oppreſſa, partim ob ſenium, eandem in corporis extremitates jugiter ac ſtrenuè relegare non amplius valente) ac loco doloris conſueti, ægritudo quædam cum dolore ventris, laſſitudo ſpontanea, quandoque etiam propenſio ad Diarrhœam ſuperveniunt. Hæc ſymptomata, dum vigent, artuum dolorem leniunt, quæ pariter evaneſcunt, quoties articulos dolor fatigat: atque ita nunc dolore, nunc ægritudine quaſi alternatim laceſſente, Paroxyſmus longas moras nectit. Animadvertendum eſt enim, quòd ubi quis ad multos annos Podagra laboraverit, dolor ſingulis Paroxyſmis gradatim imminuitur, tandemque ægritudine potiùs conficitur quàm dolore. Quem enim in his patitur dolor, quamlibet ſint productiores, vix ad decimam partem ejus aſſurgit doloris quem pati ſolebat, cum viribus eſſet magis integris. Nihilominus hæc ipſa morbi inclementia penſabatur ut plurimum longiore intercapedine, quæ paroxyſmos intercedebat, tum ſanitate qua interea ſatis commoda utebatur. Namque hoc in morbo dolor amariſſimum eſt naturæ pharmacum, qui quo vehementior eſt, eo citiùs præterlabitur Paroxyſmus, atque inſuper & longior erit intermiſſio & magis perfecta; & vice verſa.

Neque tamen dolor, claudicatio atque impeditus partium affectarum motus,

tus, ægritudo, aliaque ſymptomata jam deſcripta, hujuſce morbi tragœdiam abſolvunt: *Calculum* inſuper *Renum* in quamplurimis parit hic affectus, tum ex eo quòd æger diu ſupinus recumbat, tum etiam quòd ferientur Organa ſecretoria à debitis ſibi functionibus; ſive etiam quòd Calculus ejuſdem materiæ morbificæ in genere portio quædam ſit, quam ego litem non dijudico. Quæcunque verò ſit hujus mali origo, nonnunquam ægri animum mœſtiſſima interpellit contemplatio, Calculuſne an Podagra immitior ſit. Quandoque etiam Calculus lotii per meatus urinarios in Veſicam tranſitum impediens, ægrum de medio tollit, lentas Podagræ moras haud amplius expectantem.

Nec ſatis eſt ægrum ita miſeris modis dilaniari, ut nec ſui jam fuerit compos, alienæ opis prorſus indigens, ſed & hic accedit miſeriarum cumulus, quod durante Paroxyſmo, animus etiam ceu contagio afflatus, eo uſque corpori compatitur, ut haud facile ſit dictu utro horum æger calamitoſiùs doleat. Non enim rectius Podagræ, quàm iracundiæ, Paroxyſmus omnis dici poteſt; cum mens & ratio uſque adeò ab infirmato corpore enerventur, ut vel leviſſimo affectuum motu impellantur & vacillent: unde non magis ipſi quàm aliis gravis eſt. Quid quod & cæteris quoque paſſionibus eſt obnoxius, timori videlicet, ſollicitudinique, atque aliis id genus. A quibus pariter torquetur, donec morbo evaneſcente, animus quoque priſtina tranquillitate recepta una convaleſcet.

Tandem æger (ut funeſtiſſimi hujus morbi Cataſtrophen ſemel expediam) viſceribus à Materiæ peccantis incubatu complexuque ita læſis, ut Secretionis organa non amplius ſuo munere fungi queant, unde & ſanguis quaſi limo & fæculentiis refertus ſtagnat, & materia peccans non jam, ut olim ſolebat, in corporis extremitates diſploditur atque rejicitur; tandem inquam ὁ τρὶς-ἄθλιος vitam afflictiſſimam & jam diu non vitalem cum morte ærumnarum requie feliciter commutat.

At verò (quod mihi aliiſque, licèt tam fortunæ quàm ingenii dotibus mediocriter inſtructis, hoc morbo laborantibus ſolatio eſſe poſſit) ita vixerunt atque ita tandem mortem obierunt magni Reges, Dynaſtæ, Exercituum Claſſiumque Duces, Philoſophi, aliique his ſimiles haud pauci. Verbo dicam, Articularis hicce morbus quod vix de quovis alio affirmaveris) Divites plures interemit quàm pauperes, plures ſapientes, quàm fatuos, Naturâ quaſi digito monſtrante, quàm parum iniqua ſit omnium Parens & Arbitra, quàm Partibus non ſtudeat; cùm eos, quibus alicubi defuit, alio aliquo bonorum genere cumulatius ditare ſoleat; profuſiorem verò erga alios munificentiam æquâ malorum parte admixtâ diluat & contemperet. Adeò ut ubique gentium rata ſit lex atque inviolabilis, nullum hominem vel ex omni parte beatum, vel per omnia miſerum ac calamitoſum poſſe inveniri, ſingulos autem utramque experiri ſortem. Quæ Boni atque Mali contemperatio, fragilitati noſtræ & mortalitati ita propria, nobis fortaſſe apprimè conducit.

Podagra Fœminas perraro infeſtat, eaſque non niſi jam Vetulas, & Viragines ſeu corpore maſculorum habitum æmulantes. Graciliores quæ vel in ... adoleſcentia,

adoleſcentia vel conſtanti ætate ſymptomata patiuntur Podagram mentientia, ea ipſa vel affectibus Hyſtericis, vel Rheumatiſmo quo jam olim laborarunt, & cujus fomes non ſatis initio fuerat eliminatus, accepta referunt.

Neque Pueros, neque Juvenibus minores Podagrâ verâ atque genuinâ vexatos hactenus obſervavi: Nonnulli tamen mihi noti ſunt, qui priuſquam eam ætatem attigiſſent, leviculam aliquam quaſi velitationem præſenſerant; quorum nempe Patres etiam tunc hoc morbo tenerentur cum iis generandis operam darent. Atque hic explicit morbi hujus Hiſtoria.

Omnes animi nervos variis hujuſce morbi Phænomenis contemplandis acriter intendens, illum Ἀπεψίᾳ ſeu labefactatæ, tam in partibus quàm ſuccis corporis univerſis Concoctioni ortum debere exiſtimo. In iſtis enim qui huic morbo ſunt obnoxii, cum jam vel ætate fuerint confecti, vel effrænatâ morum licentiâ ſenectutem præmaturius accerſiverint, Spiritus Animales per totum corpus deficiunt, immodico functionum in Juventutis calore vegetiſſimarum exercitio conſumpti; verbi gratiâ, præpropero nimioque Veneris uſu, inſanis improbiſſimiſque laboribus, quibus ardenter atque indefeſſe voluptatibus inſerviunt, & his ſimilibus. Acceſſit etiam ſive ab annis, ſive ab inertia, exercitiorum corporis, quibus olim aſſueverant, intermiſſio vel ceſſatio repentina (quorum uſu tum ſanguis invigoratior, tum partium tonus firmior & conſtantior ſolebat reddi,) unde jam corpus flacceſcit, & Concoctiones non amplius rectè promoventur; è contra verò, ſuccorum corporis recrementa quæ talium exercitiorum ope prius excernebantur, dehinc in Vaſis, ceu morbi ſeminium, reconduntur. Nonnunquam & ſtudium ſeu Meditatio de re quapiam ſeria ac diuturna malum auxit, quo ſcilicet ſpiritus defæcatiores & magis volatiles à concoctionum penſo quod debuerant abſolvere nimium avocantur. Adde quoòd huic morbo obnoxii non ſolum ciborum in genere ferè ſunt appetentiores, ſed & eorum maximè qui difficillimè ventriculo cedunt; quos cum haud parcius devorent quàm tum ſolerent cum exercitiis uterentur, non jam iis digerendi pares ſunt. Neque tamen dicta voracitas & liberalior ciborum ingeſtio ita frequenter (licèt id haud raró contigerit) Podagræ viam ſtravit, ac veſana & immoderatior vini Compotatio; unde Fermenta Coctionibus variis dicata penitus proſternuntur, præcipitantur ipſæ Coctiones, & Spiritus naturales ab halituum adventitiorum copia ſubjugantur diſperguntur que. Jam verò cum uno eodemque tempore & Spirituum (qui Coctionis inſtrumenta ſunt) vigor imminuatur, atque inſuper ingens humorum colluvies ſanguinem opprimat, omnino neceſſe eſt, ut ſingulæ Coctiones haud ritè peragantur, dum ita obruuntur ſingula Viſcera, unde Spiritus jamdiu ſatiſcentes nunc etiam ſuffocantur: Nam ſi à ſola ſpirituum debilitate penderet hic morbus, Infantes, Fœminas, atque eos quos ægritudo diuturnior maceravit, pariter invaderet; cum ferè viroſiſſimos quoſque adoriatur, & robuſtiſſimis naturæ principiis præditos; quos tamen non aggreditur, donec caloris & Spirituum Naturalium defectum ſive declinationem, humorum quoque congeſtio excipiat, à quibus ſimul junctis Concoctiones vitiatæ pervertuntur.

Porrò ut Cauſarum, quas enumeravimus, ſingulæ Indigeſtionem promoverant, ita earum pleræque laxitati Habitu & Muſculorum corporis procurandæ non-nihil contulerant, unde porta crudis indigeſtiſque humoribus intromittendis panditur, quoties iſti ad exteriora protruduntur. Quoties enim in ſanguine diutius ſtabulantes tam mole quàm prava diatheſi macti fuerint, tandem calorem putreſcentem acquirunt; & cum non amplius à natura regi poſſint, prorumpunt in ſpeciem, & in Articulos depluunt, calore atque acredine dolores exquiſitiſſimos in ligamentis membraniſque oſſa contegentibus excitantes; quæ vel à ſenio, vel luxu atque intemperantiâ labefactatâ laxatâque facile humoribus impetum facientibus locum concedunt. Hic verò humorum Podagram generantium prolapſus, qui Paroxyſmum conſtituit, ſerius ocyuſve contingit, prout anſa hujuſmodi humoribus in motum ciendis data fuerit.

Jam verò *curationem* quod ſpectat; (ut primò quæ ſunt omittenda ſubinnuam) licèt, ſi humores reſpiciamus atque indigeſtionem unde iſti trahunt originem, primâ fronte videri poſſit Indicationes Curativas imprimis ad humores jam factos evacuandos, dein ad Coctiones roborandas, (unde aliorum humorum ſuccreſcentium aggeſtio poſſit præcaveri) collimare debere, quandoquidem hæ ſunt Indicationes magis generales, quibus in pleriſque aliis morbis Humoralibus ſatisfaciendum eſt: in Podagra nihilominus Naturæ quaſi prærogativa eſt materiam peccantem ſuo modo exterminare, & in Articulos deponere, per inſenſilem tranſpirationem difflandam. Namque haud plures tribus proponuntur modi, quibus cauſam Podagræ continentem ejicere valeamus, Venæ-ſectio ſcil. Catharſis, ac Diaphoreſis per ſudorem: nulla verò ex his methodus ſcopum attinget unquam.

Imprimis Venæ-ſectio, quantumvis magna polliceatur tum in humoribus, qui in procinctu ſtant, & quaſi deſcenſum meditantes, tum in iſtis, qui jam jam Articulos obſiderunt, evacuandis; manifeſtò tamen pugnat cum indicatione illa, quam Cauſa Antecedens, quæ eſt Indigeſtio à ſpirituum (quos ſanguinis detractio magis imminuit opprimitque] depravatione ac defectu orta, ſibi vendicat. Non eſt itaque adhibenda Phlebotomia, vel ad præcavendum Paroxyſmum qui timetur, vel ad iſtum, qui jam adeſt, mitigandum, in iis nempe, qui ætate jam ſunt provectiores. Quamvis enim qui educitur ſanguis Pleuriticorum & Rheumatiſmo laborantium Sanguinem utplurimum referat, attamen Venæ-ſectio haud minus inſigniter in hoc morbo officere ægro, quàm in duobus prædictis prodeſſe cernitur. Etenim ſi ſanguis in intermiſſione, quantumlibet diu poſt Paroxyſmum, fuerit extractus, periculum eſt, ne à ſanguinis & humorum agitatione novus ſuccreſcat Paroxyſmus, qui & priore diuturnior futurus eſt & ſymptomatis enormibus ſtipandus, ſanguinis robore & vigore, quibus adjutoribus morbi fomitem ſtrenuè ac conſtanter excutere debuerat, exinde retuſis. Atque hoc incommodi toties etiam accerſitur, quoties ineunte Paroxyſmo vena pertunditur. Si mox à Paroxyſmo feriatur vena, ingens periculum eſt, ne natura, dum ſanguis adhuc languidior eſt, & nondum priſtinas vires à morbo ſuccisas redintegraverit, ejuſmodi vulnere importunè

inflicto

inflicto uſque adeò infirmetur & ſuccumbat, ut Hydropi aditus aperiatur. Veruntamen ſi æger adhuc Juvenis fuerit, & ab immodica potatione excalefactus, ſanguis initio Paroxyſmi poteſt detrahi, ſin autem in Paroxyſmis ſubſequentibus Phlebotomiâ jugiter utatur, Podagra quàm citiſſimè etiam in juvenibus inveteraſcet, & intra paucos annos latius imperium ſeu potius tyrannidem propagabit, quàm aliàs in multis extendere valuiſſet.

Deinde; Catharſin quod attinet, ſive ἄνω ſivè κάτω animadvertendum eſt, quòd cùm naturæ lex ſit inviolabilis atque ipſi hujuſce morbi eſſentiæ intertexta innexaque, morbi fomitem ſemper in Articulos rejici debere; nihil prorſus aliud præſtabunt Remedia ſive Emetica, ſive Cathartica proprie dicta, niſi ut materia peccans, quam natura in corporis extremitates protruſerat, in ſanguinis maſſam denuo revocetur; undè accidit, ut quæ in Articulos eliminari debuerat, in aliquod è viſceribus fortè irruat, atque ita æger, qui in nullo prius diſcrimine verſabatur, jam de vita periclitetur. Quod iis fatale eſſe haud rarò obſervatur, qui medicamentis purgantibus vel ad Podagram præcavendam, vel (quod adhuc pejus eſt) ad leniendum Paroxyſmum aſſueverant. Etenim cùm natura à methodo ſibi familiari exturbata fuerit, qua, utpote ſecuriſſima optimâ que, materiam morbificam in articulos ablegat, dum humores intrò verſus inteſtina ſollicitentur, loco doloris in juncturis, quem vel nullum habent vel certè perexiguum, ventriculi ægritudine, alvi torminibus, Lipothymiâ, & longo Anomalorum Symptomatum agmine miſeri quaſi enecantur.

Ego certè perſuaſiſſimus ſum, à jugi & ſæpè iterata experientiâ edoctus, Catharſin omnem tam per Lenientia, quàm per Fortiora Medicamenta, qualia pro more Articulis expurgandis deſtinantur, plurimum nocere; ſive in Paroxyſmo ad minuendam materiam peccantem, ſive in fine ad diſſipandas morbi reliquias, ſive in perfecta intermiſſione & rectâ valetudine, ut venturo Paroxyſmo occurratur, Purgatio in uſum revocetur. Etenim tàm mei ipſius quàm aliorum periculo compertiſſimum habeo, Catharſin quovis horum temporum adminiſtratam, ita parum votis reſpondiſſe, ut malum, quod debuerat averruncare atque avertere, accerſeret. Primùm itaque Purgatio ſæviente adhuc Paroxyſmo adhibita, naturæ, in materia morbifica ſeparanda & in Articulos deponenda occupatæ, negotium faceſſens, magnam ſpirituum ἀταξίαν nonnunquam excitavit, unde non tantùm Paroxyſmus magis invaleſcebat, ſed & æger in vitæ diſcrimen haud obſcurè conjiciebatur. Deinde Cathartica in fine Paroxyſmi uſurpata, cùm morbi reliquias amoliri debuerint, id tantùm egêre, ut recens Paroxyſmus de novo ſuppullularet, haud mitior priori iſto; atque ita æger ſpe falsâ lactatus ea ſibi fabricat mala, quæ non fuerat perpeſſus, niſi humores denuò in rabiem agerentur. Quod genus incommodi ipſemet plus ſemel expertus ſum; artis medicæ opem præpoſterè implorans ad exturbandas, ut mihi videbatur, reliquias morbi. Poſtremò quòd Purgationem attinet, certis intervallis & integrâ ſanitate repetendam, ut Paroxyſmo eatur obviam atque ei aditus præcludatur; etſi, quod eſt fatendum, non ita præſens periculum eſt, ne nova acceſſio invitetur, atque fuit in caſu jam dicto; cùm

Nnn 2 æger

æger nondum ἔξω βέλους omninò fuerit, tamen etiam hoc tempore Paroxyſmum parit, idque ob cauſas ſupra memoratas, quo malo ſi fortè ægrum non ſtatim multaverit, nullatenus tamen eum à morbo liberat, quantumlibet conſtanter & debitis intervallis Cathartica hæc illave aſſumpſerit. Quinimò nonnullos novi huic morbo obnoxios, qui Catharſi non ſolùm Vere & Autumno, ſed & ſingulis menſibus, imò & ſeptimanis continuis, celebratâ, ſanitati litabant. neque tamen horum quiſquam Podagram effugit: quæ exhinc crudeliùs plerunque & immanioribus ſymptomatis, eos impetebat, quàm ſi ab omni medicatione ſibi temperaſſent. Licet enim jam dicta Purgatio cauſæ continentis partem aliquam poſſit educere, cùm tamen concoctioni roborandæ (à quo tantum abeſt, ut eam debilitet, recenti vulnere naturam ſubruens ac dejiciens ne hilum conferat, uni tantummodò cauſæ opponitur, & morbi curationi impares prorſus habet vires.

Ad hæc annotandum eſt, ab eodem illo ſpirituum defectu, quo Coctiones in iis vitiantur, qui Podagrâ ſolent laborare, eorundem Spirituum Animalium σύστασιν minus firmam vegetamque reddi, unde mox dejicitur & interturbatur à quavis cauſa, quæ vel animum vel corpus paulò violentiùs concutit exagitatque; ac proinde jam fugax ac diſſipabilis eſt admodum, prout iis, qui Affectioni vel Hypochondriacæ, vel Hyſtericæ obnoxii vivunt, perſæpè accidit. A qua etiam Spirituum ad ἀταξίαν propenſione fit, ut Podagra vel leviſſimam quamlibet evacuationem ferè ſubſequatur. Diſſoluto enim corporis tono, quem Spirituum firmitas, dum in vigore ſuo perſiſtunt, ritè compactum vegetumque ſervat, materia peccans quaſi diſruptis repagulis jam ſui juris eſt, atque ab hac plaga corpori inflicta Paroxyſmus ſtatim exoritur.

At verò hæc ipſa Methodus utut pernicioſa ac nocens, nihilominus Empiricis quibuſdam, qui Catharticum quo utebantur medicamentum aſtutè omnes celarunt, haud mediocrem exiſtimationem conciliavit. Obſervandum eſt enim quòd Purgatione currente, æger vel non omninò vel remiſſè admodum dolet; & ſi Catharſis ad plures dies produci queat, nullo ſuperveniente Paroxyſmo recenti, æger confeſtim ab eo, quo jam tenetur, convaleſcet: verùm enimverò pœnas impoſterum pendet diriſſimas ab ἀταξίᾳ in quam dicta humorum exagitatio naturam præcipitem egit.

Denique materiæ peccantis per Sudores evacuatio, licet prædictis evacuationibus minùs officiat, liquidò tamen officere cernitur. Quamvis enim morbi fomitem non retrahat in viſcera, ſed è contra in corporis habitum propellat, attamen his ſaltem nominibus obeſt. Primò quidem quòd extra Paroxyſmum humores adhuc crudos & nondum ità ſubactos, ut ritè ſeparari debeant, quaſi vi quadam protrudit in Artus, atque eo pacto cunctantem paroxyſmum ante diem, & vel invitâ naturâ ſollicitat. Deindè quod ſudoris provocatio in ipſo paroxyſmo materiam morbificam nimis violenter in affectum membrum impingat adigatque, dolorem ſimul adducens haud tolerandum; & ſi major ſit materiæ peccantis copia, quàm ut pars affecta eam queat admittere, illam mox in artus alios deturbat, unde orgaſmus interea, atque ingens tam ſanguinis

quàm

quàm cæterorum humorum ebullitio ſive exæſtuatio; ſi verò corpus colluvie ſeroſâ Podagræ generandæ aptâ admodum ſcateat, metuendum eſt, ne Apoplexia ingruat. Quamobrem in hoc affectu, perinde ac in cæteris omnibus in quibus ſudores Artis ope ſollicitantur ad eliminandam materiam morbificam, non verò naturæ ductu profluunt, periculoſiſſimum eſt eoſdem nimis violenter atque ultra eum Coctionis gradum ad quem humores evacuandi ſuâ ſponte pervenerint, elicere. Et celeberrimus iſte Hippocratis Aphoriſmus, *Cocta non Cruda ſunt medicanda*, tam in Sudoribus provacandis quàm in ſubducenda Alvo locum habet. Quod quidem liquidò conſtat ex ſudore illo quo Paroxyſmus Febrium Intermittentium claudi ſolet, qui, ſi modicus fuerit & materiæ Febrilis à præcedente Paroxyſmo concoctæ quantitati apte reſpondens, ægrum inſigniter juvat levatque; ſi verò ultra naturæ modum ſudatio promoveatur, ex eo quòd æger lectulo jugiter affigatur, jam Febris continua ſubnaſcitur, & recens focus ſuccenditur, cum iſte qui priùs efflagrabat, fuerat extinguendus. Pari ratione in Podagra etiam lenis ille mador qui utplurimum manè ſua ſponte oritur poſt minorum Paroxyſmorum, è quibus majorem Paroxyſmum conſtare docui, ſingulos, tam dolorem quàm inquietudinem quibuſcum æger totâ nocte conflictabatur, mitigat; è contra verò, ſiquando levis hicce mador & ſuapte naturâ fugax, diutius & vehementius proritetur quàm fert proportio materiæ peccantis jam ab ultimo Paroxyſmo concoctæ, morbus inde exacerbatur. Tam itaque in hoc quàm in aliis morbis quibuſcunque, quos mihi videre contigit, dempta ſola Peſte, ſudores prolicere non tam Medici, quàm Naturæ provincia eſt: cùm nullo modo aſſequi poſſimus, quanta materiæ pars ejuſcemodi ſeparationi obeundæ jamjam eſt parata, nec perconſequens, quem in provocando ſudore modum tenere debeamus.

Ex jam dictis cùm ſatis liqueat, non ſolùm podagræ Curationem à Medicamentis evacuationibus incaſſum peti, ſed & eadem ποδαγρῶσι noxam adferre, reſtat ut exquiramus, ad quem alium ſcopum Curativæ indicationes ſunt dirigendæ. Ego quidem ex accurata φαινομένων prædictorum omnium penſitatione & diligenti examine colligo, duabus potiſſimùm cauſis in hujuſce morbi curatione obviam iri debere. Prima eſt cauſa Antecedens, ſive humorum indigeſtio à caloris & ſpirituum Naturalium defectu orta. Altera eſt cauſa Continens, ſive eorundem humorum calor & exæſtuatio, ubi jam tum putredinem, tum etiam acredinem nacti ſunt à mora in corpore, quàm oportuerat diuturniore, quæ mora ab inconcoctione ſuprà memoratâ pendet. Hæ cauſæ ita toto cœlo, quod ajunt, à ſe invicem diſcrepant, ut, quæ huic proſunt remedia, alteri obſint; unde hic Affectus ita curatu perdifficilis eſt. Etenim dum Medicamentis calefacientibus Indigeſtionem vincere ſatagimus, periculum eſt, ne ex altera parte humorum calor intendatur: atque è diverſo, dum ſive Diætâ, ſive Remediis refrigerantibus calorem & acredinem humorum commitigare volumus, ἀπεψίαν accerſimus, labefactato ſcil. calore naturali. [At verò hîc Cauſam Continentem non eam tantùm intelligo, quæ jam actu Articulos obſidens Paroxyſmum format, ſed eam inſuper, quæ adhuc in ſan-

guine deliteſcens ſeparationi hactenus eſt inepta. Perrarò enim materia morbifica omnis à Paroxyſmo quantumlibet diuturno & crudeli, ita plenè egeritur, ut nullæ prorſus in corpore reliquiæ ſint, eodem jam elapſo. Ac proindè utriuſque hujus cauſæ tam extra Paroxyſmum quàm eo vigente ratio habenda eſt. Quandoquidem verò materiæ continentis eliminatio Naturæ omnino opus eſt, ſuâ ipſius methodo peragendum; cumque nihil interea temporis, ad humores calidos acreſque leniendos, abſque damno digeſtionibus illato, poſſit tentari, niſi ut exulent ac evitentur victus medicamentaque calidiora, à quibus inflammantur humores: maxima certe & præcipua Curandi intentio in eo verti debet, ut Coctioni, indigeſtionibus ſublatis, conſulatur, de quâ jam agam: ita tamen ut in Diſſertationis ſerie ea etiam attingam Remedia, prout anſa data fuerit, quæ ad leniendum humorum calorem, & acredinem retundendam facere poſſint.

Quæcunque igitur naturæ opem ferunt in muneribus ſuis ritè fungendis, ſive Ventriculum confortando ut alimenta rectè coquat, ſive ſanguinem ad debitam chyli in illum invecti aſſimilationem, ſive partes ſolidas corroborando, quo melius ſuccos earundem nutritioni atque augmento deſtinatas in propriam ſubſtantiam convertant; quæcunque denique varia excretionis Organa atque emunctoria corporis in eo ſtatu conſervant, ut ſingularum partium recrementa debitò tempore atque ordine valeant amandare; hæc & hujuſmodi omnia huic intentioni adimplendæ conferunt ac propriè *Digeſtiva* appellantur, ſive (pharmaca ea fuerint, ſive ratio victûs, ſive exercitatio, ſive alia ex iſtis quælibet, quæ *ſex res non naturales* indigitantur.

Hujuſmodi Medicamenta ſunt in genere, quæ moderatè excalefaciunt, & vel amaricant, vel linguam leniter feriunt, utpote quæ ventriculo ſunt pergrata, ſanguini medentur, & cæteras partes fovent confortantque, qualia ſunt, verbi gratiâ, Radices Angelicæ, Enulæ, Folia Abſinthii, Centaurii minoris, Chamædryos, Chamæpityos, *&c.* Addi poſſunt etiam Antiſcorbutica vulgò dicta, ut Radices Raphani ruſticani, Folia Cochleariæ Hortenſis, Naſturtii aquatici, *&c.* Cùm autem herbæ iſtæ acres ac pungentes, utut ſtomacho arrideant atque eidem conferant in Coctione juvandâ, morbi tamen fomiti jamdiu formato aculeos ſubdant & augeant calorem, parcius uſurpandæ veniunt, præ aliis iſtis quæ miti calore atque amaritudine & Ventriculum corroborant, & ſanguinis maſſam vegetiorem reddunt ac magis vitalem.

Eorum ſpecies aliquot affabrè permiſtæ humoribus concoquendis rectiùs, ut mihi videtur, quàm ſimplex quodlibet ex eorum tribu deſumptum miniſtrant, Quamlibet enim quoties ſpecificâ medicamenti cujuſlibet virtute opus eſt nobis, Regula tenet, *Quo ſimplicius* eo meliùs; tamen cùm id habemus propoſiti, ut huic illive Indicationi ſatisfaciendo ægrum ſanemus, ſingula ingredientia ſymbolum pro morbo curando quaſi conferunt, atque in hoc caſu, quanto major eſt ſimplicium numerus, tanto potentiùs medicamentum operabitur. E prædictis itaque & reliquâ ejuſdem farinæ materiâ medicâ, variæ Remediorum formulæ ad hunc ſcopum tendentes concinnari poſſunt. Ego formam Electuarii ad exemplum

plum Theriacæ Andromachi cæteris præfero, ceu viribus præſtantiſſimam, eò quod mutua ſimplicium confermentatio omnium virtutem adaugeat, quaſi *aliquid Tertium* progignens, quod in ita conjunctis majorum eſt virium in pari quantitate quàm in eorum quolibet. Verùm tam delectum ejuſmodi ingredientium quàm formulas quibus exibenda ſunt prudenti Medico lubens relinquo; cùm nunquam mei officii eſſe duxerim Receptulas, ut vocant, conſcribere, at potiùs veras indicationes notare, ad quas Curationes ſunt dirigendæ: Quod cùm minus obſervetur, exhinc, ut alibi dixi, Empiricis anſa data eſt, ut ſe Artis medicæ Principes jactent.

Veruntamen Tyronum gratia, remedium, quo ego uti ſoleo, in medium proferam, quod ad hunc modum componitur, ℞. *Rad. Angelic. Calam. Aromat. Imperator. Enul. campan. Fol. Abſinth. vulg. Centaur. min. Marrub. alb. Chamædr. Chamæpyt. Scord. Calaminth. vulgar. Parthen. Saxifrag. pratenſ. Hyperic. Virg. aur. Serpil. Mentæ, Salviæ, Rutæ, Card. Ben. Puleg. Abrotan. Flor. Chamæm. Tanacet. Lil. Conval. Croci Anglican. Sem. Thlaſp. Cochlear. hortenſ. Carui, Bacc. Junip. ſingulorum quantitatem ſufficientem. Legantur ſingula Herbæ, Flores, & Radices quo tempore viribus pollent maximis. Siccentur ac in Papyraceis ſacculis aſſerventur, dum in pulverem tenuiſſimum redigantur. Singulorum Unciæ ſex ſimul probè miſtæ excipiantur ſ. q. mellis opt. deſpumati, & Vini Canarini, & in Electuarium debitæ conſiſtentiæ conficiantur ſ. a.* Sumat Drachmas duas mane & ſerò, Vel hujus defectu, ſequenti utatur. ℞. *Conſ. Cochlear. hortenſ.* ℥iß. *Abſinth. Roman. & Flaved. Aurantior. an.* ℥j. *Angelic. condit. Nuc. Moſchat. condit. an.* ℥ß. *Theriac. Androm.* ʒiij. *Pulv. Ari comp.* ʒij. *cum ſ. q. Syrupi Arantiorum fiat Electuarium.* Capiat Drachmas duas bis in die, ſuperbibendo ſequent. Aquæ cochlear. v. vel vj. ℞. *Rad. Raphan. ruſt. inciſ.* ℥iij. *Cochlear hortenſ. manip.* xij. *Naſturt. aquatic. Becabung. Salv. Menth. ana manip.* iiij. *Cortic. Aurantior, no.* vj. *Nuc. Moſchat. contuſ. no.* ij. *Cereviſiæ Brunſvvic.* ℔xij. *Deſtillentur organis communibus, donec ſolummodo libræ ſex Aquæ eliciantur pro uſu.*

E Medicamentis vulgò cognitis *Theriaca Andromachi* Concoctionibus roborandis præ cæteris confert; Cum tamen plures in ſe ſpecies contineat, quæ plus ſatis calefaciunt, atque inſuper Opio abundet, Electuarium ſupradictum commodius parari poteſt è Vegetabilibus præcipuis excalefacientibus & corroborantibus. Curandum eſt interim ut ea ſimplicia eligantur quæ ad ægri guſtum magis faciant, cum enim diu admodum, ſcil. ad omnem ferè ætatem, in ejus uſu perſeverandum ſit, omnino convenit, ut palato minus ſit ingratum. Inter ſimplicia *Cortex Peruvianus* primas obtinet, cum ſanguinem corroboret vegetumque reddat, ejus grana aliquot mane & ſerò aſſumantur.

Et ſanè uti in hoc Affectu de quo jam agimus, ita & in aliis Chronicis pleriſque, hæc & huic ſimilia remedia quæ ſanguinem corroborant, vegetum que reddunt (ſi modò eorundem calor, propter cauſas poſtea adferendas, in ſpiritibus vinoſis non conſiſtat) præ cæteris juvant; quando quidem ſinguli hujus generis morbi ad unam eandemque cauſam univerſalem, humorum ſcilicet *Indigeſtionem*, ſi rectè conjicio, referri debeant. Nihil

Nihil eſt autem, ex quo hoc certiùs evinci poterit ac probari, quàm ſi ob oculos ponamus differentiam, quæ inter morbos, *Acutos* & *Chronicos* intercedit; quam ob cauſam æquus Lector boni conſulet, ſi paulisper ab eo, quod jam præ manibus eſt, negotio digrediar. Prout itaque morbi *Acuti* ii ferè habentur, qui citò vel perimunt, vel ad Concoctionem perducuntur: ita *Chronici* appellantur iſti, qui vel non omnino vel tardè admodum & longâ temporis morâ ad eandem Coctionem pertingunt. Atque hoc quidem tam ipſa rei natura, quàm verba quibus illa exprimitur, apertè loquuntur; at verò cauſa hujus differentiæ, quæ inter hæc duo morborum genera deprehenditur, altius latet, haud ita facilè eruenda: cujus indagationi ſi aliquantiſper immoremur, operæ, ut puto, vix nos pœnitebit, cùm harum rerum notitia clara ac diſtincta, ad inveniendas veras Indicationes horum Morborum Curationi accommodas, magnum momentum adferre queat.

Sive interiora Terræ viſcera, ſi ita loqui fas eſt, varias ſubeant mutationes, unde à Vaporum inde exhalantium interventu aer inquinetur, quod mihi maximè probatur: ſive inficiatur Atmoſphæra omnis, ab alteratione quam eidem inducit peculiaris aliqua corporum Cœleſtium quorumlibet Conjunctio: res ita ſe habet, ut ad hoc illudve tempus aer particulis referciatur, quæ humani corporis œconomiæ adverſentur; uti etiam alio tempore iſtiuſmodi particulis imprægnatur, quæ cum corporibus ſpeciei alicujus Brutorum minùs conveniunt. His jam temporibus, quoties nos hujuſmodi noxia & naturæ inimica μιάσματα in nudum ſanguinem inſpiratione attrahimus, & in illos morbos Epidemicos incidimus, quos illa parere apta nata ſunt, Natura *Febrim* accerſit, ſolennem nempe ſibi Machinam ad ſanguinem à materiâ aliquâ hoſtili & contrariâ intus ſtabulante vindicandum. Et tales morbi *Epidemici* vulgò audiunt, & ideò Acuti ſunt & Breves, quia motum habent ita celerem & violentum. At verò præter hos morbos à causâ externâ excitatos, ſunt & alii perinde Acuti, ab hac vel illâ peculiari ſanguinis inflammatione nati, quæ non à causâ aliqua generaliori ab aere pendente, ſed à particulari particularium corporum Anomaliâ vel intemperie producuntur. Quod quidem Febrium genus ego *Intercurrens* & ſporadicum idcirco vocito, quod annis ferè quibuſlibet occurrant.

At verò morbi *Chronici* genium habent longè ab his diverſum: quamvis enim aer minus ſalubris hujus vel illius generis ad hos morbos generandos multum conferat; non tamen aeri ita immediatè originem debent ſuam, ſed ut plurimum communi omnium horum Parenti, Humorum ſcilicet *Indigeſtioni*. Ubi enim quis Naturæ principia jam habuerit infirmata ac protrita, ſive à ſenectâ, ſive à magnis & continuis circa *Sex res non naturales* erroribus, præcipue in Cibo Potuque; vel ſi Organa Secretoria eo uſque fuerint debilitata, ut jam functionibus ſuis ad defæcandum ſanguinem & ejus ſuperfluitates eliminandas deſtinatis, prorſus fuerint imparia: his in caſibus uberiori humorum proventu jam coagmentato quàm cui digerendo hominis vires ſufficiant, dicti humores morâ diuturniore varias fermentationes ac putrefactiones patiuntur, tandemque in *ſpeciem* erumpunt, & varias morborum ſpecies edunt pro depravationum varietate. Et

prout

prout hi ſucci depravati variam habent indolem, ita variè in hanc illamve partem dilabuntur, quæ eiſdem excipiendis aptiſſima eſt; atque ibi ſenſim longam illam ſymptomatum ſeriem explicant, quæ partim à talium ſuccorum naturâ, partim ab ἀταξίᾳ iſtis partibus illatâ, ſolent exoriri: quæ duo ſimul juncta iſtam naturæ ἀνομαλίαν conſtituunt, quæ morbi alicujus nomine inſignitur.

Jam quod ejuſmodi impotentia naturæ ad coquendos humores plerorumque Morborum Chronicorum cauſa ſit præcipua, facilè liquebit, ſi animadvertamus Senes, quorum Coctiones ſunt læſæ, & ſpiritus, eorum inſtrumenta, abſumpti à repetitis vitæ longioris functionibus, hiſce Affectibus magis eſſe obnoxios quàm ſunt Juniores, quorum vitæ flamma magis accenſa recrementa iſta coacervata diſſipat; & quorum Organa Secretoria jugi iſto caloris naturalis ſubſidio inſtruuntur, ut functionibus in totius ſanguinis maſſa depuranda peragendis nequaquam deficiant, niſi inſuper premantur, & quaſi ſuffocentur à nimiâ humorum copiâ. Adhæc talem humorum indigeſtionem plurium Morborum Chronicorum cauſam eſſe ex eò conſtat, quòd Hyems ad iſtiuſmodi morbos gignendos longè magis faciat quàm Æſtas. Licèt nonnulli ex his morbis non actu exerantur, niſi ſub Brumæ exitum; attamen iſte humorum proventus, à quo illi pendent, per omnem Hyemis decurſum ſuccreſcens, auctior factus eſt ab ejus tempeſtatis frigore & effœto languore naturam debilitante, quo minus valeat in adminiſtrandâ corporis œconomiâ. Unde fit, ut qui in Æſtate ſatis bene habeant, rarò tamen Hyeme eos morbos effugiant, ad quos magis ſunt proclives, *Podagram*, verbi gratiâ, *Aſthma*, *Tuſſes*, *&c.* Atque hinc etiam ratio deducenda eſt, quare Peregrinatio in Regiones magis Auſtrales ita efficaciter eos morbos expugnet, quorum curatio in frigidioribus incaſſum tentabatur. Eorum, quæ de generali morborum Chronicorum cauſâ jam dixi, veritas magis adhuc patebit ab ingenti & quaſi ſtupendo ac incredibili emolumento, quod ii qui morbis Chronicis pleriſque, præcipuè verò *Phthiſi*, laborant, ab Equitatione percipiunt, quod genus Exercitii Digeſtiones ſingulas invigorat firmatque, dum à continuâ corporis ſuccuſſione calor naturalis re-accenditur, & Organa ſecretioni deſtinata in munere depurandi ſanguinis ritè fungendo promovetur: unde neceſſe eſt, ut ſequatur Digeſtionum deperditarum quaſi renovatio quædam, & è conſequenti totius corporis Craſis optima.

Quocirca è rationibus jam allegatis ſatis eluceſcit, quòd non in Podagra tantùm, ſed & in aliis quoque Chronicis morbis, ubi nullum Symptoma manifeſtum contra-indicat, *Herbas* ejuſmodi *excalefacientes* magnum omnino commodum adferre, cùm ſanguini æſtatis calorem vel mediâ hyeme concilient: quamvis ſi æſtivo tempore earum uſui aſſueſcamus, melius præcavebunt mala iſta, quæ adverſa tempeſtas ſolet apportare. Et profectò ſi ad hyemis uſque appulſum deferantur, quo tempore ingens humorum ſaburra accumulatur, periculum eſt ne ſerò nimis ad hoc Aſylum confugiamus, &, quod dicit ſolet, μετὰ πόλεμον συμμαχία. Quamvis autem, ut ſupra fuſius diſſerui, Podagra id ſibi habeat peculiare, ut non tantùm non juvetur, ſed & lædatur à Catharticis; tamen in aliis Chronicis pleriſque & Venæ-ſectio quoties opus fuerit repetita, & Purgatio ante

ſunt impetranda, quàm Remediis corroborantibus & Digeſtivis hîc à me laudatis opera danda eſt: ubi verò ſe æger his addixerit. in iis perſeverandum eſt, nullis intercalatis Evacuationibus. Etenim hoc eſt firmiter retinendum, quod quoties cujuſcunque morbi curatio Remediis Corroborantibus innititur, Evacuationes, quæcunque eæ fuerint, officiunt prorſus. Denique non is ſum, qui aſſeram, Medicamenta Digeſtiva jam memorata cæteris quibuſcunque præſtare: at verò dico eum, qui Remedium ad hanc intentionem ſatisfaciendam potentiſſimum invenire potuerit, longè majora in ſanandis Morbis Chronicis præſtare poſſe, quam ipſe ſe poſſe exiſtimaverit.

Iſtud verò iis omnibus quæ de Podagrâ ſanandâ dicturus ſum, præmittendum eſt, maximopere præ cæteris obſervandum, nempe quòd *Digeſtiva* Remedia quæcunque, ſive Medicamentorum apparatu, ſive Diætâ, ſive Exercitatione ea conſtant, haud obiter inſtituenda ſint, verùm conſtanter atque omni adhibitâ diligentia aſſiduè uſurpanda. Cùm enim in hoc morbo, uti etiam in Chronicorum quamplurimis, cauſa ejus in habitum, & novam quaſi naturam tranſiverit, nemo ſanus exiſtimaverit leviculam aliquam ac momentaneam alterationem ſanguini atque humoribus à quodlibet ſive remedii ſive victus genere ſuper inductam, curationis ſcopum poſſe attingere; at verò corporis habitus omnis aliò traducendus eſt, atque homo integer deinceps quaſi novâ incude refingendus. Neque enim hîc ita ſe res habet atque in morbo Acuto aliquo; ubi is qui modo athleticè ac pancraticè valebat, derepente Febre correptus, ab optimo ſanitatis ſtatu in morbum periculoſiſſimum, quaſi rupto ponte, præceps ruit. Podagræ diſpar admodum ratio: ubi quis per multos annos continuos Comeſſationibus, Compotationibuſque intemperantiùs indulgendo, ſolita exercitia intermittendo, deſidia atque pigritia intabeſcendo, vel etiam nimio ſtudio atque irremiſſa animi intentione, aliiſque vitæ erroribus, id egit tandem quaſi deditâ operâ, ut varia corporis fermenta pervertantur, atque opprimantur ſpiritus Animales (qui Coctionis inſtrumenta ſunt primaria,) unde humores præter-naturales coacervati erumpunt tandem, cum jam ad ſummum gradum exaltati fuerint, ac ſtragem edunt; Carnibus denique emollitis, & effœminatis Articulis, unde humores illabentes promptiùs excipiunt. Atque ita demum alia quaſi natura ſenſim ſuper inducitur, priſtina & naturali corporis œconomia eversâ funditus & deletâ: Cùm iſti Paroxyſmi, qui hominum incautorum ac minus perſpicacium oculos animoſque ſoli ferè perſtringunt & occupant, nihil prorſus aliud ſint quàm ſeries & ordo ſymptomatum ab illa methodo pendentium, qua uti ſolet Natura in materia morbum committente foras pellendâ. Quamobrem operam ludit quiſquis hoc illove ſive medicamento, ſive etiam regimine ſubinde in uſum revocato, hunc morbum protelare ſatagit. Cum verò hic habitus tum in Digeſtionum omnium labefactatione, tum & in amiſſione firmitudinis naturalis partium ſingularum præcipuè fundetur ac conſtet, utrique malo occurrendum eſt; & tam Coctionum robur, quam firmitudo partium pedetentim reduci debet ac reſtaurari, pro modulo ſcilicet priſtinæ ac conſuetæ corporis œconomiæ. Quantumlibet verò iſtud plene perfecteque fieri non poſſe videatur, non eo ſolùm no-

mine, quòd Habitus quicunque non niſi ægerrimè in ſibi contrarios tranſmutantur, ſed etiam quòd ætas ſenilis, quæ huic morbo ut plurimùm comes eſt & ſocia, vehementer refragatur: tamen quantum vires annique ſinent, tentanda eſt curatio, & prout æger propius ad hanc metam accedet, vel recedet longius, Podagræ tyrannidem magis minuſve effugiet.

Atque porrò animadvertendum eſt, quod Remedia πεπτικὰ vel Digeſtiva, ſive partem Medicam ea ſpectant, ſive Diæteticam, in Paroxyſmorum præcipuè intervallis in uſum revocanda ſunt; idque quàm longiſſimè fieri poteſt à Paroxyſmo inſecuturo. Neque enim ſine magnâ temporis mora & pertinaci Remediorum uſu Concoctionum omnium corroboratio, fermentorum corporis jam imminutorum reſtauratio, tantaque firmitas, quantum expetunt tum ſanguis, tum viſcera, ſenio adverſante poſſunt acquiri.

Quantumlibet verò proſint hæc aliaque ejuſmodi remedia, attamen hiſce ſolis hæc corroborandi intentio ſatisfieri nequit; ſed & earum etiam rerum habenda eſt ratio, quæ ad artem propriè medicam non ſpectant. Et certiſſimè voto fruſtrabitur is, qui in hoc aliove morbo Chronico omnem curationem Medicamentis ſolis abſolvi poſſe autumat. Primum itaque ea in *Cibo Potuque* mediocritas eſt obſervanda, ut neque plus alimenti ingeratur, quàm ventriculus concoquere valeat, ac proinde morbo fomes ſubminiſtretur: neque è contra, nimia abſtinentia partes ea proportione defraudentur, qua earundem robur & vigor debuerat ſuſtineri, unde etiam magis debilitentur; quorum utrumque ex æquo nocet, prout tam in meipſo quàm in aliis haud ſemel expertus ſum. Adhæc, ciborum qualitatem quod ſpectat, licet Εὔπεπτα per ſe conſiderata δυσπέπτοις præferenda ſint, attamen ægri palato eſt conſulendum: quandoquidem obſervandum eſt, quod ſæpenumero id quod ventriculus vehementer appetit, licet difficiliùs coquatur, citius tamen à natura vincitur quam quod facilioris concoctionis habetur, ſi ventriculo nauſeam creet: at verò quæ δύσπεπτα habentur, idcirco parcius ſunt comedenda. Unicâ etiam ciborum ſpecie ſingulis paſtibus veſcendum arbitror, cùm varia carnium genera ſimul ingeſta plus ventriculo moleſtiæ faceſſunt quàm unicum, quod omnia iſta quantitate exæquat. De cæteris, dempta carne, pro libitu comedat, modo nec acria, nec ſale condita ſint, nec aromatis; quæ licet coctionem non lædant, nocent tamen quatenus morbi fomitem exagitant.

Tempora quod attinet, Prandere tantùm expedit; cùm enim lectus humoribus digerendis propriè dicetur, id temporis in cibis concoquendis non eſt inſumendum. Non cœnent itaque, qui Podagræ ſunt obnoxii; hauſtum tamen Cereviſiæ alicujus tenuioris liberaliorem ſibi indulgeant: quandoquidem etiam Renum Calculo generando proclives fere ſint tales; cujus concretio à liquore ejuſmodi hoc tempore hauſto multum impeditur, refrigeratis ſcil. ab eo Renibus prolutiſque.

Γαλακτοποσία, ſeu Diæta è ſolo lacte ſive crudo, ſive cocto, exulantibus cæteris omnibus, niſi quod penis aliquid ſemel forte in die adjiciatur, ab Annis retrò viginti obtinuit. Profuit hæc quamplurimis præ cæteris hujuſce morbi præſidiis, quamdiu ne latum unguem ab ea diſceſſerint. Quamprimum

verò ad ſanorum diætam, utut lenem mitemque, ſeſe receperit, qui huic inſueverat, Podagra confeſtim reverſa ægrum pejus longe quam antehac vexavit: labefactatis enim hac methodo naturæ principiis, æger jam morbo pellendo magis impar redditur, unde & periculoſius infeſtat & diuturnius. Qui igitur huic ſe methodo tradere cogitat, primùm ſeriò ſecum perpendat, num valeat per omnem vitam in eâdem perſiſtere: quod tamen fortaſſis penes eum non erit, utut propoſiti tenax fuerit: Novi enim Nobilem quendam, qui poſtquam per annum integrum ſolo lacte victitaverat, non tantùm ſine offenſione ſed & cum ſumma voluptate; (quo tempore quotidiè ſemel aut pluries dejecerat) ſiſtente derepente alvo ac mutatâ corporis, temperie, manente verò adhuc animi propenſione, & ventriculo tandem ad lac nauſeante, abſiſtere coactus eſt. Nonnulli verò Hypochondriaci, craſſo corporis habitu, vel qui alias liquoribus ſpirituoſis diu multumque aſſuevere, lactis uſum nullatenus ferre poſſunt. Interea emolumentum illud, perbreve ac fugax quod ex hâc diætâ percipiunt illi quibus cum lacte convenit, hinc oritur, videlicet quòd non tantùm diæta ſit ſimpliciſſima (unde nullus dubito quin juſculum Avenaceum, modo ventriculus illud ferat, idem præſtare poſſit,) ſed etiam ſanguinem dulciorem mitioremque reddat, particulas in eo acriores contemperando: atque inſuper, quod ego palmarium judico, cùm lac alimenti genus ſit Adultis prorſus impar, iſtam humorum turgeſcentiam ſive viroſitatem reprimit, cui Podagræ ortum debet, eo nomine paucos iſtos quibus congruit, tamdiu à Podagra immunes præſtat, quamdiu eo ſolo veſcuntur, nec juvat ulterius. Cum enim Podagræ cauſæ originali ac primariæ nempe Concoctionum ac Fermentorum debilitati omnino contrarietur, longè magis hâc ratione obeſt quàm altera prodeſt. Quod cùm minus perſpectum fuerit, nonnulli incautiores in errores permagnos & planè exitiabiles inciderunt; dum morbi cauſæ Continenti, humorum ſc. calori & acredini, obviam ire ſatagentes, Concoctiones peſſundederunt, & punctiones naturales proſtraverunt omnes.

Liquores quod ſpectat, ii, me judice, optimi ſunt, qui neque ad Vini generoſitatem aſcendunt, nec ad Aquæ debilitatem deprimuntur, cujuſmodi ſunt Cereviſia tenuis *Londinenſis*, ſive lupulata, ſive non lupulata; cùm extrema ab utraque parte noceant. Primùm de Vino, licet Proverbio jactetur, Vinum potans Podagrâ laborabis, & Vinum non potans laborabis Podagrâ; extra controverſiam tamen eſt, & variis ποδαγρώντων experimentis confirmatiſſimum, *Vinum* de facto efficere. Licet enim prodeſſe credatur juvandis Coctionibus, quarum vitia cauſam Podagræ Antecedentem jamdudum ſtatui; ratione tamen Cauſæ Continentis omnino obeſſe cenſendum eſt, humores ſcilicet, fomitem morbi, jam in procinctu ſtantes accendendo exagitandoque. Sed neque damus Vinum pro potu ordinario uſurpatum Coctiones promovere, at potiùs ſubvertere dicimus, niſi in diu Vino aſſuetis. Quamvis enim calorem aliqualem in tranſitu impertiat, certiſſimum eſt tamen, fermenta corporis ab eo ſubjugari, & avocari ſpiritus naturales atque fugari: unde eſt, ſi bene conjicio, quod Bibaces atque Nepotes iſti malè feriati, *Podagrâ*, *Paralyſi*, *Hydrope* aliiſque morbis

morbis frigidis ferè perimuntur. Adde, quòd jugis & immodica Vini ingurgitatio corpus ad inſtar corporum Fœminarum emollit laxatque; cum liquores temperati partium omnium tonum roborent ac firment: unde qui liquoribus tenuioribus ſemper aſſuevere, Podagram fere neſciunt. Notandum eſt inſuper, quòd huic morbo maximè obnoxii Viri ſunt, qui licet imminutam habent concoctionem naturalem, tamen ex quadam ſanguinis luxuriâ plus ſatis nutriunt, & incrementum ſumunt ex materiâ quadam indigeſta loco ſubſtantiæ ſanioris & ritè compactæ. Hanc ſanguinis luxuriam Ὀινοποσία adauget magis, ac proinde tum novam materiæ ſaburram accumulat, tum etiam fomitem jamdiu repoſitum quaſi ſubditâ face actu in morbum provocat. Huic accedat ſtrui, quòd cùm podagricorum ſanguis iſti qui è Pleuriticorum, aliorumque morbis inflammatoriis laborantium pertuſis venis extrahitur, perſimilis ſit, inſanorum eſſet ſanguinem jam ὀργιῶντα ulterius ſpirituoſis liquoribus, ceu ignem oleo, proritare. Neque tutius ex adverſo liquores nimium refrigerantes in uſum revocantur, cùm hi Concoctiones prorſus dejiciendo, & extinguendo calorem naturalem, majorem adhuc noxam inferant; non dolorem ſcilicet ut Vinum, ſed ipſam adeò mortem: prout experientia docet in iis, qui ad ſenium uſque vino liberalius indulgentes, aquam aut tenuiores liquores derepente cum Vino, & non ità diu poſt vitam cum morte commutârunt.

Hic itaque Podagræ obnoxiis in potu modus ſtatuatur, ut iis utantur liquoribus, qui neque vel in maxima copia aſſumpti inebriare poſſunt, neque frigore ſuo ventriculum lædere. Hujuſmodi eſt, ut dixi, Cereviſia tenuis noſtras, & in aliis regionibus confici poterit ex multa aqua cum pauco vino permixta. Aquam puram crudamque & periculoſam exiſtimo, & expertus ſum meo damno. Attamen ſatis commodè ab ineunte ætate potatur Aqua; qua hodieque longè major hominum pars ſitim levat: inopia ſua feliciores ſunt illi, quàm nos noſtra copiâ & luxu. Teſtes appello ingens morborum agmen, quo corpora noſtra hoc nomine diſcruciantur, Podagram ſc. Calculum, Apoplexiam, Paralyſin, &c. tum & vim animis illatam qua à nativa rectitudine tranſverſum aguntur, dum adventitii talium liquorum ſpiritus, cum ſpiritibus Animalibus cogitationi formandæ inſervientibus complicati, mentem nimium volatiliſando perturbant, vana ac futilia loco rerum ſolidarum atque alicujus momenti ſubingerentes: atque ita demum ingenioſe Lepidos ac Dicaces, pro Sapientibus nos reddentes; inter quos eadem fermè differentia intercedit, atque eſt inter Subſtantiam & prorſus Nihil. Sed de his ſatis.

Jam verò quamvis ſufficiat ei, qui Podagra mitius ac tantùm per intervalla laborat, vel Cereviſia tenui uti, vel vino dilutiori, cum is morbi gradus tanti non ſit, ſeveriori regimini ſe ſubjiciat; attamen cùm univerſa corporis ſubſtantia in Podagram quaſi degeneraverit, minus quam exoptet in profligando morbo promovebit, qui non à liquore fermentato quocunque, quantumvis leni & tenui, in totum abſtinet: cùm hi omnes ſpiritus pungentes, & aliquem acredinis gradum in ſe contineant; & quod pejus eſt, quatenus fermento imbuti (perinde ac flores Cereviſiæ liquoribus inditi vim ſuam

fermentativam toti maſſæ communicant,) humores fermentationi perpetuæ addicunt. *Potus* itaque *Diæteticus* ex ingredientibus vulgò notis & huic uſui dicatis pro tali potu ordinario præſcribendus eſt: modò non ſit juſto fortior, quo haud multo minus periculosè accendentur humores quàm ipſo vino; nec è contrà aquoſior juſto, naturales functiones nimiâ refrigeratione proſternens. Hujuſcemodi Potus ſi ritè paretur ſelectis Ingredientibus iſtis quæ ægro minùs ſunt ingrata, licèt ad ſeptimanam unam alteramve non ſine aliquali faſtidio ita jugiter aſſumatur, poſtea tamen perinde gratus & acceptus eſt, ac ſunt alii liquores quibus quis maximè aſſueverit. Atque ab hoc potus genere non tantùm non imminuetur Appetitus, ſed & augebitur: magis inſuper naturalis & genuinus evadet quàm cùm liquoribus fermentatis uti ſoleret. Hoc inſuper commodi accedet, quod qui hujuſmodi ortum Diæteticum loco ordinarii hauriunt, liberius in cætero victu ſibi poſſint indulgere, quàm cùm Cereviſiam biberent, aut Vinum: cùm errores in victu, (quos omnes penitus evitare pene ſupra humanam ſortem eſt] hoc pacto aliquatenus corriganrur compenſenturque. Quod verò omnium primum eſt, æger hoc modo ſibi à Calculo præcavebit, qui Podagræ ferè individuus eſt comes; cùm liquores acres ac attenuantes quilibet, uti ad Calculum jam factum proritandum, ita ad eundem generandum etiam faciunt. Liquor ſequens, utpote qui guſtu ac colore jucundo eſt, mihi maximè arridet. ℞. *Sarſaparil.* ℥vj. *Lign. Saſſaphr. Chinæ, & raſ. c. c. an.* ℥ij. *Glycyrrhiz.* ℥j. *Coq. in Aq. fontan. Cong. duobus per horæ dimidium; deindè ſtent clausè ſuper cineres calidos per horas* 12. *poſtea ebulliant ad tertiæ partis conſumptionem. Cùm primùm ab igne amoveatur, infunde ſem. Aniſi* ℥ß. *Poſt duas horas coletur, & poſtea depuretur per reſidentiam, & liquor clarus reponatur in lagenis vitreis probè clauſis ad uſum.*

Hic liquor tum primùm commodiſſimè in uſum trahetur, ubi quis à Paroxyſmo convaluit; atque in eo perſeverandum tam in ipſis Paroxyſmis, quàm in eorum intervallis per reliquum vitæ curſum. Neque enim ſatis factum eſt ſæviente adhuc morbo novis rebus ſtudere, cùm in ejuſmodi ἀταξίᾳ & motu inordinato natura vix ferre queat, ut liquores fermentati, qui vegetiores ſunt ac magis ſpirituoſi, cùm alio, inerti ac ſpiritibus deſtituto commutentur. Eodem etiam tempore & *Electuarium* prædictum uſurpabitur; quod pariter deinceps tam in Paroxyſmorum inſultibus quàm extra eos quotidie eſt devorandum. Hujus calor Potus Diætetici aquoſitatem quadantenus penſabit, ſanguini & viſceribus debitum caloris gradum concilians, ſine iſtâ agitatione, quæ excitari ſolet ab æſtu liquorum fermentatorum.

Si quis objiciat eam vitam vix vitalem eſſe, in quâ omnimoda tùm à Vino tùm ab aliis liquoribus fermentatis abſtinentia obſervatur; reſpondeo perpendendum eſſe, an non longè miſerius ſit ac minùs tolerabile diris inveteraſcentis Podagræ cruciatibus (nam in mitiori morbo non hoc poſtulo) quotidie excarnificari, quàm huic ſoli liquori ſe adſtringere; cujus uſu continuato in cæteris eſculentis fermè omnibus animo obſequi licet: ut jam non repetam, quòd & hic potus [uti cætera omnia] dulceſcet conſuetudine. Certè

qui

qui hunc morbum expertus eſt, modò Homo, non bipes fuerit pecus, nihil ambiget, in quam partem debeat concedere.

Quo non obſtante, ſi æger vel à longo ac nimio uſu liquorum inebriantium, vel ab ætate provectiore, vel denique præ nimiâ debilitate, cibos abſque Vino vel quovis alio liquore fermentato nequeat concoquere, non vacat certè periculo eundem protinus ac derepente à vino depellere; qui quidem error haud paucis lethalis fuit. Prorſus itaque, ſi me audit, Apozema Diæteticum ſuprà præſcriptum abdicet, vel, ſi eodem uti ſtatuerit, ei ſeſe ſim aſſueſcat, hauſtum vini in paſtibus ad tempus aliquod ſibi indulgens, quaſi Remedii loco potius quàm Diætæ, donec Decoctum illud familiarius evaſerit. *Vinum* autem *Hiſpanicum* hîc loci tam Rhenano, quàm Gallico omnino præferendum eſt, quæ poſteriora, licèt ventriculo pergrata ſint, tamen exacerbandis humoribus & augendo morbi fomiti apta nata ſunt. Adde quòd cum æquè ferè cruda ſint, & vix magis concocta quàm eſt noſtrum Pomaceum, non perinde cardiaca ſunt atque calida, ac res poſtulat. Atque hæc de Cibo Potuque ποδαγριώντων dicta ſunto.

Eſt & aliud, quod tametſi parvi pendatur, magni tamen momenti eſt tam in digerendo morbi fomite, Paroxyſmo adhuc vigente, quàm ad prohibendam ejuſdem materiæ generationem extra Paroxyſmum, nempe ut æger, maximè hyemis tempore, maturè lectum petat. Etenim poſt venæ-ſectionem & Catharſin nihil æquè naturæ vires ſubruit ac noctu vigilare: quod quidem valetudinariorum quilibet expertus affirmabit, ſi ſeriò animadvertit, quanto alacrior vegetior que exurgit, quoties ſe lecto temporius commiſerit, quàm verò enervis eſt ac languidus, quoties ad multam noctem vigilaverit. Et quamvis res eodem recidere videatur, an citiùs ſeriuſve quis lectum repetat, modò per tot horas eidem indulgeat, verbi gratiâ, an *horâ nonâ* cubitum eat, & *quintâ* ſurgat, vel *undecimâ* cubitum eat & ſurgat *ſeptimâ*; multum tamen intereſt, idque ob hanc, ut exiſtimo, potiſſimum rationem. Interdiù ſcil. ſpiritus diſſipantur, ſive in corporis exercitio, ſive animi, qui in minus rectè valentibus ita ſunt infirmi ac debiles, ut veſperi ſomni ſubſidio maturiùs opus habeant; & cùm noctis appulſus œconomiæ corporis quaſi relaxationem quandam adferat, quæ diurno tempore à ſolis influxu vegeta conſervatur, lecti calor, brumâ præſertim, ſolis vicem ut gerat neceſſe eſt. Manè verò ſpiritibus tam à prægreſſæ noctis quiete quàm à lectuli calore refocillatis invigoratiſque, præterquam quod dies ſuperveniens firmitatem ac robur corporis tono conciliet, diluculo ſurgere hoc tempore, licèt horam unam alteramve à ſomno matutino detrahat; non ita altum vulnus Naturæ infligit, ac vigiliæ veſpertinæ ad horam unam vel alteram protractæ. Quamobrem iſtis qui Podagræ ſunt obnoxii Author ego ſim, hyeme præcipuè, ut lecto maturè admodum ſe committant, & diluculo exurgant, quantumvis ſomnus juſto brevior ſuadeat, ut diutius cubantes eundem adhuc venentur. Cum ſomnus qui ita diluculo capitur ſecuturæ noctis ſomno tantundem detrahat; atque ita tandem naturæ vi illatâ, ſpretoque ſapienti ejus inſtituto, noctem pro die quis habeat, diem perverſus pro nocte.

Quinimo *animi tranquillitas* omni ope ſtabilienda eſt: cum perturbationes omnes, ſi repagula ſemel effringant, ad ſolvendam ſpirituum, qui ſunt Digeſtionum inſtrumenta, ſyſtaſin, ac proinde ad Podagræ incrementum multum faciant. Prudenter itaque ſecum meditetur æger mortalitatis ſuæ conditionem, nec ſe earum, quæ eam ſequuntur, moleſtiarum exortem ſtultus opinetur: ſive enim ſui ipſius, ſive aliorum culpa hanc animi ægritudinem pariat, non poterit unquam mundo leges dare, qui nemini hactenus, quantumlibet demum potens aut ſapiens fuerit, ſemper morem geſſit; neque ita cuiquam ſemper ex animi voto cedebant res omnes, ac vana mens ſpe ponderat, at derepente inter rerum apparatus animam agens humanæ fragilitatis ſpecimen tandem edit, immeritò ſe brevi vitæ fructu ſpolians. Idem etiam incommodi ſequitur nimium animi ad ſtudia & res ſerias applicationem: Cùm enim huic morbo præ cæteris quibuſlibet Melancholia vulgò dicta comes ſemper adhæreat, qui ei ſunt obnoxii, ſpiritus Animales diu multumque cogitando, etiam non adhibito artificiali librorum adminiculo, fatigare ſolent atque obruere, hoc ipſum ita valdè ac nimiopere agentes, ut corporis œconomia integra amplius conſervari nequeat: Quam ob cauſam ut mihi videtur, hic morbus perpaucos Inſipientes (me excipiat qui volet) occupavit unquam.

Cæteris verò omnibus, quæ ad impediendum humorum indigeſtionem (quam ego primariam Podagræ cauſam conſtitui) & ad ſanguinem idcirco corroborandum, ac firmitudinem partibus conciliandum faciunt, *Exercitium* corporis facilè palmam præripit. Animadvertendum eſt autem, ubi ſupra monui, quòd cum in hoc morbo, etiam magis quàm in Chronicorum quovis, totius corporis Habitus immutari debeat, exercitatio corporis niſi quotidiana fuerit, nihil juvabit: hujuſmodi enim exercitatio per vices intermiſſa, uti nihil ferè conferet ad immutandum habitum corporis ab inertiâ atque indulgentiâ jam langueſcentis & effœminati, ita fortaſſis & nocere poſſit, Paroxyſmum accerſendo, ubi quis jamdiu ab eâ deſueverat. Hoc verò exercitium vehemens non ſit oportet, tale verò quale Senibus competit, qui Podagræ ſubjecta ſunt magis uſitata. Motus enim corporis juſto vehementior nimium diſſipat, & è conſequenti Concoctiones lædit; quando exercitatio moderata ac perſeverans eoſdem firmet. Quantumlibet hoc durum videatur homini, qui præter ſenium & corporis ad motum ineptitudinem, & ſocordiam huic præſertim malo quaſi connaturalem, dolore inſuper mactatur, tamen ſi hoc omittatur, nihil ex hactenus inventis quicquam proficiet. Utque Paroxyſmorum intervalla ſine jugi corporis exercitio exercitio magna eſſe non poſſint, ita etiam ad Calculi generationem talis erit proclivior, qui quidem plus habet & periculi & cruciâtûs quàm ipſa Podagra.

His adde, (quod magnum pondus habere debet) materiam *tophaceam* à longa requie admodum auctam iri in Articulis corporis, maximè verò Digitorum, ita ut tandem omni motu priventur. Utut enim fidenter aſſerant nonnulli horum tophorum, materiam nil aliud eſſe quàm ſanguinis *Tartarum* ad articulos tranſmiſſum, facilè tamen conſtabit cuilibet rem paulò attentius perpendenti, quòd dum

magna

magna vis materiæ inconcoctæ Podagram facientis in Articulos quoſdam depluit, & partes vicinas diutius tumidas reddit, ut partim harum virtus aſſimulativa ſufflamminetur, partim à ſuffocante obſtructione quam in eis parit iners hic humor, dicta materia generetur, quæ à calore doloreque articuli in hujuſmodi ſubſtantiam cogitur: atque indies augetur, tum carnem tum cutim articuli in propriam naturam vertens; quæ jam nuda jacet, aciculâ, ad inſtar *Cretæ, Ocul. Cancr.* aut ſimilis alicujus rei, extrahenda. Jam verò hoc malum ab exercitio quotidiano præcavetur, à quo oritur debita humorum Podagram generantium, qui unam aliquam partem libenter occupant, difflatio per omne corpus. Unde fit, uti ipſemet expertus ſum, quòd exercitatio longa & quotidiana non tantùm non officit generationi tophorum, ſed etiam tophos veteres & induratos ſolvit, modò non eo uſque invaluerint, ut cutim extimam in ſuam ſubſtantiam mutaverint.

Exercitii genus quod ſpectat, *Equitatio*, quoties nec grandior ætas, nec Calculus intercedant, reliquis longè præferenda eſt. Et ſanè diu multumque mecum reputavi, quòd ſi cui innoteſceret Medicamentum, quod & celare vellet, æque efficax in hoc morbo, ut in Chronicis pleriſque, ac eſt Equitatio conſtans & aſſidua, opes ille exinde ampliſſimas facilè accumulare poſſet. Hac ſi uti non liceat, vectio frequens in curru ferè eodem recedit. Atque in hoc ſaltem Podagra laborantibus Pleriſque bene eſt, quòd opes quæ luxuriæ, unde pullulavit morbus, irritamenta erant, facultates currus habendi ſubminiſtrent, quo hac ſaltem exercitationis ſpecie fruantur, cùm altera frui nequeant.

Obſervandum eſt autem, quòd Exercitatio in aere ſalubri longè ea præſtantior eſt, quæ in minus ſalubri peragitur: ruri ſcilicet potiùs quàm in urbe, ubi aer vaporibus à variorum Artificum officinis exhalantibus eſt repletus, & ædificiorum denſitate conſtipatus; qualis eſt in *Londino* hoc noſtro, urbe, quantum certò ſcimus, omnium quæ in toto terrarum orbe ſunt, ſpatioſiſſima. Quantum vero interſit, an quis ruri, an in urbe ſe exerceat, Podagricorum quivis ſtatim perſentiſcet.

Quod *Venerem* attinet, is quis tam Podagra quam ſenecta laborat (quandoquidem jam jam ea ſpirituum copia deſtitutus eſt qua Concoctiones promoveri debuerant, & per conſequens abſque hac clade adventitia articulos & reliquas partes adjacentes plus ſatis laxatas habet & debilitatas) æque improvidus meo judicio foret ſi ejus lenociniis indulgeret, atque ille qui cùm longum iter emetiendum ſuſceperit, Viaticum omne priùs abliguriret quàm ſe viæ committeret. Quinimò præter malum quod ſibi acceſſit, languidiora ævi jam fatiſcentis deſideria non cohibens, maximo illo Privilegio fruendi Jubilæi, quod ſpeciali atque eximio naturæ munere Senibus conceditur, ſe abdicat; qui jam in ultimâ vitæ ſcena ab earum libidinum impetu, quæ, ceu tot rabidæ feræ, eos per juventam omnem diu noctuque quaſi laniabant, tandem aliquando ſunt emancipati: cùm horum appetituum expletio nullo modo longum illud malorum agmen, quod eam vel comitabatur vel inſequebatur, penſaret unquam. Atque hæc de Regimine.

Quamvis autem hujuſmodi Regulæ tam Diætam quàm cæterum regimen ſpectantes, ſi ab homine Podagræ obnoxio religiosè obſerventur, eum ab enormioribus morbi inſultibus præſervare queant, atque iſtam ſanguini & partibus ſolidis firmitatem conciliare, quæ ab illâ malorum Iliade unde morbus non ſolùm ſupra humanæ patientiæ vires, ſed & funeſtus tandem redditur, eundem immunem præſtare poſſit; non tamen efficient ut non poſt quædam intervalla, maxime exeunte hyeme, Podagra quandoque tentetur. Licet enim æſtivo tempore dum tonus vigorque ſanguinis à Solis calore excitatus fuerit & in ſtatu conſervatus, & pariter debita humorum per poros eliminatio pro voto ſucceſſit, omnino oportet ut coctiones longè melius quam hyeme celebratæ fuerint; tamen cum appetente bruma & ſanguinis robur fuerit imminutum, & perſpiratio per cutis poros impeditior, neceſſe eſt ut ingens materiæ indigeſtæ colluvies ſit accumulata, quæ tandem diuturna mora in ſpeciem prorumpet, propriis ſe exerens ſymptomatis & Paroxyſmum inducens, quamprimùm vel ab humorum motu ab acceſſu Solis propiore, vini potatione, exercitio vehementiori, aut alia cauſa evidenti quacunque anſa detur.

Ex jam dictis liquet eum qui hujuſce morbi curationem molitur, id negotii ſibi dari debere credere, ut totius corporis habitum immutet, atque illud ad priſtinam conſtitutionem refingat, quantum per ætatem & reliquas circumſtantias fieri poſſit: quod in Paroxyſmorum interſtitiis, non in ipſis Paroxyſmis annitendum eſt. Cùm enim morbi fomes non ſolum generatus, ſed & in articulos jam ablegatus fuerit, ſerò nimis vel ejuſdem mutationem vel eliminationem per alias vias conabimur: cùm non alia methodo foràs ejiciendus ſit, quàm ea quam natura præmonſtrat, cui ſoli permittendus omnino eſt. Quod & in Febrium Intermittentium Paroxyſmis uſu venit, quas eandem cauſam remediis non oppugnamus niſi æſtu prius conſopito. Nec abſurdius quis in extinguendis harum febrium, calore ſcilicet, ſiti, inquietudine, aliiſque ſymptomatis, anxie operam locaverit, quàm exiſtimaverit alius ſe Podagram ſanare, cum in Podagræ ſymptomatis tantùm coercendis laboret; quum tantum hoc tempore à curatione morbi abſcedat, ut eandem aliquatenus impediat ac remoretur. Quanto enim magis ægri dolores lenit, tanto magis humorum concoctioni adverſatur; quantoque claudicationem arcet, tanto materiæ morbificæ expulſioni officit. Adde quod quanto paroxyſmi furor ac acies retunditur, non ſolùm tanto diutiùs affliget, ſed & brevius erit ſpatium interjacens, & minùs etiam liberum ab omni gradu ſymptomatum, quibus hic morbus funeſtatur. Quod nemo inficiabitur, qui diligenter trutinaverit, quæ ſupra in hujuſce morbi hiſtoria ediſſerui.

Quamobrem licèt nihil magni in *Paroxyſmo* tentandum ſit, niſi quòd iſtis ſymptomatis occurrendum eſt, quæ falſa medendi methodus quandoque parturit; tamen cùm omnes uno ore fateantur morbum huncce ab humorum copiâ & exuberanti plenitudine naſci, ægro fortaſſe conducet à carnibus per aliquot dies, ubi primùm à morbo corripitur, abſtinere, & harum loco ſimplici juſculo Avenaceo uti, aut alio pari alimento; cujuſmodi diæta tenuis materiæ morbificæ immi-

imminuendæ multum conferet, & naturæ opportunitatem ſubminiſtrabit, quâ eandem ocyus digerat. Cùm verò ingens ſit corporum aliorum ab aliis diſcrimen, quibuſdam abſtinentiam à carne non ferentibus, ſtatim verò ab eâ ſpirituum animalium ἀταξία, animi deliquio, aliiſque ſymptomatis, qualia fœminis Hyſterica Affectione laborantibus accidere ſolent, correptis; iſtos non tantùm non juvabit, ſed & lædet, ſi diutiùs à carnibus abſtineant, quàm ventriculus earum uſum averſetur: quod ut plurimum non excedit primum aut ſecundum diem eorum Paroxyſmorum particularium, qui omnes ſimul juncti integrum Paroxyſmum, ut ſupra innui, conſtituunt. At vero ſive tardiùs ſive ocyùs quis carne veſcatur, ſeriò cavendum eſt, ne urgente morbo majore copiâ utatur, quàm quæ ad naturam ſuſtentandam neceſſaria ſit, nec minore cura opus eſt in aſſignanda victus qualitate. Namque ut ſemper in Paroxyſmorum intervallis, ita præcipuè Paroxyſmo jam præſente, æger ſummoperè curare debet, ne quid vel in quantitate vel qualitate ſive potus, ſive ciborum peccetur. Neque in hoc ſolo, ſed in alio omni Regimine, de quo fuſiùs egi, in intervallis obſervando, cautela haud vulgaris adhibenda eſt. Et licèt tam dolor quàm magna ad motum inhabilitas, exercitio, quod ego præ cæteris omnibus laudavi, contra-indicare videantur, tamen & hic labor exantlandus omnino eſt. Quamlibet enim in Paroxyſmi initio ægro impoſſibile videatur ut lationem in currum, multò minùs ejus motum ferre queat, attamen ſi id tentaverit, non ità diu poſt ſentiet ſe minùs à tali motu dolere, quam cum ſe in cathedra domi contineret. Id inſuper accedit emolumenti, ſi ad horas aliquot tam manè quàm poſt meridiem in curru vectus fuerit, quòd cùm domi toto die ſederet, noctem ferè inſomnem ageret, jam dolorem ſomno ad multam noctem fugare poterit; cùm exercitatio permodica Podagra laborantem euſque delaſſet, ut in ſomnum dilabatur. Adde quod eadem exercitatio Calculum, quem vitâ deſes ac iners ut plurimum acceſſit, quadantenus præcavebit. Quod verò maximi momenti eſt, à jugi ac pertinaci exercitio occurretur totali Artuum ad motum impotentiæ, quæ haud paucis accidit poſt Paroxyſmum unum alterumve diuturniorem, contractis ſive poplitum, ſive calcaneorum tendinibus: dum enim in cruciatu longiore quieti indulſerint (maximè crura nolentes extendere quoties dolor genu occupaverit) tandem crurum ac pedum motu per reliquum vitæ tempus orbati ſunt, tam in Paroxyſmorum interſtitiis quàm in ipſis Paroxyſmis, quos non ita tamen effugiunt. Quinimo in iis Senibus quorum Concoctiones admodum vitiatæ ſunt, & qui à morbo per multos annos affligente ipſam corporis ſubſtantiam quaſi in Podagram habent converſam, nihil minùs ſperandum eſt quàm ut morbus ſine exercitio ad digeſtionem perducatur unquam: cùm enim morbus naturam viribus ſuperet, ſæpe moriuntur à languore atque ægritudine quæ fomitis morboſi copia concoctionem reſpuentis apportat, & ab hac materia inconcoctili, quæ nullo modo poteſt aſſimilari, tanquam à veneno enecantur.

Attamen non obſtantibus iis quæ de exercitii utilitate in Podagræ Paroxyſmis dicta ſunt, ſi tamen æger præ nimia Paroxyſmi atrocitate primo ſtatim inſultu quaſi proſtratus fuerit, (quod iſtis ferè uſu venit in quibus Podagra

jam ἀκμὴν ſuam attigit, nec adhuc à multorum annorum decurſu mitigata eſt) hoc in in caſu ſi æger cubiculo includendus eſt, è re erit ut etiam lectulo ad primos dies aliquot, donec ſcilicet doloris vehementia remiſerit, idem includatur: etenim lectulus exercitii defectum aliquatenus ſupplebit; cum ejus uſus continuus materiam morbificam potentius digerat paucis diebus quàm excubatio aliquammultis, maximè incipiente morbo, ſi modò æger abſque leipothymiâ aliiſque malis ſymptomatis à carnibus abſtinere queat, ſolo juſculo Avenaceo, Cereviſia tenui & cæteris ejuſmodi contentus. Veruntamen haud omittendum eſt, quod ſi Podagra jam inveterata fuerit, atque æger ad animi deliquia, ventris tormina, diarrhœam, aliaque his ſimilia ſymptomata propendeat, vix Libitinam evitabit ab aliquo Paroxyſmorum jugulatus, ſi non exercitio utatur, idque in aere liberiore ac perflabili loco; quod diligenter animadvertendum cenſeo, quando magnus Podagricorum numerus iis ſymptomatis jam perierit, quibus hæc in cubiculo, & præſertim in lecto incarceratio eoſdem obnoxios fecerat, qui non ita maturè fato conceſſiſſent ſi moleſtiam vectationis per majorem diei partem devorare voluiſſent. Licèt enim qui unico artuum dolore fatigatur, ſe cubiculo poſſit includere, tamen qui loco doloris acerbiſſimi, ægritudine, aliiſque ſymptomatis prædictis laborat, talis idem imitando, ſe in vitæ diſcrimen conjiciet. Et quidem bene nobiſcum agitur quòd quoties dolor ita vehemens eſt ut æger motum tolerare non valeat, neque eo admodum opus habeat; ipſo dolore, quod amariſſimum eſt naturæ remedium, ægro de vitâ proſpiciente.

Jam verò quod attinet Podagræ *Symptomata*, iis occurrendum eſt à quibus æger in *Paroxyſmo* de vita periclitatur. Horum maximè familiare eſt ventriculi debilitas ac languor, cum ventris torminibus tanquam à flatu, quod iis accidit qui vel jam à multis annis Podagræ obnoxii vixerunt; vel iis, qui licet non ita diu eadem laborantes, hoc tamen mali invitarunt præpropere; liquores ſpirituoſos cum tenuioribus & multùm refrigerantibus, derepente commutantes; vel *Emplaſtra repellentia*, aliaque Medicamenta refrigerantia partibus affectis ad leniendum dolorem admoventes, unde morbi cauſa materialis, quæ in artus debuerat deponi, in viſcera rejicitur. Multa egomet expertus ſum in poſtremorum annorum Paroxyſmis ad mitigandum hoc ſymptoma; nihil verò æque votis reſpondit ac *Vini Canarienſis* hauſtulus ſubinde deglutitus, languore, atque ægritudine urgentibus: neque vel Vinum Gallicum rubrum, vel Theriaca Andromachi, neque aliud quodlibet è Cardiacis mihi hactenus notis pares habet vires. Sed neque vinum hocce, nec Cardiacorum aliud quodlibet ægrum, ſi exercitio non utatur, omnino ſervare poſſe exiſtimandum eſt.

Sin autem gravius aliquod ſymptoma inducias haud ferens, ex retroceſſu materiæ Podagricæ ſubitò ingruat, & mortem ægri minitetur, neque vino neque exercitio ſupra laudatis fidendum, verùm hoc in caſu, modò non caput, at partes vel naturales vel vitales ejuſmodi malum impetat, ad *Laudanum* ſtatim confugiendum; nempè *laudani liquidi gutt.* xx. *hauſtulo aq. Epidemicæ immiſta propinentur*, & in lecto ad quietem æger ſe componat.

Quod ſi materia Podagram committens, quia non jam in artus fuerit eliminata, *Diarrhœam* induxerit, modò ea Paroxyſmi ſingularis Criſis non fuerit, & Laudano jam laudato, & exercitio omniuſmodi (hoc enim imprimis ad Diarrhœæ curationem obeundum eſt) non obſtante, alvus nihilominus diutius fluat, ægritudine, torminibus ventris, *&c.* accedentibus; unicum, quod ſcio, remedium eſt, ut *Sudor* provocetur methodo & medicamentis huic uſui deſtinatis: quod ſi fiat ad biduum triduumve mane & veſperi, per duas treſve horas continuas, ſiſtetur ut plurimum Diarrhœa, & morbi fomes magnâ vi in artus detonabit. Hac ego methodo aliquot retrò annis meæ vitæ conſului, poſtquam me in hoc malum à potatione aquæ frigidæ pro ordinario potu, imprudens conjeceram; idque poſteaquam Cardiacorum & Adſtringentium varii generis opem fruſtrà imploraveram.

Eſt & aliud ſymptoma non perinde crebrum, quod tamen aliquoties ipſe vidi, Metaſtaſis ſcilicet materiæ peccantis in Pulmonum lobos; quoties nempe Tuſſis Brumalis à frigore tempore Paroxyſmi ſuſcepto, materiam ſenſim in Pulmones allicit, Artubus interim, ob tranſlationem materiæ morbificæ in aliam regionem, vel omnino, vel tantùm non, tam à dolore quàm à tumore liberatis. Uno hoc in caſu Intentio Curativa non ad ipſam Podagram dirigenda eſt, at verò hoc ſymptoma paci modo tractandum eſt, quo Peripneumonia abſoluta; Venæſectione ſcilicet repetitâ, cum diætâ & remediis refrigerantibus ac incraſſantibus, cùm ſanguis, in hoc ſymptomate præcipuè, extractus Pleuriticorum ſanguinem prorſus referat. Purgandus eſt inſuper æger inter venæſectiones Potionibus lenientibus, quibus hæc colluvies in Pulmones illapſa poſſit amandari. Sudoris autem provocatio, quam vim cunque habeat in morbi fomite ſuper Artus deturbando, hîc tamen non tantùm non prodeſt, ſed & obeſt, materiam, pulmonibus impactam indurando; unde generantur *abſceſſuli*, & tandem ægri mors certiſſima ſubſequitur.

Hic porrò notandum, quòd *Podagrici* ferè omnes, poſtquam cum hoc morbo diu conflixere, *calculo renum* ſint obnoxii, proindeque vel ſtatu vel declinatione ſæpius, paroxyſmi generalis Nephritico dolore laborare ſoleant; idque cum magno ægrorum non tantùm cruciatu ſed & virium diſpendio, cùm jam plus ſatis attritæ fractæque eæ fuerint. Hoc in caſu poſthabitis quibuſvis aliis remediis *liquoris poſſetici, cui rad. Althææ* ℥ij. *incocta fuerint, Congium unum* quàm citiſſime devoretur, & ſequens *Enema* injiciatur.

℞. *Rad. Althææ & lilior, an.* ℥j *fol. malvæ, parietar. branc. Vrſin. & flor. Chamæmel. an. M.* j. *ſem. lin. & fœnug. an.* ℥ß. *Coq. ſ. q. aq. ad* ℔iß. *Colaturâ diſſolv. ſacchar. Culinaris & ſyr. dialthææ an.* ℥ij, *Mſ. f. Enema.* Quam primùm per vomitionem æger totum reddiderit quod per os ingeſtum fuerit, ut etiam Enema rejecerit, *laudani liquidi* ſatis magna doſis propinetur, viz. ad gutt. xxv. vel *pil. Matthæi.* gr. xv.

Remedia *Externa* ſi quis quærat ad leniendum Podagræ dolorem accommoda, nulla mihi hactenus cognita ſunt (licèt plurima tùm in meipſo, tum in aliis expertus fuerim) præter merè Refrigerantia & Repellentia, quorum

uſum jam ſuprà docui periculo haud vacare. Et fidenter aſſero, multâ & longâ obſervatione ſuffultus, maximam partem eorum qui Podagrâ periiſſe putantur, non tam ipſo morbo quàm ſubleſtâ atque indebitâ medicatione fuiſſe peremptos. Si quis autem Remediorum externorum, quæ pro Anodynis indubitatis habentur, virtutem probare velit, non fucum ſibi faciat eadem ſub declinatione Paroxyſmi particularis (quo tempore dolor jam ſponte ſuâ ceſſurus eſt) applicando: quin potiùs ſub initio Paroxyſmi iſta uſurpet; & ſtatim edocebitur quàm ficulneum ſit illud auxilium, quàm vana ſpes; cùm hæc Epithemata nocere quandoque poſſint: prodeſſe nunquam. Quâ de causâ egomet jam à multis annis nulla remedia externa adhibui. Pulticula ex pane ſimilagineo cùm Croco in lacte cocto, addito poſtea Oleo Roſaceo in pauca quantitate, mihi olim præ cæteris profuit, quæ tamen in Paroxyſmi initio nihil prorſus juvabat. Si igitur dolor admodum ſæviat, æger rectiùs ſibi conſulet ſe in lecto continendo donec is aliquantiſper remiſerit, quàm Anodynis utatur: attamen haud abs re fuerit *Laudani* pauxillum veſperi ſumere, ſi dolor patientiam multum vincat, aliter meliùs omittetur.

At verò cùm in externis hujuſmodi Remediis jam ſim, omnino aliquid mihi dicendum eſt de Muſco quodam Indico, *Moxam* vocant, nuper magni nominis in Podagræ Curatione, ſi nempe pars affecta eâdem accensâ leviter uſtuletur. Quamlibet hoc Remedii genus *Indis Orientalibus* acceptum referatur, atque *Europæis* univerſum omnibus pro incognito habeatur, attamen conſtabit antiquioris id eſſe ævi etiam apud nos, illi qui *Hippocratis* effata jam ante annos bis mille literis tradita voluerit conſulere. In præſtantiſſimo illo de *Affectionibus* libro, *Sect. quintâ*, *pag.* mihi 524. de *Iſchiade* agens, hæc habet, ἢ δὲ ἐς ἕν τι χωρίον, &c. i. e. *Quod ſi in uno aliquo loco firmiter conſtiterit dolor, neque Medicamentis expellatur; quocunque loco dolor fortè extiterit, eum lino crudo inurito.* Et paulo poſt de *Podagrâ* verba faciens: ξυμφέρει δὲ καὶ ταύτῃ, &c. i. e. *Huic eadem quæ Articulari morbo conferunt, & longus quidem hic morbus eſt & gravis, minimè tamen lethalis. Quòd ſi in digitis dolor remaneat, venas in digito paulo ſupra articulum inurito; uſtio autem per linum crudum fiat.* Opinor neminem poſſe exiſtimare, eam eſſe differentiam Specificam inter flammam vel à lino, vel ab hoc muſco Indico excitatam, ut hæc illa in ſanatione Podagræ plus valeat, non magis quàm reputaverit ignem è *Roboris* Segmentis accenſum majus aliquid præſtare poſſe illo; qui *Fraxini* ligno alitur. Hæc partis affectæ uſtulatio aliquid pollicetur (quod & efficere quandoque poſſit) ad doloris committigationem, evocata ſcil. fomitis morbifici parte ſubtiliſſima ac maximè ſpirituoſa, in articulum jam depoſita. Attamen beneficium ab hoc remedio partum, cùm indigeſtionem, quæ Podagræ cauſa eſt Antecedens, nullo modo attingat, fugax eſſe oportet ac breve. Neque opus eſt, ut dicam, illud in Podagris tantùm incipientibus locum habere; quando enim ſive à morbi diuturnitate, ſive ab importuno atque indebito Medicamentorum uſu, Podagra, ut ſubinde fit, ad partes internas fuerit converſa, ac proinde ægritudine, torminibus ventris, atque longo hujuſmodi ſymptomatum agmine, potiùs quàm dolore ægrum multaverit, nemo ſanus igne utendum eſſe arbitrabitur.

Ea

En vobis omnia, quæ mihi hactenus comperta ſunt in hujus morbi Curatione. Siquis objiciat multa eſſe Remedia *Specifica* ad Podagram; ego me ea neſcire lubens fateor: & vereor nè Promiſſores iſti perinde ſint ignari ac ſum ego. Et ſanè dolendum eſt, Medicinam [Artem nobiliſſimam hujuſmodi magis, quæ, ſive ab inſcitia, ſive à pravitate Scriptorum, credulis objiciuntur, uſque adeò deturpari; cùm in omni fere morborum genere hujuſmodi aliquid à Nugivendulis tanquam Θεῶν χεῖρες decantetur pleno ore. Et, quod eſt magis mirandum, quòd non tantùm in morbis typo indutis hujuſmodi deliramenta obtineant, ſed & in minimè formatis qui ab Organorum læſione aliqua; aut προφάσει externa producuntur, Viris etiam cætera cordatis imponant. Atque hoc ſatis evincunt *Specifica in Contuſionibus* vulgò prædicata, qualia ſunt *Sperma Ceti*, *Tegula Hybernica,&c.* quæ omnia id tantum præſtant, ut Methodum qua tractari debuerat hic Affectus, divertant: prout illi ſatis conſtabit qui experiri voluerit, quanto tutius atque ocyus ſanabitur, is qui *Venæ-ſectionibus* ac *Purgationibus* utetur *alternatis,* uſque dum bene habuerit; neglectis prorſus levidenſibus iſtis, quæ pro more poſt ſanguinem ſemel eductum ſæpe exhibentur, atque etiam ea ſudorum ſollicitatione quæ pari paſſu cum eorum uſu ſolet procedere: à qua partium jamdiu ad inflammationem propenſarum excalefactione æger ſine cauſa in vitæ periculum adducitur.

Quòd ſi nihil proficientibus his quæ attuli omnibus, adhuc minùs ſagax videar, & minus copioſus in Medicamentis eruendis enumerandiſque; Univerſa illa proponam quæ *Lucianus* in Τραγοποδάγρα jam plenius collegit, è quibus tam externa quàm interna qui volet eligat: quæ forſan haud minùs efficacia ſentiet quam ſunt eorum plurima quæ à nonnullis deprædicantur. Apud hunc *Podagræ* Perſona ita iſtos alloquitur, qui Secreta quædam Remedia ſe habere jactabant, quibus is morbus poſſit expugnari.

Τίς τὴν ἀνίκητον, *&c.* i. e.

Quis invictam me dominam dolorum
Ignorat Podagram in terrâ mortalium?
Quam neque Thuris vapor placat,
Neque effuſus ſanguis aras ad incenſas;
Non templum divitiarum undique ſuſpenſis ornatum donariis:
Quam neque Apollo Medicamentis expugnare valet,
Omnium Medicus in cœlo Deorum;
Non filius Apollinis doctiſſimus Æſculapius.
Poſtquam enim enatum eſt primum hominibus genus,
Conantur omnes meam elidere potentiam,
Miſcentes ſemper Medicamentorum artificia.
Alius aliam in me experitur artem.
Terunt Plantagines, & Apia mihi,
Et folia Lactucarum; & ſilveſtrem Portulacam,
Alii Marrubium? alii Potamogeitonem;
Alii Urticas terunt; alii Symphytum;

Alii

Alii Lentes afferunt ex paluſtribus lectas;
Alii Paſtinacam coctam; alii folia Perſicorum,
Hyoſcyamum, Papaver, Cepas agreſtes, Mali Punici Cortices,
Pſylium, Thus, radicem Elleberi, Nitrum,
Fœnum græcum cum vino, Gyrinum, Collamphacum,
Cypariſſinam Gallam, Pollen hordeaceum,
Braſſicæ decocta folia, Gypſum ex Garo,
Stercora Montanæ Capræ, humanum oletum,
Farinas Fabarum, florem Aſii lapidis;
Coquunt Rubetas, Mures-araneos, Lacertas, Feles,
Ranas, Hyænas, Tragelaphos, Vulpeculas.
Quale Metallum non exploratum eſt mortalibus?
Quis non ſuccus? Qualis non arborum lachryma?
Animalium quorumvis oſſa, nervi, pelles,
Adeps, ſanguis, medulla, ſtercus, lac:
Bibunt alii numero quaterno pharmacum:
Alii octono: ſed ſeptено plures.
Alius verò bibens Hieram purgatur:
Alius incantamentis impoſtorum deluditur:
Judæus alium ſtultum excantat nactus:
Alius verò remedium petit ab Hirundinis nido.
Ego autem his omnibus plorare impero,
Et facientibus hæc atque irritantibus me
Soleo occurrere multò iracondior.
Iis vero qui cogitant nihil adverſum mihi,
Benignam adhibeo mentem, faciliſque fio.

Nullus dubito prudentiſſimos quoſque eorum qui cum hoc morbo diu conflixere de omnimodâ Curatione deſperantes, Choro qui iſtius Dramatis Cataſtrophen facit, ſuffragaturos.

Ἤπιον ὦ πάνδημε, *&c.* i. e.

Lenem, O ubique gentium-celebrata afferas [nobis] dolorem ô Podagra,
Levem, facilem, non acutum, brevem, haud ſævientem,
Tolerabilem, facilè deſinentem, parum validum, ambulationes non impedientem.
Multi ſunt modi miſerorum:
Sed exercitia dolorum, & conſuetudo
Podagricos ſoletur.
Ideoque æquo animo, ô Complices, obliviſcimini
Dolorum. Si ea quæ placent non fiunt.
Tamen etiam præter ſpem accidentibus viam invenire ſolet Deus.
Quivis ſuſtineat Podagrâ laborantium
Deludi & derideri:
Talis enim hujus morbi natura eſt.

Ut

Ut ſemel finiam. Methodus quam hîc trado φαινομένων prædictorum examini innititur; quamque ego ſecutus tam in ipſo me, quàm in aliis, morbi levamen percepi. Therapeia *Radicalis* & uſquequaque perfecta, qua quis etiam à diatheſi ad hunc morbum foret liberatus, adhuc in Democriti puteo latet, atque in naturæ ſinu reconditur, neſcio quandò, aut à quibus in lucem extrahenda. Spero nihilominus me hoc ſcripto humano generi commodi aliquid contuliſſe, ſi iſtos ſcopulos fideliter indigitaverim, ad quos tum ipſemet, tum alii plurimi naufragium fecimus; atque inſuper optimam quæ hactenus innoteſcit, methodum præmonſtraverim. Non his majora promitto; quamvis à longa cogitationum ſerie, quas huic rei impendere tantum non ſum coactus, inducar credere, ejuſmodi Remedium quandoque inventum iri. Quod ſi unquam acciderit, inſcitiam ſuam Dogmaticis exprobrabit, atque exinde liquebit, quàm inſigniter tam in dignoſcendis morborum eſſentiis, quàm in medicamentis quibus eos aggrediuntur, hallucinentur. Cujus rei exemplum ſatis luculentum habemus in repertione ſummi illius ad *Febres intermittentes* Specifici, *Corticis Peruviani*. Per quot jam ſæcula homines quique ſolertiſſimi ingenia exercuerant in inveſtigandis harum Febrium cauſis, quibus praxin quilibet aptavit Theoriæ à ſe excogitatæ optimæ reſpondentem? Quomodo verò hæ Medicationes Theoremata valebant defendere, ex iis conſtat, quorum adhuc recens eſt memoria; in quibus varias Intermittentium ſpecies in variis humoribus in corpore redundantibus collocantes, Curationem ad humorum iſtorum alterationem atque evacuationem dirigere ſolebant. At quàm inauſpicato id egerunt eorum in his conaminum fruſtratio, præcipuè verò hujus *Corticis* uſus felicior, palam faciunt: cujus ope nos nunc temporis tum humores hujuſmodi omnes, tum etiam Diætam & regimen quodcunque ſuſque deque habentes, ac nihil niſi methodum pulveri exhibendo debitam obſervantes, ſcopum rectà attingimus; vix ab illo aberrantes unquam niſi ægrum, lecto ſine ulla neceſſitate addicimus, dum in ejus uſu eſt: Tanta tamen eſt hujus remedii vis, ut non obſtante eo incommodi, quod ſcilicet Febris à lecti calore plus quam erat opus intendatur, ægrum nihilominus ad ſanitatem ut plurimum reducat. Interea donec hæc Podagræ Curatio Radicalis comperta fuerit, quod Medicos omnes, me præ cæteris, optare fas eſt; hanc meam qualemcunque opellam boni conſulite. Quod ſi minus eveniat, hominum mores ita probè perſpectos habeo, ut non multum fallar; & officii mei rationem ita calleo, ut animo neutiquam cadam. Et ſi ſæviſſimi iſti cruciatus, impotentia ad motum, cæteraque corporis mala, quæ ego per maximam vitæ partem ſum perpeſſus, (unâ cum damno rei familiaris quod ſuſtinui, à Medicina facienda toties adverſa valetudine avocatus) aliis quietem & ἀναλγησίαν poſſint comparare, erit unde me fructum aliquem miſeriarum hujus generis, quas in hac vita toleravi, in aliam migrans percepiſſe exiſtimabo.

Ex paucis hiſce, Clariſſimi noſtri Auctoris paginis, ſatis manifeſtum eſt, quid de Podagrâ in genere ejuſque curâ legitimâ, quæ in ſolis palliativis poſita eſt, ſentiendum veniat. Verùm ſpecialius quid circa hunc morbum, aliaſque omnes affectiones de ejuſdem naturâ participantes, reperitur in Clariſſimi Muſgrave Tractatibus de Arthritide Symptomaticâ, & Anomalâ, quos propterea pro pleniori ejuſce ægritudinis cognitione hîc inſerere propoſitum nobis fuit; ſed quandoquidem grandior illorum moles, longiorem Autoris noſtri textui interruptionem procreâſſet, magis è re viſum fuit eos in Voluminis hujus finem rejicere, ubi æquè commodè à Docto Lectore perlegi poterunt, ac ſi ipſo hoc loco exhiberentur.

THOMÆ SYDENHAM

Med. Doct.

TRACTATUS DE HYDROPE.

OMnis hominum ætas, ſexus omnis ab *Hydrope* nonnunquam infeſtatur. Fœminæ tamen huic morbo magis ſunt obnoxiæ quam Viri: verùm hos ætate præſertim ingraveſcente adoritur, illas ubi jam parere deſierint: Steriles autem quandoque etiam juniores occupat. Foveæ à digitorum impreſſione in ſurarum parte inferiore, ſub noctem imprimis conſpicuæ, manè verò evaneſcentes, primum hujuſce mali indicium dant, quod non perinde certum eſt Hydropis ingruentis ſignum in Fœminis atque eſt in Maribus; cùm & prægnantes, & aliæ quibus Catamenia quavis de cauſa ſiſtuntur, haud raro idem patiantur. Neque tamen in Viris ejuſmodi tumor Hydropem certò indicat: etenim cùm ſenex quiſpiam, habitu corporis paulo pleniori præditus, *Aſthmate* jam à multis annis laborans, ab eodem derepente, idque Hyemis tempore, fuerit liberatus, mox ingens tumor muſculos tibiarum occupabit, Hydropicorum tumores æmulans, qui Hyeme etiam magis quàm Æſtate, tempeſtate magis pluvia quàm ſerena, pariter invaleſcet, & tamen ſine quovis incommodo inſigniori, eundem ad Libitinam uſque comitabitur. Quo non obſtante, ſi generaliter loquamur, ſuræ & tibiæ intumeſcentes, etiam in Viris, pro ſigno ſupervenientis Hydropis habendæ ſunt; maximè ſi ita affecti ſpiritum ægrius ducant: qui quidem tumor tam copia quàm mole auctior indies red-

ditur,

ditur, donec pedibus majorem aquarum vim jam reſpuentibus, crura tentantur, ac poſtea abdomen ipſum; quod quidem ſero è ſanguine jugiter decidente repletum, paulatim ad ultimum capacitatis ſuæ limen diſtenditur; adeò ut ſæpè multos Aquæ Congios intus contineat, quæ in umbilicum, qua data porta, ruentes, quandoque Exomphalon conſtituunt.

Tria interim hunc morbum ſtipant Symptomata, *Dyſpnœa, Vrinæ paucitas*, & *ſitis intenſa.* Spirandi difficultas oritur ab aqua Diaphragma comprimente, unde naturalis ejus motus ſufflaminatur. Urina idcirco parcè redditur, quia ſanguinis ſerum, quod per ductus urinarios ex lege naturæ excerni debuerat, jam in cavitatem abdominis deponitur, & in cæteras partes eidem excipiendo aptas natas. Sitis eſt à putredine colluviei ſeroſæ, quæ à morâ in corpore longiore & calorem & acredinem contrahit, unde æger & febre quadantenus ſemper laborat, & memorata ſiti.

Pro rata qua æger in partibus quas morbus obſidet, mole augetur, in reliquis magis magiſque indies emaciatur, & gracileſcit: tandemque cum tanta aquarum vis intra abdominis ambitum coerceri ulterius nequeat, impetu in Viſcera nobiliora & vitalem arcem facto, cataclyſmo quaſi ſubmerſus perit.

Cauſa hujuſce morbi in genere ſanguinis debilitas eſt, unde alimento, quod forinſecus importatur, in ſubſtantiam ſuam convertendo non jam par, idem in extremitates & pendulas corporis partes explodere neceſſe habet, mox in abdomen etiam, in quo, quamdiu in exigua quantitate hinc inde diſpergitur, natura eidem continendo Veſiculas quaſdam fabricat, donec tandem, modum jam ſuperans, uno Peritonæo ſimul clauditur.

Sanguini autem debilitando operam ut plurimum commodabant vel nimia ejus Per Venæ ſectionem aut alio quovis modo evacuatio, vel morbus aliquis diuturnior vel perditus ille liquores ſpirituoſos ingurgitandi mos, unde & naturalia corporis fermenta deſtruuntur, & diſſipantur ſpiritus. Hinc eſt quod bibaciſſimi quique Helluones ſæpius cum hoc morbo, frigido licet, quam cæteri conflictentur. Econtra etiam Aquæ potatio in iis qui generoſis liquoribus diu aſſueverant, ſanguini eandem noxam infert.

In Fœminis verò, quod notandum eſt, alia quædam & ab his longè diverſa Hydropis cauſa reperitur, incluſa nempe in teſticulorum alterutro ſaburra ſeu obſtructio quæ ſenſim ejuſdem craſin ſubvertit; unde in dicto teſticulo repoſita primum morbi minerâ, tunica ejuſdem mirum in modum diſtenditur; qua jam tantùm non crepante, natura humori excipiendo Veſiculas quaſdam ſuggerit, quarum tandem ſive una aliqua, ſive etiam pluribus diſruptis, & in abdominis cavitatem ſe exonerantibus, eadem occurrunt ſymptomata; quæ in Hydrope quam ſupra depinximus. Sed de hoc genere jam olim egi.

Sunt & aliæ duæ Species tumorum abdominis Hydropem mentientes, Fœminis utræque familiares. Prima eſt carnium in partibus intra abdomen excreſcentia præternaturalis, quæ ventrem in molem haud minus conſpicuam attollit, quàm ſolet incluſa aqua. Altera ſpecies flatibus ortum debet; qui non

tumorem tantùm, ſed & alia ingravidationis ſigna pariunt. Hæc Viduas ut plurimum exercet, vel etiam mulieres, quæ non niſi provectiores ætate nupſerant: atque hæ tam ſuo ipſarum, quam Obſtetricum judicio, quarum Oracula hac ipſa de re conſuluere, motum Infantis jam à tempore conſueto uſque ad legitimum tempus pariendi perſentiſcentes, quin & ad eundem modum quo gravidæ ſolent, ſubinde ægrotantes, ſororiantibus inſuper mammillis, & lacte extillante, de faſciis haud raro cæteriſque ad excipiendum infantem neceſſariis ſibi proſpexerunt; donec tandem venter pari quo increverat gradu, ſenſim detumeſcens, ſpem vanam eluſerit. Neutra verò harum ad eum, de quo agimus, morbum eſt referenda.

Indicationes Curativæ veræ ac genuinæ, utpote à prædictis Phænomenis naturaliter quaſi exortæ, vel ad aquarum in abdomine cæteriſque partibus contentarum evacuationem, vel ad inſtaurandum ſanguinis robur, quo novus earundem proventus præcaveri poſſit, omnino dirigendæ ſunt.

Seri evacuationem quod ſpectat, magni refert, ut diligenter obſervemus in omnibus Hydropicis ea Cathartica, quæ vel ſegnius vel minus potenter operantur, officere magis quàm prodeſſe: cum enim Medicamenta Purgantia ad unum omnia naturæ ſint inimica, quo nomine Catharſeos munere funguntur, ſanguinem aliquatenus debilitant læduntque; unde niſi corpus celeriter pervadant & citiſſimè expellantur, Camerinam eam moventia quam ſecum abducere nequeunt, & ſanguinem tumultuosè exagitantia, tumorem magis adaugent: quod plus ſatis liquet iu eorum pedibus, quibus alvus ita leniter ac blande ſollicitatur. Quamobrem ut cum bonis ægri rebus Purgatio inſtituatur, ſcire oportet, utrum ægri corpus facilè, an verò difficulter atque ægrè Catharticis cedat, cum in hoc cardine Curationis omnis, ſive nullo, ſive non niſi magno labore peragendæ negotium vertatur.

Quoties itaque *Hydragogis* utendum eſt, ſollicitè ad facilitatem vel difficultatem qua ægri corpus Catharſin ferre ſolebat, reſpicere omnino convenit; quod non alia via ulla certius dignoſci poteſt, quam ex diligenti inquiſitione, quomodo alia Purgantia Remedia alio tempore aliquo uſurpata, opus deſtinatum peregerint. Cum enim in corporibus Idioſyncraſia quædam inveniatur, quoad facilem difficilemve Catharticorum operationem, ægrum ſæpiſſimè in vitæ diſcrimen conjiciet is, qui ſenſibile corporis temperamentum, modum ſibi ac normam ſtatuerit: quando non ita raro uſu veniat, ut qui habitu ſunt fermè Athletico mediocribus Catharticis facile pareant; cum qui contrario planè habitu ſunt præditi, vel fortiſſimis ægrè cedant. Et profecto jam dicta cautio de ægri corporis ad Purgantia ferenda ineptitudine non in Hydragogis tantùm præſcribendis, ſed in aliis quibuſlibet Catharticis locum habere debet. Etenim ſæpenumero obſervavi hypercatharſes à Potionibus etiam Lenientibus adductas, ex eo quòd ægrum Medicus non interrogaverit, prout oportuit, utrumne corpus facilè, an verò difficulter expurgaretur. Attamen cùm Hydrops, quod ſuperius dixi, præ cæteris morbis quibuſlibet Catharſin & validiſſimam poſtulet & maximè celerem; cumque in hoc morbo Purgatio per *ἐπίκρασιν*, quæ

quæ in nonnullis aliis prodeſt, nullatenus admitti debeat, (cùm hujus generis Catharſis non tantum non imminuat tumorem ſed & adaugeat:) Hanc inquam ob cauſam, expurgatio paulo fortior & nimia, juſto debiliori eſt præferenda; præcipuè cum *Laudano* non deſtituantur, certiſſimo ad Hypercatharſin iſtiuſmodi ſubito domandam fræno.

Ad hæc in *Catharticis* omnibus Hydropicorum ſanationi dicatis, id diligenter eſt obſervandum, ut aquæ ea maxima celeritate exhauriantur, quam ægri vires ferre queant; utpote qui ſingulis diebus expurgari debeat: niſi quod ſive ob nimiam debilitatem corporis, ſive propter Cathartici præcedentis operationem plus ſatis violentam dies unus aut alter nonnunquam intercalari poſſit. Etenim ſi non niſi poſt longa intervalla repetatur Purgatio, quantumlibet copioſa Catharſis præceſſerit, aquis denuo affatim colligendis anſam præbebimus; atque ex hac induciarum occaſione, quaſi victoria jam parta uti neſcientes, tandem loco pulſi, re infecta turpiter fugabimur. Adde quod periculum eſt, ne aquarum inter viſcera mora diuturnior eadem putredine quadam ſua inquinet ac inficiat. Atque inſuper, quod parvi ducendum non eſt, iſtæ aquæ à prægreſſis Catharticis ita in motum concitæ ad noxam inferendam jam propenſiores ſunt quàm ubi quieſcerent. Tam ob hanc itaque cauſam quàm ob alias ſupra memoratas, huic Intentioni, quæ colluviem ſeroſam intùs clauſam reſpicit, quam velociſſimè ſatis faciendum eſt; neque ab ea niſi urgente neceſſitate eſt abſiſtendum aut ceſſandum, donec omnis aquarum moles omnino demum exantlata fuerit.

Hoc porro notandum venit, quod cùm è Praxi conſtet Hydragoga fere omnia, genio quodam ſibi peculiari, ſi ſola exhibeantur, iis qui ægrè purgantur parum admodum votis reſpondere, quin & largiorem eorundem doſin, non tam Catharſin quàm ſanguinis tumultum promovere (unde qui imminui debuerat tumor, jam auctior cernitur :) Hæc itaque non alium obtinent uſum, in hujuſmodi corporibus, quàm ut lenioribus Catharticis ſtimulum addant. Quo non obſtante in iis, qui purgatu ſunt faciles, Hydragoga iſta & celeriter, & cum magno effectu operantur.

Quocirca in iſtis, qui Catharſi promptè cedunt, *Syrupus de Spinâ Cervina*, etiam ſolus, Aquas ſat copioſè elicit. Quod quidem Remedium in his aquas ferè ſolas, eaſque in magnâ quantitate educit, nec ſanguinem perturbans, nec urinam reddens coloratiorem pro reliquorum Purgantium more: Id tantùm habet incommodi Syrupus ille, quòd inter operandum ingentem ſitim provocet. Quòd ſi idem vel in ſummâ doſi aliis propinetur, qui ægrè expurgantur, neque multæ ſequentur dejectiones, neque eæ multâ aquâ, ut debuerant, refertæ.

Equidem probè memini, [cùm tunc primùm ad Hydropem curandum invitarer) me annis ab hinc 27 aut circiter ad Matronam quandam piam & honeſtam, nomine *Saltmarsh, VVeſtmonaſterii* commorantem, fuiſſe acceſſitum; cujus abdomen Hydrops, quo atrociorem nondum vidi, in molem magnitudinis vix credendæ evexerat: huic ego Syrupi prædicti Unciam unam ante prandium,

qui tunc mos obtinuit, exhibui: credi vix poteſt quàm magnam aquarum vim per ſedem deturbavit, idque nullo excitato tumultu, abſque ullâ vitium ægræ jacturâ: Quod mihi animos addidit, ut eundem quotidie repeterem, niſi quod diem unum alterumve intercalari paterer, ſiquando paulò infirmior videretur. Atque ita aquis ſenſim eductis, venter indies detumuit, ipſaque prorſus convaluit. Ego fiduciâ planè juvenili atque hominis inexperti, credebam me ejuſmodi medicamen poſſidere, quo Hydropes quoſcunque poſſem debellare: verùm hujuſmodi erroris intra paucas ſeptimanas admonebar. Cùm enim non ita diu poſt ad aliam Fœminam eodem morbo laborantem, qui Febri Quartanæ diuturniori ſupervenerat, medicinam facturus accederem, eundem Syrupum propinavi, quo ſopiùs reperito, & doſi gradatim aucto, morbum laceſſebam; at cùm aquarum evacuationem fruſtrà tentarem, Catharſi non procedente, tumore autem ventris magis aucto, miſſum me fecit ægra; atque alterius Medici ope, qui remedia efficaciora adhibuit, ſi bene memini, ſanitatem recipit.

Ubi igitur conſtiterit, ægrum eo eſſe corporis habitu ut Carhartica Leniora nec celeriter, nec cum bonâ euphoriâ opus ſuum peragant, Fortiora tentanda. Quo in caſu, ut modò innui, notandum eſt, quòd licet Hydragogorum pauca, ſi ſola exhibeantur, votis reſpondeant, lenioribus tamen calcaris vice permiſta, efficaciſſima omnino ſunt. In hujuſmodi corporibus, exempli gratiâ, ſequentem Potionem cum ſucceſſu ſæpenumero præſcripſi. ℞. *Tamarind.* ℥ß. *Fol. Sen.* ʒij. *Rhei* ʒiß. *Coq. in q. ſ. Aq. fontan. ad* ℥iij. *in Colatur. diſſolv. Mann. & Syr. Roſar. ſolut. an.* ℥j. *Syr. de Spin. Cervin.* ℥ß. *Elect. é ſucc. Roſar.* ʒij. *m. f. Potio.* Quæ tamen potio non niſi Robuſtioribus exhibenda eſt, quibus alvum ſolvit, ubi cætera id præſtare nequiverint; quod multiplici experientia ipſius probavi. Vel ℞. *Vini alb.* ℥iiij. *Jalap. ſubtiliſſ. pul.* ʒj. *Zinzib. pul.* ℈ß. *ſyr. de ſpin. cervin.* ℥j. *m. f. potio, ſumenda ſummo manè, repetendaque ſingulis, vel alternis diebus pro ratione virium.*

Sequitur alia medicamenti formula, mihi haud infrequens, quo illi ſatis commodè utentur, qui à repetito aliorum purgantium uſu abhorrent; quando ægrum calefaciat inter purgandum, tum etiam corroboret, *ex. g.* ℞. *Rad. Ialap. contuſ. Hermodactyl. an.* ℥ß. *Scammon. crud.* ʒiij *fol. Senn.* ℥ij. *Glycirrhiz. raſ. ſem. Aniſ. Carui an.* ℥ß. *Summit. Abſinth. Fol. Salv. an. m.* j. *Infunde frigide in* ℔iij. *Aq. vitæ vulgaris, & coletur tantummodo uſus tempore. Cap. cochlear.* j. *horâ ſomni, &* ij. *mane ſequenti*: Augendo vel minuendo doſin pro ratione operationis.

Reſtant verò Medicamenta duo, me judice, Palmaria, & in iis qui non niſi ægrè purgantur, cæteris quæ vel ſuprà enumeravi, vel adhuc comperta habeo δραστικώτερα, *Elaterium* intelligo, & *Infuſionem Croci Metallorum. Elaterium* ſive *Fæcula Cucumeris agreſtis* potenter in permodica quantitate vires ſuas exerit in conturbanda alvo, & fæcibus cum ſeroſis & aquoſis humoribus copioſè egerendis, adeò ut ejus grana duo pleriſque, in genere loquendo, corporibus doſis aptiſſima ſunt. Ego permiſcere ſoleo *Pil. ex Duobus* ℈j. quas in Pilulas tres exiguas formandas, ac manè ſumendas impero.

Infu-

Infuſionem Croci quod ſpectat; ejus ℥iß. (vel purgatu difficillimis ℥ij.) manè exhibita, & quotidie pro ægri viribus reiterata, quamlibet prima facie haud aliud promittat quam colluviem in ventriculo ſtabulantem egerere, , tandem tamen efficiet, ut abdomen ab aquârum ſuper-incumbentium onere liberetur. Præterquam enim quòd ceſſante Vomitione, in Catharſin τὴν κάτω ſolet deſinere, neceſſe eſt omnino, ut cùm tanta fuerit agitatio concuſſioque tam Ventriculi quàm viſcerum, à tam inſigni aquarum corrivatione quaſi circumſeptorum, earundem evacuatio, per ductus communi naturæ lege haud ſatis patentes, conatum ita vehementem inſequatur. Veruntamen ſi prædictum Vomitorium inferiorem ventrem haud efficaciter expurgaverit, tam *Electuarium de Succo Roſarum*, *quàm Syrupum de Spinâ cervinâ* ſoleo poſt tertiam aut quartam doſin meræ infuſionis Croci Metallorum quandoque, licèt rariùs, adjicere. Ex. gr. ℞. *Aq. Card. Ben.* ℥iij. *Infuſ. Croc. Metallor.* ℥iß. *Syr. de Spin. cervin.* ℥ß. *Elect. de Succ. Roſar.* ʒij. *m. f. Potio.*

Quòd verò dentur ejuſmodi cæci meatus perquos aquæ ex abdominis cavitate ad inteſtina transferantur, de facto liquet; cùm quotidiè obſervemus Hydragoga tantam aquarum in abdomine incluſarum vim per ſeceſſum educere, perinde acſi primitus in ipſis inteſtinis continerentur. Cui tam duro nodo cum parem cuneum haud facilè inveniamus, in mentem mihi venit celebre illud dictum Medici omnium ſæculorum judicio ſapientiſſimi optimique, *Hyppocratis* ſcilicet, qui in libro de Priſcâ Medicina hæc habet. Λέγουσι δέ τινες καὶ ἰατροὶ, καὶ σοφισταὶ, ὡς οὐχ ἐνὶ δυνατὸν ἰατρικὴν εἰδέναι, ὅστις μὴ οἶδεν ὅ, τί ἐστιν ἄνθρωπος, καὶ ὅπως ἐγένετο πρῶτον, καὶ ὅπως συνεπάγη ἐγὼ δὲ τουτέων μὲν ὅσα τινὶ εἴρηται σοφιστῇ, ἢ ἰητρῷ, ἢ γέγραπται περὶ φύσεως, ἧσσον νομίζω τῇ ἰητρικῇ τέχνῃ προσήκειν, ἢ τῇ γραφικῇ i. e. *Medici quidam & Sophiſtæ dicunt, quod impoſſibile eſt eum medicinam cognoſcere, qui non novit quid ſit Homo, & quomodo primum factus & compactus ſit. Ego verò ea quæ ab aliquo Sophiſtâ aut Medico de Naturâ dicta, aut ſcripta ſunt, minùs cenſeo ad Artem Medicam ſpectare quàm ad Pictoriam.*

Attamen (ne vel divinus hic Author erroris ullatenus inſimuletur, vel ex hoc loco Empirici ignorantiæ ſuæ patrocinium quærant) apertè dicam, me quantum attentiſſimâ cogitatione, eâque ad Praxin (quæ Medicinam profitentium Lapis Lydius haberi debet) relatâ aſſequi valeam, utcunque exiſtimare, quòd neceſſe omnino ſit ut Medicus ſtructuram humani corporis probè calleat, quo rectius veras ideas & naturæ, & cauſarum quorundam morborum animo concipere ac formare queat. Neque enim fieri poteſt, ut qui Renum fabricam ignorat, ductuumque exinde ad Veſicam tendentium, conjicere poſſit, unde oriantur Symptomata illa, quæ à *calculo* vel in pelvim, vel in ureteres altiùs impacto pendent. Nec minus Chirurgum oportet eandem humani corporis ſtructuram perdiſcere, quo melius inter operandum ab iis vaſis, ſive aliis partibus abſtineat, quæ, ſi violentur, ægro exitium afferant. Sed nec oſſa diſlocata ad ſitum naturalem rectè poterit reducere, niſi eam oſſium compagem, *Sceleton* dictam, curioſe inſpexerit, atque animo comprehenderit.

Hujuſmodi

Hujuſmodi itaque humani corporis notitia omnino neceſſaria eſt; quam qui non habet, cum quibuſdam morbis *Andabatarum*, quòd ajunt, more pugnabit, aut ſine Nauticâ pyxide tentabit mare. Porrò hæc ſcientia & cito & facilè acquiritur, cum id præ cæteris difficilioribus habeat compendii, quod αὐτοψίᾳ in cadaveribus vel humanis vel animalium quorumlibet perdiſcatur, idque nullo ferè negotio, etiam ab iis qui mente ac judicio minus valent. Veruntamen in Acutis quibuſlibet, quod genus plus quàm duas tertias morborum partes comprehendit, atque porro in Chronicis pleriſque, omnino fatendum eſt τὶ Θεῖον ineſſe, ſive ſpecificam proprietatem aliquam, quam nulla unquam contemplatio à ſpeculatione corporis humani deducta, queat indagare, atque in lucem protrahere. Quamobrem ne ita homines in cadaverum diſſectione præcipuam locarent operam, tanquam exinde potius quam ex φαινομένων naturalium, ut & *Iuvantium* & *Lædentium* diligenti obſervatione; promoveri poſſit Ars Medica; id opinor, ut maximè caveri in loco prædicto voluit Divinus ille Senex, non autem generalem fabricæ humani corporis notitiam carpere ac ſugillare.

Et profectò Virum tantum tamque ſapientem nullo modo potuit latere, humanam omnem inveſtigationem ultra generalem ejuſmodi notitiam pertingere non poſſe. Licèt enim diligenti in ſecandis cadaveribus inquiſitione ac ſcrutinio, majora organa, quibus natura in peragendis operationibus ſuis utitur, in conſpectum veniant, vaſaque itidem nonnulla per quæ ſucci ab his ad illas corporis partes tranſmittuntur; quæ tamen hujus motûs ſit origo & cauſa primaria, oculi docere nequeunt. Neque Microſcopium quodvis vel exquiſitiſſimè elaboratum exiles iſtos meatus per quos Chylus, ex. gr. ex inteſtinis in vaſa Chylifera tranſcoletur, vel per quos ductus ſanguis per Arterias derivatus in Venarum oſcula reducendus tranſmittatur, poteſt detegere. Quinimò ſunt & alii ferè innumeri, iique magis adhuc affabrè concinnati, meatus ac pori in hâc mirandâ hominis compage, quos nemo hominum ne per ſomnium quidem vidit? cùm rudis & indocta, (ſit verbo venia) Cognitio noſtra in rerum cortice omnis fermè verſetur, ac ad τὸ ὅτι ſive quòd res hoc modo ſe habeat, ferè tantùm aſſurgens, τὸ διότι, ſive rerum cauſas nullatenus attingat. Utut ſe res habeat, haud difficili inveſtigatione ſcire poſſumus, quantum nobis dirigendis (prout fert rei natura) ſufficit in eorum Curatione morborum qui hujuſmodi peritiam, quod ſuprà dixi, ſibi vendicant: maximè verò quantum nos impellat ad Divinum Artificem ſummâ animi demiſſione adorandum, dum ſtupendum ejus artificium contemplamur in iis, quorum ratio nobis innoteſcit, tum illud longè excellentiſſimum in cæteris ad quæ prorſus cæcutimus.

Et ſicuti *Hippocrates* eos reprehendit, qui huic in humanis corporibus ſpeculandis curioſitati & περιεργίᾳ plus dant quàm obſervationibus practicis, ac proinde quàm ipſius naturæ judicio; ita pari jure prudens vir quiſpiam in hoc noſtro ſeculo eos culpare poſſit, qui exiſtimant, Artem Medicam nullâ re aliâ magis promoveri poſſe quàm novis *Chymicorum* inventis. Quanquam enim ingrati prorſus animi eſſet non libenter agnoſcere id emolumenti, quod Chymiæ

Chymiæ acceptum debemus, eo quòd utilia nonnulla medicamenta, & indicationibus ſatis faciendis perquam accommoda (inter quæ vel hoc ipſum *Emeticum*, de quo jam agimus, haud infimum locum tenet) nobis ſuppeditaverit; atque eam ob cauſam, ſi intra Pharmacopœæ limites contineatur, Ars eſt ſatis quidem laudabilis: attamen nec illi culpâ, aut ſaltem errore vacant, qui cerebrum ſibi eouſque excalefaciunt ac torquent; ut tandem arbitrentur Artem Medicam in hoc præſertim deficere, quòd Remediis magnis atque efficacibus à ſolâ *Chymicorum* præparatione atque operâ nobis ſubminiſtrandis, indigeat. Cum ei qui rem rectè perpenderit, ſatis liqueat, præcipuum Medicinæ faciendæ defectum non in eo verti quòd neſciamus quo pacto huic aut illi Intentioni ſatisfacere debeamus, ſed quòd non ſatis ſciamus, quænam ſit illa Intentio, cui ſatisfaciendum eſt. Cum vel rudiſſimus quiſpiam Pharmacopolæ ſervulus intra dimidium horæ quadrantem certum me faciet, quo medicamento Vomitionem, Purgationem, vel Sudores provocabo, vel refrigerabo æſtuantem; at verò in palæſtra medica probè exercitatus ſit oportet, qui pari certitudine me docere queat, ubi hoc vel illud remediorum genus in uſum revocare debeam per omnem morborum ac Curationum circuitum.

Et quidem certiſſimus ſum nihil æquè ad judicium hac in re ritè formandum conferre atque obſervationem exactiſſimam φαινομένων naturalium & morborum, & pariter eorum, quæ in Praxi cernuntur à *Iuvantibus* & *Lædentibus* derivata, poſt ea ſive Remedia uſurpata, ſive etiam Medendi methodum iſtam, quibus morbos depellere ſatagimus. Hæc ſi diligenter inter ſe collata fuerint, mihi oſtendent & morbi naturam, & inſuper undenam Curativæ Indicationes deſumendæ ſint, longè melius certiuſque, quàm ſi ad ſpeculationem naturæ hujus aut illius principii corporis concreti tanquam ad *Cynoſuram* curſum dirigam. Etenim vel exquiſitiſſimæ hujus generis Diſſertationes nihil aliud ſunt quàm Metaphora bellè deducta exornataque: quæ etiam ad eorum inſtar omnium, quæ in ſcena imaginationis, non verò in ipſa rerum natura fundamentum habent, dies delebit ac proteret; cùm *Naturæ judicia* rerum veritati ſuperſtructa, non niſi cùm ipſa natura interciderint.

Quamvis autem *Hypotheſes* ſpeculationibus Philoſophicis innixæ futiles ſint prorſus, cum nemo hominum ſcientia intuitiva præditus ſit, qua fretus Principia queat ſubſternere, quibus mox ſuperſtruat; attamen ſi *Hypotheſes* ab ipſis rebus factis fluant, ex eis tatùm obſervationibus natæ, quas Phænomena Practica & Naturalia ſuggerunt, ſtabiles manent & inconcuſſæ: ita ut licèt Praxis Medica, ſi ſcribendi ordinem reſpicias, ex Hypotheſibus orta videatur; nihilominus ipſæ Hypotheſes, ſi modo ſolidæ fuerint ac genuinæ, Praxi quadantenus originem debeant. Exempli gratia; in *Affectione Hyſterica* non ideò Chalybeatis utor, cæteriſque ſanguinem invigorantibus; nec ideò ab evacuantibus me tempero (niſi ſcilicet in ſtatis quibuſdam circumſtantiis) & Remedia potius Paregorica impero, quia primùm pro conceſſo habui hunc

morbum à debilitatis fractiſque ſpiritibus Animalibus pendere: verum cùm φαινομένων Practicorum conſtans obſervatio me docuiſſet Cathartica exhibita morbi ſymptomata ſemper auxiſſe, his verò contraria eadem ſymptomata conſopire ſolere, ex hac, aliiſque φαινομένων naturalium obſervationibus Hypotheſin meam deſumpſi, ita ut Philoſophus Empirico hic famularetur. Quòd ſi ab Hypotheſi cœpiſſem, eâ planè ratione inſanirem atque ille qui tábulata tignaque domus ſuperiora prius velit erigere quàm fundamentum jecerit: quod quidem iſtis tantùm convenit, qui in Aere *Caſtella*, quod aiunt, ſolent extruere: his enim certo quodam privilegio ab alterutrâ extremitate licet ordiri.

Sed ut ad rem redeam. Quicunque demum ſint meatus iſti, per quos aqua ex abdominis cavitate in inteſtina deducitur, certiſſimus ſum Vomitionem à dicto Emetico excitatam eaſdem potenter evacuare, idque non ſolùm deorſum per ſedem, ſed & ſurſum per ipſum Ventriculum atque Os in vomendi actu. Etenim poſt duas vel tres evomendi vices, aquæ non tam medicamenti vi ſecretoria elici videntur, quàm ruptis quaſi repagulis & clauſtris reſeratis, plenò alveo effundi: quod ſatis conſtat ex earundem eruptione atque impetu ſæpè facto inter ipſa vomendi ſpatia, ſive intervalla.

Menſe Auguſto poſtremùm elapſo, Paupercula quædam annos habens 55. aut circiter, opem meam imploravit. Febre intermittente diu laboraverat, dein carcere fuerat incluſa fere per triennium, à frigore multum paſſa erat, venter denique ad tantam molem increverat, ut ei parem nunquam hactenus viderim: Ego ℥iß. *Infuſionis Croci Metallorum* ſingulis diebus ad triduum exhibui, mox alternis diebus pro virium ægræ ratione, uſque dum doſes omnino ſex hauſerat. Primis aliquot vomendi vicibus urina penitus ſupprimebatur, quam poſtea quandoque per intervalla reddebat, ſed rarò admodum: quo frequentius Emeticum repetebat, eo majorem aquæ copiam ſolebat rejicere, idque ſub finem tam per os quàm per ſedem. Verùm poſt tertiam doſin tumor ſubſidere atque imminui cœpit, & poſt quatuordecim dies filo, quo craſſitiem corporis inflati juſſu meo fuerat dimenſa, judice ac teſte, jam tribus pedibus gracilior comparuit, atque aliquot aquæ Congios, ſupputatione ex iis quæ mihi ipſa narravit factâ, ἄνω καὶ κάτω egeſſerat. Ita ut quæ prius in lecto non niſi erecta dormiebat, ne decumbens ab aquarum pondere ſuffocaretur, jam capite in pulvinar reclinato ſecura jaceret, & de latere in latus pro arbitrio ſe movere potuerit. Cùm verò dicta Emetica operandi violentiâ *Vapores*, quos dicunt, ad eum gradum excitarent, ut iiſdem diutiùs morbum laceſſere tutum non foret, & tamen tam ex reſidua adhuc ventris mole quàm aquarum rotatione, quam toties percipiebat, quoties ſe in alterutrum latus convertebat, & veſtigiis inſuper rei cujuſlibet prementis in tibiis etiam nunc manentibus, plus ſatis liqueret multum aquæ adhuc in corpore reſtare: ob cauſam jam dictam, reliquam Curationem Purgantibus propriè dictis cogebar abſolvere. Poſthac igitur vel Potionem Purgantem ſupra dictam, vel aliud quoddam Hydragogum præſcripſi, idque vel rarius vel ſæpius prout vires ejus ferrent, aut Vapores minus infeſtarent. Etenim & Catharſis per inferiora

Affectus Hyſtericos aliquatenus invitabat, licet non ita graves & violentos ac ſolebant Emetica. Atque in hâc methodo perſiſtebam; donec prorſus convaluiſſe videretur. Quæ dum fierent, hæc mihi præcipuè obſervanda occurrebant: Primò quòd iis diebus, quibus à Purgatione feriabatur, nonnunquam magnam aquarum vim per ſedem excernebat, atque etiam ſub finem per meatus urinarios, vel ad Congii menſuram; quamlibet non ultra ℔iß. vel ℔ij. Potus pro ſingulis diebus concederem: ita ut portæ omnes, atque canales undicunque patere viderentur. Secundo notatu dignum erat quod curatione fere abſoluta ſiquando Vapores à Catharticis commoti tumultuarentur, venter maximè verſus ſuperiora, intumeſcebat, tanquam novo aquarum proventu denuò repletus foret, quod tamen fieri non poſſe ſciebam, cum ita parcè bibiſſet; ac proinde tumorem illum à flatibus, quos peperit ἀταξία iſta à Catharticis provocata, tantùm oriri: quod meum judicium eventus comprobavit. Licet enim vel Congium aquæ eo die quo purgabatur ejeciſſet, mox tamen cœpit intumeſcere, nec remittebat tumor ille, ad guttur uſque aſſurgens, & dyſpnœâ affligens, donec corpus à Purgantium moleſtia liberatum, ſtatum naturalem ac quietem reciperet; quo facto & tumor & cætera ſymptomata derepente evaneſcebant, donec à ſuccedente Catharſi de novo irritarentur. Denique & hoc animadvertendum erat, quod cùm præfata Fœmina annum agens quinquageſimum quintum, fluxum Menſtruum jam ab annis aliquot non fuerat paſſa, attamen Menſes magno quaſi flumine erumpebant denuò; qui ſanguinis fluxus debilitati & evacuationibus prægreſſis additus ingens Affectuum Hyſtericorum agmen adducebat, dolorem ſcil. in dorſo & circa regionem Splenis vehementem, Cephalalgiam, & Tuſſim ferinam. Adhæc tametſi poſt tam inſignem Aquæ quantitatem per os, ſedem, & urinas eliminatam omnino credibile eſſet non multum in corpore reſtare, attamen venter haud minus protuberabat, quàm nulla adhuc evacuatione tentata ſolebat. Quamobrem ad hos motus ſedandos, qui etiam ad ſeptimanam à poſtrema purgatione negotium faceſſebant, coactus ſum ad quatuor noctes continuas *Diacodii* ℥iß. propinare; quæ etiam Doſis erat repetenda, niſi ſomnus intra horas tres inſequeretur. Quo tandem pacata ſunt omnia, & tumor diſparuit.

Hoc interim obſervari velim, quod ſi leviculo aliquo ventris tumore tentetur æger, non ita promptè educuntur aquæ per Infuſionem Croci Metallorum, ac in Aſcite grandiore, ubi ingens aquarum copia aggeſta fuerit: etenim vel ipſa aquarum moles dum Emetici operatione agitatur ac concutitur, ad earundem evacuationem mirè confert, atque eam ob cauſam niſi venter in tumorem inſignem attollatur, omnino convenit, ut tota res evacuationibus per inferiora committatur.

Eſt & aliud Medicamentum ſatis vulgare ac ſimplex, quod Hydropem pari ratione qua illud de quo modò egimus, expugnat. Nempe manipuli iij. *Corticis interioris Sambuci* à ligno deraſi in ℔ij. aquæ & lactis ſimul miſtorum, ad ℔j. incoquantur: Decocti hujus altera medietas mane, altera ſerò quotidie aſſumatur, donec æger convaleſcat. Hoc remedium & vomitionem ciet

& catharſin, pariter ac Crocus Metallorum; ac proinde eodem modo morbum depellit, non vi aliquâ ſpecificâ: quocirca ſi neutram harum operationum præſtet, vel ſi mediocriter ac parcè, ne hilum prodeſt quidem: ubi verò alterutram producit efficaciter, maximè verò ſi utramque, mire ad hunc morbum debellandum confert.

At ſane, quod ſerio animadvertendum eſt, haud raro accidit, ut aqua non ſolùm in crura ac tibias deturbetur, ſed etiam in ipſam abdominis cavitatem depluat, quæ tamen Medicamentis Catharticis ſive ἄνω ſive κάτω ducentibus, omnino elicienda non eſt. Verbi gratia, quoties hujuſmodi tumor vel Phthiſin diuturnam excipit, vel à viſcerum alicujus labe ac putredine naſcitur; vel à ſanguinis tono, ſi ita loqui fas eſt, non tantum relaxato ſed & deperdito, ac ſpiritibus penitus exhauſtis, vel à longa Fiſtularum in partibus carnoſis morâ quæ copioſam ſaniem egeſſerunt; vel à nimia debilitate atque evacuatione tam humorum quàm ſpirituum quas advocavit ſive ſalivatio, ſive ſudatio, ſive etiam Purgatio juſto intenſior, & Diæta tenuis quæ in Luis Venereæ Curatione, etiam magis quàm res poſtulabat, fuerant adhibitæ. In his atque aliis morbis ad hunc modum factis, æger non tantum non juvabitur à Catharſi, ſed imminuto adhuc amplius ſanguinis tono, augebitur malum. Quamobrem rebus ita ſtantibus, omnis Curationis Cardo in ſanguine ac viſceribus omni ope corroborandis firmandiſque omnino vertetur. Inter cætera hujus ordinis, præter Remedia Confortativa infra enumeranda, ego certiſſimo Experimento edoctus ſum, aeris mutationem, & in aere libero Exercitium, quale quale demum æger ferre potuerit, huic Indicationi apprimè reſpondiſſe; ſpiritibus ſcil. quaſi nova vita hoc pacto afflatis, atque Organis Excretoriis ad penſum ſibi debitum denuo revocatis.

Eſt etiam ubi abſque omni iſtiuſmodi προφάσει, Intentioni iſti quæ aquas evacuandas reſpicit, nec Catharticis, nec Emeticis ſatisfaciendum eſt: quoties enim vel æger conſtitutione eſt infirmiore, vel Fœmina Vaporibus atque ataxiis ſpirituum animalium admodum obnoxia; fieri non poteſt, ut Catharticis, & multo minus ut Emeticis res geratur. Hic itaque aquarum evacuatio *Diureticis* committenda eſt. E quorum familiâ, licèt quamplurima in Medicorum ſcriptis magni ſint nominis, efficaciſſima tamen (ne dicam ſola) mihi videntur ea quæ è *Salibus Lixivialibus* fiunt: neque quicquam refert, è quorum vegetabilium genere cineres petantur. Quandoquidem verò vix aliud vegetabile *Geniſtâ* ſit parabilius & in hoc morbo bene audiat, ego ut plurimum *cinerum* ejus ℔j. *in Vini Rhenani* ℔iiij. frigide infundi jubeo, addendo *foliorum Abſinthii vulgaris* pugillum unum alterumve. Liquoris per filtrationem colati ℥iiij. manè, horâ quinta pomeridiana, & ſero, ægro jugiter hauriendas impero, uſque dum tumor evanuerit. Quo ſolo Remedio Hydropes pro deploratis habitos curatos vidi, in iis quorum Craſis debilior Purgantibus ferendis non fuit.

Aquis autem, (ut ad ſecundam Intentionem properemus) quæ ſunt proxima cauſa morbi, jam penitus evacuatis, non niſi ad dimidiam Curationis partem

ut

ut plurimum perventum eſt, niſi ſanguinis etiam debilitati, quæ prima morbi origo fuit, occurratur longo & aſſiduo Medicamentorum *Calefacientium* & *Corroborantium* uſu; unde novus aquarum proventus præcaveri poſſit. Quamvis enim in junioribus ſæpe contingat, ut aquis ritè expurgatis ſine alio quovis præſidio convaleſcant, cùm eorum calor naturalis jam ab aquarum onere ac preſſura liberatus, dictorum Remediorum vices ſupplere valeat; tamen in ætate provectioribus, aut iis, qui aliàs minus ſano corporis habitu ſunt prædīti, omnino neceſſe eſt, ut ſtatim ab aquarum eductione jam abſoluta, ad eorum ſimplicium uſum quæ ſanguinem excalefaciunt invigorantque, protinus confugiant. Inter quæ ea, quæ ego jam ſuperius in *Podagrâ* curanda laudavi, ſive ipſa Remedia ſpectent, ſive *ſex Res non-naturales*, præter illa quæ jam dicentur, locum habere poſſint:) niſi quod *Vinum* à quo in Podagra prorſus eſt abſtinendum, non tantùm non noceat Hydropicis, ſed & proſit admodum, ſi pro potu ordinario uſurpetur;) Cùm hi duo morbi id habeant commune, quòd eadem Remedia Corroborantia utriuſque cauſæ originali adverſentur. Fatendum eſt interim, quod cum tam ex manifeſtis Phænomenis, quàm à juvantibus & lædentibus edocti ſimus tum hos, tum alios plures *morbos Chronicos* ſanguinis debilitati atque *indigeſtioni* ortum debere, nec ulterius progredi valeamus, adhuc in extimo morborum cortice hæremus; nec in eſſentiales eorundem differentias, & ſpecificas Humorum depravationes ab iſtiuſmodi Indigeſtionibus prognatas, (quæ quidem ἀπεψία communis omnium ſtirps eſt) quimus penetrare. Uti neque varias illas ſpecificationes, quæ in morbis Acutis ab una eademque cauſa, ſanguinis nempe *inflammatione*, fluunt, ullatenus callemus. Quocirca tam in his quàm in Chronicis morbis, cùm *Specificis* careamus, Curationem non ad Eſſentialem morborum naturam, ſed ad cauſam eorundem magis generalem dirigere cogimur; Curandi methodum ſubinde variantes, vel pro indicio naturæ ſpontaneo, quo in morborum eliminatione illa utitur; vel experientiæ, cui potiſſimùm Medicationis generi quilibet morbus facillimè concedat dictantis, filum ſecuti.

Porrò ad hanc, de qua jam agimus, Intentionem implendam, nempe ut ſanguis corroboretur; ſive aquarùm evacuatio per hoc Diureticum, ſive per Catharſin, vel etiam Vomitionem procuretur ut ſuprà, omnino neceſſe eſt, ut æger, quantum res ferat, *Vinum* potare teneatur dum in curando eſt, (modò nè prius incipiat οἰνοποσίαν quàm meatus quadantenus recluſi fuerint, & porta aquis data) vel ſaltem loco vini Cereviſiam aliquam è generoſioribus; cum liquores tenues ac refrigerantes quilibet, utut ægri palato arrideant, qui ferè ſemper in hoc morbo ſiticuloſus eſt, eum magis Phlegmaticum reddant, & aquis obſtetricentur: raró itaque, aut nunquam hi ſunt concedendi. Atque è diverſo liquores generoſi, modò non ſint ſpiritus per diſtillationem eliciti, uſque adeò ſanitatem promovent, ut vel ſoli aliquando amiſſam revocaverint; utique in morbi initio, nondum multâ aquâ diſtento abdomine; præſertim ſi Herbis calefacientibus & confortantibus fuerint

imprægnati. In Pauperibus, verbi gratiâ, quorum res anguſta domi, meliora remedia non permittebat, *Cerevifia fortis*, in quâ quantitas ſufficiens *Radic. Raphan. Ruſtic. fol. Abſinth. vulgaris, Cochlear. hortenſ. Salviæ. Centaurii min. ſummitatum Geniſtæ* incluſa fuerit, meo conſilio uſurpata pro potu ordinario, ſola fuit inſtar omnium: Pro ditioribus Vinum Canarinum eiſdem herbis amaris poteſt ſimiliter imprægnari, cujus hauſtulus bis terve de die inter Medicamenta ſuprà memorata degluciendus eſt. Vel ſi id palato minus allubeſcat, *Vinum Abſenthites* vice ejus ſubſtituatur, de quo æger ſumere poſſit cochlearia ix poſt *Electuarii Digeſtivi* (in *Tract. de Podagrâ* deſcript.) ℨij. horis medicinalibus, *i. e.* manè, quarta pomeridiana, & nocte, devorandas. Electuarium hoc huic intentioni faciendo ſatis, Corroborantia quælibet Medicamenta longo poſt ſe intervallo linquit alia. Hîc vero magni momenti eſt, quòd æger parcè admodum bibat liquores iſtos, qui minus generoſi ſunt; quandoquidem omnes, qualeſcunque demum ſint, aquis nonnihil incrementi dant; adeò ut vel omnimoda abſtinentia à potu nonnullos ſanaverit: atque ob eam cauſam ſi liquoribus iſtis quandoque indulgendum ſit, æger tamen admodum parcè eos bibat, Veruntamen cùm ſitis magna huic affectui ſe comitem adjungere ſoleat, quam inſuper à potu tenuiori abſtinentia adaugeat, è re erit, ut æger ſæpiuſculè aquâ frigidâ *Spiritu Vitrioli* acidulatâ os colluat, aut *Tamarindos* in ore ſubinde teneat, aut *Limonem* manducet; neutrum verò deglutiens, præ eorum frigiditate quæ morbo minùs convenit.

Verùm inter *Carroborantia*, *Chalybs* in Hydropis incipientis curatione haud infimum locum ſibi vendicat, ſanguinem videlicet invigorando, calefaciendoque. Quam ob cauſam & *Allium* hîc adeò conducit, cum eo ſolo, miſſis evacuantibus, Hydropem ex aliorum præſcripto, non meo, depulſum noverim.

Eſt enim obſervandum, eum Hydropem qui vel pedes tantùm inflavit, vel etiam ventrem, ſed modicè, non ſtatim Curationem per Emetica & Cathartica ſibi depoſcere; ſed hujuſmodi liquoribus præfatis calefacientibus & corroborantibus haud raró cedere. At verò præ cæteris feriò animadvertendum eſt, quòd quoties hunc morbum ſolis corroborantibus, vel etiam Lixivialibus aggredimur, æger nullo modo expurgandus eſt ſive mitiori, ſive fortiori quocunque Pharmaco, tantiſper dum ſanguinis corroborationi navatur opera: evertet enim Catharticum quidquid Corroborans ſubſtruxerit; quod vel invitus agnoſcat oportet qui obſervaverit tumorem, qui ab uſu Corroborantium jam imminui cœperat, mox à Purgatione augeri. Etenim tametſi cùm Intentioni iſti aquas educendi ſatisfacere cupiamus, haud abs re fuerit, etiam Corroborantia ſubinde exhibere; tamen cùm tota res in iſto ſolùm cardine vertitur, ut ſanguis corroboretur, omnino neceſſe eſt, ut à Catharticis abſtineamus.

Notandum eſt autem ægrum non ſemper ſanari, quamvis utrique Indicationi ſatisfecerimus, *i. e.* tum Aquæ in abdomine congeſtæ omnino eductæ fuerint, tum etiam Calefacientia & Corroborantia poſtea ad præcavendum novum

vum aquarum proventum fuerint exhibitis. Etenim non rarò contingit, ut *Aſcites* ad multos annos perdurans, diuturna aquarum in viſcera incubatione eorum ſubſtantiam perverterit, & quaſi ſemi-coxerit; & tam ipſa viſcera quàm partes vicinas corruperit penitus, glandulas præternaturales & Veſiculas ſanie turgidas generans, & omnia intra abdominis cavitatem contenta in putrilaginem quaſi quandam convertens: prout in eorum cadaveribus, qui ab Aſcite inveterato ſunt interempti, Sectio patefecit. Morbus ad hunc gradum jam provectus, Artis ſubſidia, quantum video, contemnit. Nihilominus Medici eſt, cùm certò ſcire nequeat, quantum adhuc noxæ viſceribus illatum fuerit, curationem omni ope moliri Remediis tam Evacuantibus quàm Corroborantibus: & neque animo ipſus cadere, neque ægro ut cadat autor eſſe debet. Cui rei ob hanc potiſſimum cauſam danda eſt opera, quoniam in permultis Affectibus, morbi formite jam penitus exantlato, Natura, quæ noctes atque dies noſtris rebus invigilat conſulitque, ſponte ſua mirum in modum machinatur, quo ægrum à pernicioſis morbi reliquiis muniat ac tueatur. Quamobrem omnis Aſcites quantumlibet inveteratus, & quantumlibet funeſtam cladem viſceribus intulerit, haud alio modo tractari poteſt, quam ſi nunc primum occœperit.

Topica ſive Remedia *Externa*, quantum ego obſervare potui, nihil egregium in hoc morbo præſtiterunt unquam. Ea minus ſaltem nocuere, quæ in forma ſive Cataplaſmatis, ſive Linimenti abdomini ad tumorem diſcutiendum fuerint applicata: Neque tamen video, quo pacto aquæ poſſint diſcuti. Verum & alia ſunt à nonnullis Remediorum loco præſcripta, quæ ita non proſunt, ut etiam obſint plurimum: Hujuſmodi ſunt *Unguenta è Catharticis* fortioribus confecta, atque abdomini adhibita; *Veſicatoria* item cruribus & tibiis ſuperimpoſita, ubi cutis in magnam molem fuerit protenſa, ad aquas ſcil. hoc pacto educendas. Utrumque hoc genus Medicationis eſt periculoſum; cum à primo vis ſimplicium Cathartica ita penitus nonnunquam muſculis ac membranis impingatur, ut excitetur Hypercatharſis, nulla Remediorum ope unquam ſiſtenda. *Veſicatoria* autem locis prædictis ab Empiricis applicari ſolita, calorem naturalem jam fermè aquis obrutum, deficientibus item ſpiritibus Animalibus; omnino extinguunt, & *Gangrænam* [plus ſatis in hoc caſu familiarem] ſæpenumero invitant. Etenim vulnus vel leviſſimum in Hydropicorum carnibus, maximè in membro pendente, ſanatu difficillimum eſt: quoniam ipſa carnium ſubſtantia his in partibus uſque adeo irrigua eſt & ſcatens latice, ut data quacunque porta, continuo curſu prorumpat humor, à quo vulneris conglutinatio impeditur. Neque aut feliciori cum eventu, aut minore diſcrimine adminiſtrantur, me judice, ſive *Paracenteſis*, ſive *Acupuncturæ* à nonnullis celebratæ, quàm Veſicatoria.

Ut tandem finiam; quamvis hic morbus ubi jam in verum *Aſciten* evaſerit, pro deplorato ſemper habitus fuerit; attamen conſtabit, quòd ſi dicto modo tractetur, æquè certò poteſt ſubjugari (modò viſcera à corruptione ſint libera) ac alii permulti qui non ita funeſti vulgò æſtimantur.

At ſi quis fortè arguerit hæc Remedia, utpote ſimpliciſſima & planè inartificialia,

cialia, ego potiori jure ejus nequitiam arguam & improbos mores ; ſi dum ringatur alios hujuſmodi ſimplicibus Medicamentis juvari, ſe, uxorem, vel liberos ſuos, ſiquando ægrotaverint, vel viliſſimis ad ſanitatem reduci exoptet. Adde, quòd fucum ſibi facit Morio, *Equitans in arundine longâ*: etenim Artis Medicæ pompa & dignitas non tam in Formularum concinnitate & elegantiâ, quàm in Morborum Curatione cernitur.

Atque hæc ſunt, quæ de his duobus morbis dicenda habui : & niſi fallor alios haud attingam unquam. Verùm iſta quod ſpectat, quæ hactenus in publicum dedi, ſi quis ea ſemel tantùm perlegere dignetur, eſt quod doleam me huic eam perdendi temporis anſam præbuiſſe : Quod ſi eadem ſæpius relegere voluerit, & altâ mente reponere, nullus dubito, quin eum fructum ex iis capiet, qui voto & magnis laboribus quos ego in iſtis obſervationibus faciendis componendiſque locavi, aliquatenus reſpondeat. Quæ quidem quàm bonâ fide fuerint traditæ, haud aliter ſciet, quàm ſi in earum Praxi fuerit verſatus, ac perinde in obſervando diligens ac curioſus Explorator atque Ego prius fueram. At ſi in paucis iis quæ ſcripſi, Naturam, me quaſi manu ducentem, omninò ſecutus fuerim, nullius unquam Hominis, quantuſcunque is demum ſit, opinationibus me addicens, pro certo habeo ſapientes, quotquot ſunt, veniam mihi ſaltem daturos ; quos & latere non poteſt duo eſſe hominum genera, qui profectum omnem in Arte Medicâ ex æquo prohibent, ſufflamminantque : Primum ii ſunt, qui nullum prorſus ſymbolum ad eam, quam profitentur, Artem excolendam ipſi conferentes, illis ſuccenſent qui vel minimum conferre videantur ; defectus interim ſuos atque ſocordiam, Reverentiæ, quam antiquioribus, à quibus ne latum unguem diſcedere audent, deberi contendunt, ſpecie prætexentes. Quorſum verò reliquas artes omnes, quæ homines minùs tangunt juvantque, magna incrementa ſumpſiſſe fateamur, etiam ſine ullâ priſcorum hominum injuria, ſolam autem Medicam undique perfectam exiſtimemus ? An non certioris iſtius quæ nunc obtinet, navigandi Artis Repertores, eum *Pyxidis Nauticæ* uſum, qui ita feliciter ceſſit, tentare potuerint, niſi primos ac rudiores illos, qui non niſi ad ſtellarum conſpectum, & littorum anfractus curſum ſuum dirigebant, prius contempſerint ? Aut accuratior illa ac magis perfecta, ſive conſtruendarum navium, ſive earundem in pugnâ regendarum, Ars, quâ hodie præ cæteris pollent Europæ magis Occidentales incolæ, iſtos ſugillat Naupegos, qui claſſes eas fabricabant, quæ olim *Actii* depræliabantur? Aut *Auguſtum* & *Marcum Antonium*, tanti belli duces & claſſium Rectores, ignominiâ afficit ? Adhæc innumera ferè ſunt exempla rerum à nuperis hominibus inventarum, quæ Antiquioris ſeculi inventis longè antecellunt : quarum omnium Repertores haud potiori jure priſcorum memoriæ vim inferre cenſendi ſunt, quàm is filius patris famam lædere putandus eſt, qui rem familliarem à Parente acceptam, induſtria ac ſolertia ſuâ auctiorem ac cumulatiorem reddiderit. Eſt & aliud hominum genus, qui præ animi levitate, ingenii ac ſapientiæ haud vulgaris titulum affectantes, *Speculationes* ad morborum Curationem ne

hilum facientes, moleſtè ingerunt; Medicis non tam viam præmonſtrantes, quàm ignibus ſuis fatuis devios in errorem agentes. His Natura cum ingenii modum largita eſt, quo de illa doctè Nugari queant; at prudentiam non dedit, qua intelligant ſe eam haud aliter ſcire poſſe, niſi experientia Indice, atque ejus peplum revelanti: quando abjectior humanæ naturæ conditio ad ſcientiam *Intuitivam* nullatenus aſſurgens, intra anguſtos cognitionis, quam à quinque ſenſibus haurire poteſt, limites coarctetur. Unde nihilominus vir *Prudens*, quantum fert ſors humana, quis poteſt evadere, *Philoſophus* verò, ſaltem pro anguſtiori hujus Nominis Majeſtate, nemo Mortalium evadet unquam. Medici autem *Philoſophia* omnis in Expiſcandis Morborum Hiſtoriis, iiſque Remediis adhibendis quæ; *experientiâ* Indice ac Magiſtra, eoſdem valent depellere, tota ſtat; obſervata tamen, ut alibi dixi, Medendi Methodo, quam recta ratio (non ſpeculationum commentis, ſed trito & naturali cogitandi modo innixa) ei dictaverit.

Poſtſcriptum.

Lector mihi veniam concedat, ſi unum haud parvi tàm in dignoſcendis quàm curandis Febribus momenti hîc adjiciam, quod niſi memoriæ mihi exciderat, loco magis ſuo dicendum fuerat. Obſervavi, quòd ſingulis annis ab hyeme ingruenti uſque ad ver adultum, *Febris* quædam invadit, quæ tàm quoad Symptomata quàm curationem à *Stationariâ*, ſive Febre Epidemicâ Conſtitutionis generalis, quæ tum obtinet, planè diſcrepat, proindeque in febrium, quas *Intercurrentes* appello, claſſem recenſenda eſt. Frigiditati aëris unà cum craſſitie ac humiditate ejuſdem illa originem ſuam debere videtur: Hinc enim pori cutis occluduntur, & ſanguis ob impeditam tranſpirationem colluvie ſeroſâ oneratur, quæ tandem inimica facta, ac diuturniore morâ putreſcens, facilè à ſuſcepto frigore, vel à levi aliquâ occaſione febrem accendit. Si materia morbum committens copioſa admodum fuerit, ea febris emergit, quam ſub titulo *Peripneumoniæ nothæ Libro de morbis Acutis*, *Sectione ſextâ*, *Capite quarto* deſcripſi. Sin autem humor iſte minus ſcateat, ea ſolummodo ſymptomata producit, quæ jam ſum deſcripturus. Æger per diem unum vel alterum poſt primum febris inſultum nunc incaleſcit, nunc friget: de dolore capitis atque artuum cum inquietudine quadam totius corporis conqueritur: Lingua alba apparet: pulſus ſanorum pulſui non admodum abſimilis: urina turbida eſt & intensè rubet: ſanguis ei detractus Pleuriticorum ſanguinem æmulatur: Tuſſis fermè adeſt; ſed reſpirationis difficultas, thoracis coarctatio, & dolor capitis inter tuſſiendum quaſi idem diſſiliret, dictæ tuſſi, (ſicut in *Peripneumoniâ nothâ* ſolent) ſe non adjungunt, proindeque cùm notis inſignioribus peripneumonicis hæc febris haud ſtipuletur, licet à dicto morbo non niſi gradu diſſideat, *Febrem Hyemalem* indigitare lubet.

Hic morbus, etſi primo ejus inſultu ſymptomata ſolummodo à frigore ſuſcepto orta, præ ſe ferat, ſi tamen malè tractetur, longam ineluctabilium malorum catenam poſt ſe trahit, quæ tandem mortem ipſam accerſunt. Etenim cùm Æger lectulo incarceratus fuerit, & Cardiacis neſcio quibus ad ſudorem eliciendum, ac proinde ad febrim ſolvendam (quod tamen rarò perficitur) mulctatus, delirium, Lethargus, pulſus languidus & inordinatus, lingua arida, maculæ rubentes, & quandoque ad livorem aliquantulum accedentes ſæpè ſæpiùs hanc febrim comitantur. Hæc atque hujuſmodi ſymptomata, etſi nonnullis pro *malignitate*, ut loqui amant, imponant, revera tamen rei malè geſtæ ſunt adſcribenda. Cùm enim hæc febris ſuapte naturâ plus ſatis inflammatione polleat, ſanguis adhuc ulterius Cardiacorum, & jugi lectuli uſu incenditur: unde ſpiritus in confuſionem, ac motus inordinatos inconditoſque adiguntur, atque materiâ morbificâ in cerebrum impulsâ in peſſum ruunt omnia.

In hac febre pellenda hunc mihi ſcopum propono, ut exundantem ſcilicet illam pituitæ colluviem ob hyemis analogiam congeſtam venæſectione revellam, & repetitâ Catharſi ſubducam. Hæc ut fiant, ubi primùm accerſor, ſanguinem è brachio dextro ad ℥ix vel x mitti jubeo. Die ſequente blandam illam potionem purgativam, mihi in praxi familiarem exhibeo. Ut *℞. thamarind.* ℥ß. *fol. ſenna* ʒij. *rhabarb.* ʒiß. *Coq. ſ. q. aq. ad* ℥iij. *Colatura diſſolve mannæ & ſyr. roſar. ſol. an.* ℥j. *m. ſ. f. potio, ſumenda ſummo mane.* Hanc potionem per duas alias vices repeto, die uno inter ſingulas purgationes interpoſito, modò ſymptomata omnia citiùs non diſparuerint: Et noctibus inſequentibus Paregoricum ex ſyr. de meconio ℥j. propino. Diebus à Purgatione vacuis, modò Tuſſis adſit, *Decoctum Pectorale*, & *Eclegma ex oleo amygdalarum dulcium*, *ſyr. Capill. Veneris & violarum* ſubinde aſſumenda præcipio. Atque ad nimium ſanguinis fervorem reprimendum, ſi febris magnoperè æſtuet, *Emulſionem ex ſeminibus frigidis* præſcribo; ut *Iulapium ſeq.* ℞. *Aq. Nymph. Portulac. & lactuc. an.* ℥iiij. *ſyr. de limonibus* ℥iß. *ſyr. viol.* ℥j. *M. f. Julap. de quo bibat ad libitum.* Interim ut æger à lecto interdiu ſibi temperet, injungo, ut & à carnis eſu: poſt primam verò, vel ſecundam purgationem hauſtulum juſculi tenuis ex pullo gallinaceo facti ſubinde aſſumendum concedo. Verùm hoc notandum, ſi ſymptomata quævis graviora, ut reſpirationis difficultas, dolor capitis inter tuſſiendum lancinans, malum hoc ad Peripneumoniam notham propiùs accedere indigitet, hoc in caſu tam venæſectio, quàm Catharſis euſque debitis intervallis ſunt iterandæ, donec ſymptomata omnia penitùs evanuerint, & æger eo modo quem Capite dicto deſcripſimus, ſedulò tractandus. At non niſi perquàm rarò febris, de qua jam agimus, ad eam ſævitiem aſſurgit, ut poſt unicam Phlebotomiam, & tres Purgationes pluribus evacuationibus indigeat.

Sed de hoc ſatis, quod tamen mihi neutiquam reticendum videbatur, quo minus errante diagnoſi febris hæc *hyemalis* pro *Stationariâ*, ſive febre Epidemica generalis cujuſvis Conſtitutionis habeatur, cùm ingentem hominum vim ob hanc rem vel neglectam, vel ignoratam periiſſe certò ſciam.

SCHE-

SCHEDULA MONITORIA
DE
NOVÆ FEBRIS INGRESSU
PER
THOMAM SYDENHAM, M. D.

Accedunt ejuſdem

De Febre putrida Variolis confluentibus ſuperveniente;

Et

De Mictu ſanguineo à Calculo renibus impacto,

DISSERTATIONES.

VIRO

Tam Virtute quàm Eruditione undique conſummato.

CAROLO GOODALL, M. D.

Coll. Med. Lond. Socio.

CUm ea, quæ de Febre præſentis hujuſce Conſtitutionis nuper obſervâram, in publicum edere ſtatuerem, Tibi, præ cæteris, Vir Ornatiſſime, opellam hanc meam dicandam eſſe cenſui; idque ob duas potiſſimum rationes mihi faciendum videbatur. Primum quòd cùm amiciſſimus mihi ſis, comes indivulſus lateri ſemper hæſiſti, meque tuo juvaſti patrocinio contra omnes quotquot ſe mihi uſpiam objecerant. Quod non tam mei ipſius gratiâ præſtabas, quàm ex incocto generoſo Pectori honeſto, hoc eſt, ex magno proboque Animo, qui tibi Author fuit, ut Veritati à te cognitæ compertæque aſſentiri haud dubitares, etiam cum omnes fere omnium, qui rem Medicam tractabant linguæ in me unum exacuerentur. Quibus tamen non eſt quod iraſcar, [nec iraſcor ſanè) quandoquidem cum tot nequam Medicaſtri cerebroſa ſua ſomnia & figmenta venditantes, quo famam ſui latiùs ſpargerent, toties mundo impoſuerint; fas omnino erat, ut Viri ingenio & judicio præditi, non ſtatim & ſine examine ea admitterent, quæ ego jam recepto Praxos mori plurimum adverſantia in medium protuleram. Quo non obſtante

cùm nihilo tibi minus debeam, mearum partium eſſe duxi, gratum animi mei in te affectum omnibus teſtatum facere: quando vix alia virtus naturam humanam ad profectûs ultimas metas evectam, hâc deceat magis. Nam ſicuti Reges eos quibus favent, titulis & honorum inſignibus illuſtrare, atque aliis ſpectabiliores reddere ſatagunt; ita natura quoties hunc vel illum humili turba ac grege hominum eximere voluerit, Gratitudinem, ceu excelſioris Genii notam ac characterem ſolet imprimere. Altera Ratio cur hæc tibi potiſſimùm inſcribam hæc eſt: quod ſc. pro familiari illa & quaſi quotidiana conſuetudine, quam jam per multos annos invicem habuimus: Tibi imprimis, pluſquam cuiquam mortalium, notum eſſe oporteat, quanto cum labore Notitias illas, quantulaſcunque, tam Hiſtoriæ quàm Curationis Morborum, de quibus palam diſſerui, indeptus fuerim. Quæ omnia non ſimul & ſemel evulgavi, ſed interpoſito annorum aliquot intervallo, prout in aliqualem eorundem cognitionem pervenire tandem potuerim. Iſtas verò Obſervationes meas ita mancas & imperfectas eſſe judico, ut me magis earum pudeat, quàm ut ullam exinde laudem mihi quæram. Vtut ſe res habeat, illud ſaltem in mei excuſationem poteſt adferri, quòd licet 30 annorum, & quod excurrit, ſpatium, quibus ego non indiligenter in morborum obſervatione verſabar, ſufficere poſſe videatur ad majorem, quàm in eorum cognitione ego feci, profectum faciendum; attamen haud temerè affirmo, quòd licet hoc temporis ſpatium plus quàm ſufficiat ad Cerebrum Theorematis & Commentis fictitiis, ex Authorum libris collectis, (quæ omnia non magis ad morborum Curationem faciunt, quàm Pingendi Ars ad Artem Navigandi) planè obruendum, attamen ne quadruplicatus quidem horum annorum numerus, etiam in homine occupationibus medicis diſtractiſſimo, ſatis erit ad eundem in omni Medicæ Artis, quaqua patet, circuitu rite perficiendum. Ego ſaltem pro meo modulo omnem quam potui operam iſtuc contuli, ut Obſervationes quàm accuratiſſimas colligerem, quas ſine morâ prælo mandandas curavi, ut ſi quid utile haberent, id ſtatim Publico cederet. Quâ in re cum meo munere, pro virili, defunctus jam mihi videar, acquieſcit animus meus, nihil porrò ſollicitus, quo in loco ab aliis habeantur mea ſcripta. Hoc tantùm addo, quòd ſicuti ſi quis ea neglexerit, mihi nihilum nocuerit; ita qui ſemel tantùm perlegerit, haud multum exinde proficiet. Sed ut hæc miſſa faciam. Obſecro te, Humaniſſime Vir, ut Tractatulum hunc æqui bonique conſulas, quo teſtatum eſſe volui, quanto te honore proſequor; quod pariter faciunt etiam ii omnes, quibus longè minus quàm mihi perſpecta eſt virtus tua. Neque jure merito exiſtimare quis poteſt, me qui tui nullatenus indigeo, tibi aſſentari, cùm palam profitear; Quòd ſicuti in eaquam exerces Arte, nemini ſecundus ſis (ut modeſtè loquar,) ita morum integritate, honeſtateque undique abſolutiſſimâ, omnes ferè quorum ego conſuetudine unquam uſus fuerim, ſuperes. Diu vivas poſt mea fata, & in Iatricâ palmam feras; non tam ad nummos poſterorum uſui corradendos (quæ quidem ratio, ſi cum ſequente conferatur, animam ferè Brutorum redolet) quam ut ſeculo tandem aliquando detegas, quibus modis iſtæ in morbis perſanandis difficultates, ſub quibus Ars Medica hactenus gemit & ſuccumbit, vinci queant. Quod dum moliris, iſtis quæ ego primis jeci fundamentis, ſi modò libet, poſſis ſuperſtruere. Ita tamen, ut errata

in-

in quæ ego fortè inciderim, pro more humano, in meis Obſervationibus ſive Hiſtoriam ſive Curationem hujus illiuſve morbi attinentibus, ubi ab annoſâ & repetitâ Experientiâ melius fueris edoctus, liberè ac palam arguas. Neque hoc pacto defuncti ejus memoriam lædes, qui in vita cum eſſet, nihil prius habuit quàm ut Ars Medica á quocunque demum promoveretur, non tam eruditis de Morborum naturâ commentationibus, (quibus ad nauſeam & faſtidium uſque jamdiu explemur) quàm certâ fidâque eorundem curandorum Methodo. Vale, Vir Optime, & amare perge.

Tibi ſemper Addictiſſimum

THO. SYDENHAM.

Excellenti & in re Medicâ Admirabili Viro

D. THOMÆ SYDENHAM, M. D.

O Qui capacem nobilis artifex
Eludis Orcum; quò tamen ibimus
Cuncti, quot humanæ Parentes
Et decimæ tulit ordo Lunæ;
Præſens fugacem ſiſtere Spiritum,
Præſens maligno tollere de toro
Mortale Corpus, & propinquum
Exequiis removere Morbum:
Quem Nos honorem, quas ſtatuas Tibi
Ponemus, O cui non alium parem
In arte Phœbus, ſe remoto,
Aut oriens videt aut recumbens?
Quo Febris audax cunque movet pedem,
Te Mater omnis, Te lachrymabilis
Accurrit Uxor, nè caducum
Orba virum pueroſque ploret:
Seu Confluentes fortè timet notas
Decora Virgo; Tu faciem eripis
Periclitantem protegiſque
Perniciem juvenum futuram;
Atqui odit artes & Tua poculâ
Hæres profuſus, quem ſimul extulit
Ad ſpem implicatus vel Febrili
Igne Pater, vel Hydropis Undâ.
Mirè paratam. Te Medico, Senex
Protelat Urnam, non ſine gloriâ

Phœbi Tuâque, qui fugaſti
Pollicitum ſibi magna morbum.
Sic Te ſcientem non faciunt Libri
Et Dogma pulchrum; ſed Sapientia
Enata rebus, menſque facti
Experiens, animuſque felix.
Non Mille Plantæ & multa domi Vitra,
Igneſque Centum aut Hypotheſis placens
Proſunt Medenti vel Coercent
Sæva Luis mala, ſæva Febris;
Ni pectus adſit conſilii potens;
Ni plena rugis Experientia
Uſuſque naturam ſecutus,
Quid faceret moneant in aurem.
Hæc Praxis olim grande decus Sacræ
Adduxit Arti; Sic Veterum ſtetit
Secura fama; ſic præivit
Hippocrates, *meruitque Cœlum.*
At non eandem ſorte pari viam
Preſſit Galenus; *Non* Arabes *Virum*
Æquè ſequuti; non Falernâ
Uſque madens Paracelſus *uvâ.*
Primus relictæ Tu genium aſſeris
Fidemque normæ: En Diva Tibi Salus
Applaudit & ridens Juventus,
Vitaque non metuens Sepulchri,
Ex quo vagantem ſcripta manu Tuâ
Correxit Orbem Pagina nobilis:
Longum Illa Morboſis, Tibique
Perpetuum patefecit ævum.
Jam ſiqua reſtant, Eja frequentibus
Concede votis; Nos Juvenilium
Vulgus Medentûm, Nos avarâ
Qualibet excipiemus aure.
Fortè & futuro tempore quiſpiam
Poeta, Muſis charior, ætheri
Te ſidus addet, Te ſalubre
Sidus, & in Criſibus benignum.
Me deſtinantem talia Chymicæ
Curæ repoſcunt: Me Medicus labor
Et Spes locatæ non vacare
Pieriis patiuntur undis.

ED. HANNES.
Ex Æde Chriſti, *OX.*

SCHE-

SCHEDULA MONITORIA
DE
NOVÆ FEBRIS INGRESSV.

TAmetſi ingraveſcens jam ætas, & à diuturnis morbis pænè confecta, miſſionem à Cogitandi penſo, Meditationeque intenſiori vel eo nomine ſibi jure poſtulare videatur; attamen non mihi tempero, quin vel propriæ ſanitatis diſpendio, alienam curare ſatagam: populares ſcilicet meos admonens de ſubingreſſu Novæ cujuſdam Conſtitutionis, à qua pendet Febris Novæ ſpecies à nuper graſſantibus multùm abludens.

Memoriâ recolendum eſt, quòd in Autumno, *Anno* 1677. Febres Intermittentes ſe primùm exerebant, quæ quotannis increbreſcentes, & Επιδημικώτεραι factæ, donec ad ſuum ſtatum ſive ἀκμὴν pervenerint, poſtmodum ſenſim decreſcebant; & poſtremis hujus Conſtitutionis annis ita raræ apparebant, ut pro Morbo Epidemico vix, ac ne vix quidem haberi potuerint. Quâ de re pariter animadvertendum eſt, poſteriores duos Conſtitutionis jam exeuntis annos Hyeme rigidiſſimâ fuiſſe infeſtatos; penultimum maximè, nempe Annum 1683. in quo ita enormi Brumâ intemperies deſæviebat, ut nemo quiſquam viventium illi parem, vel intenſiſſimo eo frigoris gradu, vel prælongo temporis tractu, viderit unquam. Quippe quo Thameſis, Nobilis fluvius, ita prævalido gelu compaginabatur, ut Curruum circumcurſitantium rotas, officinas ad Platearum modum mercibus refertas, ac numeroſiſſimam hominum frequentiam, ſolidi inſtar pavimenti, facilè ſuſtentaret. Subſequens Annus 1684. licet nec intenſo frigoris gradu, nec pervicavi duratione, præcedentem exæquaret, non tamen multùm ei utrobique ceſſit. At cum primùm exolveretur gelu Anno 1685. menſe Februario, exorta eſt Febris iſta, de qua jam agere inſtitui; quam quidem ego novam Febris ſpeciem eſſe arbitror, atque Febri, quæ per octennium ultimò prægreſſum invaluit, eſſe prorſus diſſimilem.

An hujuſce Conſtitutionis mutatio mutationi manifeſtarum aëris qualitatum, quæ per binas has hyemes ſucceſſit, tribuenda ſit, ego non ſatis ſcio; quum pro comperto habeam alterationes quod ſenſibiles Annorum qualitates, utcunque diſpares, morborum Epidemicorum ſpecies non protuliſſe; & certam annorum ſeriem, quantumlibet annus unus ab alio, externâ facie & temperamento diſcrepaverit, nihilominus omnes in eadem Febrium Stationariarum ſpecie producendâ conveniſſe. Quod cùm ſeriò animadverterim, opinari mihi ſubiit, prout à me aliàs dictum fuit, Conſtitutionis mutationem à ſecreta aliqua abditaque alteratione in terræ viſceribus Atmoſphæram

omnem

omnem pervadente, vel à Corporum Cœleſtium influxu aliquo maximè pendere. Tametſi hic eſt notandum, quòd valedicente nobis olim Febre Depuratoriâ, ſicciſſimum ac vehemens gelu ab initio hyemis 1664. omnia conſtrinxerat; nec quicquam remiſit, donec menſis Martius adoleſceret; quo quidem tempore, quamprimum fatiſcente gelu terrâ ſolveretur, mox Febris Peſtilentialis, poſtmodum ipſa Peſtis graſſari cœperunt. Utut verò hoc ſe habeat, Febris, quam nunc tractamus, jam dicto tempore primùm ſe oſtendit, nempe Februario menſe 1684. & tàm præcedente anno, quàm eo, qui jam agitur, per omnes Angliæ regiones latiùs vagata eſt; longè magis & Ἐπιδημικωτέρως aliis in locis, quàm hic Londini deſæviens.

Ubi primùm ad hanc Febrem vocarer, omninò exiſtimabam, illam non ex eo genere Febrium fuiſſe, quas ego Stationarias appello; ſed potiùs ex intercurrentium familiâ, quæ ſingulis ferè annis promiſcuè adoriuntur. Non aliud ſcil. morbi genus eſſe rebar quàm Peripneumoniam illam Notham, quàm Libro de Morbis Acutis olim delineaveram. Unâ hâc intercedente diſcriminis notâ, quòd in hac Febre ſubindè non comparebant Symptomata in Peripneumonia magis Pathognomonicâ, qualia ſunt Tuſſis vehementior, Cephalalgia inter tuſſiendum ſæviſſima, & quaſi Caput diſſtringens, Vertigo à motu quolibet, & Dyſpnœa ingens, quæ omnia Peripneumoniam Notham fere comitabantur. Cùm itaque Librarius novam Tractatuum meorum Editionem eo tempore ſolicitaret, viſum eſt conjecturam tunc meam, in qua me hallucinatum fuiſſe jam ſentio, in formâ Poſtſcripti publicò dare, in quem quidem errorem me induxit ingens conſenſus, quo Febris hæc cum dictâ illâ Peripneumonicâ luculenter conveniebat, quæ nullâ non hyeme ſubinde occurrit. At cum æſtate ſuperveniente, quæ Febres illas Peripneumonicas ſolebat fugare, hæc nihilominus perſeveraret, ſtatim erroris mei commonitus, Febrem hanc ad novam Conſtitutionem redigendam omnino cenſui.

Symptomata diligenti quantum potui indagine comprehenſa, hæc fere ſunt, & olim fuere: Æger per vices calore & frigore tentatur; ſæpenumero & caput, & artus dolore queritur; pulſus ſanorum pulſui non abſimilis eſt; Sanguis è venis eductus Pleuriticorum ſanguinem haud raro æmulatus; Æger ut plurimum laborat Tuſſi, quæ quidem quantò ab hyeme longiùs invadit morbus, tantò citiùs, unà cum aliis Symptomatis Peripneumoniam mitem & boni moris comitantibus, recedit. Dolor collum, & fauces (hic verò levior quàm in Angina] ſub primum morbi inſultum quandoque occupat. Febris tametſi prorſus continua ſit, ſæpe tamen Exacerbationes moleſtiſſimas ingruente nocte apportat, non aliter ac ſi duplex foret Tertiana, ſive Quotidiana. Æger jugem in lecto decubitum quantumlibet leviſſimè ſtragulis coopertus ſit, non ſine magno ſuo periculo experitur; Febre enim exinde in Cerebrum verſâ vel in Coma, vel in Phreneſin facilè incidit. Et, ut verum fatear, ita proclivis eſt in hoc morbo ad Phreneſin lapſus, ut perſæpè ſuâ ſponte, nullâ ejuſmodi datâ anſâ, illico ſubrepat. At non eo excandeſcentiæ & furoris aſcendit. Phrenitis in hac Febre, atque illâ, quâ Variolis atque aliis Febribus

correpti

correpti laborant; quinimò æger potiùs tranquillè delirat, in congrua ſubinde effutiens. Ab intempeſtivo Cardiacorum uſu, & regimine paulò calidiore Petechiæ ſæpius efflorescunt, & in junioribus calido temperamento præditis, maculæ etiam purpureæ, certiſſimum ſummæ Inflammationis indicium, tàm in hoc, quàm in alio quovis morborum Acutorum genere. Quandoque eruptiones Miliares, quas vocant, in ſuperficiem corporis ſe diſpergunt, Morbillis haud multum abſimiles, niſi quod rubent magis, & quando recedunt, ſquamulas iſtas furfuraceas, quæ in Morbillis cernuntur, haud relinquunt: licèt hæ ſponte ſuâ nonnunquam ingruant, ſæpiùs tamen Lecti calore & Cardiacis extorquentur. Lingua ægri pro ratione imperati Regiminis; vel humida eſt, vel ſicca. Ubi inaruerit, fuſci eſt coloris in medio; quam partem undique cingit fimbria inalbeſcens. Ubi verò humida eſt Lingua, omni ex parte alba eſt, pelliculâ item ſcabrâ & alba veſtita; Nam ſi æger ab adhibito regimine plus juſto incaleſcat, lingua ferè eſt fuſca & arida; ſin minùs, humida eſt, & alba. Idem de ſudore dicendum eſt, qui pro ratione diverſi regiminis præfati dimanat. Nam ſi calidius tractetur æger, ferme viſcoſus effluit, è capitis præſertim regione. Quamtumvis autem ſudor copiosè, & undequaque erumpat, parum tamen ex eo levaminis ſentit æger; unde liquet ejuſmodi ſudores ſymptomaticos tantùm eſſe, criticos non eſſe. Primis morbi diebus ſudoris ex arte provocatio, materiam morbificam ſi non in caput, ſaltem in artus ſolebat deponere. At ubi jam caput Febris occupavit, & Phreneſis ſemel invaluit, nulla reſtant Febris indicia, niſi quòd pulſus nunc citatior eſt, nunc tardior; tandem verò, cùm ex re malè geſtâ ſpiritus in confuſionem omnimodam adigantur, pulſus inordinatus cum ſubſultu membrorum ſubingreditur, quem non ita diu pòſt mors excipit.

Curationem quod ſpectat; iſta Peripneumoniæ ſigna quæ hanc Febrem comitabantur *Februario* illo anni poſtremi, quo primùm emergebat, ſtatim ab hyemis exitu fidem, ut dixi, mihi fecere, eam prorſus in Peripneumonicarum familia cenſendam eſſe. Ac proinde me ſtatim contuli ad uſum Methodi iſtius, quam olim laudaveram in Curatione Peripneumoniæ Nothæ, & Auctario ſuprà memorato. Quæ quidem Methodus ſatis feliciter ceſſit, tum mihi, in paucis illis, quibus medicandis per adverſam valetudinem meam vix ſufficiebam, tum etiam aliis, qui, me Authore, eandem experiri haud aſpernabantur. Quicquid verò id demum fuerit, quod hanc mihi Methodum ſuaderet; jam mihi ſatis compertum eſt, quando & morbi Phænomena, & ultimi Anni qui binas rigidiſſimas hyemes excepit, perpendo temperiem [Hyeme præſertim, ſi modo Hyems dici poſſit quæ nullum frigus notabile ſecum adduxit;] mihi inquam conſtat, hanc Febrem nihil eſſe aliud, quàm ſimplicem Sanguinis Inflammationem; ac proinde Indicationes Curativas ad dictam Inflammationem debitis Remediis & methodo reprimendam, omnino dirigendas eſſe.

Hunc itaque ductum ſequens, primo loco ſanguinem è brachio dextro

ad ℥x educi volo. Neque ſanè Febris hæc (utut ſanguis emiſſus Pleuriticorum ſæpiſſimè ſanguinem æmulatur) reiteratam Phlebotomiam facile tolerat. Sin autem reſpirationis difficultas, dolor capitis inter tuſſiendum lancinans, &c. malum hoc ad Peripneumoniam notham propiùs accedere indigitent; hoc in caſu tam venæſectio quàm catharſis couſque ſunt iterandæ, donec ſymptomata omnia penitus evanuerint; prout Capite de Peripneumonia tradidi. Atque hoc diligenter animadvertendum volo. Veſperi *Epiſpaſticum* ſeu Veſicatorium Nuchæ appono. Sequente Aurorâ, lenitivam hanc Potionem exhibeo.

℞. *Tamarind.* ℥ß.
Fol. ſenn. ʒij.
Rhabarb. ʒiß.
Coq. ſ. q. aq. ad. ℥iij.
in Colat. diſſolv. Mann. & ſyr. Roſar. ſolutiv. an. ℥j. *Mſ. F. Potio, ſumenda ſummo mane.*

Quod quidem Catharticum etiam alternis diebus repetendum præſcribo, donec tertiam vicem expleverit. Horâ ſomni poſt Catharſin toties, quoties Paregoricum hoc vel ſimile injungo.

℞. *Aq. Paralyſeos* ℥ij.
Syr. de Meconio ℥j.
Succi Limon. recenter extracti cochl. ij.
Mſ. F. Hauſtus.

Id ſcil. cavens, ne fortè ab agitatione & tumultu, quem in Febricitantium ſanguine & humoribus Purgantia ſæpe excitant, æger ex ſpirituum Animalium confuſione, Comatoſus fiat. Quod quidem Symptoma Medicamentum Hypnoticum, quantumlibet contrà facere videatur, procul amolitur. Qua de cauſa ego in Febre Comatoſa Anni 1673. Catharticum propinare non auſus, in Clyſterum uſu ſubſiſtebam, certò ſciens Remedia Purgantia eo tempore uſurpata, illicò Comata adduxiſſe. Quod fortean aliter evenire potuiſſet, ſi Paregoricum uſurpatum fuiſſe poſt talem Catharſin mihi in mentem veniſſet. Ubi verò Purgatio celebrata non fuerit, Hypnoticum horâ ſomni nullatenus eſt concedendum; nè ſc. Cathartici poſtridie deglutiendi operationem ac vim (quod fieri ſolet quantumvis ſerò aſſumatur illud) ſufflaminet, vel ſi non in ſolidum retundat, efficaciam tamen imminuat. In hac aut aliâ quavis Febre Epidemicâ, ſtatutum mihi eſt alvum non turbare in principio ſtatuve morbi, niſi Venæ-ſectione præmiſſâ. Quæ quidem praxeos Regula ſuſque deque habita aut violata quamplurimos Orco addixit, infantes maxumè, prout aliàs in cautelam monui.

Obſervandum eſt autem, quod licèt utplurimùm Evacuationes omnes præfatæ in hujus Febris Curatione uſurpari debeant; ſæpe tamen æger, maximè ſi Juvenis aut Infans fuerit, poſt eductum ſanguinem unâ Catharſi defunctus, ſtatim convaleſcit, nec pluribus fatigandus eſt, Febre primo purgantis Remedii impetu expugnatâ. E contra verò nonnunquam opus eſt ut alvus

ad

ad plures quàm ſuprà diximus vices ſollicitetur. Quandoque enim, licèt id rarò evenit, Ægro è Febre jam dictâ methodo liberato, recrudeſcentia materiæ Febrilis poſt dies aliquot morbum poſtliminio reducere videtur, quem tamen purgatio quartâ vice repetita mox eliminat. Tametſi in hac methodo nova hæc Febris rarò accidit niſi ab Aphthis quæ ſub exitu Febris præcedentis ſupervenere, & quæ jam ad ſtatum auctæ eam denuò revocant. Quæ quidem Febris Symptomatica tantum eſt, & Singultum per intervalla redeuntem ſæpenumemo poſt ſe trahit, qui etiam ſublatâ Febre per dies aliquot perſeverat; at pro ratione redintegratarum Ægri virium ſponte tandem evaneſcit. Quod eſt diligenter animadvertendum, quandoquidem ex Singultu ſub finem hujuſce Febris accedente nihil ægro periculi eſt, niſi officiosè nimis & inutiliter multa ingerantur remedia: quod ſi fiat, Mors pro Medico eſt. Veruntamen tam Aphthæ quàm Singultus, vel horum utervis, ſi non ſponte faceſſat, ſed in longum tempus decurrat, facilè fugantur uſu *Pul. Corticis Peruviani*; nempè ℥j. *Corticis cum ſyr. Papaver. Rhœad. q. ſ.* in forma Electuarii, vel Pilularum redactâ, eaque methodo aſſumptâ quam olim tradebam Epiſtolâ ad D. D. *Brady*, ſuperbibendo hauſtum lactis deflorati. Quod remedii genus experimento deprehendi certiùs in hoc caſum ſcopum attingere, quàm aliud quodvis etiam è celebratiſſimis, modò non fruſtrentur ejus vires (quod fieri aſſolet) ex jugi ægri in lecto decubitu.

Diebus à Purgatione liberis ſequentia vel his ſimilia nonnunquam præſcribo.

℞. *Conſerv. Lujulæ & Cynosbati an.* ℥j.
Conſerv. Berberum. ℥ß.
Cremoris Tartar. ʒj.
Cum ſ. q. ſyr. è Limonibus F. Electuarium, de quo capiat ad magnitud. Nucis Moſchat. ter. in die ſuperbibendo ſeq. Julap. cochl. vj.

℞. *Aq. Portulac. Lactuc. Paralyſ. an.* ℥iij.
Syr. de Limon. ℥jß.
Syr. Violar. ℥j.
Mſ. F. Julapium. vel:

℞. *Aq. Font.* ℔j. *Aq. Roſarum, Succ. Limon. Sachar. albiſſ. an.* ℥iiij. *Coq. lento igne dum deſpumaverint cap.* ℥iij. *ad libitum.*

Verùm in his omnibus ſpiritum Vitrioli; etſi ſummè refrigerantem, ſemper devito, utpote qui, cùm egregiè ſtypticus ſit, minùs convenit morbis omnibus quorum Curatio purgationi innititur; ut in hoc loco mineralem hujus ſpiritûs naturam haud memorem.

Sæpenumero hîc accidit, maximè Febre jam ad finem vergente, ut æger dum hâc Methodo tractatur, nocte ſubindè ſudore ſponte prorumpente diffluat: à quo admodum mitigantur univerſa morbi ſymptomata. Quo non obſtante, cùm hujuſmodi diaphoreſi fidendum non ſit, ſupradicta Methodus nullo pacto eſt intermittenda; quandoquidem ſi æger ad longius temporis ſpatium iſtis ſudoribus indulgeat, Febris quam Purgationes præcedentes quadan-

tenus ſubjugaverunt, denuo vires reſumet. Si enim diaphoreſis iſta protrahatur ultra tempus illud quo particulæ Febriles Coctione debitâ præparatæ, prorſus diffluntur; qui poſt inſequuntur Sudores non ad aliud faciunt quàm ad inflammationem de novo accendendam. Quamobrem licèt Sudores iſti qui ſponte manabant, Critici fortaſſe fuerint, quoad materiæ Febrilis ejus quæ expulſioni jam parata eſt, eliminationem, alii tamen qui poſt illos eliciuntur, Symptomatici tantùm eſſe poſſunt, atque adeò officere magis, quàm prodeſſe. Verbo dicam: Hujuſmodi ſudoribus noctu ſponte ſuâ prodeuntibus, opportunè favet lecti per noctem lenis calor; quare ſtragula nec plura, nec denſiora illis quibus ſanus aſſueverat, ægro aggerantur; nec exhibeantur Medicamenta quævis excalefacientia: lectulo tantùm indulgeat æger aliquantulum ſolito diutius manè ſubſequente; & poſtea pergat in ſuprà deſcriptâ medendi methodo.

Diætâ expulticula avenacea eſt, vel juſculo hordeaceo, cum pomo ſubinde ad ignem cocto, atque etiam poſt ſecundam purgationem juſculo tenui ex Pullo Gallinaceo. Pro potu ordinario Cereviſiam tenuem nullatenus tepefactam injungo, ut & Decoctum Album (quod appellant) ex ℥j. C. C. ubi in aq. Communis ℔ ij. cocti, & poſtea ſacchar. albiſſ. edulcoratum.

Poſt Catharſin bis celebratam nulla ſuadet neceſſitas, ut alio loco adnotavi, Pullorum carnibus aut ſimilibus Eupeptis ægro interdicere, cùm hæc per purgationem medicatio ea indulgeat, quæ non poterant concedi, ſi alii via inſiſteretur. Atque porro poſt ultimam purgationem modo Febris aliquantulum deflagraverit, & intermittentis typum nundum prorſus induerit. Vini Canarini cochl. tria vel quatuor manè & ſerò, ut & poſt prandium; per dies aliquot propinentur, quo & vires citius inſtaurentur, & febriles avertantur acceſſus.

Cùm autem hæc Febris ſpecies præ cæteris quas mihi unquam videre contigit, cerebrum petere quaſi apta nata ſit, nec ſine ingenti tum molimine, tum ægri periculo, inde queat deturbari; ægros meos ſollicitè moneo nè ſe nudos lectulo, niſi noctu tantùm committant: Quòd ſi uſque adeò debilitati à morbo fuerint, ut erecto corpore ſedere nequeant, permitto ut vel ſuper lectum, ipſum, vel ſuper grabatum, veſtiti jaceant, capite paululum elevato; nec ſino ut focus ſit luculentior in cubiculo, quàm cui æger tunc cum ſanus erat aſſueverat.

Atque ut hoc Regimen omnino tenendum eſt ab initio in ſingulis hâc Febre correptis (ſi fœminas, in primis Puerperii diebus decumbentes excipias,) ita neceſſariò eſt imperandum, ubi ad ægrum quem ob regimen juſto calidius, Phreneſis, Petechiæ, aut Purpureæ Maculæ obſederunt, aut alia quævis efferatæ inflammationis indicia, accerſitur Medicus. Hoc enim in ſtatu, quantumlibet ſanguinis detrahatur, quantumvis leviter tegatur corpus, quicunque demum liquores Refrigerantes ingerantur, non priùs ſedabitur Febris, quàm æger ſe lectulo interdiu abſtinuerit: Cùm calor circumambientis aëris inter ſtragula concluſi, ſanguinem plus ſatis exagitet, & procumbentis corpo-

po-

potis ſitus vehementiori impetu eundem in caput impingat. At hîc ubi Phrenesis ob methodum imperitiorem ſemel invaluit, nec ſubito deleri poteſt, nec tutum eſt repetitâ ultra limites præſcriptos vel Phlebotomiâ vel Purgatione, ejuſdem curationem aggredi, tandem verò ſuo tempore ſuâque ſponte, ope dicti regiminis recedet. Ad quam tamen amovendam nihil perindè confert, atque ægri caput radi: quod itaque ſemper præcipio, nullum Emplaſtrum admovens, ſed Pileolum tantùm quod ablatum raſurâ Capillitium ſpiſſitudine quadantenus compenſet, aut ſaltem Caput à frigore externo muniat. Hâc Methodo Cerebrum refrigeratur admodum, & recreatur, ita ut ſenſim calidas impreſſiones Phrenesin excitantes queat vincere.

Et quæ de Phrenitide hîc dicuntur, de Comate etiam huic Febri ſuperveni-enti dicta ſunto, in quo ut in dicta Phrenitide materia Febrilis in caput ſurſum fertur, ac proinde ſi linguæ albedinem excipias, nulla adſunt febris ſigna, at æger Apyrexia prorſus frui videtur. In hoc pariter affectu ac in alio, Cathartica, ſudorifica, veſicatoria atque id genus alia non tantùm nullo cum fructu, ſed ne quidem ſine maximo periculo uſurpantur; iſtiuſmodi enim evacuationes mortem ſæpius quam ſymptomatis hujus curationem adſciſcunt. Quamobrem poſt evacuationes generales per venæſectionem & purgationem factas, quantumlibet hoc ſymptoma aſtantes perterrefaciat, tota res naturæ & tempori committenda eſt. Licet enim ſtupore æger diu laborârit, poſt aliquam multos tamen dies priſtinam ſanitatem recuperabit, modo lecto non perpetim affigatur, ſed de eo eximatur indies, & ſupra grabatum vel etiam lectum veſtitus decumbat. Interim autem abradatur caput & ſub affectus finem vini canarini cochl. tria vel quatuor bis in die exhibeantur. Sed de hoc fuſius egi in *Sectione quinta & capite ſecundo, lib. de Morbis Acutis*, ubi de Comate quodam inſigni Febrim conſtitutionis illius comitante, diſſerui.

Quoad Febrem autem haud deterrendus eſt Medicus à faciendis prædictis Evacuationibus, ſi fortè membrorum ſubſultum, vel motum Convulſivum in ægri corpore perſentiſcat, dum pulſus tangitur; quandoquidem in quibuſdam generis Nervoſi affectibus tam Venæ-ſectio quàm Purgatio, etiam ſæpiùs repetitæ non tantùm non nocent, ſed & neceſſariò ſunt adhibendæ. Cujus rei experimentum à me factum in medium profero, nempe in quadam Convulſionis ſpecie quæ *Chorea Sancti Viti* vulgo appellatur; quo morbo haud pauciores quinque laborantes & vidi, & ſanavi ipſemet, & Venæ ſectionibus & Purgationibus, per intervalla celebratis. De quo morbi genere cùm & mihi opportunè occurrat, & eorum quæ jam aſſero, veritati luculenter aſtipuletur, pauca dicere non gravabor. *Chorea Sancti Viti* Convulſionis eſt ſpecies, quæ utplurimum pueros puellaſve à decimo ætatis anno, ad pubertatem uſque invadit; primò ſe prodit claudicatione quadam vel potiùs inſtabilitate alterutrius cruris, quod æger poſt ſe trahit fatuorum more; poſtea in manu ejuſdem lateris cernitur, quam hoc morbo affectus, vel pectori vel alii alicui parti applicitam, nullo pacto poteſt continere in eodem ſitu

vel horæ momento, ſed in alium ſitum, aliumque locum convulſione quadam diſtorquebitur, quicquid æger contrà nitatur. Si vas aliquod potu repletum in manus porrigatur, antequam illud ad os poſſit adducere, mille geſticulationes, Circulatorum inſtar exhibebit; cùm enim poculum rectâ lineâ ori admovere nequeat, deductâ à ſpaſmo manu, huc illuc aliquamdiu verſat donec tandem forte fortuna illud labris propiùs apponens, liquorem derepente in os injicit, atque avidè haurit, tanquam miſellus id tantum ageret ut deditâ operâ ſpectantibus riſum moveret. Cùm Affectus iſte ab humore aliquo in nervos irruente quorum irritatione iſtiuſmodi motus præternaturales producuntur, pendere mihi videretur; Indicationes Curativas primùm ad humores illos tam venæ-ſectione, quàm Purgatione minuendos, dein ad corroborandum genus Nervoſum omninò dirigendas cenſebam. Quem in finem hâc utor Methodo. Sanguinem ex ægri brachio ad ℥vij. plus vel minus pro ratione ætatis, educi jubeo. Die ſequente vel dimidiam partem, vel quiddam ampliùs [pro ratione vel ætatis, vel etiam majoris minoriſve corporis ad ſubeundam Catharſin aptitudine) Potionis Purgantis Communis ſuprà deſcriptæ ex *Tamarind. Foll. Senn. &c.* exhibeo. Veſperi hauſtulum ſeq. propino.

℞. *Aq. Ceraſor. Nigr.* ℥j.
Aq. Epilept. Langii. ℥iij.
Theriac. Androm. vel. ℈j.
Laudani liquid. gutt. viij.
F. Hauſt.

Potionem iſtam Catharticam ad tres vices alternis diebus repetendam præſcribo, & Hauſtum paregoricum iiſdem noctibus. Poſtea ſanguinem rurſus extrahi curo, dein ut ad Catharſin, uti priùs, æger revertatur. Atque ità alternatim ſanguinem mitto, & ſubduco alvum donec ægro vena ter quaterve fuerit inciſa, & poſt ſingulas venæ-ſectiones, toties fuerit purgatus, quoties, vires ferre poſſe viderentur: eo tamen temporis ſpatio inter alternas evacuationes diligenter obſervato, ut nihil indè periculi ægro immineat. Diebus à Purgatione vacuis, ſequentia præſcribo.

℞. *Conſerv. Abſynth. Rom. & flavedinis Aurantiorum an.* ℥j.
Conſerv. Anthos ℥ß.
Theriac. Androm. veteris, & Nuc. Moſchat. condit. an. ʒiij.
Zinzib. condit. ʒj.
Syr. è ſucc. Citri q. ſ. f. Elect. de quo cap. ad magnitud. Nucis Moſchat. manè & horâ quintâ veſpertinâ, ſuperbibendo Vini ſequentis cochl. v.

℞. *Rad. Pœoniæ. Enul. Campan. Imperator. & Angelicæ an.* ℥j.
Fol. Rutæ, Salviæ, Betonicæ, Chamædr. marrubii albi, & ſummitat. Centaur. minor. an. m. 1. Baccar. juniper. ʒvj.

Cort.

Cort. *duorum Aurantior.* Incidantur *&* infundantur *frigidè in* *Vini* Canarini ℔vj. Coletur. *tantummodò tempore uſûs.*

℞. *Aq. Rutæ* ℥iv.
Aq. Epilept. Langii & Bryon. compoſ. an. ℥j.
Syr. Pæoniæ ʒvj.
Mſ. f. Julap. cap. cochl. iv.
Sing. noctibus cubitum iturus, inſtillando C. C. gutt. viij.

Applicetur plantis pedum Emplaſtrum è Caranna.

Quanto magis convaleſcit æger, tanto minus pedem ducit; tanto pariter & diutiùs, & conſtantiùs manum in eodem ſitu continens, & Scyphum ori magis directâ viâ admovet: quæ certiſſima ſunt indicia quantum profecerit in ſanitate redintegrandâ. Ad quam quidem conſummatiùs perficiendam, licet author non ſim ut plus ter quaterve utplurimùm ſanguinem emittat æger, attamen Remedia Cathartica & alterantia eouſque in uſum ſunt revocanda, donec rectiſſimè tandem valeat. Et quoniam qui hoc morbo ſemel laboravit facilè recidivam pati poſſit, è re fore exiſtimo, ut pertundatur ei vena, & ad dies aliquot purgetur, vel eâ ipſa tempeſtate anni ſequentis, vel paulò antequam Morbus primò invaſit. Sane haud multum abeſt quin huic Methodo *Epilepſiam Adultorum* cedere poſſe autumem, modo Remedia præſcripta ætati eorum ritè adæquentur; tametſi, cùm non niſi perquàm raro hic morbus mihi occurrerit, non adhuc idem ſum expertus. Sed de hoc obiter. In fœminis affectionibus Hyſtericis obnoxiis quandoque accidit, quod ubi Curatio Evacuationibus dictis commiſſa fuit, Febris poſt Venæ-ſectionem & purgationes iſtiuſmodi iteratas etiamnum duret procurratque. In hoc caſu Febris, quæ jam urget ſpiritum commotioni ab evacuationibus excitatæ durationem ejus plane debet, ac proinde jam aliis omnibus poſthabitis Indicationes curativæ, modo ſigna Peripneumoniæ & inflammationes circa partes vitales abſint, ad quietem ſpiritibus inducendam & eorum orgaſmum ſedandum omninò ſunt dirigendæ. Quem in finem ſingulis noctibus Paregoricum, quod vigiliis debellandis par ſit exhibeatur, atque etiam medicamenta *Hyſterica* propriè dicta bis vel ter in die injungantur, qualia ſunt pilulæ ex *Galbano*, *Aſſafœtida*, *Caſtoreo* & ſimilibus, & julapia ejuſdem indolis in cap. de affect. Hyſter. deſcripta. Inſuper ad vires inſtaurandas & vapores, quos dicunt, ſupprimendos concedatur ægræ talibus victitare, tam quoad cibum quàm potum, qualia Appetitui maximè conveniunt.

Jam diximus, Febrim hanc tùm anno ultimùm elapſo, tùm maximè hoc ipſo qui nunc currit; exacerbationem quandam ſub noctem quotidie adducere, Paroxyſmo Febris Intermittentis non abſimilem. Quamobrem Medici illi qui uſu didicerant omnes illas Febres, quæ vel minimùm intermittebant

bant [ſæpe etiam quæ ne intermittebant quidem] per illam annorum ſeriem ab *An.* 1677. ad initium *An.* 1685. à Cortice Peruviano certiſſimè fugari, eodem remedio hanc etiam Febrem adoriebantur. Quod quidem licèt judicio Rationis ſuffragante tentarent, non tamen æquè feliciter illis ceſſit, atque prioribus iſtis annis plerumque ceſſerat. Mihi enim quantum potui diligenter perquirenti compertum fuit, etiam magnam Corticis quantitatem exhibitam, rariſſimè ægrum à morbo liberâſſe. Idque ita perrarò, ut quoties reſtitueretur æger priſtinæ ſanitati, ego id magis fortunato alicui Morbi eventui, quàm Corticis viribus tribuendum arbitrarer: ità penitus Cortex deſcivit ab illa ſanandi vi & certitudine, quâ prædictis illis annis pollebat. Febrim iſtam intelligo, quà cum nobis impræſentiarum res eſt, quæ Quotidianam aliquatenus imitatur. Ubi verò Tertianæ Genuinæ, vel alternis diebus invadentis, Typus reperitur, Cortex Peruvianus perindè hodiè atque olim ægris opitulatur. Unde liquido conſtat hanc Febrem ab iſtis Conſtitutionis prioris toto cœlo diſtare. Cum ne hilum quidem Corticis uſu hîc proficiamus; cumque hæc è Vino & Cardiacis, aliiſque Calidis exaſperetur magis; quibus omnibus cum Corticis uſu olim ſatis conveniebat quin & cum ipſa Febre.

Porrò notandum eſt, quòd graſſante hâc Febre, per æſtatem omnem, maximè illam anni jam currentis, morbis perſæpe non tam Pathonogonicis Febris ſignis, calore ſc., inquietudine, *&c.* quàm *ventris Torminibus*, nunc ſiccis, nunc dejectionibus, ſe oſtendebat. Cùm nihilominus ſub hac larvâ ipſa hujuſce tempeſtatis Febris deliteſceret, in qua exhalationes ſanguinis inflammatoriæ, non pro more ſolito, in externum corporis habitum protrudebantur, ſed introrſum per Arterias Meſentericas in viſcera inferioris ventris, ſive Inteſtina; & nonnunquam etiam per Arteriarum Cœliacarum ramos in Ventriculum deponebantur, quæ quidem exhalationes Vomiturìtionem excitare ſolent, præcipuè ſtatim ab ingeſtione ſive potûs ſive nutrimenti cujuſvis ſolidioris: Quamvis autem hæc Febris ſub dictorum Symptomatum ſpecie & formâ deliteſcat, omnino tamen genuinâ illâ Methodo, quam ſuprà dedimus, expugnanda eſt, perindè ac ſi uſitata hujus Febris facie compareret, idque tam ratione venæ-ſectionis, quam repetitæ Catharſeôs. Niſi quod hîc animadvertendum ſit, quod quoties Febris eò uſque Ventriculum infeſtet, ut æger potionem retinere nequeat, *Pilulæ Cochiæ Majores* [quæ ad ℈ij, exhibitæ nunquam non per viſcera ſibi exitum parant] loco Potionis leniter Purgantis ſubſtitui poſſit. Devorentur verò Pilulæ horâ quartâ Matutinâ, ita ut æger ſuperdormiat.

Tum etiam Hypnoticum doſi paulò largiore eſt concedendum *v. gr. Laudani ſolidi Londinenſis gr.* jß. cum ſimili quantitate *Maſtiches* in duas Pilulas redacta eadem nocte deglutiantur; vel etiam *Laudani liquidi gutt.* 18. vel 20. in ℥j. *Aq. Cinamom. Hordeat.* aut alio quovis Vehiculo generoſiore; quò Ventriculus hujus tum viribus corroboratus, tum minori

quanti-

quantitate non irritatus, ad medicamenti rejectionem minùs inſurgat. At ſi quovis modo Potio Purgans, & Diacodium in Ventriculo queant retineri, dictis Pilulis, & Laudano omnino præferantur; cum officio ſuo fungantur, corpore minùs quàm ex Pilulis excalefacto.

Cùm autem de Torminibus Ventris mentionem fecerim, monendi hîc mihi ſunt Populares mei, quanto cum periculo, prout frequenti obſervatione didici, *Aquæ Minerales* in Ventris Torminibus quibuslibet, vel Diarrhœâ, vel Vomitione, vel Affectu alio quocunque, quem à Febre oriri vel ſuſpicari poſſimus, præſcribi ſoleant. Quandoquidem in tam ſubtili & ſpirituoſo morbi genere ac Febris extat, ejuſmodi Medicamenta Mineralia ita omnia conturbant, ut loco eorum Symptomatum quæ Febrem ex more uſitato comitantur, accidentia prorſus anomala adducant; nec quicquam interea ad Febris extirpationem conferant, quod me diu ſæpèque obſervaſſe memini.

Illud interim omnino obſervandum eſt, utpote quod ad quamplurimos ab Orci faucibus liberandos pertineat, quòd non obſtantibus iis quæ ſuprà jam tradidimus, quotieſcunque prædicta ventris Tormina ad *Dyſenteriam* uſque *confirmatam* (in qua præter illa Tormina Materia quædam mucoſa una cum ſanguine per ſedem excernitur) promoventur; hîc mihi periculoſiſſimum eſſe conſtat morbum aggredi protractiore illâ Methodo, quæ evacuandos primùm, dein contemperandos acres iſtos humores, eſſe docet [ut de Remediis Aſtringentibus, varii generis, & variante formâ intro aſſumptis, tum & clyſteribus nunc Abſtergentibus, nunc conſolidantibus ſubinde injectis nihil dicam, (cùm Experientia didicerim Dyſenteriam & certiſſimè & celerrimè curari, ſi miſſis ambagibus, Fluxus Laudano confeſtim ſiſtatur. Ita enim atrox & vehemens eſt hicce morbus, ut, ſi Dyſenteria jam confirmata adhuc purgare ſatagas, perquam metuendum ſit, ne Dyſenteria ſumptis inde viribus in præceps lata, ægrum præ incredibili fermento, quocunque te poſtea verteris, diutius excruciet, vel etiam vitâ ſpoliet. Advocatus itaque, guttas circa xxij. Laudani liquidi in Aq. Epidemicâ vel Aq. Mirabili, vel aliâ ſimili protinus exhibeo, bis intra horas 24. repetendas; vel etiam hoc ſæpiùs ſtatis intervallis, ſi nempe Doſis jam præſcriptâ, manè ac ſerò tantùm uſurpata, tam torminibus Ventris, quàm Dejectionibus cruentis, rite compeſcendis par non fuerit. Dejectionibus paululum incraſſatis, vel jam magis conſiſtentibus (quod primum ſanitatis mox recuperandæ indicium eſt,) & fugatis Symptomatis, tutiſſimum arbitror, ut æger aliquantiſper in uſu prædicti Remedii manè & ſerò capiendi perſeveret, guttulis aliquot indies demptis, donec eo amplius non fuerit opus. Animadvertendum autem eſt diligenter, quod ægrum diutius ab uſu Paregorici lectulo affigendum curo, cum ſitus quilibet paulo erectior cerebrum facilè conturbet, niſi æger ſomnos poſt in lecto ſatis longos captaverit. Diætam quod attinet; ſi æger vino priùs aſſueverat, Canarenſe concedo, probè tamen aqua dilutum, in qua panis cruſtulum fuerat decoctum; & quam frigidam in hunc uſum in lagena

aſſervandam jubeo, ut in promptu ſit ubi uinum eſt contemperandum. Decoctum Album, è Cornu Cervi uſto in Aqua fontana, hic etiam affatim epotum prodeſt. Pro victu juſculum Hordeaceum, vel è pullorum carnibus elixis; ovum ſine teſta coctum, vel aliud quodvis ex Eupeptis in primos dies ſufficiet. Deinceps verò tum ad liquores magis generoſos, tum ad alimentum uberius ſolidiuſque paulatim aſcendendum, ne ſcilicet nimia vacuitas ſive exinanitio, vel morbum à quo convaluerat, vel alia Symptomata, quæ exinanitio ſolet parere, denuò reducat. Veruntamen hoc eſt adnotandum, quòd licet in conſtitutione jam regnante, Laudanum ſolitarium ſuo Marte Dyſenterias ſubjugabat; in iſtis tamen Annis, in quibus Dyſenteriæ Epidemicæ graſſantur, & cæteris praelucent morbis, non abs re fuerit illas primùm Evacuationes quas in Capite de Dyſenteria olim deſcripſi, in uſum revocare.

Et ſicuti in radicata illa Dyſenteria modò dicta, ita etiam in hoc qui ſequitur caſu, fieri non poteſt, ut Curatio Methodo illa quæ Febri unde primitus ortum duxit, debetur, illico poſſit expediri. Verbi gratiâ, Nonnunquam uſu venit, ut quis rigore atque horrore corripiatur, calore & frigore per vices alternantibus, quæ ſunt haud mendacia Febris jam imminentis indicia. Derepentè viſcerum torminibus, à materiæ febrilis irruptione ac inſultu graviſſimè diſcruciatur. Æger cùm venam ferire, & alvum repurgare deberet, ad normam ſupraſcriptam, ad Medicamenta neſcio quæ Calefacientia, tam intro aſſumenda, quàm extra applicanda ſe confert: eo ſc. animo ut flatus, quos hujus mali fontem eſſe auguratur, his mediis diſcutiat, donec tandem augeſcente dolore & viſceribus diuturniori morâ quaſi impacto, motus Inteſtinorum Periſtalticus quo ex naturæ ordine omnia deorſum propellere debent, inverti occipit, & incluſa omnia ſurſum tendunt, unde æger ſæviſſimo cruciatu torquetur, & provocatur ad Vomitionem, malo jam in Iliaca paſſione deſinente. Hîc in Medendi ratione quam Febris quæ hujuſce Symptomatis Cauſa erat Antecedens, ſibi poſtulabat, ulteriùs procedere nequit Medicus, quàm ut ſanguinem ex ægri brachio ſemel extrahendum præcipiat: etenim quot & qualiacunque demum Cathartica propinaveris, ea ſtatim Emetica fieri, atque ita ſurſum inverſum viſcerum motum magis promovere ſolent; cùm utplurimum vix fortiſſima quidem Medicamenta Purgantia vel minima eorum pars inteſtina permeare valeant, ac ſedem petere. Rebus ſic ſtantibus conſultiſſimum eſſe arbitror brachii venam primùm pertundere; mox interjectâ horâ unâ alterâve, Clyſterem aliquem ex iis qui potentiùs operantur injicere, ego fumum Nicotianæ ſive Tabaci, ex Tubulo inverſo, per veſicam majuſculam, in inteſtina validiſſimè inſufflatum, Enema omnium quæ mihi innoteſcunt hactenus efficaciſſimum eſſe duco. Qui etiam poſt moram aliquam reiterari poteſt, niſi prior immiſſus, ſolutâ alvo, meatus deorſum verſus reſeraverit. Huic autem Remedio Symptomate haud cedente

omni-

omnino neceſſe eſt,ut Catharticum paulò fortius ac δραϛικότερον in uſum veniat, utut difficile fuerit exinde viam facere: Ut,

℞. *Pil. ex duobus gr.* xxv.
Mercurii dulc. ℈j. *cum ſ. q. Balſam. Peruv. f. Pil. n.* iiij. *cap. è cochl. uno Syr. violar.*

nullum inſuper liquorem aſſumendo, ne minus retineantur. Sin autem æger hoc Remedium per os rejecerit, hâc methodo procedendum.

Laudani liq. gut. xxv.
Aquæ Cinnam. fortis ℥ß.

inſtillatæ ſtatim propinentur; & interjectis aliquot horis idem Paregoricum repetatur. Cum verò horum uſu vomituritio ac ventris dolores remiſerint, tunc Catharticum priùs dictum iterum exhibeatur. Hoc enim tempore idem ſub Laudani tutela aſſumtum retinebitur, ac ſuo tandem defungetur munere. Verùm ſi *Anodynorum* virtute ac vi jam penitus infractis, vomituritio ac dolor iterum redierint, Cathartico interim in corpore reſtitante; in hoc caſu, ex dejectionibus per inferiora ſpe omni impræſentiarum abjectâ, ad uſum Paregorici ſupra deſcripti revertendum, idemque eouſque repetendum quarta vel ſexta quaque hora, donec inteſtinis quies omnimoda inducatur; ac proinde motus eorum naturalis deorſum verſus reſtituatur: quo quidem tempore Catharticum, quod hactenus ob contrarium inteſtinorum motum in corpore ſiſteretur, jam operationem ſuam per ſedes exeret, quantumlibet ex tam repetito narcoticorum uſu planè contrarium effectum iri videatur. Quod & ipſe dum hæc ſcriberem in Generoſo quodam Ileô ſæviſſimô laborante expertus ſum; cui tamen poſtea ex nimis longa tam humorum morbum committentium, quàm acrium Catharticorum retentione, *Aphthæ* ſupervenere, ſed quæ ſatis facilè debellarentur uſu Corticis Peruviani ſupra deſcripto; ut & os ſæpe colluendo cum ſequente Gargariſmate.

℞. *Succi Pomorum agreſtium* ℔ß.
Syr. de Rubo Idæo ℥j.

At cùm jam ductus iſti pro naturæ lege, denuo pateant, ægro liberum eſt, ut ad dies aliquot feriẹtur à Purgatione, donec ſcilicet tumultus nuper in viſceribus excitatus, omnino reſederit; quod temporis ſpatium humorum calori & acrimoniæ diluendis contemperandiſque ſatis commodè impertiri poteſt. Quo facto Catharſi alternis diebus, ut ſupra, repetendæ vacare debet, ſi vel minima adhuc reſtent Febris veſtigia. Sed de hoc ſatis.

Si infans hâc Febre laboret Gargariſma, tum hirudines duæ utrinque pone aures applicentur.

Dein Emplaſtrum Epiſpaſticum poſteriori cervici admoveatur.

Cum Cereviſia in qua Rhabarbarum fuerit infuſum purgetur,

Si poſt Catharſin Febris intermittere videatur, tum *Julapium cum Cort. Peruv.* (in cap. *de Febre Intermittenti*, pro Infantibus deſcriptum) exhibeatur.

 Hoc

Hoc in loco inſuper eſt animadvertendum, quòd licet *Infantes* huic Febris generi æquè cum Adultis obnoxii ſint, ac proinde pari cum illis Methodo curandi, niſi quod pro ratione ætatis, minor ſanguinis quantitas eſt detrahenda, ac Catharſis tum eorum ætatulæ accommodanda, tum etiam fortè rarius celebranda [ſæpe enim & Infantium & Juniorum morbus à primo vel ſecundo ſaltem Cathartico prædominabitur;] nihilominus ſeriò advertendum eſt, an quæ hoc modo tractatur Febris pro certo hujuſce Conſtitutionis fuerit, non verò alterius ſpeciei, quod diligenter perquiri debet in Febribus iis quæ Infantes corripiunt, in omnibus quibuſcunque annorum Conſtitutionibus. Vulgo enim notiſſimum eſt Infantes à doloribus ex dentitione ortis, ſæpiùs in Febres agi, quæ haud ita facilè ab alterius generis Febribus internoſcuntur. In harum ego Curatione diu multumque angebar, neç niſi nuperis his annis, certò mihi perſuadere potui quemlibet ex illis qui meæ curæ concrediti, ad ſanitatem reſtituti fuerunt, tàm Arte quàm Caſu convaluiſſe, donec tandem de felici ſucceſſu Remedii haud ita celebris, imò ob tritum ejus uſum planè contempti, frequenter admonitus illud ipſe quoque præſcriberem; quod etiamnum præ cæteris quæ mihi innoteſcunt medicamentis optimè votis hîc reſpondet. Ejuſmodi verùm eſt. Guttæ duæ, tres, vel quatuor ſpiritus C. C. pro ratione ætatis, in cochleari uno vel altero Aq. Ceraſor. nigr. vel Julapii alterius appropriati, exhibeantur quarta quaque hora ad vices quatuor vel ſex.

Eſt & Symptoma aliud Infantibus permoleſtum longè diverſum & à Febribus variorum Annorum Conſtitutionum, & ab illa proximè memoratâ. Eſt verò Hecticæ ſpecies Infantes diu affligens, quâ infeſtati ſine inſigni aliquo calore languent, cum appetitus dejectione; & tam artus quàm corporis truncus ubique emaciantur. Sympliciſſima quâ hîc utor methodo, talis eſt. Rhei electi taleolatim inciſi ℥ij. in lagenam vitream duarum librarum Cereviſiæ tenuis capacem, ſubere mox probè obturandam, immitti curo, (vel in alio quolibet liquore quo pro potu ordinario uti ſolet infans;) quam Cereviſiam ita medicatam infanti tam noctu quàm interdiu, & cum & ſine cibo propinandam injungo. Epoto hoc liquore, duas alias libras Rhabarbaro eidem ſuper affundi jubeo; quibus pariter exhauſtis, alias adhuc duas pro tertia vice ſubſtituo; quo facto & Rheum vires ſuas amittit, & Infans morbo utplurimum liberatur. Ne tamen Cereviſia primùm affuſa Rhei vi Cathartica ſaturatiùs impregnata, juſto vehementius alvum cieat, cautius agimus. ſi libra una epota alteram ſtatim adjiciamus: poſt verò, recentem Cereviſiam non affundemus, niſi exhauſta ea omni quæ prius fuerat lagenæ incluſa.

Sed ut ad Febrem de qua nunc agimus, Conſtitutionis ſcilicet jam currentis, revertamur. Hoc ſedulò obſervandum eſt, quòd in hoc Febris genere (perinde ac in Rheumatiſmo & aliis morbis quamplurimis, quorum curatio ſolis evacuationibus abſolvitur] ſi dictis evacuationibus pertinaciter inſiſtamus, uſque dum Symptomata omnia prorſus ablegaverimus, ſæpius

ægro

ægro non niſi Morte medebimur. Neque enim ita inſolens eſt, ut Symptomata quæ jam leviora, & quaſi effœtæ Febris Reliquiæ aliquantiſper etiam expirante jam morbo, perdurent; à quibus tamen nullum ægro recidivæ periculum eſt, quæque ſua ſponte pari paſſu quo ſanitas redit, abſcedent. Quid quod jam recitata Symptomata haud rarò nihil aliud ſunt quàm reiteratarum evacuationum, quibus Medicus morbi curationem tentavit, vera progenies; ſi huic ſaltem addamus in cauſæ partem, exinanitionem illam quam ægri à conſuetis cibis potùque abſtinentia ſuperinduxit: quo omnia cùm in corpora jam à morbis infirmata & pænè confecta vim fecerint, Vapores, quos dicunt, haud aliter elevantur quam in fœminis, atque eandem planè ob rationem, ob debilitatum ſc. & quaſi diſjectum fractùmque Spirituum Animalium Syſtema. Quaproter poſt factas, quæ tollendo morbo ſufficere queant evacuationes, Prudentis Medici eſt, ab importuna earundem ordinatione ſibi temperare, & pauliſper attendere quid Tempus, Medicorum ſæpè Feliciſſimus Optimùſque, ad leviculorum iſtorum Symptomatum depulſionem conferre poſſit, quæ quidem ſæpenumero, prout multoties repetita obſervatione comperi, à Paregorico duabus vel tribus noctibus aſſumpto, ſine alio quovis apparatu, ſub morbi hujuſmodi exitu devincuntur.

Methodus jam laudata cæteris quas expertus ſum omnibus, in hujuſce Febris curatione facilè antecellit. Si quando verò Febrim non prorſus tollat, id ſaltem agit ut intermittere cogatur; ac proinde Peruviano Cortici, qui hîc nunquam non triumphat, conficiendum tradit. Cùm autem Catharſi iſthic imperata Curationi hujus Febris obeſſe nonnullis fore videatur, pro comperto affirmo, nihil ita certo atque ita potenter ægrum refrigerare atque Catharſin, poſt venæ-ſectionem [quæ ubique præmittenda eſt] celebratam. Tametſi enim Medicamentum Purgans eo ipſo quo ſumitur die, atque adeò inter operandum majorem impræſentiarum & in ſanguine & in reliquis humoribus, quàm qui ante fuit, tumultum excitet, & proinde Febrim intendat id; tamen noxa emolumento mox inde ſubſecuturo plus ſatis penſatur. Teſtatur enim Experientia, Catharſin, modò poſt eductum ſanguinem tentetur, quibuslibet aliis remediis felicius certiùſque Febrem perdomare; tum quatenus fœdam illam Humorum illuviem è corpore exigat, à quibus ut à cauſa Antecedente Febris accendebatur, vel ſi non antea peccabant ii, jam ſaltem concalefacti, & à Febris ardore quaſi cocti & conſtipati, ad ejuſdem moram diuturniorem multum faciunt; tum etiam quatenus Anodyno viam ſternit, quod tutius longè certiuſque officio ſuo fungitur, quàm ſi humores peccantes, qui Paregorici vires aliter potuiſſent infringere, purgatione non fuerint eliminati.

At è contra ſicuti Methodus illa quæ materiam Febrilem per poros cutis eliminare ſatagit, minus habet certitudinis, ita plus habet & faſtidii, & moræ, utpote quâ morbus ſæpius ad ſeptimanas aliquot producitur, Cùm æger hoc modo primùm in ipſo ſepulchri margine (ſi forte Libitinam evitet tandem) conſtituatur, & per longum illum Febris decurſum, denſo Remediorum agmi-

ne infeſtetur, quibus ea expugnantur ſymptomata quæ imperita Morbi tractatio advexit; dum Regimine & Medicamentis calidiſſimis tentatur Curatio ejuſmodi affectus, qui pro genio ſuo, utraque horum frigidiſſima omnino depoſcit. Atque ita dum male ſani homines Artis falsò dictæ Regulis ſe mancipant; etiam ſpreto ſenſuum illis Reclamantium judicio, morbum ex ſua natura brevem facilemque in diuturnum, & difficilem eruditè convertunt, omnia tumultu & metu conturbantes, & fluctus, quod ajunt, excitantes in ſimpulo. Quo facto non iis magis opus erat, quàm eſt Nauclero, ut dum in mari libero navim poſſit agere, eandem inter cautes & brevia inſerat; unde licèt majoris peritæ gubernationis famæ comparandæ opportunitatem nanciſcatur, ſervato in tanta deſperatione navigio, viri Prudentis ſaltem nomen amittet.

Has itaque ob cauſas, & prudenti, uti ſpero, fiducia affirmare lubet, quòd dicta Methodus curationis per Venæ-ſectionem & Purgationem expediendæ, plus alia quavis præſtabit in Febribus quamplurimarum ſpecierum expugnandis. Licèt enim Diaphoreſis, propriè loquendo, naturæ ipſius ſit Methodus, qua materiam febrilem foras protrudit, & præ cæteris maxime genuina ſit, & accomodatiſſima, quoties natura ſuo relicta arbitrio dictam materiam primùm digerat, dein ritè coctam per corporis habitum blandè expellat, (quem felicem Naturæ eventum Febres per ſudores abigentis cùm Medici Practici ſæpe animadvertiſſent, hinç anſam arripiebant Δογματικώτεροι fidenter ſtatuendi, Febres univerſas hac tantùm Methodo, non verò alià quavis, profligare poſſe ac debere;) Quo tamen dato & conceſſo, Ars nihilominus, quantumcunque Naturæ imitationem præ ſe ferat, id ſaltem ſibi privilegii arrogare nequit, ut Febribus per ſudores certò exigendis par ſit. Primò enim neſcit Ars quo pacto materia peccans ad expulſionem ſubeundam ritè præparanda ſit; nec ſi hoc ſciat, certa ulla habet indicia, quibus de hujuſmodi debita præparatione poſſit moneri; unde etiam & tempus ciendo ſudori opportuniſſimum ignorari neceſſe eſt. Temerariam verò ſudoris, nondum peracta Coctione, provocationem, longè periculoſiſſimam eſſe, nemo opinor niſi pertinax negaverit; cùm materiam crudam in Cerebrum impingens, oleum camino addat. Atque, prout aliàs etiam innui, ſaluberrimum illud Hippocratis Monitum, *Cocta non Cruda ſunt Medicanda*, non tam Catharſin, quàm Diaphoreſin ex Arte ſollicitandam ſpectare videtur. Etenim neminem in ægris tractandis vel mediocriter verſatum fugere poteſt, quàm multi indies malè multentur à Vetulis & Imperitis Medicaſtris, præpoſtero hoc Sudorificorum abuſu: his enim more receptum eſt, ut ſiquis de rigore, & capitis atque oſſium dolore (quæ utplurimum Febris mox invaſuræ præludia ſunt] conqueratur, extemplo illum lecto adjudicant, & ſudoribus quoquo modo extorquendis toti incumbunt. A quo importuno molimine tantum abeſt ut præcaveatur Febris, quæ fortè vel ſua ſponte, vel eductis aliquot ſanguinis Unciis, potuerat evaneſcere, ut è contra magis accenſa vehementius exardeſcat, &

in

in morbum jam radicatum confirmatumque abeat, Illud inſuper [ut Veculas jam miſſas faciamus] notiſſimum eſt, quòd ſicut ſudores iſti qui Febre primùm ingruente ſpontanei erumpunt Symptomatici omnino ſunt, nullatenus verò Critici; ità etiam qui primis Febris diebus Diaphoreticorum vi exprimuntur, nihil magis ad morbi Curationem plerumque conferunt quàm ſolent alteri illi Symptomatici, ità præmaturè ſuà ſponte manantes, hoc eſt ut plurimùm, ne hilum quidem. Deinde verò ſicut ignorat Ars opportunitatem illam temporis quâ ſudores eliciendi fuerint, ita pariter neſcia eſt quamdiu in iiſdem ſollicitandis perſeverandum ſit. Quod ſi Diaphoreſis ultra debitum tempus, quo ſcil. materia morbum committens penitus fuerit exacta, protrahatur; humidarum iſtarum particularum, quibus ſanguis diluendus contemperanduſque erat, abſumptio, febris tum moræ diuturniori, tum incremento miniſtrabit. Conſtat itaque quàm in lubrico res hîc vertatur; cùm è contra penes Medicum ſit alteram illam methodum quâ materia febrilis per Phlebotomiam & Catharſin eliminantur, pro arbitrio ſuo moderari. Adde quòd hoc etiam nomine hæc illi alteri anteponenda eſt, quòd ſcilicet ſi fortè Medicus propoſitum ſibi ſcopum non attigerit in ſanando ægro, ſaltem eundem in nullum diſcrimen adducit, quod in Diaphoreticorum uſu contingit, niſi convaleſcat. Etenim vel calor lectulo jugiter incluſi, cui præter ſolitum morem aliquandiu ſe addixit, (ut Cardiaca quæ in hac Medendi ratione locum ſemper obtinent, omittamus) naturæ œconomiam confundit, & convulſivos artuum motus, aliaque Symptomata prorſus Anomala adfert. Quæ ſanè ideò delineari non poſſunt, quia ſub morbi Hiſtoriam non cadunt [quod in Symptomatis pleriſque ad quemlibet morbum ſpectantibus uſu venit] ſed à ſuperaddito tumultu & confuſione oriuntur, quibus ſæpè opprimitur natura, quoties curationem Morbi hac Methodo aggredimur. Quæ quidem omnia vulgò Malignitati neſcio cui ſolent Imputari.

Cujus de *Malignitate* [ſive Notionem, ſive Verbum dixeris] opinionis inventio humano generi longè ipsâ Pyrii Pulveris inventione lethalior fuit. Cùm enim eæ Febres præſertim Malignæ dicantur in quibus intenſioris præ cæteris Inflammationis gradus conſpicitur, hinc Medici ſe ad uſum Cardiacorum, & Alexipharmacorum neſcio quorum contulerunt, quo ſcilicet per cutis poros expellant quod ſomniant *Venenum* [hoc enim eſt dicendum, niſi malint verbis ludere, quàm illud quod poteſt intelligi, ſeriò proponere;] ex quo factum eſt ut Regimen calidiſſimum Methodumque huic parem iis morbis adaptaverint, quæ frigidiſſima tum Remedia, tum Regimen præ cæteris ſibi poſtulabant. Quod quidem ſatis arguitur tum in Variolarum, qui ex calidiſſimis in rerum natura Affectibus eſt, tum in Febrium aliarum curatione In quem errorem fortè inciderunt ex conſpectu Petechiarum, Macularum purpurearum, & cæterorum id genus φαινομένων: Quæ tamen omnia in pleriſque ſubjectis, Inflammationi, ægri ſanguini jamdiu plus ſatis à Febre accenſo ſuperinducto, omnino debentur. Utpote quæ

raró ſponte ſuà eſfloreſcunt, præter quam ſub adventu Peſtis ipſius: atque in initio invaſionis iſtarum variolarum Confluentium quæ ſummæ inflammationis participes ſunt. In hoc enim Morbi genere Maculæ liventes in variis corporis partibus unà cum Puſtulis primùm erumpentibus, comparent; atque æger eodem tempore ſanguinis excretione vel per meatus urinarios, vel cum Tuſſi per Pulmones, fatigabitur; cùm ita valida exagitatione, atque orgaſmo ab inflammatione orto, ſanguis ferociat, ut diffractis jam repagulis, in cavitates corporis præceps ruat: Et licèt Maculæ iſtæ purpureæ in hac Febre non à tam intenſo ſanguinis calore, qualis is eſt qui iſtiuſmodi Hæmorrhagias excitat, ortum ducant; ab eadem nihilominus inflammatione ſed gradu remiſſiori producuntur: & quoties iſta ſanguinis excretio (unicum in Variolis Symptoma cui devincendo nondum par eſt Ars Medica) non accedit, Refrigeranti regimini facilè cedunt. Quod ſi Malignitatis præſentiam non tantùm è Maculis Purpureis colligunt; ſed ex eo quod obſervaverint, Febris Symptomata ſubinde fuiſſe mitiora quàm quæ ejus naturæ competere viderentur, ægrum tamen magis viribus occiſum fuiſſe quàm pro ratione temporis à quo cœpit ægrotare; Reſpondeo omnia hæc exinde tantùm procedere, quòd Natura à primo morbi impetu quaſi oppreſſa, devictaque, non ſatis valida eſt, ut Symptomata regularia & magnitudini morbi conſona exerat, omnia verò phænomena prorſus ſunt anomala. Etenim perturbata Oeconomia animali & quaſi disjectâ, Febris exinde deprimitur, quæ obtinente genuino naturæ ductu, vigere ſolet. Cujus rei experimentum haud vulgare occurriſſe mihi memini multis abhinc annis, in Juvene quodam ad quem accerſebar. Quamvis enim fermè animam agere videretur ille, calor tamen in externis corporis partibus ita ad tactum ſentiebatur temperatus, ut fidem mihi derogarent adſtantes amici, quoties aſſerebam eum Febre laborare, quæ ob ſanguinis oppreſſionem (cujus mole, exitu negato, quaſi ſtrangularetur) ſe explicare & oſtendere palam nequibat: quod ſi venam inciderent, Febrem illicò ſatis violentam ſtatim animadverterent. Apertâ venâ, & ſanguine paulo copioſius educto emicuit Febris, quà vehementiorem mihi nondum videre contigit; quæ non niſi tertiæ quartæve demum Phlebotomiæ ceſſit. Sed de his ſatis.

Quod ſi rationes à me allatæ tanti non ſint, ut certò ac neceſſariò evincant, rem ita ſe habere atque ego ſtatui; attamen ſi ſuffragante experientia deprehendero hancce Febrim evacuationibus per Diaphoreſin factis haud libenter cedere, habeo quod quæro. Neque enim cujuslibet demum Ratiocinatio, ſed potius Experientia docere poterit, quænam Febrium ſpecies Diaphoreticis, quænam verò aliuſmodi evacuationibus ſanari poſſint ac debeant. Et profectò nemo ſapiens cui tam hominum quàm rerum natura ſatis eſt perſpecta, in iis, quæ meræ ſpeculationes ſunt, nullo autem certo experimento determinari queunt, in cujuſvis Mortalis verba, quantuſcunque is demum fuerit, facilè juraverit: cum idem animadvertiſſe debeat,

Momen-

Momenta Rationis ita prorſùs varia, itaque ſubtilia eſſe, ut cum aliquis Theoriam quamlibet propoſuerit, ita validis rationibus ſuffultam, ut adſtantium, quotquot ſunt, omnium aſſenſum extorqueat; hunc mox alius inſignioribus fortè naturæ dotibus præditus, excipit, qui ſententiam iſtam, quæ ita pulchrè ſtabilita videbatur, convellit, & firmiori Argumentorum vi nihil illud eſſe aliud quàm Cerebri Commentum, cujus nulla prorſus in natura veſtigia reperiuntur, palàm oſtendit. Cujus jam loco is novam quandam ſubſtituit Hypotheſin, majori adhuc veriſimilitudinis ſpecie innixam, & magis affabrè concinnatam; quod tamen poſterius Figmentum, pari cum ſuperiori illo fato fungetur, quoties Tertius aliquis ſe objecerit, qui Secundum iſtum tantum ingenio vincat, quantum ille ſibi præcedentem devicerat. Atquo hoc iterabitur toties quoties, donec tandem ad illum proventum fuerit, quem *ultima humani ingenii potentia* conſummaverit. Quàm verò difficile ſit hunc hominem inveſtigare & à cæteris dignoſcere, ſtatim ſentiet, quiſquis non uſque adeò deſipit, ut hanc ſibi laudem delirus arroget. Quinimo, cum jure merito ſuſpicari liceat, eſſe naturas in Orbibus illuſtrioribus, per Univerſi expanſum hinc illinc Sparſis, pene infinitas, quæ præcellentiori longè intellectûs vi pollent, quàm nos homunciones; haud ſatis ſcimus, annon vel totum hominum genus Cerebrum, cogitationum officinam, habeant à Natura ità efformatum, ut non tam quid ſit abſolutè verum, quam quid maximè conveniens, ac ſuis Naturis accommodum, excogitare queant. Atque hæc iis qui in Medicina faciendâ potiùs ſpeculationibus vanis, quàm experientiæ ſolido ſenſuum teſtimonio innixæ, finem adhibent, dicta ſunto.

Quod ſiquis hic regerat, Annon igitur de facto experimur hanc Febrem Methodo huic quam tradis, prorſus contraria perſæpe fugari? Reſpondeo toto, quod ajunt, Cœlo diſtare Curationem Morbi eâ Methodo cui ſola ægri nonnunquam ad ſanitatem reſtitutio adſtipulatur; & ejuſdem Curationem, iſtâ Praxeos Methodo; cui & frequentior ægri reſtitutio, atque etiam Phænomena practica omnia quæ in eodem curando incidunt, pariter aſtipulantur. Exempli gratiâ: in Variolis, Multi ex iis qui diro calidorum & regiminis & remediorum uſu cruciantur, tamen convaleſcent; ex adverſo autem, & iis pariter feliciter cedet, quorum Curatio methodo planè contrariâ tentatur. Jam quo pacto litem hanc finiemus, Quænam Methodus eſt præferenda? Hoc planè modo certiſſimè dijudicabimus. Nempe ſi in illo regimine priori exploratum habuero, me quanto magis ægrum excalefacio, tanto magis Febrem, Inquietudinem, Delirium cæteraque Symptomata intendere ac promovere; è contra verò deprehendero, eundem, ubi moderatè refrigeretur, tanto ſedatiori temperamento eſſe, tantòque minùs tam à Febre quàm ab aliis Symptomatis vexari. Addo quod ſervatâ debitâ illâ carnis muſculoſæ temperie, quæ puſtularum tum augmento tum maturationi maximè competit; & grandiores ſunt puſtulæ & liberaliùs implentur, quàm ſi æger nimio ſuffocaretur calore. Poſito hoc utroque caſu, ſatis manifeſtum eſſe arbitror quàm potius Praxeos

Methodum ſequi debeamus. Pariter in illâ, de qua nunc agimus, Febre, ſi comperiar ægrum quo magis calefit, eo magis non tantum Phreneſi, Maculis Purpureis, Petechiis, *&c.* obnoxium eſſe; ſed & Febrim inſuper ſymptomatis omnium generum irregularibus & Anomalis exinde ſtipari. E contra verò ſi alium ægrum eâ quam jam proponimus Methodo tractatum ab his ſymptomatis prorſus liberum obſervaverim, ratio dictat poſteriorem hunc Praxeos modum, longè alteri præſtare, tametſi uterque æger ita diverſimodè curati ad ſanitatem revertantur. Quod ſi plures hâc viâ quàm aliâ iſtâ mortem effugiant, eò faciliùs ſolvitur Controverſiæ nodus; quâ de re non eſt mearum partium judicium ferre, ne mihi & meis plus æquo faveam.

Atque hæc de hac Febris ſpecie. Quouſque illa durabit non hariolor. Neque ſatis ſcio annon ſit initium aliquod ſpirituoſius ac ſubtile; & quaſi primordium *Febris* illius *Depuratoriæ* jam antiquatæ, quam inſecuta eſt immaniſſima illa Peſtis. Sunt profectò Phænomena quædam quæ me ut hoc credam, quadantènus inducunt, quandoquidem non tantùm Febres Intermittentes propriè dictæ, præſertim *Quartanæ* hic illic ſparſæ adhuc reſtant; verùm etiam nonnullæ ex his Febribus Continuis ſubinde in Intermittentium caſtra, maxumè Autumno jam pendente, commigrant. Ut jam taceam Exacerbationes in hac Febre ſuprà memoratas, eorum Paroxyſmorum qui Febres Intermittentes comitantur, genium aliquo ſaltem modo referre. Tum etiam quod hoc morbo laborantes ad Vomitionem ſatis ſunt propenſi. Quâ de re tamen nihil prorſus pro comperto venditare animus mihi eſt, quoniam non jam mihi ſuccurrit, qua facie Febris Depuratoria ſe primùm extulit; prout libro de Morbis Acutis, Sect. 1. Cap. III. his verbis ſubindico. *Quanto autem jam tempore prædicta Febris continua invaluerat dicendo non ſum, quum mihi hactenus ſatis fuerat ad generalia Febrium Symptomata attendere; utpote qui nondum vel juxta varias Annorum craſes, aut ejuſdem Anni varia tempora eaſdem diſtingui poſſe animadverteram.*

Quandoquidem in toto Clariſſ. Autoris noſtri Opere de Febribus in genere, ac de peſtilentialibus, contagioſis aliiſque malignis in ſpecie, abundè actum eſt; omiſſâ tamen Febre Miliari, quæ inter has ultimas à Clariſſ. Hamilton receuſetur, ejus in hoc argumento Tractatum, jam tradimus, & hic eſt.

DAVI-

DAVIDIS HAMILTON,

Equitis Aurati, Regalis Societatis Londinenſis utriuſque Socii, *Nec-non* Magnæ Britanniæ Reginæ Medici Ordinarii,

TRACTATUS

DE

FEBRE MILIARI *ſeu* VESICULARI.

Acceſſit

FEBRIS MILIARIS Hiſtoriarum Faſciculus.

Ad Lectorem PRÆFATIO

TRACTATUI naturali ordine prodromo ſequentem addendum cenſui eâ ratione, ut Praxeos ſpecimen, ſecundum normam mihi uſitatam, & à me jam antè propoſitam, Lectori exhiberem. In quam rem utiliùs præſtandam, præ aliis Morbis, Febris Miliaris ſive Veſicularis naturam, curandique Methodum deſcribendam elegi; quòd Medicorum neminem, de hâc Febre, tanquam ſpecie diverſâ, ſaltem juſto volumine, hactenus ſcripſiſſe viderim: Cùm tamen in quamplurimis, vel in Chronicum Morbum immutari, vel brevi exitialem fuiſſe, noverim. Nonnunquam enim id Ægrorum, in hujus Morbi principio mitiori, de ſeipſis negligentiâ; aut diutiùs elongati impatientiâ, evenit: Nonnunquam etiam Medicorum fallacibus ejus Symptomatis cœcatorum ignorantiâ: Aut tandem, ubi viſitationes neceſſariò continuandas omittunt; Intempeſtivo metu, ne Lucri gratiâ Curationem procraſtinare videantur. Quamobrem & exiſtimavi operæ impendendæ prætium, ſi his meis Obſervationibus, ab inſpectis Ægris diligentiſſime collectis, Medicis Junioribus Lumen præberem. Et hoc facto Peritos excitarem, ſuas etiam in lucem proferre. Quo autem ea, quæ in hâc Diſſertatione dicta ſunt, magis adhuc firmentur,

 cla-

clariuſque illuſtrentur; Hiſtoriarum huc pertinentium, fuſiusque exaratarum, Faſciculum ſubjiciendum curavi. Et firmè credat Lector, me ſummâ ubique veracitate uſum fuiſſe.

De Nomine hujus Morbi, Genere, & Speciebus.

FEbris Miliaris, à Puſtulis ſive Veſiculis, Seminis Milii ſpeciem quodammodo præ ſe ferentibus, & præcipuè circa Partes ſuperiores apparentibus, Nomen accepit. Mihi tamen videtur potiùs nominari debere Febris Veſicularis. Quia Puſtulæ ſunt Veſiculæ, primò ſero limpido, deinceps ſubalbo, Perlarum colore non abſimili, plenæ.

Non deſunt, qui Febres ſolummodo Peſtilentiales Petechialeſque opinantur Malignis adnumerandas. Cenſeo tamen & alias, Specie diverſas, Malignarum Claſſi debere referri.

Primo, quaſcunque febres vel contactu, halitúve, vel quavis alia Contagione tralatitias.

Deinde, & iſtiuſmodi Febres quas ſtatim ab Initio Dolor vehemens, & alicui Parti affixus comitatur, *viz.* Capiti, aut Inteſtinorum Renumve Regioni, aut etiam Artubus. Pariter ac ſi Ægrotus Cephalalgiâ, vel Dolore Colico, aut Nephritico, vel Podagrâ, aut Rheumatiſmo, vel etiam Doloribus Parturientis, tanquam originali Morbo, laboráſſet. Cùm tamen iſtiuſmodi Febris Miliaris Symptomata haud iis ceſſura ſint Remediis, quæ, ubi Morbi ita nominati primarii ſunt, valere ſolent.

Porro, & in quibus Spiritus Animales ſubitò opprimuntur & deficiunt; Et ubi prædicta Symptomata à nulla Cauſâ evidenti, ſed à veneno quodam latente, pendere videntur: ab Antiquis Occultæ Qualitatis, à Neotericis Vaporum nomine deſignato.

Vel demum, ubi ex Cauſâ, ut videtur, non abſimili, ſpem Salutis ſubitanea Mors excipit. Quæ omnia, ut Malignitatem oſtendunt, ita & in Febre Miliari obſervavi accidiſſe.

Et notatu dignum eſt, hanc Febrem eâdem Malignitate ac Petechialis apud Indos graſſari.

Hæc Febris ſpecie duplex eſt, Simplex & Compoſita. Simplicem dico, quoties Puſtulæ erumpunt nullæ, præter Miliares, de quâ hîc diſſerturus ſum. Complexam, cùm Puſtulæ Papillares rubræ, Miliaribus ſint interſperſæ; quæque ubi ſolitariæ ſunt, *a Rash*, vulgò appellantur.

Et notandum eſt: Puſtulas Miliares nonnunquam Variolis immiſceri, eaſque, dum intumeſcunt Variolæ, paulatim exareſcere. Verum poſt exiccatas Papillares ſuperſtites manere.

Febris

Febris Miliaris Deſcriptio.

QUO melius Febris Miliaris Hiſtoriam perſcribam; Antecedentia, Concomitantia, & Conſequentia enumerare placet.

Antecedunt, Conſtitutio Corporis imbecillis, ſive ea Naturalis eſt, ſive ex Evacuationibus ſupra modum factis, Victuve nimis parco Adventitia: Sanguis ſeroſior: Mens imbecillior & timidiuſcula, ac facilius læſa ab externis, ut in Fœminis & effeminatis Viris. Cogitatio multa & intenſa, aut mœſtitia. Obſtructio, vel Ulcus in aliquâ parte cum Dolore conjunctum. Unde Dolore Colico, aut Calculo, aut Renum ulcere, Podagrave diu affecti, huic Febri magis ſunt obnoxii. Calor etiam internus in Mulieribus, cum vel ſine Siti, & præcipuè ſub tempus Puerperii; unde & Partûs Dolores minus ſolito vehementes ſunt, & Spiritus ſine causâ evidente admodum deprimuntur, cum oppreſſione Pectoris ſuſpiria cogente. Quibus, ut in aliis Febribus, hîc etiam ferè ſemper accedit Frigus externum.

Hanc Febrem ſæpe comitatur Dolor, Colici, Nephritici, Pleuritici, Rheumatiſmatici, vel Parturientis æmulus. Nec non oppreſſio Pectoris, cum Depreſſione Spirituum. Dolore prædicto poſt biduum triduumve recedente, totius Corporis horror, deindéque Frigus Calorque alternatim oriuntur. Lenior tamen hîc Calor eſt, quàm in Febre vulgari continuâ, & naturali propius accedit: Dum vola manus Calore magis intenſo efficitur, pars convexa mitiori. Pulſus etiam frequens eſt, ſed debilis. Spiritus ſæpe maximè deficiunt, & quaſi ex magno pondere Pectus oppreſſum edit ſuſpiria. Somnus obrepens ſubitò eſt interruptus; omnium penè Symptomatum maximè inſeparabile. Sæpe enim plures dies noctéſque ſine Delirio, aut Capitis Dolore, inſomnes ſunt: ferè multò diutius quàm in aliis Febribus. Cujus rei Exemplum vidi, præ aliis ſingulare, in Fœminâ quadam Illuſtri, quæ ſub cura Doct. *Franciſci Bernard*, in hâc Febre, ſine Delirio, Doloréve Capitis, per Menſem paſſa eſt vigilias. Lingua nunc Aphthâ albâ obducta eſt, nunc ſanorum ſimilis. Urina, nunnunquam, ferè ut Aqua communis, pallida; alias, naturalem præ ſe fert colorem. Quo Symptomate decepti Juniores Medici, frequenter ad Vapores, uti vulgò loquuntur, referunt. Hâc Febre correpti aliquando Ventriculi ægritudinem, præcipuè poſt ſomnum, patiuntur, & nonnunquam Diarrhæam, vel ex ſuâ negligentia, vel ex malâ Praxi: ſcilicet, dum Calefacientia, in Paroxyſmis Hyſtericis uſitatiora, ſine Diaphoreticis, præſcripta ſunt. Unde, loco placidi naturæ progreſsûs, Materiam Morbificam per Diaphoreſin expellentis, rapida Fermentatio eandem in Inteſtina deturbat. Alvus nunc aſtricta, nunc cum Ventriculi ægritudine, & Inteſtinorum Doloribus, ſoluta eſt. Modò multùm ſitiunt, modò parum. Aliquando manus & lingua, Medico porrectæ, tremunt; & Ægri quaſi cum Tremore loquuntur. Motibus etiam

tam Convulſivis, Delirio, ac difficili Reſpiratione haud rarò premuntur. Quorum Symptomatum exacerbationes, Febris Intermittentis Paroxyſmorum inſtar, recurrunt. Pectoris cum ſuſpiriis oppreſſio, vel ſine cauſa evidente ſpirituum major defectus, Vigiliæ, & Spirituum commotio, *a Hurry in the Head* vulgò dicta, quoties Ægri ad ſomnum ſe componunt, nec non Pulſus frequens & debilis, quibuſcunque aliis Symptomatis conjuncta, Puſtulas Miliares erupturas ſemper prænunciant. Quæque omnia perſiſtere ſolent, donec Puſtulæ Miliares emineant: deinde à pleriſque Ægroti liberantur.

Hæ Puſtulæ, plerumque in Pectore, Collo, & Digitorum interſtitiis, interdum etiam in toto Corpore ſunt perſpicuæ; &, paulatim indies auctæ, tandem evaneſcunt; Cuticulâ Puſtularum ſedibus ſubſcabrâ manente. Nonnunquam pturiunt; præcipuè in Febre Miliari complexâ; ubi ſcilicet Puſtulæ Papillares rubræ permiſtæ ſunt Miliaribus. Et obſervare eſt, hanc Febrem, quo ſimplicior eſt, Symptomata habere eo leviora. Quæque hâc ratione, tam incautis Medicis, quàm Ægris, incuriam frequenter creant. Unde Febris hæc vel magis fit periculoſa, vel Morbus alius ſæpe oritur. Ex minori enim cautelâ, quàm primo loco adhiberi oportuit, gravioribus Symptomatis, ſcil. Ventriculi ægritudine, Appetitu diminuto, Calore interno, oppreſſione Pectoris, Spirituum depreſſione & ſuſpiriis, Caloris & Frigoris irregulari recurſu, vigiliis, & ſimilibus, aliquando incipit,

In hujus Febris declinatione ſudore frigido ſæpe madent manuum ſuperiora.

An Puſtulæ Miliares certo die apparere ſoleant, difficillimum eſt obſervare: Cùm prima hujus Morbi facies, & de eodem Patientis narratio, adeò ſint incertæ. Quantum autem aſſequi poſſum, eas opinor decimo vel undecimo die, à principio, plerumque pullulare; ſi modò Febris regularem habeat progreſſum: & circa decimum & octavum, vel ubi Materia morbifica abundat, circa primum vel ſecundum & viceſimum deſiccari.

Tempus Eruptionis obſervare, tentavi primò in iis Fœminis, quas tertio à partu die advocatus, de Horrore vel Frigore, & Calore ſubſequente querentes audivi. Cùm enim Puſtulas Miliares in illarum Pectore & Collo inſpectis viderim, eas judicavi à multis diebus Febre Miliari correptas fuiſſe. Et ſcrutinio facto ab uſque Morbi initio, vel Calorem præternaturalem, vel partis alicujus Dolorem, cum vel ſine ſiti; & cum maximâ Pectoris oppreſſione ac ſuſpiriis, Spirituumque defectu, ante partum ſenſiſſe comperi. Quæ Symptomata, cùm ab appropinquante Partu pendere putarentur, à Partu ſe bene habituras ſperabant. Deinde, partûs Dolores, etiamſi ſolito ſint mitiores, eos tamen, maxima Pectoris oppreſſio cum ſuſpiriis, ſpirituùmque defectus, (ab Obſtetricibus Timor & Vapores dictus) pulſuſque frequens ac debilis ſubſequuntur, Puſtulaſque Miliares prænuntiare ſolent. Quarum Eruptioni in Puerperis, ad ſudo-

rem in Lecto compoſitis, via ſternitur. A primo itaque Calore interno, vel Dolore ante Partum, ad Eruptionem à Partu, dies undecim frequenter numero. Verùm Ægrotæ ſui ſtatus Ignorantia & præpoſtera narratio, Medici prognoſin utplurimum adeò confundit, ut ipſiſſimum diem vel curioſiſſimus haud indigitare noverit.

Febris Miliaris conſequentia, quatenus meæ obſervationi occurrunt, ſunt Tumor Femorum, Tibiarum, Pedumque, non ſemper indolens; extumeſcentia & abſceſſus Mammarum; depravata Memoria, Fluxus Lochiorum nimius, & Urinæ; affectus, Hypochondriaci aut Hyſterici æmulus; Calor internus, cum debilitate, languore, & diminuto Appetitu conjunctus. Horum inquam, nunc hæc nunc illa contingunt, quoties Febris, vel ex ſuo malo more, vel Medici malâ Praxi, infelicem habet exitum.

De Febris Miliaris Cauſis Internis.

QUOD ad Cauſas Febris Miliaris internas attinet, partim à Sanguinis, & ſucci nervoſi ſeroſitate nimiâ, & quâdam Acidâ Acrimoniâ; partim etiam à Succi Nervoſi nimiâ commotione, pendere videtur. Quæ mea conjectura ex hujus Morbi præcedente Hiſtoriâ, ex Medicamentorum huc pertinentium effectu, & ex Cadaveribus hâc Febre mortuorum diſſectis, probabilis videtur.

Sanguinis Acrimoniam ſeu Aciditatem arguunt ſecretiones huic Febri peculiares. Urina enim hic magis decolor eſt, ſanorumque ſimilior; emittiturque majori copiâ, quàm in Febre Ardente, ubi Sanguis & Succus Nervoſus Particulis Sulphureoſalinis impRægnantur. Et experimur Urinam decolorem copioſè effluere, ex uſu Oxymellitis Scillitici in Hydrope incipiente. Ptyaliſmus etiam in hâc Febre plerumque copioſior eſt, quàm in Ardente. Ideque hîc ſitis ut plurimum minor eſt, & Lingua viſcoſo humore minùs obducta. Porrò, & Puſtulæ Miliares, quæ ſero plenæ ſunt Veſiculæ, ab Aciditate prædictâ ſecerni videntur: Non ſecus ac à quovis Acido affuſo, fit Lactis ſerum.

Idem patet à Medicamentis juvantibus, Teſtaceis ſcilicet, ut Oculis Cancrorum & ſimilibus, quæ Acida abſorbent.

Nec minus ex Lædentibus. Omnia enim Sapore Acida, ut ſuccus Limonum, &c. in hâc Febre nocent.

Seroſitas Sanguinis probatur, à Calore, qui hîc mitior, quàm in Febre Ardente, ſentitur. Et quo ſimplicior eſt hæc Febris, eo mitior eſt Calor. Nam ubi Puſtulæ rubræ, *a Rash* vulgò dictæ, Miliaribus ſunt interſperſæ, omnia Symptomata Febrem magis ardentem oſtendunt. Et Anaſarcâ laborantes, ubi Sanguis ſero abundat, licet Febre aliquando Miliari, & Symptomatis Nervoſis, vix tamen unquam ardente afficiuntur.

Idem probat tempus, quo Puſtulæ

Miliares erumpunt. Quæ ob Sanguinis ſeroſitatem, indéque Calorem & Motum mitiorem, non tam citò ac Papillares & Variolæ, ubi Sanguis ſulphure magis abundat, expelluntur. Quemadmodum ſimplex Aqua, tardiùs quàm Vinum aut ſpiritus vini ebullit. Quam etiam ob Cauſam Spiritus Animales in hâc Febre primò commoventur.

Remedia hujus Febris Curationi adhibita idem oſtendunt: nimirum, continuata Diaphoreſis, & Veſicatoria ſucceſſivè appoſita. Quæ ſeroſitatem Sanguinis, & Succi Nervoſi diminuunt, eodem tempore quo eorundem Aciditatem edulcorant. Adde, & Curatio hujus Febris à Natura perficitur, Sanguinis ſerum, ex aliquâ parte, in generatione Puſtularum Miliarium, eliminando. Neque liquores diluentes & aquoſiores, hîc adeò multùm, ac in Febre ardente, proſunt; ubi potiùs Pulli Gallinacei Juſculum copiosè bibendum eſt. Porrò, & quæcunque ſeri diminutionem per Diaphoreſin impediunt, Lædentibus adnumeranda ſunt; ut Frigus externum, & Medicamenta Calefacientia ſine vi Diaphoretica.

Tam aciditatem Sanguinis, quam Seroſitatem, Cadavera eorum qui hâc Febre moriuntur, ſatis perſpicuè demonſtrant. In quibusdam enim Partibus Sanguis coagulatur, & non ſecus ac Oleum ex effuſione ſpiritûs Vitrioli nigreſcit. Idem tamen Sanguis extravaſatus Linteum valde pallido colore imbuit. In aliis Partibus, adeò ſeroſus eſt, ut & ipſa Vaſa Sanguinea verè palleant. Cujus rei inſtantiam profero, in ſequentium Hiſtoriarum ultima. Et nuperrimè vidi non abſimilem, in Juvene quodam Illuſtri, annos circiter unum & viginti nato, hac Febre mortuo, ex omiſſâ Morbi Curatione tempeſtivâ. In cujus Abdomine, Thorace, & Cranio apertis, Vaſa, quibuſdam in Partibus, Sanguine nigricante & coagulato diſtenta erant. Sanguis tamen è Vaſis diſciſſis elapſus pallido colore Linteum infecit. Et non infrequenter experimur, è Venâ ſectâ Sanguinem rutilantem fluere; à Vino nempe generoſo copiosè ingeſto: Colore tamen pallido lintei imbuti ſuam Seroſitatem oſtendere. In aliis hujus Cadaveris Partibus, Sanguis ſeroſus videbatur, & Pallido Colore tinctus; ut & Cor ipſum. Plexus etiam Choroïdes, ob copiam Sanguineorum Vaſorum ipſum formantium, ſemper ferè rubicundus, maximè pallebat: tum Acidi tum Seroſi Sanguinis argumentum. Neque dubitandum eſt, Succum Nervoſum, à Sanguine ortum, ſimilem Naturam adeptum fuiſſe.

Intemperiem Febrilem in Liquore nervoſo ſive ſpiritibus Animalibus primitùs accendi, Symptomata Nervoſa primò occurrentia, nempe Dolor, Spirituum depreſſio, Vigiliæ, & ſimilia ſupra enumerata, probant. Cùm interim, Symptomata quæ Sanguinis fervorem Febrilem indicant, uti Calor vehemens, pulſus fortis, Capitis Dolor, Sitis, Linguæ ſiccitas, Urina rubicunda & parca, *&c.* omnino deſunt. Demum in hâc Febre Juvantia, nempe Mens ſpirituſque ab omni tumultuario motu immunes, idem oſtendunt. Hîc

ita-

itaque Commotio Febrilis, à Seri Sanguinis metaſtaſi in Succum Nervoſum originari videtur, indéque in Sanguinem transferri.

De Symptomatum Cauſis.

Febris Acuta continua, non Maligna, ex obſtructione Glandularum, Cutanearum præcipuè, indéque Sanguineorum Vaſorum Plethôra pendere, plerique autumant. Et in Febre ſimplice Miliari Succo Nervoſo idem accidere, veriſimile eſt. Nam ut Nervi ex Obſtructione tenduntur, ita ex Tenſione Dolor oritur, hujúſce Febris Symptoma omnium ferè primum. Ideoque Medicamentis Diaphoreticis, Plethoram & Obſtructionem Nervorum Capillarium minuentibus, potiùs quàm Laudano conſopitur. Uti & ex Petechiarum aut Variolarum eruptione, Ægri à Dolore, Symptomate eorum primario, magis liberantur, quàm ab uſu Laudani.

Succus Nervoſus, Nervorum Capillarium obſtructione auctus, & in ſuo motu repulſus, Motum irregularem imprimit Spiritibus Animalibus, & Horrore Ægrotum afficit.

Calor autem ſuccedit Frigori, ex Succo Nervoſo in Sanguinem [tandem obſtructione reſeratâ) copioſiùs transfuſo, morùmque Sanguinis citatiorem generante. Neque tamen hîc, ubi Sanguis ſcatet partibus ſeroſo-acidis, quæ motum ejus inhibent, Pulſus adeò magnus eſt, ac in aliis Febribus; quæ primò in ipſo Sanguine, ſalinis ſulphureiſque particulis luxuriante, excitantur.

Calor & Frigus ſe mutuò excipiunt, ſed irregulariter. Nimirum à ſeroſitate Sanguinis, Succique Nervoſi ab eo ſecreti: qui exinde citiùs à Medicamentis, motu Corporis, multiloquio, vel Animi Pathematis, affecti ſunt. Ideòque nihil magis conducit ad Caloris Frigoriſque irregularem recurſum cohibendum, quàm mora in Lecto & Quietudo.

Pectoris oppreſſio & ſuſpiria, à Liquore Nervoſo, in Nervis Pectoris Capillaribus ſtagnante oriuntur. Veſiculis enim ſeu Puſtulis Miliaribus emiſſis, Ægri ab oppreſſione liberantur. Certè à Sero in Aſperæ Arteriæ extremis Ramulis minimè pendet. Ita enim produceretur Aſthma, & Pharmacis Pectoralibus oppreſſio allevaretur: quæ tamen hîc ſunt inutilia, & quæcunque Puſtularum Miliarum eruptioni incommoda.

Oppreſſionem hanc comitatur Spirituum defectus. Nempe ob Sanguinis ſeroſitatem, indéque parciorem in Succum Nervoſum Spirituum ſecretionem. Oritur etiam a Succi Nervoſi ſeroſitate, Spiritus Animales onerante. Seroſitate enim per Diaphoreſin diminutâ, liberantur Spiritus Animales, viréſque Æger recuperare videtur. Non ſecus ac Bajulator, qui depoſito onere Spiritus ſtatim reſumit. Quod non accidit in Spirituum defectu, ex Hypercatharſi orto. Et notatu dignum eſt hâc Febre Miliari laborantium, non ſecus ac oneribus defeſſorum, Pulſum eundem manere, dum Spirituum defectum paſſi ſint, & ab eodem liberentur. Ve-

rùm ex Evacuatione nimiâ, Pulſûs debilitas, Spirituum depreſſioni reſpondet.

A motu Spirituum Animalium magis celeri inſomnes ſunt, ſæpeque delirant; & quoties ad ſomnum ſe componunt, de quadam Senſus Interni Confuſione queruntur.

Quando in Vigiliis Caput indolens eſt, à minori Impetu Sanguinis verſus Cerebrum pendet. Licet enim motu paulò vegetiore circuit, quàm in Sanis: remiſſius tamen quàm in aliis Febribus, ſive Intermittentibus ſive Continuis, movetur. Quamobrem & Sitis hîc longe mitior eſt, quàm in Febre Ardente. Et eandem ob Cauſam Urina eſt magis decolor, Sanorumque ſimilior: Et majori copiâ emiſſa, ex Aciditate Sanguinis ſerum ſeparante. Quâ de causâ frequentius etiam expuere ſolent.

A Seroſitate Spirituum Animalium Muſculi antagoniſtæ non ſemper æqualiter contracti retinentur; unde fiunt Motus Convulſivi. Sin autem à ſeroſitate prædicta Contractio Muſculorum fuerit debilior, Linguæ Manuumque ſolummodò fit Tremor.

In hujus Febris principio, ſi Ægri, Similitudine Vaporum decepti, è Lecto ſurgant, calidave Medicamenta uſurpent, Sanguinis Spirituumque motus exinde augetur: Et loco Puſtularum Miliarum Natura ad Materiæ morbificæ intempeſtivam ac deviam Secretionem ſtimulatur. Unde producuntur Symptomata, ſecundum varias Partes in quibus deponitur, variata; Febriſque Miliaris ſub alterius Morbi formâ deliteſcit. Si in Ventriculo, Nauſeam & Vomitum paret; in Inteſtinis, Dolorem & Diarrhæam. In quo caſu, Dolores & Diarrhæa, citiùs leni & continua Diaphoreſi, quàm Laudano vel Aſtringentibus recedunt. Et ſi contigerint ſolummodo duæ treſve Sedes, absque Ventris Torminibus, Spirituumque Defectu; quæcunque Aſtringentia & Opiata cenſeo amovenda. Quippe ſæpenumero ſatis eſt Materiæ, tam in Sedes, quàm in Puſtulas Miliares diſtribuendæ. Quapropter & de earum Eruptione à Sedibus nihil metuendum eſt. Idemque experimur, ubicunque Materia abundat ſecernenda: Exempli gratiâ, in Variolis ubi nec Enema, nec Venæſectio, Puſtularum Eruptionem impedit. Nec quicquam mali accidit à Catameniis, toto Variolarum curſu lentè effluentibus.

Pulſus denique fit debilis, à Seroſitate Sanguinis Succique Nervoſi; & proinde Spirituum Animalium paucitate, Cordiſque laxiore Syſtole.

De Signis in hâc Febre Prognoſticis.

DE hâc Febre Prognoſis ita inſtituenda eſt. Si Ægrotus ſui Regimen in principio omiſerit, Medicuſve Pharmaca calida Diaphoreſin minimè excitantia præſcripſerit; licet Symptomata ab initio fuerint mitiora, Morbus tamen ſæpe in pejus ruit, & vel mortem, vel ægritudinis diuturnitatem minitatur.

Si ab initio Pars aliqua doleret; vel

vel Æger indolenter caleſceret, aut ei Ventriculus ægrotaret, deindéque Calor & Frigus alternis vicibus, intervallis tamen inæqualibus recurrerent, Spirituumque defectus, & Pectoris Oppreſſio cum Suſpiriis, facili Reſpirationi conjuncta ſint, tandemque Puſtulæ cum leni & perpetua Diaphoreſi ſeſe oſtenderent, res plerumque in vado eſt.

Delirium, Motus Convulſivi, Convulſio, vel Apoplexia, ſi ex Signis hujus Febris Pathognomonicis, nempe ſummâ Pectoris Oppreſſione; cum Suſpiriis, Spirituumque Defectu, Symptomata comitantia viderentur, & in principio acciderent; faciliùs Medici diligentiæ Praxique regulari cedunt. In progreſſu verò, & declinatione, ubi Æger imbecillior eſt, & Puſtulæ Miliares, aut ex impreſſo Frigore, aut forſan à malâ Praxi deliteſcunt, in Cerebrum, Nervoſque lethalis fit metaſtaſis, & brevi Mors ſequitur.

In hâc Febre, ſuppreſſio DiarrhϾ ſubitanea, ſive ſponte, ſive Aſtringentium, ſive Opiatorum ab uſu fit, Apoplexiam cavere jubet. Præcipuè, ſi iſte Morbus, ex Plethôra & Partium ſtructura, ſtaret in procinctu.

Citrinus Urinæ Color, qui ſubitò in pallorem tranſit, de metuenda Metaſtaſi Medicum monet.

In Puerperis hâc Febre correptis, Diarrhæa Symptoma periculoſum eſt. Non modò enim Puſtularum Eruptionem, ſed & Fluxum Lochiorum impedit.

Reſpiratio difficilis, Vox faucibus hærens, & linguæ Tremor, inter periculoſa Symptomata collocanda ſunt. Præcipuè, Dyſpnœa Nervoſa.

Ægri, quò magis ſomnolenti, eò feliciùs convaleſcunt.

Qui mitioris ſunt Indolis, faciliùs quàm qui Feroces & Iracundi, liberantur.

Si Natura & Medicus, quaſi junctis manibus procedant, ſtatim à deſiccatis Puſtulis, Ægri vires recuperant. Niſi, ex abundantia Materiæ Morbificæ, Reliquiæ ſuper Partem aliquam ſeparentur.

In Febre Scarlatina, ſi Puſtulæ Miliares Colori rubro extincto ſuperveniant, ſalutem promittunt.

De Febris Miliaris Simplicis Curatione.

EX hujus Febris Miliaris Simplicis Natura deſcripta enatæ indicationes curativæ ſunt hujuſmodi. Nimirum, Sanguinis & Succi Nervoſi Aciditatem dulcificare, eorumque Seroſitatem diminuere, nec non Spiritus Animales liberare & reſtaurare: Et hac Methodo obuiam eundo periculoſis Symptomatis, Spirituum Animalium Sanguiniſque Motum ad æquilibrium reſtituere. Quo facto, Puſtulas Miliares è Materiâ ritè præparatâ genitas, ſolito tempore expectare licet.

Ad ſanguinis Succique Nervoſi Aciditatem (unde Coagulationes ſanguinis, & ſeri ſecretiones proveniunt) edulcorandam; Medicamenta, vulgò Alcalina dicta, & præcipuè Teſtacea, ſunt eligenda: E quibus ſunt Oculi Cancrorum, Margaritæ præparatæ, & ſimilia. Et ad eorum ſeroſitatem ſimul minu-

nuendam, quæ etiam lenem & continuam Diaphoreſin promovent, maximè omnium proſunt: in quorum numero Pulvis è Chelis Cancrorum compoſitus, Lapis Goenſis, & Bezoar Orientalis, præcipuum locum obtinent. Horum enim uſu, dies aliquot repetito, Sanguinis & ſucci Nervoſi vitia corriguntur; Pulſusque ad fortiorem motum reſtitutus, magiſque æquabilem, Puſtularum Miliarium eruptionem accelerat. Equidem, ſi nulla ratio Diaphoreſeos habenda eſſet, neque alicujus Indicationis niſi ut Sanguinis Spirituſque Animales exaltentur; calidiora Cardiaca, uti Radicem Serpentariæ Virginianæ aut ſimilia, vel etiam Vinum ipſum tutò & copiosè ſumere licuerit. Hæc autem & hujuſmodi, in hâc Febre, viz. ad Puſtulas Miliares expellendas, rarò locum habent. Nam Sanguinis Fermentatio vehementior, & Materiæ morbificæ contemporanea ſecretio, non bene conveniunt. Et ſæpe calidorum uſu, Delirium, Motus Convulſivi, & ſimilia producuntur. Omnes itaque Secretiones, ſive Naturâ, ſive Arte effectæ, faciliùs lentè procedunt. Id quod à Medicamentis Teſtaceis obtinetur; quæ dum Calorem fovent mediocrem, ſimul & edulcorant, & Diaphoreſin promovent.

Ad Seroſitatem minuendam optimè etiam reſpondent Veſicatoria: Nec non ad Coagulationes ſale ſuo Volatili impediendas. Nullum itaq; aliud Remedium Spirituum Animalium Commotionem magis ſedat, Somnumque conciliat, aut Spiritus depreſſos levare ſolet. Materiâ enim morbificâ ex aliqua parte eorum ope diminutâ, Naturâ reliquam, viâ ſibi conſuetâ, facilius amandare poteſt: tantum abeſt ut Puſtularum Eruptionem impediant, Neque tamen plura unâ vice Veſicatoria, ſed alia poſt alia, applicanda ſunt, niſi grande aliquod Symptoma exigat. Notandum autem eſt, poſtquam ulcus prioris Veſicæ ſiccatum fuerit, quamprimum aliam debere excitari. Cùm ſæpe obſervaverim, omnia Symptomata ſtatim à ſiccatis priorum Veſicarum Ulceribus ingraveſcere, iterumque ab aliis Veſicis excitatis fieri leviora.

Anno 1697, quidam hâc Febre correpti non modò Capitis Dolore, ſed & Tumore affecti ſunt: Attamen ex Veſicatoriis ſucceſſivè appoſitis, dietim imminutis. Ex appoſitis pone Aures diſparuit Frontis Tumor; Temporum & Oculorum, ex tertio inter ſcapulas; & Genarum ſimiliter, Labiorum, Fauciumque, ex aliis ſuper Brachiis, Femoribus, Tibiiſque, ut in ſequentium Hiſtoriarum primâ fuſiùs oſtenditur. Et notetur quòd ex minimo temporis intervallo, à prioris Veſicæ exſiccatione ad generationem alterius, & Dolor & Tumor aucti fuere.

Anno 1704. quorundam in hâc Febre Fauces occupavit Dolor, illius qui in Anginâ æmulus. Quo percepto Symptomate, licèt multi ſubitò mortui ſint; eo tamen leni & continuâ Perſpiratione domito, omnes ſub meâ Curatione evaſerunt.

In hâc Febre, Cathartica rarò ſunt admittenda; non niſi grande aliquod Symptoma indicaverit. Emollienti verò Enemati, ad primas Vi-

as mundificandas, ſæpe locus eſt.

Rarò etiam Sanguinis emiſſio permittenda, niſi ex urgente aliquo Symptomate, viz. Aſthmate, Pleuritide, vel ſimili indicaretur.

Animi Pathemata in hâc Febre vitanda ſunt. Et quæcunque commovent Spiritus Animales, ſive grata ſive ingrata fuerint, noxia ſunt. Quietudo etiam in lecto imperanda eſt. Contrario autem in hac Febre incipiente regimine, Puſtularum miliarium materia versùs cutem motura, aliò repulſa, Symptomata periculoſa producit. Quibus Symptomatis, ſi talia adhibeantur medicamenta qualia ad primarium Morbum inepta ſint, vel mors, vel Morbus Chronicus, ſine ullâ poſtea Puſtularum eruptione, ſequitur. Unde diſcimus qui fit, ut Puerperæ ex hâc Febre, felicius emergant. Ob id nempe, quòd in lecto tranquillo animo ſe continentes, lenem & perpetuam Diaphoreſin ſibi concilient; cibiſque Potulentis, calefacientium Pharmacorum loco, refocillentur. Sæpe enim obſervare eſt, eas, quæ in lecto bene ſe habere viſæ ſunt, ſi inde ſurgant, tanto ſpirituum defectu correptas fuiſſe, ut moribundæ videantur, & ex iis nonnullæ ſubitò obierint. Quæ etiam nimis properè lectum renuunt, ſe tantùm Hiſtericè affectas æſtimantes, ſtatim in pejus ruunt.

Hujus rei inſtantiam jam præ oculis habeo in Domina *Shepherd*, in Vico vulgò vocato *Bartholomew-lane*, habitante, & cui D. *Lancashire* fuit Pharmacopœus. Illa Pectoris Oppreſſionem cum Suſpiriis, nec non Confuſionem interni Senſus, Cordiſque palpitationem paſſa eſt: quæ Symptomata, & Ægra, & aſtantes, Vapores æſtimarunt. Ideòque neceſſarium eſſe putabant, ut è Lecto reſurgat. Simulac verò induerat Veſtimenta, Tremores & Motus Convulſivi, prædictis Symptomatis ſunt adjuncti. Ego jam ad Illam vocatus, ex oppreſſione Pectoris, cum Suſpiriis, Spirituumque defectu, Febre Miliari laborare cenſui, & in periculo ſtare, nec ſine leni & continuâ Diaphoreſi ſervari poſſe. Præſcripſi itaque in lecto quietudinem, ſeclusâ Viſitantium turbâ; Veſicatorium inter ſcapulas applicandum; Bolumque ſequentem ſextâ quâque horâ cum Julapio ſumendum.

R. *Pulv. è Chel. Cancr. comp. Spermat. Ceti*, a. ℈j, *Croci gr.* vj, *Syr. Paralys. q. ſ. M. ſ. f. Bolus.*

Qua methodo adeò lætè res ceſſit, ut intra biduum Motus Convulſivi penè penitus aboliti fuerint. Puſtulæque Miliares, jam tandem enatæ, altiùs indies emicuere, ſerumque in iis, uſque ad earum exiccationem, videbatur magis incraſſari & albeſcere.

Puerperæ hac Febre laborantes, & nimis citò lectum renuentes, nonnunquam ex improviſo moriuntur. Uti accidit Dominæ *Barkley*; ad quam licet vocatus eram, tamen ante adventum meum mortua eſt. Amici Illam, nullo Morbo, præter Vapores vulgò dictos, affici putarunt. Et proinde exurgere, immiſcere ſe Colloquiis, & ſimilia, ſanæ inſtar, agere voluerunt. Ego verò, ex dolore Femoris, oppreſſione Pectoris, ſuſpiriis, ſpirituumque defectu, mi-

hi narratis, ipſam Febre Miliari periiſſe ratus ſum. Et allata Candela, Puſtulas Miliares quamplurimas ſuper Pectore adhuc eminentes vidi. Et nullus dubito, quin ex frigore, materiam Puſtularum in Nervos repellente, hæc Mulier morte ſubitaneâ oppreſſa fuerit. Id quod etiam quibusdam Parturientibus in ſimili caſu accidiſſe memini. Ideoque, ubi ad Parturientes vocatus, Febris Miliaris ſigna viderim Pathognomonica, moram in lecto, & ut Ægra ad partum ſe componat, impero.

In prædictæ Dominæ diſſecto Cadavere, nil morboſum conſpexi præter Polypum. Qui ab eâdem cauſâ ac ipſa Febris, viz. ſeroſitate acidâ proveniens, minimè mortis cauſa exiſtimanda eſt.

Sæpe etiam obſervare eſt, eos qui in lecto benè ſe habere viſi ſunt, ſi exurgerent, tantùm ſpirituum defectum ſenſiſſe, ut moribundi viderentur: cujus rei in Hiſtoria caſûs D. *Smith*, in Areâ *Bartholomem Cloſe* vocatâ, exemplum dabimus. Ideòque Cautela, tum à Parturientibus tum Puerperis obſervanda eſt, ut ſi Pectore oppreſſo & languore, ſine cauſa evidente affectæ fuerint; ſtatim Obſtetricis ope partum avelli curent, & ſpretis mulierum argutiunculis in contrarium, ad eliciendam diutinam Diaphoreſin ſeſe lecto affigant.

De Curatione Febris Miliaris Symptomatum.

Singulis Symptomatis iiſdem Remediis occurrendum cenſeo, quibus uti maluimus, ſi ſolitariè apparuerint: niſi aliquod Symptoma contra indicet; quod à perito Medico perſpiciendum eſt.

Capitis vel partis alterius cujuſcunque Dolor, longè certiùs leni & continua Diaphoreſi, quàm Opiatis conſopitur. Quemadmodum in Febribus petechialibus Varioliſque, nullo modo Dolores ſedari vidimus, donec expellenda materia ſuper cutem emineat. Cùm itaque vel parturienti, vel dolore quovis laboranti advocatus ſim, & ſpirituum defectum pulſumque frequentem ac paulò debiliorem viderim; omiſſis Hypnoticis, Naturæ morem gero, & ſtatim Diaphoreſin excitare ſoleo. Sin autem Doloris vehementia Opiatorum uſum indicaverit, Diaphoretica admiſcenda impero. Alias aut non ſedant Dolorem, aut ejus loco aliquid mali afferunt. Et ſi pleuriticus ſit dolor, vel alicubi Inflammationem oſtendat, Venæſectio rarò eſt omittenda.

Quoties Calor & Frigus alternis vicibus & irregularibus recurrunt, ut plerumque ſolent; lenis Diaphoreſis, ex *Pulv. è Chel. Cancr. comp.* uſu, valdè prodeſt; ſi modo ſine Calefacientibus ſumptus fuerit. Quod, etiamſi à nonnullis parvi pendatur Remedium, multoties tamen ejus virtutem expertus ſum. Hæcque, ex multis aliis, uno Exemplo in D. *Bolton*, D. *Shaler* pharmacopœi Filia, ſatis patebit. Illi, ſecundo die à partu, doluit Abdomen prope Coxam. Qua in parte lenito dolore, calore deinde & frigore alternis; nec non Vigiliis & oppreſſione pectoris cum Suſpiriis, & Languore, afflicta fuit: tandem-

que poſt dies aliquot puſtulæ Miliares exudarunt. Solo itaque pulveris è Chelis Cancrorum compoſiti uſu ſexta quaque hora, ad continuandam Diaphoreſin ; omniaque Pathemata prohibendo, Ægramque Cibis fovendo Potulentis , Vinoque pauco Canarino, illamque dies quatuordecim poſt emiſſas puſtulas lecto alligando ; æquè feliciter convaluit, ac ſi non ægrotaſſet. Etiamſi ante partum calor Hecticus, Tuſſis, difficiliſque Reſpiratio , Tabem minitarint. Conſtat itaque multis hac Febre correptis, ſanitatem redintegrari longè difficiliùs ; aut ex debita Cura in principio omiſſa, quaſi Ægra tantum Hyſtericè laboret : aut valde Calefacientium abuſu, materiam ſcilicet Morbificam, non criticè, ſed ſymptomaticè expellentium. Et obſervatu non indignum eſt, quòd hac currente Febre, ut prædictum pulverem, experimenti gratia, omittendo , non ſolum ceſſavit Diaphoreſis, ſed Symptomata omnia pejora videbantur : ita, & illius uſum repetendo, quæcunque laudabiliora renovari.

A Vigiliis levantur, Veſicatoriis, & quietudine in lecto , remotis omni ſtrepitu Animique pathematis.

Ad Delirium maximè prodeſt Antimonium Diaphoreticum , per ſe ſumptum. Quod licèt à quibuſdam Medicis, ut effæta Calx æſtimetur ; ſæpe tamen, & ſemper per ſe , optato ſucceſſu , non modò in Vigiliis, ſed & in Delirio præſcripſi.

Sæpe etiam pacantur Vigiliæ, leni & continua diaphoreſi. Ad quam efficiendam, ſi pulveris prædicti uſus ſit irritus, Spiritus Cornu Cervi, aliis Medicamentis præferendus eſt, & in poſſeto Salviato potiùs bibendus, quàm Salviæ infuſo. Ideò ſcilicet, quòd plus nutrimenti in hâc Febre magis neceſſarii, ſuppeditet.

Opiata, ſi unquam in hâc Febre, poſt Veſicatoria adhibenda ſunt. Et urgente Diarrhæâ, vel puſtularum eruptione remorata, Conf. Fracaſtorii, aut Theriaca Androm. locum præcipuum tenet.

Nihil à me expertum eſt, quod felicius motus convulſivos in hâc Febre compeſcit, quàm omnes illinire Artus Succini Eſſentiâ ; illiuſque quaſi viginti guttas è quovis conveniente liquore ſæpe exibere.

In oppreſſione Pectoris cum ſuſpiriis præcipuè Aſthmate Convulſivo conjunctis, eadem fere, nempe lenis & continua Diaphoreſis, Spiritus Cornu Cervi, & Veſicatoria, ſumme ſunt utilia.

In ſpirituum defectu, nihil magis valere expertus ſum, quàm Aquam Theriacalem, vel per ſe, vel in vehiculo cum Salis Vol. oleoſi guttis aliquot , & Croci Pulvere ; præcipuè ſi Cordis Palpitatio eundem comitetur.

In Tremoribus, Spiritus Animales aptis ſunt reficiendi Medicamentis; è quibus Crocus maximè prodeſt. Nec non cibis potulentis magiſque nutritiis, uti Pullorum jure, & ſimilibus.

In convulſione univerſali , præcipuè à materiæ morbificæ verſus interiora Metaſtaſi ortâ, Cucurbitulis cum emiſſione ſanguinis uſus ſum feliciter. Deinde calefacientes ſpiritusque volatiles Ægrotorum

rum ori ingerendos, nec non Enemata, imperare ſoleo. Quæ quidem in convulſionibus, præcipuè puerorum, ſunt proficua.

Ægritudo cum nauſeâ, pectoriſque calor ſigna ſunt Aphtharum imminentium. Quæ mitigantur Symptomata Diaphoreſi continuatâ, donec lingua Aphthis obtecta fuerit. Et obſervare eſt, eodem tempore augeri Aphthas, Puſtulaſque Miliares exareſcere. E contra ſimul ac lingua Aphtis nudata fuerit, Puſtulas Miliares elevari. Et nonnunquam Febris reliquias, poſt deſiccationem Puſtularum, in Aphthas nutriendas derivari.

Vomitioni occurro, addendo pulveris è Chelis Cancror. comp. ſcrupulo, ſalis Abſinthii gr. X. Præcipuè ſi calor Febrilis æqualibus intervallis fuerit repetitus. Niſi aliquod Symptoma (uti Tonſillarum inflammatio, quæ ſalis lixivialis uſu augetur) contraindicet.

In Diarrhæâ, quam ſæpe aſtringentibus augeri expertus ſum, vel eidem ſuppreſſæ aliud Symptoma pejus ſuccreſcere, Veſicatorium utiliter præſcribo. Ut hujus & Diaphoreſis conjuncta ope materia ſeroſa ab inteſtinorum glandulis revellatur. Margaritas etiam, vel per ſe vel cum aliquo conveniente Diaphoretico, ſcrupuli pondere, ſumendas vicibuſque aliquot repetendas jubeo.

Veſicatorii efficaciam ad Chronicam Diarrhæam frequentiſſimè expertus ſum. Cujus rei jam præ manibus habeo inſtantiam in Dominâ *VVashta* puerperâ, Mercatoris Hiſpanici in *Cloak-lane* habitantis uxore; cui Dom. *Shervvood* eſt Pharmacopœus. Horrore primò correpta fuit, deinde frigore & calore, incertis ſpatiis recurrentibus: Nec non oppreſſione Pectoris cum ſuſpiriis, ſpirituumque defectu. Pulſus etiam ei debilis ac frequentiſſimus. Et paſſa eſt Vigilias, ferè uſque ad enatas in lingua Aphtas. Sub earum autem eruptionem erat admodum ſomnolenta; uti & Aphtharum tempore infantes ſunt. Ægritudine etiam ventriculi premebatur, & Diarrhæâ, cujus vi improba Lochia ei ſuppreſſa ſunt. Hanc mulierem ſequente methodo multos dies continuatâ ad ſanitatem reſtitui.

R. *Sper. Ceti*, *Pulv. è Chel. Cancr. comp. an.* ℈j. *Croci gr.* v. *Syr. Paralys. q. ſ.* *Mſ. f.* Bolus ſumendus ſexta quaque hora è Cochleari Julapii communis. Et applicetur Veſicatorium inter ſcapulas. Horum uſu emicuere Puſtulæ Miliares, & paulatim minuebatur Diarrhæa. Et cum Aphthis poſtea enatis creverunt Puſtulæ Miliares, ſine aſtringentium uſu. Hujuſmodi quidem medicamenta Ægrota in promptu habuit, ſed neque ſumpſit, neque iis opus fuit.

Si Theriaca, aliave Opiata uſurpanda viderentur, opportunè id fit, poſt appoſita Veſicatoria; quæ pravos Opiatorum effectus inhibent.

Hoc etiam potenter efficiunt ſudorifica opiatis admixta. E multis hujus rei exemplis, unum dabo in quadam Domina *Roberts*. Illa ſecundo à partu die, Dolore colico, ſine vomitione aut Diarrhæâ, ſed admodum vehemente & abdomini affixo, correpta fuit. Quapropter coactus ſum, Laudani liquidi guttas centum,

ſesquihoræ ſpatio ſumendas, imperare. Attamen paulò poſtea pulveris è Chelis Cancr. compoſiti ſaliſque volatilis oleoſi Doſin majorem offerendo, multas ſudavit horas, dolorque ſine ullâ ſuperſtite querelâ evanuit. Contrà ac in eâdem muliere, & in eodem caſu, ſub cura alterius doctiſſ. Medici acciderat. Ille enim, dando Laudanum ſine ſudoriferis, dolorem equidem ſedavit, diu tamen ægra de quadam inquietudine ſubſequente querebatur. Et liquidò mihi conſtat ex Laudano per ſe ſumpto, omnes evacuationes plerumque ſupprimi. Quod ſi aliter contingat, forſan non Laudano, ſed aliò referendum eſt. Similiter ac ſi ex ſumpto Cortice Peruviano, aut vino Clareto, ob materiæ morbificæ congeriem, Fibrarumve inteſtinorum imbecillitatem, vel quandam Antipathiam, ſequeretur Diarrhæa. Neque poſt ſumptum Laudanum ſudor nonnunquam profluens, & Variolarum extumeſcentia, quicquam redarguunt. Quorum neuter à Laudani naturâ, ſed potiùs à Morbi conditione immediatè pendet. Nam ut in Febribus, durante fermentatione, ſanguis velocius movetur, naturâque ſecretionibus minimè vacat; ideoque urinam tenuem Ægri meiunt, deſinente verò, craſſam cum Hypoſtaſi turbidamque: pari modo, ubi motus ſanguinis ex ſumpto Laudano citatior compeſcitur, Nervi relaxantur, Porique aperti fuerint, in Febribus ſudor, in Variolis pus eliminatur facilius. Natura itaque medicamenti non ex aliquo remoto & incerto, ſed ex proximo illius effectu definienda eſt. Laudanum enim in quibuſdam alvum movit. Quam obſervando regulam, Medici de Laudani, aliorumque Pharmacorum uſu vel abuſu, rariùs diſceptantes, magis amicè honorificéque convenirent.

Hoc mihi in memoriam revocat effectum Laudani memorabilem in Fœminâ quâdam, ad Inſigne Solis in vico *Chancery-lane* vulgò dicto habitante. Illa, cùm poſt abortum dolore Colico vehementiſſimo laboraret, Laudani magnas ſumpſit doſes, & per ſe repetitas. Unde Urinæ, ſedum, Lochiorumque orta ſuppreſſio, maximuſque tumor ventris brevi expectandam mortem prænuntiârunt. Poſtquam autem inquiſitione facta à morbi uſque initio, inſpectiſque præcedentis Medici præſcriptis, jam memorata Symptomata, à Laudani abuſu, ut dictum eſt, provenire cognoverim; Enema injiciendum imperavi. A cujus operatione peracta, omnia, non ſine aſtantium ſtupore, diſparuere Symptomata; quippe, non à morbo, ſed abuſu Laudani, oriunda.

De Febri Miliari compoſita.

FEbris Miliaris compoſita eſt, ubi Puſtulæ Miliares, Papillis rubris (à *Rash* vulgò dictis), Petechiis, Variolis, aut Morbillis ſunt intermiſtæ.

Symptomata eadem ferè ſunt, ac in Febre Synocho dicta. Spirituum tamen defectu & ſuſpiriis Ægroti magis opprimuntur. In vigilias

etiam proniores ſunt; & eorum Urina ſanorum eſt ſimilior.

In Febre cum Puſtulis rubris aliquando Puſtulæ Miliares non tantùm illis intermiſtæ ſunt, verùm etiam penitus deſiccatis ſuperſunt. In Variolis & Morbillis Puſtulæ Miliares plerumque præcedunt, & in principio eas comitantur.

In Febre Miliari compoſitâ Symptomata ſanguinis potiùs quàm nervoſi generis vitia præ ſe ferunt. Ubi nempe Pulſus frequens eſt & fortis, calor intenſus, lingua ſicca, ſitiſque haud mediocris. In Febre Miliari ſimplice, è contra. Verum defectus Spirituum, & oppreſſione circa Pectus coacta ſuſpiria Symptomata ſunt utrique communia.

Quod ad curationem attinet, ubi Puſtulæ Miliares Variolas & Morbillos comitantur, Diaphoretica medicamenta paulò calidiora tutiora ſunt, quàm in Variolis per ſe exiſtentibus.

Frigus externum, aut regimen quocunque modo frigidum, periculoſum eſt, & mortis cauſa nonnunquam ſubitaneæ: tum etiam, cùm pleraque Symptomata optatum Morbi eventum promittunt.

Quamobrem & opiata calida, ut Diaſcordium, & ſimilia, feliciùs cedunt, quàm Diacodium vel Laudanum, quoties Variolis Puſtulæ Miliares conjunctæ ſunt.

De Morbis quibuſdam Febri Miliari ſupervenientibus.

PRæter Febri Miliari conſequentia, de quibus ante mentionem feci, & in ſequentibus Hiſtoriis facturus ſum, duo ſunt, quæ paulò frequentiùs eidem ſuperveniunt; nempe Artuum inferorum Tumor, & calor Hecticus.

Tumor Pedum & Tibiarum, nec non Femorum Inguiniſque fit, aliquando ſine, verùm ſæpius cum dolore haud mediocri, tumori præeunte. Iſte autem Tumor, ex materiæ morbificæ congeſtis reliquiis, in his Febribus non ritè curatis, contingit. Cujus rei etiamſi plura exempla proferre poſſim: Methodum tamen, quâ morbum profligare ſoleo, hîc annectere ſufficiat.

Ea autem eſt: Pilularum Catharticarum, cum Opio vel aliquo Opiato, ſingulis noctibus ſumendarum præſcriptio. Opiatum mihi uſitatum, eſt Pilula de Cynogloſſa ad ℈ſ. Catharticum verò eligo, ſecundùm Coindicantia. Verbi gratia in Appetitu & Digeſtione diminutis, Pilulas Stomachicas ad ʒſſ. In Lochiis aut Menſibus ſuppreſſis, Pilulam Aloephanginam, aut Fœtidam. Aliquando etiam Reſinæ Jalap. gr. iv. vel v. jubeo addenda. Et nonnunquam decocti amari ſine ſena hauſtum bis in die propino. Si Cathartica paulò fortiora uſurpanda ſunt, alternis noctibus adhibeo; & decoctum aliquod Stomachicum diebus interpoſitis ſumendum præſcribo. Et poſt plura alia Medicamenta fruſtrà ſumpta, haud raro feliciter uſus ſum hâc methodo.

Sin autem adſit Tumor indolens, Catharticis utor ſine Opiatis. Et ſi Febrem Miliarem comitetur tanquam Symptoma, ſolâ continuatâ Diaphoreſi diſſipatur.

Spiritus etiam Cochleariæ, tam Sim-

Simplicis quam Cathartici, uſus, in hoc caſu maximè prodeſt. Simplicis efficaciam expertus ſum in Domino *Bellaſis*, circa ætatis annum octogeſimum, Febre vehementi correpto, meæque curæ à Regiâ Majeſtate commendato. In quo jam extinctæ Febri, Tumor ab inguine uſque ad Pedum Digitos ſupervenit, Qui, poſt Veſicatoria fruſtra adhibita, tandem Spiritûs Cochleariæ ſimplicis uſui ceſſit.

Spiritus autem tam Simplicis quam Cathartici, ſcilicet cum Jalapio præparati, uſum conjunctum, expertus ſum feliciſſimum in D. *Lane*, quæ aliquot ante annos puerperio cubabat. Hæc dolore vehemente, cum tumore ab inguine ad Pedum uſque Digitos, affecta, duorum Medicorum celebrium curæ ſubmiſſa fuit; ſed id incaſſum. Eandem itaque Fœminam, ſpiritu Cochleariæ ſimplice, ad 20. vel 30. guttas, è conveniente vehiculo ter in die ſumpto, & ſpiritu Cochleariæ cathartico, tertio quoque die deglutito ad guttas 100, nec non Pilulâ *Matthiæ* die purgationis hora ſomni, penitus curavi.

Calor Hecticus Appetitûs diminutio, Spiritusſque vitalis defectus, locum habent inter ea, quæ Febri Miliari ſuperveniunt. Præcipuè, ſi Patientes nimis citò de lecto reſurgant. Cujus rei vidi quamplurima exempla.

Methodus, qua hîc bonis avibus utor, eſt hujuſmodi, Sumantur manè dies aliquot, Salis Abſinth. gr. 10, aut 15, ex Aq. Spadanæ hauſtulo; & deinde paulatim ejuſdem Aquæ ℔ ij; nempe, ſi Spiritus maximè defecerint. Aliâs ex hauſtu Aq. Barthonienſis, ſuperbibendo ejuſdem ℔ ij ſimiliter. Ut hoc modo aciditatis, ubicunque in hâc Febre peccantis, reliquiæ, unà cum prædictis Aquâ & ſale, excernantur. Quod ſi ſalis Abſinthii uſu caput doleret, præſcribo Medicamentum aliquod lenitivum, 3. vel 4, quoque die hora ſomni ſumendum. Salſa & Acida à cibis amovenda, nimiusſque corporis Animique motus cohibendus. Nam ex alterutro Recidivam ſæpe fieri expertus ſum. Nec quicquam Febris intermittentis, è præpropero Corticis Peruviani uſu, Recidivæ, certius occurrit. Cujus rei inſtantiam, in Dom. *VVarrand* in *Milk-ſtreet* habitante, & jam ferè moribundâ, vidi inſignem: poſtquam duo alii Medici non incelebres, pro eâdem, re infectâ præſcripſerant. Et nonnunquam Lac Aſininum, cum Teſtaceis Pulveribus, & præcipuè margaritis, prodeſſe ſolet.

Hiſtoria Febris Miliaris cum Apoplexiâ.

JUlii 16. 1697. ad Digniſſ. Virum Dom. *Muſchamp*, Vicecomitiſſæ de *Lansborough* Maritum, in Plateâ vulgò dictâ *Pallmall* habitantem, evocatus ſum. Cui Dom. *Malthas* erat Pharmacopœus; idem qui jam Regius. Annum agebat Ægrotus ſextum & quinquageſimum.

Conſtitutione erat pituitoſo ſanguineus, & obeſus: Appetitu gaudebat optimo: deditus negotiis & cogitabundus. Ab aliquo retroacto tempore cum Aſthmate ac Nephritico dolore laboraſſet, Calculos nonnullos, uſu Olei Lini ad Cochlearia tria ſingulis noctibus à me præſcripto, cum Urina emiſit. Proximè præcedentibus aliquot hebdomadis, calore interno, deinde & languore, ſive ſpirituum defectu, ſine ulla causa evidente, affectus eſt.

Supra dicto die ſubito correptus eſt Apoplexia. Ut ex Antecedentibus jam memoratis, Reſpiratione cum ſtertore ſomni profundi æmulo, ſenſibusque læſis externis omnibus, certò comperi. Illamque à ſeroſo potiùs quàm grumoſo ſanguine ſtagnante oriri, facies ejus minùs rubicunda monſtrabat: ut clariùs patebit ex meis obſervationibus, quas de Apoplexia alterâ à ſtagnante & extravaſato ſanguine grumoſo, altera à ſeroſo, ſi vitam DEUS atque otium dederit, poſthac in lucem emiſſurus ſum.

Ad ſeroſi ſanguinis ſtagnantis excitandum motum, ac Ventriculi & Inteſtinorum onus amovendum, à quo ſæpè tentatur Caput, ſequentem Pulverem Emeticum præſcripſi.

R. *Salis Vitriol.* ℥ij. *f. Pulvis in doſes ſex dividendus. Sumat ſingulas ex Aq. Juglandis comp. Cochl.* j, *ſuperbib. hauſtum poſſeti foliis Card. bened. alterati.*

Spiritum etiam ſalis Armoniaci naribus offerendum juſſi. Et ut Ægrotum, tam à ſaburræ in Ventriculo, quàm Pulveris Emetici reliquiis, nauſeam ſæpe ſequente die creantibus, liberarem, Pilulas ſequentes præſcripſi.

R. *Pil. Tard. Querc.* ℈j. *Reſinæ Ialapii gr.* iv, *Syr. è Spin. Cerv. q. ſ. Mſ. f. Pilulæ, finitâ Emetici operatione ſumendæ.*

Ad ſeroſum laticem minuendum, ſanguiniſque adhuc magis accelerandum motum, Emplaſtra præſcripſi Veſicatoria, & mixturam ſpirituoſam ſequentem.

R. *Salis vol. oleoſ.* ℈iiij, *Spir. Lavend. comp.* ℥ij. *Mſ. Sumat gutt.* xx, *ex hauſtu decocti Hordei Syrupo Violaceo edulcorati: Hoc juſſit vehiculum, ut, & lentè augeam vim Pilularum, & Dyſuriæ Dolorique Renum à Veſicatoriis, præveniam. Demum Emplaſtra ſubpedalia, ex Empl. Cephal. cum Euphorbio & Picis Burgundicæ ana æ. p. curavi applicanda.*

Die prædicti menſis 17mo Ægroto aſſidentes mihi narrabant, illum ſtatim à peracta vi vomitorii è ſomnolentia & ſtertore expergefactum, ſenſus omnes recuperâſſe.

Symptomata jam rum apparentia, hujuſmodi fuere, viz. Tumor faciei, & totius capitis: quod eo Anno in Febre Miliari commune erat. Calor etiam Febrilis, Pulſus frequens, ſed debilis; cum defectu Spirituum, maximaque Pectoris oppreſſione cum ſuſpiriis ſcilicet, à malignitate Morbi, non nimiis evacuationibus. Quippe Pulſus, poſt eas finitas, nihilo quàm ante, debilior fuit. Neque ſubiit alterationem, quoties de Spirituum defectu Ægrotus querebatur. Urina tenuitate Aquea & ſatis copioſa; Lingua humore albo & viſcoſo cooperta; Sitis

Sitis immunis, etiamſi & inſomnis fuit. E quibus omnibus Symptomatis & præcipuè ex oppreſſione Pectoris cum ſuſpiriis, ſpirituum defectu, (ſignis mihi Pathognomonicis) Febrem hanc eſſe Miliarem, Puſtulasque ſuo tempore expectandas præmonui. Nec quidem Apoplexia, ſi hîc non fuiſſet Symptoma, ſed primarius Morbus, tam citò & perfectè evaneſceret.

Ut itaque ſecundùm meam methodum in hoc Morbo conſuetam, lenem & continuam foverem Diaphoreſin, irregularibus Caloris Frigorisque paroxyſmis occurrerem, tandemque lentam Puſtularem eruptionem efficerem, ſequentia præſcripſi.

R. *Pulv. è Chel. Cancr. comp.* ℈ß. *Sumatur* 6ta *quaque hora è Julapii ſequentis Cochl.* i, *ſuperbib. Cochl.* iv, *vel* v.

R. *Aq. Lact. alex.* ℥vi, *fl. Tiliæ* ℥iv, *Pæon. comp.* ʒvi, *Margar. pp.* ʒj, *Sacchari albiſſ. q. ſ. M. f. Julapium.*

Juſſi etiam perſiſtat in uſu Decoct. Hord. cum Syr. violaceo: Ut & diluendo à dolore Nephritico præcaverem, & ſatis materiæ fovendæ Diaphoreſi ſuppeditarem. Verùm ne frigido nimis regimine Spiritus Ægroti deficerent; ſingulis Decocti hauſtibus mixturæ ſpirituoſæ antea præſcriptæ gutt. xx, addendas curavi. Ne omiſerim indicationum, etiamſi contrariarum, alicui ſatisfeciſſe. In quâ re Ars Medicinalis præcipua conſiſtit.

Ad viſcidam materiam linguæ obductam præſcripſi Mucilaginem ex Sem. Cydon. & Pſyllii, ſyr. è Rubo Idæo edulcoratam; cujus Cochl. j. ſæpe ſumeret ſenſim degluticndo.

Die 18vo, Caput vi Veſicatorii detumuit ſuperiùs. Urina coloratior aliquanto magis, & paucior. Spiritus, ſudoris mediocris & mixturæ prædictæ cordialis beneficio, non tam multùm defecerunt. Adhuc tamen depreſſi cogebant ſuſpiria, cum querimoniis de pondere Pectori incumbente. Quibus penſitatis, in omnium hactenus ſumptorum repetitione perſiſtere decrevi.

Die 19no, eadem apparuere Symptomata, quæ antea. Si modò id excipias, quòd Caput leviter gravari incepit, & Alvus, non obſtante Decocti Hordei cum Syrupo Violarum uſu, aſtricta fuit. Quibus ut proſpicerem Symptomatis, Renumque dolorem adhuc præcaverem, Clyſterem ſequentem præſcripſi.

R. *Decoct. commun. pro Clyſt.* ℥viij, *Mell. Mercur.* ℥iij, *Sacch. rubr. q. ſ. Mſ. f. Enema.*

Die 20mo, ex Enematis uſu liber erat à Capitis gravedine. Ulcere autem è Veſicatorio citius quàm debuit exſiccato, prædictus Tumor, ſpirituum defectus, pectoris oppreſſio, nonnihil renovari videbantur; ſed ſine quovis alio ſuboriente Symptomate. Veſicatoria itaque ponè aures applicanda juſſi, decocti prædicti duabus Libris Aq. Pæon. comp. ℥iiij addendas, & cum ſingulis illius hauſtibus Spir. Lavend. comp. gutt. xv. ſumendas imperavi. Hisque non ſatis prævalentibus, Aq. Theriacal. Cochl. j vel ij adhibenda, & circa quintam veſpertinam Enema repetendum.

Diebus 21mo, & 22do, omnia ſymptomata cùm ſint mitiora, antea præſcripta continuanda, & ſolummodo Emplaſtra ſuppedalia addenda curavi.

Die 23mo, Veſicarum ultimò excitatarum Ulcera jam ferè exſiccata ſunt. Caput de novo extumuit, ſpirituſque magis defecerunt. Quamobrem mandavi, Emplaſtra Veſicatoria Carpis apponenda, pulveris, Julapii, & Decocti uſum continuandum, repetendumque Enema præſcriptum.

Die 24to, omnia ſymptomata laudabilia. Excepto Urinæ pallore, Capitiſque gravedine cum quâdam ſomnolentiâ. Quare cùm Metaſtaſin metuerim, à prædictâ methodo recedens, ſequentes Pilulas præſcripſi.

R. *Pil. Tart. Querc.* ℈j, *Reſinæ Jalap.* gr. iiij, *Syr. e Rhab. q. ſ. Mſ. f. Pilulæ ſtatim ſumendæ.* Et cum continuato uſu decocti Hordei, ut ultimò parati, Veſicatoria ampla Femoribus internis applicanda juſſi.

Die 25to, Urina tingitur aliquanto magis; Caput ſanatum optimè; Spiritus redivivi, Puſtulæque Miliares ſuper pectore emicuerunt.

Si quis hîc Catharſin ſupra memoratam, quaſi Puſtularum eruptioni contrariam, reprehenderet; effectus ipſe objicienti reſpondet. Verùm etiam reminiſci debet, hujus Ægroti habitum fuiſſe adipoſum: Neque ex Vomitu & Catharſi primò præſcriptis, elevatio Tumoris in Capite impedita fuit, ſed materiæ morbificæ copiam minuendo potius accelerabatur.

Cùm jam Puſtulas Miliares pullulare viderim, Pulverem è Chel. Cancr. comp. 4ta quaque hora è Cochleari Julap. ſequentis ſumendum juſſi.

R. *Aq. Card. bened. Meliſſæ, Cinamom. Hord. an.* ℥iij, *Epidem.* ℥iß, *Margar.* pp. ʒj, *Sacch. albiſſ. q. ſ. Mſ. f. Julap.*

Præſcripſi etiam, ut cum Decocto Hordei Apozematis ſequentis hauſtulum ſumat.

R. *Rad. Scorzon.* ℥i. *Cort. Aurant. cond.* ʒvj: *fol. Meliſſæ, Galegæ, an. Mj. flor. Cord. an. p.* jß. *Sem. Card. bened.* ℥ß, *coq. in Aq. font. q. ſ. ad* ℔i. *Colaturæ adde Aq. Epid.* ℥ij, Mſ. *f. Apozema.*

Et ut per vices ſumat Aq. Theriacal. Cochl. ij. Ideò nempe, quòd in hâc Febre, præcipuè declinante, dum calent Volæ manuum ſuperiora frigeſcunt.

Die 26to, cùm omnia viderim Symptomata adhuc leviora, ultimò præſcriptorum uſum ſenſi continuandum.

Die 27mo, Puſtulæ Miliares numero & magnitudine auctæ ſunt. Ideòque Julapio ultimo præſcripto hoc ſubſtitui.

R. *Aq. Meliſſæ, Cinamom. Hord. an.* ℥v, *Scord. Comp.* ℥iß, *Epidem.* ℥j, *Syr. e Cort. Citr. q. ſ.* Mſ. *f. Julap. de quo ſumat hauſtulum in languoribus.*

Die 28vo, Puſtulæ viſæ ſunt adhuc magis elevari, ſpirituſque nullo modo defecere. Cùm tamen dorſa manuum frigeſcerent, ideò noviſſimè præſcripta continuari velim.

Die 29no, Febris declinare cœpit. Quare Julapium continuandum,

dum, & Enema injiciendum juſſi.

Die 30mo, Symptomata omnia evanuere. Quoniam tamen de aciditate quâdam in Ventriculo queſtus eſt; præſcripſi Margarit. pp. ℈j, è Julap. ſeq. Cochl. j. ſumendum aliquoties in die.

℞. *Aq. Lact. alex. Meliſſ. Cinamom. Hord. an.* ℥iij, *Epid.* ℥j, *Sacch. perlat. q. ſ. Mſ. f. Iulap.*

Deinde ut per biduum triduumve Decocto Hordei, cum ſpiritus Lavend. comp guttis aliquot, & Julapio, uti perſiſteret. Demumque aquas Strethamenſes à ℔iv ad ℔iij coctas ſumeret, ter iterando. Quibus remediis ab Apoplexia, Febre, Renumque affectu perfectè liberabatur.

Hiſtoria Febris Miliaris cum Artuum inferorum Paralyſi.

CIRCA Decemb. finem, 1705. Vir Humaniſſimus D. D. *Garth* atque Ego vocati fuimus ad D. *Throgmorton* Viduam, Duciſſæ *Northumbriæ* Filiam, dies aliquot antequam parturiret; cuique D. *Birch* ut Pharmacopola miniſtravit. Fatigarunt illam Vomitio ferè perpetua & ægritudo. His etiam aſtrictio Alvi, & inappetentia, Tuſſis, & Dyſpnœa, ſpirituumque defectus acceſſere. Quæ omnia ex mœrore ob nuperam mariti mortem contigiſſe æſtimabantur.

Primo loco Emplaſtrum ſtomacho applicandum, & aquam Strethamenſem cum ſale Abſinthii ſumendam præſcripſimus: nempe ut Ventriculi & Inteſtinorum motum rectificemus. Hinc equidem rarior Vomitio; at nonnihil nutabant Spiritus. Qui tamen, cùm ægra poſtea puerperio, cubaret, continuatâ Diaphoreſi quodammodo reſtituti ſunt.

Verum circa tertium puerperii diem Artus inferni, Paralyſi correpti, ſuam movendi vim amiſerunt. Et nocte proximè ſequente adeò defecere Spiritus, ut penè in Syncopen incideret. Quare & prædictus Collega meus nocte vocatus, Emplaſt. Veſicat. Femoribus quamprimum applicanda, Bolumque ſequentem ſumendum præſcripſit.

℞. *Salis Volat. Succini* gr. viij, *Croci* gr. iv. *Pulv. e Chel. Cancr. comp.* ℈j, *Conf. Alcherm. ſine odorat. q. ſ. ut f. Bolus cum Iulapio appropriato deglutiendus.*

Die proximo manè Ægrotæ Spiritus haud parum elevati ſunt. Verùm Paralyſin nullâ ex parte receciſſiſſe vidimus. Sed & mediocrem Tumorem, & dolorificum eidem acceſſiſſe. Dixi, non infrequenter in Febre Miliari, Paralyticos affectus, ex materiâ morbificâ in Artus deſcendente, ſuboriri. Deindeque ſtatim ad Ægrotam accedentes in denudato Pectore Puſtulas conſpeximus Miliares, Febremque Miliarem, Morbum originalem agnovimus. Unde concordi animo Medicamenta Diaphoretica aliorum omnium maximè neceſſaria decrevimus; & Januarii die 5to à nobis ſequentia præſcripta ſunt.

℞. *Pulveris e Chel. Cancr. comp.* ℈j, *Croci* ℈ß, *Conf ſine adorat. q. ſ. Mſ. f. Bolus ſextâ quâque horâ ſu-*

ſumendus e Cochl. 1. *Iulap. ſequent. ſuperbib. Cochl.* iv. *vel.* v.

R. *Aq. Ceraſ. nigr.* ℥x, *Bryon. comp.* ℥ij. *Sacch. albiſſ. q. ſ. Mſ. f. Iulapium.*

Januar. die 6to; Ægrota paulò erat vivacior, Pectuſque illi minus oppreſſum: Dyſpnœam autem ex Tuſſi adhuc paſſa eſt, cum vigiliis. Quare & Bolo, die præcedente præſcripto, addidimus Hauſtum ſequentem.

R. *Aq. Puleg. Rutæ an.* ℥i, *Theriacal. Syr. de Mecon. an. Tinct. Caſtor.* gutt. X. *Mſ. f. Hauſtus.*

Die 7mo, Spiritus mediocriter refecti, expectoratio facilior, Puſtularumque Miliarum eruptio magis conſpicua. Bolum itaque juſſimus cum Julapio repetendum, & Hauſtum veſperi.

Die 8vo, omnia Symptomata facta ſunt mitiora. Exceptâ Paralyſi, & Muſculorum Laryngis Hyſtericâ quâdam Convulſione leviori. Ideòque præter antea præſcripta, Pilulas è Caſtor. gr. vi, & Aſæ fœtidæ gr. xii, ſex parandas ſinguliſque noctibus duas ſumendas imperavimus.

Die 9no, Reſpiratio longe magis quàm antea difficilis, & dolori Lateris Pleuritico ac vehementiori conjuncta. Metuimus à Venæ ſectione malum eventum: nempe, ne exinde Puſtulæ Miliares recoceſſiſſent. Urgentia autem Symptomata prævalebant; & emiſſi Sanguinis ſperato fructu, tum Ægrota, tum noſmet freti ſumus. Hoc tamen non ſine Decocto Pectorali, Boloque antea in uſu, & Spermatis Ceti ʒß, ſumptis, Quibus & addimus Emplaſtrum laterale è Pice Burgundicâ, Hauſtumque veſperi Paregoricum, & Oleum Lini in promptu habendum, ſumendumque urgente Diſpnœâ.

Die 10mo, reſpirabat paulò liberiùs, mitiùſque Latus doluit. Spiritus tamen defecere maximè. Interim Miliarium Puſtularum moles conſpicua & multitudo præbebant ſalutis ſpem haud mediocrem. Quas Diaphoreticis adhuc fovendas pro penſo habuimus imprimis accurando. Et ad Dyſpnœam, etiamnum prævalentem, juſſimus Olei Lini Cochl. ij, ſecundâ quâque horâ ſumenda. Et ſi Alvus indè laxa fuerit, mixturæ ſequentis Cochl. aliquot bibenda.

R. *Diaſcordii* ʒiij, *Aq. Pulegii* ℥vi, *Epidem.* ℥j, *Mſ.*

Die 11mo, Puſtulæ Miliares erant laudabiles, ſpiritus quodammodo refecti, Dolorque aliquanto mitior. Reſpiratio tamen adhuc difficilis, ſedeſque paulò molliores. Bolo itaque & Apozemati Pectorali jam in uſu adjecimus Decoctum album alternis vicibus ſumendum, Emplaſtra Veſicatoria Brachiis applicanda, & horâ ſomni hauſtum ſequentem.

R. *Aq. Puleg.* ℥ij, *Tinct. Martis gutt.* xx, *Ol. Amygd. dulc.* ℥j, *Syr. de Mecon.* ʒvi. *Mſ.*

Die 12mo, Puſtulæ Miliares ſatis conſpicuæ; at difficilior Reſpiratio, & Diarrhæa, adhuc perſtitere. Bolum etiam cum Julapio, Oleum Lini, mixturam cum Diaſcordio, & Hauſtum pacificum iterari voluimus.

Die 13io, ſubſtitere ſedes, Puſtulæque Miliares adhuc optimæ. Dyſpnœa

pnœa tamen, Laterisque dolor, paulò pertinaciores. Bolum itaque præſcripſimus continuandum. Et quòd ab Oleo Lini maximè abhorruerit Ægrota Ol. Amygdal. dulc. Cochl. j. tertia quaque hora bibendum. Nec non Hyſſopi folia cum Radicibus Helenii Decocto Pectorali addenda.

Die 14to, cum intermittente Diaphoreſi, febrilem calorem accendi, continuari Dyſpnœam, & Veſicarum Ulcera penè exiccata vidimus. Quare præter antea præſcripta repetenda, Veſicatorium inter ſcapulas applicari voluimus.

Die 15to, Spiritus ei longè magis, quàm ab aliquot diebus retro actis, fuere depreſſi. Loco itaque Boli hactenus in uſu, ſequent. ſubſtituimus.

R. *Confect. Rauleens* ʒß, *Croci*, *ſalis Vol. ſalis Armon. an* gr. vi, *Syr. Caryophil. q. ſ. f. Bolus.* Reliquaque ut antea ſumenda.

Die 16to, Spiritus aliquantò vivaciores, leviorque Dyſpnœa; Dolor tamen lateralis paulò aſperior. Ideòque Bolum præſcripſimus priorem, Hauſtumque pacificum cum Decocto pectorali repetendum.

Die 17mo, Eadem quæ die præcedente juſſimus ſumenda. Jam enim, & hinc indies, omnia meliora videbantur. Tandemque membra, hactenus Paralytica, vim ſuam motivam aliquatenus recuperavêre. Poſtquam itaque Mannæ ℥ij, in decoct. Pectorali diſſolutas ſumpſiſſet, fotum præſcripſimus Tibiis applicandum, Vini Chalybeati uſum, & ut Bathoniam adiret.

Hiſtoria Febris Miliaris cum Delirio Motibusque Convulſivis.

AUGUSTI 8vo, 1700. vocatus ſum ad D. *Bullock* apud Inſigne calcei Equini, in Vico *Cheapſide* vulgò vocato. Cui Pharmacopœus erat D. *VVyer* in Vico vocato *VVoodſtreet.* Viceſimum quartum annum agebat, conſtitutione pituitoſo-melancholicus, & adhuc Cælebs.

Poſt itinera quædam rure peracta ſenſit ægritudinem, cum diminuto appetitu, depreſſoſque ſpiritus, atque oppreſſionem Pectoris cum ſuſpiriis, per intervalla. Pro remedio Vinum nonnunquam, & Aquæ cujusdam cordialis aliquantulum bibere ſolebat. Appetitus tandem omnino abolitur. Et pridie quàm illum viſitavi, Vomitu, Diarrhœâ, & Hæmorrhagiâ Narium correptus eſt. Sumpto autem Medicamento quodam interno, & Nuchæ appoſito Veſicatorio ex Pharmacopœi præſcripto, iſta diſparuere Symptomata.

Cùm ergo primùm Ægrotum adiverim, horrore quodam laborabat, cum frigore & calore, ſe mutuò inſequentibus, ſed temporibus incertis. Maximam etiam pectoris oppreſſionem cum ſuſpiriis & languorem ſpirituum paſſus eſt: Nec non Animi perturbationem, per intervalla ac Delirium uſque recurrentem. Item Manuum & Linguæ Tremorem, cum Motibus Convulſivis & Vigi-

lis. Pulſus etiam frequens & debilis; lingua viſcoſitate alba obducta, ſed ſine ſiti; & urina ſanorum ſimilis.

Ex opreſſione pectoris & languore, hanc Febrem in Miliarem, eamque ex inæquali calore ac leni ſimplicem, terminaturam prænovi. Ideòque Carpis Emp. Veſicatoria, & Plantis pedum alia ex Cephal. cum Euphorbio & Pice Burgundica applicanda juſſi, & ſequentia ſumenda ad lenem Diaphoreſin excitandam.

R. *Pulv. e Chel. Cancr. comp. Lapid. Goenſis an.* ℈ſ. Mſ. *f. Pulvis ſextâ quaque horâ e Cochl. j. Julap. ſeq. ſumendus, ſuperbib. Cochlearia.* vi.

R. *Aq. Ceraſ. nigr.* ℥viij, *Cinam. hord.* ℥iv, *Epidem.* ℥j, *Sacchar. perlati q. ſ. Mſ. f. Julap.*

Et ut Sudor lenis continuò & facilius emanaret, ſeq. Apozema addendum curavi.

R. *Rad. Fragar. Chelidoniæ major, an.* ℥j, *Fol. Fragar. Mij. flor. Paralyſeos p. ij; ſem. Cardui benedict.* ℥j. *Bulliant in Aq. font. q. ſ. ad* ℔ij, *Colaturæ adde Syr. Croci,* ℥j. *Mſ. f. Apozema, de quo ſumat. Cochl. x. ſæpe in die.*

Die 9no, Calor, ſine ſubſequente Frigore, regularis fuit & Cutis humida; ſpirituſque non multum defecere. Æger tamen de quadam oppreſſione pectoris cum ſuſpiriis valde querebatur; & Deliria, Tremores, Motuſque Convulſivi adhuc perſtitere. Ideòque Pulveris, Julapii, & Apozematis uſum ſuaſi continuandum. Et ad viſcidam materiam, linguæ & palato obductam, mucilagine, ex Sem. Cydoniorum & Pſyllii cum Hordeo coctis, os colluendum præſcripſi.

Die 10mo, Calor ſimiliter ac die præcedente regularis ſine renovato Frigore, Cutiſque humida. Sed Motus Tendinum Convulſivi adhuc majores. Quapropter Veſicatoria Tibiis internis applicanda juſſi: *Lapid. Goenſ.* ℈j, *cum Pulv. de gutt.* ℈ß, *ex Aq. Lact. alex. Cochl.* j, ſexta quaque hora ſumendum *ſuperbib. Cochl.* X. Et quoniam erat Æger nauſeabundus, regioni ventriculi apponendum Emplaſtrum ſequens.

R. *Empl. Stomach. Magiſtr. part.* ij, *Carannæ, Taccamah. an. p.* vi, *Ol. Cinam. gutt.* vi, *Mſ. f. Empl.* Et ut vicibus interpoſitis bibat hauſtum Julapii cum gutt. XV. mixturæ ex *Sp.* C. C. ℥ß, *Tinct. Caſtor.* ʒij. Et in quantum præſcripta Mucilago vix quicquam in viſcidam materiam linguæ adhærentem prævalebat, Gargariſmatis ſequentis uſum imperavi.

R. *Aq. Meliſs,* ℥vi, *Epidem,* ℥j, *Syr. de Althæa, Jujubin. & Mellis Mercur. an.* ℥j. Mſ. *f. Gargariſm.* Aquam addidi Epidem. ne quid mali, etiamſi parum deglutiret acciderit.

Veſperi pleraque conſpexi ut antea. Motus quidem Convulſivi rariùs iterabantur; verùm ſpiritus valdè defecerunt, manumque ſuperiora frigebant, volis interim calore affectis. Idcirco, omiſſo Pulvere de gutteta, Bolum ſequentem præſcripſi.

R. *Conf. Lujulæ* ℈j, *Bezoar Orient.* ℈ß, *Croci gr.* vi. *Caſtor. gr.* iv. *Syr. Paralyſ. q. ſ. Mſ. f.* Bolus ſextâ quaque horâ ſumendus cum Julapio antea præſcripto.

Die

Die 11mo mala Symptomata ferè diſparuerunt. Ideòque ultima præſcripta juſſi continuanda. Sed quia Apozematis patientem tædebat, in ejus locum ſubſtitui Aq. Lactis & Decoct. Pectoral. an. ℔j pro potu ordinario, ut eo melius guſtui gratificarem. Nec quicquam jam de Diarrhæa, quaſi ex Decocto accidere poſſit, metum offerebat.

Veſperi omnia ut antea. Proindéque in uſu omnium ultimò præſcriptorum perſiſtendum decrevi.

Die 12mo ſimiliter: exceptâ quâdam corporis inquietudine. Ad quam Veſicatoria pone Aures applicanda juſſi, & ſequentem Hauſtum ſtatim ſumendum.

R. *Aq. Paralyſ.* ℥iij, *Croci* ℈ß, *Syr. Paral.* ℥ß. *Mſ. f. Hauſtus.*

Die 13io Inquietudini prædictæ jam abolitæ ſupervenit Hæmorrhagia narium. Quare ſuaſi Ægro, ut affatim bibendo potum ultimò præſcriptum ſanguinem dilueret: Sed & perſiſteret in uſu Boli, Julapii, & Mucilaginis. Et ſi de novo accideret Hæmorrhâgia, ſequens ſumeretur Hauſtus.

R. *Aq. Spermat. Ranar.* ℥iij, *Syr. Plantag.* ℥jß. *Mſ. f. Hauſtus.*

Sub veſperam Hæmorrhagia ſubſtitit. Reliqua Symptomata, viz. Delirium, Tremores, Motus Convulſivi, Languores, Pectoriſque oppreſſio, in ſtatu eodem ferè ac antea fuere. Ideòque & ultimò præſcripta continuavi. Hoc ſolùm addendo, ut Apozematis, ex Decocti Hordei ℔j, Syr. Viol. ℥ij, ſumeret Cochl. X. ter in die, tepidè.

Die 14to, Ægroti conditio penè eadem: niſi quòd aliquanto magis delirabat. Immiſcui itaque ſingulis Bolis Camphoræ grana aliquot, & cætera continuanda juſſi.

Die 15to Puſtulæ Miliares tandem emiſſæ Spiritus Animales elevarunt. Attamen Tremores Motúſque Convulſivi iidem manebant; & Delirium potiùs videbatur exacerbari. Cùm autem id fieri ex eruptione Puſtularum nimis tardâ ac rarâ exiſtimarem; Antimonium Diaphoreticum [cujus efficaciam, tum ad Puſtulas expellendas, tum ad ſedanda Deliria, expertus ſum) ſequenti modo præſcripſi.

R. *Antimonii Diaphoret.* ℈j. *Conſervæ Lujulæ* ʒß. *Syr. Paralyſ. q. ſ. Mſ. f.* Bolus ſumendus è Cochleari Potûs pectoralis, ſuperbibendo Hauſtum ejuſdem. Poſt horas quinque Bolum cum Caſtoreo & Croco ſumendum juſſi, atque ut alternis vicibus repetantur. Et ut injiciatur Gargariſmus ope Syringæ ſæpe in die: quia lingua, Antimonii Diaphoretici uſu, frequenter viſcido humore inficitur.

Veſperi uberiùs altiúſque exſtabant Puſtulæ; aliàque Symptomata mitiora ſunt, Delirio ſolo excepto. Quàre & prohibui Volatilia, Antimonium autem Diaphoreticum quinta quaque hora, cum Decocto pectorali, repetendum mandavi; & Gargariſmatis Julapiique uſum continuandum.

Die 16to Puſtulæ erant adhuc crebriores, eæque majores quàm quæ primò pullulabant. Longè etiam leviùs Delirium per intervalla. Ideòque cenſui optimum fore, ut Ægrotus perſiſtat in ultimò præſcriptorum uſu. Quoniam tamen Tremores,

Motuſque Convulſivi, non obſtante Puſtularum eruptione, ex aliquâ parte manebant; Veſicatoria Brachiis internis applicanda juſſi.

Veſperi omnia penè ut tempore matutino. Excepto Delirio, quod fit adhuc mitius. Ex cauſæ nempe metaſtaſi, à Cerebro in Brachia. Nam Motus Convulſivi intenſiores fuere. Quare & ultimò præſcripta judicavi continuanda.

Die 17mo Puſtulæ numeroſiores auctioreſque erant. Motus tamen Convulſivi reliquaque Symptomata prope eadem. Tuſſis autem ac languor aliquantò graviores. Quare & antea præſcriptis addidi Aq. Theriacal. Cochl. j, in Spirituum deliquiis; & uſum ſeq. Apozematis.

R. *Decoct. Pectoral* ℔ j, *Syr. Croci* ℥j, *Mſ. ſumat Hauſtum frequenter.*

Veſperi Tuſſis Spirituumque defectus fuere leviores: Ideòque ultimò præſcripta continuanda imperavi.

Die 18vo omnia ut die præcedente vidi, eademque remedia curavi repetenda.

Poſt horas autem aliquot elapſas à meo diſceſſu iterum accerſor. Motus enim Convulſivi aucti fuerunt ex improviſo, Spirituſque magis defecerunt. Exinde verò nil metuebam; Puſtulæ enim copioſiſſimæ enatæ, Motuſque aucti Convulſivi, Delirium mitigarunt. Præſcripſi tamen *Pulv. de gutt. cum Sem. Pæoniæ, & hauſtum ex Aq. Card. bened.* ℥ij, *Croci* ℈ß, *Syr. Caryoph.* ʒij.

Eodem die, paucas poſt horas, nuntius ad me occurit, qui ajebat, Ægrotum brevi moriturum. Quem cùm reviſi, laborantem inſpexi Motibus Convulſivis, iiſque gravioribus. Sed exinde Delirium fuit mitius. Et prædixi illius matri, ſimiles Motus repetitos iri donec à Delirio perfectè liberaretur. Et ut pædixi, à proximè ſequente Paroxyſmo omnino evanuit; & tam Animi quàm membrorum quies reſtituta fuit. Cavendo tamen ne prædicta Symptomata novarentur, ſequens Apozema (ſæpiſſimè in Adultis, præcipuè, autem infantibus expertum) præſcripſi.

R. *Ungulæ Alcis raſæ* ℥j, *Sem. Pæon. Viſc. Querc. an.* ʒij, *Raſ. Cran. Human* ℥ß. *Coqu leniter in Aq. font. q. ſ. ad* ℔ ß. *Colaturæ adde Syr. Pæon. comp.* ℥iij, *Mſ. f. Apozema. Sumat Cochl.* x. *frequenter.* Juſſi etiam manuum volas pedumque plantas Oleo ſuccini illinendas; ſuccum Rad. Paralyſ. tempore Paroxyſmi Naribus attrahendum; ſumendumque Bolum ſequentem.

R. *Conſ. Anthos, Pulv. e. Chel. Cancr. comp. an.* ℈j, *Caſtorei gr.* vi. *Syr. Pæon. comp. q. ſ. Mſ. f.* Bolus ſumendus è Julapio antea præſcripto. Et ne prædicta, ſi forſan repeterentur, ſymptomata, tandem in Apoplexiam vel Convulſionem generalem terminarent, addidi Antimonium Diaphoreticum, ad Puſtulas Miliares adhuc numeroſius alriuſque expellendas. Et ad ſeri ſanguinis morbifici extrahendas reliquias Veſicatoria Femoribus applicanda juſſi.

Die 19no Puſtulæ copioſiſſimæ

ad

ad tantam crevere molem, ut latæ unguis medietatem æquarent, ut Ægroti verbis utar. Delirio deinde Motibuſque Convulſivis profligatis, manuum duntaxat Tremor, corporis debilitas, ſpirituumque aliqualis languor ſuperſtites fuere. Boli itaque & Antimonii Diaphoretici loco juſſi Pulv. è Chel. Cancr. comp. ℈j, cum Julapio antea præſcripto ſexta quaque hora ſumendum, ad leniter continuandam Diaphoreſin. Ut languoribus Aqua Theriacalis uſurpetur: in potum ordinarium Apozema Antepilepticum: Et ad linguam, adhuc quodammodo affectam, Gargariſma.

Die 20mo omnia in eodem loco ac in die præcedente ſtabant. Excipe id tantum, quòd Puſtulæ videbantur paulò minus turgeſcere. Mandavi itaque ut Antimonium Diaphoreticum Pulviſque è Chel. Cancr. compoſitus alternis vicibus ſumerentur. Et Gargariſmatis, Julapii, & Apozematis ultimò præſcriti in uſu perſiſterer.

Die 21mo Puſtulæ verſus ſiccitatem declinabant. Apozema tamen, cum Pulv. de Lap. Goenſ. & Pulv. de gutt. cenſui continuandum. Nec non Gargariſma cum Mucilagine, ad linguam nondum ab immunditie omnino liberam.

Veſpere calorem linguæ ſenſit, & internum, ſine ſudore. Præſcripſi itaque Margaritarum pp. ℈j, ſingulis doſibus Pulveris jam in uſu addendum. Et ex hauſtu potûs ordinarii Spir. C. C. gutt. xx. ſecundâ vel tertiâ quâque horâ ſumerentur, donec lenem Diaphoreſin excitaverint.

Diebus 22do & 23jo, cùm omnia optata viderim, noviſſimè præſcripta decrevi repetenda.

Die 24to, cùm internus calor uſque perſiſterit, Pulverem jam in uſu ſuaſi continuandum. Et in languoribus Sal. Vol. Oleoſ. cum Spir. C. C. ex hauſtu potûs ordinarii ſumendum.

Diebus 25to & 26to, reliqua omittendo, ſolummodo Sal. Vol. Oleoſ. ex potu ordinario ſumend. juſſi. Et Julapium ſequens ad languores, ſi fortè acciderint, in promptu habendum.

℞. *Aq. Ceraſ. nigr.* ℥viij, *Scordii compoſ. Saxon. frigid. an.* ℥ij, *Pæon. comp. & Syr. Pæon. comp. an.* ℥j *Mſ.* Et ſic tandem Æger perfectè convaluit.

Hiſtoria Febris Miliaris ex Opii uſu deſinentis in Apoplexiam.

Auguſti 4to, 1697. evocatus ſum ad *D. Thom. VVeſtern*, in Vico *Thames-ſtreet* dicto, cui D. *Lancashire*, erat Pharmacopœus.

Vir ille habitu obeſo gravababatur, & Plethora: Magno Capite, buccinata faciè, brevique Collo præditus. Unde & quocunque morbo antea laboraverat, Caput ei ſemper doluit, & delirabat. Ante dies aliquot lavavit Pedes, & cum amicis liberè comedit. Poſtea verò de Nauſeâ & Ægritudine, cum Calore & Frigore irregulariter recur-

tentibus, Spirituumque languore & oppreſſione pectoris cum ſuſpiriis querebatur. Nec Aqua quædam Cordialis, quam ſponte ſumpſit, Ægritudinem levavit.

Cum prædicto die illum viſitaverim, Pulſus erat frequens & debilis; Nauſea & Ægritudo, nihilo mitiores. Cum Calore & Frigore, vicibus alternis, ſed duratione incertis, Spirituum defectus, Pectoriſque maxima oppreſſio cum ſuſpiriis. Nec ſine quâdam perturbatione, quoties ſomnus irrepere incepit. Quibus omnibus ritè perpenſis, imprimis Hauſtulum ſequentem præſcripſi.

R. *Salis Vitriol. Vomit.* ℈iß. *Ex Aq. Iugland. comp. ſumatur.* Et in languoribus bibat Julapii ſequentis hauſtum. R. *Aq. Menth*, ℥x, *Epid.* ℥iß, *Sir. de Menth.* ℥j, *Mſ. f. Iulapium.*

Die 5to Nauſea & Ægritudo minores ſunt. Idem verò languor, eadem Pectoris oppreſſio, & Ægroti dormituri perturbatio. Pulſus adhuc frequens & debilis. Manuum caluere volæ, minimè ſuperiora. Urina ſanorum ſimilis; Calorque internus ſentitur abſque ſiti. Ex quibus Symptomatis novi Febrem adeſſe Miliarem. Ut itaque lenem excitarem Diaphoreſin, proprioque potu illam fovendo Symptomatis prædictis obſiſterem, ſequentia præſcripſi.

R. *Pulv. e Chel. Cancr. comp.* gr. xxv. *Syr. Caryoph. q. ſ. Mſ. f.* Bolus è Julapio antea præſcripto ſumendus ſexta quaque hora.

R. *Decoct. Hord.* ℔jß, addendo inter coquendum Cochinellæ ℈j. Colaturæ adde *Syr. Caryoph. & Viol. an.* ℥j, *Mſ. f. Apozema.* Sumat hauſtum per intervalla.

Veſpere omnia vidi emendatiora. Ideòque Bolum ad ʒß, augendum & continuandum præſcripſi. Ut perſiſteret in uſu Apozematis; & in languoribus, cum Salis Volat. Oleoſi gutt. xx, vel Aq. Theriacal. Cochl. ij. At ſi remiſſior fuerit Diaphoreſis, loco Salis Vol. Oleos. Spir. C. C. gutt. xx. ſumeret. Et quoniam Patientis amici eundem narrabant in nullo Morbo tamdiu à Delirio fuiſſe liberum, hoc itaque præcavendo, Veſicatorium Nuchæ, & Emplaſtra ſuppedalia applicanda præſcripſi.

Die 6to, manè, cùm omnia eadem ac die præcedente viderim, juſſi antea præſcripta continuanda.

Veſpere quædam in pejorem partem inclinabant. Paucula enim verba locutus eſt ineptè; & cum Nauſeâ ſingultiebat. Præſcripſi itaque Empl. Stomachic. Magiſtral. cum Caranna, Taccamahacca, & Ol. Cinamomi, regioni ventriculi applicandum; & Poſſetum Salviâ & ſemine Anethi alteratum: utpote in ſingultu à me probatum & expertum, pro potu ordinario.

Die 7mo, minus ſingultiebat; poſt duas treſve ſedes, à Delirio omnino liberabatur; Puſtulæque Miliares ſuper Pectore emicuere.

Hodie Ægroti Amici alium Medicum mihi addiderunt Collegam. Is ſedes, ne Puſtularum eruptioni obſtarent, cohiberi voluit; ideòque Aſtringentia ex Diaſcordio & ſimilibus quamprimum adhiberi. Ego verò, ſumendo argumentum à ma-

à materiæ morbificæ Colluvie, nempe tum ad puſtulas replendas, tum ad ſedes ſufficiente, ſuaſi contrariarum. Allegavi etiam, exempli loco, fœminam quandam generoſam, quæ à Diarrhæâ, errore quodam ſuppreſſâ, indeque morboſa materiâ ex partibus inferioribus in Cerebrum irruente, paucas poſt horas obiit. Et in noſtro Patiente, ſcilicet obeſo habitu, brevique cervice, & eâ ratione ad Apoplexiam proclivi, multò magis humorum Metaſtaſin nos cavere inſtabam debuiſſe. Attamen, ut in hâc re mediam ineamus viam, aſſenſum haud difficilem præbui. Præſcripſimus itaque Bolum ex Margaritar. & Coralliot. pp. an. gr. xv. Salis Abſinth. gr. vij, Syr. Caryoph. q. ſ. Et ut bibat Decoctum album, Cochinellâ concoctâ, & Aq. Cinamom. Hord. alteratum, inſtar potûs ordinarii. Ut Emplaſtrum ex Galbano Umbilico applicetur; ut & mucilagine, Aq. Roſarum extracta, os madefiat.

Veſpere Diarrhæa multo mitior fuit. Sed aliquanto plus delirabat Æger; fortè à ſedibus rarioribus. Neque à ſingultu omnino abſtinuit. His animadverſis, addidimus antea præſcriptis Emplaſtra Veſicatoria Brachiis internis applicanda. Emplaſtra etiam ſubpedalia, & Poſſetum alteratum, ut à me antea præſcriptum.

Die 8vo, tertius Medicus ad conſultandum vocatus ſuam opinionem, de ſedibus neceſſariò ſupprimendis, ſtatim, propoſuit. Dixitque aliàs impoſſibile fore [ut ipſius verbis utar] Puſtulas emitti. E contra Medicorum prior, atque egomet objecimus materiæ morbificæ abundantiam, & Delirium aliaque periculoſa Symptomata, ex illius Metaſtaſi metuenda: Sed fruſtra. Ille itaque ſequentia præſcripſit.

R. *Theriac. Androm.* ʒß, *Pulv. e Chel. Cancror. comp. Spec. Confect. de Hyacinth. an.* gr. xij, *Syr. Cydon. q. ſ.* M*ſ. f.* Bolus ſumendus è Julapii ſeq. Cochl. j. ſuperbibendo Julapii dimidium quàm primum, reliquum poſt horam vel primam ſedem.

R. *Aq. Cinam. Hord. Menth. an.* ℥ij, *Epidem.* ℥j, *Syr. e Mecon.* ℥ß, *Diaſcordii* ʒj, *Mſ.* Et Emplaſtra Veſicatoria tibiis applicanda.

Collega primò vocatus illi aſſenſit de Bolo ſumendo; ſed Julapium conſtanter reprobavit. Nihilominus ambo Medicamenta [circa nonam matutinam præſcripta) ſumpta ſunt.

Circa tertiam vel quartam pomeridianam iterum convenimus, intelleximusque patientem ſtatim à ſuppreſſis ſedibus in Apoplexiam incidiſſe. Quem etiam, Puſtulis Miliaribus in univerſum deletis, ſenſibus orbum vidimus. Quare & Veſicatoria Capiti & Carpis quamprimum applicanda juſſimus, Sternutatorium è Flor. Lilii conv. inſufflandum, & ſequentia ſumenda.

R. *Salis Vol. Oleoſ. Tinct. Caſtorei. ſp. Lavend. comp. an.* ʒij, *Mſ.* Sumat frequenter gutt. xxx. circiter, ex hauſtulo Julapii ſeq.

R. *Aq. Meliſſ. Rutæ an.* ℥iiij, *Pæon. comp.* ℥jß, *Spir. Lavend. comp.* ʒiij, *Tinct. Caſtor.* ʒj, *Syr. Pæon. comp.* ℥j, *Mſ. f.* Iulapium ut ſupra ſumendum. Sed incaſſum omnia. Nam paucas poſt horas mortuus eſt.

Hiſto-

Hiſtoria Febris Miliaris ex Aere frigido admiſſo Lethalis.

SEPT. 25. 1700. Evocatus ſum ad D. *Arnold*, Cereviſiarii *VVeſtmonaſterienſis* uxorem. Cui obſtetricis officium præſtitit D. *VVatſon*: Et Pharmacopœi, D. *Broughton*, in Vico vocato *Tuttle-ſtreet*.

Illa, antequam parturiret, dolore Colico, ventriculo, ut aiebat, quaſi onuſto, & ſpirituum defectu ingemuit.

Cum die ſupra dicto primùm adiverim, Aquæ ſeroſæ, ex membranis Fœtum in Vtero includentibus ſed jam diruptis, effluxerunt; & Infantis caput extra orificium Uteri internum hærebat. Nempe ex viæ anguſtiâ, capitis mole majori, ſpirituum defectu, doloreque mitiori, quàm qui ad partum ſufficeret.

De eodem ſpirituum defectu, etiam poſt partum exemptum, adeò querebatur, ut aſtantes omnes illam putarent brevi morituram. Cum autem hoc Symptoma jam idem videretur ac ante partum, idemque Pulſus; imminentis periculi nil metuens, Febrem adeſſe Miliarem palam indicavi, Puſtulaſque prædixi Miliares, tandem aliquando exituras. Ut itaque lenem Diaphoreſin conſuetâ meâ methodo excitarem, ſeq. præſcripſi.

R. *Pulv. e Chel. Cancr. comp.* ℈j, *Caſtorei* gr. iv. *Syr. Paralyſ. q. ſ.* M*ſ. f.* Bolus quamprimum ſumendus e Cochl. j. Julapii communis.

Die 26to Medicus alter magni nominis de Patientis ſalute conſulitur: Quam adhuc de Spirituum defectu & oppreſſo Pectore querentem audivimus. Ex quo præcipuè Symptomate prædixi etiam alteri Medico, Puſtulas Miliares ſuo tempore erupturas.

Ægrotæ Pulſus frequens adhuc & debilis; Calor univerſus, & ſine alterno Frigore; Urina ſanorum ſimilis; verùm à Colico dolore (forſan Alvi bis ſolutæ beneficio) libera evaſit. Ne tamen Lochia minuerentur ex Diarrhæâ, Pilulas imperavimus ſequentes ſumendas.

R. *Caſtorei* gr. vi, *Aſæ Fœtid.* gr. xij. *Laud. Lond.* gr. j. *Syr. Atripl. q. ſ.* M*ſ. f. Pilul.* nº. vj. Sumat ij urgente Alvo, & deinceps quartâ quaque horâ. Sumantur autem e Cochl. j, ſequentis Iulapii ſuperbib. hauſtulum ejuſdem.

R. *Aq. Ceraſ.* nigr. ℥viij, *Cinam. Hord.* ℥iv, *Epidem.* ʒx, *Margar.* pp. ʒj, *Sacchar. albiſſ. q. ſ.* M*ſ. f. Iulap.* ſumendum ut ſupra præſcriptum eſt, & in languoribus.

Die 27mo Ægrotam in eodem ſtatu, quo die præcedente, vidimus: Exceptâ leviori quadam cordis palpitatione. Iuſſimus itaque ut perſiſtat in uſu Pilularum cum Julapio, ſumatque gutt. xx. Salis Volat. Oleoſ. in hauſtu potûs ordinarii, & in languoribus prædictum Julapium.

Die 28, Puſtulis Miliaribus jam in conſpectum eminentibus, Spiritus minus defecerunt, mitiora ſuſpiria, minor oppreſſio Rectè etiam effluebant Lo-

Lochia, & Alvus mediocriter ſoluta fuit. Conſulimus itaque Pilulas ſine Laudano ſextâ quaque horâ ſumendas Mater verò puerperæ, mortem ex Diarrhœa pertimeſcens, obnixé rogabat ſiſteretur. Ea ut videamur ex aliquâ parte ad ejus mentem accedere, mandavimus ſequentis Julapii uſum.

R. *Aq. Menth.* ℥ij, *Epid.* ℥jß, *Confection. Fracaſt.* ʒj, *Syr. de Mecon. & de Menth, an.* ℥ß. *M. f. Julap.* de quo ſumat Cochl. iv. urgente Diarrhœa. Et ut ut perſiſtat in uſu ſalis Vol. Oleoſ. & Julapii perlati.

Die 29no, Ægrotam viſitantes, intelleximus admodum timuiſſe matrem ob Diarrhæam & illi multò largius, quàm â nobis conceſſum eſt, de Julapio præbuiſſe: Sedeſque exindè primò inſpiſſatas fuiſſe, poſtea omnino ſuppreſſas. Unde & palpitatio, pectoriſque oppreſſio, majores ſubſecutæ ſunt. Quapropter & ſequentia cenſuimus ſumenda:

R. *Croci* ℈ß. *Sumatur e Cochl.* j. *Ad. Lactis ſuperbib.* Cochl. *V. Sumat etiam Tinct. Croci gutt.* xx. *ex hauſtulo Aq. Lactis ſæpe.* Uſu etiam Croci, ad cordis palpitationem, fluxum Lochiorum, Spirituum defectum, Puſtulaſque Miliares altiùs emittendas, reſpectum habuimus: Demumquè perſiſtat in uſu Pilularum ſine Laudano, & Julapii in languoribus. Et matris importunitati cedentes, præſcripſimus etiam Julap. cum Diaſcordio in promptu habendum: dicebat enim mater, ſe id velle. Ægrotæ etiam percontanti, an ſemet in lecto erigere, & ventilabro uti liceat, necne? aſſenſus eſt alter Medicus. Atque etiam, ut in ſe collectis cortinis pateat lectus; igniſque extrueretur vel nullus vel duntaxat parvulus. Interim mihi ab illa quærenti, an ex Aere frigido, Collo vel Pectori admiſſo, quicquam mali ſentiret? reſpondet, ſemet exinde Spirituum defectum Pectoriſque oppreſſionem ſenſiſſe. Quamobrem illam obnixè rogavi, ut toto illo die calido utatur regimine; eoque potiùs, quòd ille eſſet dies Febris Lacteæ: Ne ceſſante Diaphoreſi Puſtulæ Miliares retrocederent. Sed à noſtro diſceſſu ſibi Aerem admiſit, Puſtulæque Miliares ſubitò occultabantur. Unde materiæ morbificæ in cerebrum facta eſt Metaſtaſis, ſtatimque ægra ſenſibus orbata eſt.

Cùm eventus meæ reſponderet prognoſi, ſeorſum vocatus ſum: ſed jam nullum vidi præſcribendi locum.

Ex hiſce duabus Hiſtoriis clarè conſtat, Febrem Miliarem, cum Symptomatis mitioribus incipientem, ex minimo errore fatalem ſæpe exitum habere.

Hiſtoria Febris Miliaris, *ubi quoddam Animi Deliquium maximè mirabile ſupra biduum erat continuatum.*

SEPT. 12. 1697. advocatus ſum ad D. *Hall*, ad inſigne Leopardi in *Blackman-ſtreet* propè Divi Georgii Templum habitantem, nono poſt partum die. Cui Pharmacopœus D. *Bynn*, & obſtetrix D. *Cre-*

tier, in Vico *Abchurch-lane* vulgò dicto.

Hæc puerpera annum agebat trigeſimum octavum, & ſextum jam partum enixa eſt. Conſtitutione debilis; tam ex partu ſemper difficili, quàm dolore Colico ſæpe recurrente. Quemque nuper paſſa eſt, cum Calore & Frigore alternis, & cum oppreſſione Pectoris, Spirituumque languore. Quæ Symptomata ab amicis tantummodo vapores, ut vulgò vocant, usque ad diem quo infans baptizatus eſt, communi errore, æſtimabantur. Quo die viſitantium multitudo adeò fuit obſtrepera, ut exinde Spiritus ejus, antea debiles intenſè perturbarentur, & Tremore ac Motibus Convulſivis correpta fuerit: Tantaque corporis inquietudine laboraverit, ut maritus vix potis erat eam in lecto retinere. Donec tandem, die ſcilicet illum quo advocatus ſum præcedente, in Convulſionem univerſalem incidit, & ſummo languore jacuit quaſi penè mortua.

Die ſupradicto, cum circa nonam matutinam Patientem viſitaturus ſim, mihi Domeſtici narrabant, maritum ejus meum adventum per nuncium inhibuiſſe: juſſiſſeque, ſi forte adſim, ne me in cubiculum admittant: putabat enim illam reverâ animam reddidiſſe. Et cùm, nolentibus illis, ægrotam adiverim, illam equidem abſque pulſu, abſque reſpiratione (ut per ſpeculum ori & naribus appoſitum probavi) facieque mortis pallidiſſimâ, in lecto immotam & extenſam Ego & aſtantes conſpeximus.

Nihilominus è facto ſcrupuloſiori de antecedentibus ſcrutinio conjecturam feci, mortis ſimilitudinem illam à materiæ morbificæ in totum genus nervoſum Metaſtaſi provenîſſe. Nam mihi hîc in mentem id venit, quod notatu dignum eſt in Piſciculis Tubulo vitreo incluſis & per Microſcopium inſpectis: in quibus, ſcilicet, conſpicua eſt Sanguinis Circulatio, etiam ſi mortui videantur. Prohibui itaque ne per dies aliquot hanc ægrotam ſtragulis denudarent, & non ante ſeptimanam ſepeliendam. Et multâ contentione obtinui Curcubitulas cum Scarificatione, inter Scapulas, & Femoribus internis applicari permittant; Emplaſtra Veſicatoria pone Aures & ſuper Carpis apponi; tempora & manuum volas pedumque plantas Oleo ſuccini illiniri; ſuccum Paralyſeos, & ex Hellebo-ro, Salviâ, & Floribus Betonicæ Sternutatorium Pulverem, naribus alternis vicibus inſufflari; & Hauſtum ex Aq. Lact. ℥iij, Caſtor. gr. vj, Syr. Artem. ʒvj; nec non Apozema pro D. *Bullock* præſcriptum, ſi fieri poſſit, vi in os injici.

Poſt penè biduum, die ſcilicet 13tio, circa quartam pomeridianam, miſſi ad me Domeſtici narrabant, Chirurgum, ſimul ac hanc puerperam inſpexerat, admiratione perculſum interrogâſſe, an Cucurbitulas mortuæ applicari vellent. Utcunque tamen eis morem gerens Cucurbitulas Femoribus appoſuit; at non inter ſcapulas, adeò multum rigebat. Veſicatoria etiam Carpis applicârunt. Cæterùm die ſupradicto, nempe 13tio veſperi, licet nemini-

minimum reſpiraret, viſa eſt tamen parum caleſcere. Juſſi itaque Cranii humani ℈i, cum Aq. Rutæ & Syr. Artemiſiæ, ſi fieri poſſit, in os immitti.

Die tandem. 14to, circa quartam matutinam, molliſſimè reſpirare, atque etiam deglutire incepit. Ideoque Emplaſtra Veſicatoria inter Scapulas applicanda iterum præſcripſi. Et ut gutt. xx. Salis Volat. Oleoſ. ſumat ſine vehiculo. Quo facto, Puſtulæ Miliares demum in conſpectum venere. Et in earum incrementum ſequentia ſumenda conſului.

R. *Pulv. e Chel. Cancr. comp.* ʒß. Sumatur quarta quaque hora, e Cochl. j Julapii ſequentis ſuperbibendo Cochl. iiij.

R. *Aq. Cinam. Hord.* ℥iv, *Rutæ* ℥iij, *Pæon. comp.* ℥jß, *Sacchar. albiſſ. q. ſ. Mſ. f. Iulapium.* Et ut bibat de Apozemate ex Ung. Alcis pro potu ordinario.

Die 15to loqui, ſeſeque movere valuit; & de dolore ex Veſicatoriis edidit querimoniam: Puſtulæque Miliares ſuper Pectus pullulârunt copioſiſſimè. Ideoque antea præſcripta cenſui continuanda.

Die 16to Puſtulæ molem acceperunt adhuc multò majorem, menſque illi redintegrata eſt. Nec amplius oppreſſione Pectoris, aut languore, ſed ſolâ corporis imbecillitate, laboravit. Quapropter & ſequentia præſcripſi.

R. *Pulv. e Chel. Cancr. comp. gr.* xxv. *Aq. Lact. alex.* ℥iß, *Epidem.* ʒij, *Mſ. f.* Hauſtus ſextâ quaque horâ ſumendus.

R. *Rad Scorzon. Hiſp.* ℥i, *Cort. Aurant. cond.* ʒvj, *fol. Galegæ, Meliſſ. an. Mj, flor. Cord. an.* pj, *Sem. Card. bened.* ℥ß, *Coqu. in. Aq. font. q. ſ. ad* ℔jß. Addendo Colaturæ *Syr. Limon.* ℥j. *Mſ. f. Apozema*, de quo ſumat Hauſtum ad libitum; & in languoribus Aq. Theriacalem.

Ægrotam adeò bene ſe habentem abhinc uſque ad diem 19um omiſi viſitare. Jamque ſolum Stomachica quædam amara præſcripſi, ad acuendum appetitum: Sumeretque poſt quartam noctem *Sacram Tincturam*, aquaſque *Strethamenſes* die ſequente. Quo facto, in omnium admirationem perfectè convaluit. Tametſi, ut audivi, in Nate, durante Febre, nimis compreſſa paſſa eſt Sphacelationem. Quâ Chirurgi ope ſanatâ, alios quinque vixit annos; tandemque, ut mihi ejus maritus retulit, ex dolore Colico & Convulſione eidem ſuperinductâ è vitâ diſceſſit.

Hiſtoria Febris Miliaris in Chronicum *Morbum terminantis.*

JAn. 14to, 1699. evocatus ſum ad D. *Berenberg.*, puerperam, tunc in plateâ *VValbrook* vulgò vocata habitantem. Cui ut Pharmacopœus inſerviebat D. *Basket.* Obſtetricis autem officium præſtabat D. *Taylor.* in plateâ *Pater-noſter-Ron.*

Querebatur, dum parturiret, de virium maximâ imbecillitate. Et

poſt partum, ut aſſiſtentes mihi narrabant, tantâ oppreſſione Pectoris, cum Spirituum defectu, laboravit, ut ad trahenda ſuſpiria cogeretur. Ex illis tamen Symptomatis nihil præter Hyſtericos vapores, ut vulgò vocant, ſuſpicatæ ſunt: Pridie autem ejus diei, quo me advocârunt, cùm mammas ad lactandum infantem denudâſſet, & ad relaxandam alvum ſuper aquæ calefactæ vaporem ſediſſet, frigorique multò ſemet expoſuiſſet; exinde tandem ſpirituum anguſtiâ, reſpiratione difficili, Aſthmatis convulſivi æmulâ, Tuſſique ſiccâ, adeò depreſſa fuit, ut illi mortem eſſe in propinquo exiſtimaverint.

Cùm primum illam adiverim, de prædictis affectibus, atque etiam de vigiliis querelas edidit. Pulſus illi erat frequens & debilis, & febrilis calor. Urina tamen pallida, & Lochia omnino ſuppreſſa.

Ex antecedentibus ſupra memoratis illam Febre Miliari laborare cenſui: attamen in principio mitiori. Quamdiu, ſcilicet, conſueto puerperarum regimine gubernaretur. Poſtquam autem, eo ipſo tempore, ut veriſimile eſt, quo Miliarium Puſtularum eruptio inſtabat, ſe irruenti frigori denudaverat; materiam morbificam, retrogrado motu Pectori interiori impactam, ſupradictum Aſthma creâſſe, conjectare licet. Nam ut in Pectore à me inſpecto Puſtulas tunc primò pullulantes, ita & duntaxat pauciſſimas, cernere potueram.

Statui itaque, mihi conſuetâ methodo, lenem ſudorem & continuum excitare. Et ut alia Medicamenta, convulſivo Aſthmati, reliquiſque Symptomatis, puerperiſque commoda adjungerentur. Quamobrem & ſequentia præſcripſi.

R. *Spermatis Ceti* ℈j, *Bezoar. Orient. Croci an.* ℈ß. *Syr. Heder. terreſtr. q. ſ. Mſ. f.* Bolus. ſumendus *e Cochl.* j *Aq. Lactis alex. ſuperbibendo Cochl.* x. His enim, Lochiis promovendis, Aſthmati levando, excitandis ſpiritibus, & ſudoribus magis liberis conſului. Et ut Patienti illiuſque amicis placerem, qui hanc Febrem Hyſtericum affectum æſtimârunt, atque etiam Lochia fœliciùs continuarem, Pilulas ſequentes præſcripſi.

R. *Caſtorei gr.* vj. *Aſæ fœtid. gr.* xij, *Syr. Pœon. comp. q. ſ. Mſ. f. Pil. no.* vj.

Die 15to optimè ſe habebat. Nam ex quo Bolum ſumſerat, ſpiritus fuere elevatiores, facilior reſpiratio, renovatur effluxus Lochiorum, urina coloratior, Puſtulæque Miliares ſuper Pectus magis conſpicuæ. Bolum itaque die præcedente præſcriptum cenſui reperendum. Addendo *Pulv. de gutt.* grana aliquot, ne Aſthma convulſivum recurreret. Umbilico etiam Emplaſtrum ex Taccamahacca, & Emplaſtra ſubpedalia applicanda juſſi. Et in languoribus ſumeret Hauſtum Julapii perlati: Nec non Aq. Theriacalis Cochl. ij, alternis vicibus.

Veſperi, ex leni perſiſtente ſudore, reſpiratio adhuc facilis, Puſtulæ Miliares denſiores, Spirituſque minus defecere. Ideoque ut in uſu Bolorum antea præſcriptorum perſiſteret, duxi optimum fore: Sumeretque, pro renatâ, ſucci ſimi

Equi-

Equini in *Aq. Card Bened.* & *Puleg.* infuſi & expreſſi. Nimirum, ut Lochiorum effluxus, volatilibus fimi ſparticulis, excitaretur.

Die 16to noctem intellexi præcedentem ſine ullo Symptomate Ægrotæ tranſiiſſe. Antequam verò ab illâ discesſi, reſpiratione convulſivâ iteratâ, vires ſubitò diminutas ſentiit. Præſcripſi itaque Hauſtum ſequentem.

R. *Aq. Lact. alex.* ℥iij, *Epidem. Syr. Carioph. an.* ʒij, *Lpid. Goenſ. Pulv. de gutt. an.* ℈ſ, *Mſ. f. Hauſtus.* Et poſt horas ſex ſumat etiam Bolum antea præſcriptum, Pilularumque duas tempore intermedio.

Veſperi ſudorem, ex ſumpto Hauſtu, univerſalem diminâſſe narrabant. Unde & magis extumuere Puſtulæ Miliares, & Aſthma diminutum eſt. Ideoque juſſi perſiſteret in uſu ultimò præſcriptorum omnium. Et ad flatus, qui multum attulerunt moleſtiæ, Saccharo inſtillarentur Olei Cort. Aurant. gutt. iij, & ſumerentur ad libitum.

Die 17mo, Cùm prædicta Symptomata debellari viderentur, antea præſcripta continuari conſului.

Die 18vo, ex ſudore intermiſſo, renovantur Symptomata, cum Ventriculi ægritudine, & quâdam confuſione, quaſi Delirii prodromo, conjuncta. Quamobrem, ad reſtituendum ſudorem, juſſi ut in uſu Hauſtûs perſiſtat: Addendo ſingulis Hauſtibus Bezoar. Orient. grana aliquot, Ut cum poſtero ſalviato aquam Theriacalem largè ſumeret, & Emplaſtra ſubpedalia repeterentur.

Veſperi ex ſudore copioſè renovato iterum evanuere Symptomata. Neque exinde quicquam infirmatæ vires, ſed potius auctæ fuere. Etiamſi quædam rubræ, & prurientes, miliaribus interſperſæ, vi ſudoris excreverint. Juſſi itaque ut in uſu Hauſtûs & Infuſi perſiſteret.

Die 19no. Puſtulæ Miliares cœperunt exſiccari, & omnia viſa ſunt verſus ſanitatem perfectam progredi: Solummodo ſpirituum diminutione exceptâ. Quapropter & præſcripſi uſum Hauſtus cordialis continuari.

20mo vocatus ſum circa quintam matutinam. Quippe quod ægrota in difficilem reſpirationem denuò incidiſſet: Non à Puſtulis Miliaribus receſſis; cùm hæ jam antea penitus exſiccatæ fuerint: Sed forſan à materiæ morbificæ quibusdam reliquiis, viam quaſi quærentibus qua excernerentur. Nam ex tribus ſedibus, ſponte ac ſubitò ſupervenientibus, Dyſpnœa omnino evanuit, atque Ægra quàm optimè convaluit.

Nihilominus ex illius amicis aliquis alium Medicum advocari vellet. Qui cùm adveniret, & Puſtulas Miliares, jam antea, ut dictum eſt, exſiccatas, nusquam vidit, ſed tantummodo rubras; me, quod hanc Febrem vocaverim Miliarem, irriſit: Dixitque rubras Puſtulas à ſolo ſudore poſſe oriri. Proindeque juxta indicationes quas ſumpſerat claudicantes aliquot dies præſcripſit, ſed re infecta. Deinde alius Medicus, & poſt illum tertius, atque quartus vocatus eſt. Qui omnes ignoti morbi curationem incautè ſusceperunt, donec in Chronicum tandem tranſiit. Quod ſi noverint hanc Fe-

Febrem reverâ fuiſſe Miliarem; & poſt exſiccatas Puſtulas Miliares Criſin perficiendam naturæ commiſiſſent; nullus dubito, quin Morbi lætusfuiſſet exitus. Nam ab illo momento, quo Puſtulæ Miliares etiam ſalubriter exareſcere ſolent, non infrequenter obſervavi, materiæ morboſæ reliquias vel per Inteſtina, ut in hoc caſu; vel per vias Urinarias, ut in ſequenti; vel cum Lochiis per Uterum, ut in quadam D. *King*, in Vico *Fleet-ſtreet* dicto, ſpontè & fœliciter exterminari.

Hiſtoria Febris Miliaris in Morbum Chronicum, tandemque Mortem deſinentis.

SEPT. 17mo, 1709, vocatus ſum ad D. *Bateman*. D. *Bateman*, equitis aurati uxorem. Hæc ante viginti ſeptimanas, in principio puerperii, dolore colico, oppreſſione pectoris, cum ſuſpiriis ſpirituumque defectu, nec non pulſu frequente ac debili laboravit. Ex quibus Symptomatis morbum Febrem eſſe Miliarem palam prædixi. Et ex uſu Diaphoreticum optimè ſe habere ſibi ſuæque Matri viſa eſt. Prædicta enim ſymptomata parvipenderunt. Ægrotam itaque diutius viſitare nolui. Conſului tamen, ut ſeipſam per menſem lecto affigeret, in eorum quæ præſcripſeram uſu perſiſteret, & ab infantis lactatione abſtineret.

Meo autem conſilio obtemperare noluit. Proindeque poſt quinque ſeptimanas à partu paſſa eſt recidivam, cum dolore colico & laterali, calore & Frigore alternatim recurrentibus, oppreſſione pectoris, cum ſuſpiriis, ſpirituumque defectu. Ad Lateris dolorem Sanguis fuit emiſſus; unde & auctus Languor: Et quædam ſuffocatio, Hyſterici affectus ſimilis, cum ſuſpiriis illam premebat. Quæ ſymptomata Vapores, ut vulgò loquuntur, tam Ægra quàm ejus mater æſtimârunt. Cum revera à Venæ-ſectione, catameniorum tempore, orta ſint. Nam Lochia, quæ à partu ad ſextam ſeptimanam uſque duraverant, exinde ſubitò ſuppreſſa fuere, & deinceps ad illius è vitâ exitum.

Jamque, quod ante exacerbationem Symptomantum magis frigeſceret, Morbum putârunt Febrem eſſe intermittentem: Etiamſi Puſtulæ Miliares hoc tempore fuere conſpicuæ. Nihilominus ſumpſit corticem Peruvianum ex præſcriptione Pharmacopœi. Ex quo motum materiæ, Puſtulis adhuc magis augendis aptæ, in cutis ſuperficiem impeditum, eandemque aliò tranſmiſſam fuiſſe, minimè dubitandum eſt. Primo ſuper Femur, Tibiam, pedemque; quem Chirurgus ſcarificabat: Deinde & ſuper inteſtina; ubi genuit Diarrhæam: Nec non ſuper Nervos pulmonum, ramosque Aſperæ Arteriæ capillares; ubi Aſthma, cum Tuſſi ſputatoriâ & fætidâ produxit. Verum ex emiſſo è pede ſero minimè remiſſior fuit Dyſpnœa.

A Junii 23io, ad 25um, Medicus præſcripſit Bolum *ex Pulv. e Chel.*

Cancr.

Cancr. compoſito, *Rad. Serpent. Virg. & Caſtoreo*; *Decoctum album*, *Suppoſitorium*; *Empl. Veſicat. Nuchæ*, *& pedibus Cephalicum*.

Junii 25to, Corticis Peruviani Decoctum. Die 26, Corticis Peruv. Pulverem. 28vo, Julapium *ex Aq. Lact.* ℥iv, *Menthæ*, *Cinamomi hord. an* ℥j, *Laud. liq.* ʒj, *Conf. Fracaſt.* ʒiij, *in Diarrhæam.*

Julii 8vo, *Lac Aſininum cum Pulvere Margaritarum*, *e Chelis Cancror. ſimplice*, *& Saccharo perlato. Nec non Infuſum amarum ex Abſinthio Romano & Sem. Coriandri*; *addendo Colaturæ*, *Gummi Ammoniaci Aq. Pœon*, *comp. & mirabil. an. q. ſ. diſſoluti* ʒj, *& Aq. Ceraſ. nigr.* ℥vj.

Die 9no, Corticem Peruvianum. 16to, *Bolum ex Pulvere e Chel. Cancr. comp. & Theriacâ Andromac. Et Decoctum album cum Rad. Tormentillæ.* 29no, *Infuſum amarum*, *& Pilulas ex Pulvere Millepedum.*

Aug. 3mo, *Pilulas ex Pulv. Ari comp. Myrrhæ & Syr. Balſamico. Et Decoctum ex Cortice Saſſafras, Sem. Dauci*, *Baccis Juniperi*, *Rad. Eryngii condit. & Aq. Calcis q. ſ. addendo Colaturæ Aq. Nephriticam.*

Die 17mo, In conſultatione cum alio Medico, *Pilulam Mattheuſianam.* 19no, *Veſicatoria Nuchæ & Brachiis applicanda. Pilulas ex Galbano*, *Gum. Ammoniaco*, *Croco*, *& Opobalſamo. Et Julapium perlatum.*

Sept. 6to, *Enema ex Decocto albo*, *Theriacâ Androm. & Diaſcordio. Infuſum amarum ex Radicib. Gentianæ*, *Helenii*, *Abſint. & Marrubii foliis*, *Sem. Dauci & Baccar. Iunip. in Aq. font infuſis addendo Colaturæ Vinum Chalybeatum. Et Bolum ex Diaſcordio*, *Terrâ Iaponicâ*, *& Ol. Cinamomi.*

Die 13io, Veſicatorium parvum, cum Epiſpaſtico Unguento, ad diu continuandum Ulcus. *Pilulas ex ſpecieb. Diambræ*, *Caſtoreo*, *Sale Volat. C. C. & Galbano. Et Julapium Hyſtericum.*

Hactenus tres Medici magni nominis, duoque Chirurgi non incelebres Ægrotam viſitarunt. Et hanc Morbi methodique præſcribendi Hiſtoriam, majori ex parte, ab Illâ illiusque Matre, iterum advocatus accepi.

Jam tum difficili reſpiratione, Diarrhæâ, & manuum artuumque inferorum Tumore gravata eſt: Adeo vertiginoſa & languida, ut bis uno die ne Syncope moriretur metuerint. Pulſus ei valde frequens ac debilis. Et circa meriem, Calore, Rubore, & Dyſpnœâ, quotidie affectam fuiſſe narrabant.

Horum omnium, ferè à Morbi principio, Symptomatum, tres quatuorve Cauſas fuiſſe arbatror. Quotidianum ſcilicet è lecto egreſſum, Lactationem, Venæſectionem, & è ſumptis Medicamentis imprimis corticem peruvianum. Hæc enim omnia puſtularum miliarum incremento & durationi certum eſt obſtitiſſe, & materiam morbificam in pulmones, Inteſtina, Artusque inferiores tranſtuliſſe.

De hoc Morbo, quod ſit immedicabilis, feci prognoſin. Præcipuè ob ſummam Ægrotæ imbecillitatem; &

& quod Dyſpnœa & Diarrhæa contraria indicarent.

Triſte confeſſa eſt, multùm pœnituiſſe ſe, me poſterius vocatis Medicis non aſſociatum fuiſſe: Præcipuè, quod ſuam Sororem in ſimili caſu à me ſanatam meminerit. Jam tamen à me propoſita Veſicatoria nullibi apponi voluit, etiamſi Reſpiratio difficilis & Vertigo exigerent. Fontanellas itaque inter ſcapulas aperiendas ſuaſi. Et in ventris Tormina, Diarrhæam comitantia, Spiritum Millepedum, cujus efficaciam ſæpe expertus ſum, ex hauſtu potûs ordinarii, ad gutt. xx bis in die ſumendum præſcripſi. Et ut ſextâ quaque horâ Bolum ex Spermate Ceti, Pulv. e Chel. Cancr. comp. & Croco, ad Menſes movendos, lenem Diaphoreſin excitandam, Reſpirationemque allevandam, deglutiret.

Die 20mo, in reditu meo à Regio apud *VVindeſoriam Caſtello* viſitavi ægrotam, eamque à Vertigine omnino liberam conſpexi, ejus ſpiritus haud mediocriter refectos, ventris Tormina conſopita, & ſuppreſſam Diarrhœam, ut poſtea mixturâ opiatâ non opus fuerit. Perſiſtentibus autem Dyſpnœâ, ac inferorum Artuum Tumore, & univerſâ imbecillitate indies auctâ, poſt unam atque alteram ſeptimanam obiit.

Hiſtoria Febris Miliaris cum largiſſimo Vrinæ effluxu circa finem.

JUlii 29no, 1705. D. *Loyd* Lintearius, apud Cynaræ Inſigne in plateâ *Cheapſide* dictâ, cuique D. *Basket* erat Pharmacopœus, me ad ſuam Filiolam ſeptem annos natam evocavit.

Habitudine erat tenuior, Temperie calidior. Spiritus illi vivaces, ſed facilè diſſolubiles. Diebus aliquot præcedentibus, ex Calore interno cutis aridior fuit. Pridie hujus diei, cancrum comedit. Ex quo noctu ægrotabat, & calore vehementi ſitique correpta eſt. Quibus etiam Spirituum defectus, Vomitio, Pulſus frequens ac debilis, & Urina ſanorum ſimilis acceſſere.

Et morbi Antecedentibus & Symptomatis prænovi hanc Febrem fore Miliarem. Ideoque lacteo Enemate, ad primas abluendas vias injecto, pro meo more decrevi lenem ac continuam Diaphoreſin excitare, calidæque interim & ſiccæ temperiei diluentibus favere. Præſcripſi autem ſequentem in modum.

R. *Pulv. e chel. cancr. comp. gr.* viij, *ſumantur e cochl.* j *Iulapii ſequentis, ſuperbibendo cochl. ij. vel* iij.

R. *Aq. ceraſ. nigr.* ℥viij. *Epidem.* ℥j, *Sacchari albiſſ. q. ſ. Mſ. f. Iulapium.*

His addidi Emplaſtra, ex Cephalico cum Euphorbio, & pice Burgundica, ſubpedalia.

Die 30mo viſitanti mihi narrant, Ægrotam ex Enemate Alvum ſatis dejeciſſe: Noctemque magis placidam, quàm præcedentem, illi contigiſſe. Non adeò multùm ardebat; calore tamen & frigore alternis mitius affe-

affecta fuit, vomitioque omnino ſuppreſſa. Et jam primum ſuper Pectus Puſtulæ Miliares in conſpectum venêre. Præſcripſi itaque ut perſiſteret in uſu Pulveris; & ad diluendam materiam febrilem, ſudoremque fovendum, Poſſetum Salviatum affatim potaret.

Die 31mo, Spiritus minus oppreſſi ſunt, & mediocriter refecti. Sed ex uſu Poſſeti intermiſſo paulò plus caluit; Pulſus frequentior, ſed debilis; Puſtulæ tamen Miliares aliquanto magis fuere conſpicuæ. Præſcripſi itaque Pulveris e Chel. Cancr. comp. gr. viij, totidemque Margaritarum præparat. alternis vicibus ſumenda.

Auguſti 1mo Puſtulæ Miliares ſunt tumidiuſculæ, Calorque internus minor. Externè verò paulò plus caluit, cutisque leni Diaphoreſi humectabatur. Juſſi itaque poſt ſubductam Alvum ex injectó Enemate antea præſcripta repetenda.

Aug. 2do Spiritus fuere vivaciores, Calorque adhuc minor internè. Conſului itaque perſiſteret in uſu Margarit. pp, cum Julapio quarta quaque horâ: Et ad tuendum caput Emplaſtra Veſicatoria pone aures applicanda.

Aug. 3tio non adeò equidem externè calebat: Verum puſtulæ Miliares aſpectum habebant minus laudabilem. Cenſui itaque pulverem e chelis cancr. compoſitum in uſum revocandum. Quoniam verò puellæ mater ægrè ferebat Medicamenta adeò frequenter ſumenda, ſequentia præſcripſi.

℞. *Aq. ceraſ. nigr.* ℥xij. *Epidem.* ℥iß, *pulv. e chel. canc. comp.* ʒj, *Sacch. albiſſ. q. ſ.* M. ſ. f. *Julapium*, de quo ſumat Hauſtum ſexta quaque horâ, agitata phiala tempore uſûs. Et ſumeret Margar. præp. Doſin. in omnibus intervallis. Uteretur etiam Mucilagine *ex ſem. Cydon. & Pſyll. Syr. e Rubo Idæo edulcorata.* Et Empl. ſubpedalia repeterentur.

Aug. 4to Calor erat multò intenſior, nec ſine quibusdam motibus convulſivis. Puella enim, cujus calida erat naturalis temperies, largius de Julapio potaverat, quàm debuit. Præſcripſi itaque, Julapii loco, Margarit. pp. ℈ß, ſextâ quaque horâ ſumendum, è Julapii ſequentis Cochl. j, ſuperbib. Cochl. iij.

℞. *Aq. Lact. alex.* ℥viij, *Epidem.* ℥j, *Syr. e Cort. Citr. q. ſ.* M. ſ. f. *Julap.* Et ad ſeri Sanguinis partem acriorem diluendam, ut lactis aquam alexit. ſumeret edulcoratam, inſtar potûs ordinarii. Si diaphoreſis ſuppreſſa fuerit, ſingulis aquæ prædictæ hauſtulis Spiritus C. C. gutt. iv. adderentur: Et Iulapio immiſceretur Pulveris de gutt. ℈j.

Die 5to motus quievere Convulſivi, Calor fit mitior, Spiritus animales vires ſumunt, Puſtulæque Miliares jam in principio declinationis ſunt. Quæ clare indicant, mala antea memorata Symptomata non tam à Morbo, quàm à Julapio, nimia quantitate ſumpto, proveniſſe. Juſſi itaque ut in noviſſimè præſcriptorum uſu perſiſteret. Naturæ enim non imperandum, ut bene monet *Baglivus*, ſed illius monitis parendum eſt.

Die 6to Febris adeò declinavit, ut

ut Puſtulæ Miliares deſiccari inceperint. Præſcripſi tamen, ad Febrilem Calorem ſuperſtitem extinguendum, ut Lactis aquam cum Margarit. præparatis Puella affatim bibat, & cortex Peruvianus in promptu eſſet, pro re natâ ſumendus.

Die 7mo ſummo manè advocor. Tanta enim copia, tamque ſubitò minxit Puella, ut de illâ, antequam matula afferri potuit, effluxerit Urina. Unde pertimuit mater, ne Diabetes, & deinde mors ſequerentur; ut ſuo nepoti accidiſſe ajebat. Cùm reverâ partim ex Aq. Lactis, die præcedente liberaliùs potatâ; partim è Puſtulis Miliaribus, tum exſiccatis, eveniret. Quemadmodum in antea deſcripto caſu, & in eodem Morbi tempore, materiæ morbificæ reliquiæ, ad Criſin perficiendam, per Alvum abierunt. Quod & hic forſan accidiſſet, ſi Patientis temperies minus calida, Alvus natura laxior, uſusque Margaritarum parcior fuiſſet. Et in ſimili caſu hujusmodi Morbi reliquiæ per Lochia nonnunquam expelluntur: ut D. *King*, ad Trium Regum Inſigne in *Ludgate-hill*, cui Pharmacopœus erat D. *Alen*, accidiſſe memini. Illi enim, ſtatim à Puſtulis Miliaribus penitus exſiccatis, Lochia, inſtar Sanguinis ſuper Carbones aduſti, nigricantia, ſine ullâ causâ evidenti, aut ſubſequente periculo, per horam integram emanârunt. Et quoties evacuatio neutrius prædicti generis poſt exſiccatas Puſtulas contingit, ſæpe vel Calorem internis partibus hærentem, cum preſſurâ Spirituum, deprehendo; vel quavis levi de cauſa recidivam patiuntur Ægri, & nonnunquam mortem ſubitaneam: Vel ex materiâ in Artus rejecta, aut Eryſipelas, aut Hydropicus dolensque Tumor generatur.

Hæc omnia puellæ matri ſigillatim monſtravi, quo melius eam à timore liberarem. Nihilque amplius agendum, præter virium inſtaurationem: vel Corticis Peruv. uſum, vel Pulveris Teſtacei cum Lacte Aſinino; cujus uſus ei antea bene ceſſit. Alium tamen Medicum aſſociari voluit. Eodem vero tempore ipſe evocor ad Nobiliſſ. D. *Clarendoniæ* Comitem, ut de ejus nepote, Honorabil. D. *Obrian*, conſulerem. Ideo & alter Medicus ſequentia ſolus præſcripſit.

℞. *Pulv. de gutt. Lapid. Contray. an. gr.* vj, *Caſtor. Salis Vol. C. C. an. gr.* ij, *Conf. Alcherm. ſine Moſch.* ℈j, *Syr. Pæon. comp. q. ſ. Mſ. f.* Bolus ſtatim ſumendus, & ſexta quaque horâ, ſolutus in Cochl. j. Julapii.

℞. *Decoct. albi* ℔j, *Aq. Cinam. hord.* ℥j, *Sacch. alb ſſ. q. ſ. Mſ. f.* Apozema pro potu ordinario.

℞. *Salis vol. Oleoſ.* ʒij, *ſumat gutt.* vj, frequenter in potu quovis ordinario.

Et applicentur Emplaſtra Veſicatoria Brahiis internis & inter Scapulas.

Hujus præſcripti Chartulam D. *Basket* Pharmacopœus ad me miſit. Quâ perlectâ ſtupore quodam perculſus ſum; dixique, cùm minimè retroceſſerint Puſtulæ Miliares, ſed

ſed regulariter & ſine quovis pravo Symptomate exſiccarentur, me, ex Medicamentis calorificis, & à puella calidi temperamenti ac debilitatâ ſumptis, nil melius quàm Febrem de novo accerſam, mortemque minitantem ſperare.

Nec me mea fefellit conjectura. Cum enim circa nonam veſpertinam puellam viſitaverim, ut omnia, ſecundum præſcriptum ultimo memoratum, intellexi facta fuiſſe: ita & puellam ardore vehementiſſimo, cum ſiti ingente, linguaque arida, & reſpiratione difficili, laborantem vidi. Attamen, abſente altero Medico, nihil præſcribere mihi viſum eſt.

Die proximo manè nobis, unà Puellam viſitantibus, narratum eſt, illi peſſimè tranſiiſſe noctem, & jam ardebat maximè ſitique valde urgente & Diſpnœâ afflicta fuit. Et mihi interroganti alterum Medicum, qualibus indicationibus ſatisfeciſſe propoſuerat? Reſpondet, ſe me abſente, qui ſolus Morbi Hiſtoriam enarrare potui, Puſtulas Miliares retrogradas æſtimaviſſe. At cum id fieri non poſſe monſtraverim, habitâ conſultatione, & conceſſit Medicus doſin diminuere, & ſequentia præſcribere.

R. *Lapid. Contray. Pulv. de gutt. an. gr.* iv, *Croci, Caſtor. an. gr.* j, *Syr. Pæon. comp. q. ſ. Mſ. f. Bolus ſumendus e Cochl.* j, *Julapii.* Sumeretque ad diluendos humores Decoctum album pro potu ordinario. Et ne ex Alvo adſtricta uſuque Boli Calor excitaretur, ſuppoſitorium præſcripſimus ex Melle & Sale Gemmeo.

Die 9no Calor fuit remiſſior, liberiuſque reſpiravit. Præſcripſimus itaque Enema ex Lacte Saccharato, Bolumque unum.

Die 10mo in ſtatu longè meliori Puellam vidimus; Symptomatis, à calidis Medicamentis ortis, conſopitis omnibus. Attamen ad recuperandas vires, Caloriſque interni recurſum præveniendum, Pulverem præſcripſimus ſequentem, e Cochl. j, Lactis Aſinini ſumendum, ſuperbibendo ℥ß, tepide.

R. Pulv. e Chel. Cancr. comp. Margar. pp. an. gr. vj, *Mſ. f. Pulvis.*

Die 11mo ut adhuc tutius præmuniamus puellam, ne illi febrilis Calor novaretur, conſuluimus, *Cort. Peruv. Pulv.* ℈ß, *e Cochl.* j, *Julapii* quarta quaque hora ſumendum; & pro re nata, Aq. Lactis hauſtulum. Et ad perficiendam valetudinem Rus adiret, ubi ſaniori ſtatu ſemper gaudebat.

Haud multo poſt audivi, illam iterum male valere, alioſque advocari Medicos. Id autem minime mihi diſplicebat: nam ſub eorum cura obiit; cùm antea, me illam curante ſolo, Deoque favente, tam bene illi res ceſſerit, ut é Febre mediocri tempore evaſerit.

Hiſtoria Febris Miliaris in Mammæ Apoſtema terminantis.

Junii 2do 1699, ad Viri admodum Honorab. D. *Trevor* Commun. Placitor. Juſticiarii Capitalis Uxorem, jam defunctam, circa ſui Puerperii principium, evocatus ſum. Cui Pharmacopœus erat D. *Gelſthorp*; obſtetrix, D. *Dodſon*.

Cum gracili corpore animum poſſedit tranquillum; Spiritus tamen nativos debiliores. Ante partum in Calorem internum ſæpe incidit. Poſtea doluere Dorſum & Femora, ut in Puerperis ſolent: Et, doloribus remiſſis, horrore correpta eſt; quem Febrem eſſe Lacteam putarunt Mulieres: tertio enim à partu die contigit.

Quoniam tamen Spiritus deficere ſenſit, die prædicto vocatus ſum. Cum obſervaverim Symptomata, quadam oppreſſione Pectoris ſuſpiria cogente, ſumme dejectis Spiritibus, Capitis dolore, Pulſuque frequenti ac debili, illam laborare vidi. Urina ſanorum ſimilis, Palmæ erant calidæ, Lochia effluebant, Alvusque potius acceſſit ad Laxitatem. Denudato autem Pectore, inibi numeravi Puſtulas Tres Miliares. E quibus, etiamſi pauciſſimis, ſatis apertè conſtabat, hanc Febrem eſſe Miliarem. Mihi autem id affirmanti Digniſſ. D. *Hambden*, aliæque aſtantes, vix aſſentiri voluerunt.

Attamen ex numero Puſtularum adeò parvo materiam ad eas fovendas aptam aliò tendere ſuſpicatus ſum. Ut itaque earum eruptionem leni & continua Diaphoreſi promoverem, ſequentem Hauſtum ſexta quaque hora ſumendum præſcripſi.

℞. *Aq. Lact.* ℥iij, *Pæon. comp.* ℥ß, *Pulv. e Chel. Cancr. comp. gr.* xv, *Pulv. de gutt.* ℈ſ, *Syr. Meliſſ. q. ſ. Mſ. f. Hauſtus.*

Pulverem è Chel. Cancrorum paulò minori quantitate præſcripſi, ne motum Sanguinis magis accelerem, quam Diaphoreſi jam excitatæ continuandæ par eſſet. Ad tuendos nervos, ſi Puſtulæ fortè retroceſſiſſent, addidi Pulv. de guttetta cum Aquæ Lactis majori Doſi diluente.

Præſcripſi etiam ad Capitis dolorem Emplaſtrum Veſicatorium inter Scapulas applicandum, & Empl. ſubpedalia. Et pro Alimento ut Pullorum jus ſorberet. Quod, ut magis nutritium, in hac Febre potius quàm in quavis alia, præcipue in natura debilibus, præbere ſoleo. Quibus & adjunxi ſeq. Julapium ad libitum ſumendum.

℞. *Aq. Meliſſ* ℥viij, *Cinamom. hord.* ℥iv, *Epidem.* ℥j, *Sacch. perlati* ʒij, *Mſ. f. Julapium.*

Die 3tio melius ſe habuit, ex omni parte. Attamen, ne remitteretur Diaphoreſis, præſcripſi Bolum ſequentem.

℞. *Conſ. Anth.* ʒß, *Pulv. e Chel. Cancr. comp.* ʒß, *Syr. Meliſſ. q. ſ.* Mſ. *f.* Bolus ſumendus cum Julapio.

Veſperi Febris exacerbata eſt primo

mo contingentibus Symptomatis. Quibus etiam acceſſit Reſpiratio difficilis: Nec non levior Diarrhœa, è Lochiis diminutis. Nam excrementitia materia tentabat tranſitum ab Utero ad Inteſtina. Sequentem itaque Bolum cum Julapio ſumendum præſcripſi.

R. *Conſ. Anth.* ʒß, *Theriacæ Andr.* ℈j, *Pulv. e Chel. Cancr. comp.* *Croci, an.* ℈ſ, *Syr. Meliſſæ q. ſ.* *Mſ. f. Bolus.*

Theriacam prætuli Diaſcordio, quod non ſolum moderetur Alvum; ſed & plerumque magis faveat ſudoribus. Et, omiſſis aliis Aſtringentibus, Crocum addidi, ut uberiorem Fluxum Lochiorum, ſine aſtrictione Glandularum Inteſtinalium, reſtituerem. Quæcunque enim Inteſtina aſtringunt, ſuum etiam Utero affectum imprimunt. Quod imprimis advertendum eſt, ne ex uno ſanato Symptomate aliud generetur.

Veruntamen, ne Bolus ſupradictus minus ſit efficax, ſeq. Julapium præſcripſi in promptu habendum.

R. *Aq. Ceraſ. nigr.* ℥viij, *Cinam. hord.* ℥iv, *Epidem.* ℥j, *Conſ. Fracaſt.* ʒj, *Conſ. de Hyacinth. ſine od.* ℈ſ, *Syr. de Menth.* ℥j, *Mſ. f. Julap. de quo ſumat Cochl.* iv, *poſt ſedes ſingulas.* Et ne quid mali accideret ex Opiatis, præſcripſi Veſicatoria Carpis applicanda. Quæ etiam in Diarrhœa nonnunquam proſunt, dum materiam morbificam ad exteriora revellunt.

Die 4to à ſumpto Bolo Theriacali ſomnum ſudoremque ſecutos fuiſſe intellexi. Unde & omnia Symptomata in meliorem partem inclinarunt. Neque aſtringentis Julapii opus erat. Præſcripſi itaque Bolum cum Julapio perlato repetendum. At ſine Theriaca; quod hic minus Calida ad continuandam Diaphoreſin viderentur ſufficere. Et inefficacis Medicamenti, majore quantitate quàm par eſt adhibiti, exemplum habemus in Salivatione. Hanc enim ſæpe, & præcipue in debilibus, Mercurii dulcis gr. v vel x, ſingulis noctibus ſumpta, fœlicius producunt, quàm ejusdem Medicamenti Tripla Doſis. Cujus etiam rei Teſtis eſt D. *Tindal* Pharmacopœus. Qui, cum hanc methodum cuidam Patienti præſcripſiſſem, multa admiratione dixit, ſe nil inde expectare: nuperrimè enim Doſes multò majores prædictæ Patientis Filiæ, à magni nominis Chirurgo darî, & vel undecim hebdomadas fruſtra continuari, viderat. Verum Mercurius dulcis nimiâ quantitate ſumptus Sanguinis motum adeò accelerat; ut materiam, quæ ex mediocri Doſi per Glandulas Salivales ſecerni ſolet, Vomitione aut Sedibus expellat. Et notum eſt, in Melancholicis Alvum facilius ſubduci Medicamentis Lenitivis, quam Catharticis plerisque fortioribus. Et pari modo ſudor jam profluens, Diaphoreticorum Doſin augendo vel nimis frequenter repetendo, ſæpe in ardorem deſinit.

Attamen ne ad continuandum ſudorem deeſſet materia, Apozem. ſeq. præſcripſi.

R. *Rad. Fragar. Chelid. major. an.* ℥ß, *fol. Meliſſ. Fragar. Chelid. an.* p. ij, *Sem. Card. bened.* ʒij,

flor. Cordial. an. p. ß, *Coquantur in* ℞*Aq. font. q. ſ.* *Colaturæ* ℔iß *adde* ℞*Aq. Epidem.* ℥ij, *Mſ. f. Apozema.*

Vesperi rediit exacerbatio, ſed multò levius. Bolum itaque Theriacalem repetendum præſcripſi. Deinde, poſt horas ſex, Bolum ſine Theriaca: Et emplaſtra ſubpedalia applicanda.

Die 5to Symptomata quæque vidi benigniora, Puſtulasque Miliares ad maturitatem properantes. Præſcripſi itaque ut in uſu Boli ſine Theriaca, Apozematis, & Julap. perſiſteret.

Quoniam tamen Dyſpnœam renovari poſſe ſuſpicatus ſum, ſi exacerbationes prædictæ iterentur, donec Puſtulæ exſiccatæ fuerint, alium Medicum in conſultationem vocandum monui, quem Patientis Amici nominarunt. Veſpere itaque convenientes Symptomata totum illum diem fuiſſe leviora intelleximus. Jam vero vidimus omnia, nempe Diarrhœam, Diſpnœam, Spirituumque defectum exacerbari. Præſcripſimus itaque ſequentia.

℞. *Pulv. e Chel. Cancr. comp. Conf. Fracaſtor. an.* ʒß, *Syr. Caryoph. q. ſ. Mſ. f.* Bolus ſumendus in Cochl. j, Julapii ſequentis, ſuperbibendo Cochl. v.

℞. ℞*Aq. Ceraſ. nigr.* ℥x, *Puleg. Bryon. comp. an.* ℥ij, *Margar. pp.* ʒij, *Sacch. albiſſ. q. ſ. M. f. Julapium.*

Die 6to manè, non obſtante Bolo, Patiens ſexies ſedem petiverat, noxque ei inquietè tranſiit. Nec jam Exacerbatio omnino finita fuit. Juſſimus itaque Bolum continuandum, & Veſicatoria Brachiis internis applicanda. Quibus addidimus Gargariſmum ex Decocto Plantaginis cum toto, & ſeq. Enema.

℞. *Seri Lact. Vino Hisp. ſeparati* ℥x, *Elect. e Baccis Laur.* ℥i, *Sacch. rubr.* ʒij, *Mſ. f. Enema.*

Attamen interrogatus ſeorſum à D. Hedges, Ægrotæ matre; Quid ad magnum illum Spirituum defectum ſit faciendum? Suaſi, ut in Aq. Lact. hauſtulo Croci ſumeret ℈ſ, & poſt aliquot horas repeteret.

Vesperi nobis narratum eſt, Patientem omiſiſſe Bolum cum Diaſcordio. Sed Croci, ut à me præſcripti, uſu repetito, levioribus Symptomatis diem tranſegiſſe. Nam ex leni ſudore Puſtulæ Miliares laudabili modo ſe extulerunt. A juvantibus itaque indicationem ſumentes præſcripſimus Pulverem ſequentem.

℞. *Pulv. e Chel. Cancr. comp.* ʒß, *Croci Pulv. gr.* vj, *Mſ. f.* Pulvis ſexta quaque hora ſumendus cum Julapio.

Die 7mo viſa eſt optimè ſe habere. Alvus ei mediocriter ſoluta fuit; nempe longioribus intervallis, & ſine virium jactura. Neque inde Puſtulæ Miliares diſparuere. Quamobrem, ut in uſu alterno Boli ſine Diaſcordio, & Pulveris ultimo præſcripti cum Julapio, perſiſteret decrevimus.

Vesperi Symptomata, cum difficili Reſpiratione & Diarrhœa, exacerbata ſunt. Quare & præſcripſimus Bolum cum Diaſcordio, & reliqua ut antea.

Die 8vo etiamſi Bolum ſumpſiſſet

ſiſſet cum Diaſcordio, haud tamen ita bene ſudâſſe aut dormiiſſe ac poſt Bolum Theriacalem à me præſcriptum Aſtantes aiebant. Magis enim inquieta fuit & calida, difficiliusque adhuc reſpirabat. Præſcripſimus itaque, ut in uſu Pulveris perſiſteret.

Veſpere videbatur novam pati exacerbationem. Ego verò ultimam nondum penitus finitam eſſe cenſui. Loco itaque Boli Diaſcordiali Theriacalem præſcripſimus repetendum.

Die 9no intelleximus, noctem præcedentem fuiſſe facillimam. Et jam quæque Symptomata benigna, Puſtulasque Miliares, & numero & mole auctas vidimus. Præſcripſimus itaque in Exacerbationis intervallis Bolum ſineDiaſcordio autTheriaca ſumendum. Opiata enim tempore Exacerbationis ſumpta melius operari, expertum habeo: præcipue ſi Veſicatoria ſimul applicarentur.

Die 10mo, poſt noctem valde pacatam, Ægrotam ſpirituum ſummo defectu, madore frigido & univerſali, præcipue in manibus, fractam mirati ſumus. Præſcripſimus itaque Croci ℈ß, ex hauſtulo Aq. Lact. bibendum; & ſuppoſitorium ex Melle Spec. Hier. cocto intrudendum. Ut Lap. Goenſ. ℈j; cum Croci gr. vj, ſumeret ſexta quaque hora: Hauſtumque cum Croco in langoribus & madore frigido. Nec non Apozema pectorale, cum Linctu oleoſo, ad moderandam Tuſſiculam jam primo ortam. Ne Puſtulis ad ſiccitatem tendentibus materiæ morbificæ reſiduum in Pulmones irrueret.

Diebus ſequentibus nihil præter Julapium perlatum & Crocum, in languoribus ſumendum, & Diætam Nutritiam, præſcriptum eſt. Quibus adeo vires Patientis auctæ ſunt, ut poſtea materiæ morbificæ reliquiæ in Mammarum Glandulas tuto ſecernerentur. Verum ad ejus imbecillitatem habita ratione, Pilula Tart. Quercet. aliquot vicibus ſumpta, materiæ prædictæ maturationem tardare volui. Quo facto, ita bene res ceſſit ſub cura D. *Bernard* Chirurgi Regii, ut paulatim, & pene ſine dolore, Pus generaretur, & paucis poſt diebus optime convaluerit.

Verumtamen paulo ante proximum Puerperium narravit Medico magni nominis ſe ſub præcendente, Febre correptam fuiſſe; & ex Calore, quem ſenſit interno timere ne ſimiliter recurreret. Quare ille Medicus Sanguinis ℥x Venæſectione emittendas conſuluit. Qua facta, ut Fœtum in Utero languidius moveri ſtatim ſenſerit; itaque cum ad partum ventum eſſet, adeo debilitata fuit, ut antequam illam adire potuerim, in ipſo Conatu, ad excludendum Fœtum (etiamſi hic rite poſitum) neceſſario, ſupremum diem obierit.

Hiſtoria

Hiſtoria Febris Miliaris, *ex Frigore propè Mortalis.*

SUb finem menſis Julii, 1706. vocatus ſum ad Filiam D. *Smith* in Areâ, *Bartholomevv-cloſe* vulgo vocata, ſtatim poſt partum. Cui obſtetricis officium præſtitit D. *Summers*, & D. *Springet* Pharmacopœi.

Poſt partum paſſa eſt Fluxum Lochiorum nimium; cum Pectoris oppreſſione maxima ſpirituumque defectu: nec non frequenti Pulſu ac debili, manibusque ſuperius pene frigidis. Quorum ſymptomatum, cùm nulla Cauſa, ſive ad Infantem, ſive placentam, habita ratione, apparuerit: à quodam Febrili Calore, ejus ſpiritus exhalante, & ſimul frangente Vaſorum vim retinendi, pendere videbantur, Febremque Miliarem, latentem monſtrare. Sequentia itaque præſcripſi.

R. *Pulv. e Chel. Cancr. comp.* ℈j, *Caſtor. gr.* iv, *Syr. Paralyſ. q. ſ.* M. *ſ. f. Bolus in Cochl.* j, *Julapii perlati communis ſumendus*, *ſuperbib. Cochl.* iv *vel* v. Id ſcilicet mihimet ipſi propoſui, ut, facta per Diaphoreſin ſecretione mediocri, moderer Uterinam. Nam ut Sanguinis Fermentatio aut Motus violentior ſecretionem minuit: ita & altera Evacuatio alteram. Quem duplicem Aphoriſmum, ex multiplici mea obſervatione enatum, habeo. Neque adeo tuto vel Aſtingentia præſcripſiſſem, vel Opiata. Dum ex nimio Lochiorum fluxu, hoc modo diminuto, forſan & fluxus naturalis defectus ſequeretur. Cujus rei effectus quantùm metuendi ſunt, tam Medici quàm Obſtetrices bene norunt.

Meæque in hac re conjecturæ, ſumpti Medicamenti operatio dedit Suffragium. Nam Boli uſum, ut ſpirituum antea depreſſorum elevatio, ita & Lochiorum diminutio ſecuta eſt.

Dehinc, etiamſi prænoverim, Febrem ſuam naturam brevi patefacturam: ne tamen Patientis Amici ſtudere me lucro putarent, de illa tacens, conſului, ut in uſu Boli mane & veſperi perſiſteret, in Lecto maneret, ſeque ab omnium conſortio averteret. Ut tranquilli eſſet Animi, pro Cibo ſorberet Pulli Gallinacei Brodium, nec non Decoctum Avenarum excorticatarum Vinoſum; & pro potu ordinario, poſſetum Salviatum; addendo ſingulis hauſtibus ſpiritus cornu Cervi guttas aliquot, ſi Diaphoreſis remiſſio contigerit; & in languoribus Salis Vol. Oleoſi ſimiliter. Hoc facto, Patienti in aliquot dies valedixi.

Deinde redeunti mihi narratum eſt ab adſtantibus, mea mandata diligenter illam obſervaſſe, & mediocri uſam fuiſſe valetudine; Vâporibus ſolis [ut locuti ſunt) exceptis. Spirituum enim defectum, Pectusque oppreſſum paſſa eſt, cum Vigiliis & Animi perturbationem ex obrepente ſomno. Calore enim & Frigore alternis vicibus, ſed inæqualibus inter-val-

tervallis & præcipue in ſudoris intermiſſione recurrentibus, affecta eſt. E quibus Symptomatis adhuc certius prævidi, Puſtulas Miliares, ſe tandem exhibituras.

Hujusmodi fere ſtatum Febris retinuit usque ad diem Auguſti undecimum. Ubi à prandio vocatus ſum ad illam, Syncope ex improviſo correptam: quamque brevi morituram Amici æſtimarunt. Cum illi adſim, è Lecto ſurrexiſſe intellexi, & deinde ſtatim in Syncopen incidiſſe: Nec ab eâ evaſiſſe, donec in Lectum redierit. Ego vero Puſtulas Miliares editas fuiſſe ſubolens, & ab irruente frigore retroceſſiſſe; eas equidem in denudato pectore deprehendi, ſed inter ſurgendum depreſſas.

In hoc caſu non ad vehementer calida cenſui confugiendum. Ne, nimis Sanguinis accelerando motum, Puſtularum uberiorem proventum magis que aſpectabilem impedirem. Verum iſtiusmodi potius elegi Medicamenta, quæ, cum mitiora ſint, fœlicius excitarent Diaphoreſin; &, emittendo Puſtulas, depreſſos Spiritus elevarent. Sequentem itaque in modum præſcripſi,

R Con. Acetoſ. ℈j, *Bezoar. Orien. Croci an.* ℈ß, *Syr. Paralyſ. q. ſ. Mſ. f. Bolus ſumendus e Cochl.* j, *Julapii ſequentis ſuperbib. hauſtum ejusdem.*

R. Aq. Ceraſ. nigr ℥x, *Angel. comp.* ℥jß, *Sacch. perlati q. ſ. Mſ. f. Iulap. de quo ſumat hauſtulum ut ſupra, & in languoribus. Repetatque Bolum ſexta quaque hora.*

R. Salis Vol. Oleoſ. ℥ß, *ſumat gutt.* xx *cum potus ordinarii hauſtulo aliquoties in die. Et ſubpedalia Emplaſtra applicentur.*

Die 12mo multò melius ſe habuit. Spiritus enim nec adeo depreſſi ſunt, neque perturbati; Puſtulæque magis confertæ, & expanſæ, magisque extumuere. Unde eas ex frigore retroceſſiſſe patet. Aliàs enim tantum progreſſum, tamque ſubitaneum feciſſe, minime exiſtimandum eſt. Juſſi itaque ut in uſu Boli & Julapii perſiſteret, ſumeretque in languoribus Aq. Theriacal. tenuioris Cochl. ij.

Die 13tio cum quæque viderim laudabilia, ne ſæpe viſitando tædium Patienti afferrem crearemque ſumendorum odium, ſequentia, usque ad diem decimum ſeptimum, continuanda juſſi.

R. Pulv. e Chel. Cancr. comp. ℈j, *Caſtor. gr.* iv, *Syr. Paralyſ. q. ſ. Mſ. f. Bolus ſexta quaque hora ſumendus cum julapii perlati hauſtulo.*

R. Caſtor. gr. vj, *Aſæ fœtid. g.* xij. *Syr. Paralyſ. q. ſ. Mſ. f. pilulæ* n°. vj, *ſumat* ij, *in Intervallis, ad fluxum Lochiorum continuandum.*

Die 17mo puſtulis jam exſiccatis, patiens usquequaque recte ſe habuit. Excepto quodammodo frigido madore, per interualla, recurrente. Cui ut occurrerem, prævideremque ne quid mali à puſtulis jam deletis accideret: juſſi, ut in uſu Boli dies decem perſiſteret. Et ſi è lecto ſurgendo defici Spiritus ſentiret; ſtatim in eundem rediret, Bolumque præſcriptum ſumeret. Quibus obtemperando præceptis, perfecte convaluit.

Hiſtoria Febris Miliaris, cum Delirio maxime furioſo.

MAii 24to 1699, evocatus ſum ad D. *Povvell*, in platea *Baſinghall-ſtreet* vulgo dicta, Ancillam; cui D. *Dalton* erat pharmacopœus.

Hæc primò Capitis Dolore, & Frigore Caloreque alternis, ſed mitioribus, Rure affecta fuit: Una cum magno Spirituum defectu, & pectoris oppreſſione ſuſpiria cogente. Quæ Symptomata, à menſibus obſtructis & exinde Vaporibus (ut vulgò loquuntur) provenire, Domeſtici putarunt.

Cum autem indies ingraveſcerent, primo meæ viſitationis prædicto die, illam pulſu frequenti ac debili maximoque languore vidi laborantem, Adeoque vehementer delirabat, ut penitus neſciverit reſponſa dare; vociferabaturque, etiam in Vicinorum Moleſtiam. Unde & judicavi, hanc Febrem fore Miliarem. Sed ex omisſo hactenus debito regimine, materiam puſtulis generandis aptam, partim inhærere Sanguini, & ex parte Nervis impelli.

Præscripsi itaque Enema, *ex Decoct. communis pro Clyſt.* ℥viij, *Mellis* Mercur. ℥iij, *Sacchar. rubr. q. ſ. injiciendum quamprimum*, Veſicatoria etiam Carpis applicanda, &, ab Enematis finita operatione, Bolum ſequentem ſexta quaque hora ſumendum.

R. Conſ. *Acetoſ.* ʒß, *Pulv. e Chel. Cancror. comp.* ℈j, *Croci gr.* iv, *Sem. pæon. gr.* vj, *Syr. Atripl. q. ſ.* Mſ. *f. Bolus in Cochl.* j. *julap. ſequentis ſumendus ſuperbib.* Cochl. iv.

R. Aq. Ceraſ. *nigr.* ℥viij, *Aq. pæon. comp. Syr. Atripl. an.* ℥j, Mſ. *f. julapium.*

Ad deobſtruendos Menſes pilulas ſequentes præſcripſi.

R. Aſæ fœtid. gr. x, *Caſtor. gr.* v. *Syr. Atripl. q. ſ.* Mſ. *f. pilul.* vj, *capiat* ij, *ſexta quaque hora Bolorum uſui interpoſita.*

Et in Furorem, ſi inſomnis fuerit, ut addatur Bolo circa horam quartam matutinam ſumendo, *Laud. Lond. gr.* j.

Die 25to pulſus ei, ut antea, frequens ac debilis, perſtititque vociferari. Non autem continuo deliravit. Bolum itaque cum Laudano Amici omiſerunt. proinde & ipſe Bolum ſine Laudano, cum Julapio & pilulis, continuandum præſcripſi.

Veſpere paulo melior erat Morbi facies ac matutino tempore. Cœperunt enim ſudores jam effluere, pauculæque in pectore puſtulæ Miliares pullulare. Alvus tamen, Enematis antea præſcripti vim eludens, adhuc valdè ſtricta fuit. Quamobrem & aliud juſſi injiciendum.

R. Decoct. commun. pro Clyſt. ℥viij, *Elect. Lenit.* ℥j, *Conf. Hamech.* ℥ß, *Sacch. rubri q. ſ.* Mſ. *f. Enema.*

Et ab Enematis operatione finita, ut ſumeretur Bolus ſequens.

R. Conſ. *Acetoſ.* ʒß, *pulv. Chel. Cancr. comp.* ℈j, *Syr.* Meliſſæ *q. ſ.* Mſ.

ſ. Mſ. f. Bolus quinta quaque hora ſumendus,

His addidi Mucilaginem ex Semin. Cydon, & Pſyllii Decocto Hordei extractam, & Syr. è Rubo Idæo edulcoratam; ſumendam cochleatim, ſenſimque deglutiendam.

Die 26to ab aſtantibus intellexi, ſomni paulalum obrepſiſſe patienti poſt Enema rejectum, totamque noctem continuaſſe Diaphoreſin. Plures etiam jam extitere Puſtulæ, & ſuſpiria fuerunt rariora. Præſcripſi itaque Bolum repetendum.

Veſperi mihi narratum eſt, Ægrotam omnia Symptomata de novo paſſam fuiſſe: Et in vehemente ſuo Furore ſe adeo in lecto jactasſe, ut inde ſudores ſubſiſterent. Quos ut reſtituerem, Spirituumque turbulentiam pacificarem, Camphoræ uſum, (in ſimili caſu ſæpe à me expertum) cum Emulſione ſequente conſului.

R. Sem. Papav. albi ʒij, *Amygd. dulc. excort.* n° xv, *Contund. cum decoct. Hord. q. ſ. affundendo deinde ejusdem Decocti* ℔ iij, *Edulcoretur Colatura Sacchara albo pro potu ordinario.*

Juſſi etiam ut Julapium repeteret, & Bolum cum laudano die ſequente mane.

Die 27mo dictum eſt, Patientem a ſumpto Laudano vix quicquam dormire potuiſſe. Ex uſu autem Camphoræ totam noctem perſtitit Diaphoreſis, Puſtulæque plures extitere. Juſſi itaque Bolum ſine Laudano continuandum.

Die 28vo eædem Puſtulæ Miliares viſæ ſunt incredibili conſtipari numero. Quæ attamen haud usque adeo profecerunt, quin Delirium vociferansque Furor recurrerent. Cum itaque Antimon. Diaphoretici vim, tam ad Puſtulas expellendas, quam ad compeſcendum Delirium, ſæpe expertus ſim, ſequentia præſcripſi.

R. Antimon. Diaphor. Pulv. e Chel. Cancr. comp. an. ℈ß, *Mſ. ſumantur ter de die e* Cochl. j. *Iulap. ſequentis, ſuperbib. Cochl.* v.

R. Aq. Ceraſ. nigr. ℥vj, *Meliſſ.* ℥jv, *Epidem.* ℥ij, *Syr. Meliſſæ* ℥j, *Mſ. f. Julap.*

Et ad calorem internum ac ſitim, linguamque ſordidam ac ſiccam, præſcripſi Decocti Hord. ℔ij, Syr. Viol. ℥iij, edulcoratas pro potu ordinario.

Die 29no poſt noctem multo quietiorem quam antea, Puſtulæ fiunt adhuc ampliores. Unde & Vociferatio & Delirium accepere temperamentum. Lingua tamen manusque arefactæ ſunt. Præſcripſi itaque ut Bolo addatur Lap. Prun. ℈ß; ut bibat ſingulis Diebus Apozematis ℔ij; & ut Empl. Veſicat. Tibiis applicarentur.

Die 30mo omnia Symptomata optabilia ſunt. Quare ut perſiſteret in noviſſime præſcriptorum uſu ad Junii 12. conſului. Tandem, circa Junii 16. præſcripſi Pil. Tart. Q. ℈j, ſecunda vel tertia quaque nocte ſumend. ad ſextam vicem. Quibus ſumptis, perfecte, & præter omnium Domeſticorum & Viſitantium expectationem, convaluit.

Hiſtoria Febris Miliaris cum læſa memoria.

APrilis 4to 1701, vocatus ſum ad D. *Buller* in *Nevvington-Butts*, cui ut Pharmacopœus inſerviebat D. *Hunter*.

Ille, dum Iter ad *Londinum* confecit, maximo Dorſi dolore, cum Ventriculi ægritudine, Vomitione & Dyſuria, correptus eſt. Quæ Symptomata ſibi viſa ſunt ſimpliciter Nephritica. Et Medicamenta quædam huc referentia fruſtra ſumpſit. Prædicto die ad eum acceſſi. Et quoniam Antecedentia narrando, ſpirituum defectum & ſuſpiria tacuiſſet, ſequentem præſcripſi Hauſtum Emeticum.

R. *Salis Vitrioli Vomitivi* ℨiij. *Divide in Doſes ſex. Sumantur ſingulæ ex* ♒*Aq. Iugland. comp. Cochl.* j. *ſuperbibendo hauſtum poſſeti fol. Card. bened. alterati. Et Vomitione finita, ut ſumeret Pil. Stomach. cum Gum* ℈ij, *ad Humorum & Vomitorii eliminandas reliquias, & ad mundificandas vias Urinarias, ut die ſequente mane bibat* ♒*Aquæ Strethamenſ.* ℔ij.

Die 5to ceſſabant Vomitio & Ægritudo, libereque tam per Urinam, quàm per ſedem, aqua Catharthica effluxit. Dorſi tamen perſtitit Dolor; etiamſi mitiori gradu. Caloreque ac Frigore, vicibus alternis, ſed inæqualibus, captus eſt. Pulſus etiam illi erat frequens ac debilis. Spirituumque penuria, & Pectoris oppreſſione ſuſpiria provocante, vexabatur. Unde conjecturam feci, hanc Febrem Miliarem eſſe futuram, & ſequentia præſcripſi.

R. *Lapid. Goenſ. Pulv. de gutt: an.* ℈ß, *Mſ. f. Pulvis e Iulapii perlati hauſtulo ſexta quaque hora ſumendus.*

Die 6to Languor & ſuſpiria leviora ſunt. Cum vero Dorſi dolor potius ingraveſceret; præter Pulverem antea præſcriptum, monui Enema ex Decocto communi & Melle Mercuriali injiciendum. Eoque rejecto, ut Pulv. e Chel. Cancr. comp. ℈j, ex Hauſtu ſequente ſumeret.

R. ♒*Aq. Lact. alex.* ℥iij, *Epidem. Syr. de Meconio, Ol. Amygd. dulc. an.* ℥ß, *Mſ. f. Hauſtus. Demumque, ut paretur Mucilago ad emolliendam linguam.*

Die 7mo Dolor fit mitior; ſpiritus autem perturbati ſunt & depreſſi: forſan ex ſumpto Syrupo è Meconio nocte præcedente. Præſcripſi itaque Emplaſtra Veſicatoria quamprimum Brachiis internis applicanda. Et ad continuandum Sudorem Hauſtum ſequentem.

R. ♒*Aq. Lact. alex.* ℥iij, *Epidem.* ℥ß, *Lap. Goenſ. Pulv. de gutt. an.* ℈j. *Mſ.*

Et ſpirituum defectu urgente, ut Hauſtum Julapii perlati, & Aq. Theriacal. Cochl. j, aut ij, vicibus alternis ſumeret. Et ad linguam manusque jam pauliſper trementes, ut cum Hauſtu potus ordinarii ſpiritus Lavend. comp. gutt. xx capiat aliquoties in die.

Die 8vo Puſtulæ Miliares in conſpectum venere. Ideoque multo lenior

lenior factus eſt Dorſi dolor; ſpiritusque minus defecerunt, neque adeo ſunt perturbati. Juſſi itaque ut ſumeret alternis vicibus Hauſtum ultimo præſcriptum, & Bolum ſequentem;

R. *Bezoar. Orient. Croci an.* ℈ß, *Syr. Paraliſ. q. ſ.* *Mſ. f. Bolus.*

His addidi Apozema ex Aq. Hordeatæ ℔ j, & Syr. Viol. ℥iij. Ut & Medicamentis & Puſtularum materiæ expellendæ ſit vehiculum. Nec non ad Renes Viaſque Urinarias abluendas: Alvumque plerumque ſtrictiorem, leviter relaxandam. Et Apozematis hauſtui Aq. Theriacalis aliquot Cochlearia minuſcula ſuaſi addenda.

Die 9no auctus erat Tremor, nec ſine quibusdam indiciis levioris Delirii. In quantum tamen Puſtulæ, adhuc plures majoreſque extiterunt, ſpiritusque fuerunt minus depreſſi, juſſi, ut in omnium antea præſcriptorum uſu perſiſterer.

Die 10mo ſymptomata, die præeunte mala, emendantur. Verum jam orta Tuſſis levicula moleſtiam patienti attulit. Ideoque ne materiæ morbificæ reliquiæ pulmonibus poſt puſtulas deſiccatas irruerent; ſequentem Linctum præſcripſi.

R. *Ol. Amygd. dulc.* ℥ij, *Syr. Heder. terr. Capill. Vener. an.* ℥i, *Sacch. albiſſ. q. ſ. Ms. f. Linctus.*

Et ut loco Apozematis antea præſcripti bibat ſequentem Ptiſanam inſtar potus ordinarii.

R. *Decoct. pectoral. depurat. Aq. Lact. alex. an.* ℔i, *Mſ.*

Et ut ſumat ſequentis mixturæ gutt. xx, cum hauſtu Ptiſanæ in languoribus.

R. *Tinct. Caſtor.* ʒij, *Salis Vol. Oleos.* ℥ß, *Mſ. Demumque ut in uſu Hauſtus & Bolorum perſiſteret.*

Die 11mo cum omnia pene eadem ac in die præcedente viderim, juſſi ultimo præſcripta continuanda.

Die 12mo ex noctis præcedentis vigiliis quodammodo perturbabantur ſpiritus: ſed minime defecerunt. Quoad reliqua, mediocriter etiam ſe Æger habuit; Puſtulæque in deſiccationem inclinarunt. Ne tamen Morbi reliquiæ, in ſanguinem Nervosque transferrentur; Veſicatorium inter Scapulas præſcripſi applicandum, uſumque Bolorum & Julapii perlati repetendum.

Die 15to à Febre liberatur; excepta quadam ſpirituum perturbatione levicula. Ad quam Enema repetendum juſſi; Bolumque cum Julapio mane & veſperi, & in languoribus ſumendum. Ne Medicamentorum uſui nimis ſubito deſueſceret.

Die 18vo ex Pilularum quarundam Catharticarum uſu ſenſit ſe Capite multum levari. Deinceps, etiamſi pulmones præcautione antea memorata evaſere ſalvi, ex Morbi tamen reliquiis verſus exteriora propulſis, Apoſtema fuit genitum: quod ſub cura D. *Hunter* brevi ſanatum eſt.

Ex hac Febre licet Ægroti Memoria læſa fuit maxime, exquiſitæ tamen Diætæ uſu, poſt bimeſtre ſpatium, perfecte redintegrata eſt.

N. B. Symptoma in Febre Miliari primo ſenſibile partem antea affectam fere ſemper occupare; ut in caſu jam ſupra deſcripto contigit.

Hiſtoria Febris Miliaris ex ſumpta Emulſione Lethalis.

DIe 10mo Sept. 1700, vocatus ſum ad Viri admodum Honorab. D. *Trevor* Aurigæ uxorem, in Candelariorum Societatis Ædibus habitantem, & jam puerperam; cuique pharmacopœus erat D. *Hunter.*

Tertio à partu die, febrili Horrore, Caloreque ſuccedente, Febris Lacteæ ſimili, correpta eſt. In maximum etiam languorem, pectoris que oppreſſionem cum ſuſpiriis incidit, & inſomnis diem noctem que tranſegit. Quæ Symptomata, cùm mere Hyſterica vulgo putarentur; Ægrota hæc Hyſterica etiam Medicamenta, ſed fruſtra ſumſit. Quamobrem à Digniſſ. viro D. *Thoma Lane* Equite Aurato, cui Patientis maritus olim inſervierat, viſitare illam exoratus ſum. Quam cum primo adiverim, Pulſu frequenti ac debili, perturbatis ſpiritibus, oppreſſo Pectore, ſuſpiriis Caloreque interno, laborantem vidi. Et licet Urina ejus eſſet ſanorum ſimilis; Palmæ tamen caluere. Quæ omnia ut Febris Miliaris mihi viſa ſunt indicia; ita & quædam Puſtulæ, in illius deinde denudato pectore conſpicuæ, hanc meam conjecturam, comprobarunt. Præſcripſi itaque ſecundum meam uſitatam Methodum Pulverem ſequentem, ſexta quaque hora ſumendum.

R. Pulv. e Chel. Cancr. comp. ℈j, *Croci* ℈ſs, *Mſ. f. Pulvis.*

Die 11mo Puſtulæ Miliares mirum in modum conſtipabantur. Unde & nox patienti tranſiit placidiſſime. Spirituumque perturbatio, & ſuſpiria fuere mediocria. præſcripſi itaque ut in pulveris & Julapii uſu triduum perſiſteret; ſumeretque in languoribus Spir. C. C. guttas aliquot in potu ordinario.

Die 14to puſtularum Eruptio fuit adhuc magis conſpicua; languore & oppreſſione pectoris jam devictis. Nam præter calorem internum vix quicquam mali ſenſit. Forſan autem perſtitit iſte Calor, quod Ægra diluentia, vel nondum, vel non ſatis potaviſſet. Ideoque Lactis Aquam alexiteriam inſtar potus ordinarii bibendam præſcripſi. Et ut ſumat Aquæ Theriacalis aliquot Cochlearia in hauſtu ejusdem: ad ſervandum inter potum & medicamenta æquilibrium. Præcipue, ſi vel languor & oppreſſio recurrerent, vel remitteretur Diaphoreſis. Demum, ut Veſicatoria Brachiis internis applicarentur. Tam ad puſtulas fœlicius ampliandas, quàm ad mala quæcunque Accidentia avertenda.

Diebus 15to & 16to cum eadem eſſet Morbi facies, ultimo præſcripta cenſui repetenda.

Die 17mo ex uſu Aq. Lactis intermiſſo incidit Ægrota in levem Dyſuriam. Statim itaque D. *Hunter* pharmacopœus, eoque abſente alter, acceſſitus eſt. Qui dum ſolummodo Dyſuriam præ oculis habe-

haberet; Emulſionis libram bibendam miſit. A cujus uſu ſtatim ſubſtitit Diaphoreſis, maximaque oppreſſione & Dyſpnœa prehenſa fuit. Tandem & me vocarunt. Sed antequam illam adiverim de ea conclamatum eſt, & brevi obiit.

Ex Hiſtoria jam ſupra deſcripta patet, quam maximum periculum in hac Febre ab errore, etiam minimo, pendere poteſt.

Hiſtoria Febris Miliaris, *cum Ulcere, Calculoque Renum.*

FEbr. 27mo 1707, vocatus ſum ad D. *Couts*, in Vico *Mark-lane* vulgo dicto, jam puerperam; cui D. *Hunter* ut pharmacopœus miniſtravit.

Annos aliquot ſiniſtri Lateris dolorem ſuſtinuerat. Quem à Splene genitum plerique ob id æſtimarunt, quod prope partem Lienis anticam latus occupare videretur. Cum ſiniſtri Renis antica pars eſſet revera affecta.

Ex Morbo Nephritico totum Ægrotæ genus Nervoſum imbecillitatem aliaque vitia contraxerat. In ptyalismum frequenter incidere ſolebat. Et per bimeſtre ſpatium ante partum paſſa eſt internum Calorem. Qui, [ut antea monui] ſæpe & præcipue in Gravidis paulo ante partum Febrem Miliarem præcedit. Tandem, ſine obſtetricis ope, fœtum enixa eſt.

Poſt dies aliquot dolorem primò ſenſit in ſiniſtro Latere, deinde in dextro cum horrore. Poſtea calore & frigore alternis, ſed inæqualibus intervallis, vexabatur.

Die quo illam primo viſitavi, Pulſus ei erat frequens ac debilis; lingua ſubalba & humida, fere ſanorum ſimilis: quemadmodum & Urina, ſed ſine ſedimento. Calor & Frigus irregulares habuere vices. In dorſo manus calor erat mediocris, cùm palmæ ferveſcerent. Ut ab illa dormitura avolavit ſomnus; ita & Spiritus ejus tumultuaria quadam perturbatione commoti ſunt. His etiam ſonitus Aurium, palpitatio cordis, Dyſpnœa irregulariter repetita, maximaque oppreſſio cum ſuſpiriis, acceſſere. Nonnunquam item tremuere manus: Et à ptyaliſmo omnino ſuppreſſo, Lochiiſque parce effluentibus, tum deliravit, tum motibus convulſivis levioribus correpta fuit. A quibus Symptomatis, Febrem hanc eſſe cenſui Miliarem. Et præcipue à Spirituum defectu, & pectoris oppreſſione cum ſuſpiriis; mihi hujus Febris ſignis Pathognomonicis. Et à Dyſpnœa, Tremore, & Debilitate, Febrem præcedentibus, periculoſam eſſe intellexi.

Duplicem itaque præ oculis habui indicationem. Scilicet, excitare Diaphoreſin, & ad Symptomata ſigillatim reſpicere.

Ut priori ſatisfacerem, & ad Lochia reſtituenda, Dyſpnœamque levandam, Bolum ſequentem præſcripſi.

℞. *Pulv.*

R. *Pulv. e Chel. Cancr. comp. Sperm. Ceti an.* ℈j, *Caſtor. gr.* iv, *Syr. e Mecon. q. ſ. Mſ. f. Bolus cum Julapii ſequentis hauſtu ſexta quaque hora ſumendus.*

R. *Aq. Ceraſ. nigr,* ℥x, *Bryon. comp.* ℥jß, *Sacch. albiſſ. q. ſ. Mſ. f.* Julapium, *de quo ſumat hauſtum ut ſupra & in languoribus.*

Porro ad Dyſpnœam materiamque morbificam minuendum, & caput defendendum, Veſicatorium Nuchæ applicandum juſſi.

Ad renovandum autem ptyaliſmum, Sanguinemque diluendum, eoque modo puſtularum egreſſum promovendum, & ne Dyſuria ex Empl. Veſicatorio contingeret ſequens Apozema præſcripſi.

R. *Decocti Pector.* ℔jß, *Aq. Pæon. comp.* ℥jß, *Syr. de Alth.* Iujubin. *an.* ℥j, *Mſ. f. Apozema, de quo ſumat hauſtum frequenter.*

Et ad promovendam Diaphoreſim, ut Sp. corn. C. gutt. xx hauſtui Apozematis adderentur.

Deinde ad Lateris dolorem leniendum, Hauſtum ſequentem, cum pulv. e chel. cancror. comp. ℈j, ſumendum præſcripſi.

R. *Aq. Meliſſ.* ℥ij, *Bryon. comp. Syr. de Mecon. Ol. Amygd. dulc. an.* ℥ß, *Mſ. f. Hauſtus.*

Et quo melius reſtitueretur ptyaliſmus, quoddam Gargariſma, à patiente antea probatum permiſi uſurpandum.

Ad hæc omni loquacitate & Viſitantium turba Ægrotæ interdixi. Ut ſi inſomnis fuerit, ſaltem tranquillitate frueretur. Suaſi etiam, ut poſſetum ſalviatum & calidulum affatim bibat, ad calorem internum minuendum, meliusque producendam diaphoreſin.

Die 28vo dolor Lateris multò fuit remiſſior, & jam quiete jacuit, etiamſi nox ſine ſomno præteriiſſet. Caput etiam pacatius, & Reſpiratio facilior. Pulſus tamen frequens adhuc & debilis; at cum motu magis æquabili. Quin & palpitatio cordis, Tremorque perſtitere, & convulſivorum Motuum quædam ſpecimina. Lenis tamen jam orta fuit & univerſalis Diaphoreſis. Calor item externus magis regularis, & in manu ubique ſui ſimilis. Lingua & Urina eædem ac die præcedente. Et quamvis pectus adhuc fuerit oppreſſum, ſpirituſque defecerint; rariora tamen trahebat ſuſpiria. Quibus omnibus perpenſis ſequentia præſcripſi.

R. *Pulv. e Chel. Cancr. comp.* ℈j, *Croci, Pulv. de gutt. an.* ℈ß, *Syr. Pæon. comp. q. ſ. Mſ. f. Bolus circa tertiam pomeridianam ſumendus, & deinceps ſexta quaque hora, cum Julapii ſequentis hauſtulo.*

R. *Aq. Ceras. nigr.* ℥x, *Pæon. comp.* ℥jß. *Sacch. albiſſ. q. ſ. Mſ. f. Iulap.*

Et ut Apozema antea præſcriptum continuaretur.

Cùm verò cubicularia me jam diſceſſuro ſubmiſſiori voce fuiſſet allocuta: contigit ut Ægrota putaret illam dixiſſe, ſe brevi fore maniacam. Quod ei adeo perturbavit animum ut paulo poſt in delirium (à quo ex primo meo præſcripto huc usque immunis fuerat) de novo incidit. Pharmacopœus itaque miſ-

ſus

ſus eſt indicare mihi, quod Domino *Couts* gratum foret, ſi Medicum, jam à multis annis ſibi ſuisque ordinarium, meis aſſociarem conſiliis: ut ſi forſan alio fuerim avocatus, ille in promptu eſſet.

Veſperi convenimus. Et ſtatim à conſultatione inita, iſte Medicus, primariam Indicationem pro continuanda Diaphoreſi flocci faciens, Medicamentis valde calorificis opus eſſe urget. Quibus à me rejectis, ſequentia præſcripſimus.

R. *Lapid. Goens.* ℈ß, *Oculor. Cancr.* pp. ℈j, *Croci, gr.* v. *Caſtor. gr.* iv, *Syr. Pæon. comp. q. ſ.* M*ſ. f. Bolus hora nona ſumendus in Cochl.* j, *Iulapii ſequentis ſuperbib. Cochl.* v.

R. *Aq.* M*eliſſ.* ℥vj, *Puleg. Bryon. comp. an.* ℥jß, *Ocul. Cancr.* pp. M*arg.* pp. *an.* ℈ij, *Sacchar. albiſſ. q. ſ.* M*ſ. Iulapium.*

Et ut applicentur Emplaſtra Epiſpaſtica ſuper carpis.

Martii 1mo nobis narratum eſt, patientem, nocte præcedente inſomnem fuiſſe; & jam inquietudine, calore, & delirio laborare vidimus: Medicamentum enim Sudorificum, Diluensque omiſſa fuere. Propoſui itaque Antimonii Diaphoretici uſum; Medicamenti, ſcilicet ad puſtulas Miliares emittendas nec non ad levandum delirium, à me ſæpiſſime probati. Ille vero, poſtquam diu renixus eſt, tandem mihi aſſenſit; convenitque inter nos ſequentia præſcribere.

R. *Antimon. Diaphor.* ℈j, *Lap. Goens. gr.* xij, *Caſtorei grana aliquot, Syr. Caryophil. q. ſ.* M*ſ. f. Bolus ſexta quaque hora ſumend. cum Iulapio antea præſcripto.*

Et ut Emplaſtra ſubpedalia applicarentur.

Die 2do involuntarie quidem Urina extillaverat; ſed id à Veſicatoriis, ut videbatur. Domiti enim delirii loco ſana mens rediit. Reſpiratio etiam erat facilior; Motusque Convulſivi vix quicquam ſenſibiles. Vidimusque puſtulam quandam rubram ſuper inſpecto collo. Quod alter Medicus, hanc Febrem haud eſſe Miliarem, arguere contendit. Quem errorem poſtquam illi ex aliis Symptomatis pateſeciſſem; concordi animo eadem quæ ultimo præſcripta ſunt continuari juſſimus.

Die 3io in denudato pectore Puſtulas Miliares absque ullis alterius generis conſpeximus. Unde & quæque lenita ſunt Symptomata. Quamvis enim per noctem pene inſomnis fuiſſet, ex leni tamen Diaphoreſi, quietudine, animique tranquillitate, & reſpiratione facili fruebatur.

Nihilominus ille idem Medicus, eorum loco; quorum uſu finem deſideratum obtinuimus, calida Medicamenta, ad Spiritus, ut ajebat, exaltandos, uſurpari voluit. Ego vero, poſt longam diſceptationem, cum aſſentire minime auſus ſim, ipſum, ut per ſe faceret experimentum, permiſi. Interim Pharmacopœum Cubiculariamque monui, ut horum Calidorum effectum accuratiſſime notarent. Ille vero ſequentia præſcripſit.

R. C*onf. Alcherm. ſine odor.* ℈ß, *Pulv. e chel. cancr. comp. Lapid. contray. an. gr.* xij, *Salis Succin. gr.* v, *caſtor. gr.* iij, *Syr. e cort. citr. q. ſ.* M*ſ. f. Bolus ſumendus quinta*

quinta quaque hora, ſuperbib. Iulap. ſequ. cochl. iv.

R. *Aq. Meliſſ. Lact. alex. an.* ℥iv, *Scordii comp.* ℥ij, *Bryon. comp.* ℥jß, *Margar.* pp. ℈iv, *Sacch. alb. ſſ. q. ſ. Mſ. f. Julapium*, *ſumendum ut ſupra praeſcriptum eſt & pro libitu in languoribus.*

Die 4to nobis narratum eſt, Ægrotæ noctem valde inquiete tranſiiſſe. Ita ut præ anxia quadam ægritudine ſudores calidi per totum corpus ei effuſi ſint, & (ut aſſeveravit pediſſequa) lintea mordere cogeretur. Ad hæc, maxima oppreſſione & Dyſpnœa, motibusque convulſivis magnis & frequenter repetitis afflicta fuit. Quæ omnia Pulſus frequentiſſimus & Vermicularis comitabatur.

Forſan prædicta doſis, quoad quantitatem, non adeo calorifica videatur. Cum tamen brevioribus Intervallis, & ab Ægrota, jam & antehac ad febrilem efferveſcentiam proclivi, ſumeretur; & ubi Ren ſuo proprio Morbo fuit affectus: minor doſis, inſtar majoris valere potuit.

Cæterum ille alter Medicus, cum ad conſultandum ſeceſſerimus, à me quæſivit, quid eſſet tandem faciendum? Ego vero reſpondere haud dubitavi, locum conſultandi dari nullum, nec quidem ſperandi. Ille vero à ſudoribus ſalutem promiſit. E contra, eos ex Agonia & Morbi Veneno eſſe mere colliquativos, admonui. Demum, poſt quædam alia hic illic objecta, ſequentia præſcripta ſunt.

Applicentur Empl. Veſicat. ampla & acria Femoribus internis. Et repetantur ſubpedalia.

R. *Bezoar. Orient.* ℈j, *Antimon. Diaphoret. gr* xij, *Conf. Alcherm. ſine odor.* ℈j, *Syr. Caryophi. q. ſ.* Mſ. *f. Bolus quamprimum ſumendus. ſuperbib. Julapii ultimo praeſcripti Cochl.* iv.

R. *Tinct. Caſtor.* ʒij, *Capiat gutt.* xvj, *in hauſtu potus ordinarii.*

R. *Decoct. albi.* ℔jß, *Aq. Cinam. hord.* ℥iv, *Sacchar. albi q. ſ.* Mſ. *pro potu ordinario.* Sed, antequam parata erant Medicamenta, Ægrota hæc mortua eſt.

In diſſecto Cadavere Inteſtina, ut ſæpe ſolent, flatibus valde diſtenta vidimus; & illorum vaſa capillaria Sanguine referta. Majora vero, & præcipue in peritonei interna ſuperficie, ſtagnante Sanguine quaſi nigricantia, Gangrænæ ſimilitudinem præ ſe ferebant: ſcilicet, circa dextrum Latus, ubi nuper Ægra de dolore maxime querebatur. Nam antea Latus præcipue ſiniſtrum ei doluit. Ideoque ſiniſtri Renis Parenchyma conſpeximus abſumptum, Tunicasque pure plenas, & Calculo magno, cum quibusdam parvulis infima & antica parte poſitis. Ren dexter videbatur fere ſanus; & ſimiliter Hepar, atque Uterus. Veſica vero Fellea Bile flaviſſima, & ſubflavis Lapillis diſtenta erat.

Ex his patet, dolorem diuturnum, in recenſione Symptomatum memoratum, à ſiniſtri Renis Calculo; Hecticam autem Intemperiem, ab Ulcere, & forſan à Veſicæ Felleæ Lapillis, Bilis exitum

pla-

præcludentibus, pendere: Doloremque recentem in Regione dextra à ſtagnante Sanguine. Qualem Dolorem, hoc eſt Recentem, in aliis etiam Cadaveribus Sanguinis Stagnationi conjunctum ſemper comperi.

Hiſtoria Variolarum cum Puſtulis Miliaribus.

JUlii 15. 1705. vocatus ſum ad Dominam *Bek*, D. *Bek* Mercatoris celebris Uxorem; quæ tum temporis, apud *Hamvſtedium* commorata eſt; cuique D. *Shervood* erat Pharmacopœus. Hæc, cum antea perfecta veltudine uſa fuiſſet; 13jo die Julii, dolore dorſi vehementi, cum oppreſſione pectoris, atque altis ſuſpiriis, Spirituumque defectu, correpta eſt. Ex quibus Symptomatis, Febris Miliaris ſignis Pathognomonicis, novi hanc eſſe hujus generis, Puſtulasque Miliares ſe brevi exhibituras prædixi. Et de expectandis Variolis feci etiam conjecturam: Eo magis probabilem, quod tum temporis longe lateque graſſabantur. Conſului itaque illam ad Viſitationes facilitandas, in *Londinum* deferri. Et ut tutius ſuum iter perficeret, *Pulverem ex Bezoar. Orient. & Pulv. e Chel. Cancr. comp. an.* ℈j, *ſumendum præſcripſi.*

Die 16to Variolæ cum Puſtulis Miliaribus interjectis emicuere. Præſcripſi itaque Pulv. e Chel. Cancr. comp. ℈j, cum Julapii perlati communis hauſtulo, ſexta quaque hora ſumendum. Ad præveniendam Diarrhæam Dyſpnœamque, tum decoctum album, tum pectorale, alternis vicibus bibenda. Quibus etiam proviſum eſt, ne Puſtularum Miliarium Variolarumque materiæ emittendæ deſit vehiculum: & ut melius linguæ viſcoſitas inhiberi poſſit. Præſcripſi etiam Aſtringens Gargariſma, ut ejus uſu Variolas de Faucibus repellerem.

Die 17 Puſtulæ Miliares & Variolæ numeroſius extabant. Capite, Gutture, Thorace, Ventriculo, Ægra bene ſe habebat. Oppreſſio etiam, & defectus Spirituum fuere mitiores. Tantum inſomnis erat, ut Febre Miliari correpti ſolent. Suaſi itaque ut in omnium die præcedente præſcriptorum uſu perſiſteret.

Veſpere paulum delirabat. Non à Puſtularum Miliarium aut Variolarum paucitate, ſatis enim erant numeroſæ; ſed ex perpetuis vigiliis. Ad quam Confectionem Fracaſtorii, in hac Febre vel Laudano vel Diacodio potiorem, in ſequente Hauſtu præſcripſi.

R. *Aq. Ceras. nigr.* ℥iij, *Epid.* ʒiij, *Conf. Fracaſt.* ℈j, *Mſ. f. Hauſtus perſiſtente Delirio ſumendus.*

Die 18vo à nocturno ſomno delirium pacatum fuit. Ægrota autem Embrionis recenter concepti Abortum, verum absque ullo malo Symptomate, paſſa eſt. Juſſi itaque ut in uſu antea præſcriptorum perſiſteret. Addendo Pulv. e Chel. Cancr. comp. ſingulis ſcrupulis Mar-

garit. pp. gr. vij. quo certius & à Diarrhæa & à nimio Lochiorum fluxu præcaverem.

Veſperè Variolæ ſatis erant conſpicuæ. Ægrota tamen ſumma Pectoris oppreſſione, Spirituumque defectu laborabat cum ſuſpiriis. Quæ Symptomata, cum lenem & continuam Diaphoreſin indicaverint, præſcripſi Pulv. e Chel. Cancr. comp. uſum ſine Margaritis, & cum Julapio ſeq.

R. *Aq. Meliſſ.* ℥viij, *Pæon. comp.* ℥ij, *Syr. Caryophil.* ℥j. *Mſ. f. Julap.*

Suaſi etiam ut perſiſteret in uſu Apozematis Pectoralis; addendo ſingulis Hauſtibus Spir. C. C. gutt. xx. Tum ad levanda ex oppreſſione ſuſpiria, tum ad continuandam uberiorem Diaphoreſin. Ubi enim per ſe extant Variolæ, Spiritusque elevari poſſunt ſine Diaphoreſi; ſale Volatili Oleoſo potius quam Spiritu C. Cervi utor.

Die 19no Facie atque Artus pauliſper tumuere. Variolæ autem pleræque exſiccæ, & colore quaſi corneæ videbantur. Oppreſſio etiam magna erat & ſuſpiriis conjuncta; ſed ſine Spirituum defectu. Habita itaque ratione ad Partium & Variolarum Tumorem, & Puſtularum Miliarium eruptionem, Julapium ſeq. præſcripſi.

R. *Aq. Ceras. nigr.* ℥x, *Pæon. comp.* ℥iß, *Confect. Fracaſt.* ʒj, *Spec. Conf. de Hyacinth. ſine odorat.* ℈ij, *Syr. e Mecon. & e Cort. Citr. an.* ℥ß, *Mſ. f. Iulap. de quo ſumat Cochl.* iv, *tertia quaque hora.* Eo fine, ut ex doſibus, brevioribus intervallis ſumptis, Ægra perpetuà quietudine in lecto jaceret. Eoque modo à Frigore externo, etſi non ſemper Variolarum, Veſicularum tamen Miliarium, eruptioni inimico, præcaveretur. Præſcripſi etiam ut, ad Tuſſim Dyſpnœamque ſaltem minuendas, in uſu Apozematis pectoralis perſiſteret. Et cum Variolæ jam & in Collo & in toto Corpore plenè expulſæ fuerint, loco Aſtringentis Gargariſmatis lenientem ſubſtitui.

Veſpere quiete, ſed pene inſomnis, jacuerat. In vola Manuum, ubi Cutis valde craſſa, Variolæ videbantur Veſiculæ ſero limpido plenæ; in aliis partibus quaſi exſiccæ. Præſcripſi itaque ut in Apozematis pectoralis frequenti uſu perſiſteret; ſcilicet, ad Materiam & Variolis & Salivationi præbendam. Et ad majorem cautelam, ne aut Variolæ aut Puſtulæ Miliares verſus interiora remearent; hauſtui Apozematis, Aquæ Theriacal. Cochl. j ſæpe addendum monui. Et ut Tumorem partium promoverem, hora ſomni Hauſtum ſequentem bibendum.

R. Aq. Paralyſ. ℥ij, *Theriacal.* ʒiij, *Confectionis Fracaſtorei* ℈j, *Syr. de Mecon.* ʒß, *Mſ. f. Hauſtus.*

Die 20mo omnia in eodem ſtatu perdurarunt Symptomata. Juſſi itaque ut in uſu mixturæ pacificæ antea præſcriptæ quarta quaque hora perſiſteret: Et in uſu Apozematis, Julapii, & Gargariſmatis.

Veſpere, cum eadem videretur Morbi facies, eadem quæ prius præſcripſi continuanda. Et ut Julapii ſequentis hauſtum ſumeret in languoribus.

R.

R. *Aq. Meliſſ.* ℥x, *Pæon. comp. Epidem. an.* ℥jß, *Syr. Pæon. comp. q. ſ. Mſ. f. Julapium.*

Die 21mo Ægra fere eadem ac antea. Id tantum jam querebatur, totum Corpus vehementer prurire. Præſcripſi itaque ut in uſu omnium perſiſteret: Præcipue, mixturæ pacificæ, ne inquietudine ex pruritu pateret frigori, eoque puſtulæ Miliares recederent.

Veſpere, cum in eodem ſtatu fuiſſet ac matutino tempore, viſum eſt omnia jubere continuari. Eo potius, quod ex uſu Apozematis pectoralis Gargariſmatiſque frequente omiſſo, Salivationem [ut in Variolis ficcioribus & Corneis ſolet) ſiſti viderim. Hincque patet, cur multi, circa diem à Morbi principio undecimum moriuntur. Nimirum, quod nimis parce ad diluendum attenuandumque ſanguinem, & materiam in Salivationem præparandam biberent. Unde & oneri ſuccumbit Natura, faucium ſubſidit Tumor, cum graviſſima Dyſpnœa, quæcunque expectorantia eludente; demumque ex Alvo ſemel aut bis ſoluta, vel menſium effluxu, ſubito mortem obeunt. Calida quoque Medicamenta, à multis præſcripta, Dyſpnœam ſiccitatemque Gutturis & Linguæ inferendo, ſimili Epilogo præludunt. Semper itaque uſque ab initio, & per totum progreſſum Morbi, diluentia præſcribo. Nec Cereviſiam tenuem pane toſto alteratam prohibeo; niſi Ægritudo, vel nauſea, Vomitio, vel Diarrhæa contraindicaverint.

In difficili Reſpiratione, & ubi Salivatione maxime opus eſt, Indicationes pro Medicamentis valde calidis nullas agnoſco. Cæterum, ſi forſan, non obſtante eorum uſu, Patientes evadant, viribus Naturæ referendum eſt. Partium extumeſcentiam Opiata ſatis bene promovent; & Salivationem diluentia. Calida autem Medicamenta, ſanguinis accelerando motum, utrumque inhibent. Etenim Fermentatio & Secretio contemporaneæ, nullo modo conſiſtunt. Cujus rei exemplum nuperrime vidi ſingulare in Domino *Hatſell*, cui pharmacopœus erat D. *Lancashire*. Is enim, cum mali moris variolis laboraret, & ex ſumpta Tincturæ Croci, vel Confect. Alchermes tantum puſilla doſi, Febris vehementius accenderetur, coactus ſum oculos Cancrorum, Margaritas, & ſimilia, cum diluentibus præſcribere. Quorum benigna vi Ægrotum ex orci faucibus ereptum ſanavi. Sed ad hiſtoriam præ manibus jam redeo.

Die 22do intellexi generoſam Mulierem, cujus hîc caſum narro, nocte præcedente vix dormiiſſe. Multum de Calore interno querebatur, palluitque Urina. Unde & Metaſtaſim materiæ, aut Puſtularum Miliarium, aut Variolarum metui. Præſcripſi itaque ſequentia.

R. *Decoct. Pectoral. depurat. Aq. Lact. alex. an.* ℔j, *Theriacal.* ℥ij, *Mſ. ſumat hauſtum aliquoties in die.*

Et quo melius, non ſolum Variolas, diluendo, ſed & Puſtulas Miliares, Spiritus roborando foverem, Julapium cum Diaſcordio antea præſcriptum, & alterum Cordiale, una cum diluente Julapio, viciſſim ſumenda præſcripſi.

Eeee 3 Veſ-

Veſpere in eodem ſtatu perſtitit. Ideoque eadem Medicamenta juſſi continuanda.

Die 23tio nempe à Morbi principio undecimo, Ægrota incidit in aliquanto gravius quàm hactenus periculum. Nam totam fere noctem inſomnis fuerat. Potius, ut mihi videbatur, à Puſtularum Miliarium vitio, quàm variolarum. Præſcripſi itaque *Pulv. e Chel. Cancr. comp.* ℈j, *cum Julap. perlato ſumendum octava quaque hora.*

Veſpere ter Alvus deſcenderat. Juſſi itaque Paregoricum antea præſcriptum quamprimum repetendum. Et poſt ſingulas ſedes, mixturæ cum Conf. Fracaſt. Coch. iv. bibenda; addendumque Decoctum album. Et ad alia Symptomata, ut ſint in promptu Muçilago & Gargariſma; nec non Apozema pectorale ſpiritu ſulphuris leviter acidulatum.

Die 24 narratum eſt, Febrem totam noctem intenſiorem fuiſſe. Facies Manuſque, ſed hæ minus, detumuere. Ad hæc perſtitit Diarrhæa, defecere ſpiritus, reſpiravit difficillime, & Salivatio declinavit. Quibus Symptomatis ultimo præſcripta methodo occurrendum cenſui. Addendo Oxymelitis ſcillit. Cochl. j, Aq. Cinam. hord. dilutum. Et ut Pulv. e Chelis Cancror. comp. Apozematisque pectoralis in uſu perſiſteret; cum ſpiritus Corn. C. gutt. xvj, in ſingulis hauſtibus Apozematis. Et in Diarrhæam, mixturam cum Confect. Fracaſt. ſtatim & poſt ſingulas ſedes ſumendam juſſi.

Veſpere facilius reſpirabat. Verum ex ſumpto Oxymelite ſcillitico aliquoties vomuerat. Julapii itaque ſequentis hauſtum urgente vomitu bibendum præſcripſi.

℞. *Aq. Menth.* ℥x, *Paeon. comp.* ℥iß, *Spir. Menthæ gutt.* x, *Syr. Menth.* ℥j, *Ms. f. Julapium.*

Die 25to narratum eſt Patientem nocte præcedente calore febrili valde accenſo gravatam fuiſſe; nec non delirio, Reſpiratione difficili, & Diarrhæa: Minime autem modo Paroxyſmi regularis. Variolas etiam ubique nigricantes, quaſi Gangræna tactas, apparuiſſe. At cum mane accederem, Symptomata hæc vidi maxime diminuta, & Vomitio penitus ſuppreſſa. Ad Tracheæ autem, quam nunc paſſa eſt, ſtrangulationem, Pilulas ſequentes ſumendas curavi.

℞. Caſtor. gr. vj, *Aſæ fœtid. gr.* xij, *Syr. Paralyſ. q. s. Ms. f. Pil.* n° vj. Et ut perſiſteret in uſu ultimo præſcriptorum.

Veſpere Exacerbatio febrilis, cum Vigiliis, delirio, dyſpnœa, Sedibus, Motibuſque Convulſivis, fuit repetita. Emplaſtra itaque ſubpedalia, Veſicatorium inter Scapulas, Bolumque cum Julapio ſequentem præſcripſi.

℞. *Spermat. Ceti, e Pulv. Cancr. comp. an.* ℈j, *Laud. Lond. gr. j, Syr. Paralyſ. q. s. Ms. f. Bolus ſumendus ſtatim, ſuperbibendo Julap. ſeq. Cochl.* iv *& deinceps per intervalla.*

℞. Aq. Rutæ, ℥x, *Paeon. comp.* ℥iß *Sacchar. albi q. s. Ms. f. Julapium.* Ut perſiſtat in uſu Apozematis pectoralis, & mixtura cum confect. Fracaſt. pro re nata.

Die 26to intellexi nocte Ægram perturbatam fuiſſe inquietudine & delirio, nec non ſedibus, ſpirituum defe-

deſectu; ſed ſine ſuffocatione. Imperavi itaque ut in uſu ultimo præſcriptorum perſiſteret.

Veſpere caloris exacerbatio renovatur. Mitius autem deliravit, ſedesque paulo reſtrictæ ſunt. Præſcripſi itaque omnia continuanda; & urgente delirio, Veſicatoria Brachiis applicanda.

Die 27mo relatum eſt, noctem Ægrotam peſſime ſuſtinuiſſe. Nam ex reaccenſa Febre deliravit cum vociferatione. Quamobrem & Curatrix præſcripta Veſicatoria appoſuit: Et ex ueſicis apertis tam Febris quàm Delirium multum levabantur. Juſſi itaq; ut Tinctura Corticis Peruviani in promtu eſſet. Interim ad ſitim ſedandam, ut Lactis Aquam alexit. Saccharo edulcoratam biberet, & perſiſteret in uſu reliquorum præſcriptorum pro re nata.

Obſervandum eſt, poſt apertas Veſicas Emplaſtris excitatas, Salivationem fuiſſe redintegratam, & ad diem hinc uſque quartum perſtitiſſe. Unde conſtat, in Variolis, durante Salivatione, Medicamenta calida minime ad rem eſſe; niſi magnum aliquod Symptoma indicaverit; & jam tum multum ea debere eſſe diluentia.

Eodem die circa Meridiem ad Patientem accedens, vidi illam, Inquietudine, Delirio, Dyſpnœa, Suffocatione, Sedibusque immunem. Calorem ſolummodo ſenſit internum; illius, qui Febri Miliari, vel Corticis Peruviani in Febre intermittente præpropero uſui ſuccedit, non abſimilem. Ad quem præſcripſi Margar. pp. ℈j, quinta quaque hora ſumendum, cujus efficaciam, ad hujuſmodi calorem extingendum, frequenter expertus ſum.

Veſpere Febrilis caloris erat expers, nondum tamen Alvus ſubſtitit. Volui itaque ut ſumeret perlarum pulverem in forma Boli, quo in Ventriculo & Inteſtinis diutius maneret, tranſiretque melius in venas. Et ut decoctum album Mixturamque ex Conf. Fracaſt. &c. in promptu haberet.

Die 28vo minus caluit, ſedesque pauciores ſunt. Nec recurrere reliqua mala ſymptomata. Præſcripſi itaque ut in uſu Decocti albi, Bolique cum Julapio ſexta quaque hora perſiſteret.

Veſpere in eodem ſtatu erat laudabili quo mane. Ne tamen à Veſicarum Ulceribus, nimis cito deſiccatis, morbificæ materiæ pars ſupereſſet, juſſi Veſicatoria pone Aures applicanda. Scilicet ut Cathartici vicem explerent, donec Purgatio per Alvum foret tempeſtiva. Et ut Julapii & decocti albi uſus continuaretur.

Die 29no ſimiliter ut pridie ſe habuit. Quemadmodum & diebus 30mo & 31mo. Quapropter & juſſi, ut in uſu Pilularum ex Aſa fœtida &c. & Julapii perſiſteret. Et hoc die 31mo præſcripſi Pilulæ Stomachicæ cum Gum. ʒß, hora ſomni ſumendam, & manè ſeq. Syr. Roſacei ſolutivi ℥j.

Auguſt. 1mo ter quaterve Alvus laxa fuit bonis avibus.

2do Uſa eſt Julapio & Pilulis de Aſa fœtida, &c.

3tio & 4to & deinde 5to & 6to Pilulas Catharticas & Syrupum repetendo, à Morbo periculoſiſſimo omnino convaluit.

Hiſtoria

Hiſtoria Febris Exitialis, ubi Æger ſtatim à principio ſua voce fuit privatus.

CIrca quintam diem Octobris 1709, digniſſ. Viri D. *Gulielmi Moriſoni* Armigeri Filius, ſedecim annos natus, Temperie bilioſus, & in iracundiam aliaque Animi Pathemata facile accenſus, Febre correptus eſt. In qua Tempeſtate, ab aliquot antea hebdomadis, Febris maligna Londini graſſata fuerat.

Cum primum illum viſitaverim, nulla pars ei doluit. Neque ulla Vomitione, aut Ventriculi Ægritudine, Emetici uſum indicante, tentabatur. Pulſus erat frequens ac debilis. Et usque à Morbi principio magna loquendi difficultate, cum ſtupore, affectus eſt. Quibus acceſſere Tremores ſubſultusque Tendinum; lingua arida & ſubnigra; Urina coloratior & clara, & utplurimum involuntarie emiſſa, cutisque calida & ſicca.

Hac peſſimorum Symptomatum apparente Syndrome, accitus eſt D. D. *Grevv*. Præſcripſimus Alexipharmaca ex Serpentariæ Radice, Bezoar, &c. & paucos poſt dies maculis rubris & purpureis Ægroti cuticula, imprimis ſuper Pectus, Crura, Tibiasque, fœdata fuit. Hæc Symptomata, aliquando paulo mitiora, dies quatuordecim prævalebant. Poſtea evanuere maculæ, creveruntque adeo Motus Convulſivi, ut Æger plures dies moribundus videretur.

Fere in Morbi principio Emplaſtrum Veſicatorium capiti applicandum juſſimus; ex quo recolligere mentem, & quodammodo balbutire cœpit. Deinde & in Morbi progreſſu artubus univerſis alia apponenda; imo & aliquibus renovanda. Semper enim exſiccatis Veſicarum Ulceribus ferocius ingruebant Symptomata.

Deinceps, cum dies aliquot eadem Veſperi exacerbari videremus, Corticis Peruviani tum pulverem tum Infuſum, minore Doſi viſum eſt præſcribere. Unde motus Convulſivi ſuppreſſi ſunt. Ægrotus tamen, cujus vires & ipſa caro abſumptæ fuere (ita ut in coxa, in quam cubabat, Sphaceliſmus generetur) tandem fato ceſſit.

Notatu non indignum eſt, quod Morbi decem aut duodecim ultimis dibus, adeo fœtide ſpiraret perſpiraretque Ægrotus, ut cubiculum odoratis fumigare neceſſum eſſet. Et ego ipſe, dum paulo propius illi, in os meum reſpiranti inclinarem, ſubito Ægritudine & Languore correptus, horas aliquot in patulis agris vehi coactus ſum; & inde rediens Vinum Hiſpanicum Montanum affatim inter prandium bibere.

Diſſectum eſt cadaver perita manu D. D. *Douglaſs*. Super Pectus fuſci coloris macularum congeries adhuc erat conſpicua. In Arteriis Venisque in Abdomine magis conſpicuis, nil contentum erat, præter θρόμβυς nigricantis Sanguinis, mediis

diis

diis ſpatiis ſero omnino vacuis. Haud equidem vulgare ſpectaculum. Vel quod rarius contingeret, vel ex Febribus mortuorum, rarius diſſecaremus Cadavera. Etiamſi hinc conſtet, hujusmodi cadaverum, æque ac aliorum, Anatomen, haud mediocri ex uſu fore. Proindeque hanc Febris, licet alterius generis, Hiſtoriam appoſui; tum ut exhiberem exemplum, ad Tractatus prioris Appendicem referendum; tum ut Alios alia hujusmodi Exempla, in communem Medicorum uſum ſuaderem proferre.

THOMÆ SYDENHAM,

De Febre Putridâ Variolis Confluentibus ſuperveniente.

CUm vel ætas jam provectior & in occaſum ruens, vel adverſa quacum jamdiu conflictor Valetudo, opportunum fortè ſpatium poſthac non conceſſerit, quo nuperas aliquot obſervationes à me (tametſi nimis ſerò in vitâ meâ) factas, circa *Febrem Secundariam* Variolis Confluentibus ſupervenientem, in publicum edam; veniam dabit Lector, opinor, ſi paucula quædam de hoc Affectu, quantumvis à morbo quem ſuperiùs tractavimus ſatis abhorrente, pergam ſubnectere.

Jamdiu aliàs demonſtravi quantum interſit inter variolas generis Diſtincti, & Confluentis: in hoc ſcilicet quòd qui *Diſtincto* genere laborat, vix opis medicæ indigus, ſponte ſuâ, & naturæ vi convaleſcet; niſi fortè ab initio Diaphoreſi in lectulo continuò indulſerit. Namque, uti pridem alibi adnotavi, qui *Diſcretis Variolis* laborat æger, cùm ſatis promptè ſudoribus diffluat, ac ſibi omnia bona promittat, ſi morbi, ut ſperat, virus per cutis poros hoc pacto amandaverit; diligenter ideò huic methodo inſiſtit, tum remediis Cardiacis intrò aſſumptis, tum regimine calidiore, ut par eſt, adhibito; (atque hæc eo facit lubentius, quod tum ab hac Methodo in principio ſibi melius videatur habere, tum etiam ad malè fundatam Adſtantium opinionem propiùs accedat:) Tandem verò eliminatis per διαφόρησιν particulis iſtis, quæ ad puſtularum elevationem, atque intumeſcentiam faciei debuerant facere, die *Octavo* quæ turgeſcere, & per interſtitia puſtulis interjecta inflammari debuerat facies, flaccida è contra reperitur, & albeſcunt interſtitia, licèt interim rubeſcant puſtulæ atque eleventur, etiam poſt ægri mortem. Qui ad hunc uſque diem nullo negotio manaverat ſudor, jam ſubitò ſuâque ſponte evaneſcit, neque remediis ullis Cardiacis, vel etiam calidiſſimis, revocari poteſt. Æger inte-

rim Phrenitide corripitur, anxietate, jactatione, ægritudine vehementibus; Urinam parcè reddit, ac frequenter; ac tandem pauciſſimarum horarum ſpatio amicorum ſpem fallit, & ad plures migrat. Quando idem ille ſine ullo vitæ periculo à morbo convaluiſſet, ſi naturæ rem committens, nulli ſe prorſus regimini ſubjeciſſet.

At in *Variolarum Confluentium* genere longè aliter ſe res habet: Licèt enim hæ (niſi ſanguinis ſive per pulmones, ſive per meatus Urinarios excretio primis diebus accedat) nec adſtantes admodum perterrefaciant, nec ægrum in diſcrimen aliquod vitæ adducant ad primos morbi dies; poſtea tamen iſtis diebus, ſub morbi exitu, quibus ægrum maximè periclitari jam olim monui, ita derepentè ad incitas redigitur æger ut an Vita, an Mors inſequatur, pariter incertum ſit. In horum numero *Undecimum* pono [ſi à primo morbi inſultu computes] ſc. in minimè crudo, at maximè vulgari Confluentium genere: *Decimum quartum* in crudiore adhuc; *Decimum Septimum* verò in omnium, quæ paſſim obviæ ſunt, genere crudiſſimo. Tametſi æger nonnunquam, ſed rarius, non ante *Diem Vigeſimum Primum* fato defungatur, puſtulis uſque ad id tempus ita incruſtatis exſiccatiſque, & in carnes quaſi impactis, maximè in ipſa facie, ut ad ſeparationem nullâ arte queant perduci. At verò Undecimo die æger, ut plurimum primùm periclitari videtur, Febre atrociore, inquietudine, aliiſque ſymptomatis unà invadentibus, quæ mortem in propinquo eſſe denunciant; à qua æger, niſi Ars Medica interceſſerit, plerumque opprimitur. Quod ſi hoc die non ſuccumbat morbo, utrique illi poſteriores, quos indicavimus, adhuc metuendi reſtant. Quinimo per ſpatium illud omne quod inter Undecimum & Decimum Septimum interjacet, appetente Veſpera, moleſtiſſimo inquietudinis quaſi paroxyſmo quotidiè vexatur; & Mors quaſi vi, & armis protelatur. Porrò oſtendi hanc cauſam eſſe majoris minoriſve, in his Variolarum generibus, periculi ægroto impendentis, quod ſcilicet in *genere Diſcreto* cùm Phlegmonæ ſive tumores cum inflammatione [cujuſmodi ſunt puſtulæ omnes ubi primum elevantur] pauciores extiterint, ac proinde non niſi exigua Puris quantitas in ſanguinem per Circulationis leges foret regerenda, ubi illæ jam cœperint matureſcere; nullus ex hac parte metus eſt nè Febris nimium inſurgat, cum Natura impreſſionibus in ſanguinem factis à tantillo Puris, cohibendis facilè par ſit. Cùm verò in *genere Confluentium*, ubi corpus ferè univerſum his Phlegmonis protegitur, quæ poſtmodum in Abſceſſulos totidem faceſſunt, tanta Puris vis, diebus præfatis [in quibus Puſtulæ duce Naturâ, ἀκμὴν ſuam, vel debitam maturitatem utplurimum obtinent] per venas in ſanguinem reducitur, tanta item halituum putridorum copia ab omni corporis jam quaſi ſuppurati undique ſuperficie, in ſanguinem ſubrepit, ut Febris ex hac occaſione excitata, naturæ vires penitus proſternat: atque ita extinguitur tandem æger, partim à Febre, partim à Veneno quod ſanguinis maſſam infecerat, jugulatus. Quapropter quando ægri incolumitas

uſque

uſque adeò à Variolarum paucitate, periculum verò è contra ab earundem auctiori numero pendeat; dictat Ratio, vel etiam ſenſus omnibus communis, Periti Medici eſſe ita non materiam Varioloſam, ſub principio Morbi, Regimine & Cardiacis calidioribus vehementer propellere (unde nimia fit aſſimilatio materiæ morbificæ in ſanguine contentæ, totáque corporis ſubſtantia quaſi in fomitem morbi faceſſit) ut omnem potius operam in reprimendâ tam enormi & ſubtili Inflammatione collocare debeat. Nempe educto ante omnia è brachii venis ſanguine, ſi vel levis fuerit ſuſpicio [ſive à florente ægri ætate, ſive ex eo quòd ſanguinem liquoribus Generoſis accenderit, ſive quòd vehementiores dolores in aliqua corporis parte fuerit perpeſſus, ſive denique ab immani Vomitione [Variolas jamjam exituras ad Confluentium ſpeciem referendas; poſtea verò propinato *Emetico*, ad eundem ſcopum collimabit. Cùm verò nihil æquè ægrum percalefaciat, nec proinde nimis copioſam materiæ Varioloſæ aſſimilationem æquè promoveat, atque ægri jugis in lecto decubitus: ego illum ab uſu lectuli interdiu ſemper arceo uſque ad *Sextam diem* à prima morbi invaſione, ſive ab eruptione puſtularum *Quartam*, quo tempore omne puſtularum agmen jam in conſpectu eſt. Poſthac eundem lectulo committo uſque ad morbi finem: at non pluribus denſioribuſve ſtragulis coopertum aut luculentiori in cubiculo foco illum uti ſino, quàm quibus ſanus cùm eſſet ſolebat uti. Interim Cereviſiæ tenuioris aliorúmque liquorum Refrigerantium qui ægro ſunt acceptiſſimi, uſum liberalem concedo. Quandoquidem verò non obſtante vel temperatiſſimo regimine, æger nihilominus in calores, deliria & moleſtas inquietudines frequenter incidet; *Hypnoticum* præſcribo ſingulis noctibus, ſed paulò temporiùs quàm pro recepto more, ſumendum: quoniam in hoc morbo quaſi Paroxyſmus quidam, ſive exacerbatio caloris & inquietudinis quotidie ſub veſperam ferè reperitur. Quæ hic traditur Methodus & ad præcavendum juſto uberiorem Variolarum proventum, (unde maximum ægro periculum intentatur, ut ſuprà docui,) & ad conciliandum tum incrementum Puſtulis, ubi jam omnes exierint, tum debitam poſtea maturationem, accommodatiſſima eſt.

Attamen (quod ſanè dolendum eſt, cùm florentiſſima hominum ætas hâc ferè ſtrage deleatur) tum his quæ præcipimus, tum aliis omnibus quæ hactenus invenit Ars Medica præſidiis nihil proficientibus; ſæpenumero æger, licèt uſque eò non admodum periclitetur, tamen vel *Undecimo*, quod uſu venit die, vel alio aliquo iſtorum quos variis ſpeciebus Variolarum Confluentium ceu *magis fatales* aſſignavi, vehemente Febre corripitur, unà cùm ſuffocatione & jactatione inquietiſſimâ, & de tanta ſpe decidens ſubitò moritur, attonitis & ſtupentibus amicis, qui ad hoc uſque punctum ægro benè ominabantur. In frangendo improviſo hoc morbi impetu, cùm priùs is omnia fecerit quibus præcaveri potuerat, maximoperè deſudabit Medicus. Quem in finem ſeriò per-

pendendum eſt, Febrem illam adventitiam, quæ Undecimo die Variolis Confluentibus laborantes adoritur, morbum eſſe tam ab ipſis Variolis, quàm ab iſta Febre quæ vel earum eruptionem præcedit, vel primis nonnunquam diebus à Plegmonarum Inflammatione gignitur, prorſus diverſum. Nihil enim eſt aliud quàm *Febris Putrida*, propriè dicta, particulis putreſcentibus, & à Puſtulis jam adeptis maturitatem ſuam inquinatis, in ſanguinem, uti dixi, reſorptis ortum debens, quarum noxiâ & naturæ inimicâ qualitate æger eodem tempore, & peſſimâ Febre, & Veneno laceſſitur. Quamobrem ea ſola in remediis huic malo cedere poſſe Prudens quiſpiam exiſtimaverit,* quæ ad retundendam Secundariam hanc Febrem, quam Putridam appello, maximè faciunt. Id verò nihil efficacius præſtat quàm copioſa ſanguinis eductio, quo pacto vitiatæ illæ particulæ quæ morbi ſunt fomes, confeſtim è ſanguine exulant. Neque huic Praxi, ſi quid ego judico, Variolæ in quo jam ſunt ſtatu, vel minimum intercedunt: Jam enim puſtulæ nullo modo introrſum agi poſſunt; adeò ut ſi æger hoc morbi tempore Fatis cederet & cadaver in terram frigidam exponeretur, attamen Puſtulæ jam in duritiem incruſtatæ, nec intra cutim ſe recipere, nec minimam molis ſuæ partem amittere poterint. Nec ſanè cum Variolis jam nobis res eſt, ſed cum alio prorſùs morbo, nempe *Febre Putridâ*. Has ob cauſas ſequente Methodo, à quo poſtremas de Variolis obſervationes in publicum edidi mihi comperrâ, feliciter uſus ſum; quam ſi omittas nec aliam video, nec conjecturâ aſſequi poſſum, quo pacto æger ita certò queat liberari. Cùm itaque ad has incitas redactus fuerit æger, & ex inuſitata ſymptomatum immanitate, ſtatim animam acturus videatur, niſi quis θεὸς ἀπὸ μηχανῆς præſentiſſimam opem adferat; in hoc inquam caſu, ſive alius quis iſto poſterior, ſanguinis ℥x. vel xij. ex eo brachio in quo puſtulæ rariores ſitu majorem feriendæ venæ commoditatem fecerint, quamprimùm ſunt mittendæ. Quamvis enim Paregorica, vel lectuli interdiu abdicatio primis morbi diebus, etiam omiſsâ venæ ſectione, Orgaſmo vel Paroxyſmo, cum nocte utplurimum ingruenti, debellando queant ſufficere; attamen per hos dies Febris Secundariæ, nulli alteri adminiculo ſecurè fiditur niſi copioſæ ſanguinis detractioni, qua ſolâ orgaſmus per id temporis deſæviens tutò ſedatur. Veſperi Anodynum, uti priùs, largâ doſi exhibendum eſt (ad quod jam tanquam ad ſacram Anchoram confugimus;) atque ita deinceps tàm manè quàm ſerò, alicubi etiam & hoc ſæpiùs. Eſt enim diligenter obſervandum, quòd in quibusdam Orgaſmus ita ſupra modum efferatur, ut etiam Prælarga Paregorici doſis ejuſdem impetum uſque ad 12. horarum ſpatium ſubjugare vel ſiſtere nequeat; quo in caſu omnino neceſſe eſt ut dicta doſis octava quaque hora reperatur.

Cùm verò ſub ultimis morbi diebus haud rarò accidat, ægri alvum, partim à morbi natura, partim à magna Paregoricorum vi, quorum opem planè depoſcebat Medendi ratio, ita conſtipatam eſſe ut tum ferè ſuffoce-

tur

tur ille, tum Febris ad eum gradum aſcenderit, ut jam de ægro pæne conclamatum videatur; duro huic nodo durus Cuneus aptandus eſt, & rebus ſic ſtantibus longè minus ægro periculi erit ab aſſumpto Cathartico Leniente, quàm à Febre eò vehementiæ ab alvinarum fæcum retentione profecta. Hic ego ſatis feliciter ℥iß. *Electuarii Lenitivi in Aq. ſtillatitiæ tenuioris*, (*ex gr. Aq. Cichorei, vel Aq. Lactis Alexiter.*) ℥iv. *ſolut. propinavi.* Qui quidem Hauſtus licèt tum ob alvi conſtrictionem huic Affectui ſolemnem, tum etiam ob diuturniorem Hypnoticorum uſum haud ita ſubitò ventrem exolvat, plerumque tamen ſi manè deglutiatur, ante noctem dejectiones aliquas parit. Quod ſi minùs præſtare valeat, attamen Paregoricum veſperi aſſumendum eſt; imò & citiùs, non obſtante Cathartico Paregorico nuper aſſumpto, ſi modo inquietudo ingens aut ægritudo aliqua inſignis periculum minitetur, nè æger hoc præſidio deſtitutus, dum dejectiones nos præſtolamur, luce privetur. Nec æger damni vel minimum ex hoc tam leni Cathartico capiet, ſi nihil prorſùs efficiat ad dejectionem provocandam. Si itaque primo die votis non reſpondeat, iteretur proximè ſequenti; quæ ſecunda doſis priori in ſuppetias data, rariſſimè Medici opem fruſtrabitur. At ſi primo die id egerit, ut hujus ſaburræ quantum ſatis in præſens eſt, ſubduxiſſe Medico videatur, atque Æger exindè melius ſe habere cœperit, ſecunda doſis in aliud tempus poteſt differri. Atque hâc ratione tam Venæ-ſectio quàm Catharſis per intervalla repeti poſſint, prout Febris mos, atque ægri inquietudo poſtulare videantur, donec tandem res in vado ſit. Veruntamen in Catharſeos negotio illud probè notari velim, [ne injecta ejus rei mentio longè plus damni quàm emolumenti apportet] ægrum non eſſe purgandum niſi faceſſente jam morbo, *v. gr. die decimo tertio*, aut eorum aliquo qui illum ſequuntur, nec per iſtos etiam dies, niſi ſanguis à quo ſecundaria Febris invaſit fuerat imminutus.

Sed ut quantum in me eſt, Praxi in hoc morbo ultimam manum imponam, paucula *de Sputo Sanguinis*, ut & *de Mictu ſanguineo* Variolis ſupervenientibus in medium proferre non gravabor. Utraque hæc Hæmorrhagia, ut olim adnotavi, ſub morbi initio contingit puſtulis nondum erumpentibus, vel ſi in quibusdam locis ſe oſtendant, in pleriſque tamen aliis adhuc ſub cute denſæ latent, atque ejus ſunt generis, quæ in maxime confluentes adoleſcerent, niſi jam dictum Symptoma ægri morte morbum finierit, maculæ interim purpureæ hic illic ſuperficiem corporis obſident, triſtem eventum interminantes. Verùm tametſi debita ſanguinis contemperatione maculæ ejuſmodi auferantur, attamen tam mictus ſanguinis quàm violenta ejuſdem è pulmonibus eruptio indubiè mortem prænunciare ſolent. Veruntamen tremenda hæc difficultas ſuperari etiam poſſit, & ægri vita in tuto collocari. Etenim cùm hæc Symptomata intenſæ ſanguinis inflammationi, ac proinde ſummæ ejuſdem tenuitati originem ſuam debeant; Remedia iſta, quæ ſanguinem contemperant, ac pariter quæ vi,

quâ pollent, aſtringendi incraſſandique eum minus fluxilem reddunt, Hæmorrhagiis hiſce apprimè ſuccurrunt. Quamobrem poſt unicam ſanguinis liberali manu eductionem *Paregoricum* exhibeatur, ut:

R. *Aq. papav. rhæad.* ℥ij. *Laud. liq. gut. XIV. Aceti diſtillat.* ʒiij. *Syr. de Mecon.* ℥ß, *Mſ. f. Hauſtus.*

Deinde ſequentia vel his ſimilia præſcribantur, donec Hæmorrhagia prorſus evanuerit.

℞. *Trochiſc. de Terra Lemn. & boli Armenæ ana* ℥j. *Terræ ſigilli Lapid. hæmatit. ſang. Draconis, & Corall. rubri præparati ana* ℥ß. *Maſtich. & gum. Arab. ana* ℈j. *M. f. Pulv. ſubtiliſſ. cujus cap.* ʒß. *tertia quâque horâ ex Cochl. uno Syr. de Symphyto, ſuperbibendo cochl. IV. vel V. Julap. ſequentis.*

℞. *Aqu. Plantag. & germin. Quercus ana* ℥iij. *Aqu. Cinnam. hordeat.* ℥ij. *Syr. de Roſar. ſiccis* ℥j. *spirit. Vitrioli q. ſ. ad levem aciditatem.*

Interim ſingulis noctibus Paregoricum præſcriptum propinetur.

Emulſiones item ex 4 *ſem. frig. maj.* cum *ſem. papav. alb.* magnopere conferunt.

Ceſſante verò hæmorrhagiâ, reliqua per decurſum morbi agantur, prout in *Variolarum Capite* traditur.

Antequam finem faciam, hoc adjiciam; quod quoties guttulas aliquot Laudani liquidi uſurpandas præſcribo, *Laudanum* meæ deſcriptionis intelligo; cujus formula in libro noſtro *de Morbis Acutis*, capite de *Dyſenteria* habetur. Et quòd *Syrupum de Meconio* illum volo, qui conficitur ex ℥xiv. *Capitum Papaveris* albi benè ſiccatorum, & (poſt macerationem in Aquæ font. ℔viij. ad horas 24.) probè coctorum, dein expreſſorum quàm fortiſſimè; quorum colaturæ adduntur Sacchari ℥xxiv. & in Syrupum coquitur. Has enim duas Præparationes in ſuo genere efficaciſſimas eſſe judico: præſertim *Syrupum de Meconio*, cujus ℥j. plus præſtat quàm ℥ij. alterius iſtius, in quo Papaverum capita humidiora uſurpantur, liquorque non ita fortiter exprimitur, & loco *Nigri* quandoque Capita P*apaveris Rheados* quæ paululum virtutis habent, partem ita magnam ſuppeditant. Quoties itaque non ſatis mihi conſtat de alterutrius horum Paregoricorum viribus, utrorumvis, loco *Laudani Londinenſis ſolidi* ſeſquigranum, vel etiam *gr. ij.* ſoleo præſcribere in Aqua appropriatâ ſoluta; quo pacto ab omni errore & mihi, & ægro meo caveo.

THO-

THOMÆ SYDENHAM,

De Mictu Sanguineo à Calculo Renibus impacto.

QUamvis hominis minùs cauti & prudentis eſſe videatur, obſervationem in vulgus ſpargere, cujus in ſeipſo tantùm experimentum ceperit, nemo tamen, opinor, æquus rerum arbiter ægrè feret me, qui tamdiu tantaque à *Mictu Sanguineo*, à Calculo Renibus impacto orto, fuerim perpeſſus, humanitate & miſeratione erga Sodales in hoc malo meos commotum; iis qui eodem morbo excruciari quandoque poterint, iſta remedia indicare quæ mihi aliquali levamini fuerunt, quantumlibet vulgaria, & nihili facienda fortè videantur.

Anno 1660. *Podagra* me invaſit, Paroxyſmo tum immaniore tum diuturniore, quàm priùs unquam, miſerum affligens, cùm ex hac cauſâ æſtivo tempore, vel intra, vel ſupra lectum ſubmollem jugiter ad duos menſes decumberem, finem Paroxyſmi, dolorem hebetem & obtuſum maximè in ſiniſtro Rene nonnunquam, licet rariùs, & in dextro cœpi perſentiſcere. A Podagra convaleſcenti hærebat utcunque Renum dolor, qui per intervalla quædam, nullatenus acutus, ſed ſatis tolerabilis, me ſubmonebat; nondum enim Paroxyſmo Nephritico (cujus ſunt comites dolor ingens per Ureterum ductus veſicam versùs tendens, tum Vomitio enormis) vel ſemel laboraveram. Quamvis verò nondum aderant iſta Calculi Renum indicia, cum ratione tamen judicabam, me Calculum, mole inſigniorem in Renum Pelvi geſtare; qui cùm major eſſet quàm ut ex Pelvi dictâ in Ureterum ductus elabi poſſet, prædicta ſymptomata non intulit. Quâ in re, poſt annos multos elapſos me hallucinatum non fuiſſe certò comperi. Etenim cum Brumâ Anni 1776. ſtatim à ſoluto rigidiſſimo gelu, diu multùmque obambulaſſem, urinam mox reddidi ſanguine permiſtam; idque toties mihi uſu venit, quoties vel multum itineris pedibus conficerem, vel in curru per plbatearum pavimenta veherer, quantumlibet lento equorum greſſu; quod mihi tamen non accidebat, quoties per viam Regiam lapidibus non ſtratam, licet quàm longiſſimè, curru vectaret. Urina quam tunc excernebam, tametſi terribili ſanguinis tantùm non ſinceri ſpecie prodiret, non ita diu poſt ſanguine in fundo ſeorſim grumeſcente, in ſummitate limpida & ſui ſimilis conſpiciebatur. In hujuſce mali remedium ſanguinem ſatis copioſum è brachio mitti curabam, & poſt Purgationes Univerſales, medicamenta Refrigerantia & Incraſſantia, varii generis in uſum revocabam; Diætam interea his conſectaneam adhibens, liquores acidos, acres, & attenu-

antes

antes ſollicitè devitans. Cùm autem neque iſta, neque alia permulta, quæ numerare longum eſſet. quicquam prodeſſent; & metuens calculum, quem grandiorem eſſe ſuſpicabar quàm ut expelli poſſet, Aquis Chalybeatis ad exitum ſollicitare, tandem ſpem, rei benè gerendæ prorſus amiſi; idque eo potiſſimum nomine, quod obſervâram ſenes aliquot mihi notos, ſibi mortem acceſſiſſe, dum hujuſmodi remediis incaſſum morbi curationem molirentur. Stetit itaque ſententia non amplius tentare, at vitato tantum quàm potui maximè corporis motu, ab hoc effectu mihi cavere. Tandem verò animo fortè recolens, quàm mirè nonnulli deprædicent ſeminis *Fraxini* vim Lithontripticam, ſubiit cogitare quòd ſi ſemen ejuſmodi virtute polleret, omnino veriſimile eſſet *Mannam* Fraxini adhuc plus poſſe. Cùm Manna quam habemus, docente Botanographo τῷ πάνυ Dno. *Ioh. Ray* poſt alios Scriptores, neque Mel Aëreum eſt, nec Ros aliqui Cœleſtis; ſed liquor potiùs, tam è foliis, quàm è trunco & ramis Fraxinorum in *Calabriâ* naſcentium, exudans; de cujus rei veritate idem dum in *Italia* peregrinaretur certior factus eſt ab eruditiſſimo Medico, qui ex ramulis & foliis linteo à ſe curioſè contectis Mannam [qui eſt ſuccus ut dixi] ſæpiùs collegit. *Vid. Ioh. Ray. Catalogum plantarum Angliæ.* Experimentum itaque facturus, Mannæ ℥ijß in ſeri lactis ℔ij ſolutæ hauſi pauxillum ſucci limonum ſubinde, dum purgarer, deglutiens; quo & Catharticum acuerem, quod ſegniùs operari ſolet, & ventriculo minùs ingratum redderem. Ab hujuſce remedii uſu vix dici queat, quantum ego levaminis circa Renum regionem perceperim; licèt enim anteà non ſemper dolerent Renes, tamen pondere quodam gravativo & moleſto ſenſu afficiebantur. Quod cum ita feliciter mihi ceſſit, idem Catharticum ſingulis Hebdomadis ſtato quodam die ad menſes aliquot continuos in uſum revocabam; & poſt ſingulas Catharſeos vices meliùs me habuiſſe planè ſum expertus, donec tandem etiam rudiorem Currûs conquaſſationem ferre potuerim; ab hoc ſymptomate prorſus liberatus uſque ad Veris tempus jam proximè elapſum. Quo appetente, cum per prægreſſam hyemem ferè omnem Podagrâ laboráſſem, & quæ nimiâ corporis ad motum inhabilitate, quieti & ἀκινησίᾳ magis quàm aliàs ſolebam, indulſiſſem, rediit denuo ſanguinis mictus. Hic ego an ad Catharſin me iterum reciperem, hærebam dubius; quoniam nuperis hiſce annis omni corporis ſubſtantiâ in Podagræ ſedem & fomitem quaſi perverſâ, Catharticum, quantumlibet lene, diutinum Podagræ Paroxyſmum certò certius accerſebat. Tandem animo ſuccurrebat, quòd ſi Paregoricum ſingulis noctibus poſt purgationem adhiberem, quo tumultus à Cathartico excitatus ſedaretur, poſſe me priſtinam methodum Mannæ ſemel in hebdomade capiendæ tutò reſumere. Uncias itaque duas cum ſemiſſe in ſeri lactis ℔ij. diſſolutas manè hauſi, & ſerò guttas xvj. *Laudani liquidi* in Cerevitiæ tenui dormiturus adjeci. Et Mannam & Laudanum dicto modo repetens bis in Septimana ad ſex vices. Poſtea verò Mannâ ſemel in ſeptimana

tantum

tantum uterer, humorum illuvie jam ita copioſè à Cathartico ſubductâ, ut à Podagra minùs metuendum erat. Cùm tamen mea mihi ratio planè dictaverit, quòd ſi facultate aliqua, ſive diſſolvente, ſive alio quovis modo Lithontripticâ, fuerit inſignita Manna, omnino eſt neceſſe ut Medicamentum, quale eſt Laudanum, validè adſtringens, remedii, in quo ſpem collocaveram, efficacem ac vim quadantenus infringat; ſatius eſſe duxi Hypnoticum miſſum facere cùm jam ſemel tantum in ſeptimana alvum ſolverem. In qua Methodo jam ad menſes aliquot perſtiterim, eundem ſeptimanæ diem ubique Catharſi dicans; nec me ab hoc meo more, ex quacunque data anſâ dimoveri paterer. Licèt à prima remedii hujus doſi dolor qui in dorſo erat, remittebat, uti priùs, tamen non ita diu poſt repetita Catharſis Podagræ ſignum dedit; quod nunc Artubus, nunc Viſceribus, bellum cœpit indicere, at hæc morbi tantamina Laudanum fortiter repreſſit. Cùm hæc mihi Medendi Ratio hactenus bene verterit, in eadem perſeverandum mihi eſſe judicabam, tam ad præcavendum mictûs ſanguinis recurſum, quàm ad immuniendum aliquantulum calculi fomitem. Quod tandem votis reſpondit, Hæmorrhagia iſta ex quo Tractatulum hunc primùm edidi prorſus evaneſcente, proindeque Mannâ in totum abjecta. Purgationem itaque quod attinet (modo ſanguinis mictus urgeat, & ſolùm Cathartico hoc lenitivo, Mannâ ſcilicet, & ſecundum Methodum ſuprà à me traditam ſubducatur alvus] jam retractanda mihi eſt ſententia illa mea quam in Scripto de Podagra olim evulgaveram; nempè Podagra affectis minimè conducere, ut vel initio, vel in declinatione; vel per Paroxiſmorum intervalla purgentur.

Nec ſi miſerum fortuna Sinonem
Finxit, vanum etiam mendacemque improba finget.

Nondum enim in mentem mihi venerat, Paroxyſmum quem à tumultuante Cathartico excitandum metuebam, exhibito ſub noctem Hypnotico prohiberi potuiſſe. Nihilominus ſi Podagram ſolùm reſpiciamus, Evacuationes qualeſcunque plurimum, nocent, ac proinde nequaquam ſunt admittendæ, niſi Symptoma dictum earundem uſum omnino poſtulaverit.

De *Regimine & victûs* ratione, quæ utrovis horum Affectuum laborantibus competere mihi videntur, [quando nihil eorum præterire velim quæ iſtis uſui eſſe poterint qui iiſdem, quibus cum Ego, morbis confligantur] hæc addo. Manè lecto exſurgens, Decoctionis *foliorum Tea* cyatum unum alterumve exicco; dein curru ad meridiem uſque geſtatus, & domum reverſus, quovis ciborum generè mihi grato & eupepto *modicè* (id enim ante omnia ſemper, & diligenti cum cura tenendum eſt] me reficio; ſtatim à prandio per ſingulos dies vini Canarini plus aliquid quartâ parte Libræ [ſeu Pintæ) vulgaris ad promovendum ciborum in ventriculo Concoctionem, & ad Arthritidem à viſceribus procul arcendam, haurire ſoleo. Pranſus iterum Rheda vector, &

quoties per occupationes meas non deſtineor, Rus peto, aëris ſalubrioris inſpirandi gratia, ad milliora duo vel tria. Cereviſiæ tenuioris hauſtus mihi pro cœna eſt; ſed & hunc repeto etiam in lectulo, me jam ſomnum compoſiturus, idque eo fine ut hoc Julapio ſuccos acres calidoſque in renibus ſtabulantes, è quibus fit calculus, refrigerem ſimul ac diluam. Ego verò & hîc & inter prandendum Cereviſiam tenuem lupulatam, Cereviſiæ non Lupulatæ, quantumlibet tenui ac miti, præferendam cenſeo. Licèt enim non Lupulata, mollitie ac lubricitate quâ pollet, ad ſubducendum calculum jam in Renibus concretum magis faciat; attamen Lupulata, ob levem illam ſtipticitatem quam impertiunt Lupuli, minus facit ad ſabuli vel materiæ calculoſæ generationem, quam facit non Lupulata, cujus & viſcidior eſt ſubſtantia, & lutulentior. Quo die Catharſi defungor, ex Pulli carnibus prandium mihi eſt; vinum tamen Canarinum pro more meo ſuperbibo. Mihi curæ eſt, præſertim hyeme, ut lectum temporiùs petam: quo nihil magis confert ad Concoctiones rectè perficiendas, & conſervandum pariter tenorem illum atque ordinem, qui naturæ jure debetur. Sicuti ex adverſo, Nocturnæ lucubrationes, Senum cum Morbo Chronico qualicunque conflictantium, tum Concoctiones omnes imminuunt ac depravant, tum eorundem principio Vitali vulnus haud facilè Medicabile infligunt. Illud etiam ſedulò obſervo, ad præcavendum à Calculo mictum ſanguineum, ut quoties per Plateas ad longius aliquod intervallum curru vehendus ſim [Geſtatio enim, vel ad maximam quamlibet, diſtantiam, per vias lapidibus non ſtratas minimè officit mihi] non prius rhedam ingredior quàm hauſtum Cereviſiæ tenuis paulo liberaliorem ingeſſero, quem pariter itero ante regreſſum domum verſus, ſi fortè alicubi diutius fuerim commoratus; quo pacto ſemper mihi à mictu ſanguineo ſatis eſt præcautum. At quoad Podagram hoc unum adjiciam. Nuperis hiſce annis ex errore aliquo circa ſex res non naturales commiſſo, mihi retroceſſio ſubinde materiæ Podagricæ accidit; cujus ſigna ſunt ægritudo ingens, cum vomituritione, & aliquali ventris dolore. Artus interim ex improviſo doloris ſunt expertes, ac ad motum plus ſolito habiles. In hoc caſu congium unum Liquoris poſſetici, vel cereuiſiæ tenuis devoro, & quamprimùm totum per Vomitionem rejecerim, vini Canarini hauſtulum, cui inſtillatæ fuerint Laudani liquidi gutt. XVIII. ebibo, in lecto ad quietem me componens. Atque hâc methodo meipſum ab imminenti morte aliquoties liberavi.

Etſi verò haud quenquam fortaſſe deceat [eum maximè quem ſive ſalvum, ſive mortuum eſſe Hominem vix interſit] ita crebram ſui mentionem injicere; hæc tamen eo animo dicta volui, ut aliis quorum vita ſalutiſque majoris fortaſſe ponderis & momenti ſunt, queant prodeſſe.

Hîc poſtremò ſubindicandum eſt ingens diſcrimen in quod nonnulli ſe

con-

conjiciunt, tam Calculo, quàm Podagrâ laborantes quoties Mannam in *Aquis Mineralibus* Catharticis ſolutam inconſultò capiunt. Quamvis enim hoc modo aſſumpta, & celeriùs vim Catharticam edat, & minori nauſeâ Ventriculum irritet; tamen minora iſta commoda injuriam aliàs ab aquis illatam penſare non valent. Etenim ſi calculus Renibus incluſus ità magnæ molis ſit, ut per Ureterum ductus in Veſicam propelli nequeat, iſtæ Aquæ Paroxyſmum ut plurimùm excitant, qui eouſque perdurabit, cum magno vitæ ægri periculo, donec tandem calculus in pelvim redierit. Quinimo nec *chalybeatis Aquis* æger ſe tutò committet, niſi priùs certò ſciat calculum majorem non eſſe quàm ut per Ureteres viam poſſit ſive invenire ſive facere, quod hoc tantùm modo, quantum ego conjicio, certò dignoſcere poteſt; ſi nempè jam anteà Paroxyſmum aliquem Nephriticum fuerit perpeſſus, (cum dolore ſcilicet ſæviſſimo in Renum alterutro, per ureterum ductus propagato, & Vomitu enormi) pro comperto habeat, non tam grandiorem aliquem calculum pelvi concludi, quàm lapillorum exiguorum congeriem, quorum unus ſubinde in Ureterem illabitur, atque ita Paroxyſmum hunc invitat, qui fere non deſinit calculo in Veſicam detruſo. Cùm res ità ſe habeat, nullum eſt magis efficax Remedium, ſive ad præcavendum minorum Calculorum incrementum, ſive ad eoſdem è Renibus deturbandos, quàm *Aquarum Chalibeatarum* Potatio liberalior, per ſingulas æſtates jugiter repetenda.

Cùm verò ſæpe accidat. *Paroxyſmo Nephritico* quis corripiatur quando hujuſmodi Minerales Aquæ haud præſto ſint, vel etiam tempeſtas Anni adſit, quæ earundem potationi minús faveat; hâc itaque compendiosâ Methodo, ſine ulteriore Remediorum apparatu, inſiſtendum. Si æger temperamento ſanguineo præditus fuerit, & ætatem provectiorem haud adhuc attigerit, ſanguis ex brachio Reni affecto reſpondenti, ad ℥x, extrahatur; deinde *Liquoris Poſſetici cui Rad. Althea* ℥ij. *incoctæ fuerint, Congium unum* quàm citiſſimè devoretur, & ſequens *Enema* injiciatur. ℞. *Rad. Altheæ & Lilior. an.* ℥j. *Fol. Malvæ, Parietar. Branc. Urſin. & Flor. Chamamel. an. M. j. Sem. Lin. & Fænugr. ana* ℥ß. *Coq. ſ. q. Aq. ad* ℔. iß. *Colaturâ diſſolve Sacchari culinaris & Syr. Dialtheæ, an.* ℥ij. *Mſ. f. Enema.* Quamprimum per Vomitionem æger totum reddiderit, quod per os ingeſtum fuerit, ut etiam Enema rejecerit. *Laudani Liquidi* ſatis magna doſis propinetur, *viz.* ad gutt. xxv. vel *Pil. Matthei* gr. xv. vel xvj.

In Senibus verò, morbo aliquo diuturno fractis, ut & in Vetulis, *Vaporibus*, vulgò dictis, obnoxiis (præcipuè ſi ſub initium Paroxyſmi Urinam eæ reddant nigram ac ſabuloſam) Venæſectio omittatur: At quoad reliqua, eâdem, quæ jam dicta fuit, viâ omnino procedendum.

Sed ut ad Calculum, qui hujus loci eſt, grandiorem revertamur. Quod

ſi Calculoſus nullo unquam paroxyſmo Nephritico fuerit tentatus, cùm jam major ſit calculus quàm ut ex Pelvi poſſit elabi: non ſolùm nihil proderunt *Ferreæ Aquæ*, ſed etiam ob jam dictas rationes, non ſine præſenti periculo ſumentur. Neque minùs malè quandoque *Podagricis* cedit Aquarum Mineralium uſus, modò ſenes fuerint (ut ſunt plerumque) & pariter corporis habitu phlegmatico imbecilloque. In his enim nonnunquam naturæ vires eo uſque ſunt imminutæ ac ſucciſæ, ut omnino metuendum ſit, ne tantâ copiâ aquarum penitus obruantur ac ſuccumbant. Sive verò hoc in causâ ſit noxæ quam exinde capiunt homines tali habitu ac temperamento præditi, ſive non ſit; illud mihi compertiſſimum eſt, haud paucos quorum corpora hoc morbo fracta admodum, & quaſi confecta fuerant, hiſce Aquis interemptos diem ſuum obiiſſe.

Atque hæc eorum ferè ſumma eſt, quæ mihi in Morborum curatione hactenus innoteſcunt, ad diem quo hæc ſcribo, *Septembris ſc. Viceſimum & nonum, Anno Domini*, 1686.

DE Calculo renibus impacto, ac inde enato mictu ſanguineo, verba fecit in ſpecie Clariſſ. noſter Autor, propriâ in hoc morbo deſcribendo, eâque ſanè duriſſimâ uſus experientiâ. At verò de aliis calculis, tum veſicæ, tum variarum etiam corporis cavitatum, aut ſolidarum partium, altùm omnino ſiluit. Non itaque ingratum Doctiſſimo Lectori fuerit, ſi quæ de ejus naturâ, origine, progreſſibus, varietatibus, diverſiſque ſedibus ac curâ; magnâ diligentiâ ſcriptis conſignarunt Præclariſſimi Viri Carolus Drelincurtius, & Martinus Liſterus, *hic legendum exhibeamus; eóque magis, quòd quæ ex illius Autoris primo loco nominati, Diſcipulis, Magni ſui Præceptoris ductu ſcribentibus & diſputantibus, habemus, ejuſdem variis obſervationibus, raris prorſus & curioſis, nobis jam dudum à Celeberrimo hoc Viro comunicatis abundè illuſtrare valeamus. Sit itaque primò.*

DISPU-

DISPUTATIO MEDICA DE CALCULO VESICÆ.

Quam ſub Præſidio Præclariſſimi Viri,

CAROLI DRELINCURTII *Lugduni in Batavis Profeſſoris Medici Senioris, habuit doctiſſimus Philippus Roſe, Gallo-Cadomæus.*

Cùm Microcoſmum inter & Macrocoſmum, collationem inſtituo, & ſummas utriuſque dignitates, rationis bilance exploro, ſummam illius, cum hoc neceſſitudinem, ſatis demirari non poſſum. Quanquam etenim meliore principéque ſui parte, Microcoſmus omnes Macrocoſmi potiores excellentioreſque videatur dotes excedere, poſteriore tamen, utpote materiali, tanta illi cum hoc datur affinitas, ut ab iiſdem principiis, ab iiſdem elementis, iiſdem prorſus, variorum impetuum, à ſapientiſſimo Creatore, editis legibus omnino pendeant. Hinc ſanè ter beatum prædicabimus, qui indefatigatâ, exactâque Orbis Machinæ φαινομένων, indagatione, accuratiſſimam, perfectiſſimamque eorum notionem erit adeptus. Enimverò hic præviæ ſcientiæ memor, conſciuſque, factâ attentionis ſuæ translatione, omnes corporis humani tam ſalubres quàm inſalubres, anomalaſque conſtitutiones, maximo cum emolumento, ſcrutari potis eſt. Aſt quanquam tam diviti ſcientiæ theſauro, mentis noſtræ arcam, locupletatam non ſentiamus, nihil tamen eſt, quod nos à ſpeciminis conſilio deterreat, vel impediat quominus omnes contendamus nervos, ut *Calculi*, affectuum quibus adeo miſerè conflictatur Adami Poſteritas, mehercule non infimi, *Naturâ*, *Differentiis*, & *Symptomatis* ritè explanatis, ejuſdem *medela* delineationem abſolvamus, eamque rationi conſentaneam. Adſit infirmo Tyroni Saluberrimus Humanæ Proſapiæ Medicus.

Quia animi Mercurius, loquela eſt, atque mentis noſtræ ſenſa, aliter quàm ſermone, ſcripturâ, vel nutibus, unicuique ſignificare penes nos non eſt: hac moti ratione quædam in Calculi ἔτυμον prælibare, ab inſtituto haud alienum ducimus. Calculus Latinis vulgò ſic appellatur, eos verò, qui aliquam in veſicâ fovent rupem, Calculoſos nominant. Illud autem concretum, à calce ſuam traxiſſe denominationem (alicujus, nempe, ἀναλογίας ergò) cum fœcun-

diſſimo *Ger. Johan. Voſſ. in Etymol. Ling. Lat.* exiſtimamus. Medicorum Princeps nomine λίθος calculum plerumque intelligit, uti videre eſt *libro* IV. de morbis. Calculoſos verò λιθιῶντας, *libro de vuln. cap.* ut & affectum λιθίασιν, *aphoriſm.* 26. *ſect.* 3. nuncupat. *Helmontio* poſt *Paracelſum*, calculus in tractatu de Lithiaſi, vocabulo *Duelech* indigitatur.

Calculi nomine explicato, rem ipſam aggrediamur. Ejus autem naturæ certam, diſtinctamque notionem aſſecuti videbimur, ſi diligenti, rectoque examine, cauſas ejus tam *efficientem* quàm *materialem*, quantùm in nobis eſt, in medium protulerimus. De calculi materiâ, ipſiuſque concreſcendi modo, non parùm apud Artis Proceres hactenus fuit dimicatum: quod quidem nemini admirationem pariat, ſi quot de cæteris affectibus & morbis, inter ipſos variæ promulgentur ſententiæ, pauliſper apud ſe perpenderit. Sed ne curioſiùs quæſitâ harum diſſentionum occaſione, extra operis cancellos vagari conſpiciamur, Ἰατρικῆς Primariorum, hâc de re ſenſus huc referre, atque ex iiſdem quid potius, quid veroſimimilius habeant ad majorem hujus lemmatis dilucidationem, depromere ſat nobis fore judicamus.

Venerandus Ἀρχιατρὸς *lib.* 4. *de morbis*, quid ſit calculus quaque generetur ratione trutinans, ſic ſcribit: Ἐν τῇ κύστει γίνεται λίθος τρόπῳ τοιῷδε· ὥσπερ ἐφ' ὕδατι μὴ καθαρῷ ταραχθέντι ἐν κύλικι, ἢ ἐν χαλκῷ, καὶ καταστάντι, ὑπόστασις ἁλὴς γίνεται ἐν τῷ μέσῳ· Οὕτω καὶ ἐν τῇ κύστει ἀπὸ τοῦ οὔρου, μὴ καθαροῦ ἐόντος, &c. *In veſicâ generatur lapis hoc modo: quemadmodum in aqua non purâ turbatâ in calice, aut in vaſe æneo, & denuo quieſcente, fæx ſimul fit in medio, ſic & in veſicâ, ab urinâ non purâ exiſtente.* Quæ quidem explicatio propter tanti Viri Autoritatem nobis plurimùm arrideret, niſi fæcis in calicis fundo coacervatæ exemplum, quadantenus impar, mancumque animadverteremus. Quamvis enim fæcis in calicis fundo coacervatio, & calculi in veſica formatio utcunque convenire videantur, quòd utrobique fiat quædam particularum mixti liquidi, ab aliis ſecretio, ſeu coagulatio, procul tamen a ſeſe invicem eas non parùm diſtare, neminem negaturum arbitror, qui vel minimùm ad ſpeciem formamque utriuſque concreti attenderit. Nec dubio locum fore ſpero, ſi αὐτοψία diſcrimen quod intendo, unicuique palàm fecerit.

Opticè nimirum dignoſcitur, fæcis in fundo calicis congeſtionem eam eſſe, quæ vel minimo ipſius vaſis motu, vel aquæ in eodem vaſe coërcitæ, factâ bacillo agitatione, omnino ſolvatur, atque aqua impuris iſtis quisquiliis modò purgata, ipſis iterum inquinetur, ſummeque ſaturetur. Quod ſanè à calculi concretione longè abeſſe, nullus refragabitur, qui matulam introſpicere non dedignatur: nam inibi non ſecùs ac in veſicâ calculum formari, cum Paracelſo Helmontioque, mens nobis eſt: quod poſtea ſolidis confirmabimus argumentis.

tis. Si ergo calculi materia ſive calculus ipſe parietibus & fundo matulæ adhærens examinetur, magnam certè ejus eſſe duritiem, nec non arctam vaſis concavo adhæſionem, ſensûs organis innoteſcet, adeo ut vel matulâ concuſſâ, vel lotio aliâ ratione commoto, prædictus calculus à matulæ muris non ſecedat. Præterea ſilentio non poſſum prætermittere, calculi coagulationem abſolutè in fundo matulæ, inſtar fæcis prædictæ nequaquam fieri: inſpicientibus enim patet, matulæ fundi cruſtam, ab ejuſdem parietum loricâ non multùm differre, & æqualem ferè cum eâ craſſitudinem habere. Unde meritò concludimus, pace Hippocratis, fæcis in fundo vaſis aquâ pleni, cumulatæ exemplum, calculi διαμόρφωσιν, minùs perfectè exponere.

At fortè aliquis integer Hippocratis ſenſuum aſſertor, noſtram in improbando culpabit audaciam, atque ad paulopòſt ſequentia ejuſdem Authoris verba nos ablegabit. Πήγνυται τε ὑπὸ τοῦ φλέγματος ὠμοῦ ἐόντος, κόλλα γὰρ γίνεται τῇ ὑποστάθμῃ τὸ φλέγμα μεμιγμένον: *Induratùrque à phlegmate crudo, gluten enim fit, phlegmate cum fæce mixto.* Sed hæc prædictam noſtram ſententiam nullatenus debilitant, quin nihil aliud probant quàm calculi concretionem à fæcis coactione, ut jam innuimus, maximè diſcrepare: κόλλα enim quam ex phlegmate & fæcis commiſtione ſtatuit Hippocrates, coagulationem calculoſam alio penitùs modo ac fæculentam perfici, certò arguit. Nec etiam tale phlegma ſive materiam pituitoſam, ad calculi compactionem, & indurationem, maximè neceſſariam nobis fingimus: cùm in matula tale gluten utplurimùm non reperiatur, nec ideo ibidem deſinat conſtipari calculus. Sed donemus adeſſe in matulâ aliquam glutinis ſpeciem, an inde conſequi liceat, eam calculi formationis cauſam eſſe genuinam, nec-non eandem iſtam materiam eſſe meram pituitam? Quoad prius ſtare nequit; adſit enim tale gluten vel deſit, calculus in matula perinde naſcitur. Quoad poſterius, meritò in dubium revocemus, utrùm iſta materia, pura puta ſit pituita, an potius internum veſicæ adverſus urinæ acumina propugnaculum, ab ipsâ veſicâ intro exſudans, atque ex ea in matulam emiſſum. Et licet talis mucago, calculi compoſitionem forſan ingrediatur, immeritò tamen ejus concretionis atque indurationis cauſam, ad phlegma, idque ὠμὸν, referamus.

Verum reclamabit alius, calculum ſuam coagmentationem duritiemque, glutini prædicto non abſolutè quidem debere, ſed veſicæ calore atque ſiccitate, inſtar laterum fictilium, condenſari atque lapidiſcere. Sed quàm futilia & abſurda ſint illa veſicæ calor & ſiccitas, aut frigus ipſum, ad calculi γένεσιν, nemo non videt. Nec etenim matula, ſive veſica, intenſis clibani ardoribus retorrentur, aut quid ex gravi, Borealis Poli frigore participant, quò calculus inſtar lateris coquatur, aut inſtar glaciei congeletur, atque ad debitam, quam ſolet exhibere ſoliditatem deducatur. Quis etenim neſcit, veſicam per-

petuo ſeroſi laticis ſtillicidio irrorari, matulamque dum in ipſa calculus perficitur lotio madere. Nonne etiam notum eſt matulæ calorem, ſi quis adſit, igni admoto, veſicæ autem, calculo benignam ejus mucaginem abſtergenti, fibras aſperitatibus vellicanti, atque atterenti, acceptum referri debere. At hæc non magis in renum, quàm veſicæ, calculi generatione, prædictarum cauſarum ullam agnoſcimus. Utrumque enim ab eadem cauſa eſſe oriundum, poſthac propalabimus.

Sed in tantis rerum anguſtiis, tamque obſcuro opinionum penè infinitarum chao, veritatis partus maximè langueſcit: cui plures obſtetricandi avidi, renum vel veſicæ vim lapidificam altâ voce implorabunt. Aſt talis Lucinæ auxilium fruſtra invocetur. Quem etenim fugit ita philoſophantes, obcurum per obſcurius explicare niti, & ad patens, celeberrimùmque craſſioris ignorantiæ Sacellum citatis equis confugere. Apage apage inſulſas, cauſas ignotas, ſuperbamque qualitatum Quadrigam, quâ velociſſimè abrepti omnia naturæ ænigmata ſolvere, univerſaſque difficultates ſuperare, ac veluti calcare, nimis glorioſè contendunt. Hos itaque miſſos facimus, ut quid hâc de re ſentiat Fernelius curioſè expendamus.

Prædictus Autor lib. VI. de part. morb. & ſympt. cap. XIII. aſſerit: *omnem calculum in veſicâ concluſum, rudimentum quoddam è renibus traxiſſe, è quibus per nephriticum dolorem excidens, ſi grandiuſculus eſt, in veſica aliquandiu hæret, ac plerumque perſiſtit, illicque allatarum ſordium adhæſu coagmentatur, dum verus confirmatuſque lapis fiat.* Quæ Fernelii mens ſuâ non orbatur veroſimilitudine, eamque obrem ab eâ non omnino diſſentimus: cùm enim ipſe eodem libro notaverit, ſe neminem in veſica calculum habentem offendiſſe, qui nephriticis doloribus ante non fuiſſet divexatus; inde ſanè liquet pleroſque veſicæ lapides, calculo è renibus per ureteres in veſicam delapſo, principium ſuum debere. Quod ſuum judicium ſequente paulopòſt obſervatione confirmare conatur Autor, ajens; *Quoſcunque exemptos veſicæ calculos obtrivi* [*autem experiundi gratiâ permultos*] *in eorum medio quaſi nucleum reperi, verum rudimentum è renibus deturbatum, diverſi quàm reliquum integumentum, ac involucrum, & coloris & ſubſtantiæ.* Luculentiſſima hæc Fernelii, animadverſio, ad ejus opinionem fulciendam non parùm confert, adeo ut ipſius veſtigiis incedentes, calculos veſicæ, maximam partem, prima à renibus accepiſſe voluminis ſui ſtamina, non dubitemus affirmare: nec tamen ipſi penitus ſubſcribimus; veſicam enim non ſecus ac renes ſaxeo fœtu, quanquàm rarius, imprægnari, à ratione alienum, minimè cenſemus.

Enim verò quamvis à Fernelii parte contra Hippocratem ſtamus, fæcem ſubſidentem, ſanguinis grumos, pus, mucoſam pituitam aliaque id genus craſſiora, facilè ex veſicâ profluere cum urinâ, ac proinde calculum ex his non formari: ipſi

ta-

tamen talium è veſica excretione poſitâ, calculi ibidem generationem, eamque primariam, tolli conſtanter negamus, neque etenim ex ejus ratiocinio, inductionem imperfectam referente, quid generale deduci poteſt. Nam unicuique, primo intuitu eluceſcit, prædicta omnia, à Fernelio enumerata, ſiquidem valeant ſemper è veſicâ foràs amandari, calculi formationi, neutiquam prodeſſe, ac proinde ex iſtis calculum progigni, negare, ipſi fas eſſe: ſed inde omnem calculi in veſicâ concretionem, primariamque, ut jam ſcriptum eſt, omnino explodi, inficias imus: nam peculiarem calculi materiam, & à fæce ſubſidente grumis ſanguineis, pure, mucoſâ pituitâ, maximè diverſam poſteà aſſignabimus.

Quæcunque hactenus Autorum placita ponderavimus quò obſcuram calculi cognitionem, è Democriti puteo nobis fortunatè contingeret eruere, parùm vtilitatis, noſtræ tribuerunt indagini: aliorſum ergo proram convertamus, ut ad optatum veritatis portum, tutò valeamus appellere. Jamque mihi fauſtum iter polliceor, modò hâc in densâ tenebrarum caligine, ad ignem protinus apparentem, portúſque optati mihi monſtrantem oſtia, rectà contendam. Emporii *Spagyrici* ſiquidem portus hic eſt, benè eſt; nec etenim ſibi temerè perſuadeant, abſtruſam calculi indolem, aliter quàm induſtriâ Vulcani reſolutione, poſſe unquam reſerari. Hæcce inveſtiganti, ratio, omnium tutiſſima nobis eſt, ſed cùm curis, laboribus, nec non impenſis, ardua ſit, incerti de proſpero cœpti eventu, forſitan pro foribus hæreremus, niſi, bonis avibus res in promptu nobis occurreret. Vigili quippe & indefeſſo, *Præſtantiſſimi*, & *Expertiſſimi*, *DD. Caroli Drelincurtii*, *Apollinis mei*, *æternùm ſuspiciendi*, *reverendique*, ſcrutinio, perfectam calculi nanciſcor analyſim. Hic enim in *Epiſtola* ſua Gallicè exaratâ, cui nomen eſt, *La Legende du Gaſcon* &c. calculum in ſingula principia ſubtiliſſimè diremptum, famoſo offert Viro. Quantâ autem maximâ poſſum fidelitate verba quæ paginâ 35. habentur hic Latinè referam. *Sed quod tuâ longè dignius eſt experientiâ, & quod evidentiſſimum argumentorum augmentum mihi eſt; ſcilicet corporis humani calculi per ignem mihi ſuppeditant, longè potiori ratione quàm per aquam, tertiam ſalis volatilis, & ſpiritûs urinoſi penetrantiſſimi, & circiter quadrageſimam partem olei fœtidi aut ſulphuris, adeo ut inde mihi ſuperſint ferè duæ tertiæ partium terrenarum, quæ trigeſimam partem continent ſalis adeo fixi, ut ignem violentiſſimum ſuſtineat.* Quibus verbis cernere eſt hanc calculi reſolutionem igne fuiſſe peractam, poſt aliam beneficio aquæ expeditam; quæ in ſuperiori paginâ eſt reperiunda: eâ tamen quæ igne fuit abſoluta frequentiùs uſuri, quandoquidem ut placet clariſſimo Autori: *per ignem mihi ſuppeditat longè potiori ratione, quam per aquam.* Tam certâ tamque egregiâ calculi potitus anatomê, hîc pedem figere ſegniter, inſtituti conditio prohibet. Pergo

igitur inſitas unicuique principio δυνάμεις ſedulò inveſtigaturus.

Scenam recludit *ſpiritus urinoſus*, iſque penetrantiſſimus potentiſſimum, meherculè, naturæ coagulum ac forſan pari non gaudens. Talem enim præ ſe fert ἐνέργειαν, ut ſpiritum vini, ſeu aquam vitæ dephlegmatam in offam coaguler. Teſtem appello *Helmontium de Lithiaſi* cap. 3. §. 5. Rara hæc mirabiliſque ſimul ſpiritus urinoſi virium experientia, obſepientes calculi συμπῆξιν, nebulas non parùm diluit & diſſipat. Validiſſimum quippe aſſequimur ἐλατῆρα, quo præceps à peripheriâ in centrum motus peragatur. Hîc per tranſennam hominum ſortem dolere mihi incumbit, quod ipſis ferè ſolis inter animalia, talem ſpiritum gignere contigerit. Helmontii etenim operâ diſtillata eſt urina equina, verùm diſſimilis prorſus inde emanavit ſpiritus, quod apud ipſum legere eſt, *Tract. de Lith. cap.* 3. §. 9. Hujus phænomeni, humano generi, proh dolor! nimium familiaris, rationem hanc eſſe arbitror. Homo ſcilicet gulæ ſatiandæ avidior, viſcera condit in viſceribus, ſæpéque intempeſtivâ eduliorum, ſpiritibus tam ſulphureis, quàm ſalinis, præſertímque terreſtribus abundantium, farragine ventriculum ingurgitat, quæ ipſius fermento fortè non imbelli edomita atque elaborata per ductus meſentericos in lebetem cardiacum promoventur, ubi ulteriore donata coctione, majoréque exaltatione, numeroſos ſpiritus, à ſeſe invicem, volumine, figurâ, motúque ſæpiſſimè non parùm diverſos acquirunt. Quemadmodum autem plurium Regnorum Imperia, dominationis ſuæ imminutionem pertimeſcere non ſolent, cum libratis ſingulorum viribus, ex nullâ parte in aliam, cum ſucceſſu, fieri poteſt invaſio: pariter ſi ſpiritus varii maſſam ſanguineam exagitantes, eàmque uno tenore compellentes, temperatâ quadam proportione, æquiſque legibus, motus ſuos exerant, nihil ſanè, tunc, humano corpori, damni impendere poteſt. Sin autem res aliter ſe habeat, adeo ut v. g. *Spiritus urinoſus* aliis dominetur, ipſe, procul dubio, in ſubtiliſſimas adjacentes particulas perpetim incurrens, eas non ſolùm variâ impellet ratione, ſed etiam cum ipſis in mutuos ruens amplexus, ſiquidem idoneâ, ad coëundum figurâ præditæ fuerint, pro ſuperficierum magis vel minùs, immediato contactu, magis vel minùs ſolidum lapidem, ſeu calculum exhibebit. Felicior hâc in parte Equus ſuo Domino, ut & multæ aliæ brutæ animantes. Nam herbaceis parùmque ſpirituoſis veſcentes pabulis, ſuccum particulis activis minimè, vel ſaltem parùm turgentem obtinent: adeòque fermento generoſiori, ſeu agente efficaciori, quale eſt *ſpiritus urinæ*, deſtituti, calculoſis concretionibus vacare, vel ſaltem raro infeſtari, debent. Quod rationi, nec non experientiæ conſonum reperimus.

Canere palinodiam, moleſtum eſt: valeant ergo quæ ſcripſimus; ſitque *spiritus urinæ* ſummus coagulator, ſeu genuina calculi *efficiens* cauſa audiat. Nunc in ſubjectam ipſius *materiam* diligenter inquiramus.

mus. At certè ipſa, φλέγμα ὠμὸν nequàquam erit. In matula enim materiam, ſeu calculum ipſum concavo adnatum vidimus, ſed antea nullum urinæ phlegma aderat; neque etiam terra, ſicuti videtur in concreto calculo: quin potiùs urina recens emiſſa, ubique & æqualiter citrino erat colore perfuſa. Præterea notante Helmontio tractatu de *lith. cap.* 3. §. 36. concretio calculoſa in vitreo recipiente è ſpiritibus, liquoribus nempe ſtillatis & claris, facta eſt: unde infero calculoſam cruſtam in matula contentam, pariter è ſpiritibus in urinâ meâ deliteſcentibus fuiſſe confectam. Nec nobis obtrudant urinam noſtram non fuiſſe deſtillatam; certiſſimum enim eſt, Helmontii urinam ab ipſo deſtillatam aliud duelech non produxiſſe, quàm quod non deſtillata fuiſſet editura.

Satis commodè ſatiſque evidenter *ſpiritus urinoſi* notitiam videmur adepti, nec aliorum cognitionem majus nobis negotium faceſſituram confidimus, ſi methodo jam inceptâ progrediamur: Ideo *quadrageſimam partem olei fœtidi aut ſulphuris* conſiderare ſubeſt. Non ſolùm autem ad prædicti olei *qualitatem* ſed & *quantitatem*, fortiter attendere, non parvi momenti eſt. Primò quoad ejus *qualitatem*, aliorum oleorum naturam ſapit: quatenus ex particulis longiuſculis, ramoſis, ſibi invicem intricatis, ac proinde ductilibus conſtat. Fœtidum etiam eſt, quatenus nimirum in deſtillatione, & præcipuè in ſanguineâ fermentatione, ac dein, vel in naturali, vel in artificiali matulâ maximam paſſum eſt ſui diſſolutionem, unde corpuſcula ab ipſo jugiter emanantia, nimioque fermentationis attritu figuras valdè irregulares nacta, cum ad nervos olfactorios allidunt, irregularem etiam, ſeu ingratum ſenſum in nobis debent excitare. Secundò quod ad *quantitatem* attinet, valdè exilis eſt: *quadrageſimam* enim tantùm exhibet. Unde jure conſequimur, parùm olei ſeu *ſpiritus urinoſi* ad concretionem duelech concurrere. Præterea hoc ſulphure eruto, *materiam* habemus in quam ſpiritus urinoſus, dum in urinâ adhuc reſideret ſuam potuerit ἀπόῤῥοιαν exercere; eâdem ferè ratione quâ in Helmontii experimento citato.

Supereſt tandem, ut *duas tertias* partium *terrenarum*, ut par eſt, contemplemur: eæ ſiquidem etſi craſſiores & graviores ſentiantur, quàm quæ ullo poſſent motu cieri, ſicque vix eò inducamur, ut eas naturam ſpirituum potuiſſe unquam aſciſcere, credamus, ex præcognitis tamen liquidò apparet, iſtam quam rudem & penè informem cernimus molem, motui tamen non planè fuiſſe ineptam atque aliàs, ante ſcilicet ipſius coagulationem, volatiliſationis legibus paruiſſe. Raſuræ etenim matulæ quæ duelech in pulverem reductum repræſentant, ante ipſarum otium & captivitatem, per campum lotii liberè expatiabantur, atque in omnem loci differentiam abreptæ, ſpirituum indolem neceſſariò æmulabantur; eò que magis, quòd nullam peculiarem nobis præberent ſui viſionem.

Integrum non eſſet *partium terrena-*

renarum examen, niſi quædam in *ſalem* intra earum viſcera concluſum quædam mitteremus. Nam etſi *terrenas* calculi partes, *ſpirituoſas* olim extitiſſe, in propatulo ſit, dubio tamen aliquo poſſet quis nos laceſſere; eo præſertim fretus, quòd perpetuò Laudandus Clariſſimus *D. Drelincurtius*, deſignet illum ſalem adeo fixum, ut ignem violentiſſimum ſuſtineret. Sed objectionis hujus facilis eſt enodatio, ſi maturè conſideraverimus, iſtius ſalis, dum ignis viribus ſubjiceretur, eam fuiſſe conſtitutionem, ut ipſius minutiſſimæ particulæ arctiſſimam inter ſe iniiſſent unionem, convenientique præterea caruiſſe juvamine, ſeu vehiculo, quò veluti mechanicè potuiſſent attolli. In matulâ, vel in veſicâ non item, ſingula etenim corpuſcula ſalina, tum ſeroſo latice, tum aliis particulis ibidem occurrentibus à ſeſe invicem diſtincta, & diuiſa, communi liquoris motu, ultro citroque provehebantur. Ad hanc ſententiam ulteriùs corroborandam multa poſſemus afferre, rationi & experientiæ cognata, ſed cùm præſcriptæ nobis anguſtiæ ſeu limites id non patiantur, iter maturabimus.

Cùm res ita ſe habeant, cauſas calculoſæ concretionis, tam *efficientem*, quàm *materialem*, nos jam fuiſſe conſequutos arbitramur. Penſitandum nunc eſt quonam pacto ab iſtis duelech in matula oriatur. Quod ſane non fuerit nobis cognitu difficile, ſi *ſpiritus urinoſi*, ſpiritum vitæ, coagulantis, virium meminerimus: is etenim *penetrantiſſimus*, id eſt particulis valdè activis donatus, ſtipatúſque, vinoſas, ſeu ſulphureas impetens, eáſque ad mutuum cogens acceſſum, intermedias, tum terreſtres, tum ſalinas, in ſummas redigit anguſtias, adeo ut velut irretitæ, motúmque ſuum id circo ampliùs edere neſciæ, immediatum ferè cum vicinis acquirant ſuperficierum contactum, ac proinde cum ipſis firmiſſima fruantur connexione. Hoc prorſus modo in matula æquè ac in veſica, calculum fieri, perſuaſum habemus. Cùm nimirum ægri urina in veſica, vel ſani in matula, talem ſui textûs aſſequuta eſt diſſolutionem, ſeu corruptionem, ut *ſpiritus urinæ*, *penetrantiſſimi* titulum adeptus talem valeat effectum producere. Si quis autem cum *Paracelſo*, *Crollio*, aliiſque cauſam calculi *materialem*, *tartari* nomine velit intelligere, de verbo non litigabimus.

Calculi *naturâ* abundè ſatis explanatâ, præcipuas ipſius differentias enumerare, ordo poſtulat. Primò, alius eſt magnus, alius parvus. Secundò alius mollis, alius durus. Tertiò alius gravis, alius levis. Quartò, alius lævis, alius aſper. Quintò alius albus, alius ſubfuſcus &c. Sextò alius in centro nucleum habet, alius caret. Septimò denique alius adhærens, alius vagus: quorum diſcriminum cauſas, has eſſe opinor. Primò, quò diutiùs vel breviùs in veſicâ calculus hoſpitatus eſt, eò majorem vel minorem materiæ appoſitionem paſſus eſt: ideòque grandior vel exilior eſt. Secundò quò abundantior internæ veſicæ mucaginis copia in calculi compoſitionem contrahitur, eò mollius; quò autem parcior, eò durius duelec compingitur. Tertiò alius gravis

vis, alius levis: Quod quidem ſecundùm ampliorem tantùm & minorem molem; non eſt intelligendum, ſed etiam reſpectu ejuſdem calculi voluminis: uti perbellè *Mecœnas* meus, in Epiſtola ſuâ à nobis citatâ, *ſcil. pag.* 32. animadvertit. Quartò alius lævis, alius aſper; prout nimirum æqualis vel inæqualis facta eſt materiæ acceſſio: indéque ſequitur: Quinta differentia, quæ colorem ſpectat: nam à variâ corpuſculorum ordinatione variæ parantur ſuperficies, quæ ſolares, vel candelares radios diverſimodè reflectentes modificantéſque, diverſos neceſſariò, τῷ πρώτῳ αἰσθητηρίῳ ſuggerant colorum ſenſus: de quibus in *phyſica*. Sextò ſi nucleus, ut ſæpiſſimè accidit, è renibus per ureteres in veſicam devolvatur, ibique ulterius accipiat molis ſuæ incrementum, haud laborioſum cogitatu eſt, in calculi inde orti centro, nucleum debere occurrere: non ſolùm enim nucleus ille ſuperſtratis corticibus longè durior & firmior eſt: ut præclarè monet æternùm colendus *Mecœnas*, prædictæ Epiſtolæ, *pag.* 34. Sed inſuper tam congrua, tamque homogenea, particularum, uno verbo *tartarearum*, fieri non potuit adjectio, quin earum ſtratificationum ordines, à genuinis nuclei corpuſculorum ſeriebus maximè differrent. Iſta omnia contra *Fernelii* ſententiam à nobis ſuperiùs oppugnatam nihil facerent, niſi ex doctiſſimi *Salmaſii* ad eruditiſſimum *Beverovicium* reſponſione *pag* 141. ſciremus calculos dari nucleo carentes, qui proinde in ipsa veſicâ primariam, ut antè à nobis ſcriptum eſt, ſortiti fuerint generationem. Septimò tandem, alius veſicæ adhærens, alius vagus: hujus ratio nulli non perſpicua: illius verò hanc eſſe reor. Quemadmodum matulæ, ſeu figulinæ, ſeu ſtanneæ, interior ſuperficies tam continua ubique, & polita non eſt, quin innumeris ſcateat poris & aſperitatibus, quibus proximè adjacens calculi materia concreſcendo impingatur, atque affigatur: ſimiliter in veſica eóque potiori jure, cùm ea ſit membranacea, accidere putamus. His ſubnectimus expertiſſimi Barthol. obſervationem *pag.* 200. anatomiæ recens editæ; *ubi* (inquit de intimâ veſicæ membranâ] *rugæ quàm plurimæ in calculoſis, & veluti cuniculi exſculpti cernuntur, calculos ſervantes ex dilatationis deſuetudine contracti.* Unde haurio calculos non ſolùm prædicto modo, interiori veſicæ membranæ, ſummâ adhæſione adnaſci, ſed etiam intra ejuſdem membranæ rugas intimè coacervari, atque ibidem cavos cuniculos agere. (*a*)

Præci-

(*a*) *Hæc omnia quàm maximè illuſtrabuntur per ea quæ nobis olim amiciſſimè communicavit Vir omni ſanè laude major, ipſe ſcilicet* Carolus Drelincurtius: *cujus hæc ipſa ſunt verba.*

Calculos inſtar corallii ramoſos, & expaſſos ab ambitû pedis anſerini in pelvim, ubi coëunt molem in unam, aliàs compactam et unicam; aliàs verò multiplicem atque divulſam, nec-non articulis veluti diſtinctam, & *ginglymi ritu*, ad lumbos inflexos & erectos, mobilem: aliquando eduxi & inter muſei mei cimelia anatomica curioſis oculis objicio. Et iſti porrò calculi *caput ureteris* obturant quidem & expandunt,

pandunt, ſed quia rarò ſphærici ſunt, urinam vulgò è pelvi in veſicam influere ſinunt.

Calculos præterea in *extremò uretere* ita conſtrictos vidi, ut in veſicam devolvi nequeant, ſed inibi herentes, dum urinæ tenuiſſimum per rimulas tranſmittunt, craſſamen retinent, cujus acceſſu mole fiunt auctiores, & *ureteris* infimul atque *veſicæ tunicas* ita diſtendunt, ut alterius ideâ veſicæ rudiores deludant, quaſi reapſe foret *veſica duplex*; & in illum craſſum atque ſupinum errorem Medicos Caſauboni incidiſſe putem, dum viri tanti *veſicam urinar:* nobis geminam obtrudunt. Hîc porrò, ubi ad extrema deventum eſt, & calculi in *infimo uretere* taliter impacti atque cuneati viam urinæ præcludunt omninò, tunc illa in uretere ſtagnat, & illum enormiter expandit, unà cum pelvi ſuâ. Indè eſt ut in cadaveribus aliquot diſtentam urinâ pelvim, illáque olidiſſimâ detexerim. Imò totum ureterem eadem illa turgidulum & expaſſum. Sed à *calculis* divelli nequeo citra hiſt. *unam* & *alteram*. 1ª. eſt de molli unô & farinaceô, qui ſolius in veſicam catheteris impulſû ita comminutus eſt & attritus, ut per fruſtilla minutiora totus fuerit abreptus urinæ fluento: atque ſic qui cyſtotomus erat in procinctû ad carnificinam, ab eâ fuerit longè ſemotus. At è diverſô calculos conſervo ſiliceos omninò, quíque de marmore reſiliunt, uti *Braſſavol:* narrat Comm: in Aph. 79. Sect. IV. Altera hiſt: *puerilis* quidem eſt, ſed *Pæoniô* ſtylô notanda. *Puer* calculi doloribus excarnificatus, & ambulationi impar, lectô detinetur, ubi poſt aliquot dies furunculus in perinæô ſubortus eſt, cujus pus per medios acceleratores tam profundè ſerpſit, ut veſicam arroſerit, quæ validiùs contracta non *urinam* modò, ſed & *calculum* per ulcus emiſit, atque ita prædam quidem eripuit cyſtotomo, ſed fiſtulam ingeneravit, quæ perennat, & quâ jugiter & unicè effluit urina, abolito prorſus uſû ductus nativi.

Coronidis vice *fœmineos* calculos ſubnectam per urethram (*virili breviorem*, *latiorem* atque *rectiorem*) longè optatiùs excerni, quàm in nobis, atque ita raras eſſe fœminas quibus calculus extrahatur. Imò quaſdam vidi *veſicæ* doloribus *ceu labore partus*, excruciatas, ſed quæ poſt tormenta enormia *petræos fœtus* excluſerint, in renibus embryonatos, & intra urinæ ciſternam ſenſim auctos in molem uſque ovi columbini. Et id ipſum profectò, imò quid majus ab *Hipp:* viſum eſt, viro ubique Praxeos ſummè peritæ.

Calculorum Chymicam analyſin habes in Epimetris Theſium de *Lienoſis*. Sed iſthæc Chymicâ calculorum veſicæ analyſis, paucum exhibet oleum, quô bilarii calculi ſcatent tantò ut aquæ innatent, & *toti* ardeant, picis inſtar. Deridendos ergo ſeſe propinant, qui profitentur bilarios calculos in veſicula bilis & ejus ductibus concreſcere ob prædominium *tartari* ſive *calcis*, & defectum *olei*, ſive *ſulphuris*. Et id ipſum nequidem verè proferrent de concretionibus in arthritide nodoſâ, nam è virili pede, *menſis unius decurſû*, gypſum vidi, ſing. dieb. matut. eductum, quod glutine multô è tendinibus extenſorum nudatis, & lymphæ ductibus inciſis, viſcatum erat; ſed quod exiccatum, ac cerei flammulæ admotum leviter tantùm arſit. Sulphuris itaque conſors, fellei calculi ſorte. Id autem tartari ſingulis diebus à me collectum, ſupra chartam emporeticam extendebatur, exiccationis gratiâ; & ex illo, [*ad unciam circiter unam probè ſiccato*] fruſta majora aquæ impoſui, ac etiam demerſi; ſed ſuberis inſtar ſemper reſiluerunt & innatarunt. Illorum igitur comparatio cum calce vel gypſo, candoris quidem ratione valet, ſed ponderis ergò claudicat. At calculi urinariæ veſicæ plani quidem innatant, ſed depreſſi reſiliunt nunquam flammæ autem admoti non ardent, etſi ſulphuris non exortes, ſed ob ejus parcitatem non igneſcunt.

Iſthæc rara quidem ſed rariora 2. proferam, 1. de calculo ℥xv quem inter κειμήλια ſedulus conſervo. Is intra viri pancreas ſenſim increverat cum gravitate ad lumbos, maximè poſt paſtum & inter ambulandum. Vomitus denique ciêvit enormes & lethiferam athrophiam intulit, omni præpedito tam conficiendo quàm diſtribuendo chylo. Mediæ eſt conſiſtentiæ atque ſoliditatis inter veſicales, quos farinaceos ſiliceóſque deſignavi. Fundum aquæ petit, nec ardet, metalli more.

Alterum eſt de Virgine ann. circiter 20. quæ dira cephalæa ſemeſtri diſcruciata,

CCCC-

Præcipuis calculi *Differentiis* perluſtratis, antequam ad ipſius *Symptomatum Signorumque* explorationem nos accingamus, operæ pretium videtur, diſquirere quinam illi ſint in quos gravis hic affectus imperium ſuum exercere ſoleat. Primum obtinent locum, qui à patre vel à matre vel ab utroque calculoſum acceperunt characterem: nam ut ait *Fernelius lib.* 1. *de morborum cauſis. cap.* XI. *nephritici, arthritici, & epileptici, filios vitioſâ conſtitutione gignunt, quâ tandem in morbos ſimiles, hæreditarios idcirco nuncupatos, incurrant, ut parentibus liberi ſuccedant, non minùs morborum quàm poſſeſſionum hæredes.*

Quare mirum non videatur ſi tot infantes, tótque adulti miſeræ vitæ ſtadium ſæpe imperfectè emetientes, tam horrendis cruciatibus diſtorqueantur. Apud ipſos enim morboſum patrimonium tam validas, tàmque altas egit radices, ut nulla mortalium vis id unquam valeat penitus extorquere, funditusque revellere. *Gaudeant* ergo *benè nati.* Prioribus ſuccedunt ii qui à parentibus alioquin ſanis oriundi, propter tamem magnam à cauſis externis in ipſos introductam alterationem, eodem ac præcedentes, affliguntur malo. Novit enim quilibet, quòd *cauſæ neceſſariæ* quas declinare non poſſumus, ut ſunt *aër* quem reſpiramus, *cibus* & *potus*, *motus* & *quies*, *ſomnus* & *vigilia*, quæ *excernuntur* aut *ſubſiſtunt*, *animi denique perturbationes*, totam animalis Oeconomiam gubernent, ideòque eorum vitio, vel ipſius animalis abuſu, multa emergant monſtra; humanæ valetudini infenſiſſima. Hic inter marem & fœminam diſcrimen aliquod interſerendum venit. Quamvis enim acceptas à parentibus morboſas affectiones, æquali jure, portionéque partiantur, attamen propter diverſam partium, veſicæ imprimis, varietatem, ille hâc, in calculum propenſior evadit. Vtriuſque nimirum anatome docet maris urethram longam, curvam, & anguſtam, fœminæ verò ductum, brevem, rectum, amplúmque exiſtere, adeòque difficulter ex illius, verùm ex hujus, veſicâ, facilè ſatis calculum nondum ſeniorem poſſe eliminari. Non omittendum adultiores, renum, infantes verò & ſenes veſicæ calculo magis eſſe obnoxios. Illis ſcilicet arteriæ & venæ ſanguine adeo fermentato turgſcunt, ut cùm ſerum in renibus à maſſa ſanguinea ſegregatur *ſpiritus urinoſus*, quo tinctum eſt, tali jam polleat virtute, ut particulas ſulphureas & ſalinoterrenas in renum amfractibus ſtatim coagulet, quo peracto latex aquoſus per ureteres in veſicam ſtillans in ipſa ſterilis omnino reſidet, ut pote ſaxeo ſemine in renibus orbatus. In infantibus ſenioribuſque contrà res habet. In illis enim adhuc tenellis & imbecillibus, ſanguinis principia, tanto fermentationis orgaſmo non percelluntur, nec his ſenio penè confectis ſpirituum δυνάμεις adeo ve-

geræ,

occœcata eſt tandem, ac reliquis deinceps ſenſibus orbata & mediis in planctibus extincta.

Tota ipſi pinealis gland: ſaxea fuit, unius ovi gallin. amplitudine, & mole tanta nervor. opticor. thalamos, nec-non reliquos tandem nervos lethiſicè compreſſit.

getæ, ut *coagulator urinoſus*, tartareas particulas, in renibus, dum eos cum ſero pertranſit, queat in unum cogere. Exinde ſalvis ſæpè renibus in veſicam cum ſeroſo latice depluit, ubi majori robore, atque imperio in particulas ſulphureas & ſalino terrenas, comparatis, earum vibrationes infringit, & quaſi arctis compedibus revinctas impedit quò minus veſicæ carcerem effugiant. Haud dubiè tamen multi ſunt ſenium à limine ſalutantes, qui calculos in veſica, ex renibus contraxerint, eodem pacto, quo cum *Fernelio*, ſupra narravimus.

Symptomata, quæ calculum vulgò comitantur, & ex quibus affectûs διάγνωσιν haurit Medicus, quinque enumerat *Hippocrates*, *lib.* 4. *de morbis.* Σημεῖα δὲ ἡ νοῦσος ἔχει πέντε, ἐπήντε οὐρῆσαι θέλῃ, πονέεται· καὶ τὸ οὖρον κατ' ὀλίγον ῥέει, ὥσπερ στραγγουρικοῖσι. καὶ ἔστιν ὕφαιμον οἷα τῆς κύστιος ἡλκωμένης, ὑπὸ τοῦ λίθου· καὶ ἡ κύστις φλεγμαίνει· ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἀφανές. σημήϊον δὲ ἀκροποσθίη. *Signa autem morbus quinque habet: nam ubi mejere vult, dolore affligitur, & urina paulatim fluit, velut in urinæ ſtillicidio: & eſt ſubcruenta nimirum veſicâ à lapide exulceratâ: & veſica inflammata eſt: verùm hoc ſignum inconſpicuum eſt: indicat tamen ſumma glandis pars.* Horum ſymptomatum ſignorumque cauſas has eſſe ducimus. Primò quidem ἐπήντε οὐρῆσαι θέλῃ, πονέεται. Quia cum muſculi abdominis, nec non diaphragma, veſicam in urinæ excretione comprimant, valdè veroſimile eſt eorum & membranæ muſculoſæ veſicæ actione, lapidem è ſuo loco dimoveri, atque aſperitatibus ejus interioris membranæ fibras corradi: unde non parùm ſenſilis debet exoriri dolor. Verùm quandoquidem totus omnium prædictorum muſculorum impulſus, urinam ad meatum urinarium impellit, maximè probabile eſt: calculum eâdem vi, eodèm loci pelli, præſentiáque ſuâ quâ egreſſum urinæ ferè præcludit, eam ſinere κατ' ὀλίγον ῥέειν ὥσπερ στραγγουρικοῖσιν id eſt veluti in urinæ ſtillicidio dolorifico: quod eſt tertium ſymptoma. Quartò καὶ ἔστιν ὕφαιμον, & eſt urina ſubcruenta. Cujus ſymptomatis rationem reddit ipſe Hippocrates: οἷα τῆς κύστιος ἡλκωμένης, ὑπὸ τοῦ λίθου· *nimirum veſicâ à lapide exulceratâ.* Quintò tandem, καὶ ἡ κύστις φλεγμαίνει, *& veſica inflammata eſt.* Quo de ſymptomate nutare videtur Autor, id enim vocat ἀφανές. Exinde conjectare licet, illud ſymptoma non eſſe perpetuum nec παθογνωμονικὸν, ſed tantùm in iis locum habere quibus veſica calculo impensè læſa fuerit; adeo ut etiam ἀκροποστία, id eſt, *ſummæ glandis ardor* illud ſignificare debeat, ſeu potiùs ordinariò manifeſtet. His accedit ſubſequens Hippocratis textus, ex quo aphoriſmus 79. *ſect.* 4. Ὁκόσοισιν ἐν τῷ οὔρῳ ψαμμώδεα ὑφίσταται, τουτέοισιν ἡ κύστις λιθιᾷ; *quibus in urinâ ſubſident ſabuloſa, iis veſica calculo laborat.* At hic aphoriſmus tam renum quàm veſicæ calculo competere mihi videtur. Renibus quippe calculo laborantibus, ſabuloſa etiam excernuntur. Veſicam tamen vel renes ſpeciatim poteſt reſpicere, modò cum aliis ſignis magis particularibus conjungatur, ſeu coincidat. Hæc & alia ſigna ut: crurum in-

ter

ter-cruciationes, manuum pudendis admotio, priapiſmus, teneſmus, &c. tam ab *Hippocrate* quam Fernelio, Sennerto, aliiſque notæ Autoribus probata, cum fructu poſſunt uſurpari ſi calculus vagus fuerit: at ſi laterali veſicæ parti, vel etiam ejus fundo adhæſerit, vix ullum ex prædictis ſignis de illo nuntium referet. Hac in re nobis favet *Fernelius de part. morb. & ſympt. lib.* VI. *cap.* 13. Huc accedit memorabilis hiſtoria ab *Helmontio* deſcripta *tractatu de lithiaſi*, cap. 3. §. 40. de quodam Prædicatore prope Barclaiam in Anglia, qui anno 1629 ſanus atque ſoſpes contendens à prandio, librum è ſublimi ad ſe trahere, in imo ventre, magno perculſus pondere atque dolore, certis inde à quatriduo ſignis, ſcivit ſe calculo gravatum. Ex hujus narrationis conditione & circumſtantiis, judicare poſſumus Prædicatorem, nullam anteà ab iſto calculo tuliſſe moleſtiam, nec ullam forte utcunquè manifeſtam, de illo ſuſpicionis cauſam habuiſſe. Omnia hoc in caſu Medicorum dubia ſolvit catheter: ipſo etenim leniter & induſtriè in veſicam immiſſo omnes explorantur anfractus, omniaque latibula, in quibus alioquin, calculus omnem Medicorum ſolertiam & ſagacitatem eluderet.

Jam hujus ægritudinis curationem ſuſpiciendi, hora eſt. Sed *hoc opus, hic labor eſt.* Nam etſi concepta, cauſarum externarum immoderatione, atque intemperie, in calculum inclinatio, earumdem moderatione, & temperie, ſæpe avertatur & emendetur, hæreditariam tamen, nullâ poſſe fugari ratione, ratum habeo. Rara etiam, at fortaſſe ignota ſunt medicamenta, quæ ore aſſumpta activitatis ſphæram, tam longè latéque ferant, ut ad calculum in regione veſicæ ſitum, ea extendatur. Tentandum tamen eſt quod ratio experientiæ maritata nobis eſt dictatura.

Verâ & rectâ hujus hoſtis debellandi, methodo inſiſtemus, ſi primò graſſari incipientis progreſſus inhibeamus, eumque ſi fieri queat, capite truncemus. Secundò, ſi eum jam veſicæ muris loricatum atque munitum, foràs ejiciamus, integrâ, imprimis, remanente arce. Primam *indicationem* abſolvere poterimus, tali vivendi ratione, quæ maſſæ ſanguineæ ſuccos, ad priſtinam συμμετρίαν revocet: adeo ut *ſpiritus urinoſus* omni ſuâ ferociâ depoſitâ, cum partibus tartareis, tragicam ſuam perſonam ampliùs non poſſit agere. Primò ſi *aër* ſit intemperatus, atque vaporibus ſeu effluviis è cryptis ſaxeis avolantibus, infamis, protinus deſeratur. Hæc etenim non ſolùm fermenta ſeu ſemina, calculo excitando idonea largiuntur, ſed & homines, beſtias, carpenta, reliquamque ſupellectilem, in rupes aliquando valent convertere: uti legitur in *Helmontio de lith. cap.* 1. §. 18. multiſque in aliis autoribus. Secundò, ſumma cautio in *eſculentis* & *potulentis* capienda. Quippe ut ea, nimiâ quantitate ingeſta, grave ventriculi fermento, detrimentum inurunt, & vitalem auram maximè peſſumdant, ſæpéque ſuffocant, ſic nocivâ qualitate, pluribus heteroclitis affectibus, ac præ-

cipuè huic, anſam præbent. Abſit, tetra ingluvies, *quæ plures quàm gladius perimit.* Procul panis malè fermentatus nec benè coctus. Legumina ferè omnia, rubris ciceribus exceptis, caſeus, lacticinia omnia, piſces grandiores, haleces paſſæ, ſeu infumatæ, oſtreæ & conchylia, & tandem omnia quæ copiam ſeminis petrificantis, ſecum gerunt. Horum vices ſubeant caro vervecina, vitulina; capones, perdices, turdi, coturnices, vitelli ovorum &c. amygdalæ amaræ, piſtacia, pineæ, nuclei perſicorum ceraſ. ficus, rubra cicera. Inter herbas malva, atriplex, petroſelinum, aſparagus, & inprimis chærefolium *Sennerto* ſingulare calculi remedium. Vitetur cerevisia nondum benè fermentata, in eamque dum coquitur ſemen dauci injiciatur. Fugiatur etiam vinum non defæcatum. Nam ea, morbi cauſam ſecum portant. Ex inſalubrium numero eſt aqua ſtagnans, in fundo conceptaculi, ſilicibus, ſeu arenis orba; talis enim impura eſt, & terrenis gravida. Verùm ea optima cenſetur, quæ perenni ſcaturigine, jugique fluento è terræ viſceribus per ſummum ejus corticem derivatur, inumeriſque calculis & arenulis fundum ſtratum habet. Motu nimirum, à corruptione vindicatur, & à ſpermate lapideſcente purgatur, dum ipſum in arenas faceſcens ſubſidet. Vinum Rhenanum, album, liquor pomaceus, pyraceus, propter vim diureticam, valdè juvant. Si qua autem purgatione utendum, ad ſuccum ſanguineum reformandum, inter alias hæc eſto, à celebri Riverio probata. R. Caſſiæ recenter extractæ cum ol. amygd. dulcium ℥j. Diaphœnici ʒiij. rhabarb. pulv. ʒj. cum pulvere liquiritiæ, fiat bolus. Ad hujus affectûs προφύλαξιν mirè faciunt aquæ minerales acidulæ, & vitriolatæ; ut etenim eæ varia corporum concreta valent diſſolvere, ita calculoſam diſpoſitionem potenter enervant. Plura utiliſſima apud *Paracelſum*, *Helmontium*, *Sennertum*, *Riverium*, alióſque famæ Medicos, quorum ampliora volumina hîc inſerere non decrevi. Tertiò excernendorum *excretioni*, & non excernendorum *retentioni*, proſpiciatur. Quartò motu nimio pretioſum hominis *balſamum* non profundatur, nec pigriori quiete torpeat, aut gravetur. Quintò de *ſomno* & *vigiliâ*, idem dicimus. Sextò *animi perturbationibus* conſulendum, eæ etenim, idem ac motus intenſior, & quies deſidior, præſtant. Omnia igitur medio modo procedant. His & aliis, quæ opuſculi brevitas recenſeri renuit, ingruenti huic affectui ſuccurritur.

Ad alteram *indicationem* adimplendam non ita pollet Medicus. Vix etenim pharmaca cum ſuâ operandi facultate, ad veſicam pertingunt. Tentanda tamen quæ calculum minuere feruntur. Radices apii, petroſelini, bruſci, graminis, aſparagi. Folia pariet. Semina aniſi, fœniculi, dauci, carvi, ameos, carthami, rutæ, ſal prunellæ, cryſtal. tartar. Primas obtinet ſanguis hirci, vel integer, vel deſtillatus per B. M. Studendum autem cum Riverio, ut hircus nutriatur per menſem, ſaxifraga, pimpinella, baccis

cis juniperi, petroſelino, aliiſque diureticis, ſine potu. Vinum alkekengi ab Arnoldo Villanov. maximè commendatur: quod fit fructus alkekengi contundendo, cum vino albo & colaturam exhibendo. *Horatius Augenius* hiſtoriam refert cujuſdam typographi filii, calculo liberati per pharmacum à Jeſuita ipſi oblatum, quod tale eſt. R. pulv. millep. ʒj. ad ſummum ℈iiij. aquæ vitæ ℥ß. juris cicerum rubrorum ℥ix. vel x. capiat horis ante prandium quinque. Spirit. ſalis hiſpalenſis extollit *Helmont. de lith. cap.* 8. §. 28. aitque ipſo calculum imminui. His omnibus ore hauſtis palmam præripērent medicamenta, quæ ſuadente *Paracacelſo*, aliiſque in veſicam ſyringâ transfunduntur; at ægrorum experientia id alienat. Nam mitiora medicamenta, in ipſam veſicam injecta, dolores magnoſcient. Si igitur *diæta* appoſitæ, & remediis deglutitis, affectus rebellis non cedat, ſacra anchora, κυςοτομία, amplectenda. Veſicæ inflationem, flabello peractam, apud Ægyptios olim exercitam, abhorremus: varia etenim abhinc crudelia imaginamur tormenta, nec commodam calculi eductionem. Nec ſcriptus à Fab. Hildano extrahendi calculi modus, magis nobis cordi eſt. Regnet ergo ea ſola calculi eruendi ratio quæ tot excellentibus practicis, Celſóque præſertim, maximè arridet. Si quis autem noſſe aveat, quale in viro, quale in puero, mulieribus, aut virginibus calculi educendi ἐγχείρημα excellat, peritorum χειρουργῶν monumenta adeat. Sed à tædioſo librorum evolvendorum labore abſtinere queat, quicunque eximiam dictam Epiſtolam, ab ipſo naturæ Genio, ſcriptam, conſulere voluerit. Hîc ſiſto calamum, & DEO TRI VNI, gratias ex imo meo corde fundo, & *ipſum* demiſſo, humilique rogo animo, ut tentamini huicce benignus faveat, Luminiſque ſcintillulam gratus impertire dignetur, quò denſis ignorantiæ tenebris mens mea tandem eripiatur.

Diſſertationem hanc primam, alia jam Præclariſſimi Martini Liſter, *excipiat. Quæ ſic habet.*

DISSERTATIO MEDICINALIS
DE
CALCULO HUMANO, &c.

Calculi ubique corporis humani at præcipuè in Renibus & veſica generantur: cujus rei rationem infrà privatim exponam. Igitur inventi ſunt Calculi ſub lingua, in ductibus pitui-

tariis, in cerebro, in hepate, in pulmone, in veſiculis ſeminalibus, in vtero, in ventriculo, in inteſtinis, in articulis tùm manuum tùm pedum, at multò frequentiùs in Renibus & veſica. Adiſis *Hiſtoriæ Medicinalis* Scriptores & præcipuè mortuorum diſſectores.

Calculi autem, etiamſi maximè inter ſe diſcrepare videantur & figura & colore & pondere; nam in iis ſunt læves, ſunt aſperi: alii opaci, alii pellucidi & cryſtallorum æmuli: ſunt & tophacei & valde friabiles: alii verò verè metallici ponderoſi, penèque ſilicei videntur: alii rotundi, alii inæquales: alii quadrati, alii fiſſiles: alii Teſtacei &c. tamen eorum natura & generationis ratio eadem eſt; non ſolùm in hominibus, ſed etiam in aliis animalibus ubi calculorum quoque quàm maxima varietas differentiæque occurrunt.

At licet ea diſtinctio calculorum ſecundùm loca & *animalium genera* laudabilis & Hiſtorica ſit, inſtituti tamen noſtri brevitas nos diutius inſiſtere iſtiuſmodi minutiis non patitur.

Verùm ne futilibus conjecturis oratio noſtra procedat, primùm videndum eſt, quid nobis de calculorum natura, & ex eorum analyſi per ignem, & cùm crudi nondùmque ignem experti fuerint, exiſtimare liceat.

De calculo autem humano cremato hæc exhibet diligentiſſimus Leuvvenhoekius ope microſcopii.

„In calculo humano, inquit, „ ignis vi in calcem redacto, magnâ „ copiâ inſunt & ſalia fixa & vola„ tilia. *Idem alibi*, ex ſale volatili „ & fixo maxima pars calculi con„ ſtituitur *itemque*, calculi veſicæ „ humanæ ex magnâ particularum „ ſalinarum copia conſtant.

Porrò: „*ex calculo combuſto* cry„ ſtalli erant pellucidæ, atque ita „ angulares ac lateribus planis, ac „ ſi ipſum fuiſſet cryſtallum.

„ Rurſus ex calculo aduſto cui „ aqua infuſa eſt, ſal coagulatur, ac „ *tam durum ſit ac rigidum*, ut „ quamvis aqua ad coctionem uſque „ ferveſcat, ſal illud tamen cum aqua „ non denuò conjungitur.

„ Item ſal volatile *calculi* adeo „ *rigidum* & *firmum* eſt, ut, ubi „ coagulatum eſt, humido cœlo diſ„ ſolvi nequeat.

„ Ex capite mortuo *calculi com„ buſto*, cui aqua pura infuſa eſt, „ eadem aqua ſenſim in aëre ſiccata. „ detegi plures ſalis figuras, pelluci„ das inſtar Adamantum: nec ſo„ lùm erant pellucidæ, ſed & an„ guli earum erant adeo glabri, ac „ adamantum anguli poſſint poliri. „ Inter eas verò maxima erat plana, „ & ejus baſis triangularis: unus ex „ angulis erat obtuſus juxta hanc ve„ rò jacebat particula ſalina, cujus „ baſis erat ſexangularis, &c.

„ Præterea jacebat [præcipuè in „ liquoris ſuperficie] magna copia „ particularum ſalinarum, ſimilium „ iis quas in *Arthriticis calcem* „ appellamus.

„ Etiamſi cœlum, dum accuratè in„ tuerer ſalis particulas, admodum „ eſſet humidum ac frigidum, omnes „ hæ particulæ undique, quaſi aqueo „ humori injectæ erant: unde earum „ rigiditas facilè conjici poteſt.

„Cal-

„*Calculus crudus* ex aqua frigida „ infuſus *ſuos quoque ſales* ſimiliter „ rigidos dat.

„ Nullam vidi particulam ſali- „ nam, ex tot myriadibus ſalis, qui „ calculo humano inſunt communi „ noſtro ſali ſimilem. Neque illud „ ex ſiccato humore detegi potuit.

„ Omne ſal palato noſtro non ſa- „ pit; ita nec ſal è teſtis conchylio- „ rum crematis, ex alabaſtro crudo; „ ita nec ſapit qui elicitur ex calcu- „ lo humano: id eſt, *aërem & aci-dum* ſaporem admodum ſalis com- munis non exhibet; ſed ſal tamen eſſe non deſinit, i. e. ſuum habet peculiarem ſaporem, de quo ſuprà ſatis dictum eſt.

„*Capiti mortuo* materiæ calcariæ „ *Arthriticorum* ad nigredinem exu- „ ſto, aquâ adiectâ ineſt magna co- „ pia particularum ſalinarum, ſimi- „ lium ſalium in calculo humano: „ ſcilicet rigidorum pluriumque an- „ gulorum; nihil ſalis vulgaris, quo „ in cibis utimur, ineſt materia cal- „ caria arthriticorum. *Hactenus Leeuvvenkoekius*.

Illud autem notes velim, figura- rum ſalium illorum varietatem ac im- perfectionem apud eum ab incredi- bili particularum ſalinarum exiguita- te dependere, quæ, ut is teſtatur, vix tantæ ſunt, ut multæ earum myriades arenulam æquent: adeoque propter parvitatem vix ſatis rectè depingi po- terant.

In cryſtallos itaque majuſculas (quantum fieri poteſt) aliquo arti- ficio cogendæ ſunt, ut lenta ſiccatione in umbra, idque diebus maximè ca- lidis: quo certè tempore ex aquis noſtris mineralibus cryſtallos ad ſeſ- qui ſcrupuli pondus habuimus: dein- de quo major quantitas ſalis erit, eò promptiùs experimentum ejus con- cretionis in cryſtallos, magnitudinis conſpicuæ & perfectiſſimæ ſucceſſu- rum eſt.

Hæc autem non exhibui, ac ſi ali- quod dubium ſit de veritate experi- menti à Leeuvvenhoekio de illis ſali- bus expoſiti, ſed ut, etiam ſine mi- croſcopio, vel nudis oculis res manife- ſtaretur.

Igitur de copia & natura ſalis in Calculo Humano jam ſatis ferè diximus; item de ipſa calce ſimiliter ſive materia calcaria & metallica.

Illud autem unum addam de hac calculi humani materia, ſcilicet quod in earum aliquibus debitè crematis etiam ipſum *ferreum metallum*, ad aliquot grana adhibito magnete, poſ- ſe extrahi; id quod olim oſtendi co- ram *ſocietate Regia Londinenſi* cùm ibi fortè caput mortuum dictum ali- cujus calculi humani à *D. Slare* ex- poſitum fuiſſet. Appello autem Regi- ſtra ejuſdem *S.* de fide experimenti.

Quæ verò præterea *calculi, chymi- câ analyſi* dent, minùs moror, nempe olea & aquam. Cùm non alia ſint à ſan- guine humoribusve corporis: adeo- que minus faciunt ad calculi gene- randi intelligentiam; quæ tamen hu- jus diſſertationis præcipua intentio eſt.

Igitur his expoſitis quale ſit id, quod in homine lapideſcat, ſatis in- tellectum puto, atque ita *calculum definio*, nempe eſſe quid verè lapide- um à ſale lapideque calcario & in- terdum à ferreo metallo, humoribus- que quibuslibet corporis concretum, atque in plerisque ductibus viſce-

rum excretoriis, maximè verò in Renibus & veſica natum.

Cauſam itaque *materialem* calculi in ſolis humoribus, ut in pituitoſis, craſſis, viſcoſis, tartareis aut fœculentis non poſuimus. Etenim materiam non ſolum concretioni aptam, quales ſunt humores, indicare ſatis eſt, ſed aliam etiam verè lapideam & metallicam calculi exigere videntur, atque ea ipſiſſima eſt, quam in proximè ſuperiore Tractatu Anatomico exhibuimus, è quibus Conchyliorum Teſtæ fiunt, inque Fontibus Medicatis inueniri diximus; nempe ſuccum lapideſcentem è ſaxo quovis calcario, Pyriteve ſive ferreo metallo *Germinante* ortum, atque aquis abreptum, nobis aliiſque animalibus quovis alimento, maximè verò potione aſſumptum.

Humor autem iſte ſive ſuccus lapideſcens etiamſi ejus effectus paſſim extra nos innumeris exemplis appareant, tamen à nemine quod ſcio, explicatus eſt. Etenim Helmontii ſomnia hic non vendito; videlicet cuncta metalla ex mera aqua fieri, ſpecifica metallorum ſemina, fermenta, odorem & ſpiritum neſçio quem urinæ lapidificum, Terram ejuſdem volatilem, ſpiritum vini urinæ incolam, hæ meræ nugæ ſunt.

Non ſemen, inquit Helmontius, cum aqua ſibi ſubdita ſolùm petreſcit, quin inſuper corpus ſibi contiguum, odoris ſeminis petrifici, ſolo attractu petrificat, at ſi ita eſſet, cur renes & ipſa veſica non petrificarentur: ubi interdum ſemen iſtud, odor & fermentum tam vehemens eſt ut innumeros & ſæpe ingentes calculos generare potis ſit; ἀλλὰ εὐήθης τὸ τοὺς εὐήθεις τῶν λόγων λίαν ἐξετάζειν.

Quæ verò paſſim obſervare licet, ea tantum exhibeo, ſcil. ſaxa calcaria & pyriten i. e, ferri metallum ſulphurulentum, præ omnibus metallis, *ſalia ſua lapideis particulis gravida* edere, more plantarum pullulantium; has verò *plantas ſalinas* aquarum curſibus diſſolui, iterumque vel ob moram, adhæſionem ex aptitudine quadam partium & contiguitate, imbibitionem, aliave ignorabilia accidentia inter ſe coire, & in primam ſuam materiam redire, hinc, inquam, petrificationes extraneas, & calculos intra nos fieri veriſimile eſt.

Eſt itaque peculiaris quædam materiæ ſive ſucci lapideſcentis aptitudo ut in lapidem convertatur, nimirum ex ſalis lapidei naturali coitione, ejuſque rigiditate, ut diſſolutioni ut dictum eſt, reſiſtat; itemque ex copia & qualitate particularum lapidearum in iſto ſucco contentarum, ſuo ſcilicet ſali ex quadam harmonia ortûs, promptè committendarum, nexu haud facilè diſſolubili.

Igitur calculi materiam ab eſculentis & poculentis, quæ hujuſmodi ſalibus lapideiſque particulis abundant, provenire. Si verò corpus benè ſe habeat foras ejiciuntur, neque in renibus aut veſica retinentur; ſi renes imbecilli fuerint & veſica labefactetur, in lapidem coïre apta ſunt.

Efficiens itaque cauſa calculi eſt copia materiæ lapideæ in ductibus viſcerum excretoriis imbecillis diutiùs ſuppreſſa.

Si qua verò ſit in aliquibus hominibus hæreditaria diſpoſitio ad calculum generandum, ea oriri poſſit ex mala

malâ partium conſtitutione, ex uſu tamen quotidiano victûs, lapideâ materiâ maximè infeſti, vel in maximè integris hominibus calculi etiam generantur, videlicet ſi alimentis continuò & magna copia utantur, quæ plurimum ſucci lapideſcentis in ſe contineant, aquaſve bibant tali ſucco vitiatas, quia in illis aquis aut cibis cauſa materialis; unde eſt, quod in quibusdam regionibus præ aliis incolæ complures calculo laborent.

Itaque renes & veſica vitiantur vel ex nativa conſtitutione, vel victu calculoſo ſupervacaneo, quam autem rem ſic intelligo, nimirum à nimia copia & pondere materiæ metallicæ arteriolæ capillares, renum ductibus excretoriis commiſſæ, diſtenduntur, præterque naturam valdè amplianttur, unde excretio debilitatur à conſtrictione arteriolarum labefactata. Igitur materia metallica in ductibus excretoriis imbecillibus ſenſim accumulatur moramque trahit, unde ejus coitio in calculos; idem cogita in labe hæreditaria, ubi mala renum conſtitutio.

Inter *cauſas* autem calculi *antecedentes & procatarcticas*, hæ rectè numerantur.

1. Mala concoctio quâ chylus crudus & lentus quo involuitur ſuccus lapideſcens, indiſcriminatim intra habitum corporis aſſumitur, etiamſi verò cauſa calculi materialis non ex ſtomacho deducenda ſit, tamen eo labefactato in officio ſuo chyli conſiciendi, ſuccus putreſcens plus minus in omnigeno alimento neceſſariò & naturaliter exiſtens, poſſit ob chyli craſſitiem citiùs & faciliùs in majores arenulas coire in renibus.

Profectò robur inæquale partium eſt calculoſorum præcipua ratio; ita renum alter calculos parit altero ſano, quod ſatis evincit calculi vitium à parte labefactata potiùs quàm ab ullo materiæ calculoſæ defectu oriri; quæ ſemper, ut dictum eſt, adeſt; at rarò ſupra modum arenularum concreſcit, niſi vitetur tonus & vigor renis expulſivus.

2. *Lactea infirmata*; nam ab iis integris etiam chylus bene digeſtus à ſucco iſtiuſmodi putreſcente ex parte purgatur; quòd ſcilicet is fluori minus aptus ſit, adeoque inter alimenti ſoluti excrementa per inteſtina dejicitur, antequam venas lacteas ſubire poſſit.

3. Hyems autumnusque calculos renum parit, autore *Aretæo*, an quod magis laborent renes, ſuppreſſa ex frigore perſpiratione cutanea.

Sed ad alia pergamus, & privatim materiam calculi ſuppeditant maximè *oſtrea* & omnia *Teſtacea* animalia; *aquæ medicatæ*, quæque vel calcario vel ferreo metallo imbutæ, & quæ petreſcentes ob conſpicuos effectus præcipuè audiunt. *Vina* aut quælibet alia alimenta locis aqua petreſcente vitioſis nutrita.

Salſæ autem *carnes* minimè, prout Leeuvvenhœckius extra dubium poſuit; ſcilicet in calculo omninò nil ſalis culinarii repertum eſſe.

His verò adiici poſſunt *vehementiſſima quæque Diuretica*, quæ materiam morbificam vel nimio impetu ad renes deturbent, vel victum per ſe minus noxium infeſtum reddant, quòd ipſi renes ob nimiam excretionem infirmentur.

In his quoque cauſis *Balnea* ponenda

nenda ſunt, quibus renes nimirum laxentur, item alimenta vehementer calida, ut Piper, Allia, Rèſinæ quævis, exercitium vehemens: Venus immoderata.

Audi Hippocratem, (*a*) Pueris „ calculi principium *ex lacte impu-* „ *ro*, pituita enim ex eo lacte urinæ „ ſedimento admixta, glutinum eva- „ dit; ac primúm quidem parva lanu- „ go accreſcit, deinde quod accedit „ arenoſum. Rurſus autem alimen- „ tum ſolidum aut *lapidoſum* effici- „ tur, non ſecus ac *ferrum ex lapi-* „ *dibus* &c.

Ita nobiſcum ſatis benè ſentit antiquiſſimus Medicus, calculum accreſcere ex arenâ pituitæ commiſtâ, i. e. ex materia verè lapidea, primòque mollem velut lanuginem, mox virtute arenoſæ acceſſionis ſolidum ac lapidoſum effici: non ſecus *ac ferrum ex lapidibus*.

Hactenus de calculi natura, ejuſque generandi modo cauſiſque; proximo autem in loco ipſius *morbi* ratio ſive *pathologia*, ſive is in renibus ſive in veſica fiat, inſtituenda eſt; cum *Diagnoſticis* verò incipiam.

Hæc autem Calculi in Renibus indicia ſunt. 1. Omnium certiſſima ſignificatio, calculus excretus eſt.

2. Ad renem doloris gravitas. (*b*)

3. Femoris é directo ſtupor ſentitur, *idem ibidem*.

4. Nauſea & vomitus.

5. Urina cruenta: at hoc perpetuum non eſt: unum tamen è præcipuis eſt quando contigerit quod dolorem nephriticum à colico diſtinguat.

6. Urina in principio aquata, pauca, aut integra ſuppreſſio: à motu verò calculo per ureteres, ea copioſa, ferè turbida, arenoſa.

Hæc autem indicia per ſe patent, neque ulla explicatione, certè arte peritis, indigent.

Ubi verò id malum in veſica fuerit, his indiciis, inquit *Celſus*, (*c*) cognoſcitur. „Difficulter urina red- „ ditur; paulatim que, interdum „ etiam ſine voluntate deſtillat, eadem „ arenoſa eſt, nonnunquam aut ſan- „ guis, aut cruentum, aut *purulentum* „ aliquid cum ea excernitur; eam- „ que quidam promptius recti, qui- „ dam reſupinati, maximè hi, qui gran- „ des habent calculos, quidam etiam „ inclinati reddunt, colemque exten- „ dendo dolorem levant. Gravitatis „ quoque cujuſdam in ea parte ſenſus „ eſt; atque ea curſu omnique motu „ augetur: quidam etiam cum tor- „ quentur, pedes inter ſe, ſubinde mu- „ tatis vicibus implicant. Fœminæ „ verò oras naturalium ſuorum, ma- „ nibus admotis, ſcabere crebrò co- „ guntur; nonnunquam ſi digitum „ admoverint, ubi veſicæ cervicem „ is urget, calculum ſentiunt.

Neque multum aliter Hippocrates. [*d*] „Hic morbus quinque habet „ ſigna: Dolor in urina reddenda; „ ejus ſtillicidium: interdum cruen- „ ta, à veſicâ inflammatione vexa- „ tâ: verùm id non apparet, indicio „ tamen eſt *ſumma præputii pars* „ [i. e. inflammata] interdum areno- „ ſa reddit, interdum duos aut plures „ calculos.

Aretæus ex antiquiſſimis autoribus

(*a*) *Lib.* 4. *de Morbis*. (*b*) *Hipp. Epidem. l.* 1. *S.* 1. (*c*) *l.* 2. *c.* 7.
[*d*] 4. *de Morbis*.

bus in pleriſque conſentit. Si veſicæ „inhæſerit calculus,ex colliquationi„bus pateſiat. neque doloris neque „gravitatis expertes ſunt licet uri„nam expeditè reddant: Sin minùs „& urinæ difficultas accedet: omnes „verò calculos ex ſabuloſis urinæ „ſubſidentiis deprehendes, & quod „iſtis virilia ſæpius arriguntur: quan„do enim mejunt ſubeſtque calcu„lus, dolent, tractant, attrahunt„que pudenda, anus quoque vitii „particeps redditur.

De *inflammatione* autem veſicæ ſatis conſtat ex obſervatione Hippocratis, cùm ad ſummam glandem ferè viſibilis ſit ex inſigni rubore; unde non mirandum eſt ſi moleſtus interdum *pruritus* ſit in pudendo *dolorque* in veſicæ collo incipiens, ad glandis extremum uſque porrigatur, unde etiam *Virilium* frequens *erectio*, non ſecus ac cantharidibus ſumptis.

Urinæ autem *Stillicidium*, & ponderis ſenſus: item mictio facilior in uno corporis poſitu quàm in alio: item dejiciendi cupiditas, quæ mictionem excipit; hæc omnia à magnitudine, & figura & motu calculi oriri videntur.

Ultimum autem & omnium certiſſimum ſignum eſt exploratio, vel per digitum in anum vel per catheterem in ipſam veſicam immiſſum.

De illo autem Hippocratis [*a*] Aphoriſmo magna interpretum diſſenſio eſt à Galeno ad noſtra tempora. Quibus in urina arenoſa [ψαμμώδεα ſubſident, his veſica calculo laborat.

Johannis Zechii [*b*] opinio, ut video, pleriſque arridet; qui hanc ſubſidentiam non meram arenam eſſe vult, ſed gluten iſtud mucaginoſum in pleriſque calculoſis conſpicuum; at hoc non perpetuum ſignum eſt, adeoque minimè pathognomonicum.

Sed, brevitatis cauſa, miſſis aliorum diſputationibus mihi videtur Hippocratem hîc, generationis arenæ locum, non calculi exiſtentiam indicare voluiſſe, & dicit tantùm ipſam veſicam in vitio, ubi arenæ à mictione formantur atque ſubſident; ita quidem expono ἡ κύςτη λιθιᾷ, imò idem Hippocrates [*c*] alibi ait arenam non eſſe ſignum calculi in veſica; atque ita ille Aphoriſmus diverſo ab hoc ſenſu intelligendus eſt.

Verùm ais, arenæ non ſunt calculi, neque negandum eſt, quod à quibuſdam exhibetur, ſcilicet vix è decem unum reperiri, qui arenas cum lotio non excernant; raros tamen eſſe, qui renum calculo laborent, & rariores multò, qui veſicæ.

Quamvis autem arenæ revera calculi ſint, nec ab iis eſſentialiter differant; tantùm ſecundum magis & minus, nam perexiguus Calculus arena eſt; tamen aliquo ſenſu, in gratiam Medicorum, probanda eſt iſta diſtinctio, nempe arenarum quotidianarum cum urina ejectarum, & calculorum majuſculorum non ſine dolore & difficulter excernendorum, utræque tamen partes, & Renes & Veſica tum ſuas arenas, ſuoſque calculos generant: neque aliter viſum eſt Hippocrati, ut ſupra dictum eſt in diagnoſticis; vult autem in hoc Aphoriſmo arenas ex urina micta ſubſidentes

[*a*] *Aphor.* 79. S. 4. [*b*] *Conſ.* 58. [*c*] *L. de inaffectibus.*

tes præcipuè à veſica vitiata oriri, eamque calculis generandis præ renibus pronam eſſe innuere. At hic prætereunda non eſt ſingularis opinio Fernelii, qui ſtatuit omnem veſicæ calculum, rudimentum quoddam, ceu interiorem nucleum ex renibus trahere, è quibus per nephriticum dolorem excidens, ſi ſit grandiuſculus, in Veſica hæret, & ſordium illic allatorum adhæſu coagmentatur, dum adoleverit in juſtum lapidem; eo, inquit, argumento, quod neminem offenderit in veſica calculoſum qui non fuerit diu ante nephritide vexatus, item quod in contritis veſicæ lapidibus nucleum quendam ſe reperiſſe aſſerit, diverſi à reliquo integumento coloris & ſubſtantiæ.

Huic autem opinioni ipſe addo, etiam in mediis calculis, è veſica exectis, vidi & *ferramenta* [a] & oſſa, per ipſum penem injecta: poſſint itaque arenulæ renum eſſe pro rudimentis calculorum veſicæ: at hoc perpetuum non eſt.

Etenim priorem hujus rei rationem alii Medici ex propria ſua experientia negant; nempe in pueris calculoſos dari, quibus nulli nephritici dolores anteceſſerunt: item non in omnibus calculis nucleum iſtiuſmodi ineſſe.

Illud quidem verum eſt, calculos renum ſive arenulas ab iis plerumque fulvas eſſe, veſicæ verò albicantes: quare & calculorum color, ut ſupra dictum eſt & conſiſtentia varia: modò rufi, modò nigricantes, modò albidi ſunt nempe pro ratione cibi potioniſue aſſumpti; at ferè à renibus ſubcrocei, à veſica albidi: an quia in renibus urina defœcatior, puriorque ei inſit arenularum materia ad ocram accedens, in veſica verò eadem pituitæ mucoſæ & albicanti, è glandulis excretæ, miſta & contaminata ſit.

Sed ad *Prognoſtica* tranſeamus.

Lapis magnus potione, neque medicamento frangitur, autore Aretæo. Chimicorum inſomnia hactenus vana ſunt.

Morbus periculoſus: hæreditarius incurabilis: nam calculorum procreationem (cum Aretæo loquor) è fœcunda Sterilem reddere, nemo poteſt: facilius eſt enim uterum à pariendo prohibere quàm calculoſos renes calculis vacuare.

Vitia renum & veſicæ in ſenibus difficulter curantur. (*b*)

Hippocrates in Coacis vult lapidem in veſica non generari à 14 ætatis anno uſque ad 60, niſi prius extiterit.

Ita parvi & ſenes ſunt ipſis viris calculoſiores. Pueri autem magis calculo veſicæ laborant, ſenes verò calculo renum: quid itas audi Galenum [*c*] quia in pueris facultas renum expultrix fortior eſt, ejus autem actio naturalis eſt, item retinendi in veſica facultas non minus fortis eſt; at cùm veſica propriè receptaculum eſt, & pueri parum bibant, parumque mingant, cùm mictio actio voluntaria eſt, veſicæ exonerandæ non attendunt, ſic calculorum coitioni major opportunitas ex mora;

Ex anatomia autem diſcimus, ubi calculoſis ægris mucoſa urina effunditur, veſicæ corpus cancroſum eſſe, & di-

[a] *Acta Philoſop. Lond.* (*b*) *Hipp. Aphor.* 6. 5. 6. [*c*] *In* 6. *Epid. ſect.* 3.

& digiti aut pollicis craſſitiem nonnunquam adeptum eſſe : in calculoſis verò, qui claram ac tenum urinam mingunt, veſicæ ſubſtantia invenitur membranoſa , ferèque ut in ſtatu naturali ſe habet, de his autem ita ſentio, calculum primùm exiguum concreviſſe, veſicâ adhuc integrâ; aucto verò calculo , ab ejus pondere , aſperitate motùque veſicam lædi, ejuſque membranarum glandulas inflammari , intumeſcere , indurari , i. e. cancroſas fieri : unde veluti puris ſive pituitæ viſcoſæ , interdum cruentatæ ingens copia cum urina profluit.

Poſtremò in *ſectione* ſola cura magnorum lapidum. *Cœlio Aureliano* (*a*) autore.

At, inquies , cur non quibuſdam medicamentis diſſoluantur, certè quidam lapides majores cùm ex calculis in humano corpore repertis quidam tophacei & friabiles & leues quales ſub lingua & in articulis orti ? reſpondeo in veſica lapides ferè ſilicei ſunt ; raró molles: & ſi ita, tamen ex arenulis duris compaginantur ; ratio eſt, quia per majores vias & in majoribus conceptaculis metalla, ſive particulæ tum ſalinæ , tum lapideæ, è quibus iſte ſuccus petreſcens conſtat , ponderis ſui virtute ferè copioſius & excernantur & in calculos concreſcunt, atque hæc hactenus. Proximo autem in loco de curatione & medicamentis dicendum eſt.

Curationes autem hæ ferè inſtituendæ ſunt : vel ad calculos minores, arenaſue , cùm moleſti fuerint, expellendos , ſpecialibus adjutoriis : atque hæc ferè diuretica ſunt : vel materiam calculoſam minuendam, doloreſque acerbos mitigandos, in majoribus calculis excretioni ineptis : atque illa prophylactica anodyna ſunt, profectò qui dolorem ſuſtulit , ſatis ad valetudinem profuit.

(*a*) *T*, *P*. *l*, *1*.

Quoniam autem inſtituti noſtri ratio brevitatem requirat , & ut repetitiones ſuperuacaneæ evitentur, ex adverſariis noſtris ægros aliquot, qui nobis commiſſi fuerint , eorumque curationes paucis enarrabo, deinde medicamentorum , maximè à nobis exhibitorum rationes exponam.

Hi autem *Nephritide* loborarunt.

1. *Ægrotus*.

D. *Dryden* Presbiter Eccleſiæ Eboracenſis , mediæ ætatis vir , ex pluribus menſibus ſanguinis mictione miſere affectus eſt, maximè ab omni equitatione , aut vehementiori corporis motu : item calculos innumeros, ferè arenoſos, (& in iis fuerunt, qui ſeminum coriandri grana implebant) excernere conſuevit , huic etiam frequentiſſimè mingendi cupiditas.

Is autem multa à multis fruſtra ſumpſit : tandem hoc remedium à me feliciter præſcriptum eſt [℞. *ſem. & rad. pœoniæ maris* , *agarici* , *vitrioli Romani*, *mithridat. an.* ʒj. ß. *conſeruæ roſ. rubr.* ℥iij. *Syrup: è. roſis q. ſ. f. Electuarium.*]

Convaluit & à ſanguenis mictione & à Calculo.

2. *Ægrotus.*

D. Breeden de Pangburne, unus è Parliamento Jacobi Secundi Regis, ſexagenarius, ex vehementi ſaltatione in uno & dextro pede per hortos ſuos, quod exercitio aliis ſæpius certare conſuevit, ſanguinem minxit.

Huic malo curando ei pluries ſanguis è brachio miſſus eſt: aquas *ferratas* ſumpſit; aliaque plurima medicamenta fruſtrà ab aliis atque aliis medicis adhibita ſunt.

Poſt ſeſquiannum autem hominem in hac conditione inueni. Sanguinis plus minus ab aliquot ſeptimanis quotidie mingebat, non ſine urinæ ſtillicidio tumor ingens & durus in abdomine contra renem dextrum; item dolor continuus in dorſo: ſummus ardor in imo abdomine è regione renis dextri: *venæ* abdominis externæ ejuſdem lateris *varicoſæ* & præter modum tumidæ; habitus corporis qualis in Leucophlegmatia: multùm ſitiebat: parùm dormiebat. Denique huic coxendicum ſtupor, & ſumma crurum imbecillitas.

Huic autem malo ſic auxiliandum cenſui (*R. Mithridatii ſine opio confecti* ℈j. ß. *G. Tragacanth. aq. roſac. diſſolut* ℈. *ſſ. f. pilul. n. vi.*] ex his unam ſingulis noctibus ſumpſit.

Item. (R. *Aq. hordei* ℔ii. *olei vitrioli guttas* vi. *ſucci limon.* ℥iv. *C. C. uſti* ʒj. *ſacch. candi albi.* ℥iii. ß. *miſce*; *de quo ad* ℥vj. *bis quotidie propinavit.*

Item (R. *Balſami martis* [*i. e. ſalis martis ex balſamo Lucatelli* ʒj. *optimè ſuper marmor contriti*] *gr. iij. horâ aliquâ veſpertinâ devoravit.*

Ex his autem medicamentis intra diem unum vel alterum multò meliùs ſe habuit.

Poſtremò bis hominem purgavi Hieræ diacolocynthidos ʒj. quod medicamentum facile tulit.

N. B. Quamvis in reliquis mirè à meis medicamentis levatus eſt; adeo ut non amplius ſanguinem mingeret, & optimè dormiret, & ſat benè cibum appeteret, tamen vix ambulare centum paſſus præ mira imbecillitate crurum potuit, aut ſcalas ullatenus aſcendere.

In hoc ſtatu ad tres hebdomadas manſit: tandem nulla amicorum prece prohiberi potuit, quin rus iret ad quinquageſimum ferè lapidem à Londiniis, ad videndam uxorem moribundam; ex itinere autem (quamvis lectica veheretur) iterum ſanguinem minxit, & aliquot poſtea diebus ex urinæ ſuppreſſione interiit.

Ex diſſectione Ren. dexter. immenſæ magnitudinis inuentus eſt, cancroſus, ad quinquagenta uncias pendebat, atque in eo inuenti ſunt plurimi exigui calculi.

Nequeo ſanè mirari ſatis veterum diligentiam; nam cùm rariſſimum ſit hoc morbi genus, idque mihi ſemel tantùm in Praxi occurrit, tamen apud Ætium ſumma accuratione deſcriptum illud legere eſt.

3. *Ægrotus.*

D. Athins. Quinquagenarius, unus è regni Juſticariis, Eboraci, cùm publica negotia obiturus erat, calculo laboravit, huic in altero Re-

ne dolor vehemens vomuit mingere cupivit, at fruſtra, nam paucam tantùm urinam reddidit, eamque aqueam.

E lenioribus autem medicamentis hæc ſumpſit; nimirum præmiſſo enemate è Therebinthina ex vitello oui diſſoluta in decoct. communi cui vini Emetici ℥iii. adjectæ fuerint, parum efficimus: ideo ſtatim hæc Purgatoria exhibuimus cum diureticis mixta & ſtomachicis. [*R. Elect. lenitiv* ℥ß. *aſſellorum cochineil. an.* ℈j. *ſal. abſinth.* ℈i. *m. f. bolus, huic ſuperbibat potionem ſequentem. R. decoct. ſennæ Gereon.* ℥ii. *ſyr. è ſpina cervina* ℥j. *ſ. aq. mirab.* ʒvj. *olei amygdalarum dulcium* ℥j. *miſce f. potio.*] bene fecit: calculos enim aliquot albidos cum urina ſubfulua & fœculanta excrevit; & poſtridie publicis negotiis præfuit.

4. *Ægrota.*

Domina *Bellingham* quadragenaria ſubitò poſt dejectionem vehementi dolore nephritico & ad alteram abdominis partem correpta eſt; vomuit, mox quatuor calculos excrevit cum tantillo urinæ. ab his primis calculis dolore perſeverante hoc medicamentum præſcripſi (R. *Caſiæ recenter extractæ* ℥ß. *puto. jalap* ℈. *mercurii dulcis gr.* vj. *olei cinam. gut.* I. *m. f. bolus*] alios autem multos calculos deinceps per aliquot dies reddidit.

N. B. Horum autem culculorum color *luteus*; figura omnium ſubteres; at non eadem magnitudo: ad grana verò piperis majuſculi; omnium durities inſignis: aliquot ex iis fractis cortex lapideus unus, more ceparum alteri ſuperinjectus eſt; item interior medulla ſimiliter & lapidea, & rufeſcens.

5. *Ægrotus.*

D. Harduich, mediæ ætatis vir, ex itinere primùm ſanguinem minxit, cum renum dolore; poſt aliquot verò menſes calculos *rufos* exiguos non ſine vomitu & vehementi renum dolore excrevit, item intra annum tertium eodem dolore renum correptus eſt, cum vomitu & calculorum excretione.

Huic ſic præſcripſi [R. *Agarici pulu.* ℈i. ß. *jalap pulver. gr.* vj. *ſummitat. hyperici pulueriſat.* ʒij, *vini veteris Rhenani* ℥v. *m. f. potio*] ab ea vigeſies minimùm, dejecit, neque tardè aut cum ullis torminibus aluum movebat; convaluit.

6. *Ægrotus.*

D. *Aſcough* ſenex calculo ſæpe vexatus eſt, reniſque alterius vehementi dolore, vomitu, ſanguineo mictu, is autem dolor, ante meum aduentum ſine febre ad octiduum manſerat, exhibui ſtatim Caſſiæ ad ʒvj, &c. in bolo, à quo non ſine levamine purgatus eſt; at rediit vehemens dolor; ideo nocte dormituro data eſt *Trochiſc. Alkekengi* ʒj. optimè ſe habuit, poſtridieque manè ſine ullo dolore calculum grandiſculum minxit.

7. *Ægrota.*

D. *Rhodes* diu multumque renis dolo-

dolore affecta eſt, cum vomitu: multa & enemata & alia remedia data ſunt, à quibus inducias trium circiter dierum habuit, tandem huic dormituræ veſperi *Trochiſc Alkekengi* ʒj. exhibuimus; ea nocte placide quievit, & poſtridie horâ aliquâ pomeridianâ tres calculos majuſculos fere ſine dolore excrevit, convaluit.

N. B. In his Trochiſcis inſunt præter baccas ſolani Alkekengi dictas, & amygdalas amaras, & opium, &c.

8. *Ægrota.*

D. *Legger* quinquagenaria, primaria fœmina, diu febre intermittente luctavit, tandem ad me venit, Eboraci degentem: graviter præter febrem Symptomatis hiſtericis affecta eſt, huic adeo Apozema præſcripſi ex Cortice Peruviano, Phyllitide, Ceterac, ruta muraria, &c. Singulorum ad ℥iij. in vino poſt longam macerationem leviter coquend. de eo per aliquot dies ſumpſit; tandem febre victa; vomitu & vehementi renis dolore correpta eſt, calculumque majuſculum excrevit; id quod ſemel tantùm in vita ante quinquennium fecerat, agnoſco autem libens, & expertus jam egregiam vim herbarum capillarium ad affectus uterinos; at ſuſpicor illas herbas non tantùm calculum expellere, ſed etiam ex parte illum ab iis, tanquam materia, gigni; quod rupibus ferè calcariis, locisque montanis uliginoſiſque naturaliter creſcunt, ubi eas plurimum ſucco calcario imbui nutririque neceſſe eſt.

Idem de eodem Apozemate in alia atque alia fœmina, D. *Rooksbie*, &c. obſervavi: unde magis magiſque fidem do jam poſitæ ſententiæ.

D. *Green* Coquus aliquoties calculos à renibus excrevit; at ultimo paroxyſmo, quo me accerſivit ut opem ei ferrem, ex communi conſilio cum D. *Barvvick* collega meo digniſſimo, *dyſuriam* ad triduum paſſus eſt magna corporis jactitatione atque anxietate; in extremis autem cùm penè de hominis vita deſperatum fuerit, ſic præſcripſimus. [℞. *Cantharid. probè toſtarum, tantùm non crematarum* ℈ß. *aq. ſpermatis Ranarum* ℔j. *m. f. hauſtus*,) paucis horis elapſis urinam ad quatuor minimum libras reddit, & unà plurimos calculos, convaluit.

Hi autem Calculo Veſicæ laborarunt, renibus forte in pleriſque non integris.

9. *Ægrotus.*

D. *Ramſden*, mercator Eboracenſis, mediæ ætatis vir, ex patre calculis miſerè afflicto natus, & ipſe renum & veſicæ calculo à multis retro annis vehementer laboravit, item ejus filius unicus triennis calculo correptus eſt, & ſuctione tandem à penè pueri grandiuſculus calculus exemptus eſt. graviſſimis autem ſymptomatis malum in dies & moleſtius & periculoſius fit; nam ſanguinem ſæpius minxit; modo dyſuria, modò lumborum contra renes dolore, horrendum! cruciatus eſt: ſæpenumerò verò calculos ferè aſperos, & inæqua-

les

les excrevit, tum albidos, tum flavos hordei grani magnitudine.

Tandem verò ab equitatione primùm obſervavit ſe humorem quendam albidum tenacem cum urina reddidiſſe; is autem humor præ lentore ſuo matulæ fundo adhæſit, nec facilè cum urina effundi potuit; & interdum ad plures uncias diei unius ſpatio excretus eſt; neque unquam ſine dolore excerni potuit; propter virgam [putà] inflammatam & acrimoniam fracidæ, & marceſcentis urinæ; nam vetuſtatem redoluit, etiamſi noviſſimè fuerit reddita.

Sanè hunc hominem, cùm primùm medicinam facerem, curavi; mihique adeo ex propria experientia minus notæ eſſent medicamentorum vires, illud equidem unum totis viribus efficere conatus ſum, ſcilicet ut materiam iſtam lentam aut minuerem, aut liquefacerem. quo minore cum dolore per urethram exire poſſet.

Neque aliud magis profuit, quàm *mercurius dulcis ad gr.* VI. *ex pulver. jalap.* ℈j. exhibitus: quippe eo & alvus diu liquefacta eſt, & materia lenta & mucoſa in grumos farinaceos diviſa eſt: ac ſic multò melius ſe habuit & ratione, dyſuriæ, & minus frequenter mingendi cupiditate vexatus eſt: tandem verò maxima ex parte deſiit prodire iſte mucus, at fœtor urinæ uſque permanſit, etiam cùm cætera ſanus ſibi viſus fuerit.

Poſt menſem verò ex frigore & cruditatibus eodem muco mirè viſcido tentatus eſt.

Tum verò hominem ſic purgavi (*R. Rhei Torrefacti* ʒß. *Therebinth. Venet. ad duritiem coct. & pulveriſat.* ʒiij. *f. Pulvis: detur ex hauſtu ſequenti. R. mellis deſpumati* ℥j. ß. *aq. ſperm. ranar.* ℥ij. *miſce.*)

Urina autem quæ antea aquea fuit, jam ex rheo intensè colorata eſt, eique ex Terebintha odor ſuavis conciliatus eſt, at poſtridie idem urinæ pallor atque idem fœtor redierunt.

Porrò, ex ſemicupio, in quo ſemel tantùm ad mitigandos dolores demiſſus eſt, involuntaria mictio ſequuta eſt, idem obſervavi ex uſu opii.

Rurſus, ex mercurii dulcis aucta doſi ad gr. x. & pro ſecunda vice dato, idem effectus ſequutus eſt, ut ſc. mucoſæ urinæ materia in exiguos grumos incideretur & matulæ fundo vix amplius adhæreret: at propter ſtimulatum anum & ex conſenſu communi cum ſphinctere veſicæ, diarrhœam plurium dierum, imò ferè integri menſis induxit, item aphtæ in ore & faucibus ortæ ſunt.

Cùm verò levi febricula ſub eo malo corriperetur, venam in brachio incidimus: ſanguis autem miſſus & refrigeratus, craſſa pelle albida contectus eſt.

Tandem ex communi conſilio aliorum mecum Medicorum & Trochiſci, Alkekengi & emulſio cum ſeminibus frigidis minoribus cum decocto Symphyti majoris, &c. præſcripta ſunt.

Ab his autem remediis calculi multi parvi, ſed *albiſſimi*, qualis color fuit emulſionis, excreti ſunt; item poſtridie rediit urina mucoſa & lenta & dolor vehementer auctus eſt, & urinæ difficultas; ideo abſtinuit à præ-

præſcripſi medicamentis: itaque ſpiritus ſalis Armoniaci cum Gummi ammoniaci deſtillati ad guttas vj. ter quotidie ſumpſit ex aquæ ſpermatis ranarum hauſtulo.

Ejus autem medicamenti poſt aliquot dies effectus erat, ut urinæ malus odor, ferè ſubtalus eſt, & ejus ſedimentum jam bona ex parte ſimilagineum, candidius & leve factum fuerit.

Rediit autem appetitus, & ex uſu ſalſamenti veteris, apud noſtrates *Ling.* dicti, alvus ſubitò compreſſa eſt, & urinam rurſus continuit. cæteraque omnia incommoda mirificè levata ſunt præter unicum in urina fœtorem, neque amplius urina viſcoſa.

Hic autem vir, tolerabilem valetudinem conſequutus, Eboraco Londinum ſe contulit, ubi à chirurgis, ejus artis peritis examinatus digitis in anum immiſſis, calculus ad oui magnitudinem compertus eſt.

Illud ſedulò autem notavi, medicamenta leniter diuretica, & Renum dolorem ſupra modum intendiſſe, & ſi è valentiſſimis fuerunt, & Teſticulorum, ipſiuſque urethræ, & glandis, ad exitum, inflammationem & rubedinem excitaſſe.

Ab eo tempore, quo Eboracum rediit; nihil, quantum ſcio ſumpſit; certè unum vel alterum annum vixit, ſed graviter decubuit, nec calculum ullum poſtea excrevit.

Tandem neſcio cujus ſuaſu, unciam unam Guttarum dictarum à *Goddard* autore, à Londino nactus, ad ejus ℥ß. in aqua porietariæ bis aut ter in die ſumpſit. hoc autem medicamentum (ut poſtea didici ab ipſo Rege Carolo Secundo, qui à vidua Goddard magno pretio ſecretum redemit) nihil aliud fuit, quàm *ſpiritus* ſalinus volatilis à *ſerico crudo* vi ignis elicitus, at tanta erat ejus malitia in optimo viro, ut biduo à ſumtione, ſanguinis mictu, & diris cruciatibus, correptus, miſereque convulſus, diem ultimum obiit.

Sub eo tempore in eadem urbe duo ſenes, metallorum fuſores, ex calculo à plurimis annis decumbentes [*Smith* unus appellatus eſt, alterius nominis oblitus ſum) convulſi perierunt, potione ſpiritus Terebinthinæ, ad ℈ij. aliquoties exhibiti, unde inflammatio imum ventrem ex toto occupavi, in Gangrænam protinus mutata, hoc medicamentum ſuaſu cujuſdam Agyrtæ chimici ſumpſerunt, quorum alterum, ſuper pontem habitantem, prece viduæ, diſſecui.

10. *Ægrotus.*

Illuſtriſſimus Baro D. *Fanshavv:* Puer novennis, calculo veſicæ ab aliquot annis laboravit, illum *Sandbeck* vidi, villam amœniſſimam D. Comitis de *Caſtleton*, dum ibi ejus matri decumbenti advocatus ſum.

Hujus autem pueri urina, inſtar ſeri lactis recenter concreti, turbida & grumoſa erat: item in fundo ejus reſedere grumi albiſſimi, verè caſeoſi; ejuſque urinæ odor ipſiſſimus qui caſei recentis: is autem puer, ex præſcripto Medicorum, quotidie lac aſininum bibere conſuevit, ex ejus verò veſica poſtea calculus feliciter exectus eſt Londini.

Illud autem ex hoc caſu conſtat, ſc. la-

ſc. lactearum venarum imbecillitatem, eaſque officio ſuo non rectè fungi quòd [cœtera ſanus puer] odorem & ſubſtantiam fracidi caſei ejus urina exhibebat; aliter multo, quàm in integris etiam puerulis lactantibus, quorum vrinæ ſuus odor & conſiſtentia eſt.

II. *Ægrotus.*

D. *Little* Prætoriæ cohortis eques, Eboraci tum degens mediæ ætatis vir, ex equitatione, primum urinæ difficultate correptus eſt: mox ea ferè ex toto ſuppreſſa eſt cum vehementi dolore circa pubem & in ipſo penis itinere.

Cum urina vero exiit mucus quidam albidus, viſci inſtar tenax, matulæque fundo pertinaciter adhærens item ejus odor fœtidus, qualis ex urina veteri.

Ob vehemens verò malum ſæpius animâ defecit, & miſere convulſus eſt.

Hæc autem ante meum aduentum, ſtatim oleum amygdalarum dulcium leniter tepefactum, injiciendum veſicæ præſcripſi, cum bono eventu, deinde hoc medicamentum exhibui devorandum (℞. *mercurii dulcis gr. iv. pulu. jalap.* ℈j. *Caſſiæ* ʒjj. *f. bolus)* à quo aluus ſepties mota, dolores levati ſunt; nocte Troch. Alekekengi ʒj. dati. Verùm poſtridie & ſanguinem minxit & aliquam multos majuſculos calculos albidos excrevit, alioſque per aliquot dies: calculis autem excretis & iſte mucus exire deſiit: convaluit: hunc fortè hominem Noſocomio militari Chelſienſi ſuperiore anno vidi, beneficii mei non immemorem & (ut mihi narravit] poſt viginti annos, calculos quod attinet, ſanum.

12. *Ægrota.*

D. *Hedley*, in Vicinia Leedes, oppidi agri Eboracenſis degens, quinquagenaria, admodum obeſa, ex multis annis *calculi cujuſdam arenacei* excretione vehementer cruciata eſt. Ii autem calculi ipſum *Saxum molare* noſtrum arenaceum valdè referebant; nam *ex arenis majuſculis Cryſtallinis, inter ſe coagmentatis* in calculos majuſculos conſtabant, interdum verò ſolidos, interdum ſolutiores eos, quotidie, haud modica quantitate cum urina reddebat.

Hæc autem Symptomata præter calculorum excretionem paſſa eſt, cordis palpitatione, aſſiduam mingendi cupiditatem, lumborum & veſicæ dolorem, urinam aqueam, cibi inappetentiam, &c.

His autem malis ſic occurrendum eſſe cenſui, (℞. *Linguæ cervinæ, Trichoman. an* ʒj. *macis* ℈ß. *f. pulvis ſubtiliſſimus, detur ex aq. hordei hauſtu, poſt horam infuſionis, ter quotidie*) poſt 4. dies non amplius calculos reddidit; urina jam fulva, qualis ſanorum cum ſedimento albido, quod ferè defuit ante: ad aliquot amplius dies iiſdem medicamentis, at alia atque alia compoſitionis ratione, uſa eſt; præter opinionem convaluit.

Reverſa autem ad ſuos, rurſus calculorum id genus excretione correpta eſt: iterumque ad me Eboracum venit: atque, iiſdem medicamentis ſimiliter ſumptis, convaluit.

Huic domum redeunti uſum cereviſiæ præcepi tantummodo ex aqua fluminis, & non putei, ut ante conſueverat, confectæ: nam non ſine ratione arbitratus ſum, aquas puteales horum cal-

culorum materiam, ut pote ſuccum lapideum, in ſe continuiſſe.

13. *Ægrotus.*

D. *Freeſtone* de Hornecaſtle, micturitione admodum doloroſa & frequenti, cum viſcoſa materia matulæ fundo adhærente, correptus eſt: niſi tamen erectus mingere haud potuit, ut multoties per noctem mingendi causâ è lectulo ſurgare coactus ſit. Diu vitam ſic miſeram traxit, huic ſic præſcripſi. [℞. *Balſami martis*] i. e. balſ. Leucatell. & ſalis martis an: [℈j. *f. pilula ſive bolus, quem ſumat nocte & tantundem mane.*] quo per triduum ſumpto non amplius cubitum per noctem reliquit: ſed facilè reſupinatus in lecto mingere potuit, item huic minor dolor in Urethra & extremo pene.

Item (℞. *Aq. ſpermatis Ranarum* ℔j. *C. C. uſti in ſubtiliſſimum pollinem contriti* ℥j. *gummi Tragacanth.* ʒj. *miſce hujus bene conquaſſati* ℥iv. *ter quotidie bibat.*]

Item [℞. *Balſami veneris* ℈j. *dividatur in ſex doſes*) has autem per triduum ſumpſit ſingulis diebus mane: à quo alvus die tertio leniter mota eſt. Omnino melius ſe habuit, rurſusque abiit, neſcio an hic æger calculoſus fuit, nam in adverſariis noſtris de calculo nihil ſcriptum inveni.

14. *Ægrotus.*

D. *Lane.* Divi Laurentii in Urbe Ludi-magiſter, ex tribus circiter annis, Urinæ ſtillicidio vehementer cruciatus eſt. Item plurimos calculos excrevit. Huic autem mingendi cupiditas bis aut ter aut pluries in hora, die noctequе: alvus firma: urina fœtida & viſco quodam referta, item doloris acuti ſenſus in ano, & circa pubem.

Huic autem ſic præſcripſi. (℞ *Succi hypociſtidis glycyrrhizæ ana* ℈j. *mithridatii ſine opio* ʒj. *Gummi Tragacanth. aq. ſp. ranar. diſſolut.* ℈jj. *CC. uſti* ʒß. *miſſæ f. pilul.* vjjj. *ex* ʒj. *maſſæ harum pilularum unam veſperi atque alteram mane quotidie ſumat.*)

N. B. Tertia nocte ab iis ſumptis ter tantùm minxit; at quotidie alvus bis aut pluries ſoluta eſt. Ab eo autem tempore ad dies ſeptem tantùm bis aut ter in nocte minxit & placidè dormivit, & mirificè levatus eſt; meque opium ei dediſſe putavit: imò planè ſe convaluiſſe affirmavit; adeô dolor mitigatus èſt præ eo, quem ante meum adventum ſentire conſuevit, at potioni, præ ſiti, contra meum præceptum indulgere voluit. Unde rediit mingendi frequens cupiditas, & remediis abſtinuit.

Alios autem multos calculoſos omitto, quibus hæc medicamenta in mictuturitione ſive mingendi importuna cupiditate profuerunt: neque aliud malum gravius eſt, ex iis quæ humano generi contingunt; imò omnium perhibente Plinio, ex deciſione veterum Medicorum, longè graviſſimum eſt ſtillicidium urinæ.

15. *Ægrotus.*

D. *Spacy* ex multis annis ſanguinem mingere conſuevit: Interim plurima intervalla optimæ ſanitatis habuit, eoque malo vacuus. Tandem verò mucum quendam ſive Pituitam vitream, viſcidamque reddidit, fundo

matulæ

matulæ pertinaciter adhærentem: jamque urinæ odor fœtidus, ejuſque ſtillicidium moleſtum; at à mictione in extrema penis glande ſæviſſimus dolor.

Huic ſic medicinam feci. *Trochiſcos Alb. Rhaſis* ex aq. ſperm. ranar. in penem injici feci.

Item (℞. *Merc. dulcis* ℈j. *Elect. lenitiv. mithridatii an.* ℈ſs. *f. Bolus veſperi detur)* mane alvus ſoluta eſt mannæ potione.

At his medicamentis, calculos plurimos excrevit albidos, leves, anguloſos. Symptomata ex bona parte ſublata ſunt.

16. *Ægrotus.*

D. *Montege*, ſexagenarius & amplius, optimus vir, calculoſus cum urina mirè viſcida; huic viſcoſitati urinæ ter remedia præſcripſi, & toties ex ea admenſem minimum convaluit: Scil. [℞. *Aq. ſimplicis limacum, ex lacte deſtillatæ* ℔jj. *C.C. uſti & in tenuiſſimum pollinem cont.* ℥j. *ſacch. cand. alb.* ℥ſs. *miſce. Hujus probè conquaſſati & turbidi* ℥jv. *ter quotidie potavit)* Item ℞. *Penis viridis teſtudinis furno ſiccati* ℥jj. *Hujus pulveris ad* ʒj. *alternis diebus ſumpſit ex eadem aqua*: At ex recidivis frequentibus, mali vitæque pertæſus, in lithotomorum manibus, tertio à ſectione die, objit.

Verùm ægrotorum & mihi & tibi fortaſſe Lector ſatis ſuperque eſt: ad medicamentorum verò rationes explicandas, quorum præcipuè causâ hæ narratiunculæ ex adverſariis noſtris transcriptæ ſunt, propero. Simplicia autem medicamenta calculo maximè accommodata, ſivè *ſpecialia adjutoria*, ut Cœlii Aureliani verbis utar, hæc ſunt, nempe, quæ in quatuor claſſes commodè redigi poſſint.

Prima autem & præcipua *Claſſis* eſt eorum quæ ex *Inſectis* animalibus oriuntur.

Penis Teſtudinis viridis toſtus. Margaritæ. Conchyliorum teſtæ, & crudæ, & crematæ. Millepedes ſive Aſelli. Scorpionum, Cantharidum, Cochineil, lumbricorum terreſtrium apum, formicarum naſcentium cinis. Coccos baphice. Spongia Bedegaris ſive Roſæ Sylveſtris mel. aq. ſpermatis Ranarum, cochlearum terreſtrium. Jus conchyliorum marinorum, ſericum, ejuſque ſpiritus deſtillatus.

Hæc autem omnia mirificè calculos expellunt; idque communi ferè virtute præſtant, nempe ſeptica, quâ vehementer corrodunt, ſtimulantque ductus viſcerum excretorios, præcipuèque majores Renum & veſicæ.

In horum autem aliquibus ea vis tanta eſt, ut illa cruda ſumere; nemo impunè ferre poſſit, quin Sanguinem quoque cum calculis effundat, contractionesque nervorum patiatur. Ideo torrenda ſunt, ut igne miteſcat vis illa ſeptica, ſalinis particulis acrioribus ex bona parte evaporatis.

De horum autem aliquibus privatim diſſerere lubet. De millepedis audi *Scribonium Largum* † Aſellos quinque ex aquæ cyathis tribus ſuffundere [l. infundere] & per urinam extrahere lapides certum eſt. Tanta erat de his animalculis experientia apud veteres.

Hic autem præterire nolo, quod olim *ediderim, nempe ex *multipedarum* genere eſſe *ſpeciem* quandam apud nos non infrequentem in ſepibus, teretem, lon-

Llll 2

† *Comp.* 151. * *Act. Philoſ. Lond. N.*

longiuſculam, ad digitum puta; quam ſi conteras naribuſque protinus admoveas; eos tanto odore ſulphurulento & corroſivo percellit, ut multo mitior ſit odoratus ex integra uncia ſpiritus urinæ deſtillati.

Haud diſſimilis verò odor è *Formicis* crudis contritis prodiit, maximè ab ab *Hippomyrmecis* noſtris, conſule nares.

Pulvis autem *Lumbricorum terreſtrium* toſtorum ſalſedo inſignis eſt.

Margaritarum verò & Conchyliorum crematorum calx ſale ſupra fidem abundat, teſte Leeuvvenhoekio.

Vis autem ſalina è ſerico evaporata apud noſtrates notiſſima eſt, ſub nomine. (*Goddards drops*.)

Cantharidum, apum, formicarum, Scorpionum vis ſeptica & exurens, ab illorum animalculorum effectibus, ſi viva aliquem pupugerint, cutive admoveantur, neminem latet.

Idem cogita de *Cocco baphicâ ſpongiâque* dicta *Roſæ Sylveſtris*, quæ ex Apiculis conficiuntur fœturæ gratia.

Neque ob aliam rationem Gallæ, (ut id hic obiter dicam) tanti uſus ſunt, ad lanas tingendas aliave, in arte infectoria, niſi quod Inſectorum mera opificia ſint, eorumque excrementis & veneno ſeptico penitus imbuantur, at pergam ad ea quæ reſtant.

Cochineil verò medius ſtatus eſt alicujus ſcarabæi, Indici, i. e. Cantharidibus congeneris; at multò mitioris virtutis.

In hoc autem cenſu ſunt *Cicadæ*, ad calculoſos commodæ; vide *Aetium*, nempe *Inſectum* quoddam ad Scarabæos accedens.

Cochleæ autem maximè earum cervices, ubi organa generationi dicata, ut veſicam & penem mirificè afficiant, diximus in prima exercitatione ex *Petronio*.

Idem puta de pene Teſtudinis viridis, Ranarumque aqua ſtillatitia, magna equidem volumina non affecto; res tantùm attingo, earumque virtutes quaſdam communes indicare contentus, ut in ſingulis admiratione dignam quandam vim ſepticam & urentem, vehementer adeo ſtimulantem ductuum excretoriorum; privatim verò renum & veſicæ, mecum agnoſcas.

His autem annumerari debent inſectivora quædam animalia, propter victus rationem, calculis expellendis idonea. Tales ſunt Aves quædam ut Hirundines, ille Regulus ſive Paſſerculus quidã Troglodites, noſtratibus *a Weren* dictus, de quo conſule Aetium.* Hanc autem Aviculam ad calculoſos ſummè, efficacem, magna accuratione deſcribit, ejuſque condiendi exhibendique modum. Naturalem autem, inquit, vim omnino admiratione dignam habet, itaque ſale conditus & crudus in cibo acceptus morbum perfectè ſanat: & *novi* adeo quoſdam ab ejus uſu nunquam amplius ab affectione vexatos: & infra, de cauſa tantæ virtutis rectè judicare videtur. Arbitror, inquit, & Sanguinis iſtius aviculæ naturam quiddam in ſe complecti, quod minimè vulgariter proſit, cui amplius ſtercoris efficacia accedit; ac revera & in Sanguine & in ſtercore infectorum, quibus veſcitur, vis ſeptica inſignis eſt, ſecunda autem claſſis ſit ex animalibus vel *frigidis*; nempe oſſa cremata in capite

* *Tetr.* 3. *Sermon* 3. *c.* 11.

capite Tuberonis, Aſelli piſcis, ſimiliumque: hæc quidem parem virtutem habent cum conclyliis crematis, & ob eandem rationem, quod in calcem ſalinam ſimiliter comburantur, vel *calidis*; ſcilicet Tunicæ interiores Ventriculi Gallinæ, & ſtercus album ejuſdem, item cinis corticum ovorum aduſtorum: atque illa eandem facultatis ſuæ expulſivæ rationem habere videntur cum ſuperioribus. Nam Tunica illa tanquam cornea eſt: albumque ſtercus & urinoſum, & ipſum cortexque ovorum ad teſtaceum genus quàm proximè accedunt.

Tertia verò claſſis ex herbis diureticis ferè eſt ut Terebinthina, Balſamum Judaicum, Peruvianum, Copivi &c.

Omnia autem Terebinthinata vehementer urinam movent, quòd cuti admota corrodant: neque vim ſuam emplaſticam, niſi uſtione quadam exerunt. Etenim quatenus vulneris carnem putridam marceſcentemque execendo abſtergeant; viva interim, quæ ſubſit, in cicatricem commodè nutritur.

Ex illa autem corroſione calor ac inflammatio oritur: unde ductus urinæ majores ad vehementem contractionem, expulſionemque ſtimulantur.

Porro in hac claſſe numerare licet Tartarum ex vino, ipſumque vinum album acidulum, vel per ſe, vel ſulphure, more Gallorum, vel ex Gypſo, more Hiſpanorum conditum: item ſuccum limonum: Balauſtia ex granatis acidis ac Sylveſtribus: atque hæc omnia herbarum ſale eſſentiali dicto, & utrinque mucronato, tenuiſſimis acutiſſimiſque particulis conſtante abundant, quo majores ductus renum & veſicæ continuò laceſſantur.

In hac quoque claſſe & *Legumina* habentur, præ reliquis vero *cicera rubra* decantantur ob acrium flatuum copiam: nam hos mirè excitant; forte materiam iis non paucam adjiciant, ita velut mantiſſâ quadam additâ ferociam quandam flatibus, in corpore præ exiſtentibus; præſtant, eoſque per Renes tranant. Quàm vehementer autem penem, eosque ductus afficiant, ſcire licet ex teſtimonio Veterun: quos adi. Igitur veriſimile eſt conferunt & flatus excitantia, quod illas partes diſtendere & expulſione ob acredinem promovere apta ſint.

Poſtremò ad hanc claſſem pertinent nuces avellanæ, amygdalæ præcipue amaræ: hæc autem medicamenta lenire potiùs videntur quàm expellere; adeoque inter anodyna cenſenda ſunt. at amaritudo amygdalarum aliud ſuadet.

Reliqua autem olea dulcia iter expediunt, lubricando. Sanè hujuſmodi olea vere pinguia ſunt, nec concreſcere apta; perinde ut alibi de oleo lini, nucum juglandis, & Papaveris à me dictum eſt.

At pereunt, inquies, iſtiuſmodi virtutes à concoctione: ſcilicet ſuccus, puta citri, ex prima digeſtione acorem ſuum amittit; minimè verò: ſi rectè ſe habeat aliquis & dolore vacuus ſit, ita eſſe concedo: ubi autem adeſt Nephritis, ac horrenda illa à veſicæ renumve calculo ſymptomata, digeſtio ex bona parte ceſſat, corporis habitum medicamenta tantùm non integra pertranſeunt, inque venas viſcerum excretorias promota, parum mutata egrediuntur,

diuntur, ita in maximis calculi doloribus is ſuccus v. c. ſubcrudior vim ſuam extenſivam in ipſis renum glandulis vehementer exerit profectò in ægris Renes, ut & omnia alia itinera tam citra quàm extra ſanguinis curriculum magis aperta ſunt, ac laxata; unde virium medicamentorum mira retentio & celerrima trajectio.

Ad *Quartam* autem ac ultimam Claſſem pertinent à metallis medicamenta: ſcilicet corallium; lapis Judaicus, nitrum Veterum, ſpiritus ſolis vitrioli, ſulphuris, ſal prunellæ, aquæ medicatæ, vel acidulæ, ferratæ, calcariæve, vel mixtæ ſcilicet muriaticæ, calidæ, frigidæque, mercurius dulcis. Atque ex his fere medicamentis vani homines Lapidum renum & veſicæ non expulſionem tantùm, ſed & fractionem comminutionemque vehementer jactitant.

Aſalibus certè metallicis, fateor, ob ſtimulum & ſummam acrimoniam vehemens contractio majorum ductuum & lapidum expulſio exſpectanda eſt: idque Veteribus probè cognitum eſt ex multiplici experientia; quos conſule unum aut alteram tantùm inſtantiam exhibebo.

Nitri victoriati pondo, ex vino, in arenam Soluit lapidem, Scribonio Largo Autore. †

'Aquæ calidæ quæ ſunt Tuſciâ *Ferratæ*, mirificè remediant veſicæ vitia; appellantur item *veſicariæ* quondam Milonis Gracchi, Prætorii hominis optimi ad quinquageſimum lapidem reddentis eodem *perhibente.

Iis qui veſicæ lapidibus afficiuntur erunt aquæ eligendæ *ſalſæ*, vel quæ *Nitri* habeant qualitatem, ut apud *Tenariam* Inſulam, quæ potandæ & lavacro adhibendæ ſunt ita Cœlius Aurelianus.

At in labefactatis calculo renibus & veſica, maxima opera danda eſt, ne quid metallicorum, aquarumve medicatarum nimis exhibeatur. Etenim forttiter licet calculum expellant, tamen propter imbecillitatem iſtarum partium metus eſt, ne & ipſa quoque remedia ibidem concreſcerent in lapidem, cùm ipſiſſimam lapidis novi materiam in ſe contineant: ſcilicet & ſalem & ſuccum lapideum, id quod vehementer moneo, ſæpiuſque dicendum eſſe putavi.

Huic autem noſtræ ſententiæ favet 'illud Hippocratis præceptum; qui ſa'nus eſt ac valet, is * nullo habito diſ'crimine, ſemper eam aquam bibat, 'quæ adeſt. Qui verò *morbi cauſa* (puta 'alculi] eam, quæ maxime conveniat, 'bibere volet, is ſanitatem conſeque'tur.

Item alibi; calculis maximè tentantur & renum morbis qui *aquas, ſalſas* (i.e. medicatas,) bibunt.

Ejus autem rei rationem reddit; 'ſcilicet aquæ quarum Fontes in ſa'xoſis locis ſunt, *duræ* ſint, neceſſe eſt: 'aut ſi ubi aquæ calidæ exiſtant, aut '*ferrum* naſcitur aut *ſulphur*, aut *Ni'trum*.

'Etenim aquæ ſalſæ, nitroſæ, ferra'tæ, ſaxoſæ *indomitæ* naſcuntur & co'qui nequeunt ſunt tamen naturæ quæ'dam & *morbi* quibus tales aquæ po'tu ſunt commodæ, i. e. ventri'bus mollibus & humidis & pitui'toſis; iis duriſſimæ aquæ & coctu 'difficiles & aliquantulum ſalſæ ac'commodatæ ſunt.

†*Comp.* 153. * *Comp.* 146.

*Taral. *P. l.* 5. † *Lib.* de *Aere locis, & aquis*

Profectò illud ſæpius vidi, ex iis qui animi tantùm cauſa aquas noſtras medicatas biberunt, quoſdam inter ipſa remedia nephritide primùm correptos fuiſſe, & calculos excreviſſe; quos ex aquis iſtis putreſcentibus [ita omnes aquæ medicatæ meritò, ut ex ſupra narratis ſatis oſtenſum eſt, exiſtimandæ ſunt) ortos fuiſſe nullus dubito, cùm in renum pelui aut ureteribus nulla arenula majuſcula, vel momento conſiſtere poſſit ſine vehementi dolore, non magis quàm in aſpera arteria vel minima mica panis putà ſine gravi Tuſſi.

At, inquies, nulla fere aqua ſucco petreſcente prorſus vacua eſt, atque adeo hoc nomine nobis noxia foret. Quid igitur indulſit natura humano generi præ reliquis animalibus! libenter accedo pleraſque aquas, certe quatenus ſucci petreſcentis participes ſint, non uſque adeo tutas eſſe.

Atque idem olim nobis exhibuit. 'Hippocrates. * Qui magnis flu-'minibus bibunt, in quæ alia flumi-'na decurrunt, & de ſtagno in quod 'multarum &cujuſvis generis aquarum 'riuuli decurrunt: quippe aduentitiis '[per fiſtulas plumbeas putà) aquis 'aluntur, quæ ex longo interuallo de-'ducuntur, & calculo maxime tentan-'tur, & renum morbis ac urinæ ſtil-'licidio &c. ſcilicet quia ex iis mix-'tis aquis aliæ ſalſæ ſunt, i.e. medi-'catæ.

Idem quoque nobis abundè manifeſtatur, ex aquis pleriſque noſtris coctis, tam fluviatilibus, quàm marinis: videlicet in fundo lebetis lapidem quendam calcarium, lapidis alicujus fiſſilis more, adhærere.

Providentia tamen Divina admiranda eſt, vel ob hoc commune beneficium omnibus animalibus conceſſum: atque homo ſolus culpandus eſt, ſi eò non rectè uſus fuerit ex intemperantiâ: ſi quidem noluit natura uſpiam deeſſe materiam animalium teſtis oſſibuſque generandis, nutriendis, firmandis.

Igitur, ſuadeo, memor ſis admonitionis illius Hippocraticæ, ſupra poſitæ; nempe de aquis non ſolicitus ſit ſanus; at qui calculo puta laboret, aquis petreſcentibus abſtineat; certe de iis admodum parce, cauteque bibat ne juſtas intemperantiæ pœnas luat, atque hæc hactenus; antequam verò manum de hac Tabula auferam, illud quoque Hippocraticum de aquarum vitiis verbo conſiderandum non alienum erit; nimirum, Pravæ ſunt *aquæ* omnes, quæ ex *nive & glacie* fiunt: ubi enim ſemel concreverint, non amplius ad priſtinam naturam redeut. Hinc, inquit, Urinæ ſtillicidium & Herniæ an quòd ex frigore intenſo eadem particularum petreſcentium concretio metuenda ſit, ac ex coctione? ſanè conſtat experientiâ, & ex obſervatione, olim edita, D. Johannis Raij inter principes hujus ſeculi philoſophos, mihique veteri amicitia conjunctiſſimi ab hyeme duriſſima, & à longa aquarum congelatione ætatem maximè morboſam ſequutam eſſe.

Verùm cùm nivatæ aquæ ad ſe nunquam redeant: tamen cur eædem aquæ Fluminis alicujus, Thameſis noſtri puta, toties putreſcant & ſuaves denuò ac potabiles fiant, inquirere lubet; certè ad Indiam Orientalem navigantes experiuntur, iſtam aquam ferè intra Tropicos & ſub linea Æquinoctiali ſupra

*Ibidem

pra

pra modum fœtere turbidamque fieri: mox limpidam reddi & bene olere, item eandem aquam iterum fœtere & turbari in reditu ad nos; denuò purgari à fœcibus & à malo odore, imò interdum ſub hac mutatione illam ardeſcere ad candelam admotam, inſtar ſpiritus vini, dolio aperto exhalanteque.

Hujus equidem rei rationem ſic intelligo, ſcilicet omnem aquam fluviatilem plus minus Inſectis refertam eſſe; quod microſcopio adhibito extra dubium ponitur hæc autem animalcula, quòd noſtratia ſint, ſub ardoribus pereunt,unde aquæ tantus fœtor: ubi verò iſta putredo è beſtiolis corruptis in fundum dolii ſubſederit,coiveritque aqua fit limpida odore malo vacua. Rurſus in Indiâ eadem aqua novis Inſectis Indicis repletur, quæ tamen in reditû ſimiliter moriuntur, unde novus fœtor ac aquæ turbatio; iiſdem quoque rationibus aqua ad claritatem ſuam ſuavitatemque redit.

Ad ardorem verò & inflammationem aquæ iſtiuímodi quod attinet, ab inſectorum quoque putrefactione, id commodè oriri poſſit, perinde ut flatus inteſtinorum per anum emiſſos, & ab alimentorum coctione putredinoſa ortos, flammâ admotâ ardere, notiſſimum eſt: atque ita expoſui, quàm breviſſimè potui, medicamentorum ad calculos maximè accommodatorum cognatas virtutes, earumque rationes & uſus ex Veterum ferè diligentia fideque.

THOMÆ

THOMÆ SYDENHAM, M. D.

INTEGRI

PROCESSUS

In MORBIS ferè omnibus CURANDIS

Quibus acceſſit

GRAPHICA SYMPTOMATUM DELINEATIO.

Unà cum quamplurimis Obſervatu dignis; EDITIO *noviſſima* plurib. ARTICULIS Aucta.

Nec non

DE PHTYSI

Tractatulus nunquam antehac editus.

AMICE LECTOR.

S*Pecimen habes Praxeos eximiæ, in dilectiſſimi filii M. D. uſum, cautè & diligenter excogitatum, ſua ipſius manu conſcriptum, mihi autem pro familiaritate iſta qua omnes excepit, conceſſum à* Cl. Sydenham, *Viro ſanè cui vix ætas ſuperior parem dederat, vel poſtera datura eſt, non modo in arte ſua mirâ ſagacitate, & ingenii acumine ſingulari, conſpicuo: ſed & probis moribus, & in humanum genus, ſtudio & amore inſignibus adeo, ut apud omnes ſummum ſui reliquerit deſiderium: Cujus præcepta licèt animo meo & imo pectore infixa ſint, ne tamen fortè fortuna in mei ipſius & ægrorum detrimentum excidant memoria parum fida, typis haud ita pridem mandabam, exemplaribus circiter viginti impreſſis, ut amicis quoque inſervirem. Neſcio autem quo pacto in lucem irrepſit publicam inter* Miſcellanea Curioſa *ſuperioris anni Normbergh editum, ſed inepta mole inutile. Prodiit tandem eo modo veſtitum ut tibi ſit in quovis loco paratum; figmentis cerebris vanis & futilibus ſciolorum dogmatis nequaquam refertum, nec hypotheſi placida ſolidis ut videtur rationum momentis undequaque conſtipata ſuperbiens; humile autem & modeſtum accuratè morbos depingit, & accura-*

tius adhuc medetur; in id ſolum ſollicitum innoteſcat quod natura faciat auferat. Et ſi verum loqui liceat, modo partium ſitus noveris, pateant tibi per Symptomata ægritudines, [quod aſſidua ediſcas obſervatione) ſcias deinde veram & genuinam medendi methodum per diætam & Pharmaciam adhibere, fæliciſſimus eris practicus, & tibi & infirmis optimè conſules. Parum interim tua refert utrum Alcali peccet an Acidum, num in Spiritibus Animalibus, an in ipſo ſanguine, aut in recondito aliquo Viſcere deliteſcat morbi minera, unde de Periodico Intermittentium reditu doctè ſatis & prolixè poſſis diſſerere, dum interea ipſa Febris ſine ullis ambagibus, inquietudine, ſiti, calore, pulſu celeri, nauſea, cæteriſque Symptomatis, etiam aſtantibus palam eſt, & apertè dignoſcitur: Hinc ſæpius mirari ſubit, quamobrem anxiè ita & ſcrupuloſè immediatas & proximas morborum cauſas, dum Medicinam petractandam ſuſcipiunt, indagare ſatagunt, & è tenebris iſtis, quibus natura obduxit, irrito licèt conatu, eruere, gravi & ſubacto judicio viri, & in praxi verſatiſſimi; ſatis interim gnari ſe latere vel quævis obvia; unde enim dimanat graminis viridis, aut albus nivis color. Quid eſt quod humana anima ratiocinari nequeat dum adhuc Infantes aut Pueri ſumus? Unde forma tua Specifica? Satius eſſe Medicum quam Philoſophum agere (quis enim unquam Carteſium ſibi Medicum voluerit) minutiſſima Phœnomena planè & ritè enumerare, & remedia quibus unuſquiſque morbus faciliùs cedat, candido & ſincero animo proponere; ita tandem limites ſuos prætergreſſa, quibus anguſtis nimis jam includitur nobiliſſima, omnibus, quaquaverſum patet orbis, fæliciter ſatis & proſperè ſalutem, filiis autem ſuis honores ſummos conciliabit.

Meditabatur paulo ante obitum tractatum de Phthiſi peritiſſimus medicus in perquirendo, naturæ methodum, qua morbos amoliri ſtudet, ut adjutrices porrigeret manus, & miſeriis hominum ſubveniret, diu noctuque penſitabundo, & anxio animo, exercitatiſſimus; hinc fidiſſimarum obſervationum ſerie & irrefragabili edoctus experientia, medicinæ praxim ornavit, & ad ſaniores reduxit regulas; ſed vatabidis, dum hujuſmodi nunquam intermiſſis ſtudiis detenti & defatigati ſpiritus, ſolitis non vacabant excubiis, truculentiſſimus hoſtis, Podagra, *quæ per multos annos obſederat, & debilitaverat artus, impetu facto in interiora viſcera irruit, per vomitum & ſeceſſum enormiores intentans mortem, unico autem morbo neſcit cedere Medicorum Princeps, ſed cum malorum cumulo acceſſit &* Renum Calculus, *qui corraſis vaſorum oſculis, ſanguinem liberaliùs, quam ſenectus tulit, urinæ permixtum effudit, ſe jam non amplius opponens, nec vitæ, nec mortis cupidus, placidam, & pacatam, expiravit animam. Ne tamen auxilio prorſus deſtituantur tabidi, fragmenta quædam quæ autorem ubivis ſapiunt in primo ſaltem morbi ſtadio plerumque proficua, [neque enim fas eſt, quod ægrotanti proximo opituletur, celaret) in publicum prodeunt, ut exinde pateat quam accurata, & omnibus numeris abſoluta, ſi modo Deus Opt. Maximus conceſſiſſet vitam, expectari potuiſſet Phthiſiologia.*

Quid in Febribus, Variolis, Morbillis, acutis cæteris, ut & Chronicis ſanandis valuit optimè meritus Autor noſter, ſequentes indicant paginæ. Regimen & Diæta inſtituuntur aptiſſima; præſcribuntur remedia pauca, ſed neceſſaria; nec in Pharmacopolarum lucrum excogitata, nec inani oſtentationi compoſita;

ſitibundis ægris [eodem modo quo & ipſe ſitim ſuam reſtinguere ſolitus erat) cereviſiam tenuem affatim & pro libitu hauriendam, unde mirè reficiuntur & refrigerantur, concedit; nec immanitate plus quàm barbara precibus eorum, ſurdus, Apozemata & Julapia, præ ingrato ſapore faſtidita, ſubſtituit; maximam adhibet cautelam ne exæſtuans nimis, vel igne luculentiori, vel ſtragulorum onere, plus adhuc incaleſceret, vel à propinatis forſan remediis eum in finem ut per poros eliminetur materia morbifica cruda adhuc & inconcocta, quæ tamen hac data anſa concitato motu cerebrum petit, unde Phreneſi aut Coma, aut extravaſato ſanguine deturpant cutim maculæ purpureæ, aut eruptiones quas vocant miliares collum & pectus ubivis obſident. Numquid ad amuſſim magis depingi poterat quam Variolarum hiſtoria? eruptionis diem in utravis ſpecie deſignat, puſtularum ingenium ad unguem deſcribit, quo tempore incipiat, & quamdiu continuetur Salivatio, quo iterum faciei manuumque tumor ſe prodat, quid tandem quolibet die expectandum diſertè explicat. Paregoricorum uſum, quo emolumento judicent Practici, primus perſuaſit, malum ingerendi Cardiaca, ante eruptionem, morem, unde ſæpe accerſitum fuerit confluentium genus, meritò primus improbavit. Meliùs autem hæc ex ipſo fonte. Valeas itaque amice Lector, & ſicubi ſcateant Menda ignoſcas.

Amico ſuo Integerrimo M. D. Expertiſſimo Domino *S. M.*

SOlum ſequaces prætulimus diu.
Coum Medentes; Compar habebitur
Qui clariorem te, minori
Reddidit hoc, Medicina! Libro
Non hic tumori Mole ſuperbiens
Blattis futurus Præda opulentior:
Senſu ſed arcta Ditiori
Conciliant ſibi Verba Pondus.
Fruſtra moleſto vaſta Volumine
Luſtres Galeni ſcripta; Minutulæ
Acumen huic majus Tabellæ;
Se ſtupet hic Medicina totam.
Hic non remoto ſordidus Angulo
Senſim fatiſcet, Sedula ſtrenuè
Manus quotannis, Spe perenni
Deteret, auctior ut reſurgat.
Applaude Votis Turba Medentium:
Non Febris illum, Morbus atrocior
Haud afflict ullus; Commodis qui
Immoritur ſatagendo Veſtris.

Sic Vovet,
Chriſtophorus Crelle, M. D.

MEDICAMENTORUM
quædam formulæ in praxi magis familiares.

Potio Communis Purgativa.

℞. T*Amarind.* ℥ß. *fol. Sennæ* ʒij. *Rhei.* ʒiß. *coq. ſeq. aq. ad* ℥iij. *in Colatura diſſolve Mannæ & Syrup. Roſar. ſolut. an* ℥j. *m. f. Potio.*

Emeticum Commune.

℞. *Aq. Cardui Benedict.* ℥ij. *Infuſ. Croc. Metal.* ℥j. *Syr. Caryophyll.* ℥ß. *m. f. vomitorium.* Sumat horâ 4. Pomeridianâ, ſuperbibendo poſt ſingulas vomitiones hauſtum largum liquoris oſſetici.

Julapium Perlatum.

℞. *Aq. Ceraſor. nigr. lact. Alexeter. ãã.* ℥iij. *aq. Cinnamon.* ℥j. *Margarit. præparat.* ʒiß. *ſacchar. Chryſtall. q. ſ. adde aq. Roſar. Damaſcen.* ʒß. *f. Iulap.* de quo cap. cochlear. *iv.* vel *v.* in Languoribus.

Julapium Cardiacum.

℞. *Aq. Lact. Alexeter. Ceraſor. nigr. an.* ℥iij. *aq. Epidem. Syr. Caryophil. & de ſucco Citri, an. unc.* ß. *m. f. Iulap. de quo capiat ſæpius.*

Decoctum Diæteticum.

℞. *Rad. Sarſaparill. unc. vj. ligne. Saſſafr. & Chinæ ana unc. ij. Glycyrrhiz. unc. j. coq. in aq. font. Congiis ij. per horæ dimidium, deinde ſtent clauſè ſuper cineres Calidos per horas xij. poſtea ebulliant ad tertiæ partis conſumptionem; Cùm primùm ab igne amoveatur, infunde ſem. Aniſi unc.* ß. *poſt duas horas coletur. & poſtea depuretur per reſidentiam, & liquor reponatur lagenis vitreis probè clauſis ad uſum.* Sit pro potu ordinario per *xxx.* dies.

Apozema Aperiens & Antiſcorbuticum.

℞. *Rad. gramin. Cichor. Fœnicul. & aſparag. ana unc. j. uvarum Conrinthiac. & paſſul. enucleat. an. unc. ij. fol. hepat. ling. cerv. & cap. Ven. an. M. j. Fol. Beccabung. ſub finem addit. M. ij. coq. ſ. q. aq. fontan. ad* ℔ij. *ſub finem adde vini Rhenani* ℔ß. *Colaturâ adhuc calente, infunde ad duas horas, vaſe clauſo, Cochl. hortenſ. M. j. colatur. adde ſyr. è quinque radic. & è ſucco Aurant, ana unc. ij. aq. Cinnamom. hordeat. unc. j. M. f. Apozema.* Sumat ℔ß. manè & 5. pomeridianâ per *xjv.* dies.

Eclegma Incraſſans in Tuſſi.

℞. *Ol. Amygd. dulc. unc. j. Syr. Papav. Rhœad. Portulac. Iujub. & Lohoc ſani, ana* ℥ß. *Sacchar. cryſtall. q. ſ. M. in mortario marmoreo ad integræ horæ ſpatium, & f. Linctus perfectè miſtus; recondatur in olla figulina, ad uſum.* Cap. ſæpius lambend. è baculo Liquiritiæ.

Eclegma

Eclegma fortiùs incraſſans.

℞. *Conſerv. Roſ. rub. Syr. violar. & de Mecon. an. unc. j. ſem. papav. alb.* ʒiij. *contundantur ſimul & per ſetaceum traiiciantur, deinde adde ol. nuc. moſchat. expreſſ. gr. vj. f. Eclegma.*

In Defluxione tenui.

℞. *Conſerv. roſ. rub. unc. ij. Syr. de Mecon. & jujub. an. unc. j. Oliban. Maſtich. & Succin. an.* ʒj. *ol. nuc. Moſchat. per expreſſionem gr. vj. M. f. Lohoch.* de quo lambat ſæpe; bis in die cap. eclegm. deſcript. cochl. j. inſtilland. Balſam. Sulphur. Aniſat. à gut. *viij.* ad gutt. *xij.*

Cereviſia Purgativa.

℞. *Polypod. Querc.* ℔j. *Rad. Rhabarb. Monac. fol. ſenna & paſſul. enucleat. ana* ℔ß. *Rhabarb. inciſ. & rad. Raphan. Ruſtican. an. unc. iij. fol. Cochl. horenſ. ſalv. an. M. iv. Aurantior. inciſ. N° iv. infunde in Congiis v. vel. vj. Cereviſiæ non lupulatæ, fermentationis tempore, & quando ad maturitatem pervenerit,* ſi pro potu ordinario per dies *xiv.* vel *xxj.* præcipuè verò ſumat hauſtum ſingulis Auroris.

Emplaſtrum Hyſtericum.

℞. *Galbani in trinctura Caſtor. ſolut. & colat.* ʒiij. *Tacamahac.* ʒii. *f. Emplaſt. pro umbilico.*

Catharticum pro Infantibus teneliis.

℞. *Syrup. Cichor. cum Rhabar. Cochl. j. parvulum.*

Decoctum Amarum Purgativum.

℞. *Decoct. amar. duplicatâ ſenè unc. iv. Syrup. dt Spina Cervina unc. j. Elect. de Succ. Roſar.* ʒij. *M. f. Potio.*

Laudanum Liquidum Authoris.

℞. *Vini Hiſpanici lib. j. Opii unc. ij. Croci unc. j. pulv. Cinnamomi, & Caryophillorum, an.* ʒj. *infundantur ſimul in B. M. per duos vel tres dies, donec liquor debitam conſiſtentiam acquira, Colatura ſervetur pro uſu.*

PROCESSUS INTEGRI IN MORBIS

Fere Omnibus Curandis.

De Affectione, in fœminis *Hiſterica*, *in* maribus *Hypochondriaca*, *dicta*.

CUm à caſu aliquo graviori moleſtum patitur humana anima, ataxiam concipiunt animales ſpiritus; urina ſubinde limpidiſſima copioſè excernitur; ſanitatis recuperandæ ſpes omnis protinus abjicitur, & triſtiſſima quævis ſibi ominantur ægrotæ; quamcunque corporis partem morbus inſederit [plurimas autem inſidet) ſymptomata ei parti competentia confeſtim urgent; in capite apoplexia, hemiplegia ſoluta; ſtatim à partu adoritur; ſpaſmi epilepſiæ perſimiles (vulgò uteri ſtrangulatus, in quo venter & præcordia guttur verſus intumeſcunt) infeſtant; clavus hyſtericus, in quo dolor in capite atrociſſimus, quem tranſverſo pollice poſſis contegere; ægra interim materiam viridem bili porraceæ parem evomente, miſerè excruciat; cordis palpitationem, tuſſim, paſſiones iliacam & colicam, nephritin, urinæ ſuppreſſionem æmulatur paroxyſmus; vomitiones enormes, diarrhæam ſubinde excitat; externè in carne muſculoſa nunc dolorem, nunc tumorem inducit in tibiis hydropis inſtar; nec (quod mireris) intactos dimittit dentes; dolor dorſi creberrimè ſævit; & ſæpe ſæpius adeò refrigerantur externæ partes ut cadaver planè referant; in riſum & lachrymas effuſiſſimas ſine ulla προφάσει ridiculè erumpunt; ptyaliſmus nonnunquam eo gradu laborantes afficit, ut Mercurio delibutas facilè crederes. Dolores hyſterici, quamcunque partem obſident; ubi diſceſſerint, teneritudinem, quæ tangi recuſat, relinquunt, ac ſi verberatæ fuiſſent carnes.

Mittatur Sanguis ad unc. *viij.*

Emplaſt. de Galbano umbilico admoveatur. Sequenti manè aggrediatur uſum ſequentium pilularum.

℞ *Pil. Coch. maj.* ℨ*ij. Caſtor. pulv. gr. ij. Balſam. Peruv. gutt. iij. f. Pil. xij.* Cap. *iv.* ſingulis vel alternis matutinis, pro ratione virium, hora 4. vel 5. matutina, ſuperdormiendo.

℞. *Aq.*

℞. *Aq. Rutæ ℥iv. Bryon. comp. ℥ij. Caſtor. nodulo ligat. & in vitro ſuſpenſ ʒß. Sacchar. Cryſtal. q. ſ. f. Julap.* de quo capiat cochl. *iv.* vel *v.* in omni languore. Poſt has pilulas ſumptas utatur ſequentibus.

℞. *Limatur. Chalyb. gr. viij. cum ſ. q. Extract. Abſinth. f. Pil. N. iij.* Sumat ſummo manè, & repetantur hora 5. pomeridiana per *xxx.* dies, ſuperbibendo hauſtum Vini Abſinthitis.

Sin forma boni magis arrideat.

℞. *Conſerv. Abſinth. Roman. & Conſerv. flaved. Aurant. an unc. j. Angelic. condit. Nuc. Moſchat. condit. & Theriac. Andromach. an. unc. ß. pulv. Ari comp. ʒiij. Zinzib. condit. ʒij. cum ſ. q. Syrup. de ſucc. citr. vel, ejus defectu, Syr. Aurentior. f. Electuarium.*

℞. *Elect. præſcript. ʒij. limatur. Chalyb. gr. viij. cum. ſ. q. Syrup. Aurantior. f. Bolus* ſumendus manè & ſerò, ſuperbibendo hauſtum vini abſinthitis, vel Cochl. *vj.* ſeq. Infuſionis.

℞. *Rad. Angelic. Enul. campan. & Imperator. an. unc. j. fol. Abſinth. vulg. Centuar. min. Marrub, alb. & Chamædr. an. M. j. Cort, Aurant. duor. inciſ. affunde vini Hiſpanic. q. ſ. ad ſupereminentiam duorum digitorum.* Coletur tempore uſus. Vel

In Delicatulis *Chalybs* exhiberi poterit in forma pulv. ſequentis.

℞. *Limatur Chalyb. probè trit. unc. j. pulv. Ari comp. ʒvj. ſem. Coriand. præparat. Aniſi, Fænicul. dulc. an. unc. ß. Cinnamon. acutiſſ. Corall. rubr. præparat. ani ʒiij. Nuc. Moſchat. ʒij. f. omnium pulvis ſubtiliſſimus, cui adde ſacchar. albiſſ. ad pondus omnium*, hujus cap. è Cochleari ʒß. bis in die per 4. dies, tum ʒj. bis in die per 40. dies ſuperbibend.

℞. *Aq. Lact. Alexeter. unc. xij. Gentian. comp. unc. iv. Abſinth. maiſ. comp. unc. ij. ſacchar. albiſſ. q. ſ. f. Julap.* Vel

℞. *Vini Rhenan. Abſinth. ℔ß. aq. Gentian. comp. unc. ij. Syr. Caryophyll. unc. j. f. Julap.*

℞. *Myrrh. elect. Galban. & Aſæ fœtidæ, an. ʒj. Caſtor. ʒß. cum ſ. q. Balſam. Peruv. f. Pil. è ſingulis drachmis xij.* Sumat *iij.* ſingulis noctibus, ſuperbibend. aq. Bryon. compoſ. Cochl. *iij.* vel *iv.* per totum decurſum hujus proceſſus.

Si Pilulæ Præſcriptæ ventrem moverint, utatur ſequentibus.

℞. *Caſtor. ʒj. ſal. ſuccin. volatil. ʒß. cum ſ. q. extract. Rutæ, f. pilulæ N. xxiv.* Cap. *iij.* ſingulis noctibus, ſuperbibendo Julapii hyſteric. Cochl, *iij.* vel *iv.*

Sp. CC. ad gutt. *xvj.* vel *xviij.* in aqua aliqua appropriata ſæpius exhibitus valde confert.

Si verò his non cedat remediis, tum capiat ſequentes pilulas;

℞. *Trochiſ. de Myrrh. pulv. ℈j. Balſam. ſulphur. Terebinth. gut. iv. cum ſ. gumm. Ammoniac. ſolut. f. Pil. N. iv.* Cap. manè & ſerò ſuperbib. Julap. hyſteric. Cochl. *iv.* vel *v.* inſtillando Sp. C.C. gutt. *xij.*

Electuarium Antiſcorbutic. cum aqua ibidem deſcripta prodeſt in his affectionibus, ut & *Electuar. corroborans cum additione Conſerv. Cochl. hortenſ. unc. j. pulv. Ari Compoſ. ʒvj.* ſuperbibendo præſcriptam aquam.

At ſi affectus hic non cedat remediis, eundum eſt ad *aquas ferreas:* & ſi neque his, tum ad *Sulphureas*, quales ſunt *Bathonienſes.*

Inter bibendum aquas ferreas hæc obſervanda; ſi aliquod Symptoma gravius acciderit, quod potationi aquarum referri poteſt, tunc ab iis æger abſtineat, donec Symptoma iſtud penitus evanuerit. Æger in earum uſu per ſex ſeptimanas ad minimum, vel potius ad duos menſes perſeveret. *Zinziber conditum*, vel *Semina Carui Saccharata*, ad calefaciendum ventriculum ſubinde ſumat. *Pilulæ* etiam *hyſtericæ iij*, devorari poſſunt per primas *x.* noctes, ſuperbibendo *Julap. hyſteric.* Cochl. *iv.* vel *v.*

Quoad uſum *aquarum Bathonienſium*, duobus diebus bibat eas, ac tertio die per modum Balnei eas ingrediatur, atque ita alternatim per ſex ſeptimanas vel duos menſes.

Si *Chalybs* juſto plus corpus calefaciat, tum per ejus uſum, quarta quaque Aurora ſumat *aq. mineralium purgantium* ℔*iv.* Quæ tametſi alvum moveant, haud tamen tumultum cient, ut ſolent Cathartica ex officinis deprompta.

Si *Chalybs* magnas perturbationes inducat, Laudanum aq. aliqua hyſterica miſtum, ſingulis noctibus ad tempus aliquod propinandum.

Cùm à morbi diuturnitate fractæ & attritæ fuerint vires, venæſectio, & Cathartica non ſunt præmittenda, ſed à Chalybe ſtatim incipiendum.

Ubi Symptomata ſunt mitiora ſatis eſt ſanguinem mittere, & alvum ſolvere ad dies *iij.* vel *iv.* dein pilulas hyſtericas ad dies *x.* manè & ſerò exhibere.

In dolore intolerabili, vomitione, & *Diarrhœa* enormioribus, exhibendum Laudanum, & poſtea corroborandi ſpiritus, at modò per vires liceat, ante uſum Laudani, educatur è venis ſanguis & Catharticum propinetur: in viraginibus præſertim, & ſanguineo temperamento præditis; in debilioribus autem, & haud ita pridem paroxyſmum paſſis, ſufficit ventriculum Congio uno lactis cereviſiati hauſto, & mox per vomitum rejecto detergere, dein largam doſin *Theriac. Androm.* vel *Elect. Orvietan.* imperare, & Cochl. aliquot, liquoris alicujus Spirituoſi, cum paucula Laudani liquid. guttulis, ſuperbibenda, dare. Quod ſi ægra jampridem vomuerit, & ulterius emeticis ſollicitare periculo non vacabit, Laudanum ſine mora propinandum eſt, ea doſi, quæ Symptoma vincat, & poſt ſingulas vomitiones toties quoties repetendum, in forma potiſſimum ſolida, vel in liquida, in parco vehiculo, viz. gutt. aliquot in Cochl. j. aq. Cinamon. fortior. ægra interim conquieſcente, & caput immotum tenente.

Perdomito Symptomate, manè & ſerò, ad dies pauculos continuetur uſus Laudani.

Hæc duo diligenter notanda, quod cum ſemel poſt evacuatione Laudano uti cœperimus, ea doſi, atque illa toties repetita, ſumendum eſt, donec Symptoma omnino fuerit debellatum, interjecto tantum ſpatiolo inter ſingulas doſes, ut quid prior præſtiterit ante noſcamus quam alteram ingeramus, deinceps cum Laudano morbum aggredimur, nihil movendum eſt, nihil evacuandum vel per mitiſſimum enema.

Theriaca

Theriaca Andromachi crebro,diuque uſurpata,magnum eſt in hoc,& aliis morbis quamplurimis à caloris, & concoctionis defectu ortis,remedium.

Vina *Hiſpanica* gentiana, angelica, abſinth. centaurio, corticum arantior. flavedine, aliiſque corroborantibus infuſis medicata, ſi ad aliquot Cochleariater in die potenter admodum conferunt, modò ægra tenui non fuerit bilioſoque corporis habitu.

Cortex Peruv. ad ℈j. manè,& ſerò,per ſeptimanas aliquot deglutitus, præſertim in ſpaſmis hyſtericis miras habet vires.

In tenui bilioſoque corporis habitu poſſit uſurpari Diœta lactea, præcipuè in Colica Hyſterica, ſi modo ea incommoda poſſint ſuperari,quæ primis feré diebus apportat,quòd nempè cum in ventriculo coagulatur, tum etiam viribus corporis, in ſtatu conſervandis, ſuſtendandiſque minus ſufficiat.

Nihil tamen æque ſanguinem ſpirituſque fovet, & confirmat, ac diu multumque, ſingulis ferè diebus equo vehi, nec itinera in curru facta ſuo carent ſucceſſu.

De Febre Depuratoria annorum 1661, 62,63,64.

Si æger juvenis ſit, extrahatur ſanguis è brachio & eodem die poſt aliquot horas, vel ſequenti die, duabus horis poſt leve prandium, *Emeticum ex infuſ. Croc. Metal. paratis Zythogal.* ℔*vj. vel viij.* ut quoties vomuerit, aut alvum exoneraverit, è veſtigio ſumatur hauſtus; exhibeatur &, poſt finitam operationem Emetici, hoc vel ſimile paregoricum.

℞. *Aq.Ceraſor. nigr.* ℥iß. *aq. Epidem.* ʒß. *Lauda. liquid. gutt. xvj. Syr. Caryophyl.* ℥ij. *M.F. Hauſtus.*

Vomitoria ex infuſ. *Croc. Metal.* parata, puerulis, ullisve infra adoleſcentiam conſtitutis, vel minima quantitate,non eſt tutum exhibere.

Poſt hunc diem uſque ad undecimum,vel duodecimum,ſingulis Auroris, injiciatur enema ſequens.

℞. *Decoct.commun.pro Clyſtere* ℔i. [*vel lactis vaccini eandem quantitatem*] *Sacchari Culinar.& Syrup.violac. an.* ℥*ij. f. Enema.*

Poſt dictum diem alvus conſtipari permittatur, quo materia febrilis citiùs concoquatur, ad quem etiam finem Cardiaca moderata his ultimis diebus exhibita apprimè conducunt.

℞. *Pulv. è Chel. Cancror.comp.gr. xiv. Elect. de Ovo* ℈*ſs. cum ſ.q, Syr. Caryophyl.f. Bolus* ſumendus octava quaque hora, ſuperbibendo ſequentis Julapii Cochl. *v.* vel *vj.*

℞. *Aq.Lact.Alexiter.Ceraſor.nigr. an.* ℥*iij.Aq.Epidem,& Syr.Caryophyll. an.*℥*j. M. F. Julap.*vel alia his ſimilia.

Hac methodo ſollicitè obſervata, uſitatò circa. *xv.* diem [tum ex laudabili in urina ſeparatione, tum ex manifeſta Symptomatum omnium remiſſione] tempeſtivum eſſe Potionem Purgantem communem exhibere percipies.

Accidit interdum maximè in Senibus, curata Febre,& purgato corpore,ægrum nihilominus valdè debilem eſſe, & quandoque tuſſi, interdum etiam ſcreatu, magnam glutinoſi viſcoſique phegmatis copiam expectorare. Hoc in caſu vinum Malaganum annoſum, cum pane toſto ei immiſſo,bibat æger.

Si ſuperveniat iliaca paſſio; præſcribatur Sal. Abſinth. ℈j. ex Coch. j. Suc.Limonum, manè & ſerò; intermediis temporibus cap. Aqu. memb. ſtillatit. ſine Saccharo, Cochl. aliquot, bis quaque hora; dum hæc fiunt, catulus vivens nudo ventri indeſinenter accumbat, poſtquam dolor cum vomitu, per biduum triduumve ceſſaverit, exhibeatur *Pil. Coch.maj.* ʒj. in *Aq.Menth.* ſoluta, nec removendus catulus ante pilularum uſum.

Ad recidivam præcavendam, perſiſtat in uſu prædictæ aquæ per longum tempus, & duplicatis pannis laneis ventrem à frigore defendat.

De Febre Peſtilentiali 1665. 66.

Poſt venæ ſectionem in lecto celebrandam, æger ſtragulis obruatur, & Lacinia Lanea ſincipiti alligetur; tum, ſi vomitus non adſit, hoc vel ſimile Hydroticum exhibe.

℞. *Theriac. Andromach.* ʒſs. *Elect. de ov.* ℈ſs. *Pulv. è chel. cancr.comp.gr.xij. Coccinel.gr.viij. Croc.gr.iv. cum ſ. q. ſucc. ketmes,f. Bolus,*quem ſumat ſexta quaque hora, ſuperbibendo Cochl. *vj.* ſeq. Julapii.

℞. *Aq.Card.Benedict.& Scord.compoſ.an.*℥*iv.Aq.Theriacal.ſtillat.*℥*ij. Syr.caryophyl.*℥*j. M.F.Julapium.*

Si adſit Vomitio, hydroticum differatur, donec ſolo tegumentorum pondere ſudor promanare incipiat, linteaminis parte vultui ſuperinducta.

Incepta Diaphoreſis hauſtulis Zythogalæ ſalvia alteratæ, vel Cerevisiæ cui macis aliquantulum incoxeris ſubinde repetitis ad naturalis diei ſpatium (i. e. horas 24.) eſt continuanda; in ſudore licet juſculis confortativis ægrum reficere.

Ubi tumor enatus fuerit, venam aperire non ſuſtinui; per horas adhuc à finito ſudore *xxiv.* ægro ſe in lecto continente frigus cautè devitetur. Induſium ſponte ſua in corpore areſcere permittatur, potulenta omnia calidiuſculè hauriantur, & Zytogalæ ſalvia alteratæ uſus etiamnum continuetur, in ſeq.luce potio purgat. communis exhibeatur.

Anni 1667. 1668. Febrim Varioloſam & Variolas produxerunt.

Anni 1669. 70, 71, 72. Febrim Dyſentericam.

Anni 1673. 74, 75. Febrim Comatoſam.

Curationem febrium horum annorum non attingo; quoniam methodo in febre anni 1685;&c. deſcripta curari eas potuiſſe autumo.

De Febribus Intermittentibus.

Cum rigore & horrore adoritur paroxyſmus; quibus mox ſuccedit calor, & huic tandem ſudor, & ſubſequens ἀπυρεξία: licet in primis morbi diebus, Autumno maximè, aliquoties remiſſio potius quàm intermiſſio perſentiſcitur, in calore æque ac in rigore vomiturit ut plurimum ac vehementer ægrotat miſer cum ſiti & lingua arida. In tenera ætate abdominis inflatio, in adultis crurum tumor febris ſolutionem; tonſillarum dolor, raucedo, oculi cavi, facies Hippocratica, mortem denunciant.

℞. *Cort. Peruv. ſubtiliſſ. pulv. unc.* j. *cum ſ. q.* Syr. *Caryoph. vel de Roſis ſiccis, f. Electuarium dividendum in xij. doſes*; quarum unam capiat quarta quaque hora.

horæ, ſuperbibendo Vini cujuslibet hauſtum, incipiendo immediate poſt paroxyſmum.

Si autem præſcripti boli ventrem moverint, in hauſtu Vini dentur *gutt. x. Laudan. liquid.* ſingulis vel alternis vicibus poſt aſſumptionem boli, ut opus fuerit.

Ad recidivam præcavendam (præcipuè in quartana) repetatur proceſſus prædictus ſingulis ſeptimanis per tres alias vices.

Sin forma Pilularum magis arrideat.

℞. *Cort. Peruv. pulv. unc. j. cum ſ. q. Syrup. caryophyll. f. Pilulæ mediocris magnitudinis*, quarum capiat *vj.* quarta quaque hora.

℞. *Cort. Peruv. pulv. unc. ij. Vin. Rhenan. ℔ij. ſtent ſimul in Infuſione frigida, & coletur per manicam* Hippocratis. Uſus tempore cap. *unc. iij.* tertia vel quarta quaque hora.

Sin ob vomituritionem, ferè continuam, Corticem deglutire nequeat æger, tum ſexies, vel octies, Spatio duarum horarum, *Succi Limonum* recens expreſſi Cochl. *j.* cum *Salis abſinth.* ℈j. aſſumat, dein *Laudan. Liquid. gutt. xvj.* cum *Aq. cinnam*, fortior. Cochl. j. ac brevi poſt, ceſſante vomitu, Corticis uſum aggrediatur.

In intermittentibus vernalibus, nonnunquam emeticum, tempeſtivè propinatum, ut nempe ante paroxyſmum negotio ſuo defungi poſſit, fœliciſſimè ſucceſſit. Nonnunquam Enema in diebus intermittentibus, per triduum, vel quatriduum injectum, Curationem abſolvit. Quæ ſequenti quoque modo tentari poteſt.

℞. *Serpentar. Virgin. ſubtiliſſ. pulveriſat. gr. xv. Vin. alb. unc. iij.* Sumat duabus horis ante Paroxyſmum, & ſtragulis coopertus æger ſudet per *iij.* vel *iv.* horas, idem faciendo per duas alias vices ante Paroxyſmum.

Si ab ingeminatis paroxyſmis ſummè debilis fuerit æger.

℞. *Conſerv. Flor. Borag. Bugloſſ. an. unc. j. conſer. Anthos. unc. ß. cort. citr. condit. Nuc. Moſchat. condit. Theriac. Andromach. an.* ʒ*iij. confection. Alchermes.* ʒ*ij. M. F. Opiata,* cap. ad quantitatem avellanæ, manè & veſperi, ſuperbibendo Cochlearia paucula, alicujus *Aq. Epidemicæ* ſimplicioris, *Saccharo* edulcoratæ, interdicto interim enematum uſu.

Si ſub morbi exitum occurrat hydrops, nondum tamen depulſa Febre, curatio non eſt inſtituenda remediis purgantibus, ſed infuſionibus rad. *Raphan. Ruſtican. Summitat. Abſinth. centaur. Min. Baccar. Juniper. cinerum geniſt.* &c. in vino factis, exulante autem Febre, Catharticis, & aperientibus.

Pro Infantibus Febre intermittente laborantibus.

℞. *Aq. ceraſor. nigr. & Vini Rhenan. an. unc. ij. cort: Peruv. ſubtiliſſ. pulv.* ʒ*iij. Syr. caryophyll. unc. j. M. f. Julap.* Cap. Cochl. j. alterumvè, pro ratione ætatis quarta quaque hora, donec Paroxyſmi non amplius diſcrucient, inſtillando alternis vicibus, ſi Diarrhæa adfuerit, Laud. liquid. gutt. j. vel *ij*.

De Febre Stationaria, ab an. 1685. ad 90.

Calor & frigus ſe invicem excipiunt, artus pariter & Caput dolent, pulſus

interim ferè ſanus, nonnunquam tuſſis, dolor circa collum & fauces, exacerbatio Febris prope noctem, inquietudo, ſitis, lingua vel humida & ex omni parte pellicula alba & ſcabra veſtita, vel ſicca, fuſci coloris in medio, quam partem undique cingit fimbria inalbeſcens. A jugi in lecto decubitu coma & phreneſis, à calido regimine petechiæ, maculæ purpureæ, eruptiones [quas vocant] miliares morbillis magis rubentes, pulſus inordinatus, tendinum ſubſultus, atque ita tandem mors. Sudores in initio ſymptomatici divexant, qui ſi ab arte provocentur, viſcoſi à Capite erumpunt, & materiam morbificam in Caput aut in artus transferunt.

Mittat. Sanguis ad unc. x. è brachio. Reiteretur Venæ ſectio; ſi modo reſpirationis difficultas, dolor Capitis inter tuſſiendum lancinans, & alia ſigna Peripneumoniæ nothæ adſint. In hoc caſu tamen venæ ſectio, quàm Catharſis repetenda, donec æger convaluerit.

Veſperi applicetur Epiſpaſticum & ſequenti Aurora Potio Lenitiva præſcribatur, quæ ad tertiam vicem alternis diebus repetatur, & hora ſomni poſt Catharſin hauſtus pacificus propinetur.

℞. *Aq. Paralyſ.* ℥iij. *Syr. de Mecon.* ʒj. *Succ. Limon. recent. extract. cochl. ij. M. F. Hauſtus.*

Aphthæ & ſingultus ſponte ſua poſt curationem febris ſupervenientes ſponte evaneſcunt; Si in longum tempus decurrant, facilè fugantur *Cortic. Peruv.* ʒj. *cum Syr. Papav. Rhœad. q. ſ. in formam Electuar. vel pilular.* redacta, ſuperbibend. hauſtum lactis deflorati. Remedium hoc certiſſimè ſcopum attinget, ſi non fruſtentur ejus vires ex jugi ægri in lecto decubitu.

Diebus à purgatione liberis ſequentia præſcribentur.

℞. *Conſerv. Lujul. & cynosbat. an. unc. j. conſerv. Berber. unc.* ß. *crem. Tart.* ʒj. *cum ſ. q. Syr. de Limonib. f. Electuarium*, de quo Cap. ad magnitud. Nuc. Moſchat. ter in die, ſuperbibendo ſequent. Julap. Cochl. vj.

℞. *Aq. Portulac. Lactuc. Paral. an.* ℥iij. *Syr. de Limonib.* ℥ß. *Sir. Violar.* ℥j. *M. f. Julapium.* Vel.

℞. *Aq. font.* ℔j. *aq. Roſar. Succ. Limonum, Sacch. albiſſ. an. unc. iv. coq. lento igne dum deſpumaverint, cap. unc. iij. ad libitum.* præſcribatur quoque ſeq. gargariſma.

℞. *Succ. Pomor. agreſt.* ℔ß. *Syr. de rubo Ideo unc. j. m. f. gargariſma.*

Si febris ita ventriculum infeſtet, ut æger potionem retinere nequeat, *Pil. Coch. maj. ad* ℈ij. exhibeantur, tum etiam hypnoticum eſt concedendum, v. gr. *Laudan. Londin. gr. i*ß. *cum ſimili quantitate Maſtic.* vel *Laudan. Liquid. gut. xviij. in aq. Cinnamo. hordeat. unc. j.*

Decoctum album paratum, an. ℥j. *C. C. uſt.* *in aq. communis* ℔iij. *cocti & poſtea Sacccharo albiſſimo edulcoratum.* Sit pro potu, ut & Cereviſia tenuis pro libitu.

Poſt Catharſin bis celebratam, concedatur ægro, Pullorum carnibus veſci, & poſt ultimam Purgationem, modò febris aliquantulum deflagraverit, vini Canarini Cochl. *iij.* vel *iv.* manè, & ſerò. ut & poſt Prandium, per dies aliquot propinentur.

In

In Phrenitide, ut & Comate, nihil perinde, confert, atque ægri caput radi, nullo admoto Emplaſtro, ſed Pileolo tantum.

Si (quod fæminis hyſtericis quandoque accidit) poſt venæ ſectionem, & purgationes, hujuſmodi iteratas, etiamnum duret, procurratque febris, modo ſigna Peripneumonię, & inflammationis circa partes vitales abſint, Singulis noctibus Paregoricum, & medicamenta hyſterica, bis vel ter in die injungantur,

De Infantibus febre Stationaria laborantibus.

Hirudines duæ utrinque ponè aures applicentur, dein *Emplaſtr. Epiſpaſticum* cervici admoveatur.

Cerevíſia, qua Rhabarbarum fuerit infuſum, purgetur.

Si poſt Catharſin febris intermittere videatur, tum *Julapium cum Cortice Peruviano* (in Capite de febre intermittenti pro infantibus deſcriptum) exhibeatur.

De febre Scarlatina.

Æſtate exeunte, infantes præcipuè infeſtat. Rigent & horrent ſub initium; nec tamen admodum ægrotant; cutis univerſa maculis parvis rubris, crebrioribus, latioribus, & magis rubentibus quàm in morbillis interſtinguitur: Ad duos tresve dies perſiſtunt, quo quidem tempore evaneſcunt, & decedente ſubjecta cuticula ſquammulis furfuraceis, ad inſtar farinæ, cutis conſpergitur.

℞. *C. C. uſti & pulv. è Chel. cancr. comp. an.* ʒß. *Coccinell. gr. ij. Sacchar. Cryſtal.* ʒj. *M. f. pulvis ſubtiliſſ. in xij. Chartulas dividend.* quarum unam Cap. 6. quaque hora, ſuperbibendo Cochl. *ij.* vel *iij.* ſequentis Julapii.

℞. *Aq. Ceraſor. nigr. aq. Lactis Alexiter. an.* ℥iij. *Syr. è ſucc. citri* ℥j. *M. f. Julap.*

Applicetur etiam Epiſpaſticum cervici, & qualibet nocte *paregoricum ex Syr. de Mecon.* propinetur, & poſtquam ſymptomata ceſſaverint, purgetur æger.

De Pleuritide.

Inter Ver & Æſtatem dominatur. A rigore & horrore orditur, quos ſtatim comitantur calor, ſitis, inquietudo & cætera febrium ſymptomata; elapſis pauculis horis, æger vehementi dolore punctorio in laterum alterutro circa coſtas corripitur; qui nunc verſus omoplatas, nunc ſpinam, nunc anteriora pectoris ſeſe propagat, tuſſi crebra excruciatur; Materia ſputo rejecta in initio morbi pauca eſt & tenuis, & ſæpe ſanguinis particulis intermiſta, progreſſu verò copioſior & magis concocta, ſanguine etiam permixto. Febris pari paſſu incedit cum tuſſi, ſputo ſanguinis, dolore, & pro ratione liberioris expectorationis ſenſim imminuitur; nunc alvus eſt aſtricta, nunc ſoluta nimis, Eductus è vena ſanguis ſevi liquati ſpeciem præ ſe fert ubi refrixerit.

Mittatur ſanguis è brachio lateris affecti ad ℥x.

℞. *Aq: Papav. Rhœad unc. iv. Sal. prunel.* ʒj. *Syr. Violar. unc.* j. *M. f. Hauſtus* ſumendus ſtatim à prima venæ ſectione.

℞. *Amygd. dulc. excorticat. N. v. ſem. Melon. Pepon. an. unc.* ß *ſem. papav. alb.* ʒiij. *aq. hord.* ℔iſs. *aq. Roſar.* ʒij. *cum ſ. q. ſacchar. cand. f. ſ. a. Emulſio, Cap. unc. iv.* 4. quâque hora.

℞. *Decoct. Pectoral.* ℔ij. *Syr. Violar. & Cap. Ven. an. unc. iſs. M. f. Apozema. Cap.* ℔ſs. *ter in die.*

℞. *Ol. Amygd. dulc. unc. ij. Syr. Violar. & Cap. Ven. an. unc. j. Sacchar. Cand. q. ſ. M. f. Eclegma.* de quo ſæpe lambat.

Oleum Amygd. dulc. per ſe, vel *Oleum ſem. Lini recenter extract.* exhiberi poteſt.

℞. *Ol. Amygd. dulc. Lilior. & unguent. Dialthea, an. unc. j. M. f. Linimentum*, quo inungatur latus affectum manè & ſerò ſuperimponendo fol. Braſſicæ.

Repetatur Venæ ſectio ad tres alias vices, ad eandem quantitatem, quatuor diebus continuis, ubi dolor & reſpirandi difficultas ſuadent.

De peripneumonia notha.

Ingruente hyeme & ſæpe ſub ejus exitum emergit, inſultu primo nunc incaleſcit, nunc friget æger, ex motu quolibet vertiginoſus eſt, rubent & inflammantur genæ, oculique; tuſſit, & inter tuſſiendum dolor capitis lancinans premit, potulenta vomitu rejicit, urina turbida eſt, & intensè rubet, ſanguis pleuriticorum æmulus, anhælus crebrò & celeriter ſpiritum ducit, dolente thorace. Ab aſthmate ſicco planè diſtinguitur, quòd in iſto nuſquam comparent febris indicia, in hac manifeſtò ſe produnt, licèt minora longè & magis obſcura quàm in peripneumonia vera.

Mittatur ſanguis è brachio dextro ad unc. *x*. Die ſequenti æger hanc potionem ſumat.

℞. *Caſſiæ extract. unc. j. Glycyr.* ʒij. *ficus pingues N. iv. fol. ſenn.* ʒiiſs. *Agaric. trochiſcat.* ʒj. *coq. ſ. q. aquæ ad unc. iv. in Colatur. diſſolv. Mannæ unc. j. Syr. Roſar. ſolu. unc. ſs.*

Si verò potionem aſſumere nequeat, Cap. *Pil. Coch. maj.* ℈ij. horâ quartâ matutinâ.

Sequenti die celebretur iterum Venæ ſectio, ad eandem quantitatem; ac poſtero die repetatur Catharſis, quæ porrò repetenda eſt alternis diebus, vel poſt majora intervalla, pro ratione virium; Atque inſuper ſi Symptomata non ceſſaverint, extrahatur iterum ſanguis, ſemel adhuc, bis, vel ſæpius, diebus aliquot interjectis, prout res poſtulaverit; ſed ut plurimum venæ ſectio bis celebrata ſufficiet; Interim, dum hæc fiunt, præſertim in diebus à purgatione vacuis, utatur *decocto Pectorali, Eclegmate & oleo Amygd.* dulcium, in Pleuritide deſcriptis.

De Rheumatiſmo.

Rigorem & horrorem & cætera febrium ſymptomata patiuntur, elapſo die uno alterove (eſt & ubi citius) dolor adeſt atrox, nunc in hoc, nunc illo artu, in carpis, humeris & genubus præſertim, viciſſim hos relinquens & illos occupans, rubore & tumore in parte, quam poſtremùm affecit, adhuc reſiduis. Febris ſenſim evaneſcit, manente dolore, quin & nonnunquam immaniùs ſæviente. In lumbagine rheumatica immanis dolor eſt, circa lumborum regionem fixus, nephritin mentiens, niſi quòd æger non vomituriat, qui procumbere nequit, ſed vel è lecto exilit, vel ſuper eodem erectus ſedet, corpore perpetuâ agitatione, nunc verſùs anteriora, nunc poſteriora inclinato. Sanguis pleuriticorum ſimilis.

Mittatur

Mittatur Sanguis è Brachio lateris affecti, ad unc. *x.*

℞. Aq. Nymph. Portulac. Lactuc. an. unc. iv. Syr. de Limonib. unc. iß. Syr. Violac. unc. j. M. f. Julap. de quo bibat ad libitum

Præſcribend. *Emulſio* 4. *Sem. frigid. maj. Cataplaſma è mica panis albiſſ. & lacte Croco tincto* applicetur parti dolenti.

Die ſequenti eadem ſanguinis quantitas detrahatur; atque iterum, die uno vel altero interjecto, reiteretur, atque porrò quater vel pluries, ſi opus fuerit, hoc obſervando, ut poſt ſecundam Venæ ſectionem majora ſint intervalla inter ſingulas ſanguinis miſſiones.

Diebus à Phlebotomia vacuis; Enema è lacte ſaccharato ſubinde injiciatur, vel ſequens.

℞. Decoct. commun. pro Clyſtere ℔j. *Syr. Violar. & Sacchar. culinar. an. unc. ij, M. f. Enema.*

Si Imbecillitas ægri repetitionem Phlebotomiæ non ferat, tum poſt ſecundam vel tertiam venæ ſectionem, Curatio hac methodo tentanda.

Capiat alternis diebus *potionem purgativam communem*, donec convaluerit, & iiſdem noctibus Paregoric. *ex Syr. de Mecon.*

Sin his remediis non cedat, & æger ob imbecillitatem evacuationes qualeſcunque ferre nequeat, aggrediatur uſum *Elect. & aq. Antiſcorbutic.* in ſcorbuto deſcript. quæ etiam remedia locum habent in Rheumatiſmo Scorbutico.

In Juvenibus, atque iis qui temperatè vixerunt, vino non plus æquo dediti, Rheumatiſmus Diætâ ſimplici admodùm refrigerante, & mediocriter nutriente, æque fœliciter, ac repetitis Venæ ſectionibus (quas minus ferre queant) profligari poteſt. Ex. grat.

Solo Lactis ſero ad dies quatuor veſcatur æger, poſtea præter ſerum pane ſimilagineo ſemel in die loco prandii, donec penitus convaleſcat, niſi quòd poſtremis diebus iterum panem in cœnam indulgere liceat, Symptomatis ceſſantibus, carnes pullorum elixorum, cæteraque eupepta concedantur, tertio autem quoque die ſolo lactis ſero victitet, donec tandem pancraticè valeat.

De febre eryſipelatoſa.

Nulla non corporis pars, præſertim facies; tumet, dolet & ſummè rubet, puſtulæ denſæ, parvæ, in veſiculas ſubinde faceſſunt, quæ per frontem caputque ſerpunt, oculi tumore obruti, rigor & horror atque reliqua febris indicia adſunt. In alia hujus morbi ſpecie, liquorum attenuantium potationi ſuperveniente, febricula adeſt, puſtulæ urticarum puncturas referentes, nonnunquam in veſiculas ſublatæ, mox recedentes, tuberculorum more, ſub cute ſe condentes, maximè pruriunt, & ſcalpendo rurſum apparent. Eſt & alia eruptionis ſpecies, pectus ut plurimum obſidens, macula nimirum lata, cuti vix ſupereminens, porriginoſa, cum ſquammulis flavis, qua vigente, æger bene ſe habet; eâdem evaneſcente, leviter ægrotat, urina turbida & flava, iiſdem remediis, quibus pruritus ferinus, cedit, vino utatur æger & carnibus eupeptis.

Mittatur ſanguis è brachio ad ℥ix. vel *x.* Die ſequenti ſumat *potionem communem purgativam.*

℞. Rad.

℞. *Rad. Althææ & Lilior. an.* ℥j. *fol. Malv. Sambuc. Verbaſc. flor. Chamæme. Melilot. ſummit. Hyperic. & centaur. minor, an. M.* j. *ſem. Lini, fœnugræc. an.* ℥ß. *coq. ſ. aq. ad libr. iij. Coletur liquor & tempore uſus adde ſingulis libris decocti, Sp. Vini unc.* ij. Stuphæ è panno laneo huic decocto immerſæ, ac expreſſæ, calidè admoveantur bis in die, & pars affecta poſt fotum ſequenti mixturâ illinatur.

℞. *Sp. Vini libr.* ß. *Theriac. Androm. unc. ij. pulv. piperis longi, & Caryophill. an.* ʒij. *f. mixturâ.* quâ Charta Emporetica madefacta parti affectæ circumvolvatur.

Si primæ venæ ſectioni non cedat morbus, tum repetatur; & nondum ceſſante, ad duas alias vices celebretur, interpoſito ſemper die uno.

Diebus à Venæ ſectione liberis *Enema è lacte cum Syr. Violarum. Emulſio Refrigerans & Iulap. refrigerans,* ſunt præſcribenda.

De pruritu ferino, & inveteratis cutis eruptionibus, quæ Venæ ſectioni & Catharſi non cedunt.

℞. *Theriac. Andromach.* ʒß. *Elect. de ovo* ℈j. *rad. Serpentar. Virgin. ſubtiliſſ. pulver. gr. xv. Lapid. Bezoar. oriental. gr. v. cum ſ. q.* Syr. *è conditur. citri. f. Bolus,* horâ ſomni ſumendus per dies *xxj.* ſuperbibendo cochl. *vj.* ſequent. Julapii.

℞. *Aq. Card. Benedict. unc. vj. aq. Epidem. & Theriacal. Stillat. an. unc. ij. Syrup. Caryophill. unc. j. M. f. Iulap.*

Singulis matutinis cap. liquoris poſſetici *libr.* ß. calide, & ſudet horæ unius ſpatio.

His finitis, ſi puſtulæ adhuc non evanuerint, ſequenti Linimento partes affectæ inungantur.

℞. *Vnguent. ex Oxylapatho unc. ij. Vnguent. Pomati unc. j. flor. Sulphur.* ʒiij. *ol. Rhodii* ℈ß. f. Linimentum.

Veruntamen Medicamenta præſcripta haud uſurpentur, niſi Venæ ſectione & Catharſi ritè præmiſſis.

De Angina.

Angina inter Ver & Æſtatem ut plurimum aggreditur. Sequuntur febris inſultum dolor & faucium inflammatio, unde à tumore uvulæ, tonſillarum & laryngis, nec deglutire queat Æger, nec ſpiritum ducere.

Mittatur Sanguis è Brachio copioſè. Tangantur partes inflammatæ *melle Roſaceo Sp. Vitrioli, vel Sp. Sulphuris ad ſummum acorem permixto, vel Sp. Vitrioli ſolo.* Mox Gargariſma ſequens uſurpetur, non vulgari modo; ſed ita ut ſine ulla agitatione in ore contineatur, donec incaleſcat; dein expuatur, & repetatur ſubindè.

℞. *Aq. Plantag. Roſ. Rubr. & Sperm. Ranar. an. unc. iv. album. ovor. in aquam agitando redact. N. iij. Sacchar. Cryſtal.* ʒiij. *M. f. Gargariſma.*

Emulſio Refrigerans in Pleuritide deſcripta indies ſumatur.

Sequenti manè, niſi febris & dolor inter deglutiendum remiſerint, Venæ ſectio repetatur, Catharſi in diem poſterum rejectâ, aliàs Catharticum lenitivum exhibeatur.

Manente

Manente adhuc affectu (quod oppidò rarum] repetatur adhuc Venæ ſectio, & Catharſis, Epiſpaſticum amplum ac forte applicetur cervici poſt primam Venæ ſectionem. Omni manè, niſi diebus purgationi datis Enema refrigerans & Emolliens injiciatur, Diætâ tenui utatur æger, & lecto per horas aliquot quotidie abſiſtat.

In his omnibus Febribus, quas intercurrentes appello, ut etiam in illa, quæ ſtationaria eſt; cautè obſervandum, quòd æger à lecto abſtineat magnam diei partem, ut juſculis hordeaceis, avenaceis, ac id genus aliis victitet, & cereviſiam Lupulatam & hydrogalam pro potu ordinario bibat.

De Morbillis.

Infantes plerumque impetunt. Primo die rigent horrentque, calent & frigent alternatim. Secundo conſummatam febrim accerſunt, ægritudo vehemens, ſitis inappetentia, lingua alba [non verò ſicca] tuſſicula, capitis & oculorum, gravedo, & ſomnolentia perpetua, acriter premunt, humor è naribus & oculis jugiter ſtillat [quæ lachrymæ certiſſimum morbillorum ſignum.] Huc accedunt ſternutatio, tumor palpebrarum paulò ante eruptionem, vomitus, diarrhœa, cum dejectionibus colore viridi in dentientibus præſertim; Symptomata ingraveſcunt ad quartum uſque diem, quo quidem die (nonnunquam quinto) in fronte & facie maculæ parvæ, rubræ, pulicum morſibus perſimiles prodeunt; quæ numero & magnitudine auctæ, racematim coaleſcunt, & faciem maculis rubris majuſculis interſtinguunt: Hæ maculæ è parvulis papulis, ſupra cutim paulum elevatis conflantur, quarum protuberantia digito levi, vix oculorum acie deprehendi poſſit.

A facie, quam primò ſolùm occupant, ad pectus ventremque, crura deinde tibiaſque propagantur maculæ; in his autem partibus latæ & rubræ, ſuperficiem cutis non ſuperantes conſpiciuntur. Eruptione morbillorum non perinde deliniuntur Symptomata ac in variolis. Vomitus poſt eruptionem nullus: ſed tuſſicula & febris cum ſpirandi difficultate, intenduntur, in oculos defluxio, ſomnolentia & innappetentia perſeverant. Die ſexto aut circiter frons & facies aſpereſcunt, emorientibus puſtulis, ruptâque cuticulâ, in reliquo corpore maculæ latiſſimæ ſunt, & maximè rubeſcunt. Octavo circiter die in facie evaneſcunt, & vix in reliquo corpore permanent. Nono nullæ prorſus ſunt, per faciem verò & artus quandoque & totum corpus in farinam quandam & ſquammulas faceſſunt, & tunc temporis febris, ſpirandi difficultas & tuſſicula augentur. In adultis à calido regimine liveſcunt primò, mox nigreſcunt exanthemata.

℞. Decoct. Pectoral. ℔iß. *Syrup. Violar. & Cap. Ven. an.* ℥iß. *M. f. Apozema, Cap.* ℥iij. vel *iv.* ter vel quater in die.

℞. Ol. Amygd. dulc. ℥ij. *Syr. Violar. & Cap. ven. an.* ℥j. *Sacchar. Cand. albiſſ. q. ſ. M. f. Eclegma,* de quo ſæpius lambat, præcipuè quando tuſſis urget.

℞. Aq. Ceraſor. nigr. ℥iij. *Syr. de Mecon.* ℥j. *M. f. hauſtus* ſingulis noctibus ſumendus, à primo morbi inſultu, uſque dum convaluerit æger, doſin augendo vel imminuendo pro ratione ætatis.

Æger ſe contineat in lecto per biduum poſt primam eruptionem.

Si poſt Morbillorum diſceſſum, Febris, reſpirandi difficultas, & alia Symptomata Peripneumoniam mentientia ſupervenerint, ſanguis liberaliter extrahendus è brachio, ſemel, bis, vel ter, prout opus fuerit, convenienti ſpatio inter ſingulas Venæ ſectiones; Atque etiam continuentur *decoctum Pectorale ſupra deſcriptum*, ut & *Lohoch*, vel *Ol. Amygd. dulc. per ſe.* Circa diem *xij.* ab invaſione Carthartico lenienti purgetur.

Diarrhœa, quæ morbillos excipit, Venæ ſectione ſanatur.

De Variolis.

Diſtinctæ ſunt, vel confluentes, & in diſtinctis invadunt rigor & horror, calor intenſus, capitis & dorſi dolor vehemens, vomituritio, in adultis ingens in ſudores propenſio (& hinc minimé confluxuras eſſe licet conjicere) dolor ſub ſcrobiculo cordis ſi manu prematur, ſtupor & ſomnolentia, nonnunquam & inſultus epileptici [in infantibus præſertim] quibus ſi, dentitione peractâ corripiantur, in procinctu eſſe variolas poſſis prædicere; ita ut ſi forte inſultum epilepticum ſub veſperam patiantur, ſequenti Aurorâ in conſpectum ſe daturæ ſunt variolæ, mites ut plurimum & rariſſimè confluentes. Quarto incluſivè ab invaſione die, nonnunquam ſeriùs, raró tamen ante illum erumpunt, quo tempore, vel minuuntur Symptomata, vel prorſus evaneſcunt. In eruptione autem ſubrubræ primò puſtulæ tenuiſſimarum acicularum puncta æquantes, ſparſim ſe produnt per faciem, collum, pectus, & corpus univerſum; tunc in faucibus dolor, qui cum puſtulis ſurgentibus augetur. Circiter octavum à primo inſultu diem intervalla puſtularum priùs alba rubere jam incipiunt, in tumorem attolli, & dolore tenſivo affici; extenduntur palpebræ, & ut veſica inflata, oculos claudunt. Proximæ à facie intumeſcunt manus, digitique diſtenduntur, puſtulæ faciei antea leves & rubræ, jam aſperæ (primum maturationis indicium) & ſubalbidæ apparent; ſuccum inſuper luteum, colore à flavo non abludentem evomunt, faciei & manuum inflammatio jam ſumma in puſtularum interſtitiis colorem exhibet floridum, & roſarum Damaſcenarum æmulum, quem quidem colorem, quo mitiores ſunt variolæ, eo magis tum puſtulæ tum cutis interjecta ad amuſſim exprimunt: Quæ faciem occupant puſtulæ, aſperiores quotidie ac magis flavæ pro maturationis ratione; quæ manus & reliquum corpus minùs aſperæ albæque magis conſpiciuntur indies. Die undecimo faciei tumor & inflammatio recedunt, puſtulæ & juſtam magnitudinem (viz. piſi grandiuſculi) adeptæ exareſcunt deciduntque. Decimo quarto vel quinto pereunt funditus; manuum autem puſtulæ pertinaciores, albæ adhuc & recentes die uno aut altero moras trahunt, & tandem dirumpuntur, cæteræ autem, faciei nimirum & corporis deſquammantur, & in facie ſquammulis hiſce furfuraceis ſuccedunt foveæ. Per totum morbi decurſum alvus vel prorſus conſtipatur, vel rariſſimè dejicit. Maxima eorum pars, qui ex hoc morbo pereunt, octavo die in diſcretis, undecimo autem in confluentibus intereunt: Quippe cùm in diſcreto hoc genere promoventur ſudores tum cardiacis tum regimine calidiore, prædicto die facies, quæ turgida &

per interſtitia puſtulis interjecta inflammari debuerat, è contra flaccida reperitur & albeſcens, puſtulis nihilominus rubentibus & elevatis, etiam poſt ægri mortem, ſudor, qui huc uſque manaverat, derepentè evaneſcit, æger interim phrenitide corripitur, anxietate, jactatione, ægritudine, vehementibus, urinam parcè reddit ac frequenter, & tandem pauciſſimarum horarum ſpatio ad plures migrat.

In Confluentibus eadem Symptomata (ſed atrociora) febris ſcilicet, anxietas, ægritudo, vomituritio, &c. immanius ſæviunt; licèt non ita promptè, ac in diſcretis, in ſudores diſſolvitur æger. Diarrhœa nonnunquam eruptionem præcedit, & ad diem unum aut alterum poſt illam protrahitur, quod in diſcretis vix contingit. Tertiò in die aut citiùs, rarò tardiùs, erumpunt; & quo citiùs, eo magis confluunt. Quandoque ad quartum vel quintum diem differtur eruptio ob atrox aliquod ſymptoma, v. g. acutiſſimum dolorem in lumbis, nephritici æmulum, in latere pleuritici, in artubus rheumatici, in ventriculo cum ingenti ægritudine & vomitu. Non perinde, ac in diſcretis, mox ab eruptione remittunt ſymptomata, ſed & febris & alia ad multos etiam dies poſt eruptionem puſtularum ægrum diſcruciant: Nunc eryſipelatis ritu, nunc morbillorum erumpunt, eruptionis licèt tempore planè diſtinguantur. Creſcente morbo, non in molem aliquam ſpectabilem attolluntur; ſed in facie ſibi invicem implicitæ, tanquam veſicula rubra vultum omnem contegunt, quem maturius elevant quàm diſcretæ: poſtmodum ad inſtar pelliculæ vultui agglutinatæ cutis ſuperficiem non admodum ſuperant. Præterlapſo die octavo, pellicula alba quotidie paulatim magis exaſperatur, colore fuſco: Intenſus magis eſt dolor cutis, donec tandem in truculentiori morbo non niſi poſt diem viceſimum latioribus laminis deſquammatur. Hoc interim obſervatu dignum, quòd quanto puſtulæ matureſcentes propiùs ad colorem ſubfuſcum vergunt, eò deteriores lentiùs abſcedunt; quo magis autem flaveſcunt, eò minùs confluxerint, & ocyùs ſe proripiunt. Ubi primùm deciderit pellicula, nullâ ſcabritie vultus afficitur, at verò mox illam excipiunt ſquammulæ furfuraceæ, indolis perquam corroſivæ, quæ foveas relinquunt patentiores, & ſæpe cicatrices. Quandoque humeri & dorſum cuticulâ denudantur. Morbi periculum à puſtularum frequentia & numero in facie ſolâ, æſtimandum. Puſtulæ manuum & pedum majores, & quò altiùs ab extremitate artuum aſcenderis, eo ſenſim minores & contractiores extant. In adultis ſalivatio infantibus diarrhœa (licet non ita certò) confluentium comes. Ptyaliſmus nunc cum eruptione ſe prodit, nunc biduo triduove præterito, materiam primò tenuem, die undecimo viſcidiorem ægerrimè, excreat. Siticuloſus eſt æger, voce raucâ, ſomnolentiâ & ſtupore ingentibus corripitur, inter bibendum ſubinde tuſſit, & potus per nares revertitur. Tunc ceſſat ut plurimum ſalivatio, cui niſi faciei intumeſcentia (quæ licèt hoc ipſo die pro morbi genio aliquantiſper remitti debeat, non tamen niſi poſt diem unum alterumve omnino recedere) & manuum jam inſigniter incipiens & diutiùs perdurans ſuppetias tulerint, ægro protinus moriendum eſt. Diarrhœa non ita maturè infantes occupat ac

ptyaliſmus adultos. In utraque variolarum ſpecie febris ab inſultu ad eruptionem dominatur, inde dat inducias ad puſtularum maturationem, quâ peractâ, deſinit. Superveniunt à malo regimine ſymptomata anomala; qualia ſunt, puſtularum flacciditas & ſubſidentia, phrenitis, coma, maculæ purpureæ puſtulis interſperſæ, & in earum ſummitate maculæ nigræ exiguæ in medio ſubſidentes, ſanguinis mictus & ſputum ſub initio morbi, urinæ ſuppreſſio.

Separationis tempus cum febrili ebullitione tribus vel quatuor primis diebus tranſigitur: Expulſio per reliquum morbi tempus; mediantibus parvis abſceſſibus, in carne perficitur.

Dies in quo maximè periclitatur æger, in confluentibus, in minimè crudo, maximè vulgari genere, à primo morbi inſultu, eſt undecimus, in crudiore adhuc, decimus quartus, & in crudiſſimo, decimus ſeptimus; nonnunquam tamen, ſed rarius, non ante diem viceſimum moritur æger. Quinimo per ſpatium illud omne, quod inter dies undecimum, & decimum ſeptimum interjacet, appetente veſperâ, moleſtiſſimo inquietudinis paroxyſmo, quotidie, vexatur æger.

Mittatur ſanguis quovis ex tribus primis diebus ab invaſione ad unc. *ix.* vel. *x.* & poſtea *Vomitorium* exhibeatur *ad* ℥j. vel ℥*iß.* *Infuſionis Croci Metallorum.*

His primis diebus diluatur ſanguis frequenti potatione Cereviſiæ tenuis Lupulatæ, cui Vitrioli Spiritus immiſceatur uſque ad plenam puſtularum eruptionem.

Cùm variolæ omnes eruperint [quod ut plurimum eſt ſexto die poſt invaſionem] veſperi propinetur *Syr. de Mecon.* ℥j. quæ repetatur dehinc ſingulis noctibus ad diem decimum poſt invaſionem. Ea nocte, ſi Variolæ è Confluentium genere fuerint, augeatur doſis ad ℥*iß.* quæ dein repetatur ad ℥j. manè, & ad ℥*iß.* ſerò, ſingulis noctibus, donec æger convaluerit.

Si Syr. de Mecon. minus congruat, ſubſtitui poſſit *Laudan. liquid.* viz. *gutt. xviij. pro* ℥*j. Syrupi, & gut. xxv. pro unc. iß.* Hoc interim obſervandum, quod ſi paregoricum bis in die exhibitum orgaſmum compeſcere non valeat [quod in Variolis inſigniter confluentibus, ſub finem earum ſæpe accidit] tum 8. quaque horâ exhibendum, vel ſæpius, ſi opus fuerit.

At ſi variolæ Interſtinctæ fuerint, ſatis erit, ut ſolummodo ſingulis noctibus poſt plenam eruptionem exhibeatur Paregoricum; atque etiam in minori doſi.

Qualiſcunque autem generis variolæ fuerint, atque etiam qualicumque morbi tempore, ſi Phrenitis acciderit, omnino oportet ut inordinato ſpirituum motui frænum injiciatur, ac proinde ſi prior Paregorici doſis metam non attingat, alia atque alia aſſumatur, donec tumultus penitus compeſcatur, interpoſito inter ſingulas doſes ſpatio aliquo; ut pernoſcere valeamus, utrum doſis ultima id, quod quærimus, præſtiterit, antequam nova ingeratur.

Si omnimoda urinæ ſuppreſſio acciderit, æger è lecto eximatur, & aliquantulum obambulet.

Si

Si ſaliva ob calorem ſit adeò viſcida, ut expectorari non poſſit, tum Gargariſma cum Syringa ſæpe in fauces injiciatur. Componatur è *Cereviſia tenui* vel *aq. hord. cum Melle Roſarum*; vel ſequens uſurpari poterit.

℞ *Cort. Ulmi* ℥vj. *rad. Glycyrrhiz. unc.* ß. *Paſſul. enucleat. N.* xx. *roſ. rub. p. ij. coq. ſ. q. aq. ad* ℔jß. *in Colatur. diſſolv. oxymel. ſimp. & mell. Roſar. an.* ℥ij. *M. f. Gargariſma.*

Si epiſpaſtico opus fuerit, amplum ſatis & acre nuchæ applicetur nocte iſta, quæ magnam morbi criſin præcedit, mox ab aſſumpto paregorico, plantis quoque pedum applicari poteſt allium, à die octavo, uſque ad morbi finem, ſingulis diebus renovandum.

Si infans de Syptomatis, dentitionem comitantibus jam ſecurus, derepente ſpaſmo corripitur hic cogitandum eſt, convulſionem iſtam, fortaſſis à naturæ conatu, quæ variolas, ſcarlatinam Febrem, aut morbillos, in corporis habitum protrudere ſatagit, pendere, applicetur itaque Emplaſt. Epiſpaſticum nuchæ, lecto quam primum committatur æger, exhibeatur inſuper cardiacum, cui paregorici pauxillum eſt admiſcendum, puero nempe trienni *Laud. Liquid. gut. v. in aq. Epidem cochl.* j.

Si die undecimo, vel alio quovis poſt eum, febris ſecundaria cum inquietudine, jactatione & cæteris id genus ſymptomatis, uſque adeò efferatur, ut Paregoricis utcumque repetitis ſufflaminari nequeat, &. mors quaſi immineat, tum ſanguis in ſatis magnam quantitatem illicò detrahatur; nempe ad unc. *xij.* vel circiter, atque porrò repeti poſſit vel bis in ſequentibus diebus! ſi, ſymptomatum dictorum ratio idem poſtularit; at non aliàs. Catharſis etiam blanda die decimo tertio (non antea) vel quovis alio die eum inſequente (modo Venæ ſectio præceſſerit) inſtitui poſſit, nempe ex *Electuarii Lenitivi unc.* j. *diſſolut. in aq. Cichor. vel lactis Alexiter. unc. iv.* Veruntamen nec Venæ ſectio nec Catharſis impediunt, quo minùs Paregorica in uſum veniant, quæ, (haud obſtantibus iis) tam quoad largam doſin quàm repetitam exhiberi debent, ſi opus adhuc fuerit: nam ad hæc in hoc morbo ſemper confugiendum.

Quando Puſtulæ perfectè exaruerint, inungatur facies Linimento ex æqualibus partibus *ol. Amygd. dulc.* & *Pomat.* per biduum; at non ultra.

Die *xxj.* poſt invaſionem mittatur ſanguis è brachio; & ſequenti die Catharſis celebranda, quæ porrò alternis diebus ad tres alias vices repetatur.

Quoad Regimen; è lecto abſtineat ad ſextum diem poſt invaſionem, in quo poſtea ſe contineat uſque ad *xvij.* non aliis ſtragulis tectus, quàm quibus ſanus uti ſolebat.

Juſculis Avenac. hordeac. Pomis coct. & Cereviſiâ tenui victitet, & poſt undecimum diem vini Hiſpanic. Coch. *iv.* vel *v.* bis in die exhibeantur, ſi æger voluerit.

Si crurum tumor non evacuationibus præſcript. cedat, tum fotu fol. Malv. verbaſc. Sambuc. Lauri, cum floribus Camæmel. & Melilot. in lacte coct. facilè fugatur.

Si primis morbi diebus æger Hæmoptoë laboret, vel urinam reddat ſanguineam, & tinctura, quæ in capite de Hæmoptoë præſcribuntur, (ſextâ quâque horâ (donec Symptomata iſta prorſus ceſſaverint) diligenter exhibeantur. Quo etiam caſu Paregorica liberali manu propinanda.

De chorea Sancti Viti.

Convulſionis ſpecies quædam eſt, pueros puellaſve à decimo' ætatis anno ad pubertatem invadit, prodit ſe claudicatione, vel inſtabilitate alterutrius cruris, quod æger poſt ſe trahit fatuorum more; manum ejuſdem lateris, vel pectori vel alii alicui parti applicitam, nequit continere in eodem ſitu horæ momento, ſed in alium ſitum & locum convulſione diſtorquebitur, quicquid æger contra nitatur. Antequam poculum ad os poſſit adducere, mille geſticulationes, circulatorum inſtar, exhibebit: Non enim rectâ lineâ ori admovet, ſed deductâ à ſpaſmo manu, huc illuc aliquandiu verſat, donec tandem fortè fortunâ labris propiùs apponens liquorem derepentè in os injicit, & avidè haurit, deditâ tanquam opera, ut ſpectantibus riſum moveret.

Sanguis ad ℥viij. plus minus, pro ætate, ex brachio educatur.

Die ſequenti, dimidia pars, vel quiddam amplius, pro ratione ætatis, potionis commun. hauriatur; & veſperi hauſtulus ſequens propinetur.

℞ *Aq. Ceraſor. nigr.* ℥j. *aq. Epilept. Langii* ʒiij. *Theriac. Andromach.* ℈j. *Laudan. Liquid. gut. viij. f. hauſtus.*

Potio Cathartic. ad tres vices, alternis diebus, repetatur; & *hauſtus Paregoricus* iiſdem noctibus.

Poſtea Sanguis iterum extrahatur; & ad Catharſin, uti priùs, æger revertatur, & ſic ſanguis mittatur, & alvus ſubducatur ad tertiam quartamve vicem; ſpatio tamen inter alternas evacuationes obſervato, ut nihil periculi ægro immineat.

Diebus à purgatione vacuis ſequentia præſcribantur.

℞ *Conſerv. Abſinth Roman. & flaved. Aurantior. an.* ℥j. *Conſerv. Anthos* ℥ß. *Theriac. Andromac. vet. & nuc. moſchat. condit. an.* ʒiij. *Zinzib. condit.* ʒj. *Syr. è ſucc. citr. q. ſ. f. Electuar.* de quo capiat ad magnitud. nuc. moſchat. manè & horâ quintâ pomeridianâ, ſuperbibend. vini ſequentis Cochlear. v.

℞ *Rad. Paoniæ, Enul. Campan. Imperator. & Angelic. an.* ℥j. *fol. Rut. Salv. Betonic. Chamædr. Marrub. alb. & ſummitat. Cent. min. an M*j. *Baccar. Iuniper.* ℥vj. *Cortic. duor. Aurantior. Incidantur & infundantur frigidè in vini Canarini* ℔vj. Coletur tantummodo usûs tempore.

℞ *Aq. Rut.* ℥iv. *aq. Epilept. Lang. & Bryon. comp. an.* ℥j *Syr. Paon.* ʒvj. *M. f. Julap.* cap. Cochl. iv. ſingulis noctibus cubitum iturus, inſtillando *Sp. C. C. gut.* viij.

Applicetur plantis pedum Emplaſt. è Caranna.

Ob Recidivæ metum perſuadatur ei vena, & ad dies aliquot purgetur, eâ ipsâ anni ſequentis tempeſtate (vel paulo ante) quâ morbus invaſit.

Veriſimile

Veriſimile mihi videtur, quòd hæc methodus curationi Epilepſiæ Adultorum convenire poſſit, quod tamen non adhuc expertus ſum. Cum verò Chorea *Viti* ætates teneras adoriri ſoleat, in Epilepſia Adultorum tam ſanguinis detrahendi quantitas, quàm Catharticorum *d*oſis adaugeantur.

De Apoplexia.

Somnus eſt profundiſſimus, & omnimoda ſensûs & motûs privatio, exceptâ reſpiratione, quam ægri habent difficilem cum ſtertore.

Mittatur ſanguis è brachio ad ℥*xij.* quamprimum, ac poſtea ex venis jugularibus ad ℥*viij.* deinde *Vomitorium ex* ℥*iß. vel unc. ij. Infuſ. Croc. Metal.* propinetur ſtatim.

Emplaſt. Epiſpaſtic. ſatis amplum ac forte cervici applicetur.

Dum hæc aguntur, erectus ſedeat æger in lecto, nec ſtragulis nimis obrutus.

Sp. Sal. Armoniac. optimè rectificatus admoveatur naribus.

Finitâ Vomitorii Operatione, ſubinde exhibeantur Cochl. iij. vel iv. ſequentis Julapii.

℞ *Aq. Rutæ* ℥*iv. aq. Bryon. compoſ. & Antiepilept. Lang. an.* ℥j. *Sp. C. C. gut. xx. Sacchar. Cryſtal. q. ſ. f. Julap.*

Vel *Cochleare* j. *Sp. Lavendulæ compoſ.* per ſe propinari poſſit bis vel ter, durante paroxyſmo, horâ dimidiâ vel integra interpoſita.

Cavendum eſt, ne Cardiaca plus juſto calida, ac nimis frequenter [ut mos eſt] exhibeantur; nam quacunque demum ſpecificâ virtute pollere videantur, plus damni quâm emolumenti ægro aportant, ut pote quæ humores fundere (ac proinde malum augere) apta nata ſunt: quod etiam incommodum non minùs infertur ex nimia ſtragulorum congeſtione.

Paroxyſmo jam finito, ad præcavendam recidivam ſequentia exhibeantur.

℞ *Pil. Coch. maj.* ℈*ij*, cap. tertia quaque die per *6.* vices horâ 4. matutinâ ſuperdormiendo.

℞ *Conſerv. flor. ſalv. Roriſmarin an. unc.* j. *Conſerv. flaved. Aurant.* ʒ*vj. nuc. Moſchat condit: & Zinzib. condit. an. unc.* ß. *Theriac. Androm. vet.* ʒ*ij. pulv. elect. diamb. diamoſch. dulc. an.* ʒj. *cum ſ. q. Syr. conditur. citr. f. opiata.* ad magnitudinem Caſtaneæ manè & ſerò, ſuperbibend. *aq. Epilept. Lang. Coch. ij.*

℞ *Ambr. griſ.* ʒß. *ol. deſtil. ſem. Aniſi, cinnamom. nuc. moſchat. an. gutt. ij. ol. Caryophil. gut. j. Sacchar. in aq. flor. aurantior. ſolut. unc. iv. f. ſ. a. Tabellæ*, quarum capiat unam ad libitum.

Ab usû potus generoſioris cujuſvis ſibi temperet, veſcatur juſculis avenaceis, hordeaceis, ut & ex pullis gallinaceis confectis, & quandoque etiam (præcipuè inter purgandum) carne pullorum agnorum ac id genus ciborum eupeptωn.

De Opthalmia.

Ex oculorum inflammatione patet.

Mittatur Sanguis è brachio ad unc. x. Sequenti die ſumat potionem purgativam communem, quæ repetenda eſt per duas alias vices, duobus diebus interpoſitis; iiſdem noctibus ſumat *hauſtum paregoricum ex Syr. de Mecon. unc.* j.

Diebus à purgatione vacuis ſumat ter aut quater in die *unc. iv. Emulſionis ex ſem. frigid. maj. & Papav. alb.*

℞. *Aq. Plantag. Roſ. rubr. & Spermat. Ranar. an. unc. j. pulv. Tutiæ præparat.* ℈j. *f. Collyrium*, cujus guttæ aliquot inſtillentur oculis bis in die; at non incipiendum, niſi poſt primam purgationem.

Si his remediis affectus haud cedat, repetatur Venæ ſectio ſemel vel bis, (præcipuè ſi ſanguis Pleuriticus apparuerit) ut etiam Catharſis.

Abſtineat ab uſu vini & cujuſvis liquoris generoſi, ab uſu etiam ciborum coctu difficilium, & ſale conditorum; & diebus inter purgationes bibat hydrogalam coctam.

Nota, quòd ſæpè accidit, quòd Venæ ſectioni & Catharſi utcunque repititis Ophthalmia non cedit; hoc in caſu *Paregoric. ex Syr. de Mecon. unc. j.* ſingulis noctibus exhibitum, curationem ſine aliorum ſuppetiis obſolvit.

De Uteri Procidentia.

℞ *Cort. Querc.* ℥ij. *Coq. in Aq. font.* ℔iv. *ad* ℔ij. *ſub finem addendo Cortic. Granator. contuſ.* ℥i. *roſ. rubr. flor. Granator. an. Mij. dein adde vini rubr.* ℔ß. Colatura ſit pro fotu, qui cum pannis laneis parti affectæ admoveatur manè horis duabus, antequam è lecto aſſurgat, & nocte poſt decubitum, donec ſymptoma penitus evanuerit.

De Paroxyſmo Nephritico.

Adſunt dolor fixus in lumborum regione, urina cruenta, arenularum aut calculi excretio, ſtupor cruris è directo renis laborantis, teſtis retractio ejus lateris, in quo eſt dolor, nauſea & vomitus. Dolor colicus nephritico haud abſimilis; licet in quibuſdam ſymptomatis planè diſcrepet, quæ recenſita in *Capite de Colica bilioſa* videas.

Si Æger temperamento ſanguineo fuerit, mittatur ſanguis è brachio affecto reni reſpondenti ad ℥x.dein *liquoris poſſetici cui Rad. Althææ* ℥ij. *incoctæ fuerint Cong. j.* quam citiſſimè deglutiatur, & Enema ſequens injiciatur.

℞ *Rad. Althææ & Lilior. an.* ℥j. *fol. Malv. Parietar. Branc. Urſin. & flor. Chamæmel. an. M. j. Sem. Lini & Fænugr. an.* ℥ß. *coq. ſ. q. aq. ad* ℔iß. *M. F. Enema*

Rejectis Vomitorio & Enemate, *Laudan. Liquid. ſatis magna doſis* propinetur, viz. *ad gutt. xxv.* vel *Pil. Matth. gr. xv. vel xvj.* In ſenibus verò, & morbo diuturno fractis, ut & vetulis Vaporibus obnoxiis (præcipuè ſi ſub initium Paroxyſmi urinam eæ reddant nigram & ſabuloſam) Venæ ſectio omittatur; at quoad reliqua, eâdem quæ dicta eſt via omnino procedendum.

In mictu Sanguineo calculo renibus impacto.

Capiat æger, ſtato quodam die, ſingulis hebdomadis, *Mannæ* ℥iiß. in ſeri lactis ℔ij. ſolut.

Conducit aliquando, hauſtus cereviſiæ tenuis liberalior.

In

In calculo renum grandiori, dolor hebes, & obtuſus, nullatenus auctus, ſed ſatis tolerabilis perſentitur, nec paroxyſmus nephriticus comitatur.

Aquis chalybeatis æger ſe non tutò committet, niſi prius certò ſciat, calculum majorem non eſſe, quam ut per ureteres viam poſſit invenire, quod hoc, tantum modo certò poteſt dignoſci, ſi nempe, jam antea, paroxyſmum aliquem nephriticum fuerit perpeſſus, [cum dolore ſæviſſimo in renum alterutro, per ureterum ductus propagato, & vomitu enormi) pro comperto habeat, non tam grandiorem aliquem calculum pelvi concludi, quàm lapillorum exiguorum congeriem, quorum unus ſubindè in ureterem illabitur atque ita paroxyſmum invitat, qui fere non deſinit, niſi calculo in veſicam detruſo, cum ſic ſe res habeat, nullum eſt magis efficax remedium, quam aquarum chalybeatarum potatio; quòd ſi calculoſus, nullo unquam paroxyſmo nephritico, fuerit tentatus, cum jam major fit calculus, quam qui ex pelvi poſſit elabi, devitandæ ſunt aquæ ferreæ.

De Dyſenteria, Diarrhœa & Teneſmo.

Rigent horrentque, ſequitur deinde totius corporis calor, quem brevi excipiunt ventris tormina, & hæc, dejectiones crebræ, & muſcoſæ omnes (niſi quod ſtercoroſæ nonnunquam interponantur] cum ingenti cruciatu & moleſtiſſimo viſcerum omnium quaſi deſcenſu, quoties exoneratur alvus, ſanguinis interim lineamentis intertextæ, licet aliquando ne minimum ſanguinis per totum morbi decurſum admiſceatur. Progreſſu morbi ſanguis ſincerus quandoque excernitur, & gangræna inſanabili afficiuntur inteſtina. Si æger floreat, vel cardiacis incaleſcat. Febricitat admodum; lingua eſt ſubalbida, quadam mucilagine densè obſita, interdum nigra & ſicca. Proſternuntur vires, diſſipantur ſpiritus, aphthæ inſuper oris interna faucéſque obſident, præſertim ubi materiæ peccantis evacuatio adſtringentibus præpoſterè impeditur, non exacto per cathartica morbi fomite. Aliquando exulante febre, agmen ducunt tormina & cætera morbi ſymptomata ſequuntur.

In diarrhœa humores excrementitii ſine ſanguine aut inteſtinorum exulceratione excernuntur.

In teneſmo aſſidua eſt deſidendi cupiditas, nihil tamen præter mucoſum quoddam & ſubcruentum aut purulentum rejicitur.

Mittatur ſanguis è brachio quamprimum, eademque nocte *Paregoricum* propinetur; & mane ſequenti *Potio purgans communis*, repetenda alternis diebus ad duas alias vices, & *Paregoric.* poſt Purgationes, quamprimum ſuo defunctæ ſunt munere; ac diebus à purgatione vacuis idem manè & ſero eſt exhibendum.

Poſt Venæ ſectionem & Catharſin ſemel celebratam, per totum morbi decurſum, ſequens Cardiacum exhibeatur.

℞. Aq. Ceraſ. nigr. & fragor. an. ℥iij. Aq. Epidem. Scord. comp. & Cinam. hordeat. an. ℥i. Margarit. præparat. ʒiß. Sacchar. cryſtal. q. ſ. adde Aq. Roſar. Damaſcen. ℥ß. ad gratum ſaporem, m. f. Julap. de quo cap. cochl. *iv.* vel *v*, in languoribus, vel ad libitum.

Potus ſit Lac coctum cum *Aq. Triplo*, vel *Decoct. Alb.* ut.

℞ *C.C.C. & Mic. panis alb. an.* ℥ij. *coqu. in Aq. font.* ℔iij. *ad* ℔ij. *poſtea ſ. q. Sacchar. Albiſſ. edulcoretur.* Vel ſi dejectio virium poſtulaverit, *Aq. font.* ℔ij. *cum Vin. anarm.* ℔j. *ſimul coctæ*, pro potu frigidè aſſumantur.

Cum per tres vices purgatus fuerit æger, tota curatio uſui *Laudani* bis vel ter in die repetiti poſtea incumbit, niſi quod *Enema ex Lact. vaccin.* ℔ß. *& Theriac. Androm.* ℨiß. ſubinde injiciatur, quod in alvi egeſtionibus mire confert.

Cum alvi fluxus in Diarrhœam tantum aſſurgat, Phlebotom. & Catharſi præſcript. omiſſis, ſequ. Bolus ſingulis matutinis exhibeatur.

℞ *Rhabarb. pulv.* ℨß. (*plus minus pro ratione virium*) *cum ſ. q. Diaſcordii. f. Bolus*, *addendo Ol. Chym. cynnam. gutt. ij.*

Noctibus inſequentibus *Paregoric. ex Aq. cinnam. hordeat. unc. i. & Laudan. Liquid gutt. xiv. exhibeatur.*

Ubi tormina ſicca ſine dejectionibus excruciant, curantur diluendo ſero lactis frigidè propinato, & tepidè injecto; ut in Cholera morbo pullorum juſculo aut lacte cereviſiato.

Si hic morbus diutius excurrat, adeò ut omnis ejus vis in rectum inteſtinum decumbat, cum aſſidua deſidendi cupiditate. Diæta Analeptica inſtituatur, & liquor aliquis Cardiacus pro libitu ingeratur, ut reſtaurari poſſint vires, quibus redeuntibus Teneſmus ſponte ſe proripit.

In dyſenteria malè curata dolores aliquandoque ægrum ad annos aliquot diſcruciant, in hoc caſu Phlebotomia repetita priſtinam ſanitatem reſtituet.

Notandum eſt quod in conſtitutionibus huic morbo minùs faventib. omiſſis evacuationibus dyſenteria Laudano ſolo ſanatur, quod manè & ſero repetendum, donec ſymptomata penitus evanuerint, vel etiam ter Nycthemeri ſpatio, ſi opus fuerit.

De colica biliosa.

Inteſtinorum dolor atrociſſimus eſt, per horas aliquot affligit febris in hunc morbum deſinens, qui aut quaſi injecta faſcia conſtringit, aut in punctum contractus quaſi terebello perforat; ſubinde remittitur, mox recrudeſcit. Sub initio non ita certo ad unum aliquod punctum determinatur, neque tam crebra vomituritio, neque alvus ita pertinaciter catharticorum vim eludit; quo autem magis augetur dolor, eo obſtinatius in puncto figitur, vomituritio frequentior, & major alvi adſtrictio, colica tandem in iliacam tranſeunte. A nephride ſic diſtinguitur. 1, Dolor nephriticus fixus in rene eſt, & ab eo ad teſtem exporrigitur ſecundum longitudinem ureteris. Colicus vero vagus eſt, & cinguli inſtar medium ventrem affligit. 2. A paſtu colicus dolor augetur: Nephriticus potius imminuitur. 3. In colico dolore, ab excretione per alvum & per vomitum majus levamen emergit, quam in nephritico. 4. In dolore nephritico urina primum clara & tenuis, poſtea aliquid ſubſidet, & tandem arenulæ aut lapilli excernuntur: In colica urinæ ab initio craſſiores exiſtunt.

Sanguis

Sanguis è brachio paulo liberalius educatur, & poſt horas *iij*, vel *iv*. *Anodyn.* exhibeatur, Poſtero die *Catharticum Lenitiv.* & interpoſito die uno, ad tertiam vicem propinetur.

At ſi malum hoc fructibus horariis, vel aliis cibis avidè ingeſtis, originem debeat, tum ventriculus ante omnia lacte cereviſiato affatim hauſto eluendus eſt; quo exantlato Anodynum propinandum eſt; ſequenti autem die vena ſecanda eſt, & in ordine præſcripto procedendum.

Ubi hic morbus minùs peritè tractatus diutiſſimè fatigaverit, & ægrum penè confecerit, liberalior ſive aquæ Epidem. ſive Mirab. ſive aliùs cujuſcunque, qua ſanus maximè delectabatur, uſus, ægrum hoc tempore ultra ſpem omnem juvit.

De cholera Morbo.

Intra Auguſti limites ſe continens, vix in priores Septembris hebdomadas evagatur. A crapula & ingluvie excitatus ſimilis affectus, nullo temporis diſcrimine inſurgit, qui licèt eodem curetur modo, alterius tamen eſt ſubſellii. Adſunt vomitus enormes, ac pravorum humorum cum maxima difficultate & anguſtia per alvum dejectio; ventris ac inteſtinorum dolor vehemens, inflatio & diſtentio; cardialgia, ſitis, pulſus celer ac frequens, parvus & inæqualis, æſtus & anxietas, nauſea moleſtiſſima, ſudor, crurum & brachiorum contractura, animi deliquium, partium extremarum frigiditas, & ſimilia, quæ ægrum in 24. horarum ſpatio interimunt.

Pullus tenerior in tribus circiter Aquæ, font. Congiis elixetur, ut carnis ſaporem vix perceptibilem liquor referat, hujus decocti vel (defectu ejus) liquoris poſſetici capaciores aliquot cyathos æger tepidè exhauriat; & eodem tempore ex eodem liquore *Enemata* ſucceſſivè repetenda. Hauſtibus & Clyſteribus *Syr. Lactuc. Violar. Portulac. Nymph. eorumve* alicujus uncia ſubindè admiſceri poterit.

Exantlato hoc Eluvionis penſo (quod *iij*. vel *iv*. horas ſibi vendicat) *Paregoricum* curationi Coronidem imponit.

Si non acceſſerit medicus, niſi poſtquam æger vomitu & dejectionibus per multas horas continuatis fuerit exhauſtus, & jam frigeſcant membrorum extrema, tum ad *Laudanum Liquidum* confugiendum eſt in pauló majori doſi [viz. *Laudan. liquid. gutt. xxv. in Aq. cinnam fort. unc. i.*] & cum ceſſaverint ſymptomata, nihilominus manè & ſerò quotidiè eſt repetendum; at in minori doſi, donec priſtinas vires receperit.

Eſt ſpecies quædam choleræ morbi infantibus valdè familiaris, ac ſæpenumerò funeſta, ex Dentitione vel Crapula originem ducens.

Horum ætas tenella minimè fert, ut diluatur ventriculus largâ liquorum potatione, multo minùs ut Catharticis tumultus major in humoribus excitetur, ſed Curationem *Laudano* ſolo aggredi oportet; quamobrem *gutt. ij. iij.* vel *iv.* vel *plures*, pro ratione ætatis, Cochlear. *j.* cereviſiæ tenuis vel Aquæ cujuſvis appropriatæ inſtillatæ exhibeantur, repetanturque, ut opus fuerit.

De colica Pictonum.

Eſt ſpecies quædam Colicæ, quæ degenerare ſolet in Paralyſin, & motûs omnimodam manuum ac pedum depravationem; quam hoc nomine *Riverius* in capite de Paralyſi indigitat, & apud inſulas Caribum notiſſima eſt, utpote, quæ magnam vim hominum infeſtat.

Hunc dolorem atrociſſimum ſanat *Balſam. Peru.* frequenter ac in magna doſi exhibitum, nempe ſi *ejus gutt. xx. xxx,* vel *xl. Sacchar. Albiſſ. cochl. j. inſtillentur,* & bis vel ter in die dentur: at Paralyſis, huic remedio haud cedit.

Di iliaca Paſſione.

Periſtalticus inteſtinorum motus invertitur, propinata cathartica & injecta enemata in emetica ſtatim tranſeunt, alvi fæces per vomitum rejiciuntur. Mittatur ſanguis è brachio dextro ad unc. *ix.* vel *x.* poſt aliquot horas exhibeatur ſequens Pulvis.

℞. *Reſin. Scammon. vel (defectu ejus) Reſin. Jalap. gr. xij. Calomelan. Turquet. ℈j. m. f. Pulvis*; cap. è Cochl. *i.* lactis vaccini, ſuperbibendo ejuſdem lactis Cochl. j. vel alterum, vel ſi forma Pilularum magis arrideat.

℞. *Pil. ex duob. ʒß. Colomel. Turquet. ℈j. cum ſ. q. Balſam. Peruv. f. Pil. iv.* ſumend. è Cochl. j. Syr. Violarum.

Sin autem æger hoc remedium per os rejececit, *Laudan. Liquid. gutt. xxv. Aq Cinnam. fort,* ℥ß. inſtillatæ ſtatim propinentur, cum verò horum uſu vomituritio, ac ventris dolores, remiſerint, catharticum dictum iterum exhibeatur, verùm ſi anodynorum virtute ac vi jam penitus infractis vomituritio ac dolor iterum redierint, cathartico interim in corpore reſtitante, ad uſum paregorici ſupra deſcripti revertendum, idemque eò uſque repetendum quarta vel ſextâ quaque hora donec inteſtinis quies omnino inducatur, quo quidem tempore catharticum operationem ſuam per ſedes exeret.

Nec ſanè abs re fuerit elapſa una, aut altera, poſt Venæ ſectionem horâ, clyſterem aliquem, ex iis qui potentiùs operantur, injicere, fumum ſcilicet nicotianæ, ex tubulo inverſo, per veſicam majuſculum, in inteſtina validiſſimè inſufflatum, quæ quidem operatio poſt aliquot horas reiterari debet, niſi citius meatus deorſum pateat.

Finita operatione Cathartici, ſumat ſequentem hauſtum.

℞. *Aq. Cinnam. fort. unc. i. Laudan. Liquid. gutt. xxv. m. f. Hauſtus,* qui porrò repetendus eſt bis, ter, vel ſæpius in die donec vomituritio & dolor penitus ceſſaverint, atque etiam, iſtis ſymptomatis ceſſantibus nihilominus ad curationem confirmandam per aliquot adhuc noctes capiat idem paregoricum in minori doſi cubitum iturus.

De Fluxu Menſium immodico.

Menſtruorum fluxus, naturaliter conſtitutus, capacitatem teſtæ ovi anſerini implet. Patet autem immodicus ex difficili tolerantia, virium lapſu, inappetentia, cachexia, colore cadaveroſo, & pedum intumeſcentia.

Mittatur

Mittatur ſanguis è brachio ad ʒunc. *viij*. ſequenti mane ſumatur *potio purgativa communis*, repetaturque alternis diebus ad duas alias vices; & noctibus poſt purgationem *Paregoric. è Syr. de Mecon.* exhibeatur.

Diebus à purgatione vacuis ſumat ſequentia.

℞. *Conſerv. Roſar. ſicc.* ℥*ij*. *Trochiſc. de terra Lemnia* ʒ*iß*. *Cort. Granator. Corall. rub præparat.* & *boli Armen. an.* ℈*ij*. *lapid. hæmatit. Sanguin. Dracon. an.* ℈*i*. *cum ſ. q. Syr. Cydonior. f. Elect.* de quo ſumat ad magnitudinem nucis moſchat. maj. manè & horâ quintà pomeridianâ, ſuperbibendo ſequentis Julapii Cochl. *vj*.

℞. *Aq. Germin. Querc.* & *Plantag an.* ℥*iij*. *Aq. Cinnamom. hordeat;* & *Syr. de Roſis ſiccis an.* ℥*j*. *Sp. Vitriol. q. ſ.* ad gratam aciditatem.

℞. *Fol. Plantag.* & *Vrtic. an. q. ſ. Contundantur ſimul,* & *ſuccus exprimatur,* & *poſtea clarificetur*, de quo cap. Cochl. *iv*. vel *v*. ſæpiuſculè ad libitum.

Poſt primam purgationem applicetur emplaſt. ſeq. regioni Lumborum.

℞. *Emplaſt. de Minio* & *ad Herniam an. part. æq. extendantur ſuper alutam, f. Emplaſtrum* regioni Lumborum admovendum.

De Colica hyſterica.

Eſt ſpecies quædam, ſeu potiùs inſigne ac valdè uſitatum affectionis ſymptoma, cui comitem ſe adjungit dolor circa ſcrobiculum Cordis atrociſſimus, uti etiam humorum viridi colore per vomitionem ejectio.

Primo, quò ſaburra vitioſorum humorum in ventriculo contentorum minùs impediat Paregorici efficaciam, ſatis magna quantitas *liquoris poſſetici* affatim ingurgitetur, atque iterum per vomitionem rejiciatur, nempe *ejuſdem liquoris Cong.* *iß*. quo peracto *Laudan. Liquid. gutt. xxv. in Aq. cinam. fort. Aq. Epidem. vel alius vehiculi unc. i.* propinentur.

In uſu Paregoric. hoc notandum, quòd eò uſque repetendum eſt, donec ſymptomata omnia penitus ceſſaverint, debitum interea tempus interjiciendo, ut dijudicare valeamus, quid prior doſis effecit, antequam novam ingeramus.

Si ſanguineo temperamento præditus ſit æger, vel ſi antea hoc ſymptomate haud multum infeſtatus fuerit ac viribus fractus, hoc in caſu ſanguis primùm è brachio detrahendus antequam vomitorium præſcriptum propinetur.

Hâc ipsâ Methodo Clavus hyſtericus curatur. Sin verò Colica Hyſterica diuturnior fuerit per Paroxyſmos affligens: tum in eorum intervallis, ſive extra paroxyſmum, ſeq. uſurpentur.

℞. *Zedoar. ſubtiliſſ. pulv.* ʒ*j*. *cum ſ. q. Syr. è conditur. citri, f. Bolus,* ſumendus manè & ſerò per *xxx*. dies, ſuperbibendo ſequentem infuſionem.

℞. *Zedoar. inciſ. minutim. unc.* ß. *vini Canar. unc. iv. infundantur frigidè per xij. horas; deinde colentur pro uſu;* vel *Balſam. Peruv.* ut in Colica Pictonum, uſurpetur.

Quæ de Colica Hyſterica hìc dicuntur, de Colica etiam hypochondriaca dicta ſunt; ut & hoc diligenter advertendum.

Utriuſque affectûs natura ſibi vendicare videtur, ut alia atque alia tententur, donec tandem ad illud remedium perventum fuerit, cui quaſi genuinè morbus cedit; tametſi ut plurimum Chalybs imprimis confert.

Colica Hyſterica tam in hypochondriacis, quam hyſtericis ſæpiſſime in icterum deſinit, qui ſenſim ſponte ſuâ faceſſit, ſin autem longas moraſ nectat, exhibeatur Apozema ſequens.

℞. *Rad. Rub. Tinctor. curcum. an. unc. i. chelidon. maj. cum toto & ſummitat, centaur. an. M. j. coq. in æqualib. partibus Vini Rhenani & Aq. fontan. ad* ℔ij. *colatur. diſſolv. Syr. de 5. radicibus unc. ij. m. f. Apozema,* de quo capiat ℔ß. calidè manè & ſerò, uſque dum convaluerit.

De Ictero, colicâ neutiquam prægreſſâ.

Color flavus in toto corpore, præſertim in oculorum albis eſt conſpicuus, quo quidem colore objecta omnia apparent afflictis, tincta, corporis pruritus, ſegnities, & laſſitudo, linguæ amaror, vomitus bilioſus interdum, ſingultus, egeſtio alba, urina crocea & pannum immerſum eodem colore inficiens, morbum indigitant.

Exhibeatur *potio purgativa communis*, dein aggrediatur uſum ſequentium; & durante eorundem uſu, Catharticum præſcriptum quarto quoque die exhibeatur.

℞. *Conſerv. Abſinth. Rom. conſerv. flaved. Aurant. an. unc. i. Angelic. condit. nuc. moſchat. condit. pulv. Ari compoſ. & chalyb. cum aceto præparat. an. unc. ß. Extract. Gentian. & cremor. Tartar. an.* ʒij. *croc. Anglic. pulv.* ʒß. *cum ſ. q. Syr. de 5. radicibus f. Electuarium,* de quo cap. ad magnitud. nuc. moſchat. manè & horâ quintâ pomeridianâ [vel vice Electuarii ſumat pilulas chalybeatas) ſuperbibendo poſt matutinam doſin *aquarum mineralium purgantium* ℔*iv.* & poſt pomeridianam doſin *Apozemat. in colica hyſterica deſcrip. lib.ß.*

At ſi ſigna hydropis adfuerint, tam mane quam ſerò apozema ſuperbibat.

Si vel his diu continuatis morbus adhuc perſtiterit, ad *aquas ferreas* eundum eſt, quæ ex ipſo fonte ſunt bibendæ.

Ad præcavendum abortum.

Eadem præſcribenda, ac in Fluxu menſium immodico, omiſſis ſolummodò catharſi & ſuccis.

De immodico lochiorum fluxu.

Fluxum lochiorum naturalem tria conſtituunt, ſanguis ſcilicet purus, copioſus, per triduum primum fluens; dehinc ſanguis aquoſus, loturæ carnium craſſiori ſimilis per quatriduum præter propter durans; hinc poſtmodum materia viſcoſa & mucilaginoſa, pauco aut nullo ſanguine permiſta, per quinque aut ſeptem dies prodiens, & ſic porro ad menſis finem.

Fluxus autem eorum immodicus dijudicandus eſt ex virium dejectione, animi deliquio, ſanguine grumoſo effluente, cibi faſtidio, dolore in hypochondriis, ventris tenſione, pulſu debili & frequenti, viſûs obtenebratione, aurium tinnitu, & convulſionibus.

Victus incraſſans inſtituatur, & potus ſequens addatur.

℞. *Aq.*

℞. *Aq. Plantag. vin. rubr. an. lib. j. coq. ſimul. ad tertias, & deinde edulcoretur ſ. q. ſacchar. albiſſ.* cujus, cum frigeſcat, cap. *lib.* ß. bis vel ter in die.

Interim Julap. aliquod Hyſtericum [at ſatis mite] ſubinde propinetur, & nodulus ſequens naribus applicetur.

℞. *Galban. Aſa fœtid. an.* ℥ij. *caſtor. ſal. ſuccin, volatil. an.* ʒß. *m. f. nodulus,* vel.

℞. *Sp. ſalis Ammoniac.* ʒij. quem ſæpe olfaciat.

De ſuppreſſione Lochiorum.

Intumeſcit venter, dolor gravativus imum ventrem, lumbos & inguina occupat, facies rubeſcit, difficilis eſt reſpiratio, perturbantur oculi, rigores, febres acutæ adſunt, animi deliquia, ſudores frigidi, pulſationis & ardoris ſenſus in utero; paralyſis in partibus inferioribus, ut & interdum epilepſia.

E veſtigio lecto addicatur, & *Emplaſt. hyſtericum* umbilico admoveatur quamprimum; Elect. ſeq. adhibeatur.

℞. *Conſerv. Abſinth. Rom. Rut. an. unc. i. Trochiſc. è Myrrh.* ʒij. *Caſtor. croc. Anglic. ſal. volatil. ſal. Armoniac. & Aſa fœtid. an.* ʒß. *cum ſ. q. Syr. è 5. radicib. f. Elect.* cap. ad magnitud. nuc. moſchat. quarta quaque hora, ſuperbibendo ſeq. Julap. Cocl. 4. vel 5.

℞. *Aq. Rutæ unc. iv. Bryon. compoſ. unc. ij. Sacchar. cand. q. ſ. f. Iulap.* vel ſumat *Trochiſ. de Myrrh.* ℈j. quarta quaque hora.

Si tota prædictorum quantitas conſumatur, & Lochia adhuc ſupprimantur, *Laudanum* unica ſaltem vice exhibendum ut *Laudan. Liquid. gutt. xiv. in Aq. Bryon. compoſ. vel Laudan. ſolid. gr. iß. cum Aſa fœtid.* ℈ß. *in pilulas duas redactum.*

Si hæc nihil proficiant, tum Enema ex lacte Saccharato, unica ſaltem vice injiciatur.

De Hydrope.

Foveæ à digitorum impreſſione in ſurarum parte inferiori ſub noctem conſpicuæ manè evaneſcentes, hoc malum primum indicant, maximè ſi ſpiritus interim ægrius ducatur (haud raro tamen fœminæ prægnantes, & quibus catamenia ſiſtuntur: ut & viri ab aſthmate inveterato derepentè liberati eodem tumore tentantur] pedibus cruriſque ad extremum extenſis, in abdomen ruunt aquæ, & ad ultimum capacitatis ſuæ limen paulatim diſtendunt, donec tandem in viſcera nobiliora impetu ab iis facto æger ſubmergitur. Pro rata qua partes à morbo obſeſſæ mole augentur, aliæ magiſque gracileſcunt, urgentibus dyſpnœâ, urinæ paucitate, & ſiti intensâ. Viros ingraveſcente ætate; fœminas, ubi jam parere deſierint, utplurimum adoritur.

Indicationes curativæ dirigendæ ſunt primo ad aquarum evacuationem, deindè ad inſtaurandum ſanguinis robur; quo novus aquarum proventus præcaveri poſſit.

℞. *Vini albi* ℥iv. *Ialap. ſubtiliſſ. pulv.* ʒj. *zinzib. pulv.* ℈ß. *Syr. de Spin. Cervin unc. j.* M. *f. Potio,* ſumendaque ſingulis vel alternis diebus, pro ratione virium donec partes affectæ detumuerint; vel,

℞. *Tama-*

℞ *Tamarind. unc.* ß. *fol. Senn.* ℥ij. *Rhei.* ʒiß. *Coq. in ſ. q. aq. ad unc. iij. in Colatur. diſſolv. Mannæ & Syr. Roſ. ſolut. an. unc. j. Syr. de Spin. cervin. unc. ſs. Elect. è ſucc. Roſar.* ℥iij. *M. f. Potio*, ſumenda ut ſupra; vel,

℞. Pil. *ex duob.* ℈j. *Elater. gr. iij.* Ol. *Chym. Caryophyl. gutt. ij. f. Pil. N. iij.* cap. ſummo manè, repetanturque, ut opus fuerit, vel,

℞. *Gambugii gr. xv. vin. alb. & aq. Cichor. an. unc. ſs. m. f. Potio* ſumenda ut ſupra; vel,

℞. *Cortic. interior. Sambuc. & lact. partibus aq. è ligno deraſi M. iij. coq. in aq. miſtorum* ℔ij. *ad* ℔j. Colaturæ capiat dimidiam partem manè, & alteram ſerò quotidie, donec convaleſcat. At hoc remedium, niſi in corporibus, quæ facillimè purgativis cedunt, nihil confert.

Circa uſum Catharticorum in hoc morbo hæc tria advertenda ſunt.

Primo, utrum ægri corpus facilè, an verò difficulter Catharticis cedere ſoleat, cùm in iis qui facilè purgantur *Syrup. de Spin. Cervin. ſolus ad unc.* i. exhibitus, aquas ſat copiosè eliciat, in illis verò, qui difficulter purgantur, Cathartica ſupra deſcripta, utut valida, vix ſcopum attingant.

Secundò, Cathartica omnia, quæ ſegniùs operantur, magis officiunt quam proſunt; quamobrem purgatio paulò fortior & nimia, juſto debiliori eſt præferenda.

Tertio, Aquæ eâ maximâ celeritate exhauriri debent quam ægri vires ferre bueant: ne nimis longa inter purgationes intervalla adhibendo, aq. denuò affatim colligantur.

Eſt autem ubi medicamenta omnia, qualiſcunque demum generis, quæ alvum movent, prorſus omitti poſſint ac debeant; quoties enim æger conſtitutione eſt infirmiori, vel fœmina vaporibus obnoxia, aquarum evacuatio Diureticis ſolùm committenda, inter quæ ea ſunt efficaciſſima, quæ ex ſalibus Lixivialibus fiunt; ut,

℞. *Cinerum Geniſtæ* ℔j. *infundantur frigidè in vini Rhenan,* ℔iv. *liquoris per filtrationem colati unc. iij.* mané quintâ pomeridianâ & ſerò ſingulis diebus exhibeantur, uſque dum humor evanuerit.

Aquis jam penitus evacuatis Calefacientia & corroborantia medicamenta uſurpanda; ut,

℞. *Rad. Raphan. Ruſtican. fol. Cochl. hortenſ. abſinth. vulgar. Salv. ſummitat. centaur. min. & Geniſta, infundantur in cereviſia forti* pro potu ordinario, qui potus incipienti hydropi aliquando ſine Catharticis ſubvenit, vel ſequent. utatur.

℞. *Conſerv. Cochl. hortenſ. abſinth. Roman. an. unc. j. Extract. Gentian, Abſinth. vulgar. & Centaur. min. an.* ʒiij. *cum ſ. q. Syr. è cortic. citr. f. Electuarium*, de quo ſumat ad quantitatem nuc. moſchat. maj. manè, quintâ pomeridianâ, & veſperi, ſuperbibend. *unc. iv.* ſequentis infuſionis.

℞. *Rad. Gentian. unc. j. ſummitat. Geniſt. Centaur. min. & Abſinth. vulgar. an. M. j. Sem. fœnicul. & Petroſelini an.* ℥ij. *inciſis minutim affunde vini Rhenani* ℔iv. *ſtent ſimul in infuſione frigida*, & coletur ſolummodo tempore uſûs.

Notandum

Notandum, cùm ad corroborantium uſum deventum fuerit, ægrum nullo modo eſſe purgandum, tantiſper dum ſanguinis corroborationi navetur opera,

Quod & per ſalium Lixivialium uſum omnino obſervandum; quo quidem tempore pariter corroborare convenit.

℞. *Rad. Raphan. Ruſtican. unc. iij. fol. Cochl. Hortenſ. Abſinth, vulg. ſalviæ, ſummitat. Centaur. & Geniſtæ, an. M. iij. Aurant. inciſ. N. iij. Infundantur in Congiis vj. Cereviſiæ fortis non lupulatæ, inter fermentandum*; ſit pro potu ordinario.

De Gonorhœa virulenta.

Corripiunt dolor genitalium inſolitus, & rotatio teſticulorum in non recutitis macula morbilli æmula glandem occupat, ſtatim à cujus exortu liquor, ſeminis inſtar, exſtillat, qui quotidie à ſeminis colore & conſiſtentia recedens flaveſcit tandem dilutius ovi vitello; in lue virulentiore vireſcit, & aqueo humori permiſcetur ſanguine tincto. Puſtula dicta ulcus fit, aphthis infantum ſimile, indies latiùs & profundiùs depaſcens, ſuperveniente orificii callo. *Verpi non glandis ulcere, ſola Gonorrhœa tentantur.* Mox magnus dolor in pene, quoties erigitur, quaſi manu transverſus fortiter conſtringeretur, noctu præcipuè urget, dum æger lecto incaleſcit. Curvatur penis à fræno contracto. Accedit ardor urinæ, inter mingendum vix perceptibilis, ſed mictu finito, per urethræ ductum acriter urens, maximè quà in glandem deſinit. Carunculæ lotii exitum quandoque impediunt, & ſcroti dolor ac inflammatio nonnunquam ſuperveniunt.

℞. *Maſſ. Pil. Cochl. maj.* ℥iij. *Extract. Rud.* ʒj. *Reſin. Jalap. & Diagryd. an.* ʒß. *cum ſ. q. Opobalſam. f. Pilul. è ſingulis drachmis* vj. *Cap. iv.* ſingulis Auroris, donec urinæ ardor & color flavus materiæ ſeminiformis, admodum imminuantur. Poſteà alternis diebus ad ſeptimanas adhuc duas; ac ſub finem bis in ſeptimana, donec humor ſtillare prorſus ceſſaverit.

In iis, qui difficulter purgantur, ſubindè intercalari poſſit potio communis purgativa, cui addantur, *Syr. è Spin. Cervin. & Elect. è Succ. Roſar. an.* ℥j. vel, curatione minùs feliciter ſuccedente *Turbith. Minerale ad gr. viij.* exhiberi poteſt bis vel ter, diebus quatuor interpoſitis, vel vice *Turbith. Mineral.*

℞. *Pil. ex duob.* ʒſs. *Merc. dulc.* ℈j. *cum ſ. Opobalſam. f. Pil. iv.* ſummo manè ſumendæ.

Si æger à dicta Catharſi abhorreat, pilulas primò deſcriptas, tribus Auroris continuis ſumptas, tum manè & hora quinta pomeridiana quotidie injiciatur Clyſter ſequens, niſi quod ſemel aut bis in hebdomade, omiſſo Clyſtere, Cathartic. imperandum.

℞. *Elect. è ſucc. Roſar.* ℥vj. *Terebinth. Venet. Vitello ovi ſolut.* ʒſs. *diſſolvantur in Aq. hord.* ℔j. *Colatur. adde Syr. Violar. unc. ij. M. f. Clyſter.*

Singulis noctibus Cap. *Opobalſam. vel Balſam. è Mech. gutt. xxv. Sacch. fruſtulo exceptas.* Hujus defectu *Terebinth. Cypr.* ad quantitatem Avellanæ ſubſtitui poſſit.

Sit pro potu hydrogala; at Cereviſia tenuis in paſtubus.

Vel ſequentem methodum aggrediatur.

℞. *Pil. ex duob. ℥ ſs. Opobalſam. gutt. iij. f. Pil. N°. iij.* Cap. horâ quartâ matutinâ, ſuperdormiendo, repetanturque alternis diebus, vel tertiâ quâque die. Diebus à purgatione vacuis injiciatur manè & horâ quintâ pomeridianâ Clyſter ſupra deſcriptus.

Procedente curatione (quâcunque eâ demum methodo tentetur) ſanguis ſub medium curationis ſemel vel bis mittatur, & diæta refrigerans & incraſſans præſcribatur, & medicamenta iiſdem virtutibus pollentia, qualia ſunt *hydrogala, Emulſiones ex ſeminib. frig. &c.*

Si Penis Tumore afficiatur.

℞. *Rad. Altheæ, Lilior. an. unc. iſs. fol. Malv. Verbaſc. Sambuc. Hyoſcyam. flor. Chamæmel. Melilot. an. M. j. ſem. Lini, Fœnugræc. an. unc. ſs. coq. ſ. q. Aq. font. & f. fotus* parti affectæ admovendus per horæ unius ſpatium bis vel ter in die.

Peractâ fomentatione, perungatur pars affecta ol. ſem. Lin. rec. extract. dein *Emplaſt. è mucilaginibus alutæ agninæ inductum* labiis præputii tumidis circumponatur.

Si ulcus in præputii labiis, vel in ſubjecta Glande, hærear, tum ſequens Linimentum præſcribatur.

℞. *Unguent. Baſilic. ʒvj. Unguent. Nicotian. ʒij. præcipitat. Aq. Roſar. loti & optimè levigat. ʒſs. M. f. linimentum,* quo lintei raſura imbuatur, & ulcuſculo admoveatur ſemper poſt fotûs præſcripti uſum.

Si ſcrotum tumore afficiatur, ſtatim ſanguis è brachio extrahatur, atque bis in die fotus præſcriptus parti affectæ admoveatur, ſingul. fotubus addendo *Sp. vin. Gallic. Cochl. j. vel alterum, vel Cataplaſma ex Oxycrato & farina fabarum* ejus loco applicandum.

Catharticis interim & refrigerantibus modò deſcriptis introſumptis utendum eſt.

De Lue Venerea.

Ubi aut à GonorrhϾ mora, aut indebito aſtringentium uſu labes ſanguini imprimitur, exoritur Lues. Comparent in inguine bubones, in capite dolores & artubus, articulorum interſtitiis, noctu præcipuè invadentes in lecto calidos; cruſtulæ & porrigines in variis corporis partibus, quæ ad inſtar favi flaveſcunt. Quo magis ſcabies diffunditur, tantò minùs æger diſcruciatur. In cranio, tibiis brachiiſque exoſtoſes, oſſium inflammatio & caries; ulcera phagædenica in variis partibus, ſed fauces ut plurimum primò aggredientia, quæ ſenſim per palatum in naſi cartilaginem propagata, mox eam abſumunt, ita ut fulcro deſtitutus naſus planè concidat. Ulceribus, carie & dolore indies exacerbatis, pereunt per vices membra; lacerum donec cadaver, & jam Superis grave humo condatur.

℞. *Axung. Porc. unc. ij. Mercur. crud. unc. j. M. f. Linimentum,* in tres æquales partes dividendum, quarum unâ brachia, crura & tibias ad tres noctes continuas manibus ſuis æger perungat.

Si

Si intra tres dies poſt ultimam inunctionem ſalivatio haud procedat, tùm *gr. viij. Turbith. Mineral. in conſerv. Roſar. rubr. exhibeantur, aut corporibus minus robuſtis, Merc. dulc.* ℈*j.* Sed ſi ſalivatio jam incœpta priùs elangueſcat, quàm ſymptomata penitus diſparuerint, exſtimulanda ſubindè eſt eâdem doſi Mercur. dulc.

Ptyaliſmus ita moderari debet, ut lib. *iv.* Nycthemeri ſpatio expuat, aut circit r.

Si juſto altius exurgat Ptyaliſmus, cum inflammatione nimia, atque id genus ſymptomatis ingruentibus aliquantulum reprimendus eſt medicamentis Catharticis, donec debitum gradum attingat.

Quamprimum ſymptomata ceſſaverint, ſtatim immutentur induſium & tori lintea; at ſint ea, quæ prius uſurpata fuerint.

Si Diarrhœa ſupervenerit [quod plerumque accidit antequam ſalivatio benè aſſurgat] tunc ſiſtenda eſt uſu Laudan. Liquid. ita doſin augendo, ut debitum opus abſolvat.

Si os exulceretur, *Aq. Roſ. Damaſcen. vel lacte Aq. permiſto*, vel ſeq. decoct. idem colluatur.

℞. *Rad. Alth. Hord. mundat. an. unc. j. ſem. Cydonior. unc. ſs. coq. ſ. q. ad lib. ij. M. f. Gargariſma*, quo ſæpius utatur.

Diæta & reliquum ægri regimen, eadem ac in Catharſi imperandæ, niſi quod primis aliquot diebus liquore poſſetico, juſculis avenac. hordeac. ac cereviſia tenui tepefacta nutriatur.

His omnibus ritè peractis [etiamſi ſymptomata omnia evanuerint, ac ſubindè morbus penitus profligari videatur] quo minus recidivam poſtliminio patiatur, ægro ſemel in ſeptimana per 4. vel 6. vices, *Merc. dulc.* ℈j. exhibendus, utcunque bene ſe habeat, & etiamſi jam domo egrediatur.

De Fluore albo.

Quod effluit, modò album, modò pallidum, flavum, viride aut ſubnigrum modò acre & erodens, tetrum quandoque & graveolens, decoloratur facies, dolet ſpina dorſi, proſternitur appetentia, oculi pedéſque intumeſcunt.

Mittatur ſanguis è brachio ad *unc. viij.*

℞. *Pil. Coch. maj.* ℈*ij. Caſtor. gr. ij. Balſam. Peruv. gutt. iij. f. Pil. No. iiij.* cap. horâ quartâ matutinâ, ſuperdormiendo; repetanturque per duas alias vices interponendo diem unum vel alterum pro ratione virium.

℞. *Aq. Rut. unc. iv. Aq. Bryon. comp. unc. ij. Sacchar. Cryſtall. q. ſ. f. Julapium*; Cap. Cochl. *iij.* vel *iv.* in omni languore; deinde aggrediatur uſum ſequentium.

℞. *Theriac. Andromac.* ℥*iſs. Conſerv. flaved. Aurant. unc. j. Diaſcord. unc.* ſs. *Zinzib. condit. & nuc. moſcat. condit, an.* ʒ*iij. Pulv. è Chel. cancr. comp.* ʒ*iſs. cort. exterior. granat. Rad. Angeli. Hiſpan. corall. rubr. præparat. & Trochiſc. de terra Lemnia an.* ʒ*j. Boli Armen.* ℈*ij. Gumm. Arabic.* ʒ*ſs. cum ſ. q. Syr. de Roſis ſiccis f. Electuar.* de quo ſumat ad magnitud. nuc. moſchat. maj. manè, horâ quintâ pomeridianâ, & nocte per menſem integrum, ſuperbibendo ſequent. infuſionis Cochl. *vj.*

℞. *Rad. Enul. campan. Imperator. Angelic. Calami Aromat. an.* ℥ß. *fol. Abſinth. Roman. Marrub. alb. Centaur. min. Calamenth. vulgar. ſalv. ſic. an. M. j. Junip. unc. j. incidantur minutim & infundantur in Vini Canarini* ℔iv. *ſtent ſimul in infuſione frigida,* coletur tantummodò tempore uſûs.

Veſcatur cibis eupeptis, & abſtineat ab uſu olerum & fructuum qualiumcunque, & ſingul. paſtibus bibat vinum Hiſpanicum.

De Diabete.

Succi ſanguini illati per vias urinarias crudi & incocti exitum ſibi quærunt, unde ſenſim labefactantur vires, colliqueſcit corpus, & quaſi ſubſtantia ejus per hanc cloacam exinanitur, cum ſiti, ardore viſcerum, lumborum coxarumque intumeſcentiâ, & ſalivæ ſpumoſæ expuitione crebrâ.

Eadem præſcribenda ſunt, quæ in fluore albo, omiſſis ſolummodò Venæ ſectione & Catharſi.

De Dolore Hæmorrhoïdum.

Intenſiſſimus inter excernendum dolor excruciat, & excrementi ſuperficies cruore conſpergitur: Nonnunquam tumores verrucis ſimiles in ſphinctere deliteſcunt, vel in margine ani apparent.

Mittatur ſanguis è brachio dextro ad *unc. x.*

℞. *Sem. Melon. Pepon. an. unc. ſs. ſem. papav. alb.* ℥ij. *Amygd. dulc. excorticat. N°. v. contundantur in mortario marmoreo, ſenſim affundend. Aq. Hord.* ℔i *ſs. Aq. Roſar.* ℥ij. *Sacchar. albiſſ. q. ſ. f. ſ. a.* emulſio; Cap. ſæpiuſcule.

℞. *Flor. Sulphuris, Pulv. Glycyrrhiz. Salviæ an.* ℥j. *cum ſ. q. Balſam. Lucatel. f. Pil. è ſing.* drachm. *vj.* Cap. *iij*, ter in die, ſuperbibend. Emulſ. præſcript. Cochl. *vj.*

℞. *Aq. Spermat. Ranar. unc. iiij, in qua diſſolv. Lithargyr.* ℥ij. *Opii* ℈j. *f. mixtur.* cujus tantillo Linteum madefactum parti affectæ applicetur, vel ſi tumor intus lateat, Cochl. iij. ejuſdem mixturæ modo Clyſteris injiciantur.

Pro Potu ordinario bibat aquam cum lacte coctam, vel aquam hordei, & à carnis uſu abſtineat. Singulis noctibus ſumat Diacodium.

De fluxu Hæmorrhoïdum immodico.

Innoteſcit ex viribus proſtratis, copia & diuturnitate ſanguinis excreti, fœdo corporis colore, ad citrinum [ut in ictero] vergente, Succedit cachexia, & deinde hydrops.

Eadem conferunt, quæ in fluxu menſium immodico, omiſsâ ſolummodò Catharſi.

De Epilepſia Puerorum.

Vel primo menſe aggreditur à frequentibus nimis alvi dejectionibus; [quo in caſu *Diaſcordium ad quantitatem grani piperis in Aq. Saxifrag. aut lacte materno ſolutum*, & exhibitum, præſtantiſſimum eſt remedium.] Vel circa dentitionis tempus, à ſeptimo ad decimum menſem, tuſſi comitata eſt, aut (quod multo deterius) vomitu & diarrhœâ, viridiâ (ut ſolent hyſtericæ) egerente infante. Quandoque improviso occupat paroxyſmus, os oculosque diſtorquens, nigredine vultum perfundens, & artus varios convellens; quandoque præſentitur ex digitorum in pugnum contractione, & ex ſtabili & inſolita oculorum orbi-

tarum

tarum immobilitate. Nunc ſeriùs, nunc ociùs ſe proripiunt paroxyſmi, certâ ſubinde periodô, vagô aliàs inſultu revertentes: ſed, appetente morte, à tergo ſe invicem premunt: Si quando inducias dent, in ſoporem proclives ſunt infantes, donec à novo reſuſcitentur inſultu.

Applicetur *Emplaſtr. Epiſpaſtic.* cervici quamprimum.

℞. *Aq. Epilept. Lang.* ℥iij. *Laudan. Liquid. gut.* j. *vel ij. vel plures, pro ratione ætatis. Syr. pœon.* ʒj. *M. f. Hauſtus,* ſumendus quamprimum.

℞. *Aq. Rutæ* ℥iij. *Aq. Epilep. Lang. & Aq. Bryon. comp. an.* ℥j. *Syr. Caryophill.* ℥ß. *M. f. Julap.* Cap. Coch. j. ſingulis horis, ſi hauſtus præſcript. paroxyſmum non fugaverit.

De Rachitide.

In Rachitide adſunt partium laxitas & mollities, debilitas & languor, ignavia & torpor, & inæqualis earundem nutritio, *viz.* caput juſto majus, facies plenior & floridior, partes carnoſæ infra caput emaciantur, nodis protuberant articuli; maximè carpi, paulo minùs tali, tument & extremitates coſtarum, oſſa incurvantur, præcipuè tibiæ & fibulæ, hinc ulnæ & radii; aliquando femoris & humeri, dentes tardè & moleſtè erumpunt, vacillant, nigreſcunt, & fruſtulatim excidunt, pectus à lateribus anguſtum, anteriùs acuminatum, abdominis repletio, & hypochondriorum tenſio, tuſſis & pulmonum vitia laceſſunt, lateralis decubitûs modô dextri, modò ſiniſtri averſatio.

℞. *Fol. Abſynth. Vulgar. centaur. minor. Marrub. Alb. chamædryos, Scordii, calament. vulg. Parthen. Saxifrag. pratenſ. hyper. Virg. aureæ, ſerpill. menth. ſalv. Rutæ card. Benedict. Puleg. Abrotan. chamæmel. Tanacet. Lilior. convall. omnium rec. collect. & inciſ. an. M.* j. *axung. Porcin.* ℔j. *ſev. ovin. & Vin. claret. an.* ℔ij. *macerentur in olla fictili ſuper cineres calidos per horas* xij. *deinde ebulliant ad humiditatis conſumptionem, & poſtea colentur, ut f. Linimentum,* quo venter & hypochondria illinantur manè & ſerò, ut etiam & artus hoc malo affecti, per 30. vel 40. dies, vel donec convaluerit.

℞. *Singulor. ingredient. præſcript. an. M*ij. infundantur frigidè in Cereviſiæ non Lupulat. Cong. iv. pro potu.

In Tumoribus Infantum ventres occupantibus eb Evacuationibus nimiis procedentibus.

Sanguis & Viſcera herbis corroborantibus confortentur, ut in Rachitide vera; niſi quod axillæ etiam utræque inungantur, at non artus.

De Febribus à Dentitione Ortis.

Sp. C.C. gutt, ij. *vel* iij. *vel* iiij. *pro ratione* ætatis in Cochl. j. vel altero Aq. Ceraſor. nigr. vel Julap. alterius appropriati; exhibeantur quarta quaque horâ ad vices quatuor, vel ſex.

De Febre hectica Infantum.

Sine inſigni calore languent cum appetitus dejectione, artus & truncus corporis emaciantur.

Rhabarb. inciſi ʒij. *in lagenam vitream cereviſiæ tenuis* ℔ij. *capacem* immittantur pro potu ordinario.

Epoto hoc liquore, *aliæ* ℔ij. *eidem Rhabarb. ſuper affundantur ad tertiam vicem.*

Si verò potus vi Cathartica ſaturatiùs impregnetur, tum ℔j. epota alteri cereviſia mox adjiciatur.

De Tuſſi Puerorum Convulſiva.

Phlebotomia, & repetita Catharſi, eaque ſola, expugnatur hæc tuſſis, malum alias pertinaciſſimum, & fere inſuperabile; ſed leniora tantum cathartica hic conveniunt, eaque Cochleatim ingerenda ſunt, pro ratione ætatis.

De Hæmorrhagia Narium.

Dolor & calor ſinciput lancinant.

Sanguis è brachio frequenter extrahatur; victus ratio refrigerans & incraſſans injungatur, Julap. refriger. & incraſſans, cum Emulſionibus refrigerantibus præſcribantur.

Singulis diebus injiciatur *Enema refrigerans*, atque omni nocte *Paregoric. ex Syrup. de Mecon.* exhibeatur, & ſemel vel bis *potio purgativa commun.* præſcribatur.

Lintea quadruplicata immerſa Aq. frigidæ, in qua ſal Prunell. diſſolvatur, & poſtea leviter expreſſa admoveantur nuchæ, & utrinque cervici ſæpius in die.

Poſt Evacuationes liquor ſeq. applicetur.

℞ *Vitriol. Hungaric. & Alum. an. unc. j. Phlegm. Vitriol.* ℔ß. *Coq. tamdiu, donec omnia fuerint diſſoluta, liquorem frigefactum filtra, & à Cryſtallis ſubinde natis ſepara, liquori reſiduo adde Ol. Vitrioli duodecimam partem,* vel potiùs.

℞ *Aq. Plantag. unc. iij. Bol. Armen. ſubtiliſſ. pulver. unc. ß. probè miſceantur; Turunda ex linteo raſo liquore hoc humectata* nari, ex quo ſanguis ſtillat indatur per dies duos iſtic relinquenda.

Hoc minus ſuccedente, *Vitriol. Rom. Aq. commun. diſſolvatur, qua Turunda imbuta* nari indatur, *liquore* etiam *hoc linteamina imbuta*, & applicata ſanguinem ſiſtunt ſi ex parte externa diffluat.

De Chloroſi.

Adſunt vultûs & totius corporis decoloratio, intumeſcentia in facie, palpebris & malleolis, gravitas totius corporis, crurum ac pedum tenſiva laſſitudo, reſpiratio difficilis, cordis palpitatio, capitis dolor, pulſus febrilis, ſomnolentia, pica, & menſium ſuppreſſio.

Sumat *Pilulas Chalybeatas*, vel *Pulv. Chalybeatum* in affectione hyſterica præſcript. plus minus pro ratione ætatis, ſuperbibend. hauſtum vini cujuſlibet ad libitum, vel infuſion. corroborant. cum Rad. Angelic. ibidem deſcriptam. Si Ægra non valde debilis fuerit, purgetur ſemel vel bis ante præſcriptorum uſum.

De Suppreſſione Menſium.

Cibum faſtidiunt mulierculæ, fœdus faciei color eſt, gravitas totius corporis, dolores ſincipitis, lumborum, crurum & imi ventris: pedum tumores infeſtant.

Eadem

Eadem præſcribenda ac in Hyſterica affectione; at ſi iiſdem remediis affectus non ceſſerit, tum ſeq. ſunt præſcribenda.

Singulis Auroris, & quarta pomeridiana, ſumat *Julap. Hyſteric. ſine Caſtor. Cochl. v. inſtilland. Sp. C. C. gutt. xij.* Singulis noctibus ſumat cubitum itura *Trochiſ. de Myrrh.* ℈j. *cum ſyr. de Artemiſ. in formam boli, vel Pil. Redact.*

De Vomitu ſanguinis, vel etiam de Hæmoptoë.

In Hæmoptoë dolor & calor pectus obſident, cum debilitate quadam.

Mittatur ſanguis ex brachio dextro ad unc. *x.* Sequenti mane ſumat *potionem purgativ. commun.* & eadem nocte *Paregoric. ex unc. iij. Aq. Ceraſor. nigr. & Syr. de Mecon unc. i.*

Poſtea aggreditur uſum ſequent.

℞ *Bol. Armen. unc.* j. *Pulv. Radic. Symphit.* ℥ij. *Terr. Sigillat. Lapid. hæmatit. & Sang. Dracon. an.* ℥j. *Sacchar. Albiſſ. ad pondus omnium; M. f. Pulvis ſubtiliſſimus*, cujus cap. ʒj. manè, quinta pomeridiana, & nocte, ſuperbibend. ſequent. Apozemat. unc. iv.

℞ *Fol. Plantag. Rubi Sylveſtris, & millefol. an. M.* j. *coq. ſ. q. Aq. ad* ℔iſs. *in Colatura diſſolv. Syrup. de Symphyt. unc. ij. M. f. Apozema*; vel cap. Cochl. vj. ſequent. Tincturæ.

℞ *Flor. Roſ. rubr.* ℥*vi, Cort. intern. querc. unc.* ß. *ſem. Plantag. parum contuſ.* ℥*iij. Aq. font.* ℔ij. *Sp. Vitriol. q. ſ. ad levem aciditatem, infundatur in vaſe clauſo, calore leni. per* 4 *horas; Colatur. adde Aq. cinnam. Hordeat. unc. iij. Sacchar. Albiſſ. q. ſ. ut f. Tinctura guſtui grata.*

Si ab uſu Pulveris abhorreat, utatur Electuario in fluxu menſium immodico præſcripto.

Enema quotidie injiciatur, & Diacodium hora ſomni propinetur.

Phlebotomia inſuper ſemel, bis, vel ter (ut opus fuerit) reiteretur, diebus aliquot interpoſitis, & ſemel iterum, ſi res poſtulet, repetatur potio purgativa.

Diæta incraſſans & refrigerans obſervanda.

De Punctura Tendinis.

Humor aqueus, vel ichor quidam, ex orificio venæ inciſæ jugiter diſtillat.

℞ *Rad. Lilior. alb. in. lacte vaccin. ad teneritud. coct. & contuſ. unc. iv. farin. ſem. Lin. & Avenac. an. unc. iij. coq. ad cataplaſmatis conſiſtentiam in eodem lacte, quo radices coctæ fuere*, applicetur parti affectæ manè & ſerò.

De Ambuſtis.

Foveatur pars affecta *linteis Sp. Vini imbutis*, uſque dum evaneſcat dolor, ac deinceps de novo imbuatur *linteum* quod ter vel quater in die parti affectæ applicetur.

De Mania communi.

A nimis exaltata & vivida ſanguinis craſi oritur. Eſt & alia maniæ ſpecies febres intermittentes diuturniores excipiens, in ſtultitiam tandem degenerans, producta quidem à debilitate & vappiditate ſanguinis, à diutina fermentatione. Præſcribantur itaque cardiaca generoſiora, *viz. Theriac. Andromach. Electuar. de ovo. Pulv. Comitiſſ. Pulv. Gualt. Rawleigh, in Aq. epidem. theriacal. vel. alia*, & diæta inſtituatur analeptica.

In junioribus mittatur ſanguis è brachio ad *unc. viij.* vel *ix.* bis vel ter, diebus tribus inter ſingulas Venæ ſectiones interpoſitis. Tum ſemel extrahatur ſanguis è venis jugularibus. Poſtea tota curatio innitatur ſequenti Cathartico, quod ſumat tertia vel quarta quaque die, donec convaluerit, hoc interim obſervando, quòd cùm octies vel decies purgatus fuerit æger, exhibitio Cathartici ad ſeptimanam unam vel alteram omittatur.

℞ *Pharmac. domeſtic.* [i. e. *Rad. Bryon. alb.*] *pulv.* ʒj. lactis vaccin. *unc. iv.* vel,

℞ *Ejuſdem unc.* ß. *vel* ʒvj. *Vin. alb. unc. iv. infundantur per noctem, in colatura diſſolve Syr. Violar. unc.* j. *M. f. Potio*; vel,

℞ *Gambugii gr. xxv. Aq. Ceraſor. nigr. unc. iij. Syr. Caryophyll. unc.* ß. *f. Potio.*

De Contuſionibus.

Mittatur ſanguis è brachio lateris affecti ad unc. *x.* ſeq. exhibeatur *potio communis purgativ.* ac deinceps eodem modo Venæ ſectio & purgatio alternatim repetantur, donec æger convaluerit. Interim toto decurſu, ſi internæ partes lædantur, ſequentia præſcribantur.

℞ *Decoct. Pectoral.* ℔iß. *Syr. Violar. cap. Ven. an. unc. ij. f. Apozema*; *cap.* ℔ß. ter in die. Item *Ol. Amygd. dulc. rec. Cochl.* j. ſæpius propinetur.

℞ *Ol. Amygd. dulc. unguent. Dialth. & Pomat. an. unc.* j. *M. f. Linimentum*, quo inungatur pars læſa manè & ſerò, ſuperimponend. fol. Braſſicę.

De furfure, ſive porrigine capitis.

Potio purgans communis bis propinetur, dein.

℞ *Ol. Amygd. Amarar. & Laurini, Cinerum fol. Abrotani an. unc. j. miſceantur probè, & f. Linimentum*, quo inungatur totum caput ſingulis matutinis, diligenter infricando, & poſtea ſuperimponendo veſicam ſuillam.

At primùm abradatur totum capillitium, & poſtea defricentur ſquammulæ ſenſim ſingulis auroris, prout decidere pronæ fuerint.

De Morſu canis Rabidi.

Poſt 40 dies aut plures melancholica adſunt ſymptomata, febris, ſitis, hydrophobia, & tandem partium extremarum convulſio.

℞ *Sp. vin. optimè rectiſicat.* ℥iv. *Theriac. Andromach.* ℥j. *f. mixtura.* qua illinatur pars læſa ter in die, ſuperimponendo linteum eâdem mixturâ imbutum.

De Vlcere Veſicæ.

Pus graveolens, aut ſanguis, nonnunquam ſquammulæ ſeu pelliculæ membranæ ac velùti furfuraceæ cruſtulæ (ſin in renibus hæreat ulcus carunculæ minutulæ, aliquando craſſiores] unà cum urina excernuntur, perpetua dyſuria & continuus earum partium dolor infeſtant; renibus autem affectis ulcere, dilucida dyſuriæ & doloris dantur intervalla, pus etiam excretum copioſius eſt, album, leve & minimè fœtidum, lacti ſimilis profunditur urina: & longè poſt mictionem pus ab eo ſeparatum in fundo reſidet.

℞. *Emplaſtr.*

℞ *Emplaſtr. Flos unguent. dict.* ℥iß. *f. Pil. N. ix.* cap. iij. horis medicinalibus, ſuperbibendo ſequentis Aq. Cochl. *vj.*

℞ *Rad. Fœnicul. Conſol. Ariſtoloch. & Caryophyll. an.* ℥iij. *fol. Agrimon. Hyper. Sanicul. Plantag. an. M. vj. incidantur minutim, & deſtillentur in vini alb. & lact. an.* ℔iv. *& eliciantur ſolummodo* ℔iv. pro uſu.

℞ *Pulv. rad. Conſolid. maj. & gumm. Arab. an.*℥j. *Sacchar. Penid.*℥j. *f. Pulv.* cap. Cochl. j. bis in die.

De Aſthmate inveterato in iis, qui ſanguineo temperamento præditi ſunt.

Divditur in tres ſpecies; Dyſpnœam, quæ difficilis eſt reſpiratio, in qua crebrior denſiorque eſt ſpiritus tractio ex infarctu pulmonum ſine ſtertore orionda: Aſthma, ubi frequens & magna reſpiratio, in qua diaphragma, muſculi intercoſtales, tum etiam abdominis, violenter moventur, cum ſtertore & ſibilo. In priore ſpecie ſubſtantia pulmonum, in poſteriore bronchia opilantur. Et Orthopnœam, quæ eſt maxima ſpirandi difficultas, ſub qua ægrotantes non niſi ſedentes, erectâ cervice reſpirare poſſunt, Muſculi etiam pectoris & ſcapularum vehementer exagitantur.

Mittatur ſanguis è brachio. dextro ad unc. x. Die ſequenti ſumat *potionem purgativam communem*, quæ repetatur tertiâ quâque die per duas alias vices.

Diebus à purgatione vacuis ſumat ſequentia.

Sem. Aniſ. ſubtiliſſ. pulv. ʒij. *cum ſ. q. Balſam. Lucatell. f. pil. ex ſingulis drachmis vj.* cap. iij. manè & quintâ pomeridianâ, ſuperbibend. *decocti Amari ſine purgantibus unc. iv.* calidè.

Si Symptomata adhuc maneant, repetatur de novo integer Proceſſus.

De Paralyſi.

Senſus & motus in partibus quæ afficiuntur, vel ſimul, vel alterutra tantùm facultas aut prorſus extinguitur, aut vitiatur.

Sumat *pil. Cochl. min.* ℈ij. alternis matutinis per vj. vices; deindè capiat ter in die per *xxx.* dies *Electuar. Antiſcorbutic.* ʒij. ſuperbibend. *Aq. Antiſcorbutic. Cochl.* vj. Vide ut Scorbuto.

℞ *Vnguent. Nervin. unc. iij. Sp. Lavendul. comp. & Sp. Cochl. hortenſ. an. unc.* ß. *M.* & inungantur partes affectæ, ut ſpina dorſi, &c. manè & ſerò.

Pleraque præſcriptorum, utut curationi ſcorbuti ſolùm deſtinari videantur, attamen cùm humores crudos ad fixos volatiliſare præ aliis apta nata ſunt, in Paralyſi etiam conveniunt.

De tuſſi & Phthiſi

Tuſſis per ſe patet. Phthiſis autem invadit ab ætatis anno 18. ad 35. Extenuatur totum corpus. Febris moleſtat hectica, à cibo invaleſcens (quæ ex celeritate pulsûs, rubedinéque genarum dignoſcitur) materia per tuſſim excreta eſt aut purulenta, in ignem conjecta tetrum ſpirat odorem, & immiſſa in vas aquâ repletum, fundum petit. Sudores nocturni ſuperveniunt, liveſcunt tandem genæ, facies pallet, exacuantur nares; temporum quoque collapſus, unguium incurvatio, capillorum defluxio, & alvi profluvium colliquativum, mortem ſtatim ſubſecuturam denunciant.

 Si

Si Tuſſis recens fuerit, & nondum febrim, aut alia ſigna Peripneumoniam notham comitantia, accerſiverit, vel ſi à Pleuritide, aut Peripneumoniâ, ob neglectam ſufficientem Phlebotomiam, malè curatis, eadem nequaquam orta fuerit, ſatis erit, ut æger per dies aliquot ab uſu vini & carnis abſtineat, & his ſimilibus remediis ab libitum utatur.

Balſamum ſuphuris Aniſatum ad gutt. x. Cochl. i. Sacchar. cryſtall. inſtillatum bis vel ter in die devoretur; ut etiam Tabellar. ſequent. quas ſecum æger continuò portet unam frequenter aſſumat.

℞ *Sacchar. cand.* ℔iß. *coq. ſ. q. Aq. font. uſque dum adhæreſcat extremis digitor. tum adde pulv. Glycyrrhizæ. Enul. Campan. ſem. Aniſ. & Angelic. an.* ℥ß. *pulv. Irid. Florentin. Sulphur. an.* ʒij. *Ol. Chym. Aniſi* ℈ij. *f. ſ. a. Tabellæ domeſticæ vocand.* atque hoc interim Eclegmate utatur.

℞ *Ol. Amygd. dulc.* ℥ij. *Syr. cap. Ven. Violac, an. unc.* j. *Saccar. cand. q. ſ. f. Lohoch.* de quo ſæpius lambat bacillo Glycyrrhiyæ, quando tuſſis urget.

In defluxione tenui *Eclegmata incraſſantia* exhiberi poterint.

Sin verò Tuſſis his remediis haud ceſſaret [præcipuè autem ſi febrem comitem habeat, vel ſi à Peripneumonia aut Pleuritidi originem ducat) tum ineptum fuerit pectoralibus fidere, ſed Venæ ſectione & Catharſi debellanda eſt, ut in methodo, quæ in curatione Peripneumoniæ nothæ deſcribitur.

Verùm enimverò cùm, his omnibus non obſtantibus, Tuſſis non modò non curationi ceſſerit, ſed & diuturnâ Pulmonum concuſſione eos adeò debilitaverit, ut Phthiſis tandem ſubingreſſa fuerit, tum hâc methodo procedendum.

℞ *Balſam. peruv. gutt. x. inſtillentur Cochl.* j. *Syr. Hederæ terreſtris*, vel ſi id minus gratum fuerit ægro, *Cochl.* j. *Sacchar. cryſtall.* cap. ter in die ſuperbibendo *Decocti Amari ſine purgantib. unc, iv.* vel (ſi idem ventrem moverit] *unc. iij.*

Sed omnibus aliis (quotquot adhuc inventa ſunt) *Equitatio* ad ſatis longa & diutina itinera facilè palmam præripit, hoc obſervando, ut ſi æger juvenilem ætatem prætergreſſus fuerit, plus temporis huic exercitio impendere debet, quàm ſi puer aut juvenis eſſet, & ſanè haud multò certiùs Cortex Peruv. febri intermittenti, quàm in hac ætate Equitatio Phthiſi medetur.

De Scorbuto.

Adſunt ſpontaneæ laſſitudines, corporis gravitas, dyſpnœa, præcipuè ex motu corporis, gingivarum putrefactio, oris graveolentia, ſanguinis è naribus crebra eruptio, ambulandi difficultas, crurum nunc intumeſcentia nunc extenuatio, in iiſdem perpetuo maculæ lividæ, plumbeæ, flavæ, aut violaceæ, faciei color plerumque ex pallido fuſcus.

Extrahatur ſanguis è brachio ad *unc. viij.* niſi ſigna Hydropis adfuerint: Seq. mane exhibeatur Potio Purgat. communis, quæ repetatur tertiâ quâque die per duas alias vices.

Diebus à purgatione vacuis, uti etiam poſtea, per menſem unum vel alterum ſumat ſequentia.

℞. Con-

℞ *Conſerv. Cochl. hortenſ. unc. ij. Conſerv. Lujul. unc.* j. *pulv. Ari compoſ.* ʒvj. *cum ſ. q. Syr. Aurantior. f. Electuar.* de quo cap. ad magnitud. nuc. moſchat. maj. manè, quintâ pomeridianâ, & nocte. ſuperbibendo *Aq. Raphan. compoſ. Cochl. vj.* vel ſequentis.

♃ *Rad. Raphan. Ruſtican. raſpat.* ℔ij. *rad. Ari* ℔j, *fol. Cochl. hort. M. xij. fol. Menth. Salv. Naſturt. Aquat. & Beccabung. an. M.* j. *Sem. Cochl. hort. parum contuſ. lib.* ß. *nuc. Moſchat. unc.* ß. *Vin. Alb. lib. xij. deſtillentur organis communib. & eliciantur ſolummodo lib. vj.* pro uſu.

Vel *Folia Rec. Cochl. hortenſ. per ſe deſtillentur.* pro uſu dicto.

Porro ſequens cereviſia ſit pro potu ordinario.

℞ *Rad. Raphan. Ruſtican. recentis inciſi* ℥ij. *fol. Cochl. hort. N⁰ xij. paſſular. enucleat. N⁰. vj. Aurant. Cum toto inciſi dimidium, in Lagenam vitream lib. ij, Cereviſiæ tenuis capacem ſubere mox probè obturandam immittantur.*

In hunc modum parentur eodem tempore ſex Lagenæ pro uſu, & poſt aliquot dies ſex aliæ, antequam priores exhauriantur, & ſic deinceps; vel,

Vice hujus Cereviſiæ ſeq. mixturæ Cochl. iij. vel iv. immiſceri poterint ſingulis hauſtibus potus communis.

℞ *Rad. Raphan. ruſtic. & ſem. Cochl. hortenſ. an. unc.* ß. *fol. Cochl. hortenſ. M. ij. pulpam unius Aurant. Contundantur ſimul in mortar. marm. ſenſim affundendo vin. alb. lib.* ß. *Coletur cum levi expreſſione*, & reponatur pro uſu.

Eadem remedia, Phlebotomiâ & Catharſis omiſſis, in Rheumatiſmo ſcorbutico, ſive hyſterico, valde proſunt.

Phthiſis ſeu *Tabis Deſcriptio & Cura.*

Plures ſunt Tabis ſpecies: Prima ferè oritur e frigore hyeme contracto, Paulò enim ante ſolſtitium Brumale quamplurimi ab ingruente tempeſtate frigida, tuſſi tentantur: Quæ cum illos invaſerit quibus pulmones ab ortu ſunt infirmiores, omnino neceſſe eſt ut à repetitis Tuſſiendi conatibus magis adhuc debilitentur; atque ita tandem alimento ſibi proprio aſſimilando, præ mala διαθήσει, prorſus impares reddantur. Hinc jam ingens Pituitæ crudæ copia aggeritur, quæ continua pulmonum agitatione & vehementi niſu affatim per os rejicitur. Pulmones exinde pure referti purulenta μιάσματα quaquaverſum in carnes diſpergunt. Hinc enaſcitur Febris putrida, cujus Paroxyſmus ſub veſperam fatigat, ſub auroram vero ſudore copioſo ac vires imminuente ſolvitur. Denique ad malorum cumulum Diarrhœa ſuccedit, partim ab humoribus putridis ex arteriis Meſentericis in inteſtina depoſitis excretiſque, partim à labefactato peſſundatoque viſcerum Tono. Atque ita demum æger proxima æſtate fato ſuo fungitur, à morbo cui prægreſſa Hyems viam ſtraverat, extinctus. Atque hæc eſt præcipua Tabis ſpecies.

Porro cùm ſanguis hac tempeſtate particulis humidis admodum ſcateat, reſpiratioque à ſubita pororum contractione plus ſatis inhibeatur, particulæ hæ in pulmones depluunt per interſperſos Venæ Arterioſæ ramos; vel per Ductus Salivales in glandulis fauces occupantibus reponuntur; unde jam humor per Aſperam Arteriam delapſus in pulmones, Catarrhi ritu, eos ita

jugiter irritat, ut creber & vehemens tuſſiendi conatus, tum illam debilitatem, tùm alia quæ diximus ſymptomata, brevi accerſat. Cumque non jam amplius naturalem ſibi pulmones œconomiam ſtatumque tueri valeant; Glandulæ & Tubercula adnaſci ſolent; quæ in ægris ex hoc morbo decedentibus; ſi aſpiciantur pulmones, purulenta ſanie plurimum diſtenta reperiuntur.

Ubi ſemel invaluerit hic morbus & radices egerit, remedia plerumque aſpernatur. Tentari utcunque poteſt Medicatio, minuendo cauſam defluxionis in pulmones, pertuſa in Cubito Vena, Catharticis mitioribus, tum medicamentis pectoralibus dictis, ad varios morbi ſtatus accommodatis, Incraſſantibus ſc. ubi humor ſubtilior & tenuior vim Expultricis facultatis videtur eludere: Attenuantibus vero ubi pituita craſſior ægrè & cum moleſtia per os rejicitur. Dein & hectica Febris remediis refrigerantibus contemperantibuſque coercenda. Talia ſunt *Lac. Aſininum, Aqua Lactis Stillatitia, Emulſiones ex Amygd. dulc. Sem. Melon. Pepon. Papav. alb. Aq. Fl. Paralyſ.* &c. Denique & curando Ulceri opera danda eſt; cui rei Terebinthina illa Liquida, Opobalſamum vulgo dicta, apprimè conferre cenſetur.

Hujuſce Morbi Curatio, me Judice, hac methodo optimè ac feliciſſimè inſtituetur. Primum educatur è brachio ſanguis, dein ſubducatur Alvus ad tres dies continuos, vel *Pil. Coch. majoribus*, vel *Decoct. Leniente à nobis præſcripto.* Tertia nocte exhibeatur *Syr. de Mec. unc.* ß. Intermiſſo biduo, triduove, pro re nata, repetatur Purgatio, idque toties fiat quoties opus eſſe videatur, donec ſymptomata vel prorſus evanuerint vel ſaltem miteſcant. Poſt ſingulas Catharſes jam finitas Opobalſami gutt. *xx.* Sacchari particulæ majori inſtillatas permixtaſque nihil ſuperbibendo. Vel Pil. è Terebinth. ex Inſula Chio cum Saccharo cando confectam. Opobalſamum non aſſumendum eſt niſi prægreſſis evacuationibus debitis. Hujus loco *Electuarium è Balſamo Lucatelli, Glycyrrh. pulvere, ſemine Aniſi & Terebinthina* concinnatum poterit ſubſtitui. Poſt evacuationes, ſedulo conandum eſt ut Tuſſis ſedetur, ne Pulmones jugi agitatione infirmiores evadant. Huc facit præ cæteris Syrupus jam laudatus, qui hac formula poſſit uſupari, ℞. *Decoct. Pectoral. libr.* j. *Syr. de Mecon, Syrup. Capill. Ven. an. unc. ij. Cap. Cochl. v. ter. in die.* Medicamentum hoc ita frequenter hauſtum catarrhum in Pulmones depluentem paulatim ſiſtet; eoſque in priſtinam εὐεξίαν reducet niſi jampridem à naturali ſtatu nimium receſſerint. Promovebit inſuper purulentiæ materiæ in iiſdem aggeſtæ concococtionem.

At vero Palmarium hujuſce Morbi præſidium eſt, ut Æger quotidie Equo vehatur. Et qui ſe huic corporis exercitio ſanandum tradit, nullis jam Diætæ legibus adſtrictus, nullo Cibi potuſve genere privandus eſt: cum in hoc uno omnis rei cardo vertatur. Quibuſdam eorum qui ex hac methodo convaluere, tumor in collo exortus eſt non multum à Scrophulis abludens.

Eſt & alia Tabis ſpecies à Tuſſi prognata, longè diverſo anni tempore, initio ſcilicet æſtatis. Hæc Juvenes perſæpe illos invadit qui debiliori ſunt

corporis

corporis habitu, & quorum ſanguis particulis calidis acribuſque refertus eſt, Sanguinem iſti è pulmonibus per tuſſim exantlant, nimio meri potu priùs excalefacti. Ægri dolorem ſive ægritudinem quandam in pulmonibus perſentiſcunt: Quæ Symptomata niſi maturè remediis appropriatis eliminentur primò ſcabrities, mox & ulcus, accedit, unde pus confectum demum expuitur.

Dicta jam Tabis ſpecies Venæ ſectione & Catharſi alternatim repetitis, ſaltem in principio, facilè vincetur: Si Diætâ inſuper Refrigerante & Incraſſante utatur æger & à carnibus in ſolidum abſtineat.

Tertia hujus Morbi Species ortum debet materiæ Febrili in pulmones Febre jam fatiſcente, amandatæ, qui ſenſim infirmiores redditi à ſymptomatis jam memoratis vexantur.

Qandoque oritur à ſanie iſtâ purulentâ quæ à Pleuriticis non ſatis copioſè per expectorationem egeritur. Quo in caſu eandem quam Empyema, Curationem poſtulat.

Sunt etiam qui à nimis copioſis, & debito frequentioribus evacuationibus debilitati in quartam Tabis ſpeciem præcipitantur. Hos calor Hecticus à cibo potuque ſumpto, ſub noctem laceſſit: Atque hoc præ cæteris Aphthæ infeſtant.

Phthiſis, ſeu Tabis deſcriptionem ac curam integram, Præclariſſimus Author morte præoccupatus, abſolvere nequivit, & pauca tantùm, ſed pro more ſuô quàm maximè accurata, in hôc argumento nobis reliquit: quibus in aliquale ſupplementum, adjicere non inconſultum credidimus Præclariſſimi Caroli Leigh. M. D. *Phthiſiologiam Lancaſtrienſem, jam anno* 1694. *Londini editam. Opuſculum ſanè eximium, & Methodô Sydenhamianæ omnino affini conſcriptum. Sit itaque.*

DE PHTHISEOS Speciebus & Cauſis.

CAP. I.

Quo agitur de variis Phthiſeos Speciebus & earum Cauſis.

PHthiſes in hâc patriâ praxi vulgariter occurrentes ad ſequentes reduci poſſunt, videlicet, ſunt vel Scorbuticæ, Strumoſæ, Chyloſæ, vel Febres Epidemicas Intermittentes, Hydropem, Rachitidem, crapulas, Chloroſin, Fluorem album, Icterum, Rheumatiſmum Scorbuticum, Sarcocelen & vermes ſæpiùs conſequuntur: nec non hæmopthyſin & vomitum Sanguinis; cùm Phthiſes autem Scorbuticæ præ cæteris furiunt eas Choream ducere ſtatumino.

Phthiſes Scorbuticæ fiunt vel ab aëre, vel à parentibus, vel ab erroribus ſex non naturalibus. De iis autem quæ ab aëre fiunt, quia locis pleriſque

Morbi ſtationarii appellari debent imprimis agam. Iſtis terrarum areis quæ paludoſis arenis ſalſis luxuriant, vel in aëre fumô carbonaceô craſſeſcente tantùm non epidemicè graſſantur; quæ Phænomena innuere videntur ex particulis vitriolaceis & ſulphureo ſalinis hunc Morbum fomitem ſuum trahere, quò autem hæc res clariùs eluceſcat haud inconſultum duco tentamina quædam præmittere quæ auſpiciis hiſce facem ulteriorem accenderent.

Imprimis. In ſalivam inſtillentur guttæ aliquot Spiritus Vitrioli, & ſtatim in coagulum album viſcoſum tranſit, quale per tuſſim in Phthiſi ſæpius eructatur.

Secundo. Guttis aliquot fontis Vitriolacei juxta Haigh agro Lancaſtrienſi cum ſalivâ commiſtis in coagulum viſcoſum tranſit cinerei coloris, quale in Phthiſi ſcorbuticâ haud ſemel notavi.

Tertio. Diſtillentur carbones foſſiles & aſcendet liquor Vitriolaceus, quô cum ſerô ſanguinis commiſtô, in coagulum viſcoſum tranſit, quale in Phthiſi ſcorbuticâ obſervare in proclivi eſt.

His poſitis, videlicet quòd per particulas vitriolaceas ſaliva, vel ſerum ſanguinis fit coagulum viſcoſum, ei tabidorum guſtû, conſiſtentiâ & colore ſimile.

Secundo. Quòd in reſolutione carbonum particulæ vitriolaceæ catervatim ſublimant, quod encheireſi pyrotechnicâ patet, adeoque illis atmoſphæra propemodum ſaturatur, cum in aëre hujuſmodi Phthiſis ſit morbus ſtationarius, haud abs re fore judicare exiſtimo, ibi terrarum per inſpirationem particulæ vitriolaceæ maſſæ ſanguineæ communicantur, adeoque ſæpè ſæpiùs Phthiſin inducunt.

Summa jam difficultas diluenda hæc eſt, nempe unde fit quod circà littora ſalſa paludoſa hoc morbo tantopere infeſtantur indigenæ, etiamſi ſolô ceſpite utuntur, cibíſque ſale & fumô conditis per totum vitæ decurſum abhorrent? & quomodò iſtis terrarum areis particulis ſalinis atmoſphæra conſtipatur? cùm ſalia marina (ſicut ab eorum evaporatione conſtat) ſunt fixioris naturæ quàm ut radiis ſolaribus vel vi ventorum aſcenderent?

Anxiè diu circa hæc cogitanti hæc tandèm conjectura in mentem mihi venit.

Obſervatu ſatis eſt obvium plagas iſtas maritimas, tam Sulphure quàm ſale luxuriare, hæc hypotheſis ſequentibus argumentis nititur.

Imprimis, Noctilucæ infinitæ horis veſpertinis hiſce quaſi tot *Phoſphori* erumpentes, Sulphuris præſentiam arguunt.

Secundo, Sæplus odores fœtidos emittunt, quales ex Sulphure & ſale unitis percipiuntur in his itaque terris ſalſis paludoſis, particulæ Sulphureæ fugam continuò moliuntur, particulis autem ſalinis divortium haud ferentibus, particulæ Sulphureæ ſalia muriatica ſecum gerunt, adeoque illis atmoſphæra conſtipatur, cùm in aëre itaque hujuſmodi Phthiſis ſit Morbus ſtationarius, ibi ex particulis Sulphureo ſalinis trahit Phthiſis illius pabulum ſicut opinari fas eſt.

In ulteriorem hujuſce ſententiæ confirmationem argumentum è contrariô produci poteſt. Ubi hi limi ſalini deſunt hic Morbus rarò aut nunquam infeſtat. Hinc ergò fit quod in *Ruſſiæ* &

Novæ Angliæ quibusdam partibus per totum anni decurſum tuſſis ſonitus haud auditur, etiamſi mare ſit in præcinctû & hinc quoque forſan ſit quòd celeberrimus iſte *Monſpellienſium* aër antiphthiſicus evadit, etiamſi parum è Mari *Mediterraneo*, diſtat.

Dum è contra haud in ſeſe volvitur annus, quin, Phthiſis, Hydrops, Scorburus, Febres intermittentes, & pene dixiſſem Morborum myriades in hiſce terrarum areis truculenter graſſantur; adeoque quòd de terris hiſce ſalſis paludoſis tale propemodum dici poteſt, quale *Pythagoras*, de herbâ *Aproxi* de quâ ſic talia dicit. Datur herba radix cujus *Naphthæ* adinſtar ignem concipit quique Morbo quocunque correpti ſunt hâc germinante, recidivam patiuntur quoties illius effluvia per aërem diffundit.

De reliquis Phthiſeos Scorbuticæ ſpeciebus diſſerere jam reſtat, de iis ſcilicet quæ ab erroribus ſex non naturalibus & illis quæ à parentibus derivantur. Jam verò cùm Phthiſes ab erroribus diætâ & victû per cauſas allatas facilè explicari poſſunt, earum ætiologiis enodandis diutiùs immorari impræſentiarum inutile eſſet, quapropter de Phthiſi Scorbuticâ hæreditariâ breviter jam attingam.

Inter omnes ſanè Philoſophantes fœtum humanum in ovô formari ultra aleam dubitandi ponitur, de modô autem ova fœcundandi haud tam bene inter ſe convenit Autoribus.

Ova duplici inveſtiuntur membranâ propriiſque tunicis involuta ſunt, adeò quòd ne gutta quidem liquoris iis exprimi poteſt, hinc pro Gas quôdam virili, ſive aurâ ſeminali ovis fœcundandis quidam viriliter contendunt; in praxi tamen nihil vulgariùs occurrit quàm hunc Morbum intueri patris genium conſequentem, etiamſi per totum vitæ decurſum matre ſat athleticè degente, quidam circa eandem ætatem cum patribus hôc Morbô correpti ſunt, alii citiùs, alii ſeriùs, alii valetudinarii tantùm vixere, alii ſat pancraticè priuſquam Phthiſi confecti ſunt, pro diverſâ ſcilicet craſi ſeminis virilis, ſcilicet, ſicut ſpiritus eô nidulantes, magis vel minùs ſunt depreſſi & particulæ ſalinæ evectæ, primis vitæ incunabulis varia formant ſtamina vitæ, adeóque citiùs vel ſeriùs infans vergit versùs temperiem ſalinam huic Morbo inducendo aptam. Ex præmiſſis mihi videtur inferre liceat, ab uterô ſemen virile per vaſorum extremitates abſorbetur, hinc maſſæ ſanguineæ communicatur & circuitû ſanguinis, ſicùt opinari fas eſt ova fœcundat, arduum etenim mihi concipere videtur quomodo hic Morbus, podagra, & calculus patris genium conſequerentur, ſi ab aurâ ſeminali tantùm ova fœcundentur: ex præmiſſis patet ex quali proſapiâ huic Morbo ſit origo, capite itaque ſequenti venit ſymptomatum explicatio.

CAP. II.

Hôc agitur de Symptomatum Serie & eorum Cauſis in ſtatû incipiente.

Quandoquidem Morborum ſcientia haud meliùs quàm ab eorum productis expromitur, mihi hunc Morbum deſcripturo haud aliâ videtur inſiſtere methodô quàm ſymptomatum ſyndrome delineanda. Miſsô itaque olympicô

olympico pulvere cerebri circa futilia dimicantis, ea ſolummodò quæ ratio experientiâ ſuffulta dictitat brevibus aperiam.

Invadit frequenter cum appetitus & virium dejectione, anguſtiâ pectoris tuſſi titillante, ſputò copiosô, craſsô, albô, quandoque flaveſcente, pellucidô, cæruleô, cinereô, fœtidô, ſalsô, acidô, ſubdulci, pro ſanguinis dyſcraſiâ ſcilicet, & obſtructionum mole & geniô.

Sudoribus quandóque nocturnis, carnis intabeſcentiâ, calore & frigore levi & incertô alternatim ſuccedentibus.

Urinâ lixiviali, ſedimentô copiosô albô, ſæpiùs autem flavô vel rufô ſaturatâ.

Aliquando diarrhæâ, torminibus ventris & partium extremarum tumore?

Hiſce prælibatis Symptomatum explicationem aggredi jam incumbit.

Si de appetitû proſtratô interrogemur, ideô evenire dicimus; glandulæ in ventriculi parte inferiore ſitæ quæ humores ſubacidos, fluxiles ex arteriis ſeparare debent; humores viſcoſos elutriant adeoq; fibris nerveis titillandis (quô motû conſiſtit appetitus) inepti ſunt, hìnc cibi fit faſtidium, & hinc eſt, ni fallor, quòd in quibuſdam ad emeticô aſſumptô, tam immenſam ſaburram viſcoſi phlegmatis per vomitum frequenter ejectam inſpexi.

Per ſuccum viſcoſum in pulmonibus extravaſatum aëris inſpiratio interrumpitur, adeóque anguſtiâ pectoris frequenter corripitur æger; quô pariter circa glandulas Tracheales depoſitô & intra pulmones ſputum iſtud, ni fallor, efformat quod tantâ copiâ per tuſſim eructatur, ab hôc quoque trachæam oblinente raucedo procedit.

Hiſce coagulis, folliculis in glandulis Conglobatis gravidis, adeóque foraminulis lymphæ ductuum obturatis, latex ſeroſus qui per lymphatica peregrinare debuit, propriis emunctoriis orbatus, maſſæ ſanguineæ regurgitat, & ſic vaſa per inſolita eliminatur, hìnc ergò ex glandulis trachealibus, imbribus penè dixiſſem continuis depluit; qui tuſſim titillantem & continuam inducit.

A pari ratione ſudores tantopere profuſi, diarrheæ, tormina ventris, & partium extremarum tumores huc collimant.

Quandoque viſcoſis humoribus meſenterii glandulis infarctis, Chylo tranſitus denegatur in ſanguinem, quô pabulô diurnô orbatus, nutrimentô debitô privatur corpus, hinc vires dejiciuntur, emaciat corpus, & quandoque fœces albeſcunt, quapropter à viſcoſis hiſce ſaburris venæ lacteæ meſenteriô diſparent, ſicut in cœlis *Galaxia* propter denſas nubes interponentes.

Aliæ Chyli portiones per particulas ſalinas præcipitantur, & indè quandoque ſputô albô, craſsô, ſubdulci, per tuſſim eructantur. Aliquando per renes ablegantur, & indè in hôc Morbò frequenter Urinæ ſedimento candidô copiosô ſaturantur.

Propter Muſculos ſubſidentes humeros alatos obſervatû in proclivi eſt, quod (ſicut plebeis placet) malum portendit, quaſi anima relictura corpus illius fugam appropinquantem indicaret,

ret. Hi *Hippocrati* aliiſque Græcis περιφυγώδεις appellantur.

Propter glandulas in hepate obſtructas bili transcolanti imponitur Remora, quæ ſanguini itáque regurgitat, ex eâ cum acidis in Sanguine effervescente lenta febris ſequenter in tabidis gliscit, & ni fallor ratio urinæ lixivialis tantâ flaveſcente hypoſtaſi, & quandoque rufâ ſaturatæ, hinc quoque petenda eſt.

Quandoque calore & frigore alternatìm ſuccedentibus cruciatur æger, propter chyli aceſcentis fermentationem & inæqualem cum Sanguine miſturam.

Sputum frequenter in hôc Morbô fit craſſum, album & dulce, quod (ſicut priùs innuimus) Chylum præcipitatum ponimus, aliquando ſit tenue & pellucidum cum craſsô commixtum, quod ponimus eſſe lympham quæ per lymphæ ductus tranſire debuit, propter glandulas autem conglobatas obſtructas, per alia ſecretoria eliminatur, & in hôc quidem casû, quicunque humori huic ſiſtendo medicamentis opiatis pertinaciter inſiſtit, à verô deviat, & præſtat *ei motos componere fluctus.*

Sputum aliquando fit cæruleum, ſalſum, acidum, & amarum, ſicut bilis, & ſalia diverſæ proſapiæ variè cum eô miſcentur.

Reſtat aliud Symptoma nec minùs reliquis infrequens explicandum, *viz.* unde eſt quòd in hôc Morbô urina tam intensè lixivialis excernitur, ſedimentum copioſum rufum deponens, ſuavem emittens odorem parum ei diſſimilem in urinis obvium poſt medicamenta terebinthinata & quædam præparata Sulphuris aſſumpta; ſuperficiem gerens pelliculâ tenui oleosâ obductam? In hôc casû ponimus urinam particulis Vitriolaceis vel muriaticis eſſe ſummopere Saturatam; particulæ ſalinæ poſt ortam cum bile, efferveſcentiam eam præcipitant, adeoque urinæ tantam hypoſtaſin deponunt particulæ bilioſæ ab efferveſcentiâ cum particulis ſalinis (ſicut Sulphur ab incendiô adjunctô) rufeſcunt, & inde urinę ſedimentum lateritium deponunt. Particulæ ſalinæ oleoſas quaſdam particulas in fermentô incarcerant, quæ tumultû unà cum illis per renes ablegantur, hinc urinâ aëri expoſitâ, particuliſque fermenteſcentibus ſaturatis, particulę Sulphureæ oleoſæ divortium conantur adeoque ſuperficie pelliculam efformant, odorem ſuavem & emittunt; hypotheſi huic ſuffragatur Phænomenon in Spiritú Nitri dulci ſatis obvium, ibi etenim ab acidô cum Sulphure unitô odor ejuſmodi proſapiæ obſervari poteſt,

Utrùm in hôc ſtatû tuberculis ſemper infarciuntur pulmones à clariſſimo *Mortono* notatis; Hâc patriâ à cultrô anatomicô tanquàm à peſte abhorrente, nec nego nec affirmarem, hoc tamen (praxi ſuffragante) aſſererem; in hôc Morbô plures ſatis ſubcumbere vidi, ne unô quidem ſymptomate Febris inflammatoriæ apparente, cui ſententiæ adſtipulatur Hiſtoria è Doctore *Bennet* deſumpta Theatro tabidor. *pagin.* 96.

Cum apud *Briſtollienſes* Medicinam fecerim, quâ urbe Penſili tabes frequenter graſſatur, nonnullos ſputum ſubdulce levi conatu expectorantes ſpatio trimeſtri fatiſcentes & totaliter enervatos vidi, horum verò quoſdam, non omnes tuſſis vehementior aliquoties

corripuerit, & areſcentes ſtrigoſi pe-riere, in quorum unicæ detectionis cauſâ, licèt Sanguinem (peracto ſalino ptyaliſmo) extuſſierat, & pulmo ubique inteneratus tonum amiſerat, univerſa ſpirabilia nec non viſcera omnia naturalia quod ſenſum ſana comperta ſunt. Hoc ùd hic intelligi velim quòd in Phthiſi pulmones hiſce tuberculis nunquam infarciuntur, eos etenim ſæpius ulceratos vidi: at hoc ſolummodò aſſero eâ Phthiſi quæ tam vulgariter agro *Lancaſtrienſi* graſſatur quâ indies deflореſcunt ægri ſputum craſſum album expuentes, in his dico, hujuſce Morbi principio & incrementó, raiò aut nunquàm pulmones confodiuntur, imò aliquandò ægri è mediô tolluntur & [ſicut opinari fas eſt] iis haud ulceratis, quibuſdam etenim per totum Morbi decurſum Febris hecticæ ſymptoma haud apparuit unum.

CAP. III.

In hoc Capite Symptomata in ſtatu confirmato recenſentur, & eorum Cauſæ aſſignantur.

FAtiſcente indies naturâ in proſapiam propemodum vitriolaceam degenerat maſſa Sanguinis, hinc ſputum frequenter aluminis vel vitrioli martis fit ſaporis, jam particulis ſalinis ſui juris factis, effuſis velut habenis hic Morbus affligit; hinc Febris fit continua & auctior, ex particulis ſcilicet vitriolaceis cum Sulphure Sanguinis effervеſcentibus, ſicut ex oleis vitrioli & terebinthinæ permiſtis obſervare fas eſt.

Ex hâc efferveſcentiâ vaſis capillaribus circa genas diſtentis, inde eſt quòd rubor fixus genas utraſque occupat mortis adſtantis frequenter indicium; quaſi vitalis flamma ellychnii adinſtar (cujus pabulum propemodùm exhauſtum eſt) receptaculô gliſceret *vel ſolis adinſtar rubro colore hemiſpherium ſpargentis* priuſquam *Cimmerias deſcendit in umbras.*

Conglobatis glandulis indies magis infarctis, & majori copiâ nutritiô ſuccô quotidie præcipitatô, hinc eſt quòd ſputum fit copioſius & craſſius, & ex fermentô vitriolaceô cum Sulphure Sanguinis permiſtô, aliquando ſaporis putridorum piſcium.

Ex ſputô copioſiùs indies intra pulmones extravaſatô, Aſthmate frequenter corripitur æger. Et continuâ propemodum gravitate pectoris opprimitur. Sputum aliquando egregiè fœtidum hôc ſtatû quoque notavi, quod tamen haud ſemper ab ulcere pulmonum ſicut quibuſdùm placet ortum ſibi ducit, ſæpiùs etenim hoc notavi, & patientes tam diarrhæâ quàm ſudoribus immunes, quod proculdubio haud evenire poſſet ulcere fœtidô pulmonibus confoſſis, potiùs itàque fœtoris iſtius cauſa in hôc conſiſtere videtur, particulis Sulphureis volatilibus, particulis ſalinis aculeatis, hiſque latice ſeroſô luxuriante, cum ſalivâ miſcentur, jam particulis ſulphuris ad evolandum ſatis aptis ſecum ſalinas vehunt, quas unitas effluviis ſaliva emittit, hinc ſenſorium olfactus tenellum vellicant, iiſque itàque ingratis fœtorem conciliant, ſicut è contrario particulæ ſulphureæ globoſæ ſine ſalinarum mixturâ, fibras olfactorias percutientes gratum odorem cauſant, ſicut in aromatibus & balſamicis florum effluviis obſervare in proclivi eſt.

eſt. Grandiori mole indies nutritiô ſuccô expectoratô, hinc vultus evadit *Hippocraticus*, & corporis univerſi maraſmus.

Indies conglobatis glandulis infarctioribus, & verſus temperiem ſalinam vergente Sanguine hinc ſudoribus profuſis & diarrhæis immanibus cruciantur ægri, nec non doloribus acutis, iis Rheumatiſmo verſatilibus quibuſdam atrocioribus, oſſibus etenim in ipſis de dolore lancinante quidam conqueſti ſunt, iique quibus Morbum venereum ſuſpicari nefas.

His Symptoma aliud haud minus commune, & ſummâ quidem indagine dignum addi poteſt, ſtrigoſi plures etiamſi ad orci fauces propemodum ſunt redacti, appetitû laudabili ditantur, poſt cibum aſſumptum hecticô nullô calore ſuccedente, neque ſudores, nec diarrhææ, nec ventriculi inflammationes tamen indies intabeſcit æger prægrandi copiâ ſputum craſſum album expuens. Auguriis noſtris ex præmiſſis ſat ſuperque propalatis, particulis vitriolaceis frequenter luxuriare Sanguinem; circa hoc ſymptoma hæc conjectare liceat. Vitriolaceis particulis aculeatum naturale fermentum, ictû altiori fibras nerveas titillat, quæ quaſi ab æſtrô percitæ, ſpiritus fibris ventriculi indigeni in motus concitatiores adiguntur, & inde eſt, ni fallor, quod appetitus ſit voracior, eſculenta quævis aſſumpta ſtruthionis adinſtar colliquans; hoc colliquamentum per lacteas ductumque chyliferum propagatum cum Sanguine miſcetur, quod in propriam naturam haud aſſimilat, & inde in univerſi corporis nutrimentum, quin ſalinæ particulæ Sanguine indulantes, in humoribus craſſis hoc præcipitant, & inde eſt quod alimenta aſſumpta etiamſi in Sanguinis naturam haud convertuntur, tamen nec per ſudores nec diarrhæas eliminantur, quin intra pulmones coagulô albô viſcoſô ſubſidunt, & inde eſt quod indies intabeſcit æger.

Reſtat adhuc aliud Symptoma quod ſub hôc larvatur vultû: plures hôc Morbô propemodum confectos Febris intermittens anomala frequenter invadit, quoſdam ſemel tantùm, alios bis vel ter ſpatio viginti quatuor horarum conquaſſat, ingruit ſæpè cum horrore & pruritû inter ſcapulas, & circa regionem lumbarem, totum poſtea convellitur corpus per horam unam vel alteram tremulum permanens, calor poſteà ſuccedit, & huic ſudores & aliquando diarrhææ: ex lentoribus ſalſis circa membranas nerveas, nervorum extremitates, plexus, & glandulas ſubcutaneas miliares extravaſatis, hæ frigoris & caloris reciprocationes procedere videntur, his ad plenitudinem aggeſtis, & acorem inſignem nactis partes nerveas vellicant, adeòque, ni fallor, dolores hoſce frigorificos inducunt, lentoribus hiſce per vaſorum extremitates tandem abſorptis, adeòque cum Sanguine permiſtis, ex iis cum particulis Sulphureis Sanguinis nova repullulat fermentatio, calor itàque Febrilis ſuccedit, tandem autem materiâ morbifica ſubactâ aliquando diarrhæam amandatur. Alii in ſtatû euſarco, etiamſi animi indole dulciſſimâ præditi, hôc Morbô tandem confecti ex levi quâlibet occaſione iraſcendi anſam capiunt; irâque tam continuâ ebulliunt, vix vocem vel viſum alicujus trãquillè ferunt: ex ſuccis hiſce aceſcentibus ſpiritibus animalibus continuò tanquàm ab *æſtrô* percitis ſicut opinari fas eſt.

Hiſce præmiſſis, de reliquis Phthiſeos Scorbuticæ ſpeciebus breviter diſſerere adhuc reſtat; at cum eæ [ſcilicet utrùm ſunt hæreditariæ, vel ab erroribus in diætâ & victû) maximâ ex parte eadem vel ſimilia ſymptomata præbent: veroſimile mihi videtur eas à tali proſapiâ oriri, quapropter earum ætilogiis explicandis diutiùs immorari impræſentiarum inutile eſſet; nobis itáque ſufficiet in caſu quolibet hiſtoriam unam vel aliam ſubnectere, & medendi methodum recenſere.

CAP. IV.

Hôc Canones quidam generales circa hunc Morbum proponuntur.

IN hôc Capite Symptomata in ſtatû deploratô recenſeri debent, at cúm nullus ſit propemodùm é plebe, quin in hôc ſtatû ægro ex hôc vitæ curriculô manumiſſionem pronuntiet, diutiùs hiſce immorari extra propoſitum eſſet, nobis itáque ſufficiet Canones quoſdam generales circa hunc Morbum proponere, exque iis medendi methodum efformare.

Canon primus:

In ſtatû ſimplici incipiente facilé curatur Phthiſis.

In ſtatû complicatô incipiente viſceribus & lymphaticis ſalvis bonum ſit expectandum.

In ſtatû confirmatô, difficultèr, tamen quandôque curatur.

In ſtatû confirmatô complicatô aleâ res eſt dubiâ plena.

In ſtatû confirmatô complicatô viſceribus vel lymphaticis inſanis nil niſi malum ſit pronunciandum.

In ſtatû confirmatô Phthiſes hæreditariæ inducias frequentér patiuntur, raró autem vel nunquàm curantur.

In ſtatû confirmatô, modò Febris adſit, lacticinia ſunt vitanda, in hôc quoque caſû chalybeatis abſtinendum eſt.

Urgente dyſpnæâ etiamſi catarrhô titillante infeſtetur trachæa ex opiatis tanquàm à peſte fugiendum eſt.

CAP. V.

Hôc Capite medendi methodus in ſtatû incipiente proponitur.

INtentiones in hôc ſtadiô variis indicationibus reſpondentes ad ſequentes reduci poſſunt.

Imprimis, Per Emetica vel lenia Cathartica, primæ viæ ex ſaburrâ viſcoſâ ſunt detergendæ.

Secundo, In adultis Phlebotomiam ſemper proficuam inveni.

Tertio, Pulmones ab humoribus craſſis ſunt liberandi.

Quarto, Glandulæ infarctæ ſunt aperiendæ.

Quinto, Temperies ſalina Sanguinis ſit alteranda.

Sexto, Lymphæ ſuccedentis in Pulmones defluxus ſit præcavendus.

Medicamenta intentioni primæ reſpondentia, hæc vel ſimilia eſſe poſſunt, quibus forma liquida arridet ſequentia præſcribi poſſunt.

Si Emetico opus eſt.

℞ *Mell. Scillitic.* à ℥ij; *ad* ℥iiij. *aq. Cardui*, *hyſop. aa.* ℥ij. *ſirup. cabioſ. compoſ.* ℥ſſ. *M. S. F. Emeticum.*

Si per Catharſin alvus ſit ſubducenda, ſequentia in uſum veniunt.

♃. *Decocti*

℞ *Decocti Senæ Gereonis ℥iiij. ſirrup. de ſpinâ cervinâ ℥iſſ. crem. tartari ʒſſ. aq. lumbricor.* ʒij. *M. S. F. P. cum regimine ſumend.* Vel,

℞ *Decocti Senæ Gereonis ℥iiij. Mannæ Calabrinæ ℥j. tincturæ ſacræ ℥j. crem. tartari ʒſſ. aq. lumbricor. ſolutione gummi Ammoniaci ſaturat.* ʒj. *M. F. P.*

Cum regimine ſumend. huic ſirup. Roſar. ſolutiv. addi poteſt, pro re natâ.

Quibus forma pillularis arridet hæc vel ſimilia eſſe poſſunt.

℞ *Pill. Stomach. cum gumm.* ℈j. *de ammoniacô Magiſtral.* ℈ß. *tartari vitriolati gr. vi. reſin. jalapp. gr. vj. Balſam. Peruv. q. ſ. F. Pill. No. 7. cum regimine ſumend.* Vel,

℞ *Pill. aleophangin. tartarear. Quercetan. aa. gr. 10. de ammon.* ℈ſſ. *tartari vitriolati gr. vj. reſin. jalap. à gr. 6. ad 10. Balſam. Peruv. q. ſ. F. Pill. No. 7. cum regimine ſumend. his Calomelan. à gr. 14 ad ℈j addi poteſt pro re natâ.*

Quibus ſit in animo Bolus talis eſſe poteſt.

℞. *Elect.ⁱ lenitivi ʒvj. crem. tartari ʒj. ſyr. roſ. q. s. f. bolus cum regimine ſumend.*

Pro puerulis doſes & formæ variari poſſunt, ſcilicèt, pulveres de Rhabarbar. ſenâ, Calomelan. reſinâ jalappæ & id genus aliis; nec non Elixiria, & tincturæ (inter quæ tinctura ſacra & Elixir Salutis cæteris palmam præripiunt]

Quibuſdam cerevifia medicata præ cæteris allubeſcit & in eo caſu talis eſſe poteſt.

℞ *Folior. ſenæ, Rhabar. polypodii quercini aa. ℥ij. epithymi ℥jſſ. pini, tamariſci ſummitat. aa. Mij. folior. becabung. Miij. hederæ terreſtris Mv. ſalviæ agreſtris Miij. radic. 5. aperientium aa. ℥ij. lapath. acut. ℥vi. baccar. juniperi ℥j. cortic. aurantior. No. vj. F. ſacc. pro tribus cong. cerviſiæ; dos. ℔j. aurorâ qualibet, vel alternâ ſicut vires ferent.* Phthiſin incipientem tempore vernali hâc ſolâ cerviſiâ haud ſemel curavi. *Intentioni ſecundæ, tertiæ, & quartæ medicamenta ſequentia reſpondent.*

℞ *Conſerv. Cynosbat. ℥iiij. corall. rubri ʒiij. ſirrup. balſamic. q. ſ. F. Elec. horis medicis ſumend.* Vel,

℞ *Conſerv. Cynosbat. florum cichorei aa. ℥jſſ. extract. trifolii fibrini ℥ß. animæ martis ab inſigni Vigani pp. ʒj. gumm. ammoniaci in aq. lumbricor. ſolut. ʒj. florum Benzoin.* ℈j. *cum. ſ. q ſirup. balſamic. Tolutan. F. Elec. eôdem modô ſumend.* Vel,

℞ *Conſerv. Cynosbat. lohoch. de pulmon. vulp. aa. ℥iſſ. enulæ Campan. condit. ℥ſſ. ariſtolochiæ rotundæ ʒijſſ. glycirrhizæ ʒij. hederæ terreſtris preparatæ ʒiij. florum ſulphuris ℥ß. ſyr. de Eryſimo q. ſ. F. Elec.* Vel,

℞ *Conſerv. Cynosbat. ℥iiij. martis cum ſulphure pp. ʒiij. ſal. ſpiritnos.* ℈j. *cum ſ. q. ſirup. é cortic. citri. F. Elec.*

Electuariis præſcriptis. ſicut dyſpnœa magis vel minùs urgebit, ſpecies diaireos, ſolutio gumm. ammoniaci in aq. lumbricor. fact. flores Benzoin. extract. enulæ, radix ariſtolochiæ rotundæ addi poſſunt vel omitti, ſicut medico videbitur idoneum.

℞ Sirup. *Balſamic. Tolutan. é ſucc. heder. terrestris, capillor. veneris aa. ℥iij. f. ſirup.*

℞. *Aq. lactis alexiteriæ ℔j. limac. magiſtral. ℥ij. gentianæ compoſ. ℥iij. lumbric. ℥j. ſachar. perlat. q. ſ. F. julapium.*

℞ *Ingredientium q ſ. ad ℔ij. decocti pectoralis adde radic. ſarſapril. ℥jſſ. chinæ, fœnic. bardan. urtic. caryophillat. aa. ʒvi. ariſtolochiæ rotund. ℥ſſ. ſem. aniſi, coriandri, urtic. aa. ʒij. paſſular. exacinat.*

℥j. baccar. juniperi ʒj. c. c. raſur. eboris aa. ʒv. folior hyperici capillor. veneris, hederæ terreſtris, Marrubii albi aa. Mj. coq. in aq. fontan. ſ. q. ad ℔iiij. colaturæ adde vini albi ℥iv. mell. deſpumat. ſacchar. cand. albi. aa. ℥ij. M. F. Apozema uſus eximii in aſthmate & gravitate pectoris.

℞ Aq. limac. magiſtral. lumbricor. aa. ℥iiij. ſirup. balſamic. Tolutan. de Praſſiò, Alliò vel Eriſymô aa. ℥j. ſpir. ſal. armoniaci è gumm. ammon. diſtillat. ʒij. M. F. mixtura. Vel,

℞ Aq. lactis alexiteriæ ℔jß. gentian. compoſ. ℥vj. limac. magiſtral. ℥jß. ſacchar. q. ſ. F. julapium.

℞ Pulveris milleped. pp. ʒiij. radic. ariſtolochiæ gumm. ammoniaci in aq. lumbricor. ſolut. aa. ʒiß. florum Benzoin. ʒſſ. extract. enulæ, croci an. ʒj. Balſam Peruv. ℈j. ſulphuris aniſat. q. ſ. F. pill. mediocres in dyſpnœâ uſus egregij. Vel,

℞ Florum Sulphuris, gumm. ammoniaci ʒij. enulæ campan. ariſtolochiæ rotund. glycirhiz. Ireos Florentin aa. ʒj. ſem. aniſi ℈ij. picis liquidæ Barbadeos partes iiij. Balſam Peruv. partem j. M. F. Maſſa pillularis. Vel,

℞ Balſam Tolu. ʒiſſ. milleped. pp. ʒij. gum. ammoniaci depurat. ʒjß. florum Benzoin. ℈j. Myrrhæ ʒj. Balſam. ſulphuris aniſat. gut. 12. ſucci glycirhiz. in tincturâ croci ſolut. q. ſ. M. F. maſſa dos. ʒſſ. vel ℈ij.

℞. Pulveris milleped. ʒiij. animæ martis ʒj. gumm. ammon in aq. lumbricor. ſolut. ʒj. extract. trifolii fibrin. q. ſ. F. pill. mediocres.

℞. Cinnabar. antimonii ℈ij. F. pulvis. Capiat bis in die Panacœa quoque antimonii Doctoris. Needham *egregii ſit uſus.*

℞ Pini ſummitat. Miij. folior. becabung. Miij. ſalviæ agreſtis Mij. capillor. veneris, hederæ terreſtris. aa. Miij. radic. lapath. acut. ℥vj. baccar. juniperi ℥j. cortic. aurantior. No. 6. F. ſacc. pro tribus cong. cerviſiæ.

℞ Pini, tamariſci ſummitat aa Mij. folior. becabung. Miij. hederæ terreſtris, capillor. veneris aa. Mvi. ſalviæ agreſtis Miij. radic. oſmund. Regal. ℥iiij. enulæ campan. ℥ij. lapath. acut. ℥vj. 5. aperientium aa. ℥ij. ſarſaparillæ ℥vij. baccar. juniperi ℥j. ſem. aniſi ℥ß. cortic. aurantior. No. vij. F. ſacc. pro tribus cong. cerviſiæ, de quâ cap. ad. ℔ij. in die cum ſirup. & pill prius præſcriptis. His debitè adhibitis medicamentis ulterioribus vix opus eſt, quò autem intentio ultima omni ex parte perfici poteſt, externa etiam in uſum veniunt v. g. capitis raſura, fontanellæ, veſicatoria ſatis ampla, quæ revera tuſſim Phthiſicam tutiùs & magis eradicitùs tollant quàm medicamenta quævis opiata formà quâcunque ſumpta; ingenue etenim fateor ex opiatis copioſiùs aſſumptis, nil niſi inducias incertas mihi adhuc obſervare contigit.

CAP. VI.

Quò agitur de methodô in ſtatû confirmatò.

INtentiones in ſtatû ſecundô à prioribus tantùm minutiis diſtant, niſi quòd in hôc ſtadiô Catharſes mitiores eſſe debent, Phlebotomia ſi omninò, manû tantùm parciori ſit celebranda, jam calor febrilis qui vehementiùs exæſtuat præ ſingulis ſit temperandus: ad calorem febrilem temperandum varia ex variis Autoribus præſcribuntur, pulveres ſcilicèt teſtacei, antihectici, con-

conſervæ, antidoti, analeptici, Julapia refrigerantia, emulſiones, & id genus alia, at ingenuè fateor in hôc ſtatû, hâc vel tali methodô haud Phthiſin ſemel radicitùs ſanatam vidi, miſſis itaque ambagibus, ad Cortic. Peruvianum (modò abſit pulmonum ulcus) ſemel in die tantùm exhibitum tanquam ad Aſylum fugiendum eſt, hoc tantùm obſervando, quòd tunc temporis pectoralibus fortioribus inſiſtendum eſt, & die quôlibet tertiò, vel alternô per catharſin levem alvus ſit ſubducendus; hâc methodô appetitum priùs totalitér proſtratum ſtatim reſtitutum vidi, & calorem febrilem totalitér debellatum. Et cùm ita ſe res habet ad coronidem methodo inceptæ imponendam, ad pectoralia detergentia, aperientia, & antiſcorbutica mitiora confugio, in hôc itàque ſtatû methodus ſequens vel ſimilis obſervari poteſt.

Imprimis ſi vires ferent Emeticum lene exhiberi jubeo: *v. g.*

℞ Mell ſcillitic. ℥iij. aq. cardui, hyſſop. aa. ℥ij. ſirrup. ſcabios compoſ. ℥ß. M. F. Emeticum. Ab hôc aſſumptô ſæpius ingentem maſſam viſcoſi Phlegmatis per Vomitum ejectam inveni.

Aurorâ ſequenti leve Catharticum exhibendum curo, ſcilicèt cùm quòdam ex iis cap. priori præſcriptô: at ſi darrhæa adſit, quæ ſæpiùs in hôc morbô occurrit infuſionem ſequentem exhibendam ſuadeo.

℞ Aq. lactis alexiteriæ ℔j. gentianæ compoſ. ℥iiij. limac. magiſtral. ℥jß. lumbricor. ℥ß. ſal. tartari ℈ij. aq. menthæ fortioris ℥j. Rhabar. optimi inciſi ʒß. F. ſ. a. infuſum de quo cap. 6. Cochlearia Manè. Aurorâ quâlibet tertiâ vel alternâ.

Ad calorem temperandum,

℞ Conſerv. Cynosbat. ℥iiij. Cortic. optimi Peruv. pulveriſat ℥j. cum ſ. q. ſirup. balſamic. Tolutan. F. Elec.

Methodus pro pectoralibus & antiſcorbuticis ex cap. priori deſumi poteſt, pro re natâ utenda; diætam ex cibis eupeptis inſtituo, juſculis ſcilicét, carnibus ovinis, vitulinis, pullis, ovis ſorbilibus & id genus aliis, religioſé obſervando à lacticiniis abſtinere, modò febris adſit, liquores pectoralibus & antiſcorbuticis medicatos inſtituo. Hâc methodô quamplures ultra ſuos & omnium amicorum ſpes perfectæ ſanitati reſtitui.

CAP. VII.

Quô agitur de Phthiſi in deploratô.

IN hôc ſtadiô remedia tantùm palliativa exhiberi poſſunt, & vulgariter quicquid exoptat æger concedo. Utcùnque ut ægri & amicorum votis importunis modô quôcùnque ſatisfacerem, remedium aliquod ſymptomati maxime urgenti reſpondens præſcribo. Univerſo ſcilicet marcore jam corpus colliquatur, & frequenter ſummopere gutturis dolore lancinante laborat æger, tali ſcilicet, quòd vix aut ne vix deglutire poteſt, hinc lac aſininum ſi hâberi poteſt, ejus autem defectû vaccinum, per ſe vel decoctis pectoralibus balſamicis exhibendum curo, hauſtû autem quôlibet guttis aliquot olei tartari per deliquium, vel pulvere quodam teſtaceô commiſtô, quantùm ſcio remediis ulterioribus haud opus eſt, quapropter his coronidem imponam.

HISTO-

HISTORIÆ IN STATU PRIMO.

Obſervatio I.

Carolus *Fleetwood*, Generoſus & magnô ingenii cum acumine, oppido de *Kirkham* Chirurgiam factitans in carnis intabeſcentiam incidit, tuſſi laborabat gravi, & nycthemeri ſpatiô ſaburram ingentem albi viſcoſi Phlegmatis expuebat, appetitus proſtratus erat, quandòque Cochlearia aliquot Sanguinis expuebat, flatibus intumuit ventriculus, laſſitudine ſpontaneâ & debilitate corpus univerſum macerabat. Me tandem in ſubſidium vocatô, lenitivam potionem præſcripſi, & ſemel repetendam inſtitui, poſteâ ſyrup. martis *Williſianum* cerviſiâ pectorali bis in die ſumendum ſuaſi, & horâ ſomni guttas aliquot Balſam Perruv. cum ſyrrupô Balſamico Tolutanô, brevi tempore, ceſſavit tuſſis, ipſe vires recuperavit, & jam pancraticè valet.

Obſervatio II.

Gilbertus Ouſy de Chorley Cauſidicus poſt Febrem tertianam Catarrhô continuô correptus erat; ſputum craſſum album expuebat, pulſus erat debilis & celer, calor & frigus ſæpius in die alternatim ſuccedebant, vultus erat pallidus, muſculi totius corporis flaccidi, appetitus totaliter proſtratus, vires dejectæ, & ſudoribus nocturnis propemodùm colliquatus. Electuarium cum cortic. Peruv. horâ quartâ pomeridianâ ſumendum ſuaſi, aurorâ & horâ ſomni, pill. pectorales, ſirrupos Balſamicos deterſivos & julapia pectoralia præſcripſi, die quôlibet tertiô, 6 cochlearia infuſi de Rhabarbarô in aquâ lactis alexiteriâ fact. ſumenda imperabam, poſteà pill. pectorales & ſirupos cerviſiâ pectorali ſumendas inſtitui, hâc methodô ſanitatem priſtinam recuperavit, & jam firmâ valetudine fruitur,

Obſervatio III.

Jacobus Sherdley Baccalaureus in Artibus, & celeberrimo viro Domino *Price* de *Blackburn* Curatus, incidit in tuſſim gravem, anguſtiâ magnâ laborabat pectoris, ſputum craſſum copioſum expuebat cum Sanguine commixtum, vultus & oculi flaveſcebant, urina parca & lixivialis erat cum ſedimentô rubrô, appetitus proſtratus erat, & magnâ quidem debilitate laborabat. Electuarium cum Cortice Peruviano præſcripſi, poſteà pill. pectorales, ſirupos Balſamicos & Apozema deterſivum horis medicis ſumenda ſuaſi. Et poſteà pill. pectorales cerviſiâ pectorali aperitivâ ſemel ſeptimanâ: nec non infuſum de Rhabarbarô, vel dos. pil. ſtomach. cum gumm. & de ammoniaco magiſtral. ſumenda ſuaſi horâ ſomni; his aſſumptis evanuit morbus, & firmâ valetudine magnâ cum laude muniis jam ſolitis obitur. Eâdem, vel methodô ſimili *Evan Mandſley* de *Penwortham* ſanitati reſtitui.

Obſervatio IV.

Dominus *Blackhurſt* de *Preſton* tempore vernali Anno 91. modô ſequenti hôc Morbô laborabat, anguſtiâ

tanta

tantâ pectoris conſtrictus erat, ut ulnis tantùm quibuſdam deſcribendis creber recurreret halitus ab imô anhelans pectore; tuſſi continuâ titillante tempore decubitus inſomnis jecit, expuit ſputum tenue, pellucidum, horis autem matutinis craſſum, & quandòque æruginoſum ſubflavum, vultus palleſcebat, intumuere pedes, appetitus proſternitur, & vires indies labefactabant. Eruptio miliaris cutem univerſam conſpurcavit, urina erat exigua & lixivialis, & ſæpius in die de calore & frigore conqueſtus eſt, in ſubſidium accerſitus, ſtatim Phlebotomiam celebrandam inſtitui, & fontanellam in brachio ſecandam, leves Catharſes repetendas, præſcripſi, electuario poſteà ſequenti uſus eſt doſi quâlibet ſuperbibendo hauſtum decocti amari alterantis.

℞ *Pulveris Ari compoſ.* ℨiß. *martis pp.* ℨj. *ſal ſpirituoſi* ℈j. *conſerv. cichorei, becabung. recenter fact. aa* ℥ij. *cum ſ. q. ſirup. Chalyb. F. Electuarium.*

Hoc repetendum imperavi, & bis in die cum cerviſiâ pectorali ſumendum brevi vires recupavit, & ab hôc Morbô perfectè convaluit. Annô ſequenti Dominæ perilluſtri connubiô conjunctus erat, & ſex circiter menſibus elapſis recidivam paſſus eſt, rurſus ad me miſit, tùnc temporis autem tertianâ epidemicâ me ſuſpirante, Dominus *Parſons* in auxilium vocatus erat, eum quâ methodo tractavit neſcio, indies autem in peſſum abiit, & hyeme ſequenti ad me rediit, at *quantum mutatus ab illô!* maraſmô univerſali jam confectus erat, vultus erat *Hippocraticus*, Febris continua, rubor fixus genas utraſque occupavit, dolore lancinante guttur quotidie terebratur. Cortic. Peruv. alcalicis, Balſamic. antiſcorbuticis, remediiſque aliis appropriatis incaſſum tentatis auſpicante vere, fatis ſuccubuit.

HISTORIÆ
IN
STATU SECUNDO.

Obſervatio V.

DOminus *Wood* de *Kirkham* B. A. cùm per totam hyemem gravi laboraſſet tuſſi, initiô veris me in auxilium vocavit; ſtrigoſum perfectè inveni, ſe quidem ad extremum marcorem redactô, nycthemeri ſpatiô libram unam vel alteram ſputi viſcoſi cærulei eructabat, glutine propemodùm tenacioris, de dolore laterali quotidie conqueſtus eſt, & magnâ conſtrictione, & quaſi mole pectoris, & debilitate tantâ, quòd vires vix ei ſufficerent ab aliâ tori parte ad alteram ſibi movendo, urina lixivialis fuit, ſitis autem parva vel nulla, nec quantum memini de calore quôdam inſigni conqueſtus eſt, imprimis bolum purgantem ex electuariô lenitivô præſcripſi, poſteà decoctum ex radicibus 5. aperientibus & ſalviâ agreſti vice potûs communis inſtitui, deinde per menſis ſpatium pro potû communi decoctum amarum alterans & traumaticum ſolummodò conceſſi, horâ ſomni linctû ſequenti uſus eſt.

♃. *Sirrup. capillor. veneris. è ſucc. hederæ terreſtris, balſamic. Tolutan. aā.* ℥j. *ſpecier. diaireos* ℨiij. *gumm. ammoniaci in aquâ lumbricor. ſolut.* ℨj. *florum Sulphuris* ℨß. *cum ſ. q. ſirup. de* 5. *ra-*

dicibus F. linctus; *cap. cochlear unum horâ ſomni cum gut.* 4. *Balſam. Peruv. initio Aprilis, ſumpſit de cerviſiâ pectorali aperitiva bis in die & perfectè convaluit, quod adſtantes omnes tunc temporis pro mirô habuere. Anno* 89.

Obſervatio VI.

Johannes Veale Armiger per totam hyemem gravi catarrhô correptus fuit, Ann. 90. initio veris ad me accedit, tunc temporis vultus erat pallidus & perfectè *Hippocraticus*, tuſſis continua & ſicca, horis autem matutinis ſputum craſſum ſanguinolentum expuebat, tantâ cum raucedine correptus erat, vix ut ullus vocem illius caperet, appetitus proſtratus erat, ſudoribus nocturnis propemodùm colliquatus, de anguſtiâ & pondere pectoris conqueſtus eſt, & continuis inteſtinorum torminibus, urina lixivialis erat & ſcabies ſicca manus præcipuè fœdavit.

Imprimis decoctum lenitivum cum tincturâ ſacrâ præſcripſi, poſteà uſum pillular. pectoralium, ſiruporum & decocti pectoralis, per 14. dierum ſpatium inſtitui, & deindè pillulas pectorales & ſirupos, cum cerviſiâ pectorali per menſis ſpatium ab his ſanitati reſtitutus fuit & jàm pancraticè vivit.

Obſervatio VII.

Rogerus Threlfal tunc temporis vicô de Croſmore habitans Anno 91. pro me miſit, vultus erat pallidus & macilentus, nec non tabe univerſali macerabat corpus, ſudoribus continuis, & Febre lentâ laborabat, nec non tuſſi continuâ, expuit & ſputum craſſum fœtidúmque, quandóque ſanguinolentum, imprimis bolum purgantem ex electuariô lenitivô præſcripſi, & deindè uſum cerviſiæ pectoralis aperitivæ per menſis ſpatium inſtitui, nocte qualibet horâ ſomni, cepit gut. aliquot balſam. Peruv. ſirup. Balſamico Tolutan. & perfectè convaluit.

Obſervatio VIII.

Filia natû maxima *Gulielmi Towning* de *Weeton* Ann. 91. tempore vernali ad me acceſſit; vultus erat pallidus, oculi concavi, nares acutæ, humeri alati & inſigni quidem extabeſcentiâ totius corporis laboravit, Febris erat continua, ſitis intolerabilis, tuſſis continua, aſpera arteria perpetuô titillans, parùm vel nihil expuens niſi horis matutinis, & tunc ſputum craſſum eructavit, appetitus proſtratus erat, & urina ſedimentô copioſô albô ſaturata, ei infuſum de Rhabar. in aquâ lactis alexiteriâ præſcripſi, nec non pill. pectorales, electuarium cum cortice Peruviano, ſirupos pectorales, & cerviſiam pectoralem, & ab his ſanitati reſtituta fuit.

Obſervatio IX.

Gulielmus Farington de *Ormskirk*, Pharmacapola, & in arte quidem iſtâ hujuſce Patriæ decus, pleuritide correptus erat, cui gravis ſucceſſit Catarrhus nycthemeri ſpatio libram unam vel alteram ſputi pellucidi ſaporis vitrioli martis per tuſſim eructavit, de gravitate & mole pectoris continuò conqueſtus eſt, indies extabuit corpus & appetitus proſtratus erat, nec non calculis ſæpiùs cruciante paroxyſmo laboravit, in conſiliô conjunctus cùm medicô fideli & prudenti Doctore *Grundy*, Phlebotomiam repetendam imperavimus, & catharſes lenes repetendas pro re natâ, & uſum pill. pectoral, Apozematis & mixturæ pectoralis inſtituimus,

mus, ab his valetudinem recuperavit, & per totam æſtatem magnâ cum laude artem ſuam exercuit, tempore hyemali recidivam paſſus eſt, rursùs in ſubſidium vocatus methodum ſimilem præſcripſi, & julapia pectoralia ſuccô millepedum impregnata, his autem haud cedente morbô curſum chalybéatum temperatum inſtitui, & quiâ de mole ventriculi conqueſtus eſt, emeticum ex melle ſcilliticô propinandum ſuaſi, à quô copiosè evomuit, & ſaburram ingentem viſcoſi Phlegmatis ejecit, hinc dolor & moles ventriculi evanuit, & tuſſis parvas inducias dedit, brevi autem tempore rédeunte calculi paroxyſmo repullulavit Morbus, hinc ſuaſi ut Morbi ſyndromen delinearem, eámque celeberrimo *Gibbonſio* communicarem; his tranſactis vir celeberrimus aquas *Spadanenſes* propinandas ſuaſit & curſum temperatum Chalybeatum, nec non *Bochetum* ex ſarſaparillâ, pulveres quoque cinnabaris antimonii, pill. de ſtyrace, liquores ex cerviſia *Brunſvvicenſi* cum antiſcorbuticis diſtillatos inſtituit, his horis medicis deglutitis, ſpes nova ſalutis affulſit, redeunte autem calculi paroxyſmô rurſus Morbus reviréſcebat; hinc æſtate elapsâ *Thermas Bathomenſes* adiit, rediit autem cum arundine lateri hærenti, expuit jam copioſiùs & craſſiùs, & ſaporis ingrati; hecticô calore & Febre inflammatoriâ immunis fatis ſuccubuit.

Obſervatio X.

Anno 91. *Gulielmus Tate* de *Blackburn* ſiccâ laborabat tuſſi quâ nihil emolitus eſt, *niſi* horis matutinis, urina erat exigua & coloris cerviſiæ *Brunſwicenſis*, lingua ſicca & nigreſcens, ſitis continua, extenuatio univerſalis corporis, partes extremæ ad molem inſignem tumuere, aſthmate frequenter correptus erat, & pulmones tantâ mole oppreſſi vix *palmæ adinſtar depreſſæ* reſurgebant, in pectore ſibilus perpetuus aures percutit, cui talis raucedo ſuccedit, vix ſermo perceptibilis, tandem medicô iſtô expertiſſimô *Doctore Grundy* mecum in conſilio conjunctô methodum ſequentem inſtituimus; Imprimis per leves catharſes alvum eſſe ſubducendam, deindè fontanellam in brachio celebrandam, & ſequentia præparata.

℞. Pulveris millepedum pp. ℥iij. *ſpecier. diaireos* ʒiij. *gumm. ammon. in aquâ lumbricor. ſolut.* ℥j. *florum Benzoin.* ℥ß. *conſerv. cynosbat.* ℥iv. *cum ſ. q. ſirup. Balſamic. F. Elect. bis in die cum ſirup. & cerviſiâ pectorali aperitivâ ſumendum, his adhibitis modicum ſalutis ſtatum recuperavit, & adhuc muniis ſolitis obitur.*

Obſervatio XI.

Georgius Longworth de *Ecleſton* Anno 90. me in ſubſidium vocavit, vultus erat virido-nigreſcens, appetitus proſtratus, tuſſis continua & ſicca niſi horis matutinis, quo tempore Phlegma lividum viſcoſum emolitus eſt, his ſucceſſit extenuatio corporis, partes extremæ tumuere, torminibus inteſtinorum inducias vix ferentibus cruciatus eſt, urina coloris fuit nigreſcentis, & hic reverà ab omnibus adſtantibus conclamatus, Morbum Phthiſin ſcorbuticam judicavi, & methodum ſequentem inſtitui, leves catharſes imperavi, deindè Electuaria Chalybeata horis Medicis cum cerviſiâ pectorali aperitivâ ſumenda, & perfectè convaluit.

DE PHTHISI IN PARTICULARI.

CAP. I.

De Phthiſi ab Hæmoptyſi.

Obſervatio I.

VIr inſigniſſimus *Petrus Bold* de *Bold* Armiger, à celeberrimo nec minùs antiquo *Stemmate* Oriundus, & animi nobilitate inter eos illius ætatis facilè primus Anno 92. ætatis 35. in gravem hæmoptyſin incidit, mecum inſigni Doctore *Grundy* in auxilium vocato, Phlebotomiam repetendam inculcavimus, nec non hauſtus ſuccorum hederæ terreſtris, plantaginis, becabungæ, & aliorum ejuſmodi proſapiæ julapiis refrigerantibus ſumendos inſtituimus, ab his ſedato fermento Sanguinis, ad vaſa diſrupta conſolidanda, vel ſaltem hiantia conſtringenda, balſamica reſtringentia præſcripſimus, ex *Balſamo* ſcilicet *Tolutano* gumm. *Arabic.* & id genus aliis, poſteà ad præcavendam putredinem à Sanguine pulmonibus extravaſato, decocta pectoralia balſamica deterſiva, nec non linctus, pillulas pectorales & medicamenta talis proſapiæ formis diverſis inſtituimus; his debitò adhibitis ceſſavit hæmoptyſis, & tuſſis, & reverà ſanitati reſtitutus erat, ad recidivam autem præcavendam ingurgitationem acidularum & curſum Chalybeatum temperatum inſtituimus, & evacuationes per *Epicriſin* diebus intermediis intercalandas. *At proh dolor!* vir celeberrimus indole animi dulciſſimâ præditus, ut teſſeram hoſpitalem haud confringeret, liquores ſpirituoſos nimis copiosè ingurgitavit, & brevi poſteà catarrho correptus fuit, tuſſis fuit ſicca & clangoſa horis autem matutinis Phlegma viſcoſum ſubflavum ex glandulis per excreationes, & pulmonibus per tuſſim eructavit, indiès emaciavit, appetitus dejectus erat, urina magnâ ex parte ſuppreſſa, & ſibilus continuus in pectore aures percutit; hinc pectoralia balſamica deterſiva, liquores antiſcorbuticos, mixturas ſucco & infuſione millepedum impprægnatas inſtituimus, his autem haud ceſſit Morbus; versùs autem hecticum calorem indies vergebat, ad hunc ſupprimendum corticem Peruvianum medicamentum *Herculeum* judicavimus, illius autem uſû tunc temporis hâc in regione vix lanuginem adepto, inculcavimus Morbi Syndromen delineandam, & quibusdam *Collegii Regalis Londinenſium* communicandam, hinc viri celeberrimi Doctores *Ratcliff* & *Gibbons* in ſubſidium vocati ſunt, & doctiſſimus Dr. *Gibbons* methodum ex Cortice Peruviano, & lacte Aſinino inſtituit; his debitò adhibitis Morbus inducias paſſus eſt, brevi autem repullulavit virus, hinc ſputum craſſius & copioſius, Febris adauctior, diarrhæa immanior, dolor terebrans fauces continuò infeſtavit, tumuere pedes, rubor fixus genas utráſque occupavit, quo tempore omnibus ſibi cognitis lachrymas vi nullâ coercendas effundentibus quaſi in tot *Niobes* converſis, fato irreſiſtibili è medio tollitur.

Obſer-

Obſervatio II.

Dominus *Fletcher* de *Cartmell* Mercator vir ingenio peracri, & totus negotiis deditus Anno 89. in gravem Hæmoptyſin incidit, nyċthemeri ſpatio librarum aliquot purpureæ maſſæ diſpendium paſſus eſt, ne loqui potuit quin ore plenò Sanguinem eruċtavit, in auxilium vocatus, ſtatim Phlebotomiam celebrandam inſtitui, ſanguis & eduċtus fuit tantoperè ſpumoſus, haud adhùc ſimilem vidi. Ingurgitationem julapiorum refrigerantium, & ſuccorum inſtitui, ſedato fermento ſanguinis, decoċta peċtoralia pro potû communi inſtitui & ad catarrhum ſiſtendum pillulas ſequentes.

℞ *Succi hederæ terreſtris per inſolationem depurat* ℔j. *florum farfaræ ſiccat. ſummitat. hyſop. ſalviæ, pulegij aa.* Mj. *ſem. aniſi, carui, fœniculi dulç. contus. aa.* ℥ſſ. *diſtillentur in B. M. ad medietatem, deindè F. colatura, quæ diſtilletur ad conſiſtentiam pillular. addendo ſucci glycirriz.* ʒſſ. *pulv. radic. enulæ campan. flor. ſulph. aa.* ℈iij. *flor. Benzoin.* ℈j. *Balſam. Peruv.* ℈ſſ. *tincturæ ſulph.* ℈iij. *Ladani Pariſat.* ℈ij. *M. F. maſſa formetur in pillulas exiguas & ſumat* iij. *horâ ſomni & primò manè cerviſiam paritèr pectoralem antiſcorbuticam præſcripſi, cui folia linguæ cervinæ addenda curavi; hâc methodo perfectè convaluit per aliquot annos, & per plures annos pro potu communi lac cum aquâ commixtum ſolummodo ſumpſit: tribus annis elapſis recidivam paſſus eſt, rursùs in auxilium vocatus Phlebotomiâ celebratâ ſequentia præſcripſi.*

℞ *Conſervæ Roſar. rubrar. cynosbat. aa.* ℥iij. *pulv. ſantal. omnium aa.* ℈ſſ. *coral. rubri pp.* ℈j, *croci martis rubicundiſſimi* ℈ij. *ſal. prunel,* ℈iiij. *cum ſ. q. ſirup. è coral. F. Elec. horâ ſomni & primò manè ſumend. ad quantitatem nucis myriſtic. ſuperbibendo hauſtum julapii ſequentis.*

℞ *Aq. lactis pectoralis Batean.* ℔j. *portulac. ſpermatis ranar. aa.* ℥iiij. *ſirrup. è ſucc. hederæ terreſtris* ℥ij. *ſal. prunel.* ℈j. *M. F. julapium; pro potu communi decocta pectoralia inſtitui, & horâ ſomni gut. aliquot Balſam. Peruv. è cochlear. ſirup. Balſamic Tolutan. quotiès recidivam paſſus eſt hâc methodô uſus eſt, & nullô negotiô ſanitatem recuperavit, annô elapſô repullulavit virus, quô tempore me in agrum* Eboracenſem *accerſitô, vir præclarus ad medicamenta veterna quaſi valentiſſima auxilia confugiit; tunc temporis autem Phlebotomiâ manû liberali celebratâ fermentum ſanguinis haud ſedari potuit, hinc cortic. Peruvianum doſi prælargâ exhibendum curavi; hôc debitò adhibitô Morbus inducias paſſus eſt, & de magnâ conſtrictione pectoris jam conqueſtus eſt, & ſputum craſſum copioſum eructavit; hinc pill. pectorales deterſivas, julapia pectoralia & ſirupos præſcripſi, & leves catharſes repetendas inſtitui, vires autem & carnes indies labefactabant, tandem* Kenſington *adiit, quô locô poſt lunarum aliquot circuitus fatis ſuccubuit.*

Obſervatio III.

Richardus Tinkler de *Poulton* hoſpes, cùm diu gravi Hæmoptyſi laboraſſet, gravi catarrhô magnoperè emaciatus erat, appetitus, & reverà unâ voce pronunciarunt omnnes ei nulla *veſtigia retrorsùm*; in auxilium vocatus, Phlebotomiam repetendam inculcavi, die ſequenti levem potionem exhibendam curavi, & poſteà remedia ſequentia.

℞ *Conſerv. Cynosbat.* ℥iiij *ſal. martis Balſam, Peruv. aa.* ʒj. *ſpecier. diatrion*

trion ſantal. aa. ℨiß. *cum ſ. q. ſirup. Balſamic. Tolutan. F. Elec. ex hôc ſumpſit bis in die cum ſirupis & decoctis pectoralibus, poſteà per* 14 *dierum ſpatium acidulas Larbricenſes copioſè ingurgitavit, perfectè convaluit, & jam pancraticè valet. Methodo ſimili* Henric. Stirtup *Servus* Edvvardi Hyde *Armigeri poſt diſpendium librarum aliquot Sanguinis ad integram ſanitatem rediit.*

Domina perilluſtris Domin. *Marſden* de *Frekleton* ex menſium ſuppreſſione toties Hæmoptyſes paſſa eſt, poſt potiones lenitivas purgantes per electuaria chalybeata, & infuſiones amaras chalybeatas nullô negotiô ad ſanitatem rediit.

PHTHISIS
ex
Vomitu Sangninis.

Obſervatio I.

INſignis Domina Dom. *Farington* de *Shaw Halle*, Conſors *Georgij Farington* Armigeri, Anno 91. æſtivô tempore per vomitum tantum Sanguinis diſpendiûm paſſa eſt, vix fuit inter vivos habenda, algore univerſali correpta fuit, ſudoribus algidis, pulſus & reſpiratio vix perceptibiles, vox deficit, & ab omnibus conclamata fuit. In ſubſidium vocatus, ſequentia præſcripſi.

℞ *Cortic. Peruv.* ℥j. *corall. rubri hæmatit. croc. martis reſtringent. aa.* ℨj. *confec. Hyacinth.* ℨij. *conſerv. cynosbat.* ℥iiij. *cum ſ. q. ſirup. Balſamic. Tolutan. F. Electuarium horis medicis Julapio ſequenti ſumend.*

℞ *Aq. ſpermatis ranar. Cinamom. hordeat. tenuioris aa.* ℥iij. *boli armen.* ℈j. *ſirup. coral.* ℥iß. *F. Julapium.*

His quartâ vice doſi debitâ deglutitis rediere, vox, reſpiratio & pulſus; & de dolore terebranti pulſatili ventriculi conqueſta, eſt, Dom. *Worthington* de *Wigan* Chirurg. expertus Apoſtema ventriculo pronuntiavit, ei autem ſententiæ mecum Dr. *Grundy* reclamavit, quapropter ut methodô præſcriptâ inſiſteret inculcavimus, diebus aliquot elapſis clyſmata injicienda curavimus, & ingentem maſſam ſanguinis inſtar picis nigreſcentis per ſedes ejecit, remediis ſumptis, & ſemèl repetitis leves catharſes inſtituimus, decocta Balſamica, & cerviſias pectorales, ab his ad ſanitatem rediit, ni quòd vicibus quibuſdam de Phlegmate viſcoſo Bronchiis pulmonum adhærente conqueritur, levi autem conatû cum pectoralibus balſamicis deterſivis evaneſcit.

Phthiſis ab Hæmorragiâ uterinâ.

Obſervatio I.

DOmina *Towning* de *Weeton* uxor *Gulielmi Towning*, cùm per plures menſes hâc laboraſſet, à magnô diſpendiô ſanguinis frequentes Lypothymias & quandòque paroxyſmos *hyſtericos* patitur; ad fermentum ſedandum ſanguinis, Electuarium cum cortic. Peruviano pro baſi præſcripſi, Antidoti autem vires morbo impares fuere. Quapropter electuarium ſequens (cujus vires in eôdem caſû dominâ *Sudel* de *Preſton* expertus fueram) ſtatim præſcripſi.

℞ *Corall. rubri pulveriſat. ſuccini flavi, boli Armen. ſanguinis draconis aa.* ℨij. *ſem. plantaginis, vitrioli martis, croci martis*

martis reſtringentis aa. ℥j. *cum ſ. q. conſervæ de cynosbat & ſirup. de roſis ſiccis F. El. horis medicis Iulapio ſequent. ſumend.*

℞ *Aq. meliſſæ, lactis alexiteriæ, cinamom. hordeat. aa.* ℥iij. *confec. hyacinth.* ʒj. *ſirrup. myrtini* ℥j. *M. F. Iulapium.*

His debitò ſumptis fluxus ceſſavit ſanguinis, & ipſa gradû lentô indiès vires recuperavit; vere ſequenti de doloribus continuis verſatilibus conqueſta eſt, flatibus admodùm moleſtis, appetitû poſtratô, calore & frigore ſæpiùs in die alternatim recurrentibus nec non de continuâ ſiti, & reverà perfectè ſtrigoſa fuit, oſſibus ſcilicet 'nil niſi pendulâ adhærente. Hinc ſequentia præſcripſi.

℞ *Pulveris Ar. compoſ.* ʒvj. *florum ſal. armor.* ʒß. *animæ martis Vigani* ʒj. *conſerv. cynosbat. cochleariæ aa.* ℥jß. *lu'u'æ* ℥ß. *cum ſ. q. ſirup. de cortic. citri F. Elect. horis medicis cum julapio ſequent. ſumend.*

℞ *Aq. lactis pectoralis* ℔j. *limac. magiſtral. gentian. compoſ. aa.* ℥iis. *lumbricor.* ℥j. *ſachar. perlat. q. ſ. F. julapium, in dos. quâlibet inſtillat. gut.* 7. *ſpiritus ſal. armoniaci ſuccinati.*

His cum regimine deglutitis, & levi catharſi cum cerviſiâ aperitivâ antiſcorbuticâ ſemel ſeptimanâ repetitâ, integrè convaluit & onus jam *Lucinæ* gerit.

Phthiſis ab Impetigine.

Obſervatio I.

QUantum *Græcorum* & *Arabum* impetigines inter ſe diſcrepant mihi brevitati ſtudenti Morbúmque deſcripturo *Meridiano*, uti loqui amant Mathematici, calculatum, à metâ propoſitâ alienum foret. In ſummô tamen hOc dici poteſt hic Morbus Medicamentis vulgaribus raro cedit, & priuſquàm pulmones illius venenô conſpurcantur poſt ſalivationem repetitam Morbum repullulaſſe novi. In hôc Morbô ſymptomata præ cæteris vulgaria ad ſequentia reduci poſſunt. Rubris duris tuberculis vultus aliæque corporis partes defœdantur, his maturitatem adeptis ſquamæ furfuraceæ ab iis decidunt, tuſſi moleſtâ, tempore præſertim veſpertino, corripitur æger, parùm vel nihil expectorans, niſi copiam ſatis amplam ſputi pellucidi; frigore continuô horis antemeridianis convellitur, huic calor & ſitis ſuccedunt, adeòque inter duo extrema breves tantùm dantur induciæ. Dolores pungentes tantoperè fauces infeſtant, vix loqui vel deglutire valet æger. Appetitus totalitèr proſternitur. In hôc Morbo, cùm ſtatum confirmatum attigit æger, ſputum fit copioſum, craſſum, fœtidum, cærulei, quandóque rufi coloris. In venenô quodam fomes Morbi conſiſtere videtur, quale autem ſit parùm ſcio, conjecturam tamen proponere liceat, veroſimilè mihi videtur in hoc Morbo particulis ſalinis acidis luxuriare ſanguinem, & genus nervoſum, quæ cum particulis Sulphureis maſſâ ſanguinis eliminantur, adeóque more ſublimati cujuſdam cuticulæ adhærent, ſicùt in tentamine ſequenti conſpicere fas eſt; ſume aceti acerrimi q. v. ſuper lentum ignem impone organo quodam communi, vas linteo raro cooperies, particulæ Sulphureæ metallicæ unà cum fumis aceſcentibus ſublimabunt, & operculo forma ſicca albeſcente adhærent, ſquamis impetiginoſis parùm diſcrepan-

ſcrepantes, His accedunt rationes ſequentes, iſtis cœlorum plagis hic Morbus præcipue graſſatur, quibus particulis atmoſphæra conſtipatur in ſalſis ſcilicet paludoſis, & ſumma hujus Morbi antidotus carne viperina conſiſtit, cujus præcipua virtus acido infringendo conſtat, methodus medendi nititur, catharticis *acidulis, viperarum* & millepedum præparationibus, cerviſiis antiſcorbuticis mitioribus, antivenereis, nec non pectoralibus balſamicis. Hiſtorias plures recitarem, at in hoc caſû nomina affigere forſan ingratum foret.

Phthiſis à Rheumatiſmo Scorbutico.

Obſervatio I.

INter perſonas provectioris ætatis propè fluvios ſalſos habitantes hic Morbus vernaculus appellari poteſt. E quorum numero Dominus *Aſhton* de *Lea* propè *Preſton* Anno 92. me in auxilium vocavit, tunc temporis præter Atrophiam univerſalem arenulis quoque propemodùm confectus erat, per totum diem cruciatû immunis manſit, toto autem haud citiùs ſe commiſit, quin *Hydra* nova revireſceret; inſomnis per totam noctem frequentèr decubuit, quandóque eò uſque furoris Morbus advectus eſt, circa mediam nocte, lecto quaſi tauro *Phalaridis* aufugiit, & levaminis causâ per horam unam vel alteram cathedrâ propè ignem ſe appoſuit; appetitus proſtratus erat, & vix noſocomium Skeleton quoddam magis viſui objiceret. Calore & ſiti immunis fuit, nec ullâ tuſſi afflictus fuit. Imprimis potionem ſequentem præſcripſi.

℞ *Decocti ſennæ Gereonis* ℥iij. *ſirup. de ſpinâ cervin.* ℥j. *diacnicu* ℥ß. *crem. tartari* ʒß. *aq. lumbricor.* ℥ij. *M. f. F. P. cum regimine ſumend.*

℞ *Pulveris Ar. compoſ.* ʒvj. *florum ſal. armon.* ʒß. *animæ martis Vigan.* ʒj. *extracti trifolij fibrini* ʒij. *conſerv. cochleariæ flavedinis aurantior aa.* ℥ij. *cum ſ. q. ſirrup. è cortic. citri F. Elect. horis medicis julapio ſequenti ſumend.*

℞ *Aq. lactis alexiteriæ* ℔j. *gentian. compoſ.* ℥iij. *limac. magiſtral.* ℥ij. *lumbricor.* ℥j. *ſucc. expreſſ. milleped. No.* 500 *ſachar. perlat. q. ſ. F. julapium.*

His deglutitis cerviſiam antiſcorbuticam aperitivam inſtitui, æſtivo tempore acidulas *Larbricenſes* ingurgitavit & ſanus evaſit. Vere ſequenti repullulavit virus, methodum ſimilem præſcripſi, altiùs autem veneno tincto ſyſtemate nervoſo, conatus omnis irritus fuit hinc poſt ſummos cruciatus, pedes tibiæ, & femora tumuere, quapropte mortem adſtantem pronuntiavi, hin vir probus; tunc temporis *popular Empirico* oppido *Preſtonienſi* ſuo mor medicinam factitanti (columnis ſcilicet oppidanis ſchedulis ſuis obtectis) *panacæis theatri* ſe commiſit. *Medicaſter circumforaneus* etiamſi *Atrophian* in ſummo gradû adſtantem conſpicere, nec morbum nec vocis quidèn Etymolygiam cognovit, quin certan ac ſubitaneam medelam promiſit, a brevi tempore fraus *fallentis* detect fuit, poſt menſem etenim unum ve alterum fatis ſuccubuit.

Obſervatio. II.

Illuſtriſſima Domina Dominâ *Fleetwood* de *Penworthąm*, cachexiâ Scorbuticâ diu laboraſſet, totam propemodùm antiſcorbuticorum *encyclopædiam* tentaſſet parùm autem levamini recepit, *Thermas Bathonienſes* adiit co

natu

natus autem omnis adhuc irritus erat, tandem ſuasû viri celeberrimi Doctoris *Baynard* Coll. Regal. *Londinenſ.* Socij, tunc temporis herculeo ſucceſſu, & ſummò ingenij cum acumine agro *Lancaſtrienſi* artem Apollineam factitantis, *acidulas Eboracenſes* adiit, has copiosè per menſis ſpatium ingurgitabat, & ſæpius ſeptimanâ balneô iſtô frigidô *Saint Mungus* charactere inſignitô ſe lavabat. Hinc dolores Rheumatici & Calor hecticus penitus debellati ſunt, & per plures annos valetudini reſtituta fuit, Anno 90. recidivam paſſa eſt, rursùs *acidulas* ingurgitavit & Morbus inducias paſſus eſt, vere autem repullulavit virus, & jam particulis ſalinis ſaturatô ſanguine, indies vires labefactabant, tantâ anorexiâ correpta fuit, ut à cibi uſu vomitus in immanes incideret, & fréquenter bilis æruginoſæ copiam immenſam eructaret, remediis quamplurimis incaſsùm tentatis indies ſitis & calor hecticus eam affligebant, expuit phlegma viſcoſum cinereum, & quandòque æruginoſum, aſthmate poſteà correpta fuit, hinc Sanguinis uncias aliquot à brachiô ſumendas ſuaſi, Sanguis eductus craſſâ pelliculâ glutine tenaciore obtectus erat, hinc alcalicis, volatilibus, pectoralibus deterſivis, & antiſcorbuticis cujuſcùnq; generis incaſſùm tentatis rediit Aſthmatis paroxyſmus, aphoniâ correpta fuit, & ſupremam clauſit diem; hoc notari poſt, dominæ celeberrimæ ab *acidulis & balneis frigidis* per totum Morbi decurſum ſolummodò quid levaminis acceſſit.

Phthiſis à Rachitide.

Obſervatio I.

IN hôc Morbô tantopere vultus albeſcit, quòd nive propemodùm candidior infans, adeoque muſculi flacceſcunt, veſtimenti adinſtar penduli cutis circumambit corpus, crura & pedes tantopere vacillant, corpori ſuſtentando inepta evadunt, durities planæ & amplæ abdomine frequenter interſperſæ, quæ idiomate vernaculo *Liver-cake* audiunt, tuſſi corripitur æger, & quandoque diarrhæa, Febri lenta, & ſiti continua. In *medullâ ſpinali* mihi fomitem Morbi conſiſtere videtur, in hac quibuſdam illecebris ſpiritus animales irretiti, influxô debitô ſpirituum privantur nervi ab ea ramificantes, hinc nervi & fibrillæ muſculares pabulo diurno orbatæ flacceſcunt, & conſequenter emaciat corpus, & incurvantur oſſa: in hac etenim tenella ætate quod membra ſint firma & recta; neceſſe eſt muſculos membra circumambientes eſſe ſpiritû irriguos, alitèr ex inæquali nutritione neceſſe eſt parte à ſitû naturali declinent, ſimiliter ad erectionem iſtius floris *Heliotropium* dicti *radij ſolares* requiruntur, quod detractô lumine ſolari vultû torvo & pendente terram deſpicit. Propter ſpiritus nimis parcè fluentes albeſcit vultus, emaciat corpus, vacillant pedes, aceſcit Sanguis, hinc tuſſis, Febris lenta, & quandoque diarrhæa, Humores viſcoſi intra fibrillas muſculares extravaſati, durities prædictas conſtituere videntur. In infantibus methodus medendi conſtat ex linimentis nervinis, medicamentis volatilibus, ſpecificis, inter quæ prima jure *ens veneris* & radix *Oſmundæ regalis* recenſeri debent. In Adultioribus methodus medendi conſtat ex medicamentis calybeatis, decoctis & cerviſiis aperitivis, aquis mineralibus acidulis, *balneis frigidis*, & id genus

Vuuu aliis.

aliis. Methodo priori infantes virorum illuſtrium *Ambroſe Pudſay* de *Belton Hale* agro *Eboracenſi* Armigeri, & *Johannis Franc* de *Preſton* convaluere. Poſteriori Methodo ab ipſis orci faucibus *Edmundus Forde* filius natû maximus *Lanceloti Forde* de *Kendale* ſanitati reſtitutus fuit.

Phthiſis à fluore albo.

IN temperiem ſalinam Sanguine mutato, lentorum colluvie luxuriat purpurea maſſa, hinc viſcoſa ſaburra ventriculus infarcitur, quapropter nec edulia aſſumpta recte concoquit, nec male concocta Sanguis aſſimilat, hinc fit quod magna chyli portio albo fluore præcipitatur, portiones aliæ intra pulmones ſubſidunt hinc tuſſi corripitur æger, & ſputum ſalſum viſcoſum album copiâ prægrandi eructat. Intumeſcunt frequenter pedes, quod Symptoma ab eadem ſalſedine Sanguinis deduci poteſt. Lenta Febris gliſcit indies ex ſalino fermento ſicut mihi videtur orta. Eruptiones miliares per cutim univerſam frequenter interſperſæ ſunt, & lumbago doloroſa ſummopere torquet, albeſcit vultus, & caro indies intabeſcit, quæ Symptomata per cauſam allatam facilè explicari poſſunt. Methodus medendi conſtat in primis viis detergendis, maſſa Sanguinea invigoranda, & partibus continuo humorum fluxu tonum amiſſis, conſtringentibus; Remedia huc collimantia, ſunt emetica ſcillitica, cathartica aperitiva, chalybeata, & balſamica parum adſtringentia. Ab his sereniſſimæ quædam Dominæ oppido de *Preſton* & *Kendale* ſanitatem integram recuperavere.

Phthiſis à Chloroſi.

FOeminis quibuſcunque bene ſe habentibus à natura inſit fermentum quoddam internum à pubertate finita ad ſenectutis uſque lanuginem, hujus gratia per quemlibet lunæ decurſum ſolennes ſuas evacuationes habent, ex quibus ſuppreſſis pleuritidem, peripneumoniam, rheumatiſmum, & phthiſin haud ſemel pullulaſſe notavi. Ab æſtuanti quodam animi deſiderio, & vitiato ventriculi fermento hæ ſæpiſſimè ſuppreſſiones contingunt, qualis autem proſapiæ fermentum ſit menſtruale haud magis forsan à priori explicari poteſt, quàm fluxus & refluxus Oceani *Cynthiæ* motum quaſi tot *ſatellites* obſervantes. At ne altum ſilentium profiteamur, liceat conjecturam proponere; Chloroſin grave quoddam animi deſiderium, conſequi, amorem ſcilicet vel mæſtitiam, omnibus in propatulo eſt, nec non appetitum diætæ cujuſlibet obſcenæ, cretæ ſcilicet, calcis, carbonum, & id genus aliorum, Sanguinem in hoc Morbo detractum ſemper glutinoſum inveni, & ventriculum viſcosâ ſaburrâ repletum, ex quibus opinari liceat, ex pathemate quodam graviori ſpiritibus nimiùm oppreſſis, vel circa quendam appetitum æſtuantem copiâ nimis prægrandi abſumptis, penû ſpirituum diurno privatur maſſa Sanguinis, ex quo fit quòd particulæ Sanguinis tenaciores tardiùs motæ arctiùs cohærent & viſcoſæ fiunt, ſicut in tentamine ſequenti videre eſt.

℞. *Aq.* & *glutinis*, *q. v.* vaſe quodam ſuper ignem impone, dum particulis igneis partes aquoſæ circum agitantur

tantur, officiunt quò minùs particulæ tenaces cohærent & liquidæ manent, amoto autem igne ſtatìm viſcoſæ fiunt, pari forsàn modo dum particulæ ſeroſæ & ſegnes maſsâ Sanguinis vi ſpirituum circumagitantur, ſerum Sanguinis manet liquidum & lentoribus immune, æſtro autem amoto, ſpiritibus ſcilicet pathemate quodam nimiùm oppreſſis vel appetitû quodam nimiùm abſumptis, particulas ſegnes tardius movent, adeóque ſtrictiùs cohærent & viſcoſæ fiunt, huic ſententiæ ſuffragatur clariſſimi *Sylvii* autoritas pag.304.à mærore autem ſolent humores reddi glutinoſi ac viſcoſi maximè in tenui inteſtino & quidem propter ſuccum pancreaticum idcircò factum auſteriorem, modus reverà quo ſucci glandulares à quodam pathemate vehementi aceſcunt haud aliter icnographiam admittit quantùm ego conjectando valeo quàm liquores fermentiſcibiles ab ictû fulminis aceſcentes. Methodus medendi ſumitur à vomitoriis, catharticis amaris detergentibus, volatilibus, martiatis, & aquis acidulis naturalibus & artificialibus, hiſtorias penè infinitas recitarem at brevitati ſtudens has omitto.

Phthiſis Chyloſa.

Obſervatio.

Poſt Febres cujuſcúnque generis inter infantes præcipuè hic Morbus contingit, quapropter veroſimile videtur conflictû Febrili ſpirituum penus ſummoperè abſumitur, hinc in ſalinam dyſcraſiam degenerat maſſa Sanguinis, & veroſimilè pars ſeroſa Sanguinis per ſalia coagulatur, adeóque lentoribus glandulæ meſenterii infarciuntur, quapropter in inteſtina regurgitat Chylus, & ſi lacteæ totaliter obſtruuntur emarceſcit corpus, intumeſcit abdomen, albeſcunt fœces, & gravi tuſſi laborat patiens, quandóque lacteæ totaliter haud opilantur & hinc fœces haud albeſcunt, intumeſcit tamen abdomen, & emaciat corpus propter lacteas quaſquam opapilatas; hoc ſymptoma frequenter notavi; Phthiſis hujuſmodi lento procedit gradû, tractû tamen temporis, glandulę infarctæ meſenterii ſtrumoſæ fiunt, & quandoque glandulæ pulmonares, & in iſto ſtadio conclamatum eſt. Methodus medendi quæ mihi præ cæteris arridet,& quæ ſpem raro aut nunquàm abludit, modò ſit in principio vel augmento Morbi, ſumitur à catharticis aperitivis inter quæ *Elixir Salutis* cæteris palmam præripit, diebus intermediis pillulas ex *trifolio fibrino gum. ammoniacô* & *animâ martis* inſtituo, nec non in adultis *Electuaria Chalybeata*,& *cerviſias pectorales* aperitivas, *ens veneris* & *radix oſmundæ* regalis egregii ſunt uſus,& ubi vermium ſuſpicio, *æthiops mineralis*, abdomen ſæpius in die linimentis emollientibus & aperitivis illinendum inculco, & geſtare Sylvii Emplaſtrum carminans opio omiſſo. Hâc methodo, filia natû maxima Domini *Smith* de *Stalming Grange*, & fœmina *quædam* propè *Whitle-hill*, habitans ſanitati reſtitutæ fuere. Plures recitarem; ad umbilicum autem jam ducere incumbit.

Hic eſt finis Phthiſiologiæ Lancaſtrienſis; redeamus jam ad ea quæ reſtant de Clariſſimi Thomæ Sydenham Proceſſibus integris. &c.

Thomas Sydenham De Podagra.

Exeunte Januario aut incipiente Februario ii g:uit horâ ferè ſecundâ matutinâ, dolore pollicem pedis ut plurimum occupante; quandoque vero calcaneum, ſuram, aut talum; mox ſequitur rigor cum horrore & febricitatione aliquali, dolor gradatim intenditur, (de pari paſſu rigor atque horror recedunt) idque in ſingulas horas, donec tandem ſub noctem ad apicem pervenerit, nunc tenſionem violentam, nunc morſum canis rodentis, quandoque preſſuram, & coarctationem exprimens, hinc præ exquiſito dolore, nec linteorum ſuperincumbentium pondus nec cubiculi à fortiori ambulatione concuſſionem ferre Podagricus valeat; dolor non ſedatur, niſi ante horam ſecundam, tertiamve matutinam (decurſo ſcilicet nycthemeri ſpatio à primo appulſu) & jam leni madore perfuſus æger ſomno concedit, à quo evigilans, dolore multum imminuto, partem affectam tumore recenter occupatam cernit. Sequenti die, fortè etiam ad biduum, triduumve dolet nonnihil pars affecta, idque vehementius adveſperaceſcente die, levatur autem ſub galli cantu. Intra paucos dies alter Pes eodem dolore torquetur. Poſtquam utrumque pedem exercuerit dolor, qui ſequuntur Paroxyſmi abnormes ſunt, tum quoad tempus invaſionis, tum durationem, atque ex ſerie horum paroxyſmulorum, conſtat paroxyſmus, qui dicitur Podagræ diuturnior breviorve; pro ægri ætate in iis qui vegetiores ſunt & quos Podagra rarius invaſit, diebus ſæpe quatuordecim, in ſenioribus, atque iis quos ſæpius afflixit, duobus menſibus ferè deſinit, iis verò, qui vel annis, vel diuturniore morbi mora fracti ſunt, non prius valedicit, quâm æſtas jam adultior eam fugaverit.

Ad quatuordecim primos dies urina coloratior eſt, cum ſedimento rubro, & quaſi arenulis referto, alvus ferè conſtipata eſt, *Appetitus* proſtratio, rigor totius corporis ſub veſperam integrum Paroxyſmum comitantur, recedentem Paroxyſmum excipit pedis affecti inter digitos pruritus vix ferendus, unde decidunt furfures, & pedes deſquamantur.

Hactenus dolor pedibus tantum fuerit infeſtus, cùm verò vel ab indebita medicatione turbatur Podagra, vel ob diuturnam morbi pertinaciam corporis ſubſtantia quaſi in morbi fomitem pervertitur; jam manus, carpos, cubitos, genua, aliaſque regiones occupat, quandoque unum, pluresve digitos diſtorquens, faſciculo radicum paſtinacæ ſimiles eos reddit, motu paulatim privans, tandemque concretiones, circa articulorum ligamenta, tophaceas generans, cretam vel oculos cancrorum æmulantes, nonnunquam in cubitis tumorem ſubalbum ciet, ferè ad ovi magnitudinem, qui ſenſim inflammatur cum rubore, nonnunquam femur occupans, ſenſum exhibet, quaſi ingentis ponderis appenſi, ſine dolore tamen notabili, at genu exinde petens, id acrius urget, artus jam habet æger ferè undequaque contractos, & impeditos, ita ut claudicet; & permoleſtè prorepit. Urina illam colore imitatur, quæ in diabete excernitur, dorſum, aliæque partes moleſtè pruriunt, maximè ſub horam ſomni.

Poſt multos, diroſque cruciatus Paroxyſmi ſubſequentes (naturâ partim onere materiæ peccantis partim ſenio oppreſsâ) ægrum quoad dolorem clemen-

tius

tius tractant ; at loco doloris conſueti, ægritudo quædam cum dolore ventris, laſſitudo ſpontanea, quandoque etiam propenſio ad diarrhœam ſuperveniunt, quæ ſymptomata evaneſcunt, quoties articulos dolor fatigat, atque ita nunc dolore, nunc ægritudine, quaſi alternatim laceſſentibus, Paroxyſmus longas moras nectit.

Calculum Renum in quamplurimis parit hic affectus.

Fœminas perrarò infeſtat; eaſque, non niſi jam vetulas, & viragines, pueros quoque, & juvenibus minores vix adoritur.

Indicatio Curativa in eo vertitur, ut coctioni conſulatur, indigeſtionibus ſublatis, ſeu fit per Pharmaca, ſeu victus rationem, ſeu exercitationem, ſeu alia ex iſtis qualibet quæ ſex res non naturales indigitantur.

Venæ ſectio, Catharſis, ac Diaphoreſis ſcopum non attingent, licèt iis qui *Renum* ſimul *Calculo*, & exinde orto *Mictu ſanguineo* laborant, non abs re erit ſemel in ſeptimana, alvum *Mannâ* ſubducere, & ſingulis noctibus, poſt Purgationem Paregoricum exhibere.

Medicamenta, quæ prædictæ indicationi ſatisfaciunt, ea ſunt, quæ moderatè calent, & vel amaricant, vel linguam leniter feriunt, talia ſunt, *Rad. Angelic. enulæ, fol. Abſint. cent. min. chamædr. chamæp. &c.* quibus addi poſſunt *Antiſcorbutica* dicta, ut, *Rad. raph. ruſtic. fol. Cochl. hort. naſturt. Aq. &c.* quæ tamen parcius uſurpanda veniunt, quia morbi fomiti aculeos ſubdunt, & calorem augent, præ iſtis aliis, quæ miti calore, atque amaritudine, ventriculum corroborant. Haud inutile eſt *Electuar.* ſequens.

℞. *Conſerv. Cochl. hort. unc. iß. Abſinth. rom. flav. Aurant. an. unc. j. Angel. condit. unc. moſch. cond. an. unc. ß. Theriac. Androm. ʒiij. Pulv. ari comp. ʒij. cum ſ. q. Syr. Aurant f. Elect. de quo ſumat. ʒij. bis in die ſuperbibendo ſeq. Aq. deſtillat. Cochl. v. vel vj.*

℞. *Rad. raphan. ruſtic. inciſ. unc. iij. Cochl. hort. M. xij. naſturt. Aq. beccabung. ſalv. menth. an. M. iv. cort. aurant. Nº vj. nuc. moſch. cond. Nº ij. cerev. Brunſvicenſ.* ℔*xij.* deſtillentur organis communibus, donec ſolummodo ℔*vj.* aquæ eliciantur pro uſu.

Hæc autem remedia *digeſtiva*, conſtanter, atque omni adhibitâ diligentia, aſſiduè uſurpanda, & in *Paroxyſmorum* intervallis præcipuè in uſum revocanda ſunt.

Mediocritas ea in cibo obſervanda eſt, ut neque plus alimenti ingeratur, quam ventriculus concoquere valeat, neque è contra nimia abſtinentia, partes ea proportione alimenti defraudentur, quæ earundem robur & vigorem ſuſtinere potis eſt. Quoad qualitatem autem ciborum, ægri palato conſulendum eſt, & unica ciborum ſpecie ſingulis paſtibus veſcatur, de cæteris, dempta carne, pro libitu comedat, modo nec acria, nec ſale condita ſint, nec aromatis. Prandere tantum expedit, loco autem cœnæ indulgeat ſibi hauſtum cereviſiæ alicujus tenuioris, quo calculi concretio impediatur.

Liquores optimi ſunt, qui neque ad vini generoſitatem aſcendunt, nec ad aquæ debilitatem, ne frigore ſuo lædant ventriculum, deprimuntur. Hujuſmo-

di eſt *Cerevifia tenuis Londinenſis*, aut multa aqua cum pauco vino permixta, aqua autem pura & cruda periculoſa eſt; cum autem univerſa ferè corporis ſubſtantia,in podagram degeneraverit, à liquore quocunque fermento quantumvis levi, & tenui abſtineat, & utatur *Decocto Diætetico ex Sarſa*, *in remediorum formulis deſcriptô*, ubi primum à paroxyſmo convaluerit, per reliquum vitæ curſum.

Sin autem æger à longo, & nimio liquorum inebriantium uſu, vel ab ætate provectiore, vel denique præ nimia debilitate, cibos abſque vino nequeat concoquere, in paſtibus hauſtum vini Hiſpanici ſibi indulgeat, *Apozema Diæteticum* abdicans.

Æger, maximè hyemis tempore, maturè lectum petat, diluculo exurgat, animus ſit tranquillus, nec nimis intentus ſtudiis, & rebus ſeriis, cæteris vero omnibus, exercitatio corporis quotidiana, facilè palmam præripit, quæ moderata ſit, & perſeverans, nullo autem modo juſto vehementior; quoad exercitii genus, quoties nec grandior ætas, nec calculus intercedant, reliquis præferenda eſt equitatio conſtans, ac aſſidua in aëre ſalubri, aut vectio in curru.

Veneris lenociniis ne indulgeat. Remedia externa nulla adhibenda.

Quamvis nihil magni in paroxyſmo tentandum ſit, conducet tamen fortaſſè per aliquot dies, ubi primum à morbo corripitur à carnibus abſtinere, juſculo uti avenaceo, aut alio pari alimento; ſin autem ſpiritus animales ataxiam concipere apti ſunt, non expedit à carnibus abſtinere diutius quam ventriculus earum uſum averſetur ne quid autem vel in quantitate, vel in qualitate, ciborum aut potûs peccet.

Symptomatibus iis occurrendum eſt,à quibus æger in paroxyſmo de vita periclitatur, horum maxime familiare eſt, ventriculi languor, cum ventris torminibus, tanquam à flatu, hoc in caſu, nihil æque votis reſpondet, ac vini Canarenſis hauſtulus ſubinde deglutitus, exercitio utatur æger; ſin autem ſymptoma, inducias haud ferens, mortem minitetur, modo caput malum non impetat, ad *Laudan.* ſtatim confugiendum, *viz. gutt. xx.* in hauſtulo *Aq. Epidem.* & in lecto ad quietem ſe componat; hac ipſa methodo ſe ab imminenti morte liberavit Autor clariſſimus ubi ex errore aliquo, circa res ſex non-naturales, in ingentem ventriculi ægritudinem incidit, cum vomituritione, & aliquali ventris dolore; artus interim, ex retroceſſione materiæ Podagricæ, doloris erant expertes, ac ad motum plus ſolito habiles; Congium nempe unum liquoris poſſetici,vel cerevifiæ tenuis devorabat, & quamprimum totum per vomitum rejecerit, Vini Canar. hauſtulum, cui inſtillatæ fuerint *Laudan. liq. gutt. xviij.* ſumebat. Quod ſi huic remedio ſymptoma non cedat, ſudor provocetur, methodo & medicamentis huic uſui dicatis ad biduum, triduumve, mane & veſperi per duas treſve horas continuas.

Si autem metaſtaſis fuerit materiæ peccantis in Pulmonum lobos, liberatis artubus à dolore, & tumore, tractandum eſt hoc ſymptoma, pari modo ac Peripneumonia abſoluta, venæ ſectione ſcilicet repetita, diæta, & remediis refrigerantibus, & incraſſantibus, purgandus eſt inſuper æger, inter venæ ſectiones, potionibus lenientibus, ſudoris aut provocatio obeſt.

FINIS.

INDEX

MORBORUM quorum Curatio in Proceſſ. Integr. &c. habetur.

A.

DE Abortu Præcavendo Pag. 670
Ambuſtis 679
Angina 656
Apoplexia 663
Aſthmate. 681

C.

Canis rabidi morſu; 680
Chloroſi 678
Cholera Morbo 667
Chorea ſancti viti, 662
Colicaślioſa 666
Colica Hyſterica, 669
Colica Pictonum, 668
Contuſionibus 680

D.

Diabete 676
Diarrhœa 665
Dyſenteria ibid.

E.

Epilepſia Puerorum 676

F.

Febre Stationaria, 647
Febre Conſtitutionum variarum, 644
Febribus à dentitione ortis 677
Febre depuratoria, 643
Febre Eryſipelatoſa, 655
Febre Hectica Infantum 677
Febre Intermitt. 644
Febre Peſtilentiali, ibid.
Febre Scarlatina, 648
Fluore albo. 675
Furfure ſive Porrigine capitis, 680

G.

Gonorrhœa virulenta. 673

H.

Hœmoptoë 679
Hæmorrhagia narium 678
Hæmorrhoidum dolore 676
Hæmorrhoidum fluxu immodico, ibid.
Hydrope 671
Hypochondriaca affectione 646
Hyſterica Paſſione, ibid.

I.

Ictero 679
Iliaca Paſſione. 668

L.

Lochiorum fluxu immodico 670
Lochiorum ſuppreſſione 671
Lue Venerea 674

M.

Mania communi, 679
Menſium fluxu immodico 668
Menſium ſuppreſſione 678
Mictu Sanguineo à Renum calcul. 664
Morbillis 657

N.

Nephritico Paroxyſmo 664

O.

Ophthalmia 663

P.

P
Paralyſi 681
Peripneumonia notha, 648
Phthiſi 681
Pleuritide 648
Pruritu ferino 656
Punctura tendinis 679
Podagra 685
R
Rachitide 677
Rheumatiſmo 654
Remediorum formulæ 644
S.
Scorbuto 682
T.
Tuſſi 681
Teneſmo 665
Tuſſi Puerorum convulſivæ
Tabis Deſcriptio & cura. 683
V.
Variolis 658
Ulcere Veſicæ 680
Vomitu ſanguinis, 679
Uteri procidentia, 664

ADMONITIO.

Ne quid deſit eorum omnium quæ ſuper Conſtitutionibus Epidemicis hactenus in Ephemeridibus Germanicis & alibi vulgatum fuit, hic, quamvis extra ordinem, adjiciemus; tum ea quæ in hôc argumentô, de annis 1697. & 1698. fuere ſcripta, quæque à nobis propriô locô omiſſa ſunt; tum alia omnia quæ ab anno 1701. ad annum uſque 1713. in variis Germaniæ locis fuere obſervata, quæque ad manus noſtras non priùs pervenerunt quàm opus noſtrum ad finem prope deductum eſſet.

HISTORIA EPIDEMICA GERMANIÆ.

Conſtitutio Epidemica Auguſtana Anni 1697.

Dn. D. LUCÆ SCHROECKII,
Academ. Cæſar. Leopold. Naturæ Curioſorum Præſidis.

QUam Morbona Anno elapſo ad finem vergente quietem Medicis Auguſtanis conceſſerat, multam hoc quoque continuaverat, ita ut licet morbi aliqui epidemicè Urbem infeſtarent, raro tamen multos invadere deprehenderentur. Morbilli inprimis & Variolæ tum benigniores, tum confluentes, gravibusque ſymptomatibus ſtipatæ, puerilem æque ac juvenilem ætatem invadebant, & cladem iiſdem inferebant. Dn. G. mercatoris filiolus novem anorum, cum Variolas feliciter ſuperaſſet, paulo poſt menſe April. in tres etiam ſorores fratremque octo annos natum contagium derivaverat; inter quas ſororcula triennis, ad medicamenta ſumenda difficilis, atque puſtulis non adeo multis licet laboraret, ob craſſæ lymphæ bronchia obviſcantis abundantiam gravius reſpirans, nec non cephalalgia intenſa, cum ſubſequo ex aure dextra puruleuti humoris, par-

ciori tamen effluxu tentata, accedentibus convulſionibus ſenſim defecit; in altera autem ſorore, decimum ætatis annum agente, non admodum ægrotare viſa, variolæ quidem plurimæ, nec difficulter prodierunt, ulla tamen arte, in juſtas puſtulas extolli atque ſuppurari recuſarunt, ut & ipſa tertia hebdomade objerit; tertia vero ſoror ſedecim annos nata, atque confluentibus Variolis obſita, de intenſo totius corporis ardore, quem & ipſe rubens cutis color teſtabatur, potiſſimum conqueſta, feliciter emerſit; cumque ipſe frater, qui Variolas diſcretas mediocri numero efflorеſcentes, nec ſymptomatum aliorum concurſu graves licet pateretur, decimo tamen à decubitu die, magnam narium hæmorrhagiam ſubiit, quæ per quatriduum ſubinde recurrens, Variolarum tamen neque ad interiora regreſſum, neque mortem induxit, ſed temperatiorum emulſionum poſt uſum ceſſavit, quam, Variolis jam exſiccatis, icterus plurium dierum excepit, à quo juſculis, herbis recentibus bellidis &c. medicatis ſenſim convaluit.

Pleuritides etiam veræ, & Peripneumoniæ, in principio ſi negligebantur, ſenibus inprimis funeſtæ; quin & Catarrhi graviores faucibus moleſti, ac fere ſuffocativi, Tuſſeſque humidæ notabantur: in illuſtriſſimo quodam Barone fauces conſtringebantur, ut ſuffocationis in periculo verſaretur, cui Elixir proprietatis Claud. cum ſpiritu cornu cervini mixtum præſentaneam opem præſtitit, & recurrentem aliquoties inſultum potiuncula laxativa, ſubductis ſeroſis viſcoſitatibus, penitus abegit. In aliis decocta herbæ veronicæ, radicis liquiritiæ, ſeminis aniſi &c. aliaque ſerum ſtagnans diſſolvendi vi pollentia, & quæ illius abundantiam blande eliminabant, laxativa ſe commendarunt. Nonnullis facta ſeroſæ materiæ in ventrem inferiorem metaſtaſi, cum ſubſequa diarrhæa, aut febre tertiana, morbus fuit ſolutus; quidam virili in ætate conſtitutus, cum faciei intumeſcentiam, intenſo calori, cephalalgiæ & virium debilitati junctam incidiſſet, paulo poſt, à propinata bis ſudorifera potione, ceſſante tumore atque dolore, ſerum peccans inde per anteriorem corporis partem defluere, ſcrotumque in molem inſignem extendere ſenſit, eodem tamen tumore, poſt propinatum binis ſolum vicibus diaſcordium Fracaſtorii, alvumque ſicciorem per folia ſennæ prunorumDamaſcenorum decocto infuſa reſeratam, à cataplaſmate ex reſolventibus & diſcutientibus pulveribus cum lacte coctis parato, facile iterum evaneſcente.

Ut porro Arthritides vagas, Iſchiadicos dolores in Anni præcedentis exitu memoratos, & hucuſque urbem infeſtantes taceam, Febres etiam ardentes in puſtuloſas ſæpe & maculoſas efflorеſcentias, non abſque malignitatis aut contagii nota, & cum dorſi præcipue ac capitis magno dolore in principio conjunctas, abeuntes; præcipue autem, præter erraticas, quotidianæ ac tertianæ notabantur; quæ cum primum invaderent, continuarum in aliquibus metum, vehementi ſuo calore, cephalalgia, deliriis ac virium debilitate, incuſſerant, brevi autem tempore, à propinato, varia ſub forma, chinchinæ cortice, &, ſine quo difficilis ac fere

fru-

fruſtranea reddebatur cura, interpoſito quandoque blandiorum evacuantium uſu, absque recidivæ metu, nî gravis in diæta error committeretur, receſſerant; prout nec continuæ febres, bezoardicis & diaphoreticis continuatis haut immorigeræ, perfectam ſanitatem ſemper admittebant, niſi ſuperſtitem vitioſæ lymphæ abundantiam, ventriculo inprimis atque inteſtinis moleſtam, in fine morbi Lenitivis commode educere ſtuduiſſent. Nobil. Matrona, floridæ ætatis, ſanguineæque conſtitutionis, in fine ſecundi menſis gravida, poſt cibos concoctu difficiliores ingeſtos, in tertianam incidit, cum permoleſto tenſivo dolore, â quo, poſt biduanum ſpecifici ſtomachici Poteriani uſum, pulveris Peruviani ſcrupulum unum in tantillo vini Neccarici rubri ſubadſtingentis, mane & veſperi per duos dies ſumſiſſet, libera quidem evaſit, inſignem vero uteri hæmorrhagiam, cum abortus periculo incurrit, quæ tamen à coraliorum rubrorum pulvere tum ſolitario, tum lapidi hæmatiti ac terræ ſigillatæ commixto, ſucceſſive exhibito, imperata ſimul quiete, ſenſim ceſſavit, aluo interea ſicciori & flatibus gravata, cibis lubricantibus minime, foliolis autem ſennæ parva quantitate decocto prunorum Damaſc. infuſis, obſecundante, partu vero filiolum juſto tempore ſanum & vegetum excludente.

Pluribus Ophtalmiæ, & genarum non tantum œdematoſos tumores, modo indolentes, modo odontalgiæ, in ulcuſcula buccarum interna aliquibus terminatæ, juncti, moleſtiam magis quam periculum creaverunt, ſed Parotides etiam glandulas, modo in uno, modo utroque latere, cum precedanea febrili efferveſcentia, in pueris quandoque ad delirium uſque ſpiritus magis mobiles exagitante, lymphæ lenteſcentis ſtagnatio, M. Majo occupaverat; nec catarrhoſæ capitis & pectoris gravedines M. Junio omnino aberant. Ophthalmiæ ardorem nihil felicius quam vini ſpiritus linteolo exceptus & impoſitus compeſcebat. Parotides autem, juxta cum diaphoreticorum uſu, emplaſtrum malacticum Auguſt. ſimplex diſcutiebat.

Infirmitatibus hiſce, quæ à ſeri ſtagnationibus ac coacervationibus, nec non ob ſufflaminatam inſenſibilem tranſpirationem, variarum impuriorum particularum inquinationibus commode derivari amant, producendis frigida aëris inclementia, & poſtea inæqualitas plurimum contuliſſe videbatur; cum enim primus Anni menſis frigore, admodum quandoque intenſo, crebrisque comitato nebulis, infeſtus eſſet, quas M. Februario frequentes nives, præter frigoris continuationem, veſpertinis autem horis remiſſionem excipiebant, Martius & Aprilis principium inconſtantia ſua modo nebulas, pluvias, nives, modo ſerenitates, aëris teporem frigusve produxerant; uſque dum ſol ad Tauri ſignum propius accedens, amœnioris Veris ſpem faceret, inque Majo calores æſtivis fere æquales primo excitaret, quos tempeſtates non infrequentes, nobis equidem per DEI gratiam clementiores, viciniæ autem noſtræ, atque remotiſſimis etiam in locis, inprimis d. 21. ſt. n. grandine inſolita [nobis equidem è longinquo ſaltem comparente,] admodum damno-

noſæ ſequebantur; quam intemperiem ſuccedens Zephyri vehementia d. 27. nivem copioſam adduxerat, aёremque poſtea ad pruinas matutinas uſque, in fine Maji, ſub crebriori Euri flatu, ac cæli ſerenitate refrigeraverat; cum cæteroquin temperatior aёris ſtatus & grata caloris variatio M. Junio nihil inconſueti corporibus noſtris inferret; accedente præterea crebriori ventorum alternatione, qui modo ab orientali, modo occidentali imprimis plaga Urbem hucusque perflaverant, terramque à pluvijs licet multoties madefactam iterum exſiccaverant, quin & ſimul continuo iſto aёris motu plurima morborum miaſmata diſcuſſerant.

Nec aliam Æſtas faciem induerat. Sole autem Leonis ſignum percurrente, frigidiuſculam frequenter auram, & crebriores pluvias, meſſis collectioni multum damnoſas, Zephyrus adduxerat; quæ ipſa temporis conſtitutio, præſertim horæorum fructuum abundantia cum daretur, Diarrhœas non paucas, minus tamen periculoſas aut refractarias pariebat; uſque dum Sol Virginem tenebat, ubi meridionalis ventus nubila diſcutiens, ſerenius, veſpertino tamen & matutino frigore horridiuſculum cœlum reddiderat. Cum Æquinoctio tamen autumnali crebriores Zephyri impetus plurimas denuo pluvias, frigore comitatas, adduxerant: quæ pluvioſa, ventoſa & frigida facies uſque ad Solis in Scorpionem adventum continuaverat; ubi ſub ulteriori varia ventorum alternatione, frigida aёris intemperies, quam Sole ſagittarij ſignum ingreſſo, diuturnæ nebulæ & poſtea crebriores nives comitabantur, nec non circa hyemale Solſtitium pluviæ ac temperatior aura exceperant; finem autem Anni frigidus ac nebuloſus aёr clauſerat.

Interea Variolæ, quamvis malignitate carere viſæ, atque Odontalgiæ nunquam receſſerant; ante Æquinoctium autumnale Febres etiam quotidianæ & tertianæ, nec non Tuſſes humidæ æque ac convulſivi quid habentes, contumaciores, in puerili præcipue, ſed adulta quoque ætate, nec non poſt Æquinoctium Rheumatiſmi ad brachia, atque ſeneſcente Autumno Febres petechiales notabantur, quin & Iſchiatica paſſio, cum præcedaneo vel comitante circa os ſacrum dolore, haud infrequenter occurrebat; quæ etiam extra Urbem infeſta erat, quin multis in Sueviæ locis plurimos excruciare ferebatur.

Odontalgiæ quidem majorem pene incolarum partem adfligebant, ut raræ in Civitate domus eſſent, in quibus malum hoc non inveniret hoſpitium; à medicamentis vero ſerum ex corpore ſubducentibus, ac præterea ſpiritus ferocientes demulcentibus opiatis, noctu parva doſi ſucceſſive exhibitis, certius, quam aliis artificijs, expelli aptum: qui vero dentium ab evulſione lenimentum ſperaverant, pertinaciorem utplurimum dolorem experti fuerunt.

Rheumatiſmos ad brachia; in quibus nec rubedo nec tumor natabatur, capitis dolor aut gravedo prægreſſa, à ſeri ex cerebro in nervos decubitu, productos fuiſſe indicabat; quorum difficilis erat cura; quæ etiam reiterato laxantium ab uſu promtius, quam ſudoriferorum ſucceſſerat; externè autem crebriori ſpiritus vini campho-

rati

rati aut ſimilium inunctione ſymbolum conferente.

Qua ipſa etiam methodo coxarum dolor tractari volebat, à ſimili in nervos ſeri abundantis translatione dubio procul ortus, præcipue cum illum ab oſſis ſacri regione potiſſimum principium ſumſiſſe, ex ægrotorum relatione conſtiterit.

Febres petechiales minus erant letiferæ, pluritides utplurimum in principio mentiebantur, dolore capitis ſemper, delirijs tamen nunquam, vel rarioribus infeſtæ. Sic Vir quadragenario major, J. C. S. melancholici temperamenti, d. 22. Novemb. ſt. n. ſubitò horrore cum calore alternante, intenſa cephalalgia, vigilijs, virium proſtratione, lateris ſiniſtri dolore punctorio, & adpetitu proſtrato prehenſus; Tincturam bezoardicam ſumſit, ſine ullo levamine. Die morbi tertio vocatus, potionem diaphoreticam ex diaſcordio Fracaſt. ſale cornu cervi volatili, & pulvere rubeo Pannonico duabus vicibus ſumendam præſcripſi; nox inquieta; d. quarto horror & dolor lateris remiſere, capitis vero erat tolerabilior, urina paulo minus tincta quam præcedenti die, idem medicamentum mane continuavit, veſperi ad alia nauſeabundus, Tincturam bezoardicam ſolam admiſit, nocte quietiore ſubſequente; d. 5. eadem, ſitis adaucta, quam aqua pomis citriis medicata demulcebat; Tincturam continuavit; quam tamen poſtea ſibi nocere imaginatus eſt; ſucceſſit tuſſis ſicca, moleſta, fortaſſe à potu frigidiore; nox inquieta; d. 6. dolor in capitis tantum dextra parte recruduit, tantus, ut nec manus attactum ferret, ab impoſita vero herba recenti rutæ, cum baccis juniperi contuſis, atque inter ſudandum (quæ continua diaphoreſis, ſub temperato, aëris regimine) per Bolum ex diaſcordio, ſale C. C. vol. & antimonio diaphoretico, quavis ſexta hora exhibitum, ſenſim promovebatur,] cum halitum quaſi aliquem ex aure dextra erupiſſe ſenſiſſet, remiſit; d. 7. in meliori ſtatu verſabatur, urina minus tincta & petechiales maculæ cum intermiſtis plurimis puſtulis aqueis in collo, pectore & dorſo erumpebant, ſicque ſucceſſive alias etiam partes d. 8. 9. 10. occupabant; quas, earum ante ignarus, d. 11. in manibus etiam obortas cum conſpiceret, valde contriſtatus inde & perterritus fuit; urina quoad colorem naturali ſimilis, noctu largiori rivo effluxit; d. 12. tuſſicula continuavit, ſitis intenſa, urina maxima in quantitate, & longe ultra potus ſumti menſuram excernebatur, aquea prorſus, cum ſumma virium proſtratione; unde vinum ſive ſuccum cydoniorum ſaccharatum aqua dilutum bibere veſperi juſſus eſt: cuncta mala inde mitigari viſa, nocte etiam quieta ſuccedente, calori interea adhuc gliſcenti moderato bezoardicorum, & tandem unicornu marini matutino ac veſpertino uſu obviam ibatur; d. 16. noctu ſudor magnus cum totali morbi ceſſatione erupit.

Mulierem juvenculam, J. L. tertio menſe gravidam, eadem ſymptomata d. 21. Novembr. invaſerant, altero die meam opem domi tantum deſideravit; d. 4. ut ipſe accederem rogatus, magnum ſanguinis æſtum & præcordiorum anguſtiam adeſſe obſervavi, dolor lateris erat remiſſior, uri-

na tincta, ſed copioſo viſcido ſedimento referta, veſperi & noctu aliquoties narium hæmorrhagiam moderatam patiebatur; d. 5. dolor capitis tolerabilior, cor liberum, veſperi dolor colicus; qui d. 6. à ſumto amygdalorum dulcium oleo, & bino ſubſecuto vomitu ceſſavit, remanente tamen ſtomachi ardore; petechiæ adparent; nox inſomnis, ſed alvus ſoluta; d. 7. ſtomachus pacatior, noctu parum deliravit; d. 8. ſomno, quamvis interrupto nonnunquam fruebatur; d. 9. nonnihil cibi ſumſit, ſicque continuans, d. 13. veſperi cibo ſe replevit, unde adpetitus denuo proſtratus; cæterum d. 14. ſatis commode vixit, ſumptaque tinctura bezoardica, (quam aliquoties per morbi decurſum, juxta cum temperatiorum diaphoreticorum, alexipharmacorum, uti pulveris rub. Pannon. ſpecier. diacret. Mynſ. &c. uſu adhibuerat,) noctu alvus cum torminibus ſoluta eſt; petechiæ ſenſim diſparuerunt; è contra febris quotidiana, veſperi calore infeſta ſucceſſit, quam chinchinæ infuſum, cum aqua cichorii factum, poſt colaturam paulatim ebibitum, brevi profligavit; ipſa ægrota poſtea debito tempore puerpera feliciter reddita.

Virginem N. J. unum ſupra viginti annum natum, eadem febris, ſimilibus ſyptomatibus ſtipata, d. 24. Novembr. occupaverat, præterquam quod dolor pleuritico ſimilis non adeſſet, hypochondrium vero ſiniſtrum doluerat; ſumpſit ex matris conſilio purgans, quæ d. 3. meam opem domi imploravit, cui potionem diaphoreticam bis ſumendam ordinavi; d. 4. ipſe eam viſitans, petechijs & puſtulis totam maculatam, cæterum melius ſe habentem deprehendi; & cum diebus ſequentibus quatuor, tincturam bezoardicam, reliquis medicamentis faſtiditis, diligenter ſumſiſſet, d 9. ob alvum conſtipatam ſupra memoratum infuſum ſennatum bibit, à cujus uſu circa veſperam ingentem quantitatem excrementorum pituitoſorum, ſanguini & puri permixtorum unica dejectione emiſit, ſicque protinus convaluit.

Conſtitutio Epidemica Auguſtana Anni 1698.

Laudatiſſimi Dn. D. LUCÆ SCHROCKII.

ANni principium equidem aurâ temperatiori, pluviis ſtipatâ illuxit, paulò poſt tamen nivoſum & frigore horridum comparuit; & quamvis mitiorem interdum temperiem, atque poſt Februarii initium Zephyrus pluvias adduceret, mox tamen Eurus nives & frigus intenſius reduxerat, uſque dum circa Æquinoctium vernale, Zephyrus vehementer ſpirans crebriores pluvias concitaret, alternante ſubinde cum ipſo Euri impetu, utroque autem terra imbribus ſæpius irrigante, ſicque ad finem uſque Maii, qui ideo, ut paſſim alibi in remotioribus etiam locis, frigore horridiuſculus comparuit, continuante.

Interea pauci ægrotabant; Tuſſes tamen graviores ac contumaces, nec non pluritides, nonnullis ob vehementiam letales, Variolæ, Febres con-

continuæ, paucæ malignæ, Icterus, (cui martialia medicamenta, acidulæ Egranæ, eſſentia mineræ Martis Haſſ. opitulabantur) ob aëris inæqualitatem ſparſim notabantur.

Circa Solis autem in Taurum ingreſſum Febres tertianæ, intenſo circa ſcrobiculum cordis compreſſivo, in regione etiam dorſi oppoſita moleſto dolore, cephalalgia, interdum & vomitu ſtipatæ, plures invaſerant, ſed à ſumpto purgante, & chinchinæ parciori etiam doſi facilè curatæ: Virgo viginti annorum, eâdem prehenſa, à frigidæ potu die morbi ſexto, ceſſante febre, mox ſiniſtri lateris ſævum punctorium dolorem cum febre acuta, ſputoque cruento incidit, quod in purulentum die octavo morbi mutatum, ſuptâ binis vicibus olei amygdalini recenter expresſi dimidiâ uncia, copisè per alvum fuit ejectum, ſicque ceſſante tuſſis ferociâ, & calore præternaturali (cui Antimonii diaphoretici largâ doſi obviam ivi,) ab iterato dicti olei uſu, die nono convaluit.

Poſt tot tandem pluvias cum jamjam Junius adpropinquaret, ſerenior aura comparuit, caloreque fortiori terram iterum exſiccavit, Cereri autem & Floræ Bacchoque vires creſcendi attulit; quæ ſerenitas, à pluviis tamen ſæpius interrupta, calorque toto Menſe illo continuarunt: Julius verò crebrioribus imbribus & nimbis, Zephyri vehementiâ ſubinde comitatis, infeſtus ſucceſſit; quam humidam aëris conſtitutionem Auguſtus etiam menſis induit, frigoreque inſolito, ſub Euri dominio, auſteriorem reddidit, ut ita meſſis non tantum ſerius inciperet, ſed non exiguo etiam in periculo corruptionis verſaretur, quam tamen blandior cæli facies, poſt Solis in ſignum Virginis progreſſum, ſatis exoptatam in vicinia noſtra reddidit; ut quæ ſubſecuta fuit annonæ caritas, non tam Cereri deficienti, quàm ad commune aliarum regionum exemplum compoſitæ, impiæ inſtitorum avaritiæ imputari debuerit, Inclementior autem September, præter multiplicem ventorum variationem, diverſam etiam aëris temperiem, utplurimum tamen humidam & frigidam produxerat, donec d. 5. Octobr. ſt. n. Sol diſcuſſis nubibus, decendio ſereno nos reficeret; poſtea tamen auſterior Favonius cum aëri pluviis iterantibus multum frigoris impreſſiſſet, November præmaturum hyemis adventum dabat, crebrioreſque nives ſpargebat, ita tamen ut varia tempeſtas ſubinde intercurreret, nebulis, pluviis, ſerenitate, ventisque modò ab occidentali, modò orientali aut meridionali plagia ſpirantibus moleſta, atque hyemale uſque ad Solſtitium continuans; quo præterlapſo, Zephyrus vehemens, pluviis ſtipatus, temperatiorem aërem effecerat.

Interea, menſe nempe Junio & præſertim Julio, Morbilli puerilem ætatem invaſerant, perplurimoſque lecto adfixerant, non adeo difficulter tamen, temperatiori ſub regimine, & abſorbentium dictorum ac diaphoreticorum blandorum, Pulveris rubei Pannon. Oculor. cancr. &c. uſu curabiles; donec ſub Æquinoctium autumnale planè diſparerent. In non paucis quidem hecticâ diſpoſitione, tuſſique pertinaci, ſive ob diætæ errores, ſive præexiſtentem acriorem

ſan-

ſanguinis conſtitutionem ſuperſtite, diligentiori tamen ſanguinem contemperantium uſu, non neglectis, ubi opus, laxantibus, & quæ vermibus, quorum veſtigia non raro notabantur, reſiſtunt, tandem devictæ. Licet crebriora quoque funera puerilia numerare tum temporis datum fuerit, non tam morti, noſtrorum Medicorum artem haud adeo eludentis, malignitati, quàm incuriæ potius, vel perverſæ muliebri ſapientiæ, aut medicaſtrorum imperitiæ adſcribenda.

Cæterùm rariores apud nos hos tempore ægrotabant alij, nec epidemicorum morborum tyrannis major notabatur. Julius quidem Febres quotidianas, tertianas, Catarrhos pectori moleſtos; Auguſtus Colicas, Dyſenterias: September præter cruentos hos fluxus, Variolas majores, ulceroſas, [*Schæfblateren* noſtratibus dictas,] Octobris initium ſtrangurias ſeniles; adultus, cum ſubſequis Menſibus, Pleuritides veras ac ſpurias; December Catarrhos ad fauces ruentes, (Morbos omnes ex coacervata in ſanguine ſenſim per tot aëris anomalias, frigidas præſertim & humidas, viſcidiori lympha ortos, quæ tandem per varios in diæta errores hîc vel ibi ſtagnabat, aut etiam eandem ob cauſam, vel ſponte in orgaſmum concitabatur,) alebat, non adeo multi tamen eorum impetum experiebantur. Febres interdum præcipitantibus ſic appellatis, chinchinæ autem parciori etiam doſi ſumptæ facilius; Catharrhi continuato expectorantium uſui, non poſthabita, quæ ſæpe conjungebatur, febris intermittentis cura, & corpore ſemper blande evacuato, cedebant; Colicæ, quæ flatuoſa quidem dici merebatur, non ſine convulſiva tamen labe erat, atque ideo lumborum conjuncto dolore & urinæ ſuppreſſione nephritidem ſimulabat, demulcentia & potiſſimum laxantia, ſive ore ſumpta, ſive clyſteriis formâ adhibita; Dyſenteriæ, tormentillæ vel catechu eſſentia aut extractum, cum pauco opio maritatum, & parca doſi ſæpius adſumptum, medebatur; Variolæ benigniſſimæ, cum febrili tamen calore, vehementiori quandoque, paucarum tamen horarum ſpatio finito, invadentes, ulla ferè ſine medicinæ ope ſenſim ſponte exſiccabantur; Strangufiæ illæ, quæ viſciditatem lymphæ inprimis corrigunt perque urinarios meatus educunt, uti eſſentia carminativa VVedeliana, ſpiritus nitri tinctura cortic. aurantior. mixtus &c. Pleuritidi verò noſtris in pharmacopoliis uſualis pulvis, cum antimonio diaphoretico, lapillis gammarorum &c. medelam conferebant.

Conſtitutio Epidemica Baſileenſis Anni 1698.

Dn. D. Joannis Jacobi Harderi.

MEnſe Febr. ſub finem, cum brumæ aliàs rigorem adhuc experimur, ſol calore ſuo primi veris delitias præcociter ſperare fecit, quas cum Aprili dehinc, tempore deſtinato optabamus pleniores, ama ulentas reddidit ſævientis Æoli frigus, nivaliſque ingruens tempeſtas, in Majum uſque

uſque continuata, fructuum nociva peſtis, nec tamen variolæ, quæ non modó tenellam, ſed etiam adultiorem ætatem frequentiſſimè infeſtabant, funeſtæ fuerunt apud nos, contra quàm Sturgardiæ vidimus & audivimus, ubi complures materiæ malignitas, præmaturæ morti tradidit. Ingruentibus hinc pertinacibus, copioſisque pluvijs, etiamſi ſol deſideratiſſimo ſuo calore, terram reliquis menſibus fovere ſtuderet, uſque tamen aquarum depluentium cohortes, ejus igni offecerunt, inde September efficaciam illius tam neceſſariam, magis experiebatur quàm Auguſtus, uvæque minus maturæ, Octobrimenſe, in fortunium tantum graviter luxerunt, dyſenteriâ non tam apud nos, quàm in viciniâ ruſticam gentem crebre exercente.

November circa ſui initium, candidâ nive arva utcunque tegebat, brumæ aliquali rigore, per octiduum, durante, quam mox intempeſtivus calor, udoſus, cum pluviarum copiâ excepit, ad finem ejus tantum non durans pleuritidis, febriumque continuarum heic illic genitrix.

Menſ. Decembri creſcente lunâ, etiam brumale frigus intendi ac durare cepit, parili ſubitaneo udoſo ac pluvioſo calore, præter votum ac expectationem, ſcenam de hinc mutante, neque tamen morborum exitialium frequentiæ, annus iſte, verè anomalus feras fuit.

Conſtitutio Epidemica Berolinenſis Anni 1697.
DN. Doct. Guſtavi Caſimiri Gahrliep *von der Müllen.*

J*Anuarius* Styli Gregoriani, gelu nonnunquam ſatis rigido, Boreâ ut plurimum flante, paucâ nive quandoque interſpersâ cæpit, quod ad quintum uſque duravit, tunc ſuccedente Cauſo paululum triduo continuo regelaſcens, 19no gelu redintegravit, & 21mum ſi exceperis, tolerabiliorem, ut & 28vum vulturno ſpirante remittentem, ad ipſum uſque finem, ac ſubſequentis *Februarii* 9num continuavit. A quo tempore rigor ille remiſit, atque blandiori æthere, nonnunquam apprimè amœno, gelu interpolavit, ad 20mum uſque, qui frigore rigidiore recrudeſcente, noctu præſertim, de die verò parum miteſcente, ad finem ac porrò quintum uſque *Martii* tranſiit. A quo rigore paulatim deſæviente, mitiora tempora veris prodomos, nebulas pluviis & ſudo intercalatas tulêre, ad 14tum uſque vernâ ſed ephemerâ ſerenitate & amœnitate commendabilem, ſuccedente cum vulturno nubilo & horrido triduo, ſed pluribus ad 24tum uſque ſuavioribus penſato. Hic 24rus repedante vulturno variam & ingratam Aprili aliâs familiarem aëris intemperiem tulit, frigore pluviis, nive quandoque & grandine, nocturnocturno quoque gelu nonnumquam diſtinctam, ad 30mum uſque adeoque ultimum durantem ſparsâ noctu nive copiosâ, â ſuccedente diurnâ ſerenitate ac aliquali amœnitate rurſus colliquatâ notabilem, primum ſic trimeſtre grato fine terminantem.

Morbi hoc trimeſtri non adeò frequentes aut populariter graſſantes

runt, niſi fortè ob variabile gelidum initiò & horridum, humidum poſtea plerumque & tempeſtuoſum cœlum, catarrhos quis aut tuſſes febribus ut plurimum comitatas hûc trahere velit, defluxiones in uvulam & tonſillas, præteriti anni defluxionibus moleſtiâ & pertinaciâ analogas; Prætereaque pleuritides nonnullas, variolas interſparſas, paucos adultos plures infantes adorientes, malignas quasdam ac periculoſas, benignas plures, paucas lethales. Paralyſes item & Apoplexias quibusdam exitioſas, Arthritides vagas ſcorbuticas, ut & febres varias, quandoque & acutas & continuas, exanthematis etiam ſcorbuticam malignitatem teſtantes.

Aprilis temperato ſed pluvioſo facto exordio, unico interpoſito ſereniori die, nimirum ſecundo ad 9num uſque nocturno gelu, diurnis que nymbis ac imbribus horridum proceſſit. Poſtea amœniore paululum cœlo, noctibus tamen adhuc gelidis, quandoque & nivibus, pluviis ac ventis quibusdam variato, ad 19num tranſit amœnitate Vernâ & ſerenitate ferò ſtabili cùm ſuccedentibus, 23io ſolùm frigido ac procelloſo excepto, ad 30mum uſque adeoque ultimum Menſis, abblandientem.

Succeſſit *Majus* frigore moderato, interdum tamen, initio præſertim Boreâ interſpirante, rigidiuſculo. Poſteà ſereno cœlo admixtis licet ſub finem præcipiè nonnullis pluviolis ſic ſatis amœnus & ad fertilitatem, 31mum cumque poſtrenum, grandine nimis aſperum & nocivum ſi demſeris, pronus.

Huic rurſus *Junius* pari fere amœnitate ac ſerenitate, paucis, ſecundo fortè & quinto blande rotantibus; 7mo & 8vo, illo turbido, hoc Africo flante nimboſo, 12mo & 24to imbre fœcundo arva rigantibus, 26to imbri tonitru jungente, 27mo, Africo rurſus pluvias ſpargente, udo, variantibus diebus exceptis, conformis, totus propè ad finem uſque temperatus.

Morbos trimeſtre perinde non multos genuit, Præter enim febres nonnullas, paucas intermittentes pauciores continuas, & catarrhales pauciſſimas, variolas ſi dempſeris & Epilepſias infantibus quibusdam infeſtas, rariſſimè tamen lethales, pleuritides quasdam & arthritides vagas ſcorbuticas, cardialgias, Cephalæas, Odontalgias & Aſthmaticos affectus parciſſimos, parum negotii Medicis fecerunt alii morbi. Id quod aëris clementiæ adeò ſtabili Majo præſertim & Junio humores in laudabili ac moderato ſtatu conſervanti, nec nimiò æſtu exagitanti tribuendum eſſe reor.

Julius trimeſtris tertii initium pari cum præcedentibus amœnitate clementiâ ac ſerenitate Cœli, ſecundum & tertium fœcundis imbribus temperans fecit; Verùm ſequenti ſexto ſudum diurnum circa noctem hærrendo tonitruum identidem reboante fragore, & fulgetris fere continuis animos & oculos immenſum perculit. Septimus quoque, octavus & decimus mitiùs tamen paulò, ſerenum diei cœlum veſperi tempeſtuoſo tonitru fœdarunt. Reliquum ad finem uſque menſis vario, ſed non adeo turbulento, udo tamen nonnunquam & nimboſo aëre tranſiit.

Talis quoque *Auguſti*, 7mum, 8vum, 10mum, 12mum, 16tum, 17mum;

17mum 30mum & 31mum adeoque poſtremum, ſerenos & amœnos dies, ſi exceperis, ſtatus fuit.

Nec procul ab his ultimis diebus abluſit *Septembris* initium, primum nimirum biduum ſic ſatis ſerenum & amœnum, cui quatriduum ſucceſſit, autumni præludium, imbridum ac frigidum. Quod ſeptimus æſtivum ſudum æmulatus correxit, cui 8vus paulò frigidior, ſed adhuc & 9nus, 10mus, 11mus, ad 18vum uſque, qui imbris veſpertini aliquod interſcenium inſeruit, ſereni, ſucceſſerunt, ſequentes ad 22dum uſque ejuſdem quo præcedentis tenoris, temperatâ nimirum ſerenitate commendabiles, ut & reliqui ad 27mum uſque, paulò, cum ſequentibus tribus poſtremis, turbidiorem frigidiorem & aſperſis ſubinde pluviis ac ventis aſperiorem.

Rari admodum hoc trimeſtri fuere morbi, nec præter diarrhæas atque dyſenterias, utut pro proventu omnis generis fructuum valdè, DEO largiente, uberi, nec gula illecebris ſuis parcente admodum paucas, tuſſes nonnullas, parciſſimas febres, pleuriticos quosdam & Aſthmaticos affectus, nec non unum alterumve Paralyſios & Arthritidis ſcorbuticæ caſum, alii ferè nulli occurrerunt.

October mixtâ pluviis frequentibus ſerenitate paucâ acceſſit, ac quatriduum hâc ratione proceſſit. Quintum ſerenum & amœnum totum, ſextus totus undoſus ſecutus; Sed ſeptimus & ſequentes ad uſque menſis finem ſexto ſerenitate penê pares, præter nonum & ejus ſequaces cum ſudo Borea ſpirante frigidulos, 13um roridum, 17mum imbre madentem, 24tum, 27mum & 28vum pluvias nonnullas ſpargentes, 29num verò & 30mum ſicque ultimum Cæciam, frigoris intenſioris authorem aſcſcendo horridos, in procellam tandem valde impetuoſam primâ *Novembris* degenerantem; Verum ſecundo & tertio paululum deſævientem. Quartus & quintus tranquilliores fuerunt ac ſereniores rigidi tamen adhuc, ſextus manè nebuloſus, poſtea præcedentibus ſimilis, ſeptimus frigidus ac nubiloſus, octavus ad ſequens uſque manè nimboſus, ex quo ſerenior 9nus 10mus primam tulit glaciem ad noctem uſque 12mi durantem, pluviâ ſubſequentium 13tii & 14ti rurſus liquatam. Quos 15to ſudum admodum gratum cum æſtivâ amœnitate quaſi certans, ſed ephemerum excepit. Ab illâ brevi ſerenitate matutinis & veſpertinis pluviis, in procellam 17mo exæſtuavit horrendam 18vo quidem deſinentem, ſed hujus & ſequentium antemeridianum cum pomeridiano, pluvias inter & turbidum, ſiccum tamen cœlum partiendo ad 25. uſque, ſi 21mum ſerenum totum & amœnum excluſeris, & 25tum ſequentes duos boreali ſudo commendabiles. Tandem 18vus Divo Simoni Judæ dicatus frigidus & turbidus, 29nus pluviis horridis mixtus, 30mus demum ſerenus denuo totus, ſed Borea paulò acrius ſpirante gelidus agmen dierum Novembris clauſit. Succeſſit December primo die rigorem præcedentis primâ nive ſparsâ temperans, at ſecundò gelu redintegrans, ſequentibus cum nive pluvias alternavit ad 11mum uſque, qui Cauro aſpirante raro gelicidio gelu ſatis intenſum ſubſtituit, cui ſequens nivem rurſus ſubmiſit, atque huic, Boreâ

Cauro ſuccedente ſequentes duo gelu prius moderatum, decimoſexto in rigidum valde degenerans, decimoſeptimo nive copioſâ paulò temperatius, decimooctavo vero & Vigeſimo magis, accedente copioſa nive, invaleſcens, Vigeſimoprimo rurſus, vento remittente ac nive repedante, miteſcens. Triduum ſequens mitius adhuc, vegeſimotertio pluvias immiſcuit ad veſperam uſque vigeſimiquarti ſereniorem at gelidiorem, ſubſequente quatriduano vehementi gelu, vigeſimonono demum remittente ac poſt nebulam toto die trigeſimo cœlum obſcurantem; trigeſimoprimo verò diſcuſsâ nebulâ ſudo redintegrato ſimulque gelu reddente, ultimum hoc trimeſtre ſicque totum annum 1697. terminante.

Morbi hoc ultimo trimeſtri paulò quam præcedentibus frequentiores fuerunt, ob Ætheris & aëris nunc ſereni, nunc turbidi, nunc ſicci nunc humidi ac pluvioſi, nunc tranquilli nunc turbulenti & procelloſi, nunc temperati ac remiſſi nunc gelidi ac horridi, variè invicem alternantis, ſicque pro diverſitate conſtitutionis ſuæ, humorum quoque diatheſin & craſin, communicatis tum per inſpirationem, tum per ambientes, & poros corporis ſubeuntes variorum tam Ætheris, quàm aëris miaſmatum particulas, diverſis fortè ut formis ſic qualitatibus inſtructas diverſimode moventibus, alterantibus, ac ad varias ebullitiones, orgaſmos, metaſtaſes, quandoque ſed raro in melius, ſæpiùs in pejus diſponentibus atomis, mutantis. Hinc exati diverſo tempore diverſi morbi Medicorum animos & curas exercuerunt. Interquos potiores fuerunt febres variæ tum intermittentes tum continuæ, hasque inter nonnullæ etiam malignæ, exanthematis quoque variis, purpura, morbillis & variolis ſtipatæ, non tamen adeò frequentes ut Epidemicarum nomen juſto titulo mererentur; præterea Catarrhales, tuſſi, vertigine, odontalgiis, inflammationibus gutturis & tonſillarum, uvulæ laxationibus, anginâ, ſuffocationibus, hypochondriacas imitantibus, præcordiorũ oppresſionibus ſcorbuto familiaribus, comitatæ, arthriticæ, pleuriticæ, nephriticæ, colicæ paſſiones, Epilepſiæ ſed raræ, ut & paralyſes tam particulares quàm univerſales, apoplexiæ & has inter quædam funeſtæ & lethales.

Conſtitutio Epidemica Berolinenſis Anno 1698.
Dn. Doct. GUSTAVI CASIMIRI GAHRLIEP *von der Mühlen*.

PRimum menſis Januarii ſt. Greg. biduum ſerenum ac gelidum remiſſius excepit degelaſcens ac pluvioſum ſex dierum intervallum. Nono temperato diei, decimus ſucceſſit frigidus paucâ nive caneſcens dies, triduo turbido in Boream tandem, ſatis vehementer exæſtuantem, deſpumante comitatus ac altero triduo mitiori nivibus, nebula ac pluviis exparte interpolato exceptus. Inde ingraveſcens paulatim gelu vulturno Boreæ ſuccedente vigeſimo menſis die, octiduum continuavit, poſtea mitiùs aliquanto actum ac nives glaciei deliqueſcenti interſperſæ, donec

repe-

repedante unâ cum Aquilone, ultimis hujus primi menſis ac quatuor Februarii diebus graviori gelu ſerenius cœlum illuxit; mox verò rurſus remittente, ac in pluvias nivi mixtas fatiſcente obſcurum æther ad decimum ſeptimum uſque penitus degelantem perdurans. Inde gelu Euro flante paulatim denuo vires reſumere cœpit, ac ſuccedente Aquilone, & Aquiloni tandem Aparctiâ, huic vere rurſus Euro, validè inſurgente paucis tantem intermixtis nivibus ac paucioribus blandis remiſſionibus ad finem uſque Februarii & ſequentis Martii nonum continuavit. Tunc verna de die amœnitas, ſereno æthere ridens, Auſtro aſpirante advecta, abblandiri quatriduum viſa eſt, noctibus interea adhuc gelidis ſub ſecuturum, Boreâ priſtinam recuperante ſedem, gelu minantibus, Euroque Boreæ ſuccedente æther, unico vigeſimoſeptimo ſereno ac temperato die excepto, ad trigeſimum uſque, primum Paſchatis Gregoriani die feſtum turbantibus, qui ipſe â nocte gelidâ, reductâ aliquali temperie. ſequentem medium feſti ac ultimum menſis ut & trimeſtris hujus primi diem ſudo ac ſereno aëre beavit.

Morbos primum hoc trimeſtre, præter ſcorbutum indigenam pro variâ aëris mutatione varios exhibuit, quos inter febres tam intermittentes, quam continuæ, eæque ardentes ſatis frequentes ac quaſi epidemicæ, malignæ quoque nonnullæ variolis, præſertim confluentibus, uti dicuntur conſpicuæ eminuêre valdè nonnullis infeſtæ ac periculoſæ, pleuritides hiſque affines affectus, peripneumoniæ hæmoptoë nonnunquam comitatæ, & catarrhales, variis defluxionibus moleſtæ: tuſſes contumaces, aſthmaticæ quandoque & ſuffocativæ, Arthritides vagæ, hypochondriacæ, Colicæ, Nephriticæ paſſiones & Hyſtericæ, ſed hæ poſteriores prioribus rariores.

Aprilis primus ſecundi trimeſtris, feſtique prædicti Paſchatis poſtremus dies æſtivum manè æmulatus ſudum â meridie primo tonitru ſat gravis frigore animos amœnitate ac feſtivitate diei in hortos & campos prolectorum, atque ludis & Genio indulgentium validè perculit, ſubſequentibus hunc primum pluribus ad 28. uſque Martii continuit ſerenis ac amœnis diebus, noctibus interea gelidis intercalatis, prima fronte abblandientibus, mutatâ verò vigeſimaoctavâ ſparcis totâ die pluviolis facie variam, ut plurimum turbidam, horridam ac inamœnam Aprili genuinam induit.

Quam etiam primus Maij retinuit & paucis interſertis ſudis, ut 2. 5. 10. 17. 23. ad 27um uſque continuavit, qui vigeſimusſeptimus vernâ temperie ac ſerenitate acceptus, cum ſequentibus nativam huic menſi gratiam redintegravit.

Eademque ſequentem Junium, (octavo ſolum excepto, Cauro nimirum æmœnitatem præcedentium pluviis interſparſis turbante, ac duodecima cum ſucceſſore decimoquarto in turbidum & undoſum degenerante) ſerenis ac amœnis, nec niſi pauciſſimis nonnunquam ventis ac pluviolis paululum exaſperatis, ad ipſum uſque finem commendavit.

Secundum hoc trimeſtre cœli benignioris ac ſtabilioris favore morborum quoque ratione mitiùs aliquantò prio-

priori egit: præter enim ſcorbuticos quoſdam affectus, febres, catharrhales quoque nonnullas ſparſim infeſtantes, acutas & ardentes paucas, malignas raras morbillis ſubinde ſociatas, hypochondriacas nonnullas paſſiones, pleuritides pauciſſimas, aſthmata cardialgias ac cephalæas, vix alios produxit.

Julius, præcedentis Junii ſudum continuando, huic ad decimumtertium uſque duranti pluvioſum & quandoque nimboſum ac ſubfrigidum triduum ſuccenturiavit cui triduum rurſus ſerenum ac gratum ſucceſſit, â biduo turbidiori paulò & inconſtanti, vento ac pluviis ſubinde interpellato, exceptum recuperatâ tamen priſtinâ amœnitate, uno forte alterove paululùm de generantibus ac pluvias nonnullas aſpergentibus, ad trigeſimumprimum uſque, adeoque ultimum menſis continuavit.

Auguſtus mox ab ingreſſu procellâ turbatus, ſeveriorem paulò frontem induit, ac quinto ſolúm ſudo & temperato, ut & decimo inter ſerenum antemeridianum ac pluvioſum & tonitru fragoſo horridum pomeridianum penſum ſuum partiente, nec non vigeſimumoctavum æſtivam adhuc amœnitatem redolente, paucisque aliis pauló mitioribus exceptis, totus varius, turbidus, frigidus, pluvioſus & nimboſus fuit, unico poſtremo trigeſimo primo ſereno & amœno gratiæ priſtinæ factam quaſi jacturam quadantenus reparante, ac

Subſequenti Septembri conſervandam tradente, qui eam ſeptimo, octavo & nono â tonitru nocturno frigidis & plurimùm pluvioſis, tanquam triduo de generi decimoquinto, decimoſexto & decimoſeptimo turbido rurſus & frigido triduo, ut & vigeſimo primo & vigeſimo ſecundo ejuſdem farinæ, biduo excluſis, ad vigeſimum quartum uſque ſervavit intemeratam; donec autumni tempeſtuoſæ & inconſtanti indoli cedens horridiorem ac tempeſtuoſam aſſumſit lavam.

Morbi hoc tertio trimeſtri vario & mutabili frequentiores paulò quam ſecundo fuerunt, febres præſertim tam benignæ quam malignæ, ſymptomatis varii generis ſtipatæ, rariùs intermittentes, ſæpiùs continuæ & ardentes, Catarrhales quoque & pleuriticæ in hecticam & phthiſin proclives, malignæ quoque, aphthis, quandoque purpurâ, nonnunquam morbillis, frequentius variolis, raro petechiis, ſæpius infames, lethales quoque & epidemicæ graſſantes, & has præter Cephalalgiæ, Cardialgiæ, aſthmata, arthritides ſtatæ & vagæ intercurentes.

Octobar ultimi trimeſtris primus detractâ anteceſſori ſuo horrida, quam ſub exordio ſumſerat, larvâ, gratiori vultu ſcenam ingreſſus, Sexto die æſtivæ amœnitatis perſonam ad 16tum uſque ſerenâ & exporrectâ fronte egit. Exinde paulò auſterior nubiloſo ut plurimùm ac ventoſo cœlo varius, vigeſimo ſexto & vigeſimoſeptimo biduo ſereno præmiſſo, vigeſimooctavo, primam ſparſit nivem, mox in pluviam poſtea fatiscentem, nocte ſuccedente gelidâ, prinam à ſude gelaſcente exceptam tulit, cui biduum ſucceſſit amœnum ac temperatum, ſubſequente turbido manè cœlo trigeſimo primo in pluvias tonitru hoc tempore inſolito comitatas, circa noctem deficiens.

No-

November initio inconſtans, mox Euro flante ſerenior gelu induxit, remisſius quidem primò nebulis ſubinde intermixtis, circa quam tamen Aquilone irruente ſatis rigidum; Nivem copioſam valdè præter expectationem Cauro ſufflante in horridum & intenſum gelu quinque dies durans erupit: decimoſexto tamen deſæviens noctu remittere ac ſubſequente decimo ſuptimo ſudo penitus degelare cœpit. Inde rurſus inſtabilis, nunc turbido cœlo aſperior, nunc ſereno temperatior, poſt nives vigeſimotertio denuò ſparſas, vigeſimoquarto gelu ſatis intenſum redintegravit, ac ad finem prope menſis continuavit, poſtremo menſis die Libanoto aſpirante, degelaſcens.

December â primo ad octavum paulo gelidiorem, varius pluvioſus ac nimboſus, ab octavo ad decimumquartum gelu ſed interſperſis, ut ut raris nivibus mite ac temperatum induxit, â decimoquarto præcedentibus algidiore varium aſperum, ventis ſubinde ac nimbis horridum cœlum ad finem usque menſis continuavit, tandemque circa veſperam trigeſimi primi, adeoque ultimi hujus menſis & anni diei, ſenis tonitru,hoc anni tempore planè inſoliti ac portentoſi, pluribusque funeſti fragoribus Anno huic 1698. valedixit.

Morbi hoc trimeſtri præter febres quasdam continua ardentes, ab omni malignitate haud vacuas, purpurâ & morbillis eam prodentibus, catarrhales ſatis frequentes, tusſi contumaci & ferina, catarrhis & deffluxionibus ſcorbuticis debitâ, valdè infeſtæ & moleſtæ fuerunt, variæ, inconſtanti horridæ ac immiti cœli conſtitutioni natales ſuos debentes. Præterea arthritides vagæ, præſertim ſcorbuticæ, pleuritides, diarrhoeæ & lienteriæ frequentes, dyſenteriæ tamen raræ, pro proventu prunorum hoc autumno valdè uberi, Cartialgiæ, & hæmoptoës nonnullæ. Sub fine tandem & ſoporoſi ac comatoſi nonnulli affectus, quibusdam letales, eidem frigidæ ac humidæ aëris intemperie hâc hyeme prædominanti, omni procul dubio imputandi.

Conſtitutio Epidemica Sangallenſis, finis Anni 1696. *& principii* 1697.

Dn. Doct. SYLVESTRI SAMUELIS ANHORNII, *de Hartviſs.*

VIx Dyſenteria æſtiva graſſari deſiit, autumnus ſucceſſit, ventis Auſtrinis die nocteque ſpirantibus, uvis fructibusque maturandis caoptatus, infantibus verò in hoc fatalis, dum inſolito tepore diurno atque nocturno, ad turgeſcentiam motus ſanguis puerorum tenerior, morbillos variolasque excluſit, quas perpaucis effugiſſe datum fuit. fuerunt, qui febre continuâ cum inquietudine, deliriis, & multis deterioris notæ ſymptomatibus ad ſeptimum diem dubiè agitati, exhibitis ex aq. ulmar. CC. Citrat. ac diaphoreticis temperatis ex Magiſt. antimon. diaph. CC. ph. ppt. & unicorn. foſſili, per ſudorem vel hæmorrhagiam ſubſequuta criſi con-

convaluerunt. Plures vix ac auræ liberiori commiſſi, inſuper morbillis, hosque adhuc excipientibus variolis correpti fuerunt. Declinante autumno, & æſtu remittente, mixtim graſſari cœperunt febres & Variolæ, plurimum tamen morbilli. Menſe Novembri & Decembris initio varia fuit cæli facies, tempeſtas aquilonia, nebuloſa, pluvioſa, frigidior, morbillos qui vix ſuperârunt, jam cum variolis colluctavere, febricitantes viſi non ſunt, & morbilli per pauci, Variolæ ſolæ, candidâ veſte terrâ tectâ, magis magisque propullârunt. Fuerunt autem optimæ indolis, citò erumpentes, rubræ, molles, faſtigiatæ, diſtinctæ, citò maturæ, nec foveas relinquentes.

Deterior ſors fuit illorum, qui ſerius, non quidem mutatâ tempeſtate, in princio Anni 1697. iisdem decubuêre. In plurimis copioſiores ac confluentes viſæ ſunt. Multi cum febre intenſæ, convulſionibus, ventris meteoriſmo & dolore intenſo, ac alvo conſtipatiſſima, puſtulis tandem violaceis, lividis, nigris notati interiêrunt. Id verò eſt quod notari meretur, non alios præter lanionum infantes, & quidem trinos quandoque, & binos unâ in domo (ceu quòd ſordibus & ſqualore ex pellibus ad exſiccandum expoſitis, cruore & carne præ aliis ſordeſcant illorum domus vel quod minus ac alii curam infantum habere poſſint) hocventris meteoriſmo petechiisque lividis fuiſſe correptos, atque ſublatos. Si quando in aliis etiam domibus variolæ bonæ notæ, tres, quatuorve hujuſmodi maculas interſperſos habuerunt, Mox ille lanceola parumper ſcarificatæ, digeſtivo ſuppuratæ, & ad ſeparationem eſcharæ perductæ fuerunt, hâc tandem ſeparatâ, vovea illa nunquam non iſtar fonticuli nunc latior nunc profundior relicta novâ, carne expleta atque conſolidata fuit.

Inter adultos hoc hyemis decurſu, quamvis omnia frigore horruerint, nihil epidemii obſervatum eſt.

Ver vario ingruit cœlo, æſtum ſubitaneum pluviæ repentinæ cum ventis ſeptentrionalibus exceperunt. Diſcordiæ acceſſerunt à Vicinis commotæ, quæ cruentum nonnullis excidium minitari viſæ ſunt: Inter ſexum muliebrem hoc terrore perculſum crebri abortus conſpiciebantur. Nonnullis tempeſtiva Venæſectio & inſtituti ſudores cum Bezoardicis quæ Sanguinis coagulum tollunt, bono auxilio fuerunt. Nati abhinc infantes multi convulſionibus occubuerunt. Viri verò inſuetas horrido imbribus cœlo excubias diu noctuque ſtrenuè agentes, omnem tempeſtatem innoxie tolerarunt. Perpaucos tuſſis prævia corripuit.

Æſtas & autumnus ex frequentibus quamvis pluviis injucundi, in ſalubres non adeò fuerunt.

Menſe Septembri Apoplexia nonnullos corripuit.

Fœmina provectiori ætatis ex paralyſi lateris dextri; præmiſſo vomitorio, ſudoriferis atque ſpecificis in- & externis apoplecticis uſitatis, intra triduum convaluit.

In alia Nobilis Familiæ Matrona, Paralyſis manûs dextræ cum interceptâ bihorium loquela, aquis ant-apoplecticis, frictionibus, ſudoriferis &c. reſtituta fuit.

Vir Septuagenario major, Reipl.

Se-

ſenator, recidivam paſſu, ex inſtituto vomitu loquelam ſtatim temperavit, at paralyticus in latere ſiniſtro permanet, dum per phlogoſes & ſtragulas ferendi impotentiam, propter tumorem ſenſumque hepatis exquiſitum, ad ſudorem ſe componere hactenus non voluit: Qui tamen præterito anno, Toto latere paralyticus, ſudoribus quotidie inſtitutis, integrè convaluit. Interim hepatis inflammationi convenientibus, in & externis proſpicitur, inter quæ emplaſtrum Norinbergenſe impoſitum, ceu præſentiſſimum ſibi Paregoricum, ſummè extollit. Fotus etiam particulares cum decocto herbarum, non ſine levamine inſtituuntur.

Alius Saxagenarius inter pocula ſenſu motuque privatus concidit, cum ſtertore Spiritum duxit, in manu nullus, pede verò aliqualis motus reſtabat, concitato ſyrupo Emetico vomitu, & deinceps in uſum vocatis frictionibus, lotionibus aliisque uſitatis ant-apoplecticis, paucas intra hebdomadas in priſtinum rediit.

Neogamus diſſolutè vivens, dum in templo Sacris intereſſet, ſubitò expalluit, concidit, & ἄφωνος domum deportatur, per hypocauſtum tractus varieque agitatus, ubique elanguidus movere ne digitum voluit, pulſus fuit tardus & debilis, externa frigebant, jacuit ſtertens à nona matutina ad primam, ſine ſenſu & motu, ingeſta difficulter deglutiit, ego acceſitus ex uno cochleari ſyrupy Emet. porrexi gr. iij. art. Emet. Operatio demùm poſt bihorium ſucceſſit. Phlegmata porracea frequenti vomitu reddidit; Sudore toto corpore diffluxit, Sanguis è naribus protruſus eſt, ſicque corporis motus, linguæ ac rationis uſus paulatim redierunt.

Infelicior ſors fuit Puellæ aliâs præcæteris venuſtæ, quæ novindecim annos nata menſes nunquam vidit. Hinc ſenſim ex palluit, macilentior, triſtior & difficilis ad motum evaſit, ſcabie vexata, unguenta Tartarea cum Mercurio præcipitato adhibuit, tempeſtate frigidiore pluvioſâ, veſtibus malè munita è domo exiens frigori pluviisque pro expediendis negotiis in cautè ſe credidit, poſt horam domum deportatur ἄφωνος ſenſu motuque privata ſterſtens, & Apoplectica, crebroque vomendi tentata Conatu. Vicinus vocatur Chirurgus, qui venam ipſe ſecati. Sanguis non niſi guttatim prodiit; Dantur ſpiritus Ceraſorum, aqua Vitæ naribus Spirituoſa admovetur: Capiti imponitur aq. Reginæ Hungariæ, interim ego advocatus Syrupum Emeticum proprinari jubeo, quem vix medium deglutiit; dum exſpectatur operatio, accedunt convulſiones, quæ miſeræ circa veſperam finem vitæ faciunt.

Conſtitutio Epidemica Poſonienſis
Annorum M DC XCV. M DC XCVI. M DC XCVII.
Dn. D. Caroli Raygeri.

QUuantum interſit Medico noſſe & obſervare aëris conſtitutionem ac inde reſultantes morbos, jam ſuo tempore agnovit graviterque in-

culcavit Hippocrates, dum ita librum ſuum de Aer. Aqv. & Loc. auſpicatur. *Quicunq; artem Medicam integrè aſſequi velit, primum quidem temporum, anni rationem habere debet, quantum potentia quodlibet eorum valeat. Non enim ſimile quicquam in illis exiſtit, verum differunt invicem propter varias, quæ in illis fiunt, mutationes.* Hinc qui morbi ſingulis anni temporibus proprii qualesque fiant in illis mutationes, tam prolixè tota deſcribit Sectione III. Aphoriſmorum. Nec dubitavit Galenus τὸ θεῖον in morbis ambientis nos aëris conſtitutionem appellare, quam quidem ſententiam fuſius examinat & pertractat *Celeberrimus D. D. Melchior Sebiz p. m. in Diſſertatione ſua de eo quod Divinum eſt in morbis.* Sane rem tam ſalutarem reique medieæ ſummoperè proficuam jam pridem mecum animo revolens, ſtatim ac manum praxi admovi, conſtitui ſingulas aëris & temporum vices indeque exortorum morborum generationes & mutationes diligenter obſervare, annuatim colligere ac Endemiis & Epidemiis meis Hungariæ, cum tempore prodituris inſerere. Id cum etiam à XXV. annis ſcilicet ad annum usq; 1695. pro meis uſibus præſtitiſſem, communicatur mihi à Perilluſtri ac Magnifico Domino Præſide laudatisſimum ſuum inſtitutum, quo voluit, ut, qualis in diverſis Regionibus & provinciis fueris aëris conſtituto Epidemica, obſervaretur, & quotannis Ephemeridibus curioſis infereretur. Quo intellecto ſubſtiti in privato ſtudio, & quæ ab illo tempore hac in materia à me obſervata atque annotata in publicum contribuere decrevi, modò initium facturus ab.

Anno M. DC. XCV.

Cujus conſtitutio hic Poſonii in Hungaria fuit talis.

HYems rigidiſſima, nix plurima, gelu in Martium usque durans. Frigus immediate poſt ſolſtitium incepit, & toto Januario ſine remiſſione continuavit, nives cecidere ſupra nives, gelu ſupra gelu. Nec mitior Februarius ipſeque Martius adhuc frigore & gelu horridus.

Menſe Jan. plurimos obſervavi ex caſtris redeuntes colica laboraſſe convulſiva, absq; dubio ex febribus autumnalibus, partim non bene curatis, partim malè circa ſolſtitium hybernum judicatis. Raro quartana ſcilicet febris ut ut tractetur, recedit, quin vel hæmorrhagiam narium, vel laterum duritiem, vel pedum tumorem œdematoſum, vel languorem & dolorem artuum, ſæpiſſimè verò Colicam convulſivam poſt ſe relinquat. Menſe Februario & Martio graſſabatur quoddam genus febrium cum latente malignitate. Imponebat plurimis Catarrhus cum dolore capitis gravativo, febricula lenta, tuſſi ſicca, coryza vehementi invadens : mox nona vel nonnunquam undecima demum poſt primam invaſionem die exaſperari cœpit morbus, & graviora reddi ſymptomata; acceſſere enim vigiliæ, deliria

iria, nonnunquam ipſæ petechiæ, ſubſequente morte. Servati autem omnes qui non tantum alexipharmaca ab intio adhibuere, ſed & ea usque ad nonum vel decimum diem continuavere.

Ab æquinoctio Vernali usque ad ſolſtitium æſtivum tempus varium, mox frigidum, mox calidum, modo pluvioſum, modo ſerenum. Initium Aprilis adhuc brumale, circa medium verò & finem calor prope æſtivus. Succeſſit Majus pluviis mixtus, cum frigore & calore alternante. Prima & ſecunda dies Junii ventis turbida, tertia ſerenari de nocte cœpit cœlum cum pruina matutina valde noxia, id quod apud nos valdè rarum, & vix à ſeculo obſerùatum, Segetibus nihil nocuit hoc gelu matutinum, nec deſtructæ vineæ, præterquam illæ quæ verſus plagam occidentalem ſitæ; quarta Jun. iterum pruina ſed plane innocua. Septima ros mane cecidit purpurei coloris, obſervatus in foliis arborum & vitium, ut & hominum in vineis laborantium linteaminibus, in quibus, (pro ut ego obſervavi) exactè referebat colorem maculorum exſucco mororum aut ceraſorum. Circa id tempus morbi fuere nulli, ut plerumque fieri ſolet menſe Junio, febres quidem comparebant tertianæ, ſed adeò mites, ut etiam in quam plurimis poſt tertium vel quartum paroxyſmum ſine medicamentis aut ſola purgatione & venæ ſectione adhibita ceſſaverint. Variolis quoque corripiebantur parvuli parvulæque, ſed & illæ cum nullis feris aut gravioribus ſymptomatibus, hinc omnes ſervati, qui non incuria neglecti aut minus rite, prout à plebe quandoque fieri ſolet, tractati fuere.

Succeſſit æſtas plus frigida quam calida, magis humida quam ſicca: Finis tamen Junii & initium Julii gaudebant aliqua ſerenitate, mox nubibus exaſperatum cœlum & largiſſimam aliquod diebus effudit pluviam, unde intumeſcens Danubius litora ſupergreſſus longe lateque ſe per prata & agros diffudit cum maximo damno ruricolarum, tam fœniſecum quam meſſorum. Rediit ſub initium Augusti calor, isque intenſiſſimus, ſed ultra ſeptem vel novem dies non perdurans, inſequentibus pluviis usque ad Octobrem. Inter iſtas tam varias mutationes vix tamen aliquid morborum obſervatum; niſi quod in Septembri plurimi infantes, adulti non item, correpti fuerint Dyſenteria, iiſq; fermè omnes lactanes; credo ex lympha plus juſto acriori ad inteſtina delata illaq; lædente, Errorem quippe illi in eſu fructuum horæorum non committere poterant, nec commiſere nutrices ſedulo examinatæ & obſervatæ, paucisſimi tamen periere, ſed omnes convenienter Clyſteriis, imprimis ex lacte & decocto capitis vervecini tractati, convaluere.

Poſt æquinoctium, qui ſecutus Autumnus, fermè totus fuit pluvioſus, October ſubinde ſerenus, November inæqualis, jam ad hyemem inclinans, & prout reliquum Decembris usq; ad Solſtium, frigidus cum floccis nivium & creberrimis pluviis. Hinc vinum nec quantitate nec qualitate laudabile crevit, Circa initium Octobris frequenter hinc inde in civitate comparuere febres erraticæ nullum typum ſervantes, invadebant propè omnes cum frigore aliquando

trium horarum, inſequente calore ultra horas 15. durante, poſt apyrexiam aliquot ſaltem interjectis horis nova febris affligebat. Memini me habuiſſe quendam in quo calor ultra 48. horas duravit, cum terribili capitis dolore, ſiti vehementi, ſqualore linguæ & faucium, ſummaq; virium debilate, ita ut febrim continuam fore mutuerim, tamen poſt venæſectionem remiſit calor morbusque in melius mutatus. In alia Illuſtriſſima perſona ſimilem protractionem paroxyſmi primi notavi, ſimiliter poſt venæſectionem remittentem & intermittentem, ſed tertia die redeuntem, hinc propinatus cortex Peruvianus in aqua cichorii alvum movit, id quod nunquam in aliis, auſim dicere millenis, cui corticem hunc exhibui, factum obſervavi: Credidi prima vice fortuitò factum, turgente forte & ad exitum par ſe tendente materia vitioſa in corpore, ſed & poſt ſecundam imò etiam poſt tertiam exhibitionem idem factum, movit autem alvum ſemper ſexies, ſepties ſine nauſea. Alius pariter febri corripiebatur levi ab initio & cito remittente. Tertia die media nocte in lecto ſuo dormientem horribile invaſit frigus trium vel quatuor horarum ſpatio, ſubſequente calore in alteram noctem perdurante, cum pedis dextri ingenti dolore, accepit ſudoriferum, unde optime ſudavit, moxque apparuit ingens rubedo & inflammatio in pede dolente, factumque Eryſipelas, quod facile, convenientibus remediis tractatum, ſublatum eſt.

Annus M. DC. XCVI.

Juraſſet quiſpiam permutata fuiſſe tempora; Præteritam æſtatem fuiſſe Brumam nunc autem æſtatis vicem obire hyemem, usque adeò in Bruma nihil brumale & in frigidiſſimis alias menſibus, nullum frigus, nullum gelu, nullæ nives, breviter hyems fuit clementiſſima. Januarius aliquo modo ventis turbidus, nebuloſus, pluvioſus. Februarius quaſi totus ſerenus, ſiccus, ſine notabili frigore, niſi matutino tempore, ubi aura parum frigidiſcula, mox ſurgente ſole temperata. Huic ad æquinoctium uſque plane ſimilis Martius, niſi quod parum ventoſior, hinc etiam ſalubrior. Nam totis hiſce menſibus vix præter catarrhos aliquid notabile occurit in Medicina. Poſt æquinoctium verò & aër & morbi cœpere mutari. In fine quippe Martii longè majora frigora, major cœli inclementia, de nocte gelu & nives, minus tamen durabiles, ſed,in pluvias ferme continuas de die abeuntes. Nec mitior Aprilis ſua natura variabilis, ſub finem tamen ſiccior. Meliora tempora ſperabantur ſub gemellis, ſed & Majus ipſe cum initio Junii uſque ad ſolſtitium valdè inæqualis. Nunc grata & vernalia ſerenatum pollicebatur cœlum, tempora, mox atris iterum inhorruit nubibus, tempusque reddidit turbato aëre frigidisque pluviis minus vernale, minus majale. Hinc non mirum, cum Ver ſimile factum fuerit hyemi, non vernales ſed hyemales fuiſſe exortas ægritudines.

Nam quas in hyemem relegavit pleuritides *Hippocrates III. Aphor.* 23. eas

23 eas circa hæç tempora deprehendere licuit valde frequentes. Inter has imprimis notabilis fuit illa cujuſdam Generalis quartiriorum Magiſtri (ut communiter vocatur) maligna feriſque comitata ſymptomatibus. Exceſſerat ille multum in vino & commeſſationibus tempore Bacchanaliorum, hinc catharrhum aquiſivit cum tuſſi vehementi & lateris puncturis. Apertâ venâ, ut ſit purgationem, quam tamen vocatus Medicus diſvaſit. Ille autem reluctans conſuetum ſibi ſumpſit laxativum, unde ſibi videbatur melius valere; ſed mox ſequenti nocte omnia in deterius, aucta in ſummo gradu febris, acceſſit furibundum delirum, ſputum craſſum, crudum, ſanguineum, idque perpaucum, quæ omnia extrema minabantur; Vocatus ego, exhibui ſudoriferum, juſſi applicari veſicatoria, dedi oleum lini, ſic remiſere ſymptomata, illeque ex lethi faucibus eruptus ad caſtra perrexit. In majo notavi in nonnullis febres malignas, cum exanthematibus, minimè tamen funeſtas, niſi in duabus perſonis, in ſervo quodam qui illa pro morbillis habuit, nec aliud niſi myrrham & ſemen napi accepit hinc accedentibus gravioribus ſymptomatibus exſpiravit. Altera erat puerpera quæ febrim lacteam aut puerperalem eſſe credens, neglectis alexipharmacis ſolum potum aquæ chamæ pythios cum ſaccharo adhibuit, noſtris puerperis in hoc caſu conſuetum, tandem conſpectu exanthematum hinc inde erumpentium perterrita Medicum vocavit quidem, ſed nimis tarde, accedente enim diarrhœa, delirio, & tandem convulſione, mortua.

Jam ad æſtatem devenio, in qua menſe Julio & Auguſto ſubinde calor, intenſus nonnunquam, ſed rarò durans, intermixtis ſubinde pluviis frigidis usque in medium ſeptembrem. Notabiles erant menſe Auguſto *D*yſenteriæ in infantibus lactantibus & ablactatis, plane ut ante annum, valde frequentes, ſed ut plurimum funeſtæ, ſtatim enim poſt unam vel alteram dejectionem comparuit ſanguis, mox extrema debilitas & mors, pauciſſimi ad decimum diem ſervati; qui tamen mortui; Adultiores facilius curabantur. Valde inſuper contagioſa fuit iſta dyſenteria, nam facile corripiebat adſtantes & infantibus miniſtrantes, ex quibus tamen nulli obiere. Credo malignitatis hanc lucem non fuiſſe expertem, quæ quidem tenellulis mortem intulit ob nimiam teneram conſtitutionem, in adultis autem ita vim exerere nequivit, ſed facile fuit ſuppreſſa.

Tandem in Autumno comparuit æſtas. Scilicet ab æquinoctio uſque ad Decembrem, per totum Octobrem & Nov. ſerenitas, cum frigidiuſcula tamen aura matutina, hinc præter ſpem etiam melius crevit vinum quam ante annum, non tamen in abundantia aut illa bonitate prout alias apud nos fieri ſolet. In Decembri mutatus aër tempusque redditum turbidum ventis, nebulis atque pluviis, duodecima cecidit nix alta, quam ita ſolidavit ſubſequens rigidiſſimum frigus, ut ſupercadentibus conſequenter aliis nivibus, prima manſerit usque in Aprilem ſequentis Anni. Morbi circa hoc tempus nulli notabiles. Hinc progredior ad.

Annum

Annum. M. DC. XCVII.

HUjus initium fuit ſicut finis præteriti. Scilicet à ſolſtitio hyemali usque ad æquinoctium vernale, frigus acerrimum ſine remiſſione, congelatus Danubius ſtatim in Januario, manſitque pons iſte glacialis ultra octo ſeptimanas firmus & conſtans, quod alias valdè rarum apud nos. Fuit inſuper hoc memorabile, quod ſub denſiſſimis pariter ac profundiſſimis nivibus terra ſemper manſerit, aperta, ita ut, remotis illis, hæc non aliter ac in vere fodi potuerit. Periere & computruere ſub hac mole nivium, fere omnes ſegetes & olera hortenſia, frigus hyemale alias tolerantia, quæ, liquefactis nivibus, non aliter ac mucago quædam viridis terræ incubabant, ac in lutum reſolvebantur, non levi inſequente imprimis frumenti penuria. Cæterum quod *Hippocrates* III. *Aphr.* 7. dicit, Magnis ſiccitatibus fieri morbos acutos, hoc vice verſa hiſce temporibus meliori jure dici potuiſſet, de magnis frigoribus. Iisdemque durantibus circa finem februarii, febres acutæ malignæ per totam graſſabantur civitatem. Invadebant plerosque leviſſimo rigore ſuccedente calore non adeo forti & quandoque iterum remittente primis diebus, mox circa quartum vel ſextum diem augeri cœpit calor, & notæ hinc inde in ſuperficie cutis apparuere malignitatis. Pulſus ab initio valde erant ſanorum ſimlis, ut & urinæ, ſed ubi calor auctus rubicunda inſtar ſanguinis factæ; Deliria circa nonum vel decimum demum diem comparuere, in quibusdam vehementia & ad decimum ſeptimum uſque durantia, in quibusdam remiſſiora & breviora; Maculæ erant parvæ inſtar morſus pulicum, obſcure purpuraſcentes, circa decimum octavum aut etiam circa vigeſimum primum diſparentes. Non valde lethales erant hæ febres, ſed ſupra modum contagioſæ (quod alias non ſemper fieri ſolet) nam in aliquot ædibus ne unum omiſit, quem non corripuiſſet, rarò in una aut altera perſona ceſſavit. Duravit hæc lues in Majum usque ubi incaleſcente aëre remiſit.

Hyemem excepit Ver, ſed & hujus initia adhuc ſatis ventis & nivibus turbida. Succeſſit Aprilis totus ſerenus, ſiccus, absque pluviis cum calore pro tempore inſolito. Majus variabilis, nunc calidus, nunc frigidus, mox ſerenus, iterum pluvioſus, talis etiam totus Junius. Circa hæc tempora vix ullus notabilis occurrit morbus, ceſſantibus etiam ut ſupra dictum febribus malignis.

Æſtas fermè prioris anni æſtati ſimilis, mediocriter calida, & matutinis horis ſubinde frigida, vigeſima nona Auguſti, trigeſima & trigeſima prima mane prinæ fuerunt, ſed plane innocuæ, noſtrates appellant *ein VVaſſer Reiff*, id quod tamen apud nos inſolitum, ubi tales pruinæ rarò ante feſtum S. Michaelis obſervantur. Hoc tempore frequentes erant Icteri, qui flavedine ſua plurimos deformabant. Sentiebant, qui corripiebantur, aliquam cordis compreſſionem, nauſeam, anorexiam, & non raro vomitum, mox flavo colore toto corpore perfun-

fundebantur, ſed qua velocitate venit eadem iterum abivit. Poſt unum vel alterum laxativum diſparuit flavedo, reditque ſanitas cum bono appetitu.

Qui ſubſecutus Autumnus ſemper erat variabilis & inconſtans, usque in Decembrem, cum quo hyems ante hyemem, id eſt ante ſolſtitium gelu & nivibus ſuam ſumpſit initium. Febres quæ circa hoc tempus graſſabantur ut plurimum erant tertianæ duplices, raro quartanæ & præter morem autumnalium nec longæ nec lethales, ſed convenienter tractatæ, facile curabantur.

Conſtitutio Epidemica Auguſtana Anni 1701. *& ſequentium.* Dn. D. LUCÆ SCHROECKII.

Licet initium anni 1701. frigidum comparuiſſet, triduo tamem poſt mitior aëris tempiries, ſub mutabili ventorum, Zephyri tamen prævalentis, crebrioresque nives, ſubinde verò etiam pluvias adducentis flatu, excepit, uſque dum ante, & circa Æquinoctium vernale magis conſtantem ſerenitatem Eurus largiretur; paulò poſt venris priorem inconſtantiam reſumentibus, hyememque protractiorem, quin & gravem terræ ſiccitatem circa Solis in Tauri ſignum ingreſſum, cum ſenſibili frigoris moleſtia, ſereno quidem cœlo, producentibus, ut Cereris etiam, Pomonæ & Floræ ſinus tardius panderetur, atque Maji principium vernalis amœnitatis parum oſtenderet, quæ poſtea eo largior comparuit, atque, Gemellorum ſignum cum Sol occcupaſſet, aërem multum delinivit, & in tantum calefecit, ut, ni Zephyrus, Euronotus, & Auſter ſubinde pluvias interſperſiſſent, nimia ſiccitate, præcipue quia ventorum perpetuus quaſi motus continuabat, terra plurimùm laboraſſet. Interea prior morborum in Anno prægreſſo obſervatorum facies continuavit, quam itaque depingere ſuperfluum foret, Variolarum puta, Febrium petechialium, Tuſſisque humidæ; in menſe Februario inſuper, duobusque eum excipientibus, Pleuritides veræ, in ſuppurationem abeuntes, ſed diligenti pectoralium & diaphoreticorum temperatorum uſu, ſine etiam venæſectione, curabiles acceſſerunt; quibus in nonnullis M. Aprili, cum morbus jam in decrementum vergeret, nova febrilis efferveſcentia ſupervenit, cum eruptione per totum corpus puſtularum aquearum, majus periculum minitantium, ægrotis tamen per continuatam alexipharmacorum blandiorum adhibitionem intra primum, quandoque ſecundum octiduum reconvaleſcentibus. Menſe Majo & Junio, præter dictas puncticulares, [quæ jam ſine magna præcordiorum oppreſſione, cum horrore, laſſitudine, lumborum, nuchæ, & capitis dolore utplurimum ingruebant,] purpuratæ etiam febres teneriorem inprimis ætatem, non admodum periculoſe invaſerunt; nec melancholici inſultus maritalis feminis, menſtruis quidem rite ſe habentibus, infrequentes fuerunt, venæſectione quidem mi-

mitigati, paulò poſt tamen recidivi facti, acidulatum verò martialium potu curati.

Poſt Solis ingreſſum in Cancri ſignum crebriores primò pluviæ, poſtea cum plurimarum tempeſtatum graviorum impetu, calores, circa caniculares inprimis dies intenſi, & qui ad Æquinoctium autumnale usque, paucis frigidiuſculis diebus intervenientibus, continuabant, fuêre notati; quo tempore frequintia morborum defuit, niſi quod ibi ob tranſpirationem fortaſſe ab aëre humidiore & frigidiuſculo nonnihil cohibitam, Febres quotidianæ, poſt exiguum horrorem intenſiori calore invadentes, & facile curabiles, hîc ob ſanguinem aëris calore nimis rarefactum Febriculæ ſcarlatinæ, ſine magno corporis æſtu aut gravibus ſymptomatibus, ſed levi ſaltem præcordiorum compreſſione præcedente, non minus brevi & ſponte quaſi ceſſantes obſervarentur. Alii autem, quibus probabiliter lympha viſcidior in ſanguine erat, non maculis iſtis pingebantur, ſed puſtulis albicantibus, majoribus minoribusve, cum interſperſis quandoque veſiculis parvis limpidis, pruritu comite tandem exſiccatis ac in ſquamulas ſecedentibus, per totum corpus, ſine vitæ periculo, & prævio non admodum intenſo calore, onerabantur. Nec infrequetes erant Diarrhœæ, quibus interdum, ſed rarius Dyſenteriæ ſuccedebant, ex negligentiori, ut mihi videbatur, corporis ab aëre externo cuſtodia, & liberaliori potus ingurgitationie, hincque ſtomachi tono labefactato ſuborthæ quæ etiam facile, vel ſolius rhabarbari cum terra ſignata, aut coralliis rubris mixti uſu, vel inſuper Eſſentia catechu, lenibusve alii adſtringentibus & ſtomachicis abſorbentibus curabantur. Plurimos etiam Odontalgia correptos licuit conſpicere, quæ licet rarius Medicorum conſilio exponeretur, quantum tamen dijudicare valui, ex eadem ventriculi imbecillitate, & chyli vel lymphæ crudioris circa dentes ſtagnaextione citabatur. Erant inſuper, feminæ præſertim, quas ſiniſtræ axillæ intenſus dolor, ſine tumoris vel inflammationis indicio excruciabat, periodice utplurimum & circa veſperam recurrens, cujus radicem circa ventriculum pariter hærere, tum notatæ ibidem, inprimis ſiniſtro in hypochondrio moleſtiæ, tum ſalutaris curandi ratio conjecturari faciebant: crediderim, chylum viſcidiorem & crudiorem, per ductum Pecquetianum ad venam ſubclaviam ſiniſtram delatum, & cum obvio ibi ſanguine permixtum, agitationem præternaturalem ibi excitaſſe, partes que illas dolorificè hac ratione diſtendiſſe, niſi dextrum humerum in femina quadam idem malum tunc occupaſſe notaſſem, cum inſolitam ductus illius ad partem dextram declinationem ſine urgentiori cauſa hîc fingere non audeam; quamvis in eadem rheumaticum potius adfectum ſubfuiſſe credere malim, præſertim cum dolor ille dicto modo quidem intenſior per interualla redderetur, nunquam tamen planè intermiſerit, ac tandem brachii tumor ſupervenerit, diaphoreticorum, emplaſtri oxycrocei, & la conici coriari uſu omninò ſublatus. In cæteris repetitius leniter evacuantium & hu-

humores corrigentium, præſertim acidularum martialium uſus proficuus exſtitit; remedia autem externa nullum levamen dederunt.

Eandem chyli & lymphæ vitioſæ in ſtomacho nidulantis labem Febres quotididianæ epidemice, incerto quandoque paroxysmi tempore invadentes teſtabantur; quæ nullo prævio horrore, magna præcordiorum ad oppoſitam in dorſo regionem ſe extendente oppreſſione, & nullo ſenſibili, vel tolerabili ſaltem excipiente calore, infeſtæ erant, atque propinatis, pro exigente neceſſitate, emeticis, vel repetitis laxantibus & abſorbentibus, amaricantibus, abſinthio, chinchina &c, curabantur.

Poſt Æquinoctium autumnale primò aëris ſerenitas & ſiccitas continuabant, mox pruinæ, nebulæ, d. 17. & 18. Octob. copioſæ nives, pluviæ poſtea, & venti modò ex hac, modò ex alia mundi plaga, inprimis ex ſeptentrione frequentius irruentes comparuerunt; Sol autem ubi ad Scorpionis ſignum pervenit, denuò per aliquot dies ſerenitatem, terræque ſiccitatem conciliavit; variâ dein aëris temperie, utplurimum tamen auſtrinâ ſubſequente; & cum aër parum à ventis jam agitaretur, vapores in eo hoſpitantes parce diſpellebantur; unde iidem corporibus humanis copioſiores communicati variis ægritudinibus producendis patrocinabantur; hinc non tantùm Variolæ iterum ſe exſerebant, Pleuritides veræ, atque Febres continuæ, catarrhales magno cum æſtu, cephalalgia & tuſſi, pueros æque ac maturiorem ætatem invadentes, nec, ubi debite tractabantur, letales fuertæ, ſed frequens etiam Catarrhorum cohors, Coryza, Odontalgia, Raucedine, Tuſſi infeſta Urbi incubuit. Muliebris ſexus non minus habuit, de quo ſpeciatim conquereretur, uteri nimirum hæmorrhagia, cui non gravidæ ſaltem, ultimis præſertim duobus graviditatis menſibus, ſed aliæ quoque plures obnoxiæ erant; quem ſanguinis orgasmum non commodius quàm abſerbentibus martialibus &c. uti hœmatite, croco Martis adſtringente, item bolo Armena, coraliis rubris &c. haud neglecto, ubi opus erat, pauco opii additamento, ſedatum expertus ſum. Memorari etiam merentur Apoplexiæ crebræ, utplurimum exitioſæ: memini egregium quendam virum mihi aliquando narraſſe, quod jam olim fuerit obſervatum, poſt crebriorem aquilonium flatum Apoplexias frequentes hîc contigiſſe: neque admodum in dubium id vocare vellem, cum ab illo vento neſcio quæ atomi impuræ nobis inferantur; id quod civem quendam noſtratem induſtrium non latet, qui ceræ dealbandæ in horto ſuo Boreæ multum expoſito operam navans, eandem infeſta flavedine ab eo infici notavit; unde quamprimum ſpirare eundem obſervat, ceram ſtudioſe tegere, media etiam, ſi is tum ingruat, nocte properat, quem in finem machinulam artificioſam excogitavit, quæ à vento hoc commota ſomnum excutiat. Ubi in memoriam mihi revoco, quæ noſter quondam Æſculapius, Phil. Hœchſtetterus, in Scholio ad Dec. 4. obſ. med. caſ. 1. protulit, ubi urbis noſtræ deſcriptionem exhibens, Zephyrum ex depreſſis & alicubi paludoſis Marchionatus Burga-

vienſis locis inquinamenta ſecum rapere & huc advehere ſcribit; quæ ſane de Borea quoque nobis, & non minori jure pronunciare licet, qui ex locis humidis Danubio proximis putridas particulas abripere, atque in capita noſtra effundere valet.

Tandem cum circa menſis Decembris principium Zephyri impetus major denuo inſurrexiſſet, d. 10. eundem Eurus compeſcuit, frigore, creberrimisque nebulis, quibus præſertim à d. 17. uſque ad d. 23. Decembris continuis Civitas obtecta fuit, ſtipatus, usque dum circa finem anni Zephyro-Boreas ſuccedens auram tolerabiliorem redderet, niviumque crebritate colophonem imponeret. Quo tempore, præter memoratas Pleuritides, Variolas & Febres continuas, in pueris etiam quotidianæ Febres, tuſſi humida & cephalalgia graves, nec non Icteri, in adultis autem malignæ petechiales, utplurimum puſtulis limpidis miliaribus poſt macularum eruptionem comparentibus, comitatæ obſervabantur: hæ in principio poſt horrorem laſſitudinemque, tolerabili calore, intenſo capitis dolore (quem paulo poſt recedentem tuſſis, non quidem diu durans, & ſicca magis quàm humida, atque calor auctior cum deliriis nocturnis inſequebantur) ſe prodebant, contagio quandoque in alios ſe diffundebant, rariuſque, ubi temperatioribus alexipharmacis tempeſtive obviam itum eſt, occidebant: in Pleuritide verò continuatus diaphoreticorum, præcipitantium dictorum, uſus coagulum ſanguinis feliciter reſolvebat; qualia medicamenta etiam contra quotidianas Febres, ut & juxta cum martialium uſu adverſus Icterum, promptum auxilium ferebant.

Eurus in Anni 1702. introitu ſerenitatem cum frigore moleſto induxerat, quarto tamen mox die Zephyrus pluvioſam primo conſtitutionem, poſtea ventorum frequens mutatio tempeſtatis etiam varietatem multam ſubinde attulit, ſemper tamen humida ex pluviis, & temperatione paululum, ſub dominio Zephyri, poſt Solis in Piſces ingreſſum diu impetuoſi, prævalente, ut hyems non admodum rigoroſa quidem, protractior tamen fieret; præſertim cum poſt Æquinoctium vernale Eurus non ſolum magis ſpiraret, & poſt ſerenos plures dies circa initium Aprilis rediens Zephyri ferocia crebriores nives ſpargeret, quas ſub eodem ſæviente, licet ab aliis ventis ſæpe interrumperetur, frequentes pluviæ, cum Sol ad Tauri ſignum adpropinquaret, exceperunt, uſque dum poſt Maji principium Eurus ſereniorem & vernæ temperiei magis conformem aërem redderet, ſiccitate tamen terræ exinde non parva inducta, ut Flora ſuas amœnitates non niſi ſerius expromere valuerit. Hoc toto tempore eadem morborum facies, imprimis vero Pleuritides, utplurimum ſine ſuppuratione curabiles, uſque in Aprilem continuabant. In quo & Majo menſe Febres continuæ, in paucis cum miliari efflorescentia, ſemper autem prævio horrore, [ſine intenſo calore] magna virium debilitate, & cæphalalgia gravi, rarò deliriis, aliisve gravioribus ſymptomatibus comitatæ, atque alexipharmacorum & diaphoreticorum uſui cedentes, hîc ibi propullulabant. Majori verò numero

Fe-

Febres quotidianæ & pauciores tertianæ ingruebant; illæ tantum non in omnibus, qui ſe curæ meæ commiſerant, inſignem capitis dolorem in paroxysmo inducebant, vireſque proſternebant; in multis prima ſub invaſione, & ſæpe aliquot per dies continuarum typum, vix perceptibili caloris & cephalalgiæ remiſſione, referebant; chinchinatis autem medicamentis, vel arcano duplicato facile curabantur; quibus non minus tertianæ, poſt emetici, vel ſcammonii ſulfurati, ubi opus erat, adhibitionem breviſſime abigebantur.

Circa Æquinoctium dictum arthriticis adfectibus obnoxii fere omnes, quotquot mihi noti, inſultus ut plurimum non admodum feroces patiebantur, atque ubi poſt exantlatam periodum juſto citius aeri ſe expoſuerunt vel artus delaſſarunt, recidivas experiebantur. Plurimos etiam infantes Epilepſia è medio ſuſtulit, quæ ex lymphæ acido-viſcidæ in cerebro ſtagnatione, præſertim dentitione difficili accedente, ortum traxiſſe viſa eſt. Iſtæ autem lymphæ craſſioris collectiones non minus in aliis frequentes admodum fuerunt, ut non tantum crebriores Tuſſes, Coryzæ, Odontalgiæ exinde obortæ fuerint, ſed frequentiſſime aliis etiam morbis epidemice & ſporadice graſſantibus, Tuſſis ſe adſociaverit.

Cum Junio Zephyrus Euro ſucceſſit, pluviarum multarum ferax, paucis diebus ſerenis intermixtis; qui in Julio quidem per primum triduum cum calore non mediocri continuabant, aſt mox aëre in fulgura & tonitrua deſpumante, in pluvioſos juxta & frigidiuſculos, ac poſtea temperatos mutabantur, usque dum poſt Canis exortum Eurus, ſæpe ad meridionalem plagam inclinans ſerenitatem non ſine calore reduceret. Magna dehinc ventorum varietas fuit notata, (niſi quod poſt autumnale Æquinoctium à d. 24. Septembr. uſque ad d. 5. Octobr. Zephyrus impetuoſe admodum dominaretur, à frigido & non minus per triduum vehementi Euro tandem quaſi in fugam conjectus, (quæ diverſam quoque aëris temperiem, potiſſimum tamen calidam & ſerenam in Auguſto effecit. Aſt in Novembri multa hyemis præludia, imo præmaturus adventus ejuſdem, crebro, & quandoque intenſo frigore, niveque repetita, quam benignior aura & interpolatæ pluviæ denuo liquabant, moleſtus exſtitit. Quæ ipſa mutabilis conſtitutio, tum ningendo, tum præſertim pluendo, frigore modò aucto, modò remiſſo, Zephyro reliquis ventis prævalente, & circa, nec non poſt Solſtitium hyemale, uſque ad finem anni, multum ſæviente, nubibus autem continuò ferè Solem obducentibus, integrum præſertim Decembrem faſtidioſum admodum reddidit. Morbi interea longiores inducias dederunt, tales tamen, quibus aliqualis epidemicæ lapis præſentia non prorſus excluderetur; uti præſertim in Febribus quotidianis ſupra memoratis paſſim per Junium & ſubſequentes menſes uſque in Novembrem obſervari poterat; quæ tandem in non paucis, cum autumnus adventaret, hecticæ metum injecerunt, quibus tamen juxta cum aliis coagulum lymphæ acidum deſtruentibus, ſpecificum inprimis antihecticum Poterii, lapilli gammaro-

rum &c. ſalutarem opem præſtiterunt. Circa Solſtitium hyemale Variolæ benignæ in pueris ſe exſeruerunt, cum magno quidem calore ingruentes, à pulvere tamen rubeo Pannonico, antimonio diaphoretico, unicorum marino &c. quinimo quandoque etiam ſine medicamentis celeriter periodum ſuam abſolventes, & cum fine anni jam iterum omnino diſparentes. Quod tandem de ægritudinibus aliis, quibus ſemper fere tuſſis ſe ſociaverat, dictum, in hiſce quoque deprehenſum fuit.

Quæ Annorum ſequentium, videl. 1703. 1704. *&* 1705. *conſtitutio fuerit, in Appendice Dec. tertiæ Anni noni & decimi Miſcellaneorum noſtrorum curioſ. legi poteſt; cui nempe typothetæ negligentia antecedentem præfigere intermiſit.*

Anno 1706. hyemale frigus, ob auſtrinam aeris temperiem, qualis Anni prægreſſi in fine obſervata fuerat, & uſque dum Sol Aquarii ſignum attingeret, continuaverat, hactenus utplurimum tolerabile, nunc magis ſe exſeruit, præſertim cum orientalis ventus in Februario conſtanter, interdum ad meridionalem plagam inclinans, ſpiraret, ac continuæ fere nebulæ uſque ad Solis in Piſces ingreſſum, ubi ſerenus aer frigus augebat, nos cingerent. Cum interea Hecticæ febris inſultui (Coryzas & Tuſſes humidas, tanquam indivulſos quaſi hiemis comites, nec non Odontalgias ut taceam,) denuo plures exponerentur, ſed facile etiam medicamentis acredinem temperantibus abigerentur.

Circa vernale Æquinoctium Zephyrus potiſſimum dominio potitus, atque, à reliquis tamen ventis nunquam interruptus; multum invaleſcens, diverſam etiam temperiem, auſtrinam præcipuè excitavit, ac vernali amœnitati ſubinde obſtitit. Sub qua conſtitutione Febres quotidianæ, & plures tertianæ ingruerunt, magno cum impetu, in quibusdam etiam cum deliriis, ſine tamen cephalalgia utplurimum, & quæ poſt ſumtum cholagogum, vel emeticum, abſorbentibus non difficulter, promte etiam chinchinatis ceſſerunt. Plures inſuper circa Solis in Gemellos tranſitum nephriticis doloribus, non admodum refractariis, obnoxii fuerunt.

Poſtea ſub mutabili valde ventorum viſciſſitudine, ante & poſt Solſtium æſtivum, plures ſerenos calidosque dies experti fuimus, qui etiam diu continuarunt, multamque ideò terræ ſiccitatem, præſertim à ventis adjuti, attulerunt; cum interea Febres prædictas, ſenſim declinantes, neque tamen per reliquum poſtea annum prorſus ſilentes, crebræ Odontalgiæ, (quæ etiam per totum hunc annum fuerunt obſervatæ,) Tuſſes, interdum convulſivi quid habentes, & Coryzæ, adultos æque ac juniores adfligerent, & cum negligentior diæta accederet, diu durarent. Quas moleſtias magnæ illi & totali ſolari eclipſi, quæ d. 12. Maji contigit, adſcriberem ultis placuit. Et quamvis ſubita illa aëris calidi, interceptos ob Solis radios, in frigidum, hisque non minus celeriter redditis, in calidum rurſus mutatio, juxta cum animorum, ex inſperata illa & nulli unquam viſa caligine, conſternatione, aliquid contribuiſſe videri poſſet, cum tamen jam ante eclipſin iſtæ lymphæ ſtaſes contigerint, vix

locum

locum illa opinio inveniet; negari tamen nequit, frequentiores poſt illam Solis obſcurationem, & circa Solſtitium æſtivum illas occuriſſe; ideoque non prorſus improbabile eſt, ſpiritus à phænomeno iſto terrifico labefactatos, (qui ſane terror in nonnullis tantus fuit, ut lipothymiam ipſis induxerit,) lymphanque ſimul craſſiorem redditam, quin & à frigore illo inſolito magis condenſatam, ad catarrhales has ſtagnationes diſpoſuiſſe.

Menſis Julius quamvis pariter multa ſerenitate gauderet, nonnunquam tamen pluviis ſitientem terram refocillavit; poſt Caniculæ vero exortum calores admodum invaluerent, et usque ad occaſum perſeverarunt; quin licet temperatior ob pluvias, parciores equidem, aura per paucos dies ſuccederet; ad priſtinum tamen genium mox reverſa eſt, usque dum d. 7. Septembr. cum Luna inchoante Zephyrus pluvias ſæpius adduceret. Quo tempore Dyſenteriæ graſſari cœperunt, & infantibus non levem ſtragem intulerunt, adultis verò nec tam frequenter, nec etiam letaliter eâ decumbentibus. Ubi quidem hiſce fructuum hornorum intemperantiori ab eſu, vel liberaliori ob caniculares æſtus potu, præſertim cereviſiæ, nobis albæ dictæ, propter tenuitatem ſuam & inperfectam à parca fermentatione depurationem, in acorem pronæ, illam obtigiſſe veriſimile eſt; illis autem, quorum major pars ob tenellam ætatem nihil horum de guſtaverat, cur adeò fatalis fuerit difficulter determinari poteſt. Utrum in lacte vaccino aliquod adverſi delituerit, quo cum nempe plumenta in eorum cibum coqui ſolent, adfirmare nequeo; cum tamen alia cauſa non ſuppetat, in vaccarum ſanguine, ob aëris fervorem, pratorum ſiccitatem, & pabuli inde ortam penuriam, temperatas balſamicas particulas multum fuiſſe immutatas, acrioresque redditas, haud incredibile videtur, quæ lacti communicatæ vim ſuam in tenerrimis infantum corpuſculis exſerere, eorumque deſtructioni, quin & epilepſiæ aliis quibusdam tum temporis funeſtæ, anſam dare valuerunt; & cum muliebris imperita induſtria puſionum curæ ſe ſufficere utplurimum perſuaſa ſit, aut ſaltem Medicum deſperato jam morbo advocet, funerum multiplicatio facile contingere potuit; præſertim ubi difficilior fortaſſe prægreſſus partus fœtui debilitatem aliquam antea impreſſerat, cum, incertum qua de cauſa, hoc anno de Dyſtokia & præmaturo partu non levibus querelis Urbs perſtrepuerit.

Reliquum anni, una cum ventorum continua mutabilitate, nebulas inter & pluvias frequentiores, aërem temperatiorem quoad activam ejus qualitatem, (niſi quod paulo ante Solſtitium hybernum Eurus eundem nivibus aſperiorem per triduum reddiderit) expertum fuit, multasque nobis inducias conceſſi, ſi rheumaticas poſt Solſtitium dictum, muſculis caput attollentibus faſtidioſas, lymphæ ſtaſes exceperis, quæ ſolo tamen tum hypocauſti calore, tum ſuffituum maſtichinorum &c. ope haud difficulter reſolvi potuerunt.

Plurimas inter nebulas temperatioremque auram non ſaltem Annum 1707. inchoavimus, ſed porrò etiam clementem, & Sole in Aquario verſante, humidam aëris temperiem ex-

pertiſſimas, rarò, nec diu durabili frigore, ac multo rarius nive comparente; neque etiam multi, humidas nempe & nocivas alias in aëre particulas frequenti ventorum variorum agitatione diſpellente, morbi populares aderant, niſi quod Rheumatiſmi præfati, nec non Febres intermittentes, quamvis pauciores, atque poſt ſumtum lene laxans, eſſentia corticis Peruviani facile abigendæ, continuarent; quosdam verò Pleuritides veræ, in ſuppurationem utplurimum terminatæ, nec tamen admodum acutæ, & antimonio diaphoretico, pulveri pleuritico Aug. promte cedentes, puerilem autem ætatem ſparſim Variolæ, nulla malignitate ſuſpectæ, ac per totum poſtea anni decurſum obſervatæ; alios denique Icteri non adeò contumaces, præſertim ſub crebriori eſſentiæ Mart. D. Lud. uſu, invaderent.

Licet autem circa Martii initium frigus intenſum ingruerit, mox tamen poſt quatriduum temperatiorem in ſtatum denuò fuit mutatum, ut Veris præludia multa comparerent; cujus verò amœnitatem ventorum diverſorum, Euri imprimis auſteritas, cui nebulæ crebræ jungebantur, multum retardavit, aeremque frigore horridiuſculum reddidit; quo ipſo inſenſibilis tranſpiratio admodum ſufflaminata, ſerum in corpore auxiſſe, atque creberrimas ad ſtagnationes diſpoſuiſſe viſa eſt, ut major incolarum pars catarrhoſis ægritudinibus, pectus, vel nares, aures, fauçesve occupantibus adfligeretur; in quibusdam fluxu cellerrime, vehementerque gravi cum cephalalgia & febrili incaleſcentia invadente. Quo tempore etiam Febres, tum quotidianæ, tum tertianæ, ex eadem dubio procul cauſa, multiplicabantur, atque non rarò graviores in principio, magna utpote cum cephalalgia, virium debilitate, & calore, ut continuæ quaſi typum referrent, oriebantur, poſtea verò medicamentis oppugnatæ, promte etiam recedebant; facile tamen ab aeris frigidi admiſſione, vel cereviſiæ potu recidivam paſſæ; quæ etiam Febres in autumnum uſque continuarunt; qui humidus admodum & graviori Zephyri vehementia faſtidioſus exſtitit. Poſtquam æſtas, Sole Cancri ſignum occupante, magno æſtu, rarius à ventis pluviisque temperato, primò ſat gravis, ab ingreſſu autem Solis in Leonem, crebriores propter pluvias, Zephyrique impetus frigidulus utplurimum fuerat; & ſic [ut crebriores Catarrhos dentibus præcipue infeſtos taceam,] non ſaltem in nonnullis quartanæ, longiori horrore & calore multum moleſtæ, eoque contumaciores, quo minus ii, qui eadem adflicti ex plebe meam opem implorarunt, in diæta convenienti medicamentorumque uſu morigeros ſe præbuerunt, ſed etiam Arthritidis vagæ, pulveribus ex coraliis, ſpodio foſſ. lap. gammar. cinnabari, aliisque antimoniatis fixis, opii tantillo addito, præter interpolatum laxantium uſum, haud difficulter cedentis, generationi anſam dederunt. Hyemis præſentiam in Decembris initio præmaturum frigus & nives copioſæ ab Aquilone adductæ, indicarunt; quæ tamen poſt decendium è pluviis eliquatæ, quas Zephyrus ante Solſtitium hyemale vehementiſſimus concitaverat; cui cum Caurus, & poſtea Euronotus ſucceſſiſſent, aere nubilo-

biloſo & nebuloſo, ac moderate frigido, morbis ſilentibus, reddito, anni exordium fecerunt.

Anno 1708. diſſipatis nubibus, benignior Euronotus per duas primas hebdomadas ſerenitatem, aliqua tamen nebuloſa caligine utplurimum ſe immiſcente, produxit; quam poſtea humida ac pluvioſa conſtitutio excepit, præſertim cum quatriduana circa Solis in ſignum Aquarii ingreſſum Zephyri vehementia ingruiſſet; cui ſub ventorum mutabilitate prior ſerenitas circa finem hujus menſis primi, & principium ſecundi ſucceſſit, atque temperatam adeò brumam, uti paſſim alibi locorum, experti fuimus, ut multa Veris indicia oſtenderet; donec Euronotus d. 10. Febr. cum nivibus frigus adduceret, humida verò paucos poſt dies, cum intermixto quandoque frigore, intemperies à Zephyro reduceretur. Quamvis autem hac ſub inſolita aëris clementia multi graves eſſe oborituros morbos verentur, nihil tamen epidemici, [ut Febres quotidianas & tertianas ſparſim & rarius adhuc occurentes taceam] præter Variolas, uſque dum Sol Tauri ſignum accederet, continuantes, & conſueta hoc tempore catarrhalia incommoda, Tuſſes præſertim humidas, & ab eadem ſeri ſtagnatione capitis Eryſipelas in ſexu muliebri, produxit, quod ex negligentiori fortaſſe partis iſtius cuſtodia, præviis in collo tenſivis doloribus, cum febrili incaleſcentia invaſit, & moderato lecti calore, præſertim diaphoreticorum terreorum uſu accedente, non difficulter diſcusſum fuit.

Humidus autem hic aëris ſtatus ante & poſt Æquinoctium vernale continuabat, ut pauci ſereni dies nobis obtingerent, & licet Solis quandoque radii refocillarent, nebuloſæ tamen exhalationes eosdem ſæpiſſimè deturparunt; uſque dum auſterior Eurus d. 27. April. aërem ſerenaret, atque ab eo, & alternante Cauro moleſtum frigus terræque ſiccitas producerentur, quæ in adultum usque Majum, in quo diverſæ ventorum ex omni plaga mutationes notatæ, continuabant, donec d. 15. poſt fulmina & tonitrua in crebras pluvias mutarentur; quæ dein humida facies, Zephyro & Borea alternantibus, uſque ad principium Auguſti perdurabat; ubi Zephyro potiſſimum dominante, calores magni & multa ſerenitas, ſæpe tamen matutinis nebuloſis evaporationibus gravata, usque ad Caniculæ occaſum ingruebant, pluvioſo ac frigidiuſculo aëre ſuccedente; qui etiam, rara intercurrente ſerenitate, uſque ad Æquinoctium autumnale continuabat. Interea frequentes Febres hecticis ſimiles, tuſſis præſertim & caloribus lentis inordinatis ſtipatæ, atque continuato abſorbentium fixorum uſui obtemperantes, notabantur. Variolas autem circa Maji finem ceſſantes, Morbilli excipiebant, non tantum in infantibus, qui prius ſani fuerant, ſed etiam, qui paulo ante Variolis laboraverant, nec non in adultioribus, ut & non paucis morbum hunc jam olim expertis, absque tamen malignitatis nota, & ſub blandorum diaphoreticorum uſu paucos intra dies periodum ſuam abſolventes; qui tamen in menſe Julio iterum ceſſaverant; quo tempore poſtea Odontalgiæ, Ophthalmiæ, nec non dolores ſpasmodici uterini in femi-

feminis, Iſchiadicique præcipue in viris frequenter occurrebant, ex lymphæ, uti mihi videbatur, ab aëris inclementia viſcidioris atque ideò ad ſtagnationem proclivioris redditæ vitio generati, præſertim cum cereviſiæ aceſcentis, qua de plurimæ paſſim querelæ fiebant, potus accederet, & nervis ad coxas ac uterum tendentibus ſpicula ſua infigeret, ubi præter lenia eccoprotica, hyſtericis medicamenta caſtorina, cinnabarina &c. & iſchiadicis blandam per vices diaphoreſin promoventia, non neglecta utplurimum opiatorum ſuccisa miſcella, profuiſſe expertus ſum.

Circa Æquinoctium autumnale per 16. dies ſerenitas adfuit, raro nubibus aut pluviæ expoſita, nebulis tamen crebris matutinis ſtipata, quibus poſt multam ventorum varietatem, ſubſeqq. etiam diebus obſervatam, Boreas per 14. dies nubes adduxit, à Zephyro poſtea in pluvias reſolutas; quin & poſt Solis in ſignum Scorpionis ingreſſum, Euro flante, nix decidua præmaturum quaſi hyemale frigus efficiebat. Ineunte Novembri multa quidem usque ad Solis in Sagittarium ingreſſum ſerenitas, crebro tamen nebuloſa, præſertim matutina, caligine inquinata; ſuccedente usque ad d. 15. Decembris faſtidioſa, frigida, ob nives, nubila, nebulas intemperie; ubi quidem Sol nubibus diſcuſſis, ſerenitatem non ſine multo frigore, crebris etiam nebulis interruptam, reddidit. Interim, præter frequentes Odontalgias, Catarrhi inprimis, capiti & pectori infeſti, plurimos in M. Novembri infeſtarunt, tantumque incrementum ſumſerunt, ut in M. Decembri pauciſſimi in Urbe eſſent, quos moleſtia illa non tentaverat; multos etiam gravius tractaret, qui nempe prægreſſo acri horrore, febriles efferveſcentias, intenſas cephalalgias, aut capitis ſtupores, virium proſtrationes, quandoque faucium ſpaſticas ſtrangulationes, vel dolores pleuræ ſpurios experti fuerunt. Cauſam continuæ quaſi nebuloſæ aëris tempeſtati potiſſimum adſcripſerim, quæ non ſolum particulas ſuas humidas, impuras, per inſpirationem corpori communicare, ſicque ſeroſam colluviem augere, & ſanguinem inquinare potuit, ſed etiam frigore & gravitate ſua poros conſtringendo, ac transſpirationem excrementitiorum humorum impediendo, eosdem cumulare, incraſſare, atque in ſubtiliſſimis cerebri, narium, tracheæ glandulis ac tubulis ſtagnare fecit. Cui itaque præter moderatum aëris regimen, medicamentis reſolventibus, attenuantibus, abſorbentibus, demulcentibus &c. pro ſubjectorum & ſymptomatum diverſitate, ubi morbi gravitas id depoſcebat, ſuccurrendum fuit, eo cum ſucceſſu, ut nullus, qui Libitinæ cenſum ſubiiſſet, mihi innotuerit.

Principium Anni 1709. ſpirante Euronoto, nebuloſum fuerat, altero autem & ſubſequentibus diebus Zephyrus vehemens pluvias, & nocte, inter d. 5. & 6. Januarii plurimam nivem Eurus, verſus Aquilonem inclinans, cum intenſo frigore adduxerat; quod indies fere, inter matutinas præcipue nebulas, diesque & noctes ſerenas, creſcendo ea vehementia nos adflixit, qua de longe lateque querelas multiplicare Euro-

ropæ contigit, donec d. 24. prægreſſa nivoſa, veſperi Auſter temperatiorem & pluvioſam auram induceret. Licet autem ineunte Februario frigus iterum, tolerabilius quidem, intenderetur, ac variis ſub ventis aërisque mutationibus, nive quandoque rariore decidente, ad diem usque decimum continuaret, Zephyrus tamen temperatiorem tunc aërem reddidit, usque dum d. 16. orientalis ventus, ad Septentrionem, nonnihil denuo deflectens, & præſertim biduo poſt acriter ſpirans, novo gelu adfligeret; quod incrementa ſubinde ſumens, eo rigore inhorruit, ut d. 27. Febr. intenſiſſimo frigori, d. 21. Januarii obſervato (teſtante id ſpiritu vini in meo thermometro, utrobique matutino tempore ante Solis ortum, ad gradum uſque ſeptimum, veſpertino autem poſt Solis occaſum ad nonum gradum depreſſo,) parum ceſſerit; quod dein multas inter ventorum mutationes, variasque aëris, humidam inprimis, conſtitutiones, tolerabilius redditum, ſed d. 12. Martii, & inſequente triduo iterum auctum fuerat, ſpiritumque vini in thermometro ad gradum nonum cum dimidio, veſperi autem ad undecimum atque dimidium depreſſerat: tandem autem remittens, d. 16. dicti menſis ſpiritum ad gradum undecimum, & ſic ſenſim magis ſurſum extolli permiſerat, ut d. 17. Aprilis gradum decimum quintum mane attingeret. Interea non tantum ventorum mutabilitas, ſed aeris etiam, ob crebriores pluvias, humida ac frigidiuſcula, interveniente tamen ſubinde ſerenitate atque calore, ante & circa Solis in Tauri ſignum ingreſſum intenſiori, continuarunt, ut fœcunditati terræ non modice faverent, matutinæ quoque nebulæ tenuiores, ubi pluviæ aberant cœlumque ſerenum erat, tunc & per totum reliquum annum, ſemper obſervabantur. Et quamvis poſt reſeratos terræ ab inſolito frigore profunde conſtrictos meatus, indeque diu repreſſas exhalationes, vapores iſti liberiores facti multis gravium ſubſequendarum ægritudinum metum excitarent, contrarium tamen per DEI gratiam evenit, conglatiata iſta terræ cruſta ſenſim reſoluta, ſicque vaporibus non confertim erumpentibus, ſed paulatim exhalantibus, atque ventorum perpetua agitatione particulas iſtas humidas impuras diſſipante. Tot tamen aqueæ in athmoſphæra oberrantes particulæ non poterant non ſeri proventum nimium in corpore adcumulare; præſertim cum per totum reliquum anni decurſum mutabilis ſubinde, præſertim humida & frigidiuſcula temperies (niſi quod Syrius ante & circa ſui exortum finemque Zephyro, uti hîc, ita etiam reliquo tempore, potiſſimum prævalente, quandoque per pauculos dies acrius ureret) & hinc catarrhoſarum moleſtiarum, cum hectici caloris in quibusdam metu, in naribus, bronchiis, dentibus, artubus, per totum anni decurſum, & quæ omnibus fere aliis morbis ſeſe jungebant, frequentiam excitare; præter quas etiam, in vere & æſtate, Febres quotidianæ & tertianæ, interdum gravibus ſymptomatibus, præſertim in morbis principio, uti deliriis, cephalalgiis, ſpaſtico nuchæ dolore, narium hæmorrhagia, vomitu &c. ſtipatæ, ex transſpiratione inſenſibili, ob temperiem

aëris ſæpius variantem, impedita obortæ, minus tamen refractariæ, non paucæ notabantur. Inter remedia, juxta cum eccoproticis, blanda diaphoretica & abſorbentia potiſſimam curæ partem abſolverant.

Conſtitutio Anni 1710. cum humida & moderatè frigida, ſub ventorum, Zephyro tamen prævalente, alternatione, primo continuaret, adfectus etiam catarrhoſi, imprimis Arthritides nondum deſierunt, & menſe Martio Febres tertianæ, cephalalgia, deliriis, vomituque in prima invaſione ſæpius moleſtæ, non paucos invaſerunt; quibus tamen, poſt pulveris Cornachini, & ubi ventriculus viſcido muco obrutus videbatur, lenioris emetici uſum, cortex Peruvianus ad ʒß. ℈ij. &c. ſemel vel bis in die ſumtus, præſentaneam opem ferebat, ut poſt ſecundum, aut quartum paroxyſmum, ſine recidivæ incommodo, utplurimum ceſſarent.

Poſtquam in Arietis ſignum Sol pervenit, cum ſerenitate, (ita tamen, ut hic quoque Annus, cœlo ſereno, Soleque oriente, nebuloſum nonnihil aërem ſemper experiretur,) triduanum quidem intenſum calorem, Africo flante, excitaverat, quem tamen Zephyrus pluvioſus creber iterum diſſipaverat, qualem etiam ſextiduanum calorem, antequam Sol in Tauri ſignum progreſſus eſſet, Euro ſpirante, ſenſimus, ab occidentali tamen pluvioſo vento iterum temperatum. Et hæc aëris, modo humidi, modo ſicci, calidi, frigidiuſculi, ſæpius nubiloſi, ventorum etiam crebra permutatio in poſterum uſque ad finem Anni perſeveravit, prævalente tamen ſemper humida conſtitutione; unde hæc viciſſitudo primò terræ fœcunditati multum, poſtea etiam hyems ut longius abeſſet, ſimul tamen variæ catarrhoſæ & rheumaticæ invaſiones ut frequenter oriantur, effecit. Febres etiam tertianæ, quamvis non frequentes, nec non quotidianæ, hecticæque per totum annum obſervabantur; menſe autem Majo & Junio Morbillis plures infantes, cum vehementi tuſſi, oculorum gravedine, hæmorrhagia ſæpe prævia, decumbebant; Variolæ quoque in multis, non quidem malignitate, ſed copia, & ſymptomatum conſuetorum vehementia, & puſtularum, rariori tamen, confluxu infeſtæ notabantur. In cura omnium horum morborum remediis, in præcedentibus hiſtoriis memoratis, non infeliciter uti datum fuit.

Conſtitutio Epidemica Baſileenſis *Anni* 1700. *&* 1701.

Dn. D. JOHANNIS JACOBI HARDERI.

Æſtivus calor diebus Canicularibus Anno 1700. temperiem ſuam non exceſſit, quin ventis quandoque placidis perflaretur, neque corpori incommodum faceſſeret: Imò Auguſto menſe, pluviis præter votum quandoque infringebatur; September inſequens ſiccus & calidus illo magis fuit, nec tamen ſufficiens, qui uvas ad optatam maturitatem undique

per-

perduceret; neque etiam morborum ferax iſta anni conſtitutio fuit: October nebuloſa, ut ſolet, & ſæpiuſcule pluvioſa tempeſtate, hyemalem brumam antevertit; hæc ipſa autem per Novembrem & Decembrem mitior extitit, & quamvis multâ nive montes & juga altiora integerentur, ingruente tamen pluvioſo & hoc quandoque udoſo aëre, ab eadem prompte liberata fuerunt; iſta autem aëris διάθεσις, non modo catarrhalibus febribus, ſed Pleuritidi ac Pleuropneumoniæ, etiam ſparſim anſam præbuit.

Anno 1701. Januarii initium Boreali vento magis perflabatur, aërisque ſerenitate animum refecit; imprimis veró ſub meridiem propius accedentes ſolares radii Brumæ matutinæ ſpicula ex voto pepulerunt, & continuatâ in Februarium uſque ſua activitate fere inconcuſsâ, nives Boreamque in arvis campisque tantum non intempeſtive fugârunt, ſiquidem ſubſequente Martio ac Aprili, quibus blandiorem Solis Calorem, & hinc pluvias amicabili auſtro mitigatas ſperabamus, Brumæ rigorem majorem, nivaliſque tempeſtatis, ac nivis copioſo delabentis ſpicula, frequenter experti ſumus.

Maji delitias, ſi quas matutinæ auræ fulgor interdum promiſit, mox nebularum craſſiorum cohors, nunc calor ſubſequens intenſior, mox irruentes grandinoſæ tempeſtates, omnimodo amarulentas reddiderunt. Ante Caniculæ autem exortum, & hac durante, Solis æſtus longe intenſior & tantum non exurens calor, animantibus brutis non minus, quàm homini, valde moleſtus fuit, febrium intermittentium, ferax mater, & quem neque tempeſtates horrendæ, crebrius ingruentes, usque attemperare valuerunt.

Poſt Caniculam increbeſcens tantiſper pluvioſa & hinc temperatior aëris conſtitutio, placidiorem motum videbatur promittere, verum alcyonia hæc non diu durarunt, quin redeunte intenſiore aëris ſiccitate, ſereno cœlo, ſi nebulas Septembri menſe, minus tamen frequentes, manè excipias, in Octobris usque principium, calor inſuetus & immoderatior perſtitit, exareſcentiæ æque, ſi non magis, quàm majoris fructuum matureſcentiæ parens, & dyſenteriæ ſatis atrocis apud nos, aliisque in locis fœcundus genitor, cui, num pluviæ à diebus aliquot, arva præ ſiccitate hiſcentia blandè irrigantes, atque hominibus gratiſſimæ, obicem ſint poſituræ, horæ ſubſecuturæ docebunt.

Conſtitutio Epidemica Berolinenſis Anni 1701.

Dn. D. GUSTAVI CASIMIRI GAHRLIEP *von der Müllen:*

ANnum Seculi ſeptimi primum prima Januarii, turbido, ſed ſicco, cœlo inchoavit, & in veſperam pluvioſam deſiit. Sequens ſecunda pluviis nivem ad meridiem uſque miſcuit, poſt diſcuſſis nubibus ſerenior gelu moderatum adduxit. Quod ſequenti tertiâ continuans ac per quatridu-

triduum ingraveſcens, rurſusque in nives & pluvias procellæ junctas per triduum delicuit. Cui denuò undecimâ cum nive copioſa leve ſucceſſit gelu, atque octiduum pauciori quandoque, quandoque copioſiori nive aſperſum duravit. Vigeſima nebulâ densâ mutationis prænuntiâ, ſequentibus tribus, interſperſis quandoque pluviis, tandemque gelicidio degelavit. Vigeſima quarta Iris matutina turbidi atque pluvii ætheris nuntia apparuit, ſequente per triduum, gelu moderato ac parcis nunnunquam nivibus ſtipato, quod quatriduum rurſus nocturno ac matutino gelu, à meridie utplurimum degelante varium ad finem usque menſis excepit. Februarius nebula denſa cum gelu moderato, ſed mox in pluvias fatiscente cepit, cui nubilum ſucceſſit cœlum, remittente gelu, & in imbrem circa veſperam deliqueſcente. Mox, tertiâ procelloſâ, ſiccâ & clarâ, à nivoſa nocte, die verò, licet Boreâ flante remiſſo, ac egelido, nocte tamen rigidâ ſuccedente, ac die nivoſa, ſed temperata ſequente, à triduo gelido iterum excepta. Nona tempeſtuoſa cum ſucceſſore decimo gelu in nives deliqueſcentes reſolvit. Quas ſequentes duæ noctes in glaciem rurſus denſarunt, de die parumper degelantem. Decima tertia nimboſa rurſus nives parcas ſparſit, mox aëre temperato ſolutas. Decimam quartam cœlo ſereno gratam, gelidum excepit biduum, quod gelu nocturno & matutino temperato, pomeridianum adhuc mitius ſubſtituit. Huic aliud ſucceſſit biduum ventoſum, ab octiduo gelido & utplurimum ſereno comitatum, 25tâ quidem turbidâ & uvidâ interruptum; ſed triduo rurſus gelido & ex parte obſcuro redintegratum, & pluviis nonnullis interpolatum, 28. una cum menſe deſinens.

Martius vernâ temperie initiatus, vario cœlo, nunc placido, nunc turbulento, ventoſo, frigido, diverſimode alterato, ad nonum usque & decimum gelidos tranſiit. Tum remittens, octiduo temperato ac vernâ amœnitate grato, ad vigeſimum pluvium initio, tandem rurſus clareſcentem duravit, à quatriduo perinde variato exceptum, in noctes gelidas, ſexque dies ſerenos deſiit.

Morbos trimeſtre hoc, præter ſcorbutum endemium & illius aſſeclas & affines aluit febres diverſarum ſpecierum, malignas quasdam variolis notatas, alias ardentes, continuas ac intermittentes, catarrhales, pleuriticas nonnullas, aliàs tuſſibus vehementibus ac diuturnis, Cephalæa, aſthmate affligentes, in phtiſes quandoque degenerantes; præterea Cardialgias, hypochondriacas & colicas paſſiones.

Aprilis, quo Martius tramite deſiit, rurſus incepit, niſi quod ſerenitatem præcedentem cum turbido ac ventoſo cœlo commutavit, & à ſexto per quatriduum, nives quandoque utut raras pluviolis nonnullis interſeruerit, tum gelu nocturno dies ſerenos, & haud inamœnos ad 14tum usque ſubſtituerit. Cui cum 15to pluviâ nivibus mixtâ nimboſis, quatriduum ſucceſſit ſerenum ac frigidum; huic verò biduum turbidum pluviis ſubinde & nonnunquam gradine interpolatum. 24to & 25. ſerenis ac vernâ gratiâ temperatis, reliqui ad trigeſi-

geſimum usque ſucceſſerunt inconſtantes, pluvioſi & nimboſi.

Majus turbido, ſed mox ſereniori inchoavit biduo, ſubſequente triduo nubilo ac frigido ſparſis quoque nonnunquam pluviis ex parte uvido, ad ſeptimum totum pluvioſum & octavum varium, tandemque nonum ſerenum ac æſtivo calore gratum perrexit. Cui triduo quatriduum, intercalato decimo tertio pauca pluvia irrigato, addidit. Tum 6. dierum ſudo planè æſtivo ad 20. uſque continuavit. Cui alii ſex non æquè ſereni, ſed varietate pluviolis nonnunquam temperata, adeoque non inamœnâ diſtincti ſucceſſerunt, tandemque reliqui ad finem uſque menſis verno temperamento commendabiles.

Junius à principio ad 12mum usque in eâ temperie, pluviolis tamen quandoque interpolata perſeveravit. A 13tia verna temperies, in æſtum ſæpius ſatis grandem mutata, & præter nocturnas 16ti & 20mi pluvias ferè torridum, ad 22dum usque pluviâ nocturnâ ac tonitru matutino fractum, cui ad 26tum pluviâ moderatâ madentem, quatriduum temperatum; huic verò 27mus paulo calidior, 28vus cum 29no pluviis modicis irrigui ſucceſſerunt, tandem 30mus ſereno & temperato cœlo amœnus menſem ſimulque trimeſtre finiit.

Morbis hujus trimeſtris præter prædictos endemios, maligni & epidemici, quantum mihi quidem innotuit, pauci fuerunt, ſporadici plures, febres pleuriticæ, ardentes, continuæ, aſthmate, nauſea, vomitu, cephalæis moleſtæ, intermittentes quædam, hemicraniâ, cardiogmo, cœliaca paſſione, diarrœa, dyſenteria aliisque ſymptomatis exacerbatæ, lipiria quoque, ſed unica ſola.

Julius ſudo ac calore æſtivo, quo præcedens receſſit, denuò acceſſit, ac ad 13tium uſque ſerenitate jugi ac æſtu indies ingraveſcente, ſi 5tum excipias temperatiorem reliquis, ac 6tum paucâ pluviâ irriguum, continuavit. Sequentes eteſiis nonnunquam & pluviolis alterati, unico 27mo à meridie ſpargente exemto, ad finem usque menſis ſerenitate ac temperie laudabili excelluerunt.

Auguſtus eodem ferè cœli, utut quandoque rorantis inchoans, mox variabilis fuit: Secundus enim fervidior & ſiccior. Tertius tonitru imbrem, totâ nocte durantem, addidit. Quartus manè frigidus ſudum diurnum cum æſtu ſubſtituit. Quintus manè pluvioſus, reliquo diei priore temperatior. Septimus ſudum nubibus interpolavit, cui cætera ſimilis octavus in tonitru horrendum veſperi & imbrem deſiit. Nonus ſudo antemeridiano pluvias à meridie copioſas; Decimus antemeridiano ſudo veſpertinas ſubmiſit. Undecimus paucis pluviis matutinis, ſudum pomeridianum, huic verò veſpertinum tonitru fragroſum cum fulgetris fere perpetuis, nimboque denſiſſimo. Duodecimus præcedenti, tonitru ſi demſeris & fulgura, compar. His hactenus variis ad vigeſimum usque octiduum æquabile, ſudo ac æſtu pauciſſimis pluviis temperato gratum, huicque aliud octiduum nebuloſum magis, ventis pluviisque ſubinde madens, illique biduum ſerenum quidem & ſiccum, ſed vento frigido flante haud

 adeò

adeò gratum ſucceſſit. Tandemque 31mus ſudo ac temperato æthere menſem terminavit.

September triduo ſereno ac moderato ſex dies, pluviis ſerenitati variè interpolatæ mixtos inſeruit. Quibus poſt noctem procelloſam, quatriduum ſerenum & temperatum, quandoque tamen ventoſum & pluviis parce ſparſis roſcidum ſucceſſit, ſex diebus ſerenis aliis æſtu æſtivo ferè compari amœnis exceptum. Vigeſimus biduum reduxit paucarum pluviarum aſpergine, ut & nebulâ roridum, cui triduum ſerenum quidem, ſed algidum & ventoſum, illique rurſum aliud temperatius ſucceſſit, & menſem ſimul ac trimeſtre abſovit.

Morbos præter ſcorbutum & ejus appendices, ut & ejus affinem ante hîc raram, nunc ab adventu Gallorum exulum, inter Germanos etiam, infantes præſertim, ferè endemiam Rachitidem, hoc trimeſtre tam ſporadicos, quàm Epidemicos plures tulit. Et hos inter febres malignas & contagioſas, haud paucis exitioſas, variis ut ſymptomatis, ſic exanthematis miliaribus, purpurâ, morbillis, variolis, petechiis quoque inſignitas & diſtinctas. Præterea ardentes etiam, continuas & intermittentes, catarrhales, eryſipelatodes, pleuriticas, erraticas etiam. Diarrhœas item ac Dyſenterias, Lienterias, Colicas, Cardialgias, Tuſſes ferinas ab æſtu præſertim humore colliquante oriundas, Hæmoptoes, Cephalæas, Hemicranias, Colicas & Hypochondriacas paſſiones cum obſtructionibus nonnunquam valde contumacibus, Icteros, Scabies & Pſoras.

October ſerenitatem Septembris, præter pluvias ſecundi veſpertinas, quatriduo ſatis grato orſus ſexto & ſeptimo frigidulis & pluvia matutina madentibus, interpoſitis, quatriduum rurſus vernâ temperie gratum dedit. Cui 12mus matutina, 13tius veſpertinâ, 14tus nocturnâ pluviâ madidi ſucceſſerunt, illisque 15tus totus pluvius ac nimboſus. Quem rurſus 16tus cum quatriduo perinde procelloſo & ſubinde nimboſo ſecutus. Vigeſimus primus ſparſa circa decimam pluviolâ rorans, quatriduo ſicciori & amœniori locum fecit. Subſequens quatriduum, vario, nubiloſo ac quandoque rorante cœlo frigidulum, 31mo turbido æthere, geluque moderato menſi finem impoſuit.

Decembris primus totus pluvius, ſecundus à meridie tantum pluvias ſparſit, His ſucceſſit triduum ſiccum, ſed nubilum & frigidum. Sextus mane nebuloſus parce pluit, à meridie ſiccus. Septimus undoſus, octavus ſerenior, procelloſus ſimul & frigidus. Nonus absque procellâ præcedenti ſimilis. Decimus nives addidit ac gelu, ſed hactenus moderatum, ab 11mo ad 25um rigidum, ſereno utplurimum cœlo, præter 12.mane ac veſperi, & 17mum veſperi tantum nebuloſum. 24to remittens atque circa veſperam pulviolas ſpargens, noctu gelicidium, 26to ſubſequente nebulâ liqueſcens, à meridie cum ſerenitate frigus, ſed temperatum per biduum ſtabile reddens, 28vo nives ſuperaddens, 29no ingraveſcens, 30mo nivoſum, 31. absque nive perdurans, ſicque cum menſe trimeſtri ipſique anno colophonem imponens.

Morbi

Morbi hoc ultimo trimeſtri occurrentes, præter endemios ſcorbuticos, arthritides præſertim & aſthmata ſcorbuto originem debentia, & venereos, Epidemici fuerunt catarrhales præcipuè febres, gravedine moleſtâ, & tuſſi gravi & diuturnâ infeſtantes, ardentes præterea tam continuæ, quàm intermittentes variæ, malignæ quoque variolis, ſæpius confluentibus ac petechiis infames, pleuritides graves & quandoque funeſtæ, Cephalalgiæ, Diarrhœæ & Dyſenteriæ pertinaces, Nephriticæ, Colicæ & hyſtericæ paſſiones.

Conſtitutio Epidemica aeris Berolinenſis Anni 1703.

JAnuarius primo mane cœpit gelu, cœlo ſuccedente ſereno, poſt obſcuro, tandemque pluvioſo. Secundus ſiccus ventoſus & frigidus cum gelu moderato, ſucceſſores habuit tertium circa veſperam pluviolam ſpargentem, reliquos ad octavum uſque ſiccos; hunc verò totum nivoſum æthere temperato. Nonus miti cœlo pluviolis ſubinde uvidus. Decimus imbroſus. Undecimus parum gelaſcens, cætera ſiccus. Duodecimus cum decimo tertio cœlo turbido gelidiores. Decimus quartus vernâ ſerenitate ac tepore gratus, veſperi nebuloſus. Decimus quintus & Decimus ſextus Vernæ ferè amœnitatis æmuli. Decimus ſeptimus nebuloſus, tandemque imbroſus. Decimus octavus viciſſim ſiccus & ſerenus. Decimus nonus cum ſequentibus ad vigeſimum ſextum uſque ſatis rigidè gelidi. Vigeſimus ſextus parum nivis addidit. Vigeſimus ſeptimus noctu pluſculum ejus ſparſit æthere temperato. Vigeſimus octavus ſereno cœlo valide gelidus, ut & vigeſimus nonus. Trigeſimus nubilus pauloque mitior. Tandem trigeſimus primus mitiori, ſicco tamen cœlo menſem hunc primum clauſit.

Februarius temperato gelu, ſed turbido ſiccoque cœlo orſus. Secundus gelu ſatis rigido ſereno cœlo, nonnunquam tamen parum remittente ad ſeptimum uſque cum gelicidio grandinem ſubmittentem, poſtque degelantem continuavit. Octavus regelaſcens cum nono ac decimo parum ſereno & amœno cœlo gelidis. Undecimus gelu paullo intenſius cœlo obſcuro induxit; ac ad decimum quartum cum ſequentibus ad vigeſimum usque paulò cum ſequenti biduo mitiorem porrexit. Vigeſimus tertius denſâ nebulâ antemeridianâ remiſſior. Vigeſimus quartus mane turbidus, poſtea ſerenus. Vigeſimus quintus nebuloſus ac ventoſus parum nivis ſparſit. Vigeſimus ſextus intenſe gelidus ut & vigeſimus ſeptimus, ſimulque cum vento nivoſi. Vigeſimus octavus nive copioſa menſi coronidem impoſuit.

Martius biduano gelu intenſo cœpit. Tertius noctu gelidus, â meridie remiſſior, circa veſperam pluvioſus ac ventoſus, Quartus eodem tenore totâ die continuavit. Quintus gelidus ac nivoſus, tandem pluvioſus. Sextus totus pluvioſus ac ventoſus. Septimus manè ſparsâ copioſâ nive mox poſtea in pluviam delicuit. Octavus perinde continuavit. Nonus ſatis intenſe gelavit, parumque nivis ſpar-

ſparſit. Decimus copioſe noctu ninxit, poſtea remiſſè cum parcâ nive gelavit. Sic & undecimus, decimo quarto nebulâ matutina diverſo, ad decimum quintum usque ſereno cœlo continuavit. Hic manè nivis pauxillum ſparſit, poſt leniter degelavit. Decimus ſextus totus fere pluvioſus. Decimus ſeptimus noctu gelidus, poſt ſparsâ nive mitior, ut & Decimus octavus cum paucâ nive gelaſcens. Decimus nonus poſt pluviam gelidus ac nivoſus, poſt ſerenior. Vigeſimus quoque gelu cum parcâ nive miſcuit, in pluviam tandem deliqueſcens. Viceſimus primus totâ die undoſus. Viceſimus ſecundus manè & circa veſperam pluvius. Vigeſimus tertius manè parum pluviæ, poſt vernam temperiem ſubmiſit. Viceſimo quarto manè parum nebuloſo æther ſerenum ſucceſſit ac ſiccum. Vigeſimus quintus ventoſus æthere ſereno nivium aſpergine ſubinde variato. Vigeſimus ſextus perinde ventoſus nivem cum pluviâ ac ſereno ſæpius cambiit. Viceſimus ſeptimus matutino tempore ſerenus poſt turbidus ac ventoſus. Vigeſimus octavus mane nivoſus, à meridie pluvioſus. Vigeſimus nonus nubiloſus, temperatus tamen. Triduo ſequente ſereno, temperato ac verna amœnitate & tepore grato menſem ſimul ac trimeſtre primum finiit.

Morbi præter ſcorbutum, Proteum illum plurimorum ſymptomatum ſyndrome variatum ac hic loci endemium, frequentiores fuerunt febres variæ, continuæ & intermittentes benignæ & malignæ, catarrhales & cauſodes, purpureæ, pleuritide ac arthritide quandoque comitatæ, cephalalgiæ, vertigines, paſſiones hyſtericæ, aſthmata, cachexiæ & cacochymiæ.

Aprilis primus dies vernæ ſerenitatis ac temperiei particeps, circa veſperam pluviola madidus fuit. Secundus manè obſcurus, â meridie ſerenus ac frigidulus. Tertius, quartus & quintus primo ex aſſe ſimiles, niſi quod poſtremus paulo frigidior. Sextus manè turbidus cum aſpergine pluviolæ, poſtea ſerenus. Septimus ſerenus, ſed frigidulus. Octavus ad decimum tertium usque ſudo ac temperie, præter decimum paulo calidiorem, amœni. Decimus tertius turbidus ac ventoſus manè, poſt ſerenitatem pluviolis miſcuit. Decimus quartus frigidulus ac ventoſus cum aſpergine pluviarum. Decimus quintus totus pluvioſus, ut & decimus ſextus, ſubinde tamen paulò ſerenior. Decimus ſeptimus manê pluvias ſparſit pauco grandine mixtas, à meridie ſerenus. Decimus octavus ſerenus, temperatus & amœnus, nec non decimus nonus exceptâ prinâ nocturnâ talis. Vigeſimus cum vigeſimo primo ſecundo vernâ amœnitate grati, niſi quod poſtremus unâ cum biduo ſequenti pluviolarum aſpergine ſub veſperam roridi. Viceſimus quintus obſcurus ac nubiloſus, raroque intercedente ſudo ſiccus. Vigeſimus ſextus vernâ temperie ac pluviolæ ſubinde aſpergine, cum ſequenti biduo ſiccus. Vigeſimus nonus variato identidem æthere pluvias ſudo miſcuit. Trigeſimus poſt plüviam matutinam ſiccus menſem hunc abſolvit.

Maji primus temperato cœlo ad ſecundum mane pluviolæ aſpergine uvidum poſt ſerenum proceſſit. Secu-

ctus tertius manè frigidulus, poſt ſerenus & amœnus, cui compar ferè quartus aſpergine pluviolæ roridus, cui biduum ſerenum, ſiccum & calidum ſucceſſit, â meridie tamen ſexti pluviolam aſpergens. Septimus manè ſerenus, â meridie nubilus. Octavus ad decimum tertium uſque ſereni ac vernâ varietate accepti, rarâ pluviarum aſpergine temperati, præter duodecimum cum vento tonitru adducentem. Decimus quartus â meridie modicè, decimus quintus validè tonuit, quos biduum decimo & ſeptimo excepit ſudo ac calore verno gratum. Decimus octavus manè nubilus ac vento, pluviolis quoque ſubinde ſparſis turbidus. Decimus nonus ſimilis, absque tamen pluvia ſiccus, ac tandem ſerenus, à vigeſimo ſereno ac amœno exceptus temperatus ad vigeſimum ſecundum & ſequentes calidiores, vigeſimum ſextum æſtu gravem, & vigeſimum nonum vernâ temperie & amœnitate gratum tranſiit. Reliquum triduum manè ſerenum, veſperi pluvioſis uvidum, trigeſimo primo modico fulgurum additamento menſem hunc circumſcripſit.

Junii primus nocturno imbre, diurno ſudo & æſtu orſus, ſecundum ſerenum & veſperi pluviolæ aſpergine udum comitem habuit. Tertius manè ad meridiem usque pluvius, poſt temperatus ac ſiccus, quartum manè ſubinde pluentem alias amœnum ac temperatum præceſſit, ſequente biduo ſereno ac temperato. Septimus pluvius, poſt ventis flantibus ſiccus. Octavus ſerenâ temperie amœnus. Nonus pluviolis ſerenitatem ſubinde variavit. Decimus manè ad meridiem uſque imbroſus. Decimus ſemel â meridie imbre moleſtus, alias ſerenus. Duodecimus pluviolarum aſpergine quandoque varius. Decimus tertius ſerenus ac ſiccus, ventoſus tamen ſimul ac frigidus, compares habuit decimum quartum, quintum & ſextum, hunc æſtuoſum ſimul valde ac procelloſum. Decimus ſeptimus nubilus ac ventoſus cum aſpergine pluviolarum nonnunquam mixtus. Decimus octavus amœnâ temperie gratus. Decimus nonus nubilus ac frigidulus pluviolis ſubinde rorans, cui vigeſimus poſt noctem pluvioſam æqualis, temperatâ amœnitate ventis placidis velut Eteſiis interpolatus. Vigeſimus primus denuò ſerenus ac calidus. Vigeſimus ſecundus æſtu paulò gravior. Viceſimus tertius ſudo ſimul & æſtu moleſtus. Viceſimus quartus æſtu ventis paulò temperatiori. Vigeſimus quintus pluviola moderatus. Viceſimus ſextus totus ferè cum tonitru pluvioſus. Vigeſimus ſeptimus manè & veſperi parum pluvius. Vigeſimus octavus manè nubilus, poſtea clareſcens. Vigeſimus nonus manè ſerenus, à meridiè pluvioſus. Triceſimus manè ad meridiem uſque ſerenus, à meridie quandoque pluvius, menſem ſimul & trimeſtre ſecundum finiit.

Morbi hoc ſecundo trimeſtri infenſiores fuêre Cacochymiæ & Cachexiæ ſcorbuticæ variique alii affectus ejuſdem farinæ, febres variæ continuæ & intermittentes, tertianæ, catarrhales, ardentes benignæ ac malignæ, variolis quandoque comitatæ & morbillis, pleuritides veræ utplurimum nonnunquam ſpuriæ, hypochondriacæ affectiones & paſſiones hyſte-

hyſtericæ, tuſſes inveteratæ & graves, phtiſeos & hecticæ comites. Icteri; colicæ, paſſiones, choleræ, diarrhœæ.

Auguſti primus nubilus ac pluvioſus. Secundus obſcurus & ventoſus ſubinde pluviolas ſpargens. Tertius manè nubilus ac parcè pluvius à meridie ſerenus, triduano ſudo ac calido exceptus. Septimus poſt manè aſpergine varium, â meridie tonitru terruit. Octavus manè ſerenus, à meridie modice pluvius. Nonus ſudum, Decimus idem eteſiis temperatum, Undecimus ſudum, æſtuoſum, æſtivum ut & duodecimus eteſiis mixtum induxerunt, reliqui, excepti decimotertio his deſtituto, decimo octavo manè ſemel pluvio, vigeſimo quarto veſperi cum imbre tonitru inducente, vigeſimo quinto manè nubilo, ac ventis turbido, omnes ad finem usque menſis æſtivo æſtu perſeverarunt, præter trigeſimum primum, menſem hunc cœlo turbido veſperi claudentem.

Septembris primum biduum ſudo & eteſiis gratum. Tertius nubilus & procelloſus. Quartus manè frigidus & ſerenus, â meridie nubilus ac turbidus, triduo pluvioſo, frigido, ac ventoſo exceptus. Octavus cum nono paulo temperatiores ac calidiores. Decimus ſerenus ac temperie amœnus. Undecimus ſæpius pluvioſus ac tandem imbroſus. Duodecimus, decimus tertius & quartus cum ſequentibus ad vigeſimum primum usque præter morem æſtivo calore & amœnitate grati ſerenitate pluvias vicerunt. Vigeſimus ſecundus ad meridiem usque manè pluvioſus, poſt ſerenus, ut & vigeſimus tertius & quartus æſtivo calore commendabiles. Biduo intercedente pluvioſo rurſus ad vigeſimum octavum usque nubilum, ſereno tepore laudabiles. Vigeſimus nonus aſpergine veſpertinâ pluviolarum, trigeſimus nubilo cœlo à prioribus diverſi tandem ſerenitate reduce menſem hunc ac ſimul trimeſtre coronide ornarunt.

Morbi hujus trimeſtris fuêre præter ſcorbuticas ac hypochondriacas affectiones, colicæ, diarrhœæ ac dyſenteriæ, Febres variæ intermittentes & continuæ ardentes, etiam malignæ variolis, morbillis ac purpurâ nonnunquam ſuſpectæ, pleuritides utriusque generis, arthritides vagæ ſcorbuticæ, paralyſes & apoplexiæ, aſthmata, dyſpnœæ, tuſſes graves ac diuturnæ, cachexiæ.

Octobris primus nubilus ac ventoſus, ſudo tamen ſubinde mixtus. Secundus manè ſerenus â meridie nubilus. Tertius mane ſerenus, â meridie turbidus ac pluvioſus. Quartus & quintus manè nubili, cum aſpergine pluviarum. Sextus vice verſa manè ſerenus; â meridie pluvius. Septimus poſt nebulam ſerenus & amœnus. Octavus manè pluviâ parum roridus, alias amœnus, nono quoque ac decimo ſicque ad undecimum nubilum ac ſubinde pluvium tranſiit. Duodecimus nubilus & ſubſequenter imbroſus. Decimus tertius procelloſus ac ſæpius nimboſus. Decimus quartus frigidulus ac ventoſus manè, â meridie ſerenus, ſemel tamen imbre madens. Decimus quintus ſerenus manè ac frigidus, â meridie parum pluviæ ſpargens. Decimus ſextus manè nebuloſus, poſt nubilus ac frigidus. Decimus ſeptimus frigidus & pluviis mixtus. Decimus octavus frigido cœlo ſerenus. Decimus no-

nonus primam nivem ſparſit ſerenante poſtea cœlo. Viceſimo & viceſimo primo totâ die cum nive pluviæ. Vigeſimo ſecundo cum ſudo frigus ac gelu moderatum. Viceſimus tertius poſt manè gelidum pluvias dedit degelaſcentes. Vigeſimus quartus manè turbidus, poſtea clareſcens. Vigeſimus quintus manè pluvius, â meridie nubilus cum pluviolarum aſpergine. Vigeſimus ſextus manè pluvioſus, poſtea ſerenitatis parum ſubinde miſcens. Vigeſimus ſeptimus ſiccus, ſed nubilus, ſolis ſplendore pauco interdum interlucente. Vigeſimus octavus ad meridiem uſque pluviolarum aſpergine madens, â meridie nubilus ac ſiccus. Vigeſimus nonus manè nubilus, poſtea ſerenus, ſed frigidulus. Trigeſimus frigidus & pruinoſus. Trigeſimus primus temperie autumnali gratâ menſem finiit.

Novembris primus ac ſecundus frigidi ſparſa parumper nive, poſtque pluviolâ. Tertius & quartus temperati & amœni, ut & quintus niſi ſparſâ ſub finem pluviolâ turbidus. Sextus manè nebuloſus, poſt vento frigido moleſtus. Septimus nubilo mitior. Octavus nubilus ac frigidus. Nono ſucceſſit ſimile biduum cum ſudo frigidulum. Duodecimus nubilus ac ſubfrigidus. Decimus tertius ſatis temperatus. Decimus quartus manè ad meridiem usque nubilus, à meridie pluvioſus. Decimus quintus manè pluvius, poſt turbidus ac humidus. Decimus ſextus nubilus, frigidus ac ſiccus. Decimus ſeptimus idem, paucis interſperſis nivium micis. Decimus octavus perinde ſed ſine nive gelidus. Decimo nono ut & vigeſimo ſudum ſubſequente noctu rigido gelu. Vigeſimus primus nubilus, ut & vigeſimus ſecundus tandem pluviolæ aſpergine miteſcens. Vigeſimus tertius manè nubilus, aſpergine pluviolarum modicâ ſub veſperâ rorans. Vigeſimus quartus totus nubilus ac frigidus, ut & vigeſimus quintus veſperi pluvius. Vigeſimus ſextus cum ſeptimo temperati & amœni. Vigeſimus octavus nubiloſus ac frigidus, ſiccus tamen. Vigeſimus nonus, manè nubilus, poſt ſerenus ac temperatus. Trigeſimus poſt modicam pruinam manè ſerenus ac temperatus, circà veſperam pluvia menſem terminavit.

Decembris primus poſt nebulam matutinam ut & ſecundus ſereni ac temperati, nec non tertius unica pluviolæ aſpergine roridus. Quartus poſt nebulam matutinam ſerenus. Quintus ſudo frigidus. Sextus quarto ſimilis. Septimus totâ die ſerenus, circa veſperam maduit. Octavus ſereno cœlo procelloſus nono quoque continuante procellâ, & pluviâ à meridie interſperſa. Decimus manè ad meridiem pluvius, poſt ſerenus ac ſedatâ procellâ placidus. Undecimus manè ſerenus, à meridie parum pluvius. Duodecimus totus pluvioſus. Decimus tertius manè ſerenus, à meridie pluviolæ aſpergine udus. Decimus quartus totâ ferè die pluvioſus & imbroſus, ut & decimus quintus totus nimboſus & ſub veſpera procelloſus. Decimus ſextus manè gelidus, poſt totâ die ſerenus ac frigidus. Decimus ſeptimus manè nubilus ac mitis tandem in pluviæ aſperginem deſinens. Decimus octavus manè nebuloſus, poſt pluvioſus. Decimus nonus gelidus manè ac ſerenus

nus. Viceſimus aëre obſcuro gelidus. Vigeſimus primus cum ſudo gelaſcens. Vigeſimus ſecundus rigidè gelans. Vigeſimus tertius noctu nivem ſparſit, poſt degelaſcens pluviolas. Vigeſimus quartus nubilus ac humidus. Vigeſimus quintus cœlo ſereno gelaſcens. Vigeſimus ſextus noctu nivoſus, poſt nubilus, mox tandem ſerenus ac gelidus, ut & vigeſimus octavus à meridie ſerenus. Vigeſimus nonus cœlo ſereno rigidè gelans. Trigeſimus ut & trigeſimus primus ex parte, ningentes menſem hunc ſimul & trimeſtre quartum ut & annum 1703. abſolverunt.

Morbi huic trimeſtri familiares, præter endemios ſæpius indigitatos, fuerunt febres omnis generis ferè, ardentes, malignæ, variolis ſuſpectæ, intermittentes tertianæ, quartanæ, ephemeræ, catarrhales, hecticæ phthiſes, tuſſes ferinæ & inveteratæ, Colicæ paſſiones, ſcorbuticæ etiam, diarrhœæ, Arthritides ſcorbuticæ, vagæ & fixæ, paralyſes, Cephalææ contumaces, hemicraniæ, paſſiones hypochondriacæ & hyſtericæ &c.

Conſtitutio Epidemica Berolinenſis Anni 1704.

JAnuarii primus paucis nivium flocculis gelu orſus, paulùlum mox rurſus remiſit. Succeſſit huic triduum cœlo ſereno gelidum. Quintus cum ſexto noctu totoque ſequenti die nives ſparſit, quorum poſtremus ceſſante nive turbidus ac frigidus. Septimus cum biduo ſequenti cœlo quandoque ſereno gelidus. Decimus paucâ interſperſa nive circa veſperam remiſſior. Undecimus cum ſequenti duodecimo ventoſi ac procelloſi. Decimus tertius rigido gelu horridus. Decimus quartus paululum remiſſior. Decimus quintus rigidum decimi tertii gelu redintegravit. Decimus ſextus manè remiſſior, à meridie robur prioris reſumſit, cum ſequenti decimo ſeptimo paucos nivium flocculos aſpergente. Decimus octavus noctu nives parumper auxit. Decimus nonus gelu pauculos denuo nivium flocculos miſcuit, noctu auctiores cum gelu ſatis rigido. Vigeſimo nox cum nive copioſa procelloſa inter vigeſimum primum & vigeſimum ſecundum ſine nive gèlidum ſucceſſit, ut & ſequens vigeſimus tertius paucâ nive præmiſsâ ſerenus. Vigeſimus quartus ſatis rigidè gelidus circa veſperam nivoſus ac ventoſus. Vigeſimus ſextus noctu cum pluviâ regelans, tandem ſerenus ac temperatus. Vigeſimus ſeptimus eâ temperie ſine pluvia ac nive continuavit. Ut & vigeſimus octavus circa veſperam cum ſequenti vigeſimo nono procelloſus ac parum pluvius. Trigeſimus poſt gelu modicum à meridie ſerenus, tandem cum nive ventoſus. Trigeſimus primus menſis poſtremus procelloſus admodum ac ſubinde pluvioſus.

Februarii primi nox tempeſtuoſa, ſuccedens dies pluvioſus, grandinoſus ac procelloſus. Secundus illi ex parte ſimilis modicè gelaſcens, manè parum ac veſperi ningens. Tertius vento cum pluviis & pluviolis mixto varius. Quartus noctu gelidus, poſtea ſerenus, ac vernâ quaſi temperie amœnus. Quintus manè parum gelaſcens, cætera turbidus, ſiccus, tan-

tandemque temperatus. Sextus abſque omni gelu priori ſimilis. Septimus turbidus ac ventoſus, à meridie cum nive nimboſus. Cui triduum ſucceſſit temperatum, ſiccum ac tranquillum. Undecimus remiſſior, ſparſis quandoque pluviis udus ac ventoſus. Duodecimus demtâ pluviâ priori æqualis. Decimus tertius turbidus, ſparſis quandoque pluviis ac pluviolis cum ſequenti decimo quarto à priori diverſus. Decimus quintus cum decimo ſexto noctu gelidi, de die cum ſerenitate procelloſi. Triduum ſequens noctu gelidum manè nivoſum, tandemque pluviolis aſperſis uvidum. Vigeſimus noctu gelidus ac nivoſus, poſt paulò ſerenior. Vigeſimus primus cœlo ſereno gelidus, pauco grandine niveo interſerto. Vigeſimus ſecundus & vigeſimus tertius manè cœlo ſereno ſatis gelidi, à meridie remiſſiores. Triduum ſubſequens rigidè gelans. Biduum ſequens nive admiſtâ paulò remiſſius. Vigeſimus nonus nive vacuus menſem abſolvit hunc intercalarem.

Martii primus manè gelidus, cœtera ſerenus ac remiſſior, unâ cum ſequenti quatriduo vernâ temperie ac amœnitate commendabili. Sextus ſatis gelidus, turbidus ac procelloſus, ut & ſeptimus, tandem ſerenior. Octavus paucâ nive turbidus ac aliquantò remiſſior, ut & nonus ac decimus totâ die tales, prætereaque turbidi ac ventoſi. Undecimus ſerenus vernaque temperie gratus, cum biduo ſequenti, cujus tamen poſtremus decimus tertius paulò obſcurior ac noctu gelidior. Decimus quartus cum undecimo vernâ ſerenitate certans. Decimus quintus manè pluvia cum tepore fœcundâ vernâ amœnitate commendabilis. Decimus ſextus turbidus ac ventoſus, pluviola quandoque riguus. Decimus ſeptimus manè ſparſis ſubinde pluviolis turbidior, ſerenitate poſtmodum gratâ amœnus. Decimus octavus toto mane turbidus à meridiè pluvioſus. Decimus nonus cum ſequenti triduo manè pluvius, poſt frigidulus, aſt ſiccus. Vigeſimus tertius manè gelidus, paulo poſt ſerenus, frigidulus ac parum ventoſus. Sequens quatriduum temperate frigidum, ventoſum ac obſcurum. 28vus mane paulo obſcurior, poſtea ſudo ac ſerenâ temperie acceptus, ut & ſequens 29nus, vento frigidiore ſolùm diverſus. 30mus nubiloſus, frigidulus ſubindeque pluvius. Poſtremus 31mus vento auſtrino frigido ſerenitati aſpirante temperatus trimeſtre primum terminavit.

Morbi hac anni quadrâ præter ſcorbutum endemium & luem fere epidemicam, febres fuêre variæ, cum tertianâ, duplicatæ, continuæ & ardentes, benignæ, & malignæ, catarrhales & acutæ variis ſymptomatis ſtipatæ, cum & ſine tuſſi, hecticæ, in phthiſin declives, pleuritides, aſthmata, diſpnœæ, arthritides ſtatæ, & vagæ ſcorbuticæ, icteri, cardialgiæ, hæmorrhagiæ uteri.

Aprilis 1mus nubiloſus, pluviolis ſubinde aſperſis frigidus. 2dus manè pluvius poſt aliquantò ſerenior. 3tius ſerenus ac temperatus veſperi pluvioſus. Cui congener 4tus ſubinde pluviolas ſpargens. 5tus noctu tonuit, à meridie pluit, cætera ſerenus ac calidus. 6tus vernâ ſerenitate ac tepore gratus cum biduo ſequenti, 7mus tamen paulò frigidior ac vento-

toſus. 9nusmanè turbidus ac frigidulus, tandem poſt pluviam fœcundam ſerenus. 10mus æthere fœcundâ ſerenitate, pluviolis interdum interpolatâ, laudabilis. 11mus cum ſequentibus duobus verna temperie ac ſerenitate commendabiles, ut & 13mus circa veſperam paulum pluviæ aſpergens. 14tus ſudum cum nubilo ac pluviis quibusdam miſcuit. 15tus cum ſequente fœcundo cœlo frigidulo parumper temperati. 17mus exiguum matutinum gelu ſudo temperans, ſequentibus ad 23tium uſque, 19no ac 20mo præſertim æſtivo fere calore amœnis, 23io paululum pluviæ addidit. Sequens triduum temperatâ ſerenitate ad veſperam uſque poſtremi paulò obſcuriorem continuavit. 27mus manè pluvius, poſt frigidulus & nubiloſus, perinde ut & 28vus absque tamen pluviâ. 29us temperatus cum 30. menſis poſtremo, paulò tamen frigidiore & ventoſo.

Majus eodem tenore cepit pluviolas interdum miſcens. 2dus ſerenior paulo & ſiccior. 3tius ut & ſequentes ad 7timum uſque ſparſis quandoq; pluviolis udi & ſubfrigidi, poſtremus 7timus noctu cum pruinâ grandinoſus, manè ſerenus. 8vus manè frigidus ac ventoſus à meridie ſerenus ac calidus. 9nus vernâ temperie amœnus, ut & 10mus circa veſperam parumper pluvius, 11mus ſerenus ac calidus. 12mus adhuc calidior ſubſequente ſero pluvio. 13ius absque pluviâ ſimilis. 14tus manè ad meridiem uſque nubilus ac ſubfrigidus, poſtea ſerenus. 15tus & ſequentes vernâ ſerenitate ac ſpirantibus quandoque eteſiis quaſi æſtiva temperie commendabiles, ad 20mum uſque obſcurum, pluviâ moderatâ ſubinde interpolatum, 21mus cùm ſequente triduo ſerenus, calidus & amœnus, parùm ventoſus ad 24tum usque poſt tonitru moderatum à vento impetuoſo frigidiorem. Quatriduum ſequens obſcurum quandoque cum, alias ſine pluviâ, ad 29num usque perinde turbidum ſæpiusque pluvium. 30mus cum 31mo, menſis hujus poſtremo, ſine pluviâ nubiloſi.

Junii primus temperatâ ſerenitate ad veſperam uſque parumper pluviam amœnus. 2dus turbidior ac frigidior manè, à meridie ſerenitatem aliqualem ſubinde pluviis miſcuit. Sequentes ſudo temperati, calidi ac ſicci ad 9num uſque veſperi parum pluentem. 10mus cum 11mo frigidi ac ventoſi. 12mus cum ſequentibus ſereni, calidi ac placidi præter 13um paulò obſcuriorem, ad 17mum tota die pluvium, 18vus frigidulus & obſcurus, ſerenitate nonnunquam interpolatus, veſperi pluvioſus. 19nus ventoſus & à meridiè imbroſus. 20mus temperatus, ut 21mus ſero parum pluens. 22dus obſcurior paulò, ſiccus tamen temperatus. 23ius ſerenior præcedenti. 24tus cum triduo ſequenti ſerenitatem pluviis intercalavit, ad 28vum usque & 29num ſerenos, temperatos, ſiccos & amœnos, 30mus paucis pluviis quandoque intermixtis obſcurus menſem ſimul cum hoc anni quadrante clauſit.

Morbi hoc trimeſtri priori ferè fuerunt analogi, præter nimirum geminos illos endemios, febres rurſus varii generis, intermittentes, tertianæ ſimplices ac duplices, quartanæ, & continuæ ardentes, benignæ & malignæ, variis ſymptomatis comita-

tatæ, cum & ſine exanthematis, catarrhales, pleuriticæ, in hecticam & phthiſin pronæ, variolæ, morbilli, diarrhœæ, colicæ paſſiones, choleræ, Melancholiæ, hypochondriacæ paſſiones, Cephalææ, Hemicraniæ, paralyſes, Epilepſiæ, Aſthmata cum & ſine hydrope, Rachitides.

Julii primus ſerenus atque ſiccus. 2dus ſudo pluvias miſcuit. 3tius ſerenus ac temperatus veſperi pluviolas ſparſit. 4tus priori ferè ſimilis, niſi quod procellæ ſemel pluviolam aſperſit. 5tus ſudo absque pluviis, ventum impetuoſum intercalavit. 6tus nubilo cœlo ſerenum absque pluviâ induxit æther. 7mus ſerenus. 8vus ſudo æſtivus. 9no manè pluvio, ſerenitas calorem intenſum addidit. 10mus pluviâs cum ſudo alternavit, perinde & 11mus cum nubilo cœlo ſudum. 12mus temperatus ac ſiccus. 13ius, ſerenus & æſtuoſus. 14tus cum biduo ſequenti, manè ac veſperi pluvii, cætera ſereni. 17mus toto ferè die pluvius. 18vus manè ad meridiem uſque pluvioſus & ventoſus. 19nus manè ſerenus à meridie bis pluit. 20mus pluviam cum ſudo campſit frigidulus & ventoſus. 21mus manè obſcurus pluviolas poſt quandoque ſparſit. 22dus manè quidem ſerenus, ſubfrigidus tamen, à meridie pluviolas diſperſit. 23tius temperatus, ſerenus partim, partim pluvius. 24tus amœnus, calidus ac ſiccus, cum quatriduo ſequenti æſtuoſo. 29nus poſt pluviam matutinam nubiloſus, frigidulus ac ventoſus. 30mus temperatus & amœnus. 31mus poſt matutinam pluviam ſerenitate menſem finiit.

Auguſti primus ad meridiem uſque ſerenus, à meridie parumper pluvius. 2dus manè nubilus, poſtea ſerenus & amœnus. 3tius mane parum pluens, poſtea ſiccus & obſcurus. 4tus totâ die ſine pluviâ nubilus. 5tus manè turbidus, poſt ſerenus. 6tus ſerenus, calidus & amœnus. 7timus nubilus ac calidus pluviolas ſubinde ſpargens. 8vus ſine pluviâ ſerenus ac calidus. 9nus ſerenus & temperatus in æſtum vergens. 10mus huic præcedenti analogus, veſperi tonuit. 11mus nubilum cum ſudo alternans vento ſubinde pluviolas aſperſit. Cui 12mus ſimilis ſemel pluviolâ maduit. 13ius manè nubilus ac frigidulus absque pluviâ. 14tus pluvias nonnunquam addidit. 15tus procellam impetuoſam, 16to parum remittentem. 17mus manè nubilus circa veſperam ſerenus ac calidus. 18vus ſerenus & ob calorem temperatum amœnus. 19nus æſtuoſior paulò. 20mus remiſſior manè ac modicâ pluvia fœcundus. 21mus ſerenus, calidus ac ſiccus, præter 23um valdè æſtuoſum, ad 26tum nubilum mane ac ſubfrigidum. 27mus cum 28vo pluviolarum quandoque aſpergine ventoſi. Biduum ſequens ſerenum ac calidum. 31mus menſis poſtremus eteſiis æſtum præcedentem temperavit.

Septembris primus nubilus manè poſt ob ventum frigidulus. 2dus paulo temperatior, 3tius primo ferè ſimilis, ſubinde pluvius. Triduum ſequens manè pluvioſum, à meridie ſerenum. 7mus nubilus, frigidus & ſiccus, ad usque veſperam pluviolam ſpargentem. 8vus perinde frigidus, ſed ſæpius pluviolis madens. 9nus manè ad meridiem uſque 7mo compar, à meridie pluit, tandem ſerenior

nior. 10mus temperatus ac ſerenus totus, ut & triduum ſequens ad meridiem usque 13ii, à meridie quandoque pluentis. Pariter & 14tus circa meridiem ſemel pluens. 15tus ventoſus ſubinde ac pluvioſus. 16tus cum 17mo ſicci, temperati & amœni. 18vo ſudum utplurimum pluviis ſparſim mixtum. 19mus temperatus, ſerenus & amœnus. 20mus manè & à meridie quandoque pluvius, cætera temperatus, ſerenus & amœnus. 21mus circa primam pomeridianam parum pluit, reliquo temperatus & ſerenus. Biduum ſequens turbidum, frigidum & ventoſum, ſubinde pluens. 24tus nimboſus ac procelloſus. 25tus ut & 26tus nonnunquam pluvias fundens. 27mus toto ferè die pluvioſus. 28vus poſt pluviam matutinam ſubfrigidus & ſerenus. 29nus temperatus, ſerenus & amœnus. 30mus æſtiva ſerenitate & calore menſem hunc ſimulque trimeſtre anni tertium abſolvit.

Morbi hujus trimeſtris haud multum abludunt à prioribus. gemini nempe illorum Choragi cum aſſeclis ſuis in hâc quoque tragœdiâ perſonas ſuas egerunt, præterque illos Febres omnis ferè generis Ephemeræ, hemitritææ, tertianæ ſimplices & duplices, erraticæ & exquiſitæ, cotidianæ, intermittentes & continuæ, putridæ, ut olim audierunt, & cauſodes, quartanæ quoque, benignæ pariter & malignæ exanthematis ſe prodentes variolæ & morbilli, pleuriticæ, Eryſipelatodes, hecticæ & phthiſicæ, Catarrhales tandem, Cephalææ pertinaces & enormes, paralyſes, Epilepſiæ, tuſſes contumaces, aſthmata ſubinde convulſiva, inflammationes gutturis, anginæ, hæmoptoës, ſtranguriæ, hydropes, Hypochondriaci affectus, Hiſtericæ paſſiones, Choleræ, diarrhœæ & dyſenteriæ, Rheumatiſmi, Chloroſes, Hæmorrhoides cæcæ & cruentæ.

Octobris primus ſerenus ac temperatus. 2dus manè obſcurus, poſt ſerenior. 3tius manè nebuloſus, mox ſerenus. 4tus manè pluvius, veſperi ſerenus & frigidulus. 5tus procellâ pluviis mixta tempeſtuoſus. 6tus de die frigidus & ſiccus, veſperi pluvioſus. 7timus cum pluviâ modicâ procelloſus. 8vus ſerenior, quandoque tamen pluvius. 9nus cum 10mo temperate ſereni. 11mus tempeſtuoſus, frigidus ac pluvioſus. 12mus ſerenus & ſubfrigidus. 13tius manè ſerenus, poſtea impetuoſus ac frigidus. 14tus ad 23tium manè pluvioſum usque ſereni, ſicci ac temperati, præter 16tum, 19num & 22dum manè paulò obſcuriores. 24tus manè turbidus ac frigidus, poſtea ſerenus. 25tus pruinoſus & glacialis, cætera ſerenus. 26tus validè gelans. 27mus paulò remiſſior. 28vus cum 29no rigidè gelidi. 30mus cum 31mo poſtremo hujus menſis manè pluvii, poſt ſereni.

Novembris primus & ſecundus mane nubili, poſt ſubinde pluvii. 3tius ſerenus & temperatus. 4tus manè gelidus, poſtea ſerenus. 5tus cum modicâ nebulâ gelidus. 6tus & 7mus manè gelidi, veſperi remiſſiores. 8vus cœlo ſereno remiſſus. 9nus noctu remiſſe gelaſcens, aliàs cum ſerenitate amœne temperatus, cui compar fere 10mus, obſcurior tamen paulò, ſparſis nonnunquam modice pluviolis. 11mus huic ſimilis veſperi pluvius, 12mus ſatis alias ſerenus, ſemel parum pluviolæ ſparſit. 13tius tota fere die

die pluvioſus. 14tus ſiccus ac frigidus. 15tus mane pluvioſus cum ſiccitate poſtea alternavit. 16tus cum 17mo pluvioſus. 18vus vento ſatis forti aſpirante ſerenior, pluviolam raram ſerò ſpargens. 19nus frigidus ſæpiusque pluvioſus. 20mus procelloſus inſuper. 21mus cum 22do grandinoſus quoque, 23tius cum 24to perinde, quandoque tamen ſereni. 25tus ſudum cum nubilo, ſicco ſufflante vento campſit. 26tus toto fere die imbroſus. 27mus ſerenus ac ſubgelidus. 28vus manè gelidus, poſt nebuloſus. 29nus nebuloſus ac frigidus. 30mus menſis poſtremus ſpirante Aquilone turbidus, humidus ac frigidus.

Decembris primus poſtremo Novembris ex aſſe ſimilis, turbidus, humidus ac frigidus, ut & ſecundus, ſed ſiccior paulò. 3tius ſereno cœlo gelidus. 4tus poſt matutinum gelicidium, cum 5to continuè pluens. 6tus quandoque tantùm pluviolas ſparſit. 7mus nubilus, ſiccus tamen. 8vus noctu gelavit, de die ſerenus. 9nus noctu ninxit, de die ſereno cœlo gelavit. 10mus ſatis rigide gelans, 11mus regelavit, 12mus remiſſe gelidus manè absque pluviâ 13ius & 14tus, ut & 15tus cum ſequenti triduo cum pluviâ remiſſiores. 18vus manè etiam imbre maduit, à meridie ſole eluctante parum inclaruit. 15nus gelidus ac nivoſus. 20mus ad 23ium usque ſine nive gelidus cœlo ſereno. 23ius remiſſior nubilus & nebuloſus. 24tus cum 25to poſt nebulam matutinam imbroſi, triduum ſequens ventoſum regelans ac pluvioſum. 29nus parum gelaſcens atque ningens. 30mus & 31mus rigido gelu menſi huic & trimeſtri, ſimulque anno 1704. colophonem impoſuit.

Morbi, ſi ſcorbutum ejusque comites, & ſub illius larvâ ſæpius latitantem infamem illam luem, cum appendicibus illorum exceperis, morbi hoc trimeſtri non adeò frequentes fuêre ac præcedentibus. Febres nonnullæ ardentes & malignæ, quæ morbillis aut variolis utplurimum ſtipatæ, catarrhales, pleuriticæ in tuſſes & Phthiſin declinantes, vagæ quandoque, catarrhis ſuffocativis ſociatæ, melancholiæ hypochondriacæ, & paſſiones hyſtericæ, cephalææ & cachexiæ, tuſſes contumaces admodum &c.

Conſtitutio Epidemica Holſatica Anni 1706.

Dn. D. GüNTHERI CHRISTOPHORI SCHELHAMERI.

HIc jam morbi penitus ſilent, toto autem hoc anno variolæ confluentes ſæviſſime ſunt graſſati, multaque propemodum dixerim milia infantum maximè tùm & juvenum & adultorum rapuere per Holſatiam & Hamburgi. Prorſus autem tales ſe exhibuere, quales Sydenhamius deſcribit. In principio mites, mox 2. vel 3. die erumpentes, optime ſibi conſtantes, neque gravioribus ſymptomatibus ſtipatæ, præterquam quod deliria ſtatim ab initio usque ad finem, levia tamen, adeſſent. Ubi verò ad ſtatum perveniebant, & ſuppurabantur, nihil remittebat calor, pul-

pulſus ſemper frequens & celer, æqualis tamen nec admodum debilis erat, ſed die 9. 10. vel 11. ubi ad ſummum aſcendere oportebat, ſubito, & quaſi in momento foveam oſtendebant, confluebant, concidebant, pallebant, inſtar lepræ, in facie præſertim, & tum actum erat. Alexipharmacis & calidis exhibitis, iterum tumebant quidem, ſed mox redibant ad priſtinum. V. S. ubi adhiberi poterat initio, optime ceſſabat, etiam in infantibus. Nonnunquam petechiæ conjungebantur in principio. Ubi vero evadebant ægri, fœditate maxime faciei pulchritudo evertebatur, oculi contorti, imo cœcitas etiam, ingentes furunculi, aut fiſtulæ oſſa etiam exedentes brevi ſequebantur, & ſphacelus.

Conſtitutio Anni 1709. *Apud Labacenſes in Carniolia notata à*
Dn. D. MARCO GERBEZIO.

POſteaquam præteriiſſet anni 1708. autumnus ferè in meris nivium cum pluviis, nebuliſque viciſſitudinibus, ſubingreſſus erat annus jamjam ad exitum properans 1709. cum eis nivibus, frigoribusque, quantorum ferè non recordamur unquam. Hippocrates 3. *Aph.* 17. quidem laudavit frigidas aëris conſtitutiones, dum dixit *aquilonias conſtitutiones cogere corpora, firma, agilia, beneque colorata, ac auditu valentiora reddere.* Quantam tamen vim eæ ferè univerſæ naturæ inferre valeant, ſi frigus ſuos limites tranſcendat, quemadmodum factum anno ad finem decurrente 1709. experta eſt cum maximâ ſuâ calamitate univerſa Europa: & propterea quoque nos Labacenſes ipſi, quibus planè terra ipſa fuerat à frigoris in Aprilem usque protenſi, rariſſimisque vicibus ab auſtris pauliſper retuſi inclementiâ adeò effœta, & infœcunda reddita, ut Colonis pro ſuis laboribus vix ſatorum ſemen, & illud ipſum effœtum, & ærugine corrugatum reddiderit. Arbores frugiferæ, è quibus perſicæ ferè cunctæ ſyderatæ, aut nullum, aut parciſſimum, & eum ferè verminoſum, corrugatum, & certis nigris ſtigmatibus ab ærugine maculatum fructum portavêre: Vites ſimiliter usque ad radices emortuæ omni botrorum opimitate deſtitutæ, & ſic de aliis. Quin ſaxa ipſa obſervabantur alicubi præ frigore in arenas comminuta. Et parvi demum æſtimari poterat iſtud, ſi hujusmodi ſtrages non etiam animata, & inter ea quoque hominem ipſum contigiſſet: verùm deploravimus, & deploramus etiamnum, quòd (ut reliqua animantia ſilentio prætercam, quorum tamen plurima fuêre frigore exanimata) ejus inclementiam quoque ex incolis noſtris plurimi, & nonnulli ſingulariſſimi viri propriæ vitæ internecione luerint. Tot ſiquidem vix unquam vidimus apoplexiis repentè ſublatos, tot vertiginoſos, arthriticos, catarrhoſos, pleuriticos, phtiſicos &c. quot hoc ipſo anno. Cui alteri autem imputari poterat ſtrages iſthæc, quám rectà enarrhatæ immenſi frigoris immanitati? Cujus, cùm juxta à nobis in Chro-

Chronologia noſtra medica Anni I. §. XXII. & alibi dicta vis ſit refrigerare, condenſare, incraſſare, coagulare, adſtringere, & ſanguinem cum reliquis corporum ſuccis ob inhærentes ſibi magnâ quantitate nitroſas, vitriolicas, & alias ſalinas atomos acrem reddere; quî aliter fieri potuit, quàm, quòd intolerabilitate illâ frigoris occluſi cutis pori ingentem aliàs per inſenſibilem perſpirationem excludendam noxiorum humorum ſaburram in corporibus retinuerint: quæ intùs coagulata facilè in cerebri meatibus ſubſtitit, deſuperque aut repentinâ corporum in excalefactis hypocauſtis incaleſcentiâ, aut aliâ quâcunque occaſione attenuata, & diſſoluta eatenus diffluxit, ut univerſos, vel ſaltem potiſſimos cerebri meatus, & nervorum inde in reliquum corpus protenſorum origines inundârit, obſtruxeritque, eoque ipſo ſpiritibus animalibus ſuam circulationem, & conſuetum in ſubjectas partes influxum præpedierit. Unde repentinæ illæ, de quibus ſuprà, apoplexiæ; vel ſiquà obſtructiones tantæ non fuêre; tantæ tamen, ut præ iis ſpiritus animales curſum ſuum debito ſibi tramite proſequi non potuerint, ſed potiùs in gyrum acti fuerint; vertigines illæ, vel ſaltem certæ fluctuationes cerebri ſæpe ſæpius apoplexiarum, vel epilepſiarum prodromi; de quibus hoc anno plurimi non ſolùm fuêre lamentati, ſed quipiam planè apoplectici ſucceſſivè, vel epileptici facti. Quod ſi autem tales coagulationes, & ſubſiſtentiæ, ſeu ſtagnationes dictorum humorum ſimili modo in aliis corporis partibus quandoque accidêre, aliæ ibidem evenêre indiſpoſitiones: veluti in pulmonibus vomicæ, ad quas poſtea conſecutæ ſunt primùm tuſſitationes inanes, ſucceſſivè humidæ, & ſæpe cruentæ; ultimatim planè purulentæ cum totius corporis contabeſcentia phthiſeos nomine veniente, & interitu ipſo: In collo ſcrophulæ, alibi alterius generis tumores. Quatenus tales humores autem copioſiùs ad nares deſtillabant, ad fauces, aut alias partes, evadebant gravedinum, raucedinum, tuſſium, & aliarum vulgò dictarum defluxionum cauſa, ſicut arthriticorum, & rheumaticorum dolorum, ſi ii à frigore juſtò acriores redditi, inque perioſtiis articulorum, vel etiam interiacentium partium depoſiti, ea ſuâ acredine rodebant, lancinabantque &c.

Sicut autem reliquus anni decurſus erat quoad aëris temperiem ordinatior, ita erat ſanitati humanæ conferentior: excepto, quód vere Aprilis fuerit repentè à præter morem vigoroſis & conſtantibus Solis radiis adeò excalefactus, ut auræ temperie ferè æſtatem præ ſe ferret: Majus econtra ob prædominantem cum Euro Boream, pluviasque adeò rurſus perfrigeratus, ut præ ſe ferret autumnum, quod ominoſum Hippocrati 3. *aph.* 1. quod tempus propterea etiam notabiliter plurium erat ferax morborum. Æſtate econtra & autumno, utpote quoad auræ temperiem regulatioribus, tantò ſalubrius vivebatur, neque obſervabantur in eis facilè aliæ indiſpoſitiones (exceptis variolis toti anno communibus) præterquam ſporadicæ, & quæ potius erroribus circa victus rationem commiſſis videbantur eſſe imputandæ, quàm aëris

vitiis: febres puta potiſſimum intermittentes, vomitiones, alvi fluxus, colici dolores &c. quamvis & ad hos poterat jam prius aliquod fundamentum jeciſſe prægreſſum adeò rigidum, hyemale frigus ſaltem ſuâ acredine: ſicut pariter ad vertigines illas, & apoplexias, quæ quibusdam etiam æſtate ipſa, & autumno fuêre pernicioſæ. Probatum ſiquidem fuit à nobis in præcitatæ noſtræ *Chronologiæ Med. Ann. I.* §. XLIII. morbos, qui in temporibus accidunt, non tam ex præſentibus, quàm ex præteritis aëris morbidis conſtitutionibus eſſe dimetiendos.

Nunc, qui præterit December jam in alteram hebdomadam conſtantibus zephyris perflatur cœlo nunc nubilo, nunc pluvioſo, jugiter autem vaporoſo, exiſtente. Metuo valde, ne cùm tempore ſiniſtri quid parturiat! Curationes denique hactenus enarratorum, & aliorum brevitatis gratiâ præteritorum morborum quod concernit, eæ quidem nihil ſingulare præ ſe tulêre, utpote remediis nobis familiaribus, & in ſimilibus caſibus in *Chronologia noſtra Medica* hinc & inde notatis communiter feliciter inſtitutæ; ſicut tamen apoplexiæ communiter fuêre *fortes*, adeoque ex ſententia *Hip.* 2. *aph.* 42. *incurabiles*, ita nullam recepêre curationem, uti neque confirmatæ phthiſes. Quæ apoplexiæ autem fuêre leviores, eæ quidem demum rurſus fuere ſuperatæ, ſed valde lentè: quemadmodum in certo arcium præfecto; quamvis ego eum non tam pro apoplectico habuerim, quàm cui memoria adeò erat læſa, ut ſui idiomatis omnimode per aliquot hebdomadas oblitus fuerit. Reliqui ſiquidem ſenſus utcunque ſibi conſtabant, ille ſe etiam, quantum ex ſignis colligebatur, ſuper omnia reflectebat: ſolùm, (quod quid eſt planè ſingulare) nullam prorſus rem ſignificativæ aliquâ voce nominare poterat; verùm quæcunque ad ſe explicandum loquebatur, vel etiam ſcribebat, erant articulata quidem, ſed nihil ſignificativa, qui nunc demum tamen ad tot uſurpata eatenus ſe recollegit, ut ob defectum vocabulorum ſignificativorum intrà loquendum rarò tantiſper ſubſiſtat.

Coxæ dolores fuêre etiam plerumque adeò contumaces, ut etiamnum ſint, qui eis jam à Vere hoc accerrimè detinentur. Certus Juris Conſultus ex eis ſuppuratis planè interiit. In quo illud admirabar ego, quod priusquam moreretur ille, tuſſire, pectore dolere, & cruenta rejicere, purulentaque incœperit, antea nunquam pectore indiſpoſitus. Procul dubio pus à venis in ulcere abſorptum, & circulando ad pulmones delatum, eos adeò corroſerat, ut & illi ſuppurati ſucceſſivè in tabem abierint? Sed ſic fit, dum Empiricis, ſicut in hoc caſu, confiditur: ubi prætermiſſa methodo curandi artificiali bonus patiens ſe totum Empiricis concrediderat.

In Variolis denique, quarum curationes ſimiliter feliciter ſuccedebant remediis à nobis in Chronologia noſtra Medica deſcriptis (niſi eis acceſſerint vel petechiæ, vel alvi fluxus) mirabar ego, quòd quantumvis illæ fuerint ſatis aliàs malignæ, & propterea multis pernicioſæ; nullas tamen poſt ſe relinquere ſolitæ ſint

fove-

foveas. Uti &, quòd eas hactenus nondum conſecutæ ſint febres petechiales; quod tamen, quantum hactenus obſervavi, communiter accidere ſolet. Niſi id forte primò fiat. Earum ſiquidem nondum eſt factus finis.

Quia, quibus acceſſerant alvi fluxus, communiter obierant, lubet curam pro Coronide adjungere, quam ego cum felici ſucceſſu peregi in puellula novem annorum. Illa ſub principium invaſionis per ſuperna aliquoties vermes rejecerat, per decurſum autem dejiciebat frequentiſſimè cum torminibus cruenta, atque adeò verſabatur juxta dicta in manifeſto vitæ periculo: poſtquam tamen ſequentia ordine uſurpâſſet, convaluit feliciſſimè. Omnium autem primò ipſi injiciebatur talis clyſter abſtergens: R. Decoct. hordei cum rad. torment. ʒij. flor. roſ. rub. p. 1. facti ℔. ß. mell. roſ. col. ℥ß. m. f. clyſter. Cui paulò poſt ſuccedebat talis adſtringens: Rep. Lact. vaccin. chalyb. in quo decoctæ fuêre rad. torment. ʒij. herb. polygon. flor. hyperic. & verbaſc. ana p. 1. ℥v. Adde mell. roſ. col. ℥ß. ter. ſigil. pulv. ʒß. m. f. Clyſter. qui per decurſum etiam ſæpius repetebatur.

Secundò per os quotidie aſſumebatur talis bolus: R. Conſerv. menth. Elect. diaſcord. Frac. troch. de ter. ſigil. ana ℈ß. unicorn. foſſ. gr. v. lap. bezoard. or. gr. iij. M. cum Syr. coral. f. bolulus. Cui ſemper ſuperbibebatur tantillum de vino cydoniorum.

Tertiò externè abdomini admovebantur calidè à poſt & ante ſacculi herb. chamæm. abſynth. menth. polygon. & roſ. rub. referti, & in vino rubro decocti. Potus denique erat decoctum torment. gran. maſtic. & cruſtæ panis. Cibus oryza, panatellæ ex bis cocto &c.

Conſtitutio Anni 1710.

QUantum in conſervanda, vel lædenda humanorum corporum valetudine valeant ſalubres, vel inſalubres aëris conſtitutiones dedimus pluribus in *Chronologia noſtra Medica*, & docuit nos proximè valedicturus annus 1710. utpote qui ſicut hyeme fuit paucis nivibus perſperſus, & propterea toleranter frigidus, ita fuit pauciſſimis morbis, & eis potius ſporadicis, ac ab inordinata victûs ratione, quàm epidemicis, ac ab inſalubri aëris temperie dependentibus obnoxius: planè aliter, ac poſtremo præterlapſus annus 1709. quem utpote nivoſiſſimum, frigidiſſimumque ante annum recenſueramus, fuiſſe apoplexiis, epilepſiis, vertiginibus, gravedinibus, cephalæis, pleuritibus, raucedinibus, tuſſibus, hæmoptoyſibus & omnis generis aliis defluxionibus quàm pleniſſimum. Eſt verum quidem neque hanc hyemem eis ipſis affectibus omnino caruiſſe: certum tamen æquè eſt, eis longiſſimè minus fuiſſe obnoxiam. Neque ſine ratione: quando enim tempora in ſibi connata temperie citra ſingulares, repentinas, & multùm ſenſibiles de calido in frigidum &c. mutationes (qualiter factum hâc hyeme toleranter boreali, & æquali-

qualiter frigida) decurrunt; ſicut in corporibus non accedunt ſingulares alterationes, ita neque ſingulares morbi. *Mutationes* ſiquidem *temporum* teſte Hipp. 3. aph. 1. *potiſſimùm pariunt morbos; & in ipſis temporibus magnæ mutationes aut frigoris aut caloris.* Quales proinde cùm non acciderint hâc hyeme, ea non potuit fuiſſe ſingulariter morboſa. Quod ea verò interea tamen morbis non caruerit; fecêre, uti dixi, potius ſubinde commiſſi in victûs ratione errores, quàm aëris morboſa conſtitutio.

Ver autem ſicut erat nonnihil inordinatius, & à ſeptima Aprilis uſque ad undecimam ad prægreſſam mitiorem auram nivoſo pluvioſum, & ex Borea ſinſibiliùs frigidum. In Junio etiam ſæpe ſæpius tempeſtuoſo grandinoſum, conſequenter pariter ultra modum aſperum; ita memoratis defluxionibus tantò magis dives. Cæterùm verò tamen ob prægreſſam, uti dictum, mitem, & nivibus ferè expertem hyemem adeò acceptum, ut jam ſub dimidio Aprilis omnia eſſent in virore, & flore: 21. Aprilis etiam præter ſolitum ſiligo actu ariſtas protruderet.

Quod nunc dictum eſt de Vere, idem planè accipiendum venit de æſtate, utpote ſimiliter variâ ſæpius pluvioſo-tonitruoſa, & ex potiſſimùm prædominante Boreâ ſæpe etiam ſub ipſis canicularibus potiùs frigidâ, quàm more ſibi debito æſtuoſa, & propterea etiam præterquam ſatis, vineiſque nocivâ Catarrhorum, tuſſium, arthritidum, & morborum autumnalium, ſi quæ alia, ferace. *Per anni* ſiquidem *tempeſtates* teſte Hipp. 3. aph. 4. *quando eodem die modo calor, modò frigus fit, autumnales morbos expectare oportet.* Teſte Valleriolâ etiam de loc. com. lib. 2. cap. 4. *Si viciſſitudine quâdam aquilonius flatus auſtrinum ſequatur, fluxionum tum morbi ſequentur.*

Autumnus denique non fuit quidem adeò varius, ac communiter eſſe ſolet, eò quòd excepto fine Octobris, quo ex diutiùs protractis pluviis omnia aquis inundabantur, non fuerit admodum pluvioſus, neque conſueta ventorum alternatione multùm inæqualis: in eo tamen erat præ aliis hujus anni temporibus inſalubris, quòd ferè inceſſanter aut prædominarentur Auſtri, venti teſte Hipp. 3. aph. 5. inſaluberrimi, aut aura fuiſſet nebuloſa, craſſa, humida, vapida, & veluti ſtagnans diutiſſimè Solis radiis orbata, ac propterea maximè tetrica, & præſertim melancholicis adverſa, merarum obſtructionum fabricatrix. Hinc etiam ferè nunquam tot Conſilia medica circa affectiones hypochondriacas habita, quàm rectè hoc autumno. Quamvis præterea plurima paſſi fuerint etiam arthritici, quartanarii, & colicis doloribus torti cum non rarò deſuper conſecutis epilepticis convulſionibus, aut pareſibus. Taceo catarrhos, & omnis generis defluxiones, quorum utinam majores effectus non primò in futurum experiremur, vel etiam peſtiferæ luis, cùm de ejus ſævitiæ aliàs jam multùm ſpargatur, ulteriorem progreſſum! Nulla ſiquidem aëris conſtitutio ſolet eſſe hujuſmodi malignitatis adeò ferax, quàm rectè talis. Quamvis, uti

uti in *Vindiciis meis medicis auræ Labacenſis* §. XXIX. memini, apud nos non eò usque; ob vicinitatem maris Adriatici, ex quo in tranſitu flatibus auſtrinis multùm particularum ſalinarum volatilium admiſcetur, quibus putredinoſa illorum malignitas corrigitur. Plurimùm ſunt paſſæ etiam in uteris gerentes, propterea ſæpius vel ante deſtinatum tempus puerperæ factæ, vel morboſos fœtus enixæ ob acetabula uterorum mucore ex tantis aëris humiditatibus contracto referta.

Curabantur autem colicis doloribus torti feliciter lenibus laxativis per intervalla propinatis, anodynis, quale fuit præprimis ol. amygd. dulc. & carminativis, quale erat decoctum florum chamomil. rom. cum additione ſucci ſtercoris equini avenâ paſti, & Syr. de althæ. Fern. quartanarii præmiſſis præmittendis tali ſpecifico: Rep. Cort. peru alcohol. ℈ij. flor. Salis Armoniaci, Antimonii diaphor. ana ℈ß. M. f. pulv. detur mane & veſperi, ſed methodo tali, ut febris non ſolùm emaneat, quod plerumque intra hebdomadam fit, verùm etiam nunquam ampliùs revertatur, quod etiam facilè præcavetur.

Arthritici denique ſuis ſpecificis, præſertim off. microcoſ. phl. pp. Antimonio diaph. cinnab. nativ. mixturâ ſimplici, lumbr. ter. &c.

DISSERTATIO EPISTOLICA

De

Mulhuſini Territorii finitimorumque locorum Conſtitutione Epidemica *Anno* 1700. *obſervata*

ad

DOMINUM LUC. SCHROECKIUM,

Cæſareo-Leopoldinæ Nat. Cur. Academiæ Præſidem &c.

Auguſtam Vindelicorum transmiſſa

à

JOHANNE GEORGIO HOYERO,

Philoſopho Med. Doctore & Cæſareo Leopoldinæ Nat. Cur. Academiæ Collega Apollodoro dicto.

§. 1.

LIcet in hiſtoria morborum epidemicorum primus vetuſtiſſimorum ſcriptorum Hippocrates deſudaverit & digito quaſi filiis artis uſus tanti laboris prorſus inſignes monſtraverit, neſcio tamen, quo fato ſequentium temporum ſcriptores negligentius ferme tractaverint Epidemica. Poſtquam autem poſtliminio exteri Medici, celeberrimus Sydenhamius de Conſtitutione Londinenſi, atque ſplendidiſſimum Italiæ ſidus excellentiſſimus Ramazzinus de Conſtitutione agri Mutinenſis ſcripta divulgarunt, genus horum ſcriptorum non ſolum ab omnibus ſolidè

doctis ſemper fuit expectatum, ſed & eorum vicit opinionem.

§. 2. Enim vero cum non minus Climata, ſub quibus laudatiſſimi Viri ſuas obſervationes conſignarunt, ut & vitæ genus ſeu rerum ſex non naturalium uſus aliaque à noſtratibus diverſiſſima ſint, ipſique Germani, dum pati videntur idem quod Græci, Angli, vel Itali, idem profecto non ſit, quis obſecro non commendet, quæ plures excellentiſſimi Viri de diverſarum Germaniæ noſtræ provinciarum Conſtitutionibus Epidemicis conſcribere operæ pretium putarunt? Quibus eruditiſſimis, ſi parva magnis componere licet, Epidemicam Territorii patrii Mulhuſini Conſtitutionem ſuperaddere ac perilluſtri Tuo nomini inſcribere non erubeſco. Fateor enim, à ſingulari gratia Tua erga me, de quâ ſuaviſſime in literis tuis ad me datis ſcripſiſti, magis me affectum fuiſſe, quam Herculem Xenophontium illum à Voluptate, ut ea adducar ad hoc ſuſcipiendum amorique tuo pluſculum etiam, quam facultas & copia mea forſan concedit, largiar.

§. 3. Laudatum itaque liberæ hujus & Imperialis Civitatis territorium ſub elevatione poli 51. grad. 20. minut. in Turingiæ & Haſſiæ confiniis ſitum ampla & amœna planitie conſpicuum, ſoli polique ſingulari clementia beatum, quamvis præ finitimis locis ſaluberrimum quidem putatum, nihilominus tam ab aëris & tempeſtatum injuriis, quam ab epidemicis & contagioſis morbis minime fuit immune. Nam ut à fine lapſi præcedentis ſeculi potiſſimum exordiar (pluribus aliis, quæ duobus luſtris, licet minus perfecte notavi, data occaſione intermiſcendis) hyemale tempus tam finiti 1699. quam auſpicati 1700. anni nobis prorſus inconſtans erat: nunc rigido Borea ab axe ruente, mox pluvioſo nobis Libanoto (vento inter Auſtrum & Favonium medio) ſpirante; nunc maxima nivis copia defluente, mox nebuloſa ac nubiloſa, maximam verò partem pluvioſa, rarius procelloſa, intempeſtate varias ſubinde moleſtias creante.

§. 4. Durabat hæc tempeſtatis varietas ad æquinoctium usque vernum: & ſicut his menſibus varius macrocoſmi ſtatus, ita microcosmus etiam variis ſymptomatibus & ægritudinibus erat obnoxius. Tenellorum, qui nutricationis annos nondum exceſſerant, plures febribus catarrhalibus, nonnulli catarrhis ſuffocativis decumbebant, qui tamen omnes ferme poſt adhibita pectoralia balſamica diaphoreticis maritata, laxativis & emeticis pro re nata interpolatis ex voto convaleſcebant. Sub finem menſis Januarii, Morbillis affligi cœperunt, benignis quidem, adeò ut pluribus, modici caloris temperamento ſervato, ſine medicamentorum uſu morbilli copioſi erumperent ac tempore ſolito rurſus evaneſcerent. Paucis atrocius afflictis bezoardica fixiora, æquæ deſtillatæ & papaveracea proderant, quorum nonnullis, qui medicamenta neglexerant prorſus, poſt exantlatos morbillos tuſſis cum febre hectica difficilius curanda eveniebat.

§. 5. Adultorum quidam doloribus Arthriticis tum vagabundis ſcorbuticis tum fixioribus [quales morbi nobis

nobis endemii quaſi ſunt] menſes hyemales fere durantibus diſcruciabantur, qui tandem per medicamenta ſpecifica, ſudorifera interna, nervina & ſpirituoſa externa, Venæſectiones & ſcarificationes iteratas &c. unguinoſis & emplaſticis [nodos & affectus chronicos imo prorſus incurabiles cauſantibus] vitatis, feliciter ſopiebantur. Alii febribus ardentibus & malignis, periculoſis phænomenis, pleuritide, deliriis, convulſionibus &c. ſtipatis corripiebantur, non tamen ut annis præcedentibus æque lethiferis, niſi forſan unus & alter vel ab empirica manu vel negligentius tractatus ad plures abierit.

§. 6. Imminente tempore vernali anni 1700. humidiorem tempeſtatem ſtatus aëris temperatior & ſiccior excipiebat, qui per hos menſes Euro ſubinde ſpirante continuabatur: Adeo ut pluviæ vernales fertilitatem præſagientes rariores, ipſaque tellus pulverulenta quaſi notaretur, & hinc frugum æſtivarum ſpes agricolis dubia redderetur. Id quod eventus ipſe pluribus in agris tardius ſatis comprobabat. Neque enim hordei, avenæ, leguminum, pluriumve æſtivorum opimam æque quam hybernorum frumentorum ſiliginis & tritici meſſem vidimus.

§ 7. Jam Morbillos excipiebant Variolæ apud alios interſtinctæ, apud alios confluentes: quamvis tam vernalibus hiſce quam menſibus æſtivis, paucis exceptis, qui diætæ limites exceſſerant liberius, minus funeſtæ. Neque febres more malignarum decurrentes jam ceſſabant, nonnullis medicamenta prorſus inſuper habentibus in noſtro territorio lethales. Vicinorum autem locorum, imprimis ſeptentrionem verſus ſitorum, Liberæ Imperialis Northuſæ & aliorum finitimorum oppidorum & pagorum incolis & Herciniæ Sylvæ accolis tam præterito brumali quam hoc vernali tempore magis infenſæ & pluribus exitioſæ.

§. 8. His ita contingentibus non potui non ruminari prognoſticon, quod anno ſuperiori 1699. grana illa nigricantia majora in ſiligine copioſiſſime reperta & per magnum Thuringiæ tractum ab Herciniâ ad Semanam usque ſylvam obſervata (vernaculâ linguâ *Mutter korn* appellata) curioſis ſubminiſtrabant: videlicet ab uſu monſtroſorum ejuſmodi granorum inevitabili, non ſane farina laudabili & altrice, ſed inutili, depravata & inſalubri protinus materia ipſis etiam brutis nauſeam movente refertorum, variis morbis, febribus, variolis, morbillis, aliis afflictum iri genus humanum.

§. 9. Cui præſagio cum jam reſponderet eventus, illorum ſententiam confirmare videbatur, qui morbos epidemicos non præſentium, ſed præcedentium effectus eſſe perſuaſum ſibi habent. Quamvis à mente mea impetrare nondum potuerim, ut hoc aſſertum κατὰ παντὸς affirmari poſſe credam. Certiſſimum quidem eſt, prava & depravata alimenta ab annis præcedentibus nobis ſuppeditata multo uſu continuata epidemicos affectus ſæpe producere: Qualis enim cibus, talis chylus, qualis chylus talis ſanguis, qualis ſanguis talis valetudinis noſtræ ſtatus. Enim vero conſtitutiones præſentes non ſolum plures epi-

epidemicos morbos, alimentis etiam ſanis exiſtentibus, parere, ſed illos etiam, quos vitioſis cibis debemus, quaſi modificare ſeu intendere & remittere cum magno Hippocrate rerum magiſtro quotidiana experientia teſtatur. Ecquis enim dubitavit frigidum, humidum, & cœnoſum atmosphæræ ſtatum (qualis ſupra citata noſtra hyemalis erat) ἀδιαπνευςίαν (quæ illuſtri *VVedelio* teſte *Theorem. Med. part. IV. Sect.* 2. *th.* 3. *infinitorum morborum & febrium mater eſt*) peperiſſe? De quo pluribus *ingenioſiſſimus Sanctorius in Medicina Statica Sect.* 2. *aphoriſm. VI. & VIII. &c.* videndus.

Ecquis negabit aëris noſtri verni & mox dicendi æſtivi ſtatum ſereniorem epidemicos hos affectus benigniores nobis reddidiſſe? Ut jam ea, quæ ſuperioribus annis de periculoſioribus affectibus epidemicis â præſenti conſtitutione unice quaſi derivandis notavi, nunc mittam, neque de contagio, de nebulis, de roribus vitioſis & aliis mille malis, [queis atmoſphæra noſtra in dies & horas obnoxia] machinæ humanæ mediante reſpiratione dictum factum exitioſis hic quicquam memorem.

§. 10. Ampliſſimus hic aperiretur campus de nebulis, de roribus, imprimis autem de cauſa dictorum corruptorum ſiligineorum granorum, rore puta vitioſo, mellei ſaporis & conſiſtentiæ, [noſtratibus *Honigthau* nuncupato] diſſerendi: ſed ne juſto prolixior ſim, ea, quæ hic inſerere potuiſſem, ad obſervationes anno futuro, DEO volente, Ephemeridibus Germanorum communicandas reſervo.

§. 11. Poſt Solſtitium tempus æſtivum calidius & ſiccius usque ad æquinoctium autumnale permanebat: Pluviis enim non, niſi expectatiſſimis, evenientibus cœli ſerenitas conſtantiſſima ridebat, lætamque meſſem & optatam, flantibus ſuaviter Eteſiis, nobis reddebat. Exoptatiſſimus omnibus erat hujus temporis ſtatus: Poſtquam enim caritas annonæ mortalium myriadas partim fame emaciaverat, partim ad incitas redegerat, jam jam ſub auſpicium ſeculi velut è cornu copiæ omnium rerum pro vita ſubſtentanda neceſſariarum Divina Munificentia largiebatur opimam meſſem. Horrea frumentorum ad laxiorem annonam redeuntium abundantiam vix capiebant: Conclavia, cellæ, pavimenta larga rerum copia & opibus Cerealibus quaſi ſcatebant: Neque vini ultra duo luſtra deſiderati ſpes concepta autumno ſequente decollabat. Tantæ felicitatis non ultimam ſane cauſam laudatiſſimum calorem æſtivum putandum eſſe jamdudum præſagivit Virgilianum veriloquium Georgic. I. *Magnaque cum magno veniet tritura calore.* Cujus veritatem ſicut præcedentium quorundam annorum ſterilitas, ita ſane præſentis fertilitas per univerſam Europam ſatis confirmabat.

§. 12. Interea temporis non ceſſabant affectus epidemici, videlicet variolæ continuatæ benigniorum more ſua tempora decurrebant, neque malignitas earum jam creſcebat. Præter haſce quotinianæ, tertianæ tam continuæ quam intermittentes & quartanæ febres, minus tamen rebelles & rariores obſervatæ & poſt

ad-

adhibita probata remedia brevi fugatæ. Febres ardentes autem ſuo contagio eo latius ſerpebant, quo intenſior his diebus ſentiebatur æſtus. Mirum profecto febres haſce ſymptomatibus malignis horrendas, minime tamen lethales, hoc potiſſimum tempore, quod ſaluberrimum videbatur, invaluiſſe. Nec inanem locabo operam ſi plenius paulo tam phænomenorum quam curationis hiſtoriam breviſſimis hic tradam.

§. 13. Corripiebantur hac febre non ſolum juvenes, ſed mediæ ætatis utriusque ſexus homines, quin etiam ſenes. In plurimis horrorem prævium calor totius ſummè efferatus ſubſequebatur: Hinc ſitis, vigiliæ & atroces dolores capitis & aliorum membrorum circa articulos præſertim ſe exerentes notabantur. Arthriticis hiſce doloribus vexati paralyticorum more decumbebant, adeo ut neque pedes neque manus ſuis fungi poſſent muniis. Nonnullis alvus & urina vel invitis per aliquot dies effluebat. Deliria leviora paucis ſaltim aderant: Vires autem omnibus pene valde proſtratæ. Aliis vomitus bilioſi, aliis diarrhææ ſatis moleſtæ. Quibusdam fluxus hæmorrhoidum nimius, ab imperitis pro fluxu dyſenterico habitus: Plurimis hæmorrhagiæ narium largiſſimæ imo prorſus enormes eveniebant. Cumprimis vero quosdam Cardialgiæ ſumme dolorificæ tantopere diſcruciabant, ut de ſalute corporis deſperantes ſacram Euchariſtiam moribundi, velut ultimam ad conſequendam æternam ſalutem medicinam, unice expeterent, quin imo à Syncopticis & moribundis diſcerni vix poſſent.

§. 14. Neque contagii expers erat hoc malum, dum unico decumbente plerumque reliqui, quotquot aderant, domeſtici vel unâ vel aliquandiu poſt eadem febre corripiebantur. Ut enim reliquos tam in civitate & ſuburbiis quam in pagis decumbentes ſilentio prætercam, exempli loco adducam milites à Centurionibus ſive Capitaneis quibusdam nutu potentiſſimi Daniæ atque Norvvegiæ Monarchæ noviter hic conſcriptos, quorum unus & alter hoc febris genere cum forte vexatus fuiſſet, brevi poſt eôdem malo plures afficiebantur, adeo ut intra duorum vel trium menſium ſpacium plures quinquaginta curationi meæ traderentur.

§. 15. Ex phænomenis citatis velut ex ungue leonem cauſam febris hujus proximam particulas alcalinas maſſæ ſanguineæ craſin ſeu mixtionem nimis rarefaciendo turbantes, facile dijudicare poteram: Ex quo fundamento curationis methodum formare non adeò difficile erat. Scilicet calor æſtivus intenſior, ætatis vigor, potus cereviſiæ noſtratis ſatis lupulatæ calidior & copioſior, enormes hæmorrhagiæ, omnia & ſingula phlebotomiam præprimis poſtulare videbantur, quam pleriſque ſemel, quibusdam pro indicationis modulo bis adminiſtrare ſuadebam. Sanguine vix evacuato, ſingulari ſtrategemate ſudorem, quem quidem Celeberrimus *Baglivus Medicus Romanus* Prax. med. lib. I. poſt ſanguinis miſſionem cum levamine patientis ſtatim apparere ſcribit, medicamentis procurabam. Quo fine pulveres ex bezoardicis fixioribus C. C. phil. præparat. oc. cancr. antimon. diaphoret,

phoret. rad. contrajerv. corall. rubr. terra ſigillata, nitr. anodyn. vel pulv. bez. VVed. addito camphoræ tantillo loco ſudoriferi nonnullis eximio cum ſucceſſu propinabam, atque febrem in prima quaſi herba citius ac felicius quam Emeticis vel Purgantibus ſine ſingulari ſucceſſu quibusdam datis, ſuffocabam. Morbo nihilominus ingraveſcente dolorum capitis mitigandorum & delirii præcavendi cauſa Veſicatoria optato cum levamine nuchæ applicare ſuadebam. Morbo durante balſamica & bezoardica media ex Tinctur. prophylact. m. d. eſſ. myrrh. ſimpl. & balſam. Scordii, Mixtur. ſimpl. Elix. p. p. &c. præſcribam. Ad reſtinguendam ſitim loco potus ordinarii vel infuſum veronicæ vel cereviſia ſecundaria tenuis valde, cui vel Tinct. roſar. vel papav. errat. vel violar. vel ipſe ſpiritus vitrioli ſedulò inſtillatus commendabatur.

§. 16. Interim vero ſymptomatibus reliquis vel ex maligna morbi natura vel errore diætæ individuo contingentibus, aptis remediis obviam ire non negligebam. Nam ut verum fatear, majorem curam talia ἐπιγενόμενα poſtulare videbatur, quam ipſe febrilis affectus. Sic urgentiſſimum ſymptoma Cardialgia, quod nonnullos tantopere diſcruciabat, ut ab agonizantibus diſcerni vix poſſent, ſpirituoſis aromaticis carminativis vel imprimis pulvere abſorbente *VVedelii* plerumque curabatur. Dolores Arthritici contumaciores ſpiritu volatili urinoſo bezoardico, eſſ. anod. nec non pulveribus bezoardicis diaphoreticis cinnabarinis tardius quidem, feliciter tamen mitigabantur, additis præſertim anodynis. Opiata enim, quæ febre Arthritica epidemica anno 1699. graſſante inſtar ſalivæ viperinæ vitanda jam velut anchora ſacra nobis erant. Vomitus ſpontanei vel blioſi vel aſſumtorum, ut & alvi profluvia, quando diutius durabant, Mixturis ex eſſ. theriacal. tinct. terræ catechu & tinct. opii cum ſucco cydoniorum per fermentationem parata, nec non pilulis ſtypticis m. d. pulveribus ex terra ſigill. bol. armen. C. C. Uſt. rad. biſtort. pulv. bez. VVed. &c. compeſcebantur. Hæmorrhagiæ narium aliis quarto, aliis ſeptimo, aliis nono, vel undecimo die contingentes, quæ multum negotii faceſſere ſolebant, ultra euphoriam & ad lipothymiam usque durantes præter interna refrigerantia & incraſſantia externo probatiſſimo ſtyptico Anglicano ſive in forma ſicca ſive ſpiſſa cum aceto & goſſypio, applicato: Hæmorrhoides nimis fluentes præter pulveres è ſtypticis & bezoardicis conflatos eſſent. theriac. traumat. *VVed. a Beatô Hagendornio in tr. de terrâ Catechu* deſcripta ſiſtebantur. Tacco pleuritidem tam veram quam ſpuriam, anginam, alvum per multos dies adſtrictam, alia remediis aptis aliis curata. Adeò ſingula phænomena quamvis periculoſa putata facili negotio tollebantur, & quæ à Practicis infidæ criſes paſſim notatæ, jam fidæ, perfectæ & ſalutares erant. Hoc apparatu perexiguo tum laudatus gregarius miles, cum plures vilioris conditionis homines, DEO benedicente, ex voto curabantur.

tur. Delicatioribus nonnullis præter dicta potiones cordiales confortantes & pulveres bezoardici pretioſiores proderant.

§. 17. Quod vero admiratione maxime dignum, ne unicum ſatis periculoſe licet decumbentium, menſibus quidem æſtivis vivere deſiiſſe memini. Neque Lunæ phaſes notabilem his febribus alterationem attuliſſe vidi, qualem tamen, cum præcedentibus annis 1698. & 99. febris epidemica, quæ nonnullis petechialis erat, hîc loci graſſaretur, multoties mecum plures curioſi præſertim menſibus hyemalibus & autumnalibus obſervabant. Menſibus enim his ſingulis omnibus fere, Luna decreſcente vel ſilente nonnulli febricitantes, tam illi, qui ab experientiſſimis Medicis ſummâ induſtriâ probatis medicamentis curabantur, quam qui naturæ, morborum medicatricis, ope freti, ſine ullo remedii genere decumbebant, celerius opinione Libitinæ tradebantur: convaleſcentibus plerisque, qui poſt Novilunium ad creſcentem uſque Lunam manebant ſuperſtites.

§. 19. Vix attentius hæc mentis lance trutinaſſem, niſi laudatiſſimum R*amazzinum*, febre petechiali in civitate & agro Mutinenſi graſſante, idem illud obſervaſſe, diſſertationis ejus *decuriæ quartæ, Ephemeridum Germanorum anno quarto inſertæ paragraphus* XVI teſtaretur, aliosque, ut lunæ phaſes in morbis epidemicis animadverterent, hortaretur. Quam ob rem non deſii cauſam rimari, cur febres continuæ malignæ, non tamen æque omnes pro mutationibus lunæ, adeo ſubitaneis alterationibus, mortem ipſam portendentibus, ſint obnoxiæ? Cujus phænomeni cauſa quo dilucidius explicetur, ſuppono

I. Juxta tritum:

Ad lunæ curſum variant animalia corpus, lunarem influxum (reliquis tam ſuperſtitioſis quam ſanioribus aſtrologorum opinionibus juxta recentiorum quorundam hypotheſes jam ſemotis) eſſe extra ullum dubium ſtatuendum, imprimis in morbida animalium corpora, de quo cum laudatus *VVedelius in theorem. med. part* 3. *ſect.* 6. tum præprimis philoſophorum recentiorum Celeberrimus & accuratiſſimus *Sturmius in Philoſophia Eclectica diſp. de ſiderum influxu p. m.* 632. *ſeqq.* legi merentur.

II. Influentias haſce lunares, quas vel alia ſublunaria vel ipſa præprimis ægrotantium corpora ſentiunt, vix aliunde quam à lumine lunæ dependere, & ſicut tempore interlunii nullum lumen, ita neque influentias habere lunam; videatur *Sturmius loco citato.*

III. Influentias tales eſſe ſubtiliſſimas & quaſi ſpirituales, ideoque ſubtiliſſimum ſuccum nervoſum, quem ſpirituum animalium nomine indigitant, potiſſimum concernere, id quod exempla Epilepticorum &c. toto die manifeſtum faciunt.

IV. Dari febres, quæ ſuccum nervoſum ſubtiliſſimum ſeu ſpiritus animales magis afficiunt & quaſi depauperant quam maſſam ſanguineam. De quibus Celeberrimi *VViirdigii Medicina ſpirituum* pluribus conſulenda. Ut jam non laudem quotidianam experientiam, quando Me-

dici clinicam praxin exercentes ingeminant: *Urina bona, pulſus bonus, æger moritur*: præſente puta malignitate non æquè vitales quam ſpiritus animales peſſundante. Ex his colligere licet, utique ab influxu, lunari tempore lunæ decreſcentis & interlunii debiliori exiſtente, dependere lethiferas ejuſmodi alterationes, in febribus præſertim nervoſum genus ſeu ſpiritus animales potius quam maſſam ſanguineam afficientibus. Nimirum ſpiritus animales ab inimico miaſmate febrili depauperati, tantiſper refocillantur ſubinde per influentias lunares lunæ creſcentis & plenilunii tempore fortiores, hiſce verò tanquam aliquali fomento luna decreſcente vel ſilente deficientibus, ſpiritus ipſi magis magisque deficiunt, deficientibus ſpiritibus vita deficit & ægrotus vivere deſinit. Vix opus eſt disquirere prolixius, num febres petechiales agro Mutinenſi & malignæ territorio Mulhuſino annis 1698. & 1699. citatis moleſtæ nervoſum genus magis affecerint quàm maſſam ſanguineam? cum ipſæ ſpirituum & ſenſuum læſiones variæ, Syncope, lipothymiæ, convulſiones epilepticæ, deliria phrenitica & alia ſymptomata, quæ febribus illis frequentia fuerunt, id ſatis evincant. E contrario, cujus occaſione hæc dicta ſunt, æſtivam noſtram in maſſa ſanguinea radicatam, & hinc pro phaſibus lunæ tantis alterationibus minus obnoxiam fuiſſe, per ſupra memorata clariſſimum eſt.

§. 19. Sed ut è diverticulo redeam in viam, ex illis ſane, quæ de morbis æſtivis ſuperius allata, luce meridiana clarius eluceſcit veritas eorum, quæ divinus præceptor *Hippocrates de Conſtitutione temporum* paſſim in operibus ſuis commentatus: quicquid alii in contrarium afferre ſuſtinent. Ita ſane velut è tripode Apollinis dicta, quæ *libro de aeribus, aquis & locis* §. III. *p. m.* 330. recte divinat: *Siquidem æſtas ſicca fuerit, citius ſedantur morbi: Si vero pluvioſa, diuturni fiunt. &* 3. *aphoriſm.* 15. *Inter anni ſtatus omnino ſiccitates imbribus aſſiduis ſunt ſalubriores, minusque funeſtæ.*

§. 20. Quæ quam conſentanea vero ſint, ipſe equidem, qui ſequebatur Autumnus ſatis pluvioſus etiam contrario exemplo confirmabat. Quippe poſt Æquinoctium autumnale circa Michaëlis feſtivitatem mira cœli clementia huc uſque continuata pluviis aſſiduis permutabatur, intercurrentibus nonnunquam ventorum injuriis; Quibus ad finem menſis Octobris perdurantibus, Sole ad ſcorpium accedente, circa vindemiam nebulæ pluribus diebus conſtantes cum frigore ſatis acri in ſcenam prodibant. Menſis ſequentis Novembris auſpicium auſtrinum erat cum pluviis copioſiſſimis. Hiſce poſt novilunium, aliquandiu ceſſantibus frigora nocturna Sole interdiu ſplendente, ventoque inter Zephyrum & aquilonium medio ſpirante vix diutius durantia notabantur. Mox nivem primam vidimus, ſed pluviis ſubſequentibus ad finem menſis durantibus alternantem. Sole medios Sagittarii gradus perambulante furere cœpit Aquilonius nive & frigore comitatus, phœbo dies quosdam ſerenante; Sed brevi poſt Car-

bas

bas rediit pluvioſiſſimus. Frigore tandem brumali leniori ad ſolſtitium usque perdurante, tempus autumnale finiente.

§. 21. Intempeſtas itaque pluvioſiſſima per maximam autumni partem notata non ſolum deteriorem reddebat recenſitum hactenus affectum epidemicum Variolarum, ſed novum inſuper morbum, Tuſſim puta contumaciſſimam, tenellis itidem magis quam adultis exitioſam, chronicam ferme difficulter curandam & hinc tam medentibus quam ægrotantibus moleſtiſſimam, præprimis circa vindemiæ tempus; poſt nebulam illam dies aliquot durantem, in ſcenam producebat. Ab hâc tuſſe afflicti materiam quaſi purulentam veluti phthiſici conſummati copioſiſſimam nonnulli ob tuſſis vehementiam ſanguinolentam (ruptis à motus vehementiâ & materiæ acrimonia venis pulmonaribus) exſcreabant. His pectoralia, reſolventia, balſamica, diaphoretica, nervina, anodyna, diluentia decocta levamen quidem afferebant, quibus vero laxativa ſubinde ſupperadita non niſi poſt hebdomadum plurium decurſum curam tandem ſigillabant.

§. 22. Delineata interim febris epidemica poſtquam depontanis quibusdam ſenibus finem vitæ fecerat, contagio ſuo plures haud afficiebat, ſed cum calore æſtivo ferme ceſſabat. Variolæ vero, quas per menſes vernales & æſtivos benignas deprædicavimus, cum mutabili tempeſtate ſuum quoque mutaſſe genium videbantur, ex benignis & diſtinctis malignæ, confluentes & quaſi ἐπιδημικώτεραι factæ. Exiſtimarem profecto cœli & tempeſtatis ſingularem clementiam, qua tum verno tum æſtivo tempore gaviſi eramus, variolas huc usque nobis conſervaſſe benignas, niſi annus præteriti ſeculi 1689. contrarium me edocuiſſet. Licet enim annus citatus pari ſi non majori cœli clementia rideret, nihilominus Variolæ Brunſvigæ & Hafniæ eôdem tempore æſtivo graſſantes genii malignioris erant, ipſisque Hafnienſibus imprimis adeo infenſæ, ut plus mille hominibus, atque inter eos pluribus primariis & ipſis juventutis Principibus, epicedia pararent: Autumnalibus vero menſibus anni citati, præſertim menſe Octobri brumali frigore ingruente prorſus evaneſcerent: Ut hinc in aprico ſit, neque à temporis & atmoſphæræ ſtatu Epidemicam conſtitutionem unice derivandam, ſed alias circumſtantias, de quibus ſupra diximus, ſemper ſimul & quaſi conjunctim conſiderandas eſſe.

§. 23 Noſtrarum itaque Variolarum genium graphice quaſi delineatum laudatiſſimus *Dn. Sydenhamius in obſerv. Med. Sect.* III. *cap.* I. exhibet, quando ſcribit. *Appetente æquinoctio verno, Variolæ caput cœperunt attollere jamque indies latius graſſantes ſub autumno ἐπιδημικώτεραι factæ ſunt.* Cujus quidem phænomeni cauſam, quam ſilentii peplo involvit, capite ſubſequente ſecundo paucis innuere voluiſſe videtur, quando, *Variolæ*, inquit, *quibus annis epidemice graſſantur, ſi regulares etiam ſint atque mitiores, circa æquinoctium vernum ingrediuntur: Quibus vero annis non tantum graſſantur epidemice,*

ſed

ſed & irregulares atque periculoſioris ſunt generis, maturius nonnunquam menſe puta januario invadunt. Quaſi dicere voluiſſet: pro varietate cauſæ nunc maturius & maligniores, nunc tardius & benigniores contingunt variolæ, Videlicet Maſſa ſanguinea particulis recrementitiis ſeroſis ſulphureis ſalinis volatilibus & fermentificis copioſioribus inquinata, Variolæ progenerantur maturius & malignæ: iisdem vero in minori quantitate præſentibus tardius & benignæ fiunt. Peregrinas vero ac morbificas ejuſmodi particulas maſſam ſanguineam inquinantes, noſtrarum Variolarum cauſas, partim ob vitioſæ ſiliginis uſum, partim ob fructuum Cerealium eſum in tenerioribus imprimis comite ἀδδηφαγία extitiſſe facile colligere licet. Quamvis interim non negem, eſum carnium ex laudatiſſimi *VVedelii* ſententia in *Doctrina manuſcripta de febribus cap.* 18. videnda, in locis mediterraneis, ſicuti piſcium in maritimis hunc morbum non parum vulgare.

§. 24. Inde verò manifeſtiſſimum fieri cenſeo, nodum in ſcirpo quærere, qui Variolas à ſanguine menſtruo materno veluti cauſa accerſere laborant. Vellem ſane ac poſſem falſam ejusmodi hypotheſin ab Arabibus, imprimis maximo Arabicæ ſcholæ Magiſtro *Ebuſina ſeu Avicenna lib. IV. Fen.* I. *tract. IV. c.* 11. *pag.* 434. effictam & adhuc hodie in ſcholis receptam & ad ravim usque defenſam, pluribus rationibus, phænomenis, obſervationibus tam à priori quam à poſteriori refellere, niſi Celeberrimus *D. Behrens*, Practicus Hildeſienſis, in peculiari *Epiſtola de Variolis epidemicis ad* Perilluſtrem *Dn. Frankum de Frakenau,* S. R. I. Equidem Archiatrum Danicum &c. data, *Ephemeridibus Germanorum Dec.* III. *ann.* 3. *inſertâ*, idem ſatis abunde feciſſet.

§. 25. Id ſaltim noſtra ætate vetuſtæ illius ſententiæ Patroni explicent mihi velim, cur ex eâdem parente prognatorum unus variolis laboret, reliquis ſine exanthematibus vel febricitantibus vel etiam belle valentibus? Cur vice verſa plures decumbant Variolis, uno vel febricitante vel bene valente? aut quod magis mirandum foret, cur gemellorum unus variolis laboret, altero ſalvo permanente? Dicant mihi quæſo ex fictitia hypotheſi, cur unus vel una plus una ſecunda ſcilicet & tertia vice, quod multoties obſervavi, Variolis affligi poſſit. Dicant denique quomodo nonnulli, qui per totum vitæ decurſum à Variolarum contagio liberi permanſerunt, in extrema demum ſenecta, quod nuper vidi, corripiantur iisdem? In quibus quæſo ductibus, tubulis, meatibus vel venarum & vaſorum anfractibus veluti latibulis delituiſſe putandum fermentum illud in utero ſuſceptum, & per tantam annorum ſeriem à nullis febribus vel alio morbo, à nulla tempeſtate, à nullis cibis, à nullis medicamentis etiam fortiſſimis & volatilibus, per circulationis leges, anguſtiſſimos machinæ humanæ ductus & poros permeantibus extricandum vel eliminandum?

§. 26. Ex cauſis itaque citatis per menſes vernos & æſtivos variolæ benignæ cum ſymptomatibus conſuetis

&

& benignis eveniebant, niſi fortaſſis error individuus diætæ uni vel alteri maligniores redderet. Quo pacto puella quædam ſatis bella & ſana, dum cereviſiam recentem non ſatis defecatam largius biberet, variolis malignis & confluentibus correpta & convulſa moriebatur, convaleſcentibus reliquis omnibus, quotquot eodem tempore decumbebant: adaucta ſcilicet causâ morbifica à fecibus cereviſiæ recenti permixtis.

§. 27. Autumnalibus vero menſibus intempeſtate tepida & humida diutius continuata, accedente frugum Cerealium (quarum equidem maximam abundantiam ex hortis ſuburbanis, queis hæc urbs veluti densâ & ampla quadam ſylvâ cingitur, annis fertilioribus colligere ſolemus) uſu abundantiori & iterato plurimis periculoſiores nec paucis lethales eveniebant.

§. 28. Jam præter ſymptomata ab aliis recenſita Diarrhæam, Salivationem, phrenitidem & alia, frequenter notabantur pandiculationes, ſternutationes, ſtridor dentium, angina, vellicationes labiorum & narium. Ex his ſtridor dentium motibus convulſivis accenſendus, periculoſus non tamen omnibus æque lethalis erat. Sed periculoſior angina, ipſi etiam *Avicennæ* loco citato dudum ſuſpecta, à variolis fauces & pectora obſidentibus, tam deglutitionem quam reſpirationem ipſam inhibentibus, ſæpe ſæpius omnimodam quaſi ſuffocationem inferentibus. Ut hinc recte *Lemnius*, *in obſervationibus Medicinalibus* pag. m. 295. *Quisquis huic malo ſuccumbit fere, tanquam ex anginâ præfocatus moritur.* Ingenue fateor me huic malo, poſtquam radices egerat, hactenus nondum mederi potuiſſe, quanquam à phrenitide, diarrhæâ pluribusque phænomenis (à ſcriptoribus, pro pernicioſis habitis) vexatos, feliciter cum DEO liberaverim. Id tamen ſilentio non prætereundum, me certo habere perſuaſum, poſſe tale ſymptoma potu calido præcaveri: Cum neminem decocta vel alium potum calidum nec non juſcula avenacea &c. abſorbentem, licet linguam & fauces copioſæ variolæ obſiderent, angina correptum vel mortuum fuiſſe meminerim. Neque aſſiduæ vellicationes labiorum, & narium, ab ἀῤῥωςίᾳ διανοίας, perinde ut floccorum compilatio in adultis, febribus malignis lethaliter decumbentibus deducendæ, periculo vacabant.

§. 29. Revaleſcentibus præter moderatum caloris regimen & victum tenuem, pulveres bezoardicos Sennerti, VVedelii, epilepticum Marchionis, vel ex antimonio diaphoretico, Corn. Cerv. philoſophice calcinato, unicornu vero philoſophico, perlis, coralliis, conchiis præparatis, nitro anodyno pulv. anod. cordiali, camphorâ, lapide bezoar orientali, occidentali, conflatos, magis quam volatilia ſpirituoſa &c. proficua fuiſſe vidi. Præprimis à ſolo dicti lapidis Bezoar Orientalis uſu plurimos ſine præſentia Medici ex voto à Variolis liberatos fuiſſe multoties obſervavi. Incredibile profecto dictu, quam cito & quam bene ab uſu lapidis hujus omnia ſymptomata, convulſiones, anxietates & alii eruptionis prodromi conquieverint

rint, ipſis variolis egregio ægrotantium cum levamine erumpentibus. Hinc non poſſum non mirari eos, qui pretioſum hunc lapidem, quem factitium putant, infra dignitatem nativorum verbi gratia lapidum cancrorum, concharum vel aliorum dejicere fruſtra laborant. Refragantibus quotidianis experimentis & Medicorum principum teſtimoniis. Quorum plures ut jam non laudem, ipſum equidem Perilluſtrem atque Magnificum Dominum *Illmerum de & in VVartenberg*, Conſiliarium & Archiatrum Cæſareum & Regium &c. lapidem bezoar orientalem magni æſtimare atque agonizantibus & alterum pedem velut in tumulo habentibus, tanquam ultimum remedium non absque pereximio ſucceſſu cum aliis exhibendum ſuadere *ex Decuria* III. *Ann.* I. *Obſervat*, LXVIII. *Ephemerid. German.* pluribus eluceſcit. Præterea decoctum euporiſton ex Corn. Cerv. raſpat. glycyrrhiza, ſcorzoner. paſſulis min. hordeo, lentibus nec non Emulſiones & potiones bezoardicas cordiales vel expellentibus vel temperantibus pro re nata variatas, inſtillatis tenui potui Mixturis ex Tinc. papav. rhead. non acidulata, clyſſo antimon. ſulphurat. ſpiritu nitri dulci &c. multum profuiſſe notavi. Neque balſamica & bezoardica media, verbi cauſa Tinctura prophylactica m. d. (quam præſervandi fine tam in Hafnienſibus anno 1639. quam noſtratibus utilem deprehendi) eſſ. myrrh balſam. Mixt. Simpl. ſucceſſu carebant.

§. 30. Nonnulli denique, poſtquam à malignitate Variolarum prorſus liberati quidem videbantur, vel à materia morbificâ non penitus eliminata, vel ab aëris injuriis, vel diætâ neglecta, vel alia cauſa procatarctica neſcio qua leviſſima, periculoſis, imo lethalibus affectibus aliis denuo corripiebantur. Quod licet nonnullis prædicebatur; tantum tamen aberat, ut haberetur fides, donec propriis exemplis confirmarent *Hippocratis lib.* 2. *aphoriſm.* 12. *Morborum reliquias, quæ â criſi ſuperſunt, recidivos morbos parere.* Plurimos hoc pacto tuſſis contumaciſſima vomitu quandoque comitata vexabat, febre lenta ſimul afflictos, qui multis pectoralibus, diluentibus, humectantibus, nervinis, balſamicis & laxativis curari vix poterant. Aliis abdomen intumeſcebat, facie inflata, infra caput macie conſpicua, quaſi rachitide laborantibus. Taceo tumorem pedum, ſcabiem tam ſiccam quam humidam, tineam variaque ulcera, quibus affligebantur alii. Quorum quidem plurimis ſiquidem vires mediocres ſuppetebant, Laxativa iterata, ex reſinâ gialappæ cum ſpiritu appropriato decenter ſolutâ, cinnabari nativa, antimonio diaphoretico, confect. alkermes ſyrup. roſar. vel violar. &c. & Balnea ex herbis ſiderit. conyz. tobac. ſaponar. origan. ſerpill. flor. chamæm. ocul. popul. &c. inſtar anchoræ ſacræ ſubveniebant. Reliquos tabes ſenſim conſumebat.

§. 31. Cæterum nec tempore hyemali imminente ceſſantem Variolarum luem, ſed ſatis licenter vagantem, ne limites epiſtolaris Diſſertationis digrediar, alia occaſione plenius delineandam reſervo.

§. 32. Has verò Obſervationes

nes ad Te deferre perſuaſit, tam non obſcura tua in me benevolentia, quam peracre Tuum in his judicium. Demonſtraſti enim te tritas habere manus notandis ejuſmodi obſervationibus & conſuetudine legendi. Singularem vero tuam benevolentiam niſi exoſcularer, ferreus eſſem, dum tot Illuſtribus atque Excellentiſſimis Viris in Cæſareo-Leopoldina Naturæ Curioſorum Academia me quoque Collegam forte indignum adſcribere non dedignatus. Stabat quidem ſententia Cydoniologiam ad normam & formam Academiæ noſtræ tractatam publicæ luci nunc exponere; Enim vero poſtquam Excellentiſſimum *D. D. Georg. Sebaſt. Jungium, Aulæ Cæſareæ Medicum*, Tractatum de Cydoniis Viennæ impreſſum [nuſpiam à me viſum] conſcripſiſſe, honoratiſſimæ Tuæ literæ d. 9. Decembris anni proxime finiti ad me datæ pluribus dixere, mentem mutavi, ipſasque ſchedulas, in quibus hujus pomi Virtutes & uſus ſane inſignes rudi quaſi penicillo delineaveram, abjeci, ne fortaſſis Iliada poſt Homerum ſcribere putarer. Interim obſervantiæ ergo, quam Tuo nomini debeo, hoc qualecunque Praxeos clinicæ ſpecimen gratique animi mei ſymbolum exhibere volui debui, quod ut æqui bonique accipere velis eſt, quod ſummopere contendo.

Apollodorus.

Scribebam Mulhuſa Imperialis d. 25. Januarii, Anno Chriſti 1701.

Conſtitutio Epidemica Tubingenſis Anni 1701.

Dn. D. RUDOLPHI JACOBI CAMERARII.

QUanquam de raris & epidemiis verum forte ſit illud Galeni, ſe obſervandi morbos occaſionem præ Hippocrate habuiſſe commodiorem, cùm unus Romæ vicus plures habuerit incolas, quàm integra urbs Græciæ, atque adeò ex tantis urbibus, uti & è caſtris, hiſtoria hujus anni epidemia plurimum ſibi promittat, non tamen parva negligenda putem, ſed & ex talium particularium collectione formandum aliquid univerſale, imò juvat noſſe, quibus fatis diverſa loca ex diverſis cauſis in pace aut in bello fuerint exercita, ut pateat, quid univerſale anni vel particulare loci fuerit. Decimus per Dei gratiam completur annus, à quo Tubingam liberam reliquit dyſenteria, quæ cùm per tres annos prioris ſeculi octuageſimum nonum, nonageſimum, nonageſimum primum, belli injuriis aliàs graves, ab æſtate in autumnum epidemiè fuiſſet graſſata, tum more etiam epidemio requievit, ut cùm interim fama publicaret ipecaçoannam novum antidyſentericum, eo hactenus opus nobis non fuerit, nec experimentis ejus laudes comprobatæ; quibus tamen multum derogat, ſi verum, quod in novellis legi, pro gallorum exercitu aliud novum remedium antidyſentericum in Italiam fuiſſe mittendum. Noſtram pacem ſive illas inducias

ducias rupit nupera æſtas, & alvi fluxus noviter urbi intulit. Quam prior illa æſtas, quæ ante decennium finem dyſenteriæ tulit, ſicco calore prævaluit duas præcedaneas, tam ultima hæc nupera omnes hactenus intermedias; quanquam illa nonageſimi tertii æſtas, dyſenteriæ apud nos non ferax, æſtuoſæ ſiccitatis teſtimonium habuerit in bonitate ſui vini & frumenti. Recordor quoque anni nonageſimi noni, quòd menſe Junio, ſatis etiam calido & ſicco, diarrhœas quasdam concitarit, & metum mali gravius invalituri jam tum incuſſerit, ſed in herbâ velut ſuffocatum malum brevi evanuit, quanquam & illa æſtas tulerit vinum & frumentum bonum, calidæ temperiei fructus. Quæ itaque & qualis fuerit labentis hujus anni æſtas, notoria quidem, determinanda tamen: Primò enim frigida veris conſtitutio, diu nimis durans, & ad finem usque Aprilis ſe extendens, nec majum ſivit incaleſcere, ſub inconſtante adhuc aëre, niſi verſus finem; abhinc autem invaluit æſtuoſa temperies, an potius intemperies, audiebantur paſſim triſtes novellæ de calamitatibus graviſſimarum tempeſtatum, quæ per DEI gratiam ſuper capita noſtra tranſierunt ferè innoxiæ; raræ percæque pluviæ ſiccitatem contemperare non valebant, usque dum finis Auguſti aliquale frigus ferret, novam autem denuò ſubſequam æſtatem terminaret pruinoſus ſub finem September, prævalente hactenus ſiccitate. Aſtra qui volet, his applicabit & determinabit ex ephemeridibus. Reſpondit iſtis, poſt tardam utique germinationem, contra ſpem bona & meſſis & vindemia; etenim uvas ab immaturâ putredine, quam minabantur plurium acinorum hoſpites vermiculi, quò minus latius ſerperet, cohibuit illa ſiccitas: Poma autem & pyra verminoſa pleraque præcociter ceciderant, nec diu aſſervari potuerunt, in putredinem nimis proclivia, ne de fagorum foliis gallarum extraordinariâ copiâ obſitis, de braſſicâ ab erucis depaſtâ, &c. dicam. Prius verò & ex vicino quodam vaccarum grege (ſalvo noſtro) hydrops pectoris multas abſtulerat, & anſerum juniorum ſtrages aliquibus locis tanta fuerat, ut præ fœtore ſepeliri debuerint. Hæc igitur æſtas iterum inter nos alvum fluere fecit; primi qui laborare cœperunt, erant infantes, menſe ſtatim Junio, plures ſequenti Julio, quo etiam adultos (non tamen ex illis diætæ erroribus famoſos) invaſit diarrhœa quædam torminoſa, acuta, imò cum vomitibus ſpasmoque ſuratum cholera. Tandem rari in urbe dyſenteriæ, non ita malignæ, caſus, frequentiores ex pagis aliisque locis audiebantur, nec tamen ullus illorum fluxuum, uti quidem minitari videbantur, nimis apud nos invaluit, nec ſtragem edidit; non deſideratis niſi paucis infantibus: Inſuper autumno in totum ſat cito hîc loci omnis lues requievit. Meæ tum curæ concreditis ſuccurri, præter uſum pulverum pannonici, antimonii diaphoretici, gelatinæ cornu cervi ſiccæ, ſeminis plantaginis in congruis vehiculis, methodo inprimis Mottonianâ, ſucceſſum ſecundante Deo, jungens corticem peruvianum cum electuario diaſcordio

per

per ſyrupos in bolos, vel ejus extractum cum noſtro bezoardico aut theriacâ cœleſti in pilulas formando. Ultra illos alvi fluxus nil epidemii tulit æſtas, niſi quòd eodem tempore puerorum genæ communiter intumuerint, auditi quoque fuerint catarrhi æſtivi, ſive tuſſes plerunque ſiccæ, quibus addi poſſunt tres ſtudioſi unius collegii, quorum unus hæmorrhagiâ narium enormi, alter hæmoptoe largâ, tertius vomitu cruento ſub idem tempus laborunt. Hæc eſt noſtra æſtivi fluxûs hiſtoria, quam propterea notare volui, ut conferri poſſit cum aliis, utpote ſpe fretus, fore vel tandem clariorem cauſam, cur non omnibus ſed certis annis fiant talium epidemiorum regnrſus?

Ejuſdem Schediasma ad Hiſtoriam Epidemiam Anni 1702.

QUandoquidem adhuc ſuper nos manet DEI benignitas, quam prioribus annis deprædicavi, quod priſtinam epidemiorum morbornm malitiam Tubingæ gravem repreſſerit, nec ſinat hucusque iterum invaleſcere, idcircò hiſtoriæ illorum pro hoc anno per modum appendicis tria ſolum breviter ſubjungam, quæ notari poterant.

Ante omnia inconſtantiæ & anomaliæ, quæ per ultimam hyemem, uti & per duas priores fuit, non ſatis videntur reſpondere morboſi effectus; Major illa fuit, & omninò talis, ut ſub eâ ſanitatem mortalium adeò benè ſibi potuiſſe conſtare, ſæpè admirationem moverit, dum pauci utique per urbem illo tempore ægrotarent, & malignorum epidemia planè exularet, eorum autem morborum, qui quadranti anni ſunt congrui, nec magnus numerus, nec extraordinaria eſſet ferocia: Hoc eſt paradoxum, quod vexare poſſit & ſoleat practicos, ſævire luem eandem ſub diverſo aere, & ſilere ipſam ſub tali, quem morbiferum accuſaveras.

Quia verò morboſi effectus non ſtatim ipſo menſe vel quadrante erumpere, ſed ſequenti demum ſuccedere perhibentur, huc proin referri poterit, quod ſecundò notari meretur, ſcilicet utut interdum propriè epidemium in urbe nihil ſit, ſed ſporadicè multi ægrotent, certo tamen tempore plures ægros abripi, quàm alio, per morbos diverſos & diſperſos: Tale fuit tempus vernum hujus anni ſub finem Aprilis & principium Maji, quo perſonæ diu infirmæ, ſenes, viduæ, infantes, plures quam aliàs fuerunt abreptæ. Quomodò ſingulorum ita fata concurrant, vel in quantum debilitas eorum non ferendo conveniat, facilius eſt determinatu in theſi, quàm hypotheſi.

Tertiò, quæ de fluxibus alvi mediocritatem adhuc ſervantibus per æſtatem ad annum præteritum notavi, huc repeti poſſunt pro hoc anno; nam pariter cum æſtate redeuntes non invaluerunt ultra gradum priſtinum. Illud modò addam, aliundè ad nos advectum fuiſſe quid mali gravioris. Inter reduces ex caſtris ad Landavium, qui febre tertianâ & diarrhœâ laborarunt, unus ex civibus ſub finem obſidionis ibi & Philipsburgi non

non niſi per diem unum & alterum commoratus vix domum attigerat, poſt medium Septembris, cum dyſenteriâ dejiceretur atroci. Hæc uti per contagium hauſta fuiſſe videtur, quia non tam errores in diætâ commiſſos novit, quàm conceptum inter infectos horrorem ipſe accuſat, ita domi etiam ſe diffudit ad plures, obſervans quidem fatalem illum morem, quo certæ ſolùm perſonæ ſolent corripi, ſalvis aliis: Nam conjux omnium ſordium injuriis expoſita manſit intacta, conjugis autem ſoror ipſo die ſeptimo à decubitu viri completo dejecta fuit, & die ſequente filiolus trimulus ſedes torminosè cruentas frequentare cœpit; evaſit tamen illa triga feliciter, & peſtitit hanc intra domum lues. Multo autem gravior fuit hujus viri dyſenteria peregrè allata, quàm ulla per urbem ſpontè oborta, non ſolùm duratione in tertiam ſeptimanam & dejectionum nimis citatâ, frequentiâ, ſed & excreti diu ſinceri cruoris, dein non muci verum flavo-viridis liquaminis, copiâ perquàm magnâ, ſtipata etiam ſymptomatum moleſtiſſimâ vehementiâ, præter oppreſſionem præcordialem, tormina, teneſmum, inprimis dyſuriâ & tantum non jugi ſingultu, de quibus ultra decem dies & præ reliquis majores audiebantur ægri querelæ. Cum die ſexto, quo demum poſt tentata domi varia conſuli cœptum, ut & diebus ſequentibus nullæ diſtingui poſſent remiſſionum & exacerbationum viciſſitudines, & urina omnis rubedinis expers, flava & clara, ſed turbata admodùm facilis, offerretur, paucis, cùm non tam febris (nec aphthæ unquam nec deliria ſupervenerunt) quàm fluxus & vires urgere viderentur, æger item à meridie per veſperam ſumtas ana duas corticis peruviani & electuarii diaſcordii drachmas, ut ingratam ſibi formulam, porrò nauſearet, inde putioris cruoris copiam citari prætendens; Itaque pro nocte primùm modicam narcotici doſin extractis corticis, tormentillæ & bezoardico addere conſultum videbatur, & ob bonum effectum continuare alternatim tales pilulas & emulſiones ex ſemine papaveris albi, plantaginis, amygdalorum, in congruo vehiculo, edulcoratas cum abſorbentibus & pulvere anodino, ſemper ita doſi nocturnæ reſervando vim opiati: Per dies verò ſuis horis dabantur quater ſcrupuli pulveris ex unicornu foſſili, coralliis, ſemine plantaginis, priapo cervi, dente hyppopotami, pannonico, itidem in conſimili vehiculo; Quibus tandem acceſſerunt datæ ſubin guttæ balſami peruviani cum cochleari ſyruporum papaveris erratici, roſarum rubrarum, ſymphiti, & electuarium temperatum cordiale ſtomachicum, cordiale. Dubia movit potus, cùm ab aquâ cieri alvum, à vino æſtum prætenderet æger; Videbatur ergò medium tenendum, conceſſo modico vino vetere pro paſtu, etiam ob languorem & anorexiam perparco, extra id tempus præſcripto decocto ex raſurâ cornu cervi, maſtiche, & cinamomo: Serum lactis commendatum neſcio cur citò nauſeavit æger, multum autem gelatinæ cornu cervi hauſit ſolutæ in vario vehiculo calido. Externa ſcrobiculo cordis, ſedi, membro, robe-

boris & linimenti ergò admota, & cætera, prolixius recenſere opus non fuerit. Illud addendum, dyſenteriam fœminæ cum cruore multo, magnis torminibus, ad usque deliquia, non impediiſſe tamen, quò minus die quarto, ſtato utique tempore, venirent menſes, & durarent aliquandiu, citius tamen finiti, quibus etiam id dudum videbatur, ut interim parcius inſiſteretur uſui iſchæmorum.

Quam in Ephemeridibus Meteorologicis Tubingenſibus olim exhibui Tabulam motuum mercurialium per triennium, eam ulterius ad præſens tempus continuatam, perque annos adeò plusquàm octodecim extenſam, quia brevis eſt, publicè hîc propono, dum ephemerides ipſæ tot annorum domi latent prolixiores. Obſervationes quidem circa Experimentum Torricellianum fuerunt inſcriptæ alicubi difficiles Nugæ; habuerunt tamen ſuos vindices. Tranſeat, aut maneat liberum, quorumcunque judicium: meam ego tabulam illis modò deſtinavi, qui nihil temerè prætermittentes etiam Perpetuo tali Mobili delectantur, utuntur. Horum non modò Curioſitas cum propriis conferre alienas amabit obſervationes, verùm etiam ſagacitas per earum ſylvam venabitur prædam aut ſcrutabitur vias, quas in Meteorologiâ non minus ac in Epidemiâ occulit Natura. Ne aſymbolos ipſe ſin, excerpam unum alterumque caſum, cui applicari poſſint, quæ in tabulâ exhibentur ſtationes: Si prius monuero, ſermonem adhuc eſſe de uno eodemque Barometro illo ſimplici, cui ſcalam admotam fuiſſe olim monui minutorum decem, qualium palmo romano dat P. Lana; Illam hâc vice ſubdiviſi in gradus viginti, ut evitarem numerorum fractiones. Sic omnium ſuprema ſtatio & altitudo mercurii deſignatur per ſemiminuta 20. medium ſcalæ habet 10. imum 0.

Horum ſive decem palmi minutorum ſive viginti ſcalæ graduum varietate abſolvuntur motus mercurii intra tubum, quibus extrà reſpondent motus aeris tanti & tales, ac per hos annos contigiſſe meminimus magnâ copiâ & differentiâ. Variant anni, interdum nec ac ſummum nec ad imum ſcalæ deducunt mercurium; variant menſes, interdum diu quaſi in eodem tenent ipſum, ſub exiguâ motuum differentiâ; aliàs intra paucos dies fit lapſus à ſummo ad imum, aut aſcenſus ab hoc ad illud. Itaque ſi cui libuerit comparare annos annorumque partes inter ſe, habebit, in quo ſe exerceat: occurret autem ipſi communius hyeme gradus ſupremus, interdum quoque autumno, rarius primo vere, nunquam æſtate. Quibus autem menſibus ſupremus, iiſdem quoque infimus: ſic æſtivis neuter. Adeoque differentia illa motuum maxima decem, novem minutorum eſt hyberna: autumnalis nunquam minor quinque minutis, ſæpe fuit major: His æſtiva nunquam major, ſæpè minor. Dantur autem menſes omnium anni partium, quibus non niſi trium min. eſt differentia: uti dantur interdum dies, quibus quaſi ſuorum motuum dememiniſſe videtur mercurius, hærens diu in eodem.

Sed ad ea, quæ promiſi, ſpecialia.

lia. *Diluvium tempeſtuoſum* a. 1702. d. 13. Jul, de quo in ENC. 3. 7. 137. non fuit cum illâ menſis ſtatione humili, quam exhibet tabula, ſed cum medio ſcalæ: Præceſſerat deſcenſus non niſi per gradum unum; planè non proratione talis ac tantæ exonerationis, tàm venientis quàm fientis & factæ. Belli fluctus, quorum omen illud tunc metuebatur, irruerunt utique nimis heu graves, tranſierunt tamen DEI gratiâ; quæ vel tandem plenè ipſos compeſcat! Nondum quippe ceſſant. Nam nupero demum Auguſto hujus anni 1710. noviter fuit præceps vallium noſtrarum inundatio; iterum non cum humilitate, quanta ſolet eſſe cum talibus exonerationibus aeris hybernis, ſed cum gradu modò ſcalæ ſexto.

Ominoſum quoque inter alia nimis multa triſtia ſigna videbatur *fulmen extraordinarium*, cùm nocte præciſe mediâ inter ultimum Decembris An. 1702. & primum Januarii An. 1703. ad ſonum ferè duodecimæ graviter detonaret vetus, aut intonaret novus annus: Utique triſtis recordationis. Tulerat ſerus & ultimus veſper lapſum ad imum illud ſcalæ, quod in tabulâ, ſub auſtrino, laxo & humido aere. Manſit diu tunc humilis mercurius, imò quod non aliàs factum, deſcendit adhuc infra illud ſcalæ imum: Ut non niſi illâ vice differentia motuum fieret major decem minutis. Citò enim, ejuſdem quippe Januarii ſub finem, conſpicuus iterum fuit in altiore gradu illo, quem tabula exhibet. Neſcio, num ad cauſas vel ſigna fatorum talium ſpectet, quod ſingulare tunc videbatur ſpectaculum: Mars accedens ad vicinos Saturnum & Jovem; hoc ſubinnuiſſe modò ſufficiat.

Anno 1705. ad gradum ſcalæ, quem tabula offert, ſextum cecidit Majo menſe *intempeſtiva nix*; nobis quidem pluvia, vicinis autem alpibus utique nix copioſa. Scribebatur tunc ex provinciis germaniæ ſeptentrionalioribus, gravem pati arbores calamitatem, præ nivis mole avulſos vel grandes tiliarum ramos: Ad alpes noſtras multâ nive tectæ & preſſæ ſegetes & vinearum frondes, manſerunt tamen in ſalvo, poſt paucos dies reſurgebant & lætè virebant; retardata modò, non uti aliàs à pruinis, læſa fuit germinatio. Succeſſit brevi, ſc. nivi diei 25. aliud die 29. meteorum, cùm jam ſupremam menſis ſtationem occupaſſet mercurius, ſub aëre nondum quieto, dejiciebat enim granedulæ copiam, apriliformis.

Ex An. 1706. *Eclipſis Solis* memorabilis fuit neque cum ſupremâ neque cum infima Maji menſis ſtatione, ſed cum mediâ: Et quod ſub Eclipſi ſolari partiali, magnâ tamen, An. 1699. in ENC. 3. 7. 88. annotavi, de barometri nullâ prorſus factâ mutatione, per omne illud obſcurationis tempus, idem ſub Totali nobis & Annulari pariter omninò ſe habuit. Stetit mercurius obſcuro illo tempore, quaſi crepuſculo, fixus, planè invariatus, ne pilii latitudine vel demiſſus vel elevatus, utut thermometri fide aër benè refrigeraretur. Veſperi autem comparuit per quartam minuti partem humilior: Tunc nubes pomeridianas, qui-

quidem difflarat eurus, ſequens mane tamen tulit pluviam; & ſerus veſper ſignum gratiæ, Iridem, cùm altior jam ac ante eclipſin eſſet mercurius.

Annorum 1707. & 1708. *hyemes auſtrinæ* non tulerunt conſuetam altitudinem. Januarius 1708. vernus potius, quàm hybernus; quo in pratis colchicum, mezereon in ſilvis floruerunt. Et inſolita tamen illius temporis lenitas & temperies docente thermometro fuiſſet nobis per æſtatem ſumma rigiditas. Nunquam illo menſe altus mercurius, vix ſemel, nec diu, venit ac ſtetit ultra ſcalæ medium, plerumque multùm infra ipſum. Cùm in imo hæreret per decimum & ſequentes dies, mirum non fuit cum aere turbulento, ſed ſatis quieto, grato, apud nos, poſt nebulam aut flavedinem vel rubedinem matutinam, tunc frequentem, non pluvioſus, ſed vel ſerenus vel nubibus Solisque radiis alternans. Alibi forſan ſe exoneravit. Die illius Januarii 20. & ſeqq. cùm perturbaret aerem ventorum vis, & ferret fulgura, irides, pluvias, mercurius quidem deſcenderat, ſed non eo usque. Interim paſſim quoque ſcribitur aliundè, viſa meteora varia, facta diluvia, delapſos ignes, &c. Communiter autem, ex Septentrione, eſſe potius ver, quàm hyemem. Prægreſſus December 1707. fuerat non minus & aeris & mercurii motu apriliformis; differentiam ſuam quatuor minutorum abſolvens vel viginti quatuor horarum ſpatio, à nive ad ejus ſolutionem: Nec ad imum nec ad ſummum ſcalæ, ut alias hyeme ſolet, unquam pertigit.

Anno 1709. Januarii *hyems ſine pari*, ſive gelu extraordinariè longum & magnum, non obſtitit, quò minus caderet mercurius, ſcilicet ad venturam oportunè nivem, tegmentum ſegeti. Certè per diem duodecimum & tres ſequentes benè humulis, etiam poſt nivem adhuc, ſub aere ſereno, conſtanter gelido: Atqui mediâ æſtate communiter illa ſtatio ſolet eſſe tempeſtuoſa. Non niſi uno minuto humilior ſtetit die quinto, ante gelu illud, qui tamen fuerat toto cœlo diverſus, ſcilicet auſtrinus, laxus, pluvius, quem rigor venti nocturnus ſtrinxit & mutavit in planè alium; tunc enim nix & gelu hyemis illius acerrimæ principium. Hinc decimo ſexto motus per ſcalam ſurſum, nondum tamen ad ſummum: quò pertigit demùm die decimo nono ſerenato poſt nebulas conſtanter aere; Tales tunc dies quatuor, inter quos unus ex frigidiſſimis totius menſis, & per quos tamen deſcenſus duorum minutorum. Cùm verò intra breve tempus per tria minuta fieret ulterior lapſus ad ſcalæ medium, tunc alia venit nix, & comparuit ad veſperam pruina murorum; Hinc moleſtiſſimi rigoris vel tandem aliqua relaxatio. Fuit, ſiquidem Aſtrologos audire lubet, prævia laxitas auſtrina ſub oppoſitione Martis & Solis. Superveniens oppoſitio Saturni & Mercurii dedit principium hyemis per ſtringentem euroboream. Finem fecit oppoſitio Saturni & Veneris cum PL. & aliis ad diem Pauli. Supremam interim menſis ſtationem & inclementiam fuiſſe non ſub iſtis, ſed ſub quadrato Jovis & Solis, mirum fortè cuipiam videri poſſet.

Sic utique viſum quondam fuit *M. Slutero*, occupato in dextrâ applicatione principiorum *VV. Cockii* ad conſtitutionem, meteorologicam anni 1695. ubi tractat inter benè multa notatu digna quæſtionem: cur calefaciens alias quadratum Jovis & Solis die ſexto Decembris forte gelu tulerit? Tranſeat hîc examen rationum, hoc ſolum addam: Ante ſeculum *Helis. Roeslinum* in d. navig. Septentr. [laudato Belgis libello] de hoc paradoxo jam monuiſſe Aſtrologos. Scilicet hybernum gelu à Saturni configuratione cum aliquo planeta fuiſſe mitigatum. Contra, Solem, Jovem, Martem, Mercurium tunc configuratos frigus intendiſſe Exemplis annorum 1608. 1609. Quo ipſo ſimul innuitur alterum Sluteri dubium, quod ſcilicet conjunctio Saturni & Solis uno anno liquationem, altero gelu tulerit. Etenim d. 18. Dec 94. ſub illâ intenſum frigus: anno 95. d. 8. Jan. ſub conjunctione Martis & Solis liquatio, ad imum ſcalæ: d. 13. Jan. poſt conjunctionem Saturni & Mercurii gelu fuit, ad ſupremam menſis ſtationem; Et ad analogiam cum aſpectibus & meteoris Jan. anno 1709. Cæterùm, priores illæ hyemes auſtrinæ uti videbantur fovere Peſtem Polonicam, ita ſuccedens borealis eandem ſperabatur extinctura: Et erat utique ſilentium aliquandiu; verum enim verò triſtia porrò leguntur in novellis publicis. Opponam adhuc illi gelu *æſtum*, quem ſuſtinuimus per dies Julii anno 1707. quatuor, ſcilicet d. 19. 20. 21. 22. inſolitum; non tamen cum humili mercurio, nec cum magnâ motuum differentiâ, ſed à ſupremô hujus menſis, & communiter æſtatis gradu; à nebulâ per ſerenitatem extremè calidam ad tempeſtatem noc-

TABULA

Motuum Mercurialium.

	1691	1692	1693	1694	1695	1696	1697	1698	1699
Januarius		20 2	20 10	19 6	16 1	20 4	18 4	14 0	20 0
Februarius		14 1	19 4	19 10	18 4	18 4	16 0	16 6	16 4
Martius		15 2	14 2	15 5	14 4	14 0	18 0	16 8	17 0
Aprilis		14 2	12 6	15 6	10 3	14 5	14 5	12 4	14 0
Majus		13 4	12 4	12 5	13 4	16 7	14 8	14 6	14 5
Junius		12 5	13 6	13 8	16 6	15 5	14 4	15 8	16 4
Julius	13 7	13 5	13 8	14 7	13 8	14 6	14 7	14 [illegible]	14 6
Auguſtus	14 9	13 6	13 6	12 7	16 6	16 8	16 7	14 0	15 8
September	16 8	16 6	15 4	15 4	12 4	17 1	14 4	14 6	16 6
October	16 9	15 6	17 4	16 0	19 6	14 4	18 5	16 0	16 5
November	15 0	14 4	15 4	14 0	16 11	10 0	16 0	15 3	20 0
December	18 7	20 2	18 0	19 5	14 2	18 4	14 8	18 2	20 0

nocturnam, ſenſim facto deſcenſu non niſi per quatuor gradus, nec infra ſcalæ medium. Interim, qui primo die aſpirarat adhuc aer lenis, diſpellens nubeculas, (quæ quidem ſolet eſſe gratia *Eteſiarum*, ſive euroboreæ & euri, pomeridianum acrem temperantium) emanebat prorſus; ne auræ quidem appulſus ſentiebatur, urgebat autem calor, quantum thermometri teſtimonio ab illo tempore nullus annorum ſequentium tulit. Hæc, ut dixi ad tempeſtatem; cui cùm ſuccederent ulteriores binis diebus ſequentibus, & obtineret inſignis temperati jam, imò refrigerati, aeris inconſtantia, tunc quod ſiccus calor non potuit, procuravit laxa humiditas, ſcilicet deſcenſum ulteriorem, ut differentia tamen ſtationum ſub tam diverſo aere fieret octo tantum graduum. Si cui libeat recurrere ad Ephemerides illius temporis aſtrologicas, inveniet Jovem apud Martem, & aſpectus forſitan pro eteſiis quoque & ſubſequâ inconſtantiâ.

Cùm reviderem Tabulam, offendi, quod æſtate rarum, *ſcalæ imum* ipſo *Julio* anni 1703. Itaque recurrens ad Ephemerides, deprehendo lapſum per quatuor minuta factum intra 24. horas, & mox reaſcenſum intra horas non plures, per quinque minuta, die menſis ſexto, ſub aere non calido, cum pluviæ copiâ ventique impetu: Flabat ille ex plagâ â meridie ad occaſum, verſus quam nobis ſitus eſt *Lacus Podamicus*. Atqui hic ipſe tum dicebatur intumuiſſe ultra modum; An perturbatus appulſu hoſtis viciniæ graviter minacis?

Video etiam, quod vix aliàs factum, *Decembri non* ſtetiſſe *humilem mercurium*, ſed tenuiſſe octavum ſcalæ gradum anno eodem 1703. Inſpicienti autem ephemerides occurrit

ſive
Stationes Barometri ſupremæ & infimæ.

1700	1701	1702	1703	1704	1705	1706	1707	1708	1709	1710
20 0	14 2	18 0	18 0	16 0	18 6	16 10	16 8	12 0	18 2	16 0
14 2	16 2	20 0	10 [illegible]	18 2	19 0	16 4	14 8	16 2	16 2	16 8
18 6	12 0	16 4	16 6	12 2	18 0	16 6	16 6	12 2	14 4	14 0
16 2	14 4		14 2	14 4	16 2	14 4	14 0	12 2	14 4	14 2
14 5	14 6		14 4	12 5	14 6	14 4	12 6	14 4	12 4	16 6
14 4	16 8	11 6	14 6	14 4	14 4	14 6	14 6	12 4	14 6	14 8
16 8	14 4	12 6	14 0	14 6	14 7	14 8	14 6	14 6	14 6	14 6
14 8	16 6	14 4	12 6	14 8	14 6	14 8	12 2	14 6	14 8	14 6
14 8	16 12	14 4	14 2	13 2	16 2	16 4	14 4	14 4	16 6	16 6
14 5	18 6	16 0	14 2	18 6	14 4	14 6	14 0	14 4	16 2	
20 0	18 2	16 0	18 4	15 2	16 6	14 0	18 4	18 4	18 6	
19 6	16 6	16 0	19 8	18 2	14 0	18 0	12 4	14 2	18 0	

rit illa ſtatuto die Decembris octavo nubilo, inconſtanti, ventoſo. *Tempeſtas* horrenda cum fulg. ton. vi venti inſolitâ, vix ſine terræ motu fuiſſe credita, quæ in *Angliâ*, *Belgio*, & *ad mare Balticum* valdè ſæviit, & ruinam multis intentavit vel intulit, ſcribebatur tunc nocte inter 7. & 8. Dec. incepiſſe ex SVV. & duraſſe ad meridiem octavi; qui turbulentus, ut dictum, apud nos, non tamen tempeſtuoſus, tranſiit de cætero ſine damnis. Cur ſub tali aere non humilior mercurius? An medius inter oppoſitiones & poſt conjunctiones trigonus id non permiſit? (Illa verò videſis apud Aſtronomos) Certè à NL. tunc ecliptico properavit ad ſupremam, quæ in tabulâ ibi ſtationem intra triduum.

Denique finem his impoſituro ad manus venit *la connoiſſance des temps*, quam Gallica ſcientiarum Academia publicari facit, ubi de anno 1708. ſcribitur, ſupremam per ipſum elevationem mercurii fuiſſe obſervatam *d.* 17. *Novembr.* 28. poll. 1. lin. $\frac{5}{6}$: *Infimam d.* 10. *Januarii* 26. poll. 9. lin $\frac{1}{3}$. Hæc planè conveniunt cum obſervationibus meis: Etenim ſcalæ meæ gradus decimus octavus, qui in tabulâ ad annum 1708. Novembri reſpondet, etiam non fuit per hunc annum, niſi mane iſtius diei 17. quo longam nebulam excepit ſerenitas: Frigidum utique fuit illud mane, minus tamen, quàm ſequens, quod habuit mercurium tribus jam gradibus inferiorem. Alterum huic oppoſitum, ex Januario ejuſdem anni, eſt illud ipſum ſcalæ imum, de quo ſupra, ad hyemem auſtrinam, quod mirabar fuiſſe ſine aeris turbulentiâ. In quo itaque ſubſiſto: Ad occaſionem quamcunque aliam reſervans plura!

De frigore hyemali Anni MDCCIX.

FRigoris vehementia, quæ Anni 1709. principium memorabile reddidit, digna eſt habita, quæ Curioſorum conſiderationem eruditam ſubeat, quos inter præcipue Exc. D. Joh. Guilielmus Bajerus, in ill. Noricorum Univerſitate Altdorfina Profeſſor publicus in diſſertatione d. 15. Februarii edita cauſam ejus expoſuit; & celeberrimus D. Bernadinus Ramazzinus in Antenoreo Lyceo primarius practicæ Medicinæ Profeſſor in Oratione die 13. Maji anni prædicti publice habita, præter cauſas, in effectus etiam morbiferos algidiſſimæ hujus conſtitutionis inquirere voluit. Horum itaque propria verba Lectoris in gratiam, cum paucorum in manus Opuſcula devenerint, Hiſtoriæ noſtræ epidemicæ ſubjicere libuit.

Dn. *Johannes Guilielmus Bajerus.*

§. 1. FRigoris illius poſt hominum memoriam maximi, quod menſe proximo per Europam ſæviit, rationes breviter evoluturi, merito præmittimus recenſionem quorundam phænomenorum tam antecedentium

tium, quam durante ejus vi in aëre terraque noſtra obſervatorum, unde totius rei cognitio facile ducitur.

§. 2. Erant jam tum Decembris dies plurimi gelidi ſatis ac nivoſi, terra frigore tam alte conſtricta, ut currus onuſtos ſuperficie ſua ferret; neque omnino ſolvebatur, tametſi per intervalla tepidi venti aërem agitarent & poſt Calendas Januarias ad Nonas usque pluvia tempeſtas impenderet.

§. 3. Ipſo Nonarum die, cum aquis nivalibus pluviisque telluris facies undique maderet, (latente tamen adhuc ſubtus glacie,) circa veſperam demum quam maxime humidam, ventus orientalis ſpirare primum leniter, ſed provecta nocte vehementius, cœpit; poſt quem ſub auroram ſtatim terra omnis nive & pruina viſa eſt obriguiſſe.

§. 4. Ventum hunc, per ſequens biduum & ultra cum aſſiduo frigoris incremento, ſed diverſo impetu continuatum, paullo antea Mercurii in Barometro per plures gradus aſcenſio ſubita prænunciavit, cum prius ad veſperam usque diei V. Jan. multum infra mediocritatem lapſus eſſet.

§. 5. Thermometrorum ex adverſo liquores ſubinde majores frigoris gradus notabant ad medium usque Januarium; quo cum ad tantam vehementiam gelu proceſſiſſet, quantam in noſtris regionibus vix attingere poſſe credebatur, circa diem XVIII. obſervatum eſt remiſiſſe paululum, ſed non diu neque conſtanter: quandoquidem & per brevia intervalla rurſus crevit decrevitque, & diei XXIII. tempore matutino majorem quem antea unquam vim in noſtris Thermoſcopiis oſtendit, poſt meridiem autem notabiliter defecit.

§. 6. Mercurius interim in Barometro alterno aſcenſu deſcenſuque ventorum potius, elaterem aeris variantium, viciſſitudines indicabat, quam frigoris incrementa & decrementa; nobis quidem haud mirantibus, qui pridem noveramus, & calorem & frigus, & ſerenitatem & perturbationem cœli cum diverſo elateris aerii ſtatu per accidens ſaltem conjungi: tametſi vulgo iſta qualitatum aeris temperatio Barometrorum ſcalis pro regula conſueverit adſcribi.

§. 7. Quemadmodum igitur iſtas Barometri mutationes, utpote parum ad hoc negotium conferentes, ſigillatim exponere ſuperſedemus; ita nec operæ pretium fore arbitramur gradus thermometrorum hic enumerare, qui diverſi ſine dubio ſunt non ſolum in diverſis machinarum generibus, (unde eodem tempore v. g. Hamburgi liquor à gr. 60. ad 86. aſcendiſſe, Francofurti ad gr. 21. deſcendiſſe, in diariis publicis memoratur,) ſed diverſi quoque in ſingulis ſpeciebus, pro diverſitate ſcalarum, liquorum, variaque altitudine & amplitudine vitrorum. Quare facile conjicimus, neminem ex hujusmodi recenſione animo percepturum quid res ſit, niſi qui vel thermometra noſtra oculis uſurparit, vel prolixam eorum legerit deſcriptionem.

§. 8. Cetera licet eandem ob rationem, ex obſervatis Berolinenſium, Francofurtenſium, Dantiſcanorum, Hamburgenſium, Roſtochienſium, Stetinenſium, aliisque, quorum copiam diaria publica fecerunt, colligi ſatis tuto non poſſit, ubi-

ubinam locorum maxime frigus dominatum fuerit, quique gradus diverſis locis interceſſerint; tamen hæc certa & notatu digna ſunt, quod 1. [eadem nocte univerſam Germaniam invaſerit gelu, 2] eadem proportione ubivis creverit decreveritque, 3.) ad ſupremum ubique culmen, pro climatis ratione, & ultra quam putabatur, pervenerit, 4.) calidiores Europæ intractus, Galliam & Italiam, ſimili cum rigore penetrarit, quin etiam, incredibile dictu, ipſas Thermas Aquisgranenſes, congelarit.

§. 9. Nec præterire poſſum, quin memorem, frigus decreſcente Lunari lumine invaluiſſe, & biduo ante plenilunium maxime remiſiſſe, ſecus ac vulgo creditur fieri. Quin & cęterorum aſpectus Planetarum tanti non erant, ut exinde talem effectum ominarentur Aſtrologorum regulæ: niſi dicere velis, ☌ ♄ ☿, quæ die VII. Jan. contigit, biduo antequam fieret, iſtam mutationem aëri intuliſſe. Sed nec deſunt Calendariorum artifices, qui Jovem beneficum hiemis iſtius præſidem declararent, & hinc Januario menſi inſignem frigoris temperaturam promitterent.

§. 10. Jam vero ut ad cauſas eventus hujus inexpectati accedamus, è modo dictis patet facile, quam debile, imo nullum ſubſidium ab Aſtrologia ſit ſperandum: Quare miſſis ambagibus originem memorati frigoris ducimus à vento orientali præcedente [vid. *Phæn.* III.] hujus autem occaſionem ab impedito aëris noſtri, per priorum dierum turbulentam tempeſtatem, latere, de quo *Phæn.* II. & V. loquuntur. Etenim cum venti tepidi humidique d. IV. V. Jan. leniter ſpirantes tenuiorem feciſſent aërem regionum planarum illo, qui ſilvoſis montibus, nive & glacie rigentibus [Bohemicos intelligo Carpathiosque) imminebat, fieri non poterat, quin ſublato ſic aëris utriusque æquilibrio, hic in iſtum gravis irrueret, advectisque ſecum ſpiculis glacialibus totum impleret. Ita vero & illi vapores, qui prius atmoſphæram noſtram confertim occuparant, excuſſo calore modico ſimul in pruinas abierunt, & aquam in ſuperficie telluris fluentem pariter ſuo attractu congelarunt. Namque ipſum terræ ſolum jam tunc priore à frigore jacuiſſe conſtrictum, *Phænom* I. obſervavimus.

§. 11. Quid vero ſic cœlo ſoloque juxta gravi ad conſummatum frigus deerat? quidve poterat impedire, quo minus ille ventus Orientalis, æqualem per Germaniam ſtatum aëris offendens (quod relationes publicæ docebant) eadem nocte eam totam pervaſerit, & per aliquot dies continuatus, contiguo noſtris tractibus aeri ſimilem rigorem longe lateque induceret? quo facto, etiam venti auſtrales & occidentales, alias calorem humoremque nobis adſpirantes, jam non niſi vapores pruinoſos dabant, & ſi quando aer ſuperior modico tepore tangeretur, ille tamen ſolvendis his inferioribus nimium algentibus haud ſufficiebat; uſque dum ſol, quotidie nobis ſublimior factus, primo auſtraliorem terrarum infregit rigorem, & mox inde potentiores ventos calidos ad nos tranſmiſit.

§. 12. Equidem facile prævidemus

mus

mus, adductas in medium rationes non ſtatim omnibus ſatis facturas cogitantibus, quod intra ſeculum proximum haud dubie ſæpius venti orientales ſupervenerint hyemi liqueſcenti, (quam nos hoc anno occaſionem tali vento fuiſſe faſſi ſumus) nec tamen frigoris tantam ſævitiem aſportarint. Sed hæc objecta dimovere nos de ſententia non valebunt, niſi conſtiterit, omnes, quæ nuper ad effectum conſpirabant, cauſas & circumſtantias, etiam alio tempore & crebrius fuiſſe conjunctas: ut ventus flaverit è regione ſolido ac diuturno frigore horrente, ut inciderit in aerem tot vaporibus refertum terramque intus jam congelatam, ut contrariis ventis non impeditus per pluſculos dies regnaverit; & quæ huc pertinent alia. Neque vero vel noſtra memoria deſtituitur exemplo ſimili: quandoquidem anno 1697. circa II. poſt Epiphan. Dominic. & Januarium medium, tam ſubito & acri frigore tellus humida corripiebatur, eodem vento Orientali intercedente, ut parum differret à ſtatu nupero, prætorquam diuturnitate, quæ tunc minor, etiam minorem ſibi peperit famam.

§. 13. Quando ea inter portentoſo huic frigori è natura cauſas aſſignamus, haudquaquam excluſam volumus ſingularem quandam Numinis providentiam, quæ forte naturalium corporum actiones ſolito firmius in iſtum effectum direxit, eo quidem fini, ut homines, heu nimis cito Dei obliti ſuisque innixi viribus, novum impotentiæ ſuæ caperent documentum, utque armis hoſtilibus, per hyemem quoque non quieturis neceſſarias faceret inducias. Huic ergo Numini ſupremo omnis ſapientiæ, potentiæ, clementiæ laus & gloria ſempiterna tribuatur.

Dn. D. *Bernadinus Ramazzinus.*

LUbet in prægreſſæ hyemis algidam & nivoſam tempeſtatem, quæ frigoris vehementia atque aſperitate non ſolum Italiam, verum univerſam Europam tanta hominum, ut omnium cujusque generis viventium ſtrage male mulctavit, philoſophica & medica indagine inquirere; quòd ſi tam portentoſi frigoris veram & germanam cauſam in apricum eruere non dabitur, non abs re forſan neque ad ſanitatis cuſtodiam infrugiferum erit exquirere, quid mali hac proxima æſtate ex hàc tam malè moratа conſtitutione timeri poſſit.

Nolo autem hujus hyberni frigoris, quod annum hunc nefaſtum fecit, & ad multa Secula memorandum faciet, inclementiam non dicam, ſed inſolentiam longo verborum ambitu deſcribere; quotus enim quisque repertus eſt tam denſo corio, ac tàm forti à natura temperie donatus, qui non in cute ſolùm ſed intus quoque & intra ipſa præcordia, ubi veſtalis ignis nativos lares, & focum habet, ab algidiſſimi aeris inſpiratu noxam aliquam non perſenſerit? Magna ſunt quæ vidimus, majora quæ audivimus; vidimus magna flumina tam arcto tam alto gelu adſtricta, ut armentis plauſtris onuſtis, & ipſis quoque exercitibus tranſvehendis ſufficerent. Vidimus ad binos & ampliùs men-

menſes vim nivium immodicam è Cœlo non tacitè, ut ſolet, ad inſtar velleris labentem, ſed magno cum impetu in ſolum projectam, & quod magis mirere ſub Æquinoctium ipſum, quód in hac Civitate prodigio par eſt. Vidimus in partibus Aedium interioribus, & in ipſis hypogæis fluida quæque congelari ſolidioribus vaſis ex opere figlino diſruptis, ac dum cibum capturi menſæ accumberemus non procul à luculento igne vidimus fumantes epulas temporis momento gelaſcere. At vulgaria ſunt iſthæc, & fidem invenient. Urbem vidimus Adriæ Reginam, cui nullum unquam niſi navigiis cum terra fuit commercium continenti junctam, marinis aquis in marmoream duritiem ſolidatis, ut ad ſeptem paſſuum millia ultrò citroque longo agmine comearent Viatores, Veterinarii, & annonariæ gentes cum armentis, & gregibus, ut laboranti Civitati victuales auppetias ferrent. Quâm admiranda porrò imò quàm miſeranda ſunt, quæ alibi facta accepimus, velut in Gallia, Anglia, Germania, ac tota Septentrionali plaga, non ſolúm magnis fluminibus marinum æſtum pati ſolitis, ſed Oceano ipſo conglaciato, ut ſublatis commerciis centenæ hominum chiliades in civitatibus, in agris inter frigoris rabiem, & famis morſus miſerè perierint, ac ex iis, qui militiæ ſacramento erant auctorati longè plures in caſtris hyemando, quàm in acie pugnando in Orci familiam tranſierint. Profectò ſi cujusque Regionis, Civitatis, atque Oppidi Necrologiam haberemus, in quibus eorum, qui è vita deceſſerint nomenclatura continetur, ac ratio iniri poſſet, quot hominum myriades duorum vel trium menſium ſpatio in Libitinæ cenſum deduxerit intolerando ſuo frigore funeſta hæc hyems, nulla certè peſtis ut ut truculenta & pernicialis, nec ea, quæ apud Hiſtoricos, & Poetas adeò pervulgata, quæ univerſam Græciam depopulata eſt, algidiſſimæ hujus conſtitutionis peſtis, ſi ita fas loqui, ullo pacto eſſet conferenda.

Aſt unde nam quæſo tam violenti frigoris petenda eſt origo? Si ab Aquilone frigoris Promocondo malum hoc venit, cur hoc Anno tam violentum, tam diuturnum, ut quotquot in viventium numero adhuc extant provectioris ætatis homines, & ſilicernio jam proximi tam enorme frigus nunquam ſe perſenſiſſe meminerint, nec ſcriptorum quisquam prodigium hujusmodi literis prodiderit. Scire optatis, quam proportionem habuerit hujus anni frigus ad præcedentium octo annorum, quos in hac Civitate obſervare mihi datum, ſummum frigus? Pſicrometro teſte proportionem habuit ſeſquialteram, hoc eſt ut ternarium ad binarium. Is fuit hyberni frigoris hoc anno ſupra ceteros exceſſus, qui in regnum quoque vegetabile deſæviens, non ſolum plantas, quæ hortorum ornamenta ſunt, ſed quod dolendum Oleas & Vites ad internecionem usque abſumpſit. Mehercle ſi in hujuſmodi tempora incidiſſet Cardanus, eam quam de frigoris natura opinionem mordicùs tenuit, dubio procul abiciſſet; non eſſe frigus quid re vera ſubſiſtens, ſed ſimplicem caloris privationem ventosque omnes plùs mi-

ni

nùs calidos eſſe, inter ſuas ſubtilitates recenſuit Vir ille, quem cenſoria virgula ſugillans, ſeveriſſimus ille Cardanomaſtyx hiſce verbis ſic eum interpellavit. *Abjice ſoleas, ac pileum, Cardane, quo tempore ex Alpibus rhæticis urit vos Boreas; frigidus enim, & ſiccus eſt.* Hic autem mihi haud quaquam mens eſt in frigoris naturam curioſiùs inquirere, neque quodnam primum ſit frigidorum, num Aqua, ut Ariſtoteles, an Terra, uti Parmenides, & num venti aërem comprimendo frigus efficiant aut illius Vectores ſint, cujusmodi quæſtiones Philoſophos tum veteres, tum recentiores exercuere, & adhuc exercent, ſed ſolùm in votis mihi eſſet cauſam perſpectam habere, quæ hac hyeme tantum frigoris ac tam ex improviſo exciverit. Jam præcedens brumale ſolſtitium exegiſſe nos, & Annum cum ſatis placido aëris ſtatu clauſiſſe lætabamur, ut ſpes eſſet hyemis reliquum eodem tenore proceſſurum. Aſt tanto impetu naſcenti anno Janus fores aperuit, ut nobis ferale bellum indicere viſus fuerit; illicò enim, ex boreali plaga ventorum turbines biduo tanta vi efflarunt, ut omnibus horrori eſſent, illos acerrimo frigore comitante, & continuo nivium deſcenſu ſubſequente. Grande igitur aliquid in hyperboreis contigiſſe credendum eſt, quod tam ſubitam in aereo mari magno tempeſtatem excitari? Anne magnum aliquem terræ hiatum ex improviſo apertum fuiſſe putandnm eſt, unde una cum ventis algidiſſimis tanta nitroſi ſpiritus copia eruperit, quæ totam atmoſphæram frigorificis particulis ad ſaturitatem uſque opplerit. Quanta vi polleat nitrum ad ſenſum frigoris inducendum, ſatis commonſtrat experientia, dum nivi & glaciei commixtum illarum activitatem exacuit, ac in earum defectu nitri portionem in aqua diſſolvendo modum habemus, quo media æſtate vina & frigidas potiones nobis comparemus, non aliunde autem quàm è terræ ſinu tam horrendi frigoris cauſam deducendam arbitror; ad tam ſubitam enim & adeo turbulentam ventorum irruptionem locum aliquem in aerea regione intra polarem circulum fingere oporteret, in quo ſpiritus adeò furentes concluſi eſſent & effracto carcere ſubitò erumperent, quod tamen Poetæ, quibus quidlibet audendi data eſt poteſtas, auſi non ſunt, qui ventorum turbam in antris terræ obſcurioribus abditam eſſe voluerunt, ac inſuper Regem illi ſtatuere, qui imperio premeret, & laxas ſciret dare iuſſus habenas, Minùs porrò rationi congruum videtur cœleſtia illa corpora culpare velle, quæ ſuo lumine & afflatu in noſtram perniciem conſpirarint. Quid novi enim in Cœlo à ſyderalis ſcientiæ peritis antea fuerat obſervatum? Num ferales Cometæ viſi ſunt aut alia hujuſmodi portenta? Num planetæ in choreis ſuis agendis à præſcriptis ſibi legibus exorbitarunt, ut novis ſyzigiis & inſolitis motionibus Cœleſtem illam harmoniam perturbarint, ut poſtea propter illorum aberrationes nos plectendi eſſemus.

Sit quidem, ut ajunt, multum pollere lunare Sydus ád perfrigerandum, ac illius lumen ad nos reflexum, licet à Sole prodeat actu frigidum

gidum eſſe, ſeu ut alii putant vi magnetica calorem terræ & aeris ad ſe elicere ſicque frigefaciendi vim habere, at forſan Luna hoc anno propiùs ad nos acceſſit. Haud ſum neſcius ab Aſtronomis, à veteribus Agricolis, à Medicis quoque peritioribus, ut olim ab Hippocrate ad prænoſcendam futuræ hyemis indolem obſervari ſolitum plejadum occaſum, & ortum Arcturi, atque ut monebat Virgilius *Georg. I.*

Frigida Saturni ſeſe quò Stella receptet?

At iſthæc ſingulis annis obſervantur & adventantis hyemis ſigna ſunt potiùs quàm cauſæ. E magnæ Parentis utero itaque monſtroſum hoc frigus prodiiſſe, à vero non prorsùs alienum videtur; Terra enim tota intus cavernoſa eſt, & non ſecùs ac animalium corpora ſuos habet ventres diſtinctos & magnas cavitates, in quibus non hoſpitantur tantummodò ſilentes umbræ & ſegnis aer; ſed varia & admiranda intercurrente ſpiritu exercentur opificia. Nusquam certe operoſior Natura eſt quàm in ſubterraneis officinis ad generationem intenta tot pretioſorum lapidum, foſſilium, mineralium, & metallorum, quæ ſi hominum avaritia potiùs quàm curioſitas & abditiora quæquæ inveſtigandi cupido ſurripiat effoſſis terræ viſceribus, non minùs natura ſollicita eſt in illis ſuo tempore reponendis, & damno reſarciendo. Hinc innumeri penè fontes è terræ ſcatebris erumpunt non ſolum aquarum dulcium, ſed medicatarum quoque, quales ſunt ferratæ, æneæ, ſulphureæ, aluminoſæ, nitroſæ, aliæque omnigenæ. Cum autem borealis plaga in ſinu ſuo nitri multum recondat, quod ſatis norunt nitri Collectores pro tormentario pulvere conflando, qui è parietibus & locis boream reſpicientibus longè plus nitri obtinent quàm ab iis qui Auſtrum, cur ſuſpicari non liceat in regione illa inhoſpita, & Solis radiis ad plures menſes inacceſſa ex ſubito & præcipiti montis alicujus in magnas illas cavernas lapſu, ut in Apennino & Alpibus aliquandò contigiſſe legimus, portam ingentem algidiſſimis ventis & nitroſæ exhalationi apertam fuiſſe, unde tam horrida tempeſtas hac hyeme ortum duxerit? In Iſlandia magnam cavernam eſſe referunt, ex qua venti frigidiſſimi expirent, qui glaciei fragmina identidem in altum protrudant. In Hetruria penes lacum Vulſinenſium ad radicem cujusdam montis Boream verſus antrum extat, in cujus latere rima viſitur, ex qua, æſtate præcipuè, ventus efflat adeò frigidus, ut ſine noxa perferri nequeat, in quo ſpecu ſi vina reponantur, ad pauca temporis minuta penè gelaſcunt, & fructus pruinoſi educuntur, magnum utique blandimentum ad exhilaranda convivia, quæ ab Indigenis illis, cum Procyon furit, celebrari ſolent. In Peruvia duo Oppida Platam, & Potoſam deſcribit Acoſta, quæ non multum inter ſe diſtent, ac utraque in montanis locis poſita, quorum unum, Potoſa ſcilicet temperaturam hyemis habeat, Plata vero vernali ſimilem, cujus prodigii in calidiſſima regione cauſam in argenti fodinas referunt, & terræ ſpiracula, unde aura algidiſſima expiret. Quando igitur longè probabiliùs eſt frigus

ab

ab imis terræ viſceribus in aerem efferri, quàm ab ætherea regione in hæc inferiora deſçendere, tam grandis Phænomeni, quod hæc hyems præ ſe tulit, & cui aliud ſimile ulla ætas non vidit, nullam aliam cauſam comminiſci poſſum quàm magnam terræ fiſſuram recens factam, paratum tamen me proteſtans ad expuendum ex animo meum hoc commentum, ſicubi aliqui feliciori ſorte meliora proferant. Si ergo forte ita evenit uti conjeci, tam horrendi frigoris, ac tantarum nivium deſcenſus cauſam tenere mihi viderer; Nitroſa enim emanatio illa unà cum ventis validiſſimis longè lateque diffuſa tam magnum algorem efficere, & vapores, aquei elementi ſobolem, in aere ſuſpenſos arripiens, iisque ſe conſocians nivem conformare potuit, atque illi ſuis capillamentis ſexangularem & ſtellatam figuram impertiri. Non adſpernandam nitri portionem nivibus ineſſe chymica enchiriſis oſtendit, qua nitrum in ſinu nivis deliteſcens educitur, & Medicus uſus comprobat, dum ex aqua nivis ratione nitri in illa contenti parantur remedia in æſtuoſiſſimis febribus exhiberi ſolita.

Verùm dictum illud è ſacris paginis mihi forſan obtrudet aliquis, *Nunquid ingreſſus es theſauros nivis*, tu, qui adeò fidenter modum tradis, quo in aere conflentur nives? Ultrò fateor, non eſſe apud me ipſum tanti ponderis, quas produxi de nivis conformatione, & credito terræ hiatu conjecturas, ut veram & germanam tam inuſitati frigoris cauſam è Democriti puteo hauſiſſe me perſuaſum habeam; Conjectoris tamen non prorſus improbandi munus obiiſſe me arbitrabor, ſi in negotio tam abſtruſo ita fieri potuiſſe naturæ legibus non repugnet, nil enim ampliùs à rerum naturalium ſcrutatore in re obſcura exigebat Peripateticorum Princeps. Quid ergo in quæſtione tam ardua & impervia dicendum? Num ad effugium illud hiſtrioniam exercentibus adeò familiare recurrendum, qui ubi fabulæ negotium ita implexum & involutum eſt, ut nodo ſolvendo humani ingenii acies non ſit ſatis, pro more habent, Deum aliquem è machina in Scenam inducere? ita ſane. Ut ergo aliquid proferam, quod pro vero accipi poſſit, de hac tam horrida Conſtitutione dicam, quod magnus Hippocrates de morbis populariter graſſantibus, ubi Phænomena quædam apparerent, quorum ratio in abdior eſſet, dicere conſueverat: ἅμα δὲ καὶ εἴ τι θεῖον ἔνεςιν ἐν τῇσι νόσοισι, *conſiderandum an ſit quid divinum in morbis*, illud itaque θεῖον apud Medicos tàm in morbis quàm in remediis adeò celebre hic quoque vim habuiſſe cenſendum eſt, ab ipſo Deo nimirùm tam rigidam tempeſtatem fuiſſe excitatam, ut corruptos Seculi mores & vitia novo & inuſitato pœnæ genere expiaret. Neque enim in ſuis armamentariis juſtiſſimum illum criminum vindicem ſolum ignem & fulmina habere credendum eſt, quæ multorum metu & paucorum periculo jaculetur in terras; in iisdem enim habet, *Glaciem, & Nives, quæ faciunt verbum ejus.* Ille eſt qui, ut cecinit Regius Vates, de theſauris ſuis ventos educit, qui temporis momento aerem non minùs

nùs quàm maria, in magnas tempeſtates agant, & palam faciant, cui ſerviant, cui militent. Illud ſanè admirationi fuit, quod toto eo tempore, quo à ſexta Januarii usque ad Æquinoctium ferè pertinaciſſimum perſtitit frigus, nunquam hiſcere auſi fuerint auſtrales venti, quod in hisce regionibus perrarum eſt, cum vel media hyeme rigidiori identidem caput efferre ſoleant ab ora meridionali calidiores flatus, adeò ut ex improviſo liqueſcant nives & regelent flumina, ſi quæ priùs glacie erant adſtricta, ut quandoque campos inundent, quaſi Deus borealium ventorum miniſterio plectere nos volens auſtrales flatus intra ſuos lares unde ortum habent concluſos voluerit, ne blando ſuo tepore inflictæ pœnæ rigorem delinirent. Sic eleganter non minùs quàm ingenioſè Ovidius Jovem, qui totum mortale genus aquarum eluvione perdere ſtatuerat, finxit repoſuiſſe tela manibus fabricata Cyclopum, in antris autem æoliis Aquilonem aliosque ventos nebulas fugare ſolitos clauſiſſe, emiſiſſe autem Notos, Euronotos, atque Auſtrum pluviarum pincernam.

Utinam autem malorum hic finis fuerit, & hujuſce anni felicior ſit exitus, quàm fuit initium. Quàm infeſta, quàm pernicialis humano generi fuit hyemalis hæc conſtitutio, & quænam morborum genera invexerit, nemo eſt qui ignoret. Frequentiſſima fuere in hac Civitate, ut de aliis taceam, funera, ac nulla penè domus viſa eſt, quæ pullam veſtem non induerit. Primò quidem teneros infantes, decrepitos ſenes, & valetudinarios fere omnes, mox juvenes, & robuſtiores viros, nec ſolum minutam plebem, ſed non paucos quoque ex Procerum ordinibus hiberni frigoris, violentia in Libitinæ cenſum deduxit. Tuſſes, deſtillationes, pleuritides, peripneumoniæ, dyſpnœæ, & morbi id genus dominatum obtinuere. Rationi autem conſonum fuit, ut hujusmodi affectus populariter graſſarentur; ſicuti enim auſtrina tempeſtas capiti infenſa eſt, ita Aquilonaris ſpiritalibus organis eſt maximè infeſta. Poſſumus equidem adſcititiis comis, adverſus aeris injurias calvariam munire, ac bene chlamydati, & palliolati corporis extima à frigoris rabie & morſu poſſumus tutare; at quomodo viſceribus in pectoris cavea contentis ab aere rigidiori proſpici poteſt, ſi ab indeſinenti & reciprocante aeris inſpiratu & expiratu vitam præcariam habemus? Non eſt ergo quod miremur, ſi hæc hyems, glaciali aura per oſtium patens thoracis penetralia ſubeunte, tam diram hominum & cujuſque generis animantium cladem ediderit.

Verùm anne putandum hanc malè moratam conſtitutionem totam ſævitiem ſuam expleviſſe, ut in noſtris corporibus labem nullam reliquerit, quæ nova morborum genera hac æſtate non poſſit arceſſere? Si Coi Senis, cui futurorum mens divinatrix divini nomen adſcivit, oraculum adeamus, reſponſa referemus, quæ non multum nobis arrideant. *De temporibus*, ajebat ille, *ſi quidem hyems ſicca & aquilonia fuerit, ver autem pluvioſum & auſtrinum, neceſſe eſt æſtate acutas febres fieri, lip-*

lippitudines, & inteſtinorum difficultates. Obſervatione profectò dignum eſt, quomodo Hippocrates, Vir in prædicendo alioquin cautiſſimus tam fidenter & abſolutè pronunciarit, quòd ſi hyemem aquilonarem. Ver auſtrinum & pluvioſum exceperit, ex neceſſitate ſubſequi debeant æſtate acutæ febres, & alui profluvia, Aſtratio ſic fieri oportere ſatis evincit; etenim ſi hyems plus æquo algida & nivoſa ſit, parum perſpirant humana corpora, ac ea præſertim, quæ debiliora ſunt, unde ſeroſam colluviem cumulari neceſſe eſt, eamque augeſcere ſi ver pluvioſum ſucceſſerit, qua poſtea per æſtivum calorem diffuſa & in motum concitat, acutæ febres & alui fluxus oriantur neceſſe eſt. Nec quis putet Hippocratem niſi experientia priùs edoctum tam grande effatum pronunciaſſe; in libris enim Epidemiorum Conſtitutionem habet, in qua pars hyemis poſterior, ut in noſtra evenit, aquilonaris fuit cum magno frigore & nivibus, cui ver ſucceſſit pluvioſum, unde poſtea memorati affectus Æſtate & Autumno apparuerint.

Ver equidem, quod modò excurrit & cujus medium jam tenemus, atque hyemi algidiſſimæ ſucceſſit, ſub initium viſum eſt ad pluvioſum propendere velle, non paucos tamen Aprilis menſe dies habuimus ſiccos, ſine ullis omninò imbribus, ſed ita calentes, ut à canicularium dierum æſtu parum differrent, ſub finem tamen menſis tam magna ac ſubita facta eſt à calore ad frigus converſio, ut unica ferè die rariores ſyntheſes & holoſerica deponere neceſſe fuerit, ac è veſtiario pannoſas veſtes repoſcere, quam mutationem poſtea ſubſecutæ ſunt ingentes pluviæ. Quo tenore veris pars altera proceſſura ſit, ſolus novit, qui fecit tempora, dies, & annos. Id tamen certum eſt hujusmodi temporum anomalias, & à ſua temperie aberrationes ominoſas eſſe, & morborum mali moris, quod Superi avertant, prænuncias. Nam ex eodem Hippocrate, *in legitimis temporibus & convenientem ſervantibus temperaturam morbi legitimi & boni judicii fiunt; in intempeſtivis autem non legitimi & mali judicii.*

Sed quid frugis ex hujusmodi apparatu datur colligere ad præcautionem & ſanitatis cuſtodiam? Paucis dicam quod ſentio. Adverſus temporum tam enormes intemperantias magnum erit præſidium Temperantia, neque ſolùm in victu ſed in omnibus, quæ res non naturales vocant Medici. Non inopportunum tamen erit purgationes inſtituere, & ſi opus fuerit ſanguinem mittere. *Quibuscunque convenit venæſectio vel purgatio hos Vere purgare, vel venam ſecare oportet*, ajebat idem Hippocrates: Magna certè animadverſione particula illa disjunctiva digna eſt; Practicorum enim non pauci magnum piaculum committere ſibi viderentur, ſi purgationem verno tempore inſtituentes venam ſimul non tunderent. Aſt quàm longè à divini Præceptoris veſtigiis aberrent, nemo non videt. Eſt ubi tantum ſanguinem mittere oporteat, eſt ubi ſolùm purgare liceat, eſt ubi utrumque remedium conveniat. Si verò aliquis ex memoratis affectibus hac

æſtate populariter vagari incipiat, boni & periti Medici erit, non tam properè & inauſpicatò communibus remediis, ut in morbis ſporadicis, curationes aggredi, rectè propterea Celſus de peſtilenti febre verba faciens ajebat, *ſanguinem non facilè mittere, alvum non facilè ducere.* Suſpenſo pede igitur procedendum erit, atque attente obſervandum, qua methodo Natura morborum medicatrix in iis utatur, qui ſponte aut paucis remediis evadant; illa enim ſibi vias & egreſſiones invenit, quas prænoſcere & divinare non poſſumus; fateamur enim neceſſe eſt, quandocunque aliqua epidemica affectio ex improviſo ſe prodat, eſſe nos juvenes ac tyrones, licet medendo ætatem triverimus, ideòque oportere, ut Naturæ quam αὐτοδίδακτον & doctam ſine Magiſtro Hippocrates dixit nos erudiendos tradamus.

Conſtitutio Epidemica Auguſtana, Anni 1711. *& ſequentium.*

Dn. D. LUCÆ SCHROECKII.

Aëris ſtatus, quo Annus prægreſſus fuit finitus, in principio, quoque Anni 1711. perſtitit, humidus nempe ac multo frigore moleſtus, variorumque ventorum agitationi expoſitus, usque dum d. 7. Eurus ſerenitatem, & poſt octiduum Zephyrus pluvias, tandemque nives frequentiores adduceret; circa finem autem menſis hujus primi Eurus denuo prævalens, cum ſerenitate frigus diuturnum & intenſum excitaret, ut mei Thermometri liquor ad gradum 8. (quod etiam d. 3. & 13. Februarii contigit,) deſcenderet, præcipue poſtquam Zephyrus d. 4. Febr. & Cauros poſt quatriduum, nec non Eurus quintiduo abhinc nivem admodum copioſam ſparſerant; quæ ſub Africo, comite pluvias & frigoris remiſſione, d. 18. Febr. liquari cœpit; & quamvis nova ſubinde nix, occidentali vento (ſæpe ad meridionalem, quandoque etiam ſeptentrionalem plagam inclinante, rarius vero ab aliis ventis interpolato,) ſpirante, usque ad d. 10. Martii caderet, eadem tamen pluviis ſupervenientibus brevi denuo reſolvebatur. Interea, præter Febres quotidie vel alternis diebus recurrentes, licet rariores, in vere tamen crebriores, & in principio ſæpe continuatarum ſpeciem præ ſe ferentes, primum teneriori ætati, in progreſſu autem adultis magis infeſtas, ut & catarrhoſarum ægritudinum multitudinem, Variolæ benignæ inprimis, usque in Aprilem frequentes, aſt circa Solis in ſignum Cancri ingreſſum, una cum Febribus evaneſcentes, continuarunt, nec non Pleuritis notha, atque Coxendicum dolor [diaphoreticis, Tinctura præſertim Bezoardica, juxta cum eccoproticis, utrique malo opem ferentibus,) multos lecto adfixerunt.

Ver cum ventorum varietate, Zephyro

phyro tamen prævalente, aura nebuloſa, humida & temperata (catarrhoſis ideo morbis, præſertim Odontalgiis, Apoplexiis etiam letalibus opportuna) primo erat præditum, quæ circa Aprilis medium in ſerenitatem mutabatur. Majus frigidiuſculus potiſſimum Euro ſpirante comparuit, in medio tamen caloris ſat acris per decendium particeps, paucosque dies ſerenas per totum reliquum ſuum decurſum numerans, crebrioribus autem tempeſtatibus grandinoſis, e longinquo tamen nobis tantum ſe oſtendentibus, viciniæ autem admodum damnoſus. Cum Junio Eurus, interdum ab aliis diverſis ventis interceptus, ſerenitatem caloresque magnos proferebat, usque dum poſt ſolſtitium æſtivum Zephyrus dominium obtinebat, & mutabilem aëris ſtatum, ſæpius vero pluvioſum producebat; quæ humida aëris intemperies poſtea etiam continuabat, diesque caniculares magis temperatos quam fervidos efficiebat. Et licet poſtmodum cum Sol in Libra verſaretur, Eurus ſerenitatem quandoque redderet, antequam tamen ſigno hoc excedebat, Zephyrus, aliquoties valde impetuoſus, pluviis frigidis denuo moleſtus extitit, quin & pluvioſa illa intemperies usque ad finem Anni perſtitit, niſi quod in Decembri crebræ nebulæ, & ſerenitates quandoque, Euro præcipue, Auſtro & Africo intervenientibus, compareret. Cæterum præter Catarrhos nihil epidemicorum malorum prioribus iſtis temporibus obſervabatur; poſt Canis tamen occaſum Variolæ denuo multos infantes invaſerunt, confluentium jam ſpecie gravius aliquos adfligentes & negligentius habitos non paucis letiferæ; paulo poſt tamen, usque ad Anni exitum, & in Januarium usque Anni ſequentis, ulteriusque, ſed rariores diſcretæ mitioresque comparentes. Diarrhœæ circa finem Novembris, & per Decembrem in multis, prævio utplurimum vomitu, torminibusque ſtipatæ, prompte tamen ſtomachum roborantibus cedentes, notatæ fuerunt.

Circa finem æſtatis, & per autumnum Lues illa, quæ bubulo generi per Germaniam Italiamque tam infeſta fuit, poſtquam ex Hungaria verſus Danubium ſenſim progreſſa, ubique luctuoſa ſui veſtigia reliquit, noſtra quoque confinia attigit, ac inſignem ſtragem, integra etiam numeroſa bovilia evacuantem, apud nos, ac plurimis vicinis in locis edidit; quam non aëris ex vitio, ſed contagio per boves ex regno illo adductos exortam fuiſſe, vel inde ſatis nobis potuit, quod illa primum loca, ubi paſcuis frui illis advenis contigit, invaſerit, armentis vero omnino pepercerit, ad quæ illi, vel alii ab his infecti haud pervenerunt, atque ubi conſortium illorum, ad quos contagium jam penetraverat, evitatum fuerat. Miaſma vero hoc per ſalivam animalium infectorum, quo gramina inter paſcendum conſpurcarunt, ſe primo, poſtea etiam per exhalantes vitioſas a corruptis humoribus viſceribusque particulas ulterius, his in terris, propagaſſe, atque cauſtica acredine infeſtum, fauces, ventriculos ac inteſtina hoſtiliter invaſiſſe, inque ſpasmodicos motus

tus non tantum nervoſas partes irritaſſe, ſicque ob conſtrictos exin vaſorum ſanguiferorum tubulos inflammationem excitaſſe, ſed ipſam etiam eorum ſubſtantiam ad putrilaginem diſpoſuiſſe, credibile videtur: Id quod lingua in quibusdam inflammata, & veſiculis rubris referta, ventriculi, præſertim omaſus, & inteſtina non minus inflammata, & non tantum ſanguineæ, ſed fœtidæ etiam & purulentæ excretiones, ut Dyſenteriæ malignæ ſpeciem utplurimum præ ſe tulerint, nec non inteſtina hepati contigua bile ſuffuſa teſtabantur. Unde etiam, quæ in prima invaſione notata fuerunt ſymptomata potiora, adpetitus nempe dejectus, difficilis reſpiratio, calorque præternaturalis ortum habuiſſe videntur. Cæterum caro lue hac demortuorum boum quamvis pluribus, egenis præcipue in cibum primo venerit, nec ſiniſtri quid ipſis inde accidiſſe reſcitum fuerit, tutius tamen eſſe iisdem abſtinere, tum ratio ſuadet, qua ex viſcerum obſervata labe promte etiam eandem carnibus communicari, quia & nauſeam, facile exin oriundam, multum nocere poſſe evincitur, tum exempla confirmant, quibus noxium quandoque exſtitiſſe carnium contagioſa labe infectorum animalium eſum conſtat: Vid. præter alios Nob. D. Roſini Lentilii Miſcell. med. pract. part. 2. pag. 519. Liceat etiam memorare exemplum, ab Exc. Dn. D. Johanne Meyero, Arch. Elect. Palat. & Phyſico Neoburgenſi, Anno 1712. d. 16. Julii ad me perſcriptum, duobus nempe ruſticis, cum bovem ægrotantem mactaſſent, &, quia lienem pulmonesque male conſtitutos invenerunt, ſepeliiſſent, carbunculos in brachiis fuiſſe exortos, cum febre acuta, vomitu & diarrhœa, duos autem canes, qui carnes iſtas deguſtaverant, eodem die mortuos fuiſſe. Ex Hungaria quidem Venetias advectorum boum dyſenteria laborantium carnes innoxias quondam Medici aliqui Patavini inſignes pronunciarunt, aſt tutius eſſe talibus abſtinere, celeberrimi olim Jenenſes Medici, Guern. Rolfincius in Ord. & meth. ſpec. comm. lib. 2. ſect. 3. cap. 60. & Joh. Theodor. Schenckius hiſt. gener. humor. cap. 2. judicarunt. Prout etiam Collegium Medicum Auguſtanum circa Caſum hunc ab Illuſtr. Senatu requiſitum, hujusmodi carnium ulteriorem venditionem, ad noxas inde emergendas præcavendas, diſſuadere tutius duxit, atque per Senatus Decretum impetravit.

Circa principium Anni 1712. Zephyrus, interdum ad unum alterumve latus declinans, cum frigore nivem, ſed rariorem ſparſerat; & licet ſæpius aër ſerenus poſtea redderetur, ſemper tamen nebuloſus una fuerat: frigus quidem in progreſſu remiſſius, aſt brevi poſt, flante Euro vel Auſtro, denuo intenſius factum eſt: usque dum d. 3. Febr. Zephyro redeunte, pluviis, quæ per decendium durarunt, obortis ceſſarunt. Varius abhinc aëris ſtatus, quoad temperiem tolerabile frigus, crebriores autem nives attulit, usque dum circa Æquinoctium vernum Eurus temperatiorem aërem redderet, mox vero diverſis ſub ventis humida & pluvioſa conſtitutio usque ad Solis in ſignum Tauri ingreſſum valde moleſta

leſta exſtitit, quam Euro prædominante, calida & ſicca excepit, ſæpius tamen poſtea variando: Sole vero Leonis ſignum occupante, occidentales venti pluvias multiplicarunt, & d. 6. Auguſti cum ſerenitate calores magni oborti fuerunt; qui etiam, licet circa finem menſis hujus, delapſis pluviis, remiſerint, mox tamen denuo comparuerunt. Cæterum hucusque præter conſuetos hyemales catarrhoſos inſultus, in menſibus vernalibus Tuſſes ferinæ puerilem ætatem admodum adflixerunt, eccoproticis repetitis, abſorbentibusque, nervinis, ac demulcentibus ægre profligatæ; Febres etiam quotidianæ non valde contumaces, purgantibusque præmiſſis, per antimoniatas calces, arcanum duplicatum, & corticem Peruvianum &c. devictæ, per æſtatem plures occurrerunt; in Auguſto autem non paucæ Diarrhœæ, in nonnullis quoque Dyſenteriæ, ut & Choleræ, ſed benignæ, omnes facile, poſt rhabarbari nonnihil toſti uſum, inprimis pulveribus dictis præcipitantibus, coraliis, unicornu foſſili, quandoque etiam tormentilla, ſucco catechu &c. curatæ. Haſce ægritudines in progreſſu menſis Febris catarrhalis exceperat, ſine ſexus ætatisve diſcrimine, magis tamen adultos quam pueros, cum febrili in horreſcentia, ſubſequente calore, cum cephalalgia, & hinc productis pervigiliis, quas interdum deliria nocturna comitabantur, oculorum item, dorſi & artuum dolore, ac tuſſi utplurimum invadens, & inſtar ephemeræ, altero, vel tertio, quattove die, ſponte, aut impetus ubi vehementior erat, poſt moderatum ſudorem, modo per volatilia, modo fixa medicamenta, pro ſubjectorum diverſitate, excitatum, recedens; niſi quod tuſſis quandoque pertinacius inſiſteret. Qui morbus uti multis, remotis etiam in locis, ita noſtra quoque in Urbe plurimos invaſerat, ut vix domus eſſet, ubi eo laborantes non deprehendebantur; atque nobis ex prægreſſa humida aëris intemperie, ſimiles in corpore noſtro particulas augente, ac magnis dein ejusdem caloribus, lympham in corpore fundentibus & agitantibus, ſubito tamen tempeſtatis frigidæ aliquoties obortæ interventu, quæ tranſpirationem ob poros inde occluſos ſufflaminabat, condenſatam generata mihi videbatur. Nec aliam cauſam Pleuritides hanc in menſe Octobri excipientes, non admodum refractariæ habebant, atque ideo ſudoriferis moderatis præcipue, ac ſatis promte cedebant. Aliorum morborum minime ferax erat Autumnus, qui ſatis temperatus & ſerenus in principio, in progreſſu autem, præſertim Zephyro utplurimum, & quidem nonnunquam multa cum vehementia ſpirante, humidus ac pariter temperatus ſe habuit; ſicque continuavit hæc temperies: ante ſolſtitium tamen quatriduanum frigus, & tale etiam in fine Anni, Euro flante, experti fuimus.

Non prætereunda hic eſt Lues admodum gravis & funeſta, quæ in Vere equos potiſſimum extra Urbem & in Vicinia, rariſſimos in Urbe invaſit, multosque trucidavit, poſtea etiam bobus, feris, quin & porcis, anſeribus atque gallopavonibus, quibusdam in locis, non pepercit,

& adultum usque in Julium tragœdiam ſuam ludere perrexit. Oriebantur fere ſemper in pectore, aut etiam in inguine, aliisque locis tumores duri, qui paulo poſt in amplius ſpatium ſe diffundebant, & intra breve temporis ſpatium interimebant. Hos ab ictu crabronum, qui copia & magnitudine inſolita prædiri obſervabantur, ortum habuiſſe mihi credibile videbatur. Uti vero cadavera boum elapſo anno demortuorum, nec ubique alte ſatis in terram deffoſſorum & putreſcentium Inſectis hiſce pabulum gratum exhibuiſſe, (in cavernis enim & ſub terra nidos ab eis fieri, carnibusque veſci, Ariſtoteles lib. 5. hiſt. animal. cap. 23. Plinius lib. 11. hiſt. nat. cap. 21. aliique teſtantur,) ſicque multiplicationi & augmento eorum, humorisque venenati, quem glandula in imo abdominis, cui aculeus nigricans & cavus, juxta nobil. D. Johannis Muralti relationem in Eph. noſtr. Dec. 2. Ann. 1. obſ. 56. implantatus eſt, majori acredini veliſicaſſe, non improbabile eſt: ita venenatæ etiam hæ atomi in humoribus animalium ab eis ictorum ſeſe multiplicare, atque dein alia quoque animalia ſic inficere potuerunt: quale exemplum in prædio vicino Illuſtr. cujusdam Baronis equum hac lue defunctum, & in fovea non alte ſatis effoſſa, terra obrutum exhibuiſſe ſcio, cujus ideo pes unus extra terram prominens a ſervo cum ſecuri amputaretur, proſiliens exin humor in ejus oculum, mox tumorem & inflammationem excitaverat, alterum etiam oculum, & ſucceſſive totum caput occupantem, atque cum ope medica deſtitueretur, mortem brevi accelerantem. Salis ex aceto potum adverſus crabronum virus præfatus Plinius lib. 32. cap. 9. & Caſp. Schvvenckfeldius Theriotr. Sileſ. pag. 526. remedio eſſe tradunt, eque veſtigio ſuxiſſe vehementius, ſuctuque infixos aculeos, vel potius humorem virulentum revulſiſſe: Inter alia ſane remedia, theriacam, alium, bolum vulgarem, nitrum &c. cum aceto propinata, quibusdam (uti etiam in ſuperius memorata boum lue,) profuiſſe, ab aliis non infeliciter tumores ſcarificatos, aut etiam ex inciſa cute fuiſſe extractos, relatum fuit.

Anni 1713. principium, ſub variis ventis, potiſſimum occidentalibus, frigore, quod cum primis in medio Menſis Januarii intenſum valde fuerat, & ſerenitate, usque dum Sol Piſcium ſigno ad proximaret, gaudebat: Ubi poſt plurimas pluvias cœlum nebuloſum, verſus finem autem Februarii ſerenum, cæterum valde temperatum reddebatur; quæ temperies, ſub mutabili cœli facie etiam usque ad Æquinoctium vernum & ulterius continuabat. Reliquus vernalis & æſtivus decurſus quandoque temperatus, utplurimum autem pluvioſus, & ſæpe una frigidiusculus exſtitit. Menſem vero Septembrem, in quo Eurus ſpirabat, ſerenitas commendabat; in reliquis autem tribus menſibus crebræ nebulæ pluviæque (quibus in Octobri nives ſæpe interniſcebantur,) aderant. Humida hæc præpollens aëris conſtitutio, Zephyro majori ex parte comite, multorum ſuperveniendorum morborum timorem nonnullis pariebat, nihil tamen ſingulare apud nos inde evenit.

nit. Attamen præter varias catarrhoſas moleſtias, Variolæ diſcretæ, rarius confluentes, nec mali moris, per totum Annum, frequentiores tamen poſt ſolſtium æſtivum, & per reliquum Anni; præterea etiam Febres tertianæ ac quotidianæ, ut & quandoque Icteri, facile omnes ſanationem admittentes, parſim, in Majo plures infantes Morbillis benignis laborarunt; in Decembri non pauci Febre petechiali, cujus in pagis vicinis multum graſſantis contagium in Urbem delatum fuerat, interierunt, brevitamen iterum per DEI gratiam malum ceſſare contigit,

Conſtitutio Anni 1712. *Apud Labacenſes in Carniolia* à Dn. D. MARCO GERBEZIO, *Apud eosdem Phyſico, & Medico ord. medice conſiderata, & Auguſtam Vindelicorum d.* 28. *Decembris* 1712. *communicata.*

FRigori alias Hippocrates non videtur imputare ſingularem inſalubritatem, dum 3. Aph. 17. ab eo *corpora firma, agita, & bene colorata* reddi aſſerit: quam id tamen inſalubre eſſe ſoleat, ſaltem dum modum excedit, docuit nos præterquam hyems Anni 1709. ſi quæ alia nivoſa, & frigida, quoque currentis Anni 1712. hyems ob non multo demiſſiores nives & frequentes aquilonares ventos ſimiliter ultra modum frigida. Sub ejus ſiquidem decurſu plurimi a febribus catarrhalibus, tuſſibus, raucedinibus, pleuritidibus, phthiſibus, cephalalgiis, gravedinibus, hemiplegiis, cachexiis, hydropibus, & aliis a variis modis peccante lympha dependentibus indiſpoſitionibus fuere apprehenſi. Quamvis tamen forte per ſe non tam frigus fuerit cauſa tantarum indiſpoſitionum, quam prægreſſa elapſi Anni 1711. auſtrina, & pluvioſa autumni conſtitutio, quæ a præſentis anni perrigida hyeme excepta humiditates, elapſo autumno in corporibus aggregatas, occluſis cutis poris, & per id impedita inſenſibili tranſpiratione, in corporibus retinuit, coagulavit, ſtagnare, & extravaſari fecit, præſertim dum ſubinde tamen etiam intercurrerint auſtrini flatus, qui eas rurſus ſoluerunt, & exundare fecerunt. *Si viſſitudine quadam*, dicit Valleriola lib. 2. cap. 4. locor. com: *aquilonius flatus auſtrinum ſequatur, fluxionum tum morbi fiunt.* Quemadmodum & nos *in Chronologiæ noſtræ Med. An.* 1. §. *XX. & XXI.*

Sic Ego ipſe mox ſub anni ingreſſu cum pluribus aliis a febri catarrhali apprehenſus eram, ſed brevi liberatus introſumptione mannæ granatæ in jure diſſolutæ quantitate unc. trium, & ſudatione ad tales pulveres ſpecificos mane cum decocto herbæ theæ aſſumptos, ℞. Spec. diamarg. frig. diatrag. frig. ʒij. diaphor ana. ℈ß. ſuccin. alb. præp. flor. ♃. ana gr. iij. M. f. pulv. in triplo. Aliis præterea ſubinde venæſectione ſanguinem imminuebam, & alia pecto-

ralia propinabam, puta decoctum pectorale cum ſyr. de alth. Fern. de ſarſora, aut ſimilibus ſpecificis dulcificatum. Item Trochiſc. bechicos, ol. amygd. dulc. cum ſacch. cando, vel Julapio violato &c.

Certus puellus quinquennis non pridem pro capitis, & reliqui corporis ſcabie abigenda, neſcio quo, perunctus, & præterea ab extra perfrigeratus in eam dyſpnœam inciderat, ut ſuffocandus videretur. In ſubſidium vocatus ſuaſeram, ut eum ſyr. Mannati unc. j. & jalap. pulv. ℈. expurgarent. Hinc in jure diſſolutam ſpermat. Ceti ʒj. propinarent. Nec non ad ſudorem cogerent his pulviſculis: ℞. ſpec. diamarg. frig. ♁. diaphor. ana. ℈ß. pulv. March. ſuccin. alb. præp. ana. gr. iij. flor. ♁. gr. j. ſacch. perl. gr. iij. M. F. pulv. in triplo. Et ſæpius cochleatim propinarent de tali mixtura appropriata: ℞. Extract. helen. fumar. ana ʒj. croci gr. V. ſubigantur in Aq. aſthmat. chæref. ana ℥ß. ſyr. de hyſſopo ℥ß. M. f. potio. Atque, niſi malum remitteret, utrique brachio veſicatoria applicarent. Dictum, factum, & puellus præter parentum expectationem convaluit.

Hyemem quidem cum majore amœnitate excipere velle videbatur Ver, utpote ſub cujus ingreſſu ex amœnis Solis radiis adhuc reſiduæ nives ſucceſſive optatiſſime diſſolvebantur. Poſtquam autem in Aprilis progreſſu ſæpius intercurrere incæpiſſent pluviæ auſtrinæ, a 20. Aprilis usque ad 25. autem ex Euro priſtina hyemalis auræ aſperitas, adeo deſolati evadere incæperamus, ut adhuc vel tunc nobis non melio- ri de corporum valetudine, quam de futura ſatorum ubertate ominari triſtes occæpiſſemus. Quando enim in noſtris oris nives, & hyemale frigus eo usque, & ultra æquinoctium vernum protrahuntur, experientia annua edocti nunquam meſſem opimam, fructus arborum copioſos, & vindemias lætas nobis adpromittere audemus. Emori ſiquidem accidit vel in ipſa radice hyemalia ſata, flores arborum fructiferarum emarceſcere, & primos vitium pampinos a pruinis, & nocturnis auræ aſperitatibus exitialiter aduri: quemadmodum id etiam, ut poſtea dicetur, hoc ipſo anno evenit. Nec minorem ſtragem valetudo humana perpeſſa eſt. Corpora ſiquidem hyemali aſperitate enervata, & per tot intercurrentes auræ viciſſitudines alterata, nec non per tot vernas pluvias nova humorum illuvie repleta, non poterant non ſolum ab adhuc hyemalibus indiſpoſitionibus opprimi, verum & vernis ſubjacere, potiſſimum eis, quæ a peccante lympha, quales ſunt omnis generis vulgo defluxionibus imputari ſoliti affectus, produci ſolent. Non minus autem Majus erat inconſtans, & inamœnus, quam Aprilis, utpote fere quotidie verſus veſperum pluvioſus, quin imo ſubinde & tempeſtuoſus, quemadmodum ſecunda Maji, qua excuſſum ex nubibus fulmen arcis horologio adjentis turris tectum magna parte diſiecerat. Junius erat quidem nonnihil ordinatior, & verſus exitum utcunque æſtivus, aliquoties tamen æque tempeſtuoſus: quin imo ad feſtum S. Medardi ex aquilone plane frigidus. Ut adeo neque ipſe pla-

ne

ne inculpate tranſire potuerit.

Certus archi-hypochondriacus jam tribus annis conſequenter ſemper circa dimidium Aprilis deterius affectus, & præſertim de capitis gravitate & obfuſcatione quadam lamentatus 13. Aprilis inexpectate factus epilepticus intra bihorium obiit. Obiiſſe quoque obſervati ſunt alii repente eodem tempore facti epileptici. Memorabile eſt a jam dicto hypochondriaco notatum diſcrimen inter auram civicam, ſeu Urbis arci ſubjacentis, & inter auram ſublimem arcis ipſius Labaſcenſis. Aſſerebat is enim, quod quoties adiiſſet (ſolebat autem diebus amœnis facere frequentiſſime) arcem, conſediſſetque aliquamdiu ſub tilia, ſupremitatem montis amœne coronante, vel obambulaſſet; ſe ſemper notabiliter melius ſenſiſſe, caputque habuiſſe ſerenius; quamprimum vero redux domum verſus ſubjacenti urbi appropinquaſſet, ſe illico rurſus deterius ſenſiſſe. Ut adeo plane dubitare non liceat de veritate eorum, quæ nos in *vindiciis noſtris Medicis de aura Labacenſi* §. 37. de diſcrimine inter ſalubritatem urbium, & locorum liberæ auræ expoſitorum, campeſtriumve docuimus.

Ad repentinam Junii circa feſtum S. Medardi perfrigerationem pluriticus factus Jacobus Ubez expertus Chirurgus corpore ultra modum obeſus, & plethoricus eluſis quibuscunque adhibitis remediis quoque intra triduum obiit, cæterum homo apparenter ſaniſſimus. *Obeſi* videlicet *facilius moriuntur, quam graciles* ex Hippocrate.

Æſtas habuit quidem ſua intervalla utcunque connaturalia; quod toties tamen intercurriſſent tempeſtuoſæ pluviæ cum tonitruis, fulgurationibus, & fulminationibus, ſubinde etiam cum grandine, cum communiter ſubſecuta notabili auræ perfrigeratione, quemadmodum 21. Auguſti, qua mane hora media ſeptima fulmen in ſuburbio Tyrnau dicto octo nautarum caſas, non obſtante denſiſſima pluvia, in cineres redegerat; pro vix temperata, & vernam temperiem aſſecuta haberi poterat. Ob quam cauſam ſata tardius maturata meſſem triſtiſſimam colonis præbuerant.

Adhuc parum ſiquidem illud, quod hyemalem rigiditatem, & ultra æquinoctium protractas nives ſubterfugerat, perque vernas pluvias in lolium converſum non erat, per toties iteratas corruſcationes adeo exuſtum fuit, ut ariſtæ vel ſteriles plane evaſerint, vel grana macra effœtave, & potiore farina orbata progeneraring.

Neque humana valetudo interea minimum paſſa. Vidimus ſiquidem, quod, quæ per Junii, Juliique decurſum ob imminutas ſucceſſive per hyemem, & Ver in corporibus aggregatas humiditates utcunque ſubſidere incæperat, mox ſub Auguſto labaſcere viſa ſit a febribus tertianis intermittentibus, ſubinde & quartanis, & tertianis nothis, continuis, diarrœis, dyſenteriis, vomitionibus &c. impetita. Quæ febres vel in eo fuere ſingulares, quod non ſolum raro conſuetum typum in paroxyſmis obſervaverint; verum etiam, quod communiter poſt aliquot paroxyſmos in continuas mutari ſolitæ fuerint, ſimi-

ſimiliter adeo inordinatas, ut etſi typum tertianarum duplicium præſeferre viderentur, tamen ſubinde 24. & plures horæ intercurrerint, quibus in pulſu nulla fere alteratio animadvertebatur, urinis fere craſſis, & lateritio ſedimento refertis exiſtentibus, deſuper vero tamen rurſus inſiſtente continua alteratione, perſæpe cum maculis petechialibus ſcarlatinis ſaltem per brachia diſperſis, ſæpe etiam cum diarrœis & vomitionibus, vel copioſiſſimis ſudoribus: vix tamen aliquando cum ægrotum interitu, etſi ſemper cum tardiſſima integræ valetudinis recuperatione. Quod Medici communiter febriliter cum ſucco pancreatico juſto acidiore effervefcenti bili, ſed multæ pituitæ admiſtæ imputabant; & vel propterea non tam ardentes, acutasve febres producenti, quam potius nothas, minus acutas, & diuturnas. *Quando æſtas fit ſimilis veri, ſudores in febribus multos expectare oportet. Hipp. 3. Aph. 6.*

Curabantur autem febres illæ, ſi quandoque perſtitere intermittentes, pulvere Cornach. diebus a febri liberis juſta doſi aſſumpto, & ſale febrili Mynſ. una alterave hora ante paroxyſmos in aqua card. ben. vel cent. minoris propinato. Siqua vero eas in continuas degenerare accideret, præterea venæſectio celebrabatur in petechialium macularum abſentia, alias vero ſcarificatio dorſi cum ſubjunctis cucurbitulis. Quamvis viderim apud unum alterumve opificem, cui etiam actu proſtantibus petechiis, ſed pro publicum morſibus habitis, erat ſanguis venæſectione emiſſus, & qui tamen æque convaluit, ac alii, quibus ſanguis emiſſus non erat. Unde conjicere licebat eas ſolita ſibi malignitate non fuiſſe præditas. Per reliquum morbi decurſum autem inſiſtebatur uſui pulverum pan. rub. de gem. frig. CC. phil. præp. ♁ diaph. arcan. dupl. bezoardico min. additis, ſi diarrœa ſymptomatica urgebat, troch. de terr. ſigill. unicorn. foſſ. &c.

Certa filiola, quæ ſimili febre continua cum maculis petechialibus, & dyſenteria detinebatur, convaluit ad ſubinde pro neceſſitate injectos clyſteres primum abſtergentes, poſtea adſtringentes, & ad quotidianam intro ſumptionem pulv. pan. rub. troch. de terr. ſigil. CC. phil. præp. unicorn. foſſ. & ſmaragd. præp. cum ſacch. roſato dulcificatorum. Quodque præterea linguam haberet aridam, eam humectabat mucilagine ſem. cydon. aqua prunell. extr. addito Rob. diamor. & lap. prunell. eluebatque frequenter os aqua & aceto invicem commiſtis, abſterſa lingua dentiſcalpio, non intermiſſis externis aſtringentibus.

Certus nobilis denique plane adhuc pluribus habebat opus, Laborabat is vero hemitritæo, febre ex æſtu febrili continuo, & febre intermittente cum rigore & duplicato æſtu alternis diebus intercurrente conſtante, & quod deterius erat, ſemper cum quadam veluti Cholera ſeu excretionibus numeroſiſſimis per ſuperna, & inferna materiæ variæ veluti æruginoſæ. Hic erat primum purgatus decocto ſen. c. rhab. Mynſ. Hinc ipſi vena ſecabatur, & pro attemperatione æſtus febrilis præter mixturam cordialem ad intro porrigebantur pulv. de gem frig. CC. phil

præp.

præp. ℥ium diaphor. arcan. dupl. Aſt intercurrerat tertius paroxyſmus cum ea violentia, vomitibus,& alvi dejectionibus, ut æger, ſi ſæpius taliter invaderetur, malo ſuccubiturus metueretur. Hinc poſtridie illius paroxyſmi loco arcani duplicati memorato pulveri Corr. peruviani & troch. de terr. ſigill. ana ℈ß. erat additus. Veſperi autem ante ſomnum pridie quarti paroxyſmi febris intermittentis talis bolus: ℞. Conſerv. menth. roſar. Elect. dioſc ord. frac. ana ʒß. corr. peruv. ſubtil. pulv. ℈ij. troch. de terr. ſig. gr. vij. M. cum ſacch. F. bolus. Et non ſolum quieverat ea nocte utcunque æger, verum & a vomitionibus illis, aliique dejectionibus fere liber erat, præterquam totus debilis, & a continuante æſtu febris continuæ totus anxioſus. Qui propterea pro poſſibili cordialibus & caponis jure cum gelatina permiſto reficiebatur. Quodque expectaretur acceſſus quarti paroxyſmi mox a meridie, quatuor horis ante eum fuit ægro talis mixtura ſpecifica propinata: ℞ Aq. cord. ſaxon. ſecundæ, card. ben. ana ℥ß. ſyr. coral ʒj. corr. peruv. ſubtil. pulv. ʒß ⊖ abſinth. gr. V. M. f. pot. Et deſideratus me emanſerat, quem adeo non minus nos, quam æger ipſe metuerat, paroxyſmus. Ut adeo nobis nihil ſuperfuerit expugnandum, quam adhuc febris illa continua, viriumque proſtratio: quibus proindre diligenti continuatione pulv. de gem. frig. CC. phil. præp. ℈ij diaphor. & ⊕ perlat. nec non mixturis cordialibus opem ferre eo usque conabamur, usque dum ſucceſſive & iſta feliciter ſopita fuere. Certe ſi in quo alio, in hoc manifeſte periculoſo caſu ſe Herculem exhibui cortex peruvianus,rite ob conjunctam Choleram ſtomachicis aſſociatus.

Autumnus denique usque ad extremum Octobris erat ſatis commodus, ut adeo Vindemiæ quidem in optata aëris temperie potuerint peragi, ſed vel ex eo triſtes, quod magna botrorum pars, uti in conſtitutione verna dictum, aut in primis adhuc pampinis vere emarcuiſſet, aut æſtate a tantis corruſcationibus, & rubiginoſis pluviis, ipſis etiam arborum foliis, & arboreis fructibus propterea copioſiſſimis maculis notatis, & ad putredinem proniſſimis notanter infenſis, aduſta penitus arida e vitibus decidiſſent, poſtea autem, & toto Novembri, Decembrique Menſibus usque ad 13. Decembris adeo pluvioſus, ut fere non interceſſerit dies, qua non pluiſſet, aut ſaltem nubilum, & ad pluvias proclive non fuiſſet, & ex Auſtro jugiter (excepta 20. & 21. Novembris, qua primæ nives ex Euro ecciderant, & 8. Decembr. qua per quinque continuos dies Aphricus vehementiſſime furebat) flante veluti tepidum. Hinc non mirandum, quod interruptis dictis tum continuis, tum intermittentibus febribus econtrá turmatim irruiſſent febres Catarrhales,hemicraniæ, vertigines, hemiplegiæ, arthritides, & poſt 20. Novembris repente perfrigeratam raucedines,gravedines, tuſſes, pleurites, obauditiones &c.

A 13. Decembris ex Aphricum excipiente leni Aquilone demum ſaltem a prandiis ſerenum cum ſucceſſiva aëris perfrigeratione usque fere ad anni

anni exitum, niſi quod poſtremis diebus conſtanter obnubilatum cœlum nos Solis radiis privaverit. Atque adeo apparet totum hunc annum, excepta hyeme, quæ ſaltem frigoris acerbitate exceſſerat, fuiſſe valde inſalubrem, & ob tot pluvias, coruſcationes, & potiſſimum prævalentes ventos Meridionales, non minus terræ fructibus, quam hominibus magnopere infenſum. Num vero & animalibus, quæ etiamnum crepare continuant? ſub judice lis eſt. Interea certum eſt, tot æruginoſas pluvias eorum paſcua non reddidiſſe ſalubria, quin potius inſalubria. Quamvis probabilius videatur, iſtam interitus animalium continuationem potius contagii ſemel eis impreſſi propagationi eſſe imputandam, quam paſcuorum vitio: eo, quod & alibi terrarum graſſetur tale malum, ubi forte tamen tot corroſivæ pluviæ non cecidere, quot apud nos.

Duo hemiplectici fere plane æqualiter affecti, id eſt uterque cum immobilitate brachii dextri, & loquindi impotentia, fuere fere æqualiter percurati, ita ut etiamnum fere pro lubitu moveant brachia, & loquantur libere. Purgabantur videlicet hac potione: ℞. Maſſ. pil. cochiar. ℨj. diſſolvatur in tantillo aq. apopl. adde ſyr. de ſtœchad. ℨij. ſpir. lil. convall. gutt. VII. M. f. potio. Hinc uni eorum, qui plethoricus erat, emittebantur ex dorſo mediante ſcarificatione circiter quatuor unciæ ſanguinis. Utrique vero erat injunctum, ut pro corroboratione ſpirituum bis de die aſſumerent, caſtaneæ quantitate, de hac opiata: ℞. conſervæ flor. beton. ſalviæ, anthos, majoran. ana. ℥ß. ſpec. contra apoplex. ℨiß. ſpecific. cephal. Michaël. ℈j. ſpir. ceraſ. nigr. lilii conval. ana. parum M. cum ſyr. flor. tunicæ F. opiata. Cui ſuperbibatur unum vel alterum Cochlear aquæ apoplecticæ.

Item, ut ſpinam dorſi cum nucha ungerent unguento nervino, & ol. lumbr. terr. atque os frequenter eluerent ſpiritu lil. convall. cui theriaca eſſet admiſta.

Quinta morbi die fuit repetita potio purgans, atque ſubſequentibus ſeptem diebus ſudor procuratus decocto lignorum cum ligno rorismar. & viſco querc. Et, uti dixi, ſucceſſive convaluit uterque.

Non multo abſimilius tractatus fuit etiam certus mercator ex hemiplegia ſaltem oris torturam, & palpebræ dextri oculi, ita, ut eam citra manus ſubſidium occludere non poſſet, reſolutionem paſſus. Purgabatur is nempe his pilulis: ℞. Extr. cephal. ℨß. caſtor. gr. j. Reſin. jalap. pin. ſub. gr. VII. ſpir. mac. gutt. j. M. cum ſpiritu ceraſ. nigr. f. pil. N°. IX. Nucham calide unxerat ung. nervino & ol. ſuccini; pro corroboratione utebatur eadem opiata, qua duo illi hemiplectici, & poſt triduum repetitis pillulis ſudabat ad potum decocti ſudoriferi per octiduum, prætereaque partem affectam fovebat ſacculis ſpeciebus nervinis refertis, & in vino albo decoctis. Et eatenus reſtitutus fuit ſucceſſive, ut vix animadvertatur, quod aliquando fuiſſet læſus.

Armamentarii Cæſarei præfectus tamen, poſtquam jam antehac ter fuiſſet

fuiſſet a ſimillima hemiplexia ſimillimis remediis feliciter reſtitutus, circa dimidium Novembris brachio ſiniſtro, quod alias prioribus vicibus erat intactum, reſolutus cum omnimoda loquendi impotentia, fruſtra adhibitis quibuscunque, ad initium Decembris interiit.

Ex quartanariis certus ſexagenarius ad ſolas has pilulas: ℞. pil. tart. Schrœd. ʒß. extr. gentian. cent. min. ana gr. IV. Reſin. jalap. pin. ſubt. gr. V. M. cum tinct. tart. f. pil. Nº. IX. Et ad ſectionem ſalvatelæ manus ſiniſtræ, atque ad gr. iij tart. emet. Nec non ad continuatum uſum hujus tincturæ convaluit: ℞. Eſſent. abſynth. Elix. propr. parac. tinct. tart. ſpir. ⊖. ✱ci ana ℨj. M. Doſis gut. XXX ex aqua abſyntii. Alii tres quartanarii vero priusquam fuere liberati, præterea uſi ſunt ſuis temporibus his pulveribus ſpecificis: ℞. corr. peruv. ſubtiliſſime pulv. ℈ij. ⊖ ✱ci, ♂ diaphor. ana gr. Uti M. f. pulv. Aliorum affectuum curationes, utpote magis obvias, ſtudio prætermitto, excepto ſolo adhuc Materialiſta illo, qui 20. currentis Decembris in ædibus Carpentarii ad eccleſiam S. Floriani ex diuturnis Coli inteſtini doloribus, & oſſis pubis, iliique apoſtemate obiit. In eo ſiquidem illud erat ſingulare, quod ex aperto apoſtemate in femore aliquot digitis infra os pubis ob commodiorem puris evacuationem cum pure genuinæ alui fæces profluere animadverſæ fuerint. Propterea demortuo poſt octiduum circiter ægro, jam pridem penitus exhauſto, erat inquiſitum in dictarum fæcum tranſitum; & deprehenſum, quod coloninteſtinum, ea, qua coxam ſpectat, parte fuerit ad imperialis numi amplitudinem exeſum, perforatumque, & inde facto ſucceſſive cuniculo per pure excavatos muſculos, partes illas contegentes, penetraſſe ex læſo inteſtino fæces illas alvina usque ad inciſum locum. *Induta eſt ſcilicet caro hominis putredine, & ſordibus.* Job. cap. 7.

Conſtitutio Anni 1713.

à Dn. D. MARCO GERBEZIO,

Medico Labacenſi, communicata d. 15. *Januarii A.* 1714.

ADeo varius erat apud nos Labacenſes, quoad auræ temperiem hujus anni 1713. decurſus, ut fere vix præterierit octiduum, quo ob jugem omnis generis intercurrentium ventorum viciſſitudinem alia non fuiſſet introducta aëris conſtitutio. Solus Januarius ſibi hyeme aliqualiter conſtabat, æſtate Auguſtus, & autumno poſterior Novembris, & anterior Decembris pars cœlo ex ſolito maturius partis nivibus, easque ſecuto flatu aquilonio ſerenato. Cæterum vero toto reliquo tempore varietas, potiſſimum cum pluviis, & auræ aſperitate conjuncta: proindeque ſicut terræ frugibus maxime incommoda (qui propterea exceptis montanis locis, ubi ſolum natura ſua aridius eſt, non ſolum creve-

re per pauci, verum & impuri, & viciis, zizaniisque pleniſſimi, arboreis fructibus quidem itidem ſaltem in montanis exiſtentibus utcunque copioſis, verum & ipſis ob nimias pluvias veluti eviratis, & ſolita ſapiditate deſtitutis, conſequenter minus ſanis, plurismisque hominum eis indiſcrete veſcentium febrium diarrhœarum, dyſenteriarum, vomitionum, & ventris corroſionum cauſa) ita ſanitati humanæ maxime importuna. *Mutationes* ſiquidem *temporum*, teſte Hipp. 3. aph. 1. *pariunt morbos*. Quod ea tamen non tulerit ſingulares aliquas, præter copioſas defluxiones, epidemias, qualium alias feraces eſſe ſolent ſimiles annorum conſtitutiones; exiſtimo in ſingulare noſtrum commodum feciſſe, quod dictæ illæ varietates nunquam repente irruerint, ſed ſucceſſive, & veluti inadvertibiliter, neque diu tales perſeverarint, neque magnæ fuerint: quod tamen requiritur ad inducendos in corpora ex aëre morbos populares. *Magnas* ſiquidem, dicit Hipp. citato loco, *mutationes facere morbos* 3. aph. 7. autem dicit: *ſi annus magna ex parte talis fuerit*. Quod ipſum ſentit & Galenus *Comment* 1. *in lib.* 1. *Hipp. de morbis vulgaribus*. Quandoquidem igitur hic annus, juxta dicta, maxima ex parte, fuerit varius, & frequentiſſime pluvioſus: tales conſtitutiones vero ſolent eſſe defluxionum, ſeu morborum a peccante lympha dependentium feraces; mirum non eſt, quod potiſſimo tempore præ quibuscunque aliis affectibus viguerint defluxionum morbi.

Curationes eorum non adduco, ſed relego benevolum Lectorem ad *Chronologiam meam Med.* elapſo Vere Francofurti una cum Intricato Extricato meo Medico recuſam. Ne vacuæ tamen omnino ſint hæ paginæ, aliorum morborum hoc tempore obſervatorum, & ſolum breviter meminiſſe hic lubet certæ nobilis Matronæ, elapſa quadrageſima a me ab hydrope aſcite feliciter percuratæ, elapſo autumno vero ex eodem malo tamen, ſed per errorem defunctæ. Hæc tota elapſa æſtate citra querelam vixerat: quod ea vero horatiis fructibus nimium indulſiſſet, & alias licentioſius pro ordinario mulierculárum more victitaſſet, ſub initium autumni de novo cruribus intumeſcere occæperat, ſucceſſive & abdomine; ſed quod cum neſcio quo in ventre motu: ſe concepiſſe ſuſpicari incæperat, & propterea omnia remedia, ne inde forte abortus periculo ſeſe exponeret, negligere, usque dum exacto, ſua opinione, geſtationis tempore, dum parituram ſeſe exiſtimaret, vitam cum morte commutarit. Apertum propterea Cadaver, ut fœtus eximeretur: aſt ejus loco aliud non repertum, quam ingens in abdomine aquarum colluvies. Ut adeo manifeſte conjicere licuerit, motum illum, quem fœtui illa imputabat, aliunde non fuiſſe, quam a flatibus, aut colluviei illius aquoſæ in abdomine contentæ, & ſub corporis motu, aut ventris contrectatione perceptæ fluctuatione. Si infelix mulier alias tempeſtive ad rem feciſſet (quamvis gravidas a ſimilibus generoſis remediis indigentibus malis citra abortum liberare, ſit ex noſtra in Intricato

Ex-

Extricato noſtro medico tradita doctrina, perarduum) forte non minus juvari potuiſſet, quam adjuta a me fuit Sutoriſſa illa, cujus ut talis curatio propoſita fuit *in Chronologia* meæ Med. Anno 1. §. CXXI. In ſimili ſiquidem peccantium humorum aggregatione remedia etiam valentiora, qualium hydrops præ aliis affectibus indiget, non tam fœtum, utpote rem domeſticam, & naturæ congenerem, quam humorem peccantem, utpote quid a natura alienum, citra abortus conſecutionem, aggrediuntur. Prouti id pluribus deductum a me fuit in jam allegata *Chronol. mea Med. Anno II.* §. CXXVII. & alibi. Ut taceam, quod in tali caſu præſtare videatur ſaltem matrem etiam cum aliquo abortus periculo ſalvare, quam Matrem & fœtum evidenti periculo expoſitum, relinquere. De imaginariis conceptibus alias ſi quis plura legere cupit, inſpicere poteſt Sachſium *in Scholio ad obſerv.* 1. *Anni I. Decuriæ* I. *Ephem. Nat. Curioſ.*

Meminiſſe item lubet duorum febricitantium, quorum uterque in ſextum usque menſem intermittenter febricitabat, non obſtantibus variis a ſuis Medicis ſibi ordinatis remediis, quos Ego tamen ſolis ſequentibus mox ad anni principium celerrime liberaveram. ℞. *Pil. tartarear. Schrœd.* ʒß. *extr. gentian. cent. min. ana. gr.* iv. *Reſin. jalap. pin. ſub. gr.* vii *ol. mac. cont.* ij. *M. cum tinctura tartarii F. pil. N°* IX. Sumantur die a paroxyſmo libera. Hinc pro ventriculi corroboratione, & cruditatum correctione ſumantur quotidie mane ex juſculo de ſequenti tinctura in diuturnis febribus ſpecifica guttæ XXX. ℞. *Eſſent. abſinth. agrimon. Elix. propriet. parac. ſ. acido tinct. tart. ſpir. ſal. ✱ci ana.* ʒj. *M.* Atque ab extra lienis regioni applicetur Emplaſtrum *de Cicuta cum ammon.*

Sique videretur, memoratæ pilulæ adhuc ſemel iterentur. Et exacte obſervata interea victus regula uterque conſtanter convaluit.

Ad certum quinquagenarium hypochondriacum ſæpe ſæpius ventris corroſionibus, & nocturnis vigiliis tortum pro dando conſilio vocatus, dum vidiſſem, quod ei a Medico ſuo Ord. frequentiſſime ad veſperum pilulæ de cynogloſſa aliquot granis laud. op. acutatæ concederentur; earundem tam frequentem uſum abſolute diſſuaſeram veritus, ne eæ forte ſucceſſive caput ad apoplexiam diſponerent. Quod in eo vero mihi non obſequeretur patiens, utpote ab earum uſu ſemper, uti ipſe aſſerebat, alleviari ſolitus; ei ultimatim cum ſuo interitu obtigerat, quod Ego ipſi pridem prædixeram. Sæpe ſiquidem etiam ea, quæ prodeſſe videntur, obſunt.

Proſperiore forte ſibi econtra procuratum fuiſſe per ſex hebdomadas fruſtra deſideratum in arthritide vaga ſomnum, mihi eodem tempore fide digniſſimus narraverat certus Soc. JESU pater, charta, in qua multo tempore involutus in officina aromataria aſſervabatur crocus, capiti obvoluta. Ut adeo non vane ſuaſerit VVedelius apud Friccium in ſingulari ſuo tractatu *de virtute Venenorum Medica cap.* XXIII. *de croco*, crocum ſacculo incluſum, & infantum, ſi qua

dormire non poſſunt, capitibus ſuppoſitum, cum admonitione tamen, ut, ne is eis forte nimium ſoporem inducat, poſtquam obdormivere, is iterum ſubtrahatur.

Adjicio rarioris illius affectus, quem ob involuntariam, & juſto copioſiorem crudæ, & facto hauſtui analogæ urinæ profuſionem, Diabetem vocant Medici, ſuccinctam, ſed feliciſſime peractam curationem. Certus in honorifica dignitate conſtitutus 52. annorum Sacerdos, temperamento atrabilarius, & ob plurima negotia, vitamque ſedentariam factus, uti dicitur, hypochondriacus, inter reliqua hypochondriacis familiaria accidentia ſucceſſive demum etiam de urinæ ardore, & multo in urina ſabulo lamentari cœperat. Hinc præter referandis obſtructionibus dicata plurima remedia etiam abſtergentibus, leniter diureticis, & urinæ acrimoniam obtundentibus uſus eſt, quale præ aliis erat decoctum Foreſti, & ſyr. de althæa Fernel. Taceo ſtomachica, & alia, quæ ſubinde ab urgentibus circumſtantiis exigi videbantur. Inde ſublatus quidem fuit moleſtiſſimus ille urinæ ardor, ſublatum etiam cum urina excerni ſolitum ſabulum; verum ejus loco inducta memorata illa involuntaria, & nimia crudæ, & potui colore plane analogæ urinæ profuſio cum ea maraſmodica corporis contabeſcentia, ut veneralibis æger omni prorſus appetentia, & ſomno deſtitutus ſine fine ſitibundus proxime interiturus videretur.

Hinc itum in conſilium, & concluſum, ut poſthac cura tota eo dirigeretur, quo urinæ nimiæ illi profuſioni corporis ſubſtantiam eatenus depaſcenti idoneis remediis occurreretur.

Statutum propterea, ut æger ab omni difficulter digeſtibili abſtineret, vitaret vinum, & ejus loco pro ſiti, quamvis pulſum vix alteratum haberet, biberet jus carnis bubulæ perfrigeratum, & ab omni pinguedine per præviam per pannum lineum colaturam liberatum, ſubinde autem emulſionem amygdalarum dulcium, exhilarato quandoque ſitiente ore cochleari vini cydoniorum, vel granatorum acidorum, quandoque etiam granis ipſis pomorum granatorum. Pro cibo veſceretur juribus caponis, in quibus concuſſus ſit vitellus ovi rec. contuſis, amygdalatis, avenatis, hordeatis, & pultibus ex ovis, & pulpa panis triticei paratis, malis cotoneis &c. ſique poſſet, carne vitulina, caponum, pullorum, avicularumque montanarum. Mane etiam & veſperi aſſumeret bonæ caſtaneæ magnitudinem de hoc ſpecifico.

℞. *Conſerv. roſ. rub.* ℥iij.
rad. ſymphit. maj. ℥ij.
spec. diatrag. frig. ℥ß.
coral. rub. præp.
terræ ſigil. ana ʒj. *M.*
cum ſyr. cydon. F. electuarium.

Regionem renum ungeret ungu. roſato refriger. Gal. & Comitiſſæ. Spinam dorſi autem & pectus ungu. reſumptivo. Quibus conſtanter continuatis rediit ſucceſſive tantus appetitus, ut ſibi a cibis vix temperare valuerit. Item ſomnus, vires, & carnium conſumptarum recuperatio ad admirationem.

Con-

Conſtitutio Anni 1714.

à Dn. D. MARCO GERBEZIO,

Medico Labacenſi, Labaci in Carniolia obſervata.

SI unquam aliquis annus fuit irregulariter conſtitutus, fuit apud nos Labacenſes annus 1714. cujus conſtitutionem quoad aëris temperiem in præſenti communicamus: excepta ſiquidem ſola hyeme, quæ fuit cum paucis nivibus aquilonia, & per totum toleranter frigida, & ſicca, totum reliquum ejus reſiduum, Ver videlicet, æſtas & autumnus, excepto Novembri menſe & dimidio Decembris, quorum dies in accepta aëris amœnitate decurrerant, erat meris varietatibus, & veluti quotidianis pluviis ſubjectum. Unde tot, tantæque aquarum exundationes, ut nec ſata matureſcere, nec gramina defalcari, ſiccarique, nec ſemina opportunis temporibus terræ mandari potuerint; quæque terræ mandata fuere, aut prorſus non adoleverant, in ſemine ſuffocata, aut adulta ameris viciis, zizaniis, & loliis adeo conſpurcabantur, ut uſui eſſe vix potuerint, aut ab uredine aduſta grana effæta, & farina fere deſtituta tulerint. Unde inſueta annonæ penuria, & propterea præſertim Croatiam verſus, fere communis inter plebejos fames.

Qua ſtante aëris conſtitutione qualiter humana valetudo ſubſtiterit? nemini credo difficile fore conjicere, qui ex Hippocratis *lib. tertio aphor.* & alias novit, qualium tales annorum conſtitutiones ſoleant eſſe feraces corporum indiſpotionum; præſertim, ſi is præterea perpenderit, qualem victus rationem in ſimili rerum penuria, & caritate fuerit obſervare neceſſe, & quali, quamve inſalubri qualitate debuere fuiſſe præditi non ſolum terræ, verum & arborum, vitiumque fructus, utpote dicta uredine adeo exeſi, aduſtique, ut vix fuerit reperire pyrum, pomumue, vel etiam botrum, qui integer, immaculatus, & connaturali ſuo ſapore præditus fuiſſet: quamvis & talium parciſſimus fuerit quæſtus. Subſtitit videlicet, ſi unquam aliquis, lamentabiliter. Eo, quod ſimiles temporum conſtitutiones, ſoleant eſſe ex Hipp. citato loco, & noſtra *in Chronologia Medica* tradita doctrina, morborum feraciſſimæ.

De hyeme quidem nobis non erat, quod adeo quereremur, utpote quæ utcunque tolerabili ſuo frigore ſiccitateque corpora potius reddebat *firma, agilia, & bene colorata*, adeoque bene valentia, quosque tulerat morbos, eorum ſaltem ſolum accidentalis extitit cauſa; quatenus videlicet humiditates a prægreſſo pluvioſo anno in corporibus noſtris aggregatas altius impreſſerat, coagularat, & a diſcuſſione per inſenſibilem perſpirationem impediverat.

Quod ipſum puta & de Novembri menſe, Decembrisque anteriore dimidio, utpote ſimiliter leni aquilo-

ne perflatis, & potiſſimum amœna ſerenitate illuſtratis. Aſt tanto majores querelæ nobis fuere contra Veris, æſtatis, & reliqui autumni [utpote adeo pluvioſorum, ut vix intercurrerit duorum triumve dierum ſerenitas, Solisve illuſtratio, quæ a pluviis, aut ſaltem nubilo cœlo cum plane inſueta aëris aſperitate non fuiſſet interrupta] decurſum: Qui propterea tantis cum ægrotis negotiis nos oneraverat, ut iis expediendis vix ſuffecerimus. Quin imo, poſtquam affinem nobis Styriam ad Judenburgum peſte infectam perceperamus, nobis plane de adhuc deterioribus metuere inceperamus. A quibus tamen præſervavit nos hactenus gratioſum Numen.

Morbi autem, a quibus adeo impetebamur, erant præter omnis generis defluxiones ſimilibus temporum conſtitutionibus ſemper familiares, arthritides, colici dolores, pleuritides, hydropes, febres tam intermittentes, quam continuæ, & ex eis multæ plane malignæ, diarrhϾ, dyſenteriæ, vomitiones, lumbrici, variolæ, morbilli, & rubeolæ: nulli tamen funeſtiores, quam febres petechiales, & præſertim Decembri Menſe variolæ. Quibus propterea etiam multi præſertim Auguſto menſe, & Septembri plane ſuccubuere. Quamvis, qui victus rationem obſervarant, riteque curabantur, potiſſimum reconvaleſcerent.

Singulare quid duobus fratribus acciderat: Utrumque prævio totius corporis rigore febrilis incaleſcentia apprehenderat. Hinc plane intolerabiles lumborum Puncturæ. Deſuper unum petechiæ ſcarlatinæ ſeu purpureæ, alterum petechiæ nigræ, & variolæ puriſſimo ſanguine ſoliti puris loco ſuffuſæ. Et ille tertia morbi die, hic ſeptima inopinate ſuccubuit.

Certa etiam 10. annorum herrula cortice peruviano vix a febre quartana liberata in variolas confluentes denſiſſimas inciderat, quæ ſucceſſive etiam eo perductæ fuere, ut contractis cruſtis inſtantanee abſceſſuræ crederentur, herrulamque priſtinæ valetudini more ſolito reſtituturæ. Aſt ecce quàm inexpectatum fatum! præterquam enim, quod cruſtæ etiam ſæpius oleo amygd. dulcium perunctæ nullatenus receſſiſſent (perſiſtente interea ſemper febre acuta continua, & tuſſicula) ultimatim eæ eo deductæ fuere, ut ſi quam caſu tamen abſcedere accideret, ea poſt ſe ardentiſſimum ulcus absque omni pure relinqueret, usque dum miſerabili herrulæ ultimatim, 21. ſcilicet morbi die, e vita excedere fuerit neceſſe. Usque adeo de variolis, niſi cum eis & febris, & reliqua accidentia recedant, nunquam venit triumphandum.

Certus Mercator Goritia Labacum cum intenſiſſima & ea continua febri in maximo frigore delatus, de intenſiſſimis & faucium, & artuum doloribus lamentabatur: a quibus demum etiam idoneis remediis liberatus erat. Sed deſuper [perſiſtente adhuc febre] toto corpore minutis, & denſiſſimis hydatidibus, ſeu veſiculis aqua refertis, adeo fuit perſperſus, ut quis eum undique fervidiſſima aqua fuiſſe perfuſum, peruſtumve citra dubitatio-

tionem juraſſet. Et non obſtantibus quibuscunque remediis quoque ipſe 18. morbi die obiit.

Certus Lib. Baro econtra usque ad deſperationem aſcitus, dum proxime expiraturus crederetur, ſupervenïente tumidiſſimo ſcroto, inflammatione, & abſceſſu, ſponteque evacuatis inde aquis præter omnem expectationem convaluit. Utque adeo deſperandum nunquam: ſed dum ſpiramus, ſperemus.

Carbonum ſuffocatorum illorum, quibus fabri ferrarii uti conſuevere, vapores eſſe nocentiſſimos, nemo facile eſt, qui neſcia: noxios vero æque eſſe ordinarios illos ab aperto igne combuſtis lignis relictos, non facile credo fuiſſe obſervatum. Accidit tamen, quod elapſo Decembri ex intenſo frigore domum reverſus faber ferrarius ſeptuagenarius, eo quod ſeſe ad talium carbonum ignem excalefeciſſet, in eum ſoporem, cum maximo ſtertore inciderit, ut is ab adſtantibus omnibus pro fortiſſime apoplectico, adeoque ex ſententia Hipp. 2. *aph.* 42. pro omnino deſperato haberetur, ſucceſſive quidem clyſtere acri, frictionibus, ſternutatoriis, veſicantibus, & volatilioribus antiapoplecticis rurſus excitatus, ultimatim vero, decima tertia videlicet morbi die tamen e vivis ſublatus.

Simillimum fatum accidiſſe recordor ante annos Iggenſi ruſtico in noviter calefacto, & non pridem exſtructo fornicato cubili, qui vero libero aëri expoſitus ſeſe tamen rurſus recollegerat. Sed ſeptuagenario illo longe junior erat.

Singularis molis calculum in veſica geſtare abſque eo, quod ab eo ſaltem ſubinde urinæ excretio intercipiatur, meo judicio pro raro habendum eſt. Factum id tamen fuiſſe detexerat nobis nuperrime diſſectum corpus noſtri Labacenſis Eccleſiæ Decani. In ejus ſiquidem veſica ad digiti craſſitiem corrugata deprehenſus fuit trium unciarum calculus, qui tamen urinam nunquam intercepiſſe fuit obſervatus; quin potius is, poſtremo præſertim anno, continui urinæ crudiſſimæ profluvii extitit cauſa. Sed ſciendum venit, calculum hunc ab ægro ſemper fuiſſe pro hernia habitum, quem propterea a pluribus annis ſemper ſurſum cingulo hernioſis conſueto religatum geſtabat, impediebatque hoc medio, ne is unquam ad veſicæ orificium devolvi, & urinam omnino præcludere potuerit: quin potius, quatenus totum contractæ veſicæ ſpacium ſua mole occupabat, cauſa erat, ne a renibus jugiter affluens urina ibidem ſubſiſtere potuerit, ſed potius veluti guttatim jugiter excerni debuerit. Juvaret propterea quoque forte alias (niſi lithotomiæ remedio periculoſo & ſæpe impoſſibili ſeſe ſubjicere mallent) tali medio uti, ut taliter ſaltem ab eis alias conſueta urinæ præcluſione liberi viverent.

INDEX

INDEX
RERUM ET VERBORUM
Totius Operis.

Abortus *curatio.* Pag. 435

Acupunctura *in Hydrope rejicitur.* 503

Aër *terrenis effluviis inquinatus Epidemicorum morborum cauſæ.* 22. 146 149. 511

Aëris diſpoſitio ſola Peſtem vix poteſt ſuſcitare. 65

Aëris manifeſtæ qualitates morbos Epidemicos variè moderantur. 22

non tamen eos producunt. 117.511

Aëris mutatio in febribus chronicis nonnunquam valde eſt ſalutaris. 57

Aëris mutatio quo tempore fieri debeat. ibid.

Aëris occultum quoddam vitium varios gignit morbos. 63. 117

Affectus *quidam ſcorbuti nomine perperam inſigniuntur.* 39.173

Alba profluvia *vid. Fluor muliebris*

Alexipharmaca *plerumque calida ſunt.* 68

Alexipharmaca occulta quadam indole agere nec dum conſtat. ibid.

Alexipharmaca ſudores ſolùm movendo videntur operari. ibid.

Allium *laudatur in hydrope incipiente.* 502

In variolis Confluentibus pedum plantis admovendum. 402

Alvi profluvium *& vomitus à ſudore ſedantur.* 75

Amentia *ſive Mania poſt febres intermittentes autumnales.* 60

Ambuſtorum *curatio optima linteo madefacto in ſpiritu vini.* 169 679

Anatomiæ *quænam notitia Medico neceſſaria.* 495

Anethum *non ſemper proſcribit ſingultum.* 43

Angina *à quo aëris temperamento plerumque oriatur.* 22

Anginæ deſcriptio. 176

Curatio. 177

Anginæ Epidemicæ. 160

Aniculæ *Medicorum Simiæ ſtolidæ ac infelices.* 92.94

Anima *mundi.* 77

Animi *pathemata ſpirituum ſyſtaſin ſolvunt.* 480

Annorum *conſtitutiones variæ ab occulta aëris alteratione.* 22

Anodina *vid. Paregorica.*

Antimonialia *Emetica nunquam tutò exhibentur puerulis infra adoleſcentiam conſtitutis.* 35

neque tutò præbentur niſi probè diluta fuerint. 32

Aphtæ *in Dyſenteria.* 109

Aphtæ febri ſupervenientes quomodo removendæ 515. 523

Apoplexiæ *curatio.* 665

Apoſtema *quid ſit* 100

Apoſtematis cum febre analogia. ibid.

Apozem

Apozema *aperiens & antiſcorbuticum.* 644
Apozema *pectorale in Pleuritide.* 165
Apozematis poſt febres autumnales uſurpandi formula. 58
Appetitui *ægrorum licet incongruo ſæpiùs indulgere oportet.* 394
Aquæ *cardiacæ temperatæ.* 112
Aqua deſtillata in Podagra. 471
Aqua menthæ in Vomitu egregiè confert. 45
Aquæ minerales cur non in omnibus ventris torminibus Salutares. 521
Aquæ minerales multùm vitandæ in gonorrhœa. 365
Aquæ minerales ferreæ quando hyſtericis præbendæ. 424
cùm non tranſeunt ab iis planè abſtinendum per diem unum alterumve. ibid.
Aquæ minerales eædem in quibus calculoſis tutò uſurpentur. 603
Aquæ minerales quibus Podagricis minùs conveniant. 604
Aqua roſarum capiti applicita vigiliis medetur. 41
Ars Medica *valdè adhuc imperfecta.* 141
non rectiùs quàm ab ipſius uſu adicitur. 3
Artis Medicæ incrementum in quo conſiſtat. 6
Arthritis 170
Arthritis Naturæ medicatricis inſtrumentum. 20
Arthritidem præcedentia & conſequentia ſymptomata ſcorbutica mentiuntur. 173
In Arthritide materiæ morbificæ recurſus ſummè noxius. 70
Aſthma *ſiccum.* 169
Aſthmatis inveterati curatio. 681
Authoris *integritas.* 392
Autumno *humores ſunt viſcidiores quàm hyeme.* 49

BOtanica *ſenſuum teſtimonio debet inniti.* 26
Bubones *in Peſte.* 72
Bubonum in Peſte exortus. 67
Bubo peſtilentialis interdum ex improviſo diſparet. 69

CÆci *dantur meatus ex abdominis cavitate in inteſtina.* 495
De Calculo humano Martini Liſteri diſſertatio medicinalis. 619
Calculus *renum prævenitur copioſæ cereviſiæ tenuis ſub noctem compotatione.* 477
item. potu diætetico loco potus ordinarii. ibid.
Calculi magnitudo vreteris capacitatem haud ſuperans quomodo cognoſcatur. 665
Calculi curatio. 485. 664
Manna in ſero lactis ſolùm commendatur. 664
Laudantur & aquæ chalybeatæ niſi major calculus renum adfuerit. 665
Calculum Renum ſimulans affectus. 132
Calculum veſicæ ſimulans affectus. 132
Ejuſdem memorabile exemplum. ibid.
Vulgaria contra calculum veſicæ remedia hic nocebant, proderat verò narcoticum. ibid.
De Calculo Veſicæ diſputatio medica ſub Præclariſſimo viro Carolo Drelincurtio habita. 605
Calor *Adoleſcentulorum juxta cubantium interdum debilibus mirè confert.* 39
Canis *rabidi morſus.* 680
Curatio. ibid.
Capillorum *abraſio in Phrenitide confert & cur.* 517
Cardiaca *quibus conferunt & quo morbi tempore exhibenda.* 35. 36
Cardiaca moderata. 36

Eorundem formulæ. ibid.
Cardiaca generoſa. 61
Cardiacorum virtus. 56
Cataplaſma *in Rheumatiſmo.* 171
Catharri *Epidemici anno* 1675. 136
Catharticorum *exhibitio nimia in plurimis affectibus noxia.* 420
Catharticum pro Infantibus tenellis. 645
In Catharticis exhibendis cautio perquam neceſſaria. 421
Cereviſia *purgativa.* 645
Chalybs *vid. de ejus uſu in hyſtericis affectibus.* 423
Chalybs cùm nihil profecerit in morbis curandis aquæ minerales ferreæ adeundæ. 424
cúmque iſtæ minus conferant aquæ calidæ ſulphureæ, quales Bathonienſes, adeundæ. ibid.
Chloroſis *quomodo curanda.* 423. 678
Cholera *morbus quo anni tempore invadere ſolet.* 23
quandiu graſſetur. 104. 667
ejus deſcriptio. 106. 667
Curatio nec catharticis nec adſtringentibus molienda. 107
quo pacto perficiatur. 667
Cholera Epidemica. 184
ejus curatio. ibid.
Cholera ſicca. 106
Chorea *Sancti viti.* 517. 662
Chronici *morbi indigeſtionibus debentur.* 472
modus quo gignuntur. ibid.
quomodo cum præveniendi tum curandi. 473
qualis interim diæta obſervanda. 475
Chronici morbi plures ſcorbuti larvam gerunt. 172
Chymia *quouſque utilis.* 497
Chymica morbos non ita mirè debellant. ibid.
Chymica præparatio medicinas deteriores ſæpe reddit. 419
Cicatrices *Variolarum illitionibus nequeunt præcaveri.* 95
Cicatrices Variolarum regimine moderato præcaventur. ibid.
Cicatrices Variolarum præcavendi ratio. 148
Clyſter *in Dyarrhoea.* 43
Clyſteres in ſoporoſis affectibus valdè utiles. 138
Clyſteres in quibuſdam colicis plus nocent quàm proſunt. 129. 133
Clyſteres in ſenum febribus minùs tuti. 34
Clyſteres fumi tabaci commendantur omnium potentiſſimi. 522
Clyſterum frequens uſus in febrium declinatione vitandus. 34. 152
Clyſterum frequens uſus in hypocondriacis & hyſtericis nocet. 152
Cocta *non cruda ſunt medicanda.* 102. 139. 470. 526
Colicæ *bilioſæ & hyſtericæ quàm diverſæ eſſe debeant curationes.* 431
Colicæ bilioſæ deſcriptio. 127. 666
Cauſa. 128
Curatio. ibid.
Enemata nullius hic uſus. 129
Equitatio in declinatione laudatur. 130
Diæta. 131
Colicæ Hyſtericæ deſcriptio. ibid. 669
Anodyno ſedatur interdictis venæ ſectione & catharſi. ibid.
Niſi in valde Sanguineis. 133
Præſervatio. 669
Sæpe deſinit in Icterum. 133. 669
Cujus curatio oſtenditur. 134
Colicæ hyſtericæ & hypochondriacæ curatio eadem. ibid. 669
Colica Pictonum. 168
Color *excretorum ſæpe nullam Practico ſuggerit*

ſuggerit indicationem. 133
Colorum ſpeculatio admodum incerta. 415
Comatis Febri ſupervenientis curatio. 138. 517
Coma in Variolis. 85. 97
Coctio in Febribus quid. 35
Conſtitutioni aëris præſenti Intermittentibus febribus omnino faventi ſucceſſum videtur febris Depuratoria, quam regnaturam per aliquot annos Peſtis tandem excipiet. 511
Conſtitutiones Epidemicæ vid. Epidem. Conſtitut. De Conſtitutionibus annorum 1690. 1691. 1692. 1693. 1694 Diſſertationes tres Bernardini Ramazzini. 202 & ſeq.
Conſtitutio Epidemica Auguſtana anni 1695 Lucæ Scroeckii. 273
Anni 1696 284
Anni 1697 713
Anni 1698 718
Anni 1699 & 1700 300
Anni 1701. 1702. 1703. 1704. & 1705. 347. & 735
Anni 1706. 1707. 1708. 1709. & 1710. 740
Anni 1711. & ſequent. 798
Conſtitutio Epidemica Baſileenſis anni 1695 Joannis Jacobi Harderi 277
Anni 1698. 720
Anni 1699. 310
Anni 1700. & 1701. 746
Conſtitutio Epidemica Berolinenſis anni 1695. Guſtavi Caſimiri Gahrliep, von der Mühlen. 277
Anni 1696. 288
Anni 1697. 721
Anni 1698. 724
Anni 1699. 306
Anni 1700. 318
Anni 1701. 747
Anni 1702. 342
Anni 1703. 751
Anni 1704. 756
Conſtitutio Epidemica Haſſiaca anni 1693 & 1694. Michaëlis Bernardi Valentini. 272
Anni 1695. 283
Conſtitutio Epidemica Hildeſienſis anni 1685. cum Epiſtola Bertholdi Behrens ad Lucam Scroeckium ſuper hanc rem. 292
Conſtitutio Epidemica Holſatica anni 1706. Dn. D. Guntheri Chriſtophori Schelhameri. 761
Conſtitutio anni 1709. apud Labacenſes in Carniola notata à Dn. D. Marco Gerbezio. 762
Anni 1710. 765
Anni 1712. 803
Anni 1713. 809
Anni 1714. 813
Conſtitutio, ſive Hiſtoria Epidemica Mansfeldiaca anni 1697. & 1698. 315. 316
Conſtitutio Epidemica Mulhuſini Territorii finitimorumque locorum obſervata anno 1700. ad Dn. Luc. Scroeckium à Johanne Georgio Höyero transmiſſa. 767
Conſtitutio Epidemica Poſonienſis annorum 1695. 1696. 1697. Dn. D. Caroli Raygeri. 729
Conſtitutio Epidemica Sangallenſis, finis anni 1696. & principii 1697. Dn. D. Sylveſtri Samuelis Anhornii de Hartviſs. 727
Conſtitutio Epidemica Tubingenſis anni. 1701. Dn. D. Rudolphi Jacobi Camerarii. 779
Ejuſdem Schediaſma ad Hiſtoriam Epidemicam Anni 1702. 781
Conſtitutio Epidemica Vratislavienſis anni 1699. 1700. & 1701. 321. & ſeq.

Conſtitutio de frigore hyemali anni 1709. *Dn. Johannis Guilielmi Baieri.* 788

Conſtitutio de frigore hyemali anni. 1709. *Dn. D. Bernardini Ramazzini.* 791

De Contagioſa *Epidemica Boum Diſſertatio habita à Bernardino Ramazzini.* 437

Cotagium quomodo propagetur. 154

Contuſionum *curatio* 487. 680

Convulſio *Dentitioni Infantum ſuperveniens ſola Venæ ſectione curatur.* 122

Specifica vulgaria hic minus tuta ſunt. Ibid.

Convulſiones pro partium quas invadunt diverſitate varios gignunt vel ſimulant affectus. 132

Præſtant hic Narcotica præ omnibus aliis. 143

Convulſivi motus non ſemper evacuationes prohibent. 517

Correctivorum *purgantibus immiſceri ſolitorum incommoda.* 364

Corroborantia *primi ordinis.* 192. 425.

Corroborantium omnium maximum eſt equitatio. 426

Inter Corroborantium uſum Cathartica nunquam intercalanda. 502

Cortex *interior ſambuci laudatur in Aſcite grandiore.* 499. 672

Cortex Peruvianus inter anti quartanaria hactenus unicum. 55

Conferre etiam poterit in Tertianis. 189. 56

Febrem ſæpius ſuſpendit quàm debellat. 55

Methodus eum exhibendi. Ibid. 189. 193

Cortex Peruvianus laudatur quoque in affectionibus hyſtericis. 425

In podagra. 471

Corticis Peruviani incommodum in Rheumatiſmo ſcorbutico. 175

Quare Cortex ita malè audiat. 186. 188

Quomodo intentari ejus diſcrimina evitari poſſint. Ibid.

Quod immeritò inculpetur. 425

Quòd inter Corticem exhibendum decubitus in lecto, & cardiacorum aſſumptio ſint diligenter evitanda. 190

Quod omnes evacuationes poſt ejus uſum ſint interdicendæ. 191

Cortex febribus inflammatoriis curandis ita non confert ut planè obſit. 198

In febre quæ Quotidianam aliquatenus imitatur inefficax. 191

In Sanguine & ſpiritibus confortandis egregium eſt remedium. 425

In affectionis hyſtericis & hypocondriacis. Ibid.

In podagra prævenienda. 471

Cortex in electuariis & pilulis exhibitus. 188

In infuſione. 190

Copula *febres producit.* 160

Croci *metallorum infuſio.* 97

Quoties in hydrope repetenda. 498

Curationis *in morbis acutis rectè inſtitutæ character.* 119

Cutis *affectuum curatio.* 175

DEbilibus *adoleſcentulorum accubitus mirè interdum prodeſt.* 39

Decoctum *album ex pane & Cornu cervi.* 112. 125

Decoctum amarum purgativum. 645

Decoctum amarum quando uſurpandum. 191

Decoctum aperiens & antiſcorbuticum. 644

Decoctum diæteticum. Ibid.

Decoctum Pulli in cholera laudatur. 107. 667

Dentitioni *Infantum ſuperveniens convulſio*

vulſio ſola Venæ ſectione curatur. 122
Specifica vulgaria hic minus tuta ſunt. ibid.
Deſpumatio *in febribus Intermittentibus.* 46
Diabetes. 676
Diabetis curativa indicatio. 192
Remedia medica. ibid.
Diæta *febrem præcavens.* 151
Diæta in lue Venerea obſervanda. 368
Diæta podagricorum. 475
Diæta qualis in morborum chronicorum curatione obſervanda. 474. 475
Diætæ lacteæ in Podagra cenſura æqua. ibid.
Diaphoreſis *non convenit in omni febre.* 140. 526
Periculi plena eſt in tertianis & quotidianis. 186
Diaphoreſis quænam proſit, quænam vero noceat. 140
Diarrhœæ *curatio.* 31. 112
Diarrhœam ubi vomituritioni conjungitur ab Emetico non ab adſtringentibus propriè ſiſti. 32
Attamen Enemate adſtringinti ſiſti poſſe ſi minus valeat Emeticum. 43
Diarrhœa melius curatur Venæ ſectione & Sanguinem contemperantibus quàm quibuſcunque. 102
Diarrhœa in febre continua Epidem. ab anno 1661. *ad* 1664. 31
Diarrhœa in febribus unde oriatur. 99
Diarrhœa Epidemica ab anno 1667 *ad* 1669. 79. 102
Diarrhœa Symptomatica anno 1675. 135. 137
Diarrhœa Pleuritidi ſuperveniens. 99
Diarrhœa in Variolis. 97
Diarrhœa Variolarum confluentium comes. 83
Diarrhœa in Variolis diſtinctis noxia, in confluentibus ſalutaris. 94
Diarrhœa poſt Morbillos curatio per venæ ſectionem. 122
Diaſcordium. 33. 91
Diaſcordium ſingultui medetur. 43
Digeſtiva *medicamenta.* 470
Digeſtiva ob materiæ craſſitiem evacuationi præmittenda. 100
Quantum valeant in morbis chronicis debellandis. 474
Quandiu perſeverandum in eorum uſu. ibid.
Dogmaticorum *exprobatio.* 480
Dolor *partium à convulſionibus.* 132
Dyſenteriæ *deſcriptio.* 109. 665
Curatio. 111. 112. & *ſeq.*
cum ſero lactis. 114
laudani ſolius uſu. 116
Diæta. 115
affectus eſt periculoſus. 109
diuturna deſinit in Teneſmum. 110
Dyſenteria Endemia Hibernorum. ibid.
Dyſenteria Epidemica diverſorum annorum. 104. 105
Dyſenteria Symptomatica. 134. 135
Dyſenteria quo anni tempore invadere ſoleat. 108
Dyſenteria quandoque per annos aliquot affligit. 115
Ejuſdem per repetitamVenæ ſectionem curatæ exemplum. ibid.
Dyſenteriæ cum torminibus ſiccis curatio. 114
Dyſenteriæ ſæpius ſe jungunt Aphtæ. 109. 116
In Dyſenteria contumaciori quid agendum. 112
In Dyſenteria inteſtina quandoque gangræna afficiuntur. 109
In Dyſenteria meri Sanguinis dejectio interitum minatur. ibid.

In Dyſenteria mucoſa dejectiones unde. ibid.

Dyſenteriæ *circa æquinoctium autumnale graſſantes.* 25

EBullitio *humorum in febribus Intermittentibus.* 49

Eclegmata *incraſſantia in Tuſſi.* 644

Electuarium *hyſtericum & emmenagogum.* 432

Electuarium roborans in podagra præſtantiſſimum. 471

Electuarium roborans in Tertiana duplici. 55

Electuarii antiquartanarii formula. 56

Emetica *quibus exhiberi convenit, & quibus non convenit.* 31

quo morbi tempore exhibenda. 32

Emeticum Authoris. ibid. 644

Empirici *ægro aſſiduè medicamenta ſolent ingerere.* 158

Emplaſtrum *hyſtericum.* 646

Emplaſtra Epiſpaſtica cervici in febribus caput petentibus cum fructu applicantur. 138

Empyema. 164

Emulſio *in pleuritide.* 165

Enema *adſtringens.* 43

in Calculo. 485

in dyſenteria. 112

Enemata fumi tabaci commendantur omnium potentiſſima. 522

Enemata venæ ſectionis locum quandoque ſupplent. 34

Enematis abſtinendum in progreſſu morbi. ibid.

Epidemici *morbi qui dicantur.* 21

Epidemici morbi regulares & irregulares. 22

Vernales & Autumnales. 23

Epidemicorum morborum diverſitas. 21

Epidemicorum curatio quàm variè inſtituenda. ibid.

Epidemicarum conſtitutionum quinque genera enumerantur. 156

Epidemicæ conſtitutiones generales ſuas habent periodos. 106. 149

ab occulta aëris craſi pendent, non à manifeſta. 22. 117. 511

Epidemica conſtitutio anni. 1661. 62. 63. 64. 29.

annorum 1665. 66. 62

annorum 1667. 68. *& partim anni.* 69 78

annorum 1669. 70. 71. 72. 104

annorum 1673. 74. 75. 134

Epilepſia *adultorum qua methodo curari poſſe videatur.* 519

Epilepſia puerorum. 676

Epileptici inſultus in Infantibus Variolarum ſæpe ſunt prænuntii. 80

Epiſtola *Conradi Bertholdi Behrens ad Lucam Schroekium de conſtitutione Epidemica Hildeſienſis anni* 1685. 292

Epiſtolæ reſponſoriæ duæ à Thoma Sydenham, prima de morbis Epidemicis ab anno 1675. *ad annum* 80. *ad Robertum Brady M D.* 182. *ſecunda. De luis Venereæ hiſtoria & curatione ad Henricum Paman M. D.* 355

Equitatio *eſt confortans maximum.* 426

Equitatio eſt exercitium omnium primarium. 481

Eſt in Colica aliiſque morbis chronicis exercitium utiliſſimum. 130. 131

Equitationis beneficia in morbis rebellibus devinciendis. 4^6

In Tabidis Phtiſiciſque. 427. 681

Exemplum Hypochondriaci deplorati equitatione mirè reſtituti. 427

Equus *ſeptem annorum.* 47

Eryſipelatis *deſcriptio.* 174

curatio. 175

Evacuationes *ſponte à natura fieri ſolitas imitari velle ſæpè ſtolidum eſt.* 140

Exanthemata *peſtilentia poſt nimios & coactos ſudores.* 72
Exercitio *calefacti ſolicitè vitare debent frigus.* 160
Exoſtoſes *Venereæ quomodo tranctandæ.* 368
Expectoratione *Pleuritidem curare velle periculoſum.* 166

FEbris *quomodo fiat.* 20
Febris eſt naturæ inſtrumentum ad impuritatum ſecretionem. 35. 100
Febris naturæ primaria. 288
Febris continua omnium quas Author novit, maximè uniformis. 28
Febris continua conſtitutionis annorum 1661. 62. *&c.* 29
curatio. 30
Conſtitutionis annorum. 1667. 68. *&* 69. 78
Conſtitutionis annorum 1670. 71. *& dicta Dyſenterica.* 116
curatio. 118
Conſtitutionis annorum 73. 74. 75. 134
curatio. 135
Febris nulla verè continua Authoris viſa eſt ab annor. 1680. *niſi fortè ob rem malè geſtam.* 197
Febris Intermittens, vide. Intermittens febris.
De Febre Miliari ſive Veſiculari tractatus Davidis Hamilton. 531
Febris Miliaris hiſtoriarum faſciculus. ibid.
Febris peſtilens vid. peſtis.
Febris peſtilens per diaphoreſin, peſtis per abſceſſus propriè ſolvi videtur. 69
Febris depuratoria. 156. 643
Febris Eryſipelatoſa. 174. 655
Febris in Angina. 161
in Pleuritide. ibid.
Febris Infantum Intermittens. 651
Febris Infantum dentitioni ſuperveniens quomodo profligenda. 524
Febris Infantum hectica. 525. 677
Febris hectica. 173
Febris cum ſcorbuto. 39
cum Tuſſi. 151
cum Variolis. 83
Febris ſub torminibus ventris deliteſcens quomodo expugnanda. 520
Febris continuæ ſpecies quomodo ab aliis Epidemicis cum graſſantibus dignoſcatur. 157
Febris certam ſemper ſpeciem è phenomenis elicere difficile eſt. 118
Febris cum Apoſtemate analogia ibid.
Febris Novæ natura quomodo inveſtiganda. 158
Quæ demum cautelæ indicationes curativæ ſumendæ in exortu novæ febris. ibid.
Febris Nova anni 1685. *deſcriptio* 511
curatio 513
diæta 516
curatio in infantibus. 523
Febris ſpecies unde poſſit dignoſci. 524
Febris hyemalis deſcriptio 505
curatio 507
Febris eadem hyemalis pro novæ potiùs febris venditatur ſpecie. 511
Febris putridæ Variolis confluentibus ſupervenientis deſcriptio 593
curatio 595
Febris ſcarlatinæ deſcriptio 162. 648
curatio ſimpliciſſima. ibid. ibid.
Febrim præcavans diæta. 151
In Febre, commotionis vocem præſtat uſurpare quàm fermentationis vel ebullitionis. 29
In Febre quadam Epidemica materiæ in Sanguine craſſities. 184
In Febre Sanguis commovetur vel ad heterogenei ſecretionem, vel ad novam ſuſcipiendam diatheſin. 30
Febre non rarò, accenditur purus Sanguis. ibid.

Febre

Febre non rarò corripiuntur ſani. ibid.
Febre ſublata probè purgandus eſt æger, non autem prius. 58
Finita purgatione paregoricum exhibendum. ibid.
Febres Adoleſcentulorum vigentium. 53
Febres autumnales continuæ & intermittentes quæ in re à ſe invicem differant. 54
Febres Continuæ Epidemicæ diverſam medendi methodum expoſcunt. 21
Febres Continuæ quare paucæ occurrant vere niſi in conſtitutione Epidemica. 49
Febres cum notabili ſymptomate. 160
Febres è levi diætæ errore. 56
Febres Epidemicæ à manifeſtis aëris qualitatibus variè mutantur. 117
Febres Hyſtericarum quomodo tractandæ. 609
Febres Intercurrentes quæ 2
numerantur ſex. 159
In iis curandis ad anni febrim ſeriò attendendum. 160
Ex anni tempore innoteſcit an eſſentiales ſint an ſymptomatici. ibid.
Febres malignæ. 38
Quæ verè tales ſint. 63
Febres morbis Epidemicis junctæ haud æqualiter cum ipſis ſæviunt. 117
Sæviunt præſertim menſe Julio. ibid.
Febres nonnullæ brevi evaneſcunt. ibid.
Febres nonnullæ in principio ſolâ diætâ curantur. 53
Febres præter communia ſymptomata etiam certas peculiares genii ſui notas gerunt. 161
Febres quare tot Novæ vulgò audiant. 117
Febres quædam Novæ vulgò dicuntur nec tamen ſunt. ibid.
Febres refrigerantium aut Clyſterum uſu ſubinde Chronicæ fiunt. 52
Febres ſtationariæ, quæ 2. 647
Quomodo à manifeſta aëris qualitate pendeant. 117
Febres ſunt duæ ferè tertiæ omnium, quæ ſunt, morborum. 408
Febres vernales rarò ſunt continuæ. 49
Febres vernales pauciora poſt ſe relinquunt ſymptomata quàm autumnales. 58
Febrium Autumnalium Epocha certiſſima eſt Julius, ſicut Vernalium Februarius. 48. 106
Febrium Continuarum Epidemicarum ſpeciem exactè dignoſcere arduum eſt. 158
Febrium Contin. Epidem. ſpeciem qua ratione poſſimus expiſcari. 157
Febrium Epidemicarum ſymptomata alia propria ſunt, alia adventitia. 117
Febrium Epidemicarum Symptomata pro varia conſtitutione temporis variant. ibid.
Febrium quædam ſpecies ſudore critico finiuntur. 140
Febrium quædam Symptomata ſubinde pro Morbis eſſentialibus perperam habentur. 107.
In Febrium curatione ſemper reſpicienda eſt anni conſtitutio, quatenus huic alterive Epidemico producendo favet. 153
In Febrium curatione viam evacuationis noſſe præcipuum eſt. 161. 524
In Febrium principiis cur ſubinde evacuationes inſtituendæ. 140
In Febrium principiis ſudorifica ſæpe vel Phreneſim vel Pleuritidem inferunt. 164
In Febrium declinatione clyſterum frequens uſus vitandus. 34. 152
In Febrium declinatione lecto aſſiduè ſe contineat

contineat ager. 139
Febribus Epidemicis generalis curandi methodus nequit applicari. 25
Febribus plurimis anſam dat intempeſtiva veſtium mutatio vel aliàs frigoris admiſſio. 160
Febres curandi methodus non per Rationem, ſed per Experientiam innoteſcit. 139
Ad Febres tollendas provocandi ſudores quales eſſe debeant. 101
Inter Febres & Morbos Epidemios ſimul graſſantes mira affinitas. 160
Poſt Febres Autumnales tonſillarum inflammatio valdè eſt periculoſa. 60
ejuſdem cauſæ. ibid.
Poſt Febres Autumnales omiſſa purgatio multis morbis anſam dat. 38. 58
Poſt Febres Vernales purgatio non tam neceſſaria eſt atque poſt Autumnales. 38
In Febribus Autumnalibus Infantum regio Lienis intumeſcens Febris fugam prænunciat. 59
In Febribus ad coctionem promovendam non opus eſt regimine calido. 141
In Febribus cum materia craſſa cautè agendum. 100
In Febribus caput petentibus Emplaſtra epiſpaſtica cervici cum fructu applicantur. 138
In Febribus Continuis Julapii convenientis formula. 101
In Febribus maximè Continuis generis intermittentis cortex præbendus. 190.
Vinum non obeſſe in hujuſmodi continuis. ibid.
In Febribus convaleſcentes nonnunquam ſudoribus nocturnis obnoxii ſunt. 143
Curantur quotidiano vini generoſi uſu. ibid.
In Febribus Chronicis aëris mutatio valde nonnunquam eſt ſalutaris. 57
In Febribus Malignis ſit expulſio ad cutim. 30
In Febribus Malignis vomitorii omiſſio. 32
In Febribus quibuſdam Malignis ſudores nocent. 154
In Febribus quibuſdam Malignis aliæ propter ſudores moliendæ ſunt evacuationes. 155
Febrilis materiæ coctio quid ſit. 35
Febrilis materiæ coctionem promoventia vulgò commendant, at ſine ratione. ibid.
Febrilis materiæ coctio quomodo revera ſit promovenda. 36
Fermentationis natura ſimili illuſtratur. 53
Fermentationis phœnomena & effectus. 33
Ad Fermentationem requiritur materiæ quædam viſciditas. 53
Fermentationes liquorum variæ. ibid.
Fluor albus. 675
Fluoris muliebris curatio ſingularis. 192
Fœminæ medicamenta egenis diſtribuentes taxantur. 164
Fomenta in Eryſipelate. 175
Fontanella in crure prodeſt in Rheumatiſmo inveterato. 173
Formulæ Medicamentorum. 644
Fumus tabaci Enematis potentiſſimi loco laudatur. 522
Furfuris capitis curatio. 680
GAngræna ex Eryſipelate. 174
Gangræna inteſtinorum in Dyſentericis. 109
Gargariſma in Angina. 177
Gargariſma in ſalivæ viſciditate. 96
Gonorrhæa virulenta centum retrò annis ſe oſtendebat diverſam ab ipſa lue confirmata. 357
Quod materia ſeminiformis quæ hic fluit carnoſæ virgæ ſubſtantiæ debeatur. 358
Modus invaſionis deſcribitur. 357. 673

Curatio Catharticis perficitur. 360 ibid.
Pilulis ibid.
Clyſteribus. 361 ibid.
Diæta quænam obſervanda. 362 ibid.
In Gonorrhœa rejicitur Lignorum exſiccantium uſus. 363
item improbantur aquæ minerales ibid.
Quomodo Phymoſis ſit curanda. ibid.
Gonorrhææ juſto citiùs ſuppreſſæ Tumores ſcroti ſupervenientes quomodo curentur. ibid.
Gonorrhœa cum lue juncta quomodo tollenda. 367
HÆmoptoë *quando & quos præcipuè invadat.* 177
ejus curatio. ibid. 679
Hæmoptyſis *in Variolis.* 85. 597
Hæmoytyſis & mictus Sanguinis in Variolis mortem prænunciant. 97
Hæmorrhagiæ *narium deſcriptio & curatio.* 177. 678
Hæmorragiæ narium in febre continua epidem. ab Ann. 1661. *ad* 1665 *deſcriptio ac curatio.* 42
Poſt hæmorragiam cur æger purgandus. ibid.
Hæmorrhoidum *dolor.* 676
Curatio. ibid.
Hæmorrhoidum fluxus nimius. ibid.
Hippocrates. 10. 149
Hectica febris. 174
Hippocratis *Aphoriſmi nequeunt quibusvis febrium ſpeciebus applicari.* 156
Hiſtoria *morborum quomodo conſcribenda.* 6
Hiſtoriam morborum verè practicam Author tradit. 177
Hiſtoria Epidemiæ Germaniæ. Vid. Conſtitutio.
Homines *variis affectibus obnoxii.* 19
Homo 21. *annorum.* 47
Humores *nonnunquam pertinaciter partibus adærent.* 20
Humores ſunt viſcidiores Autumno quàm Vere. 49
Hydragola 125. 362
Hydragoga *varia.* 494
Hydrops *ibi incipit ubi deſinit ſcorbutus.* 172
Hydropis febribus Intermittentibus ſuccedentis curatio. 59
Hydropis primarium ſignum, foveæ in ſuris à digitorum impreſſione ſub noctem apparentes & mane evaneſcentes. 490 671
Symptomata ſunt dyſpnœa, urinæ paucitas & ſitis. 491
Cauſa Sanguinis debilitas. ibid.
Aliæ in fœminis cauſæ. ibid.
Indicationes curativæ. 492
Hydropem præcedentia Symptomata ſcorbuti faciem præ ſe ferunt. 172
In Hydrope Cathartica fortiora ſemper uſurpanda. 492
Perſeverandum in Catharticis donec moles abdominis evanuerit. 493
Syrupus de ſpin. cervina quibus conveniat. ibid.
Exemplum ejus memorabile. ibid.
Hydragoga *varia.* 494
Infuſio croci metallorum quoties repetenda ad curandum hydropem. 498
In Aſcite grandiore tantùm convenit. 499
Cortex interior ſambuci. ibid.
In Hydrope quænam contraindicant catharſin. 500
Ubi catharſis contraindicatur quænam confortativa conveniant. ibid.
Diureticis res agenda eſt in debilibus naturis & fœminis valde hyſtericis. ibid.
Salia lixivialia vino Rhenano. 671
Corroborantia eadem in hydrope quæ in

in Podagra præbeantur, niſi quod vinum Hydropicis permittatur pro potu ordinario. 501
Corroborantia qualia. 671
Chalybis uſus in Hydrope incipiente 502
Alii ſimiliter uſus ibid.
Topica quare improbentur. 503
Rejiciuntur Paracenteſis & Acupunctura. ibid.
Hydropicorum ſitis quomodo fallenda. 502
Hypercatharſeos *froenum certiſſimum eſt laudanum.* 493
Hypocondriaci *affectus. vid. Hyſter. affect.*
Hypotheſes *Phyſiologiæ multis in praxi erroribus anſam præbuerunt.* 8
Hypotheſes quatenus valent Medico inſtruendo. 497
Hyſterica *affectio ſub quam variis Symptomatis ſe oſtendit.* 408. 646
Cujuſnam temperiei fœminis ſingula contingunt. ibid.
Hyſtericæ affectiones ſunt dimidia pars morborum Chronicorum. 408
Idem ſunt in fœminis ac affectio hypocondriaca in viris. ibid.
Uterus immeritò inculpatur. ibid.
Hyſtericæ fœminæ interrogandæ, an malum de quo queruntur, inceperit cum triſtitia, atque an urinam limpidam excreverint. 413
Hyſtericorum ſimul ac Hypocondriacorum affectuum ſignum maximè pathognomonicum eſt urina limpida copioſa. 415
Hyſtericorum affectuum cauſa Procatarctica. ibid.
Cauſa efficiens interna, ſpirituum animalium ἀταξία. ibid.
Cauſa non ſunt humores. 417
Cauſa antecedens. ἀταξίας *debilior ſpirituum animalium craſis.* 415
Unde vomitio materiæ viridis. ibid.
Symptomatum ſingulorum ratio explicatur. ibid.
Caſus cujuſdam abundè & ſæpius lachrymantis. 416
Curativa indicatio eſt Sanguinis corroboratio. 418
Venæ ſectione & catharſi ordienda. ibid.
Deinde chalybeatis abſolvenda. ibid.
In imbecillioribus quandoque à chalybe ſtatim incipiendum. 419
Chalybis ſubſtantia præponitur præparationibus. ibid. 421
Chalybis uſum non rectè admittere purgantium intercalationem. 420
Formulæ curationi inſervientes. 422
Theriaca Andromachi magnum in his affectibus remedium. 424
Item Cortex Peruvianus. 425
Dolor & Vomitio Hyſtericarum quomodo ſint cohibendæ. 428
Fœtida qua ratione hyſtericis utilia. ibid.
In affectione Hyſterica mitiori dantur pilulæ hyſtericæ per decem dies. 425
Hyſtericus affectus Colicam bilioſam referens. 131
In Hyſtericis affectus ſæpe perperam dignoſcuntur. 132
In Hyſtericis & Hypochondriacis Clyſterum frequens uſus nocet. 152
ICterus *in Colica hyſterica.* 132. 679
Icterus poſt febres lectum juſtò citius deſerentibus ſuperveniens. 139
Icteri curatio. 134
Idioſyncraſiæ *ratio habenda.* 423
Ignis *ſacer unde, & quomodo oriatur.* 66
Peſtis quandam gerit imaginem. ibid.

Iliacæ *paſſionis cauſa.* 44
Quo pacto producatur. ibid.
Curatio. 456.68
Argenti vivi & globulorum in hujus curatione cenſura. ibid.
Iliaca paſſio colicam bilioſam ſequens. 128
Iliaca paſſio febri perverſe tractata ſuperveniens quomodo curanda. 522
In Iliaca paſſione omnia medicamenta etiam Enemata evomuntur. 128
Imaginationis *læſæ per cardiaca reſtituere exemplum.* 61
Indicatio *à juvantibus & nocentibus in Febrium Novarum curatione adhibenda.* 158
Infantes *ſæpe diuturnas Quartanas vincunt.* 50
In Infantibus vena ſectio æquè tuta & neceſſaria eſt atque in adultis. 122
In Infantibus ventris tumor & durities, hujus medela per linimentum. 60
Infuſum *Corticis Peruviani.* 190. 651
Infuſum rad. ſerpentariæ virginianæ contra tertianas. ibid.
Ingrata *aſſumpta horrorem gignunt.* 46
Intermittentes *febres Autumnales in initio videntur continuæ.* 24
Intermittentes febres Epidemicæ nonnunquam maturè graſſari incipiunt. 48
Intermittentium febrium tria tempora ſpectanda. 46
Symptomata conſueta. ibid.
Unde eſt, quod redeant paroxyſmi. ibid.
Paroxyſmorum deſcriptio. 47
Duplicatio unde. ibid.
Diviſio in Vernales & Autumnales. 48
Eſſentialiter hæ diſtinguuntur. ibid.
Vernalium curatio. 50
Autumnalium curatio. 53.650
Tertianæ Autumnalis curatio. 54
Quartanæ curatio. 55.188
Quomodo Recidiva præveniatur. ibid.
Vomitio in his febribus quomodo compeſcenda antequam cortex exhibeatur. 190
Infantum medicatio. ibid.
Decoctum amarum quando præbendum. 191
Julapium *cardiacum.* 644
Julapium in febribus continuis. 101
in febribus pro Infantibus. 190
in Pleuritide. 165
in Rheumatiſmo. 171
perlatum. 644
roborans in Tertiana duplici. 55

L Acteæ *Diætæ præcellentis & quibus potiſſimum conveniat.* 425
Lacteæ Diætæ cenſura notatu digna. 476
Laudani *liquidi deſcriptio.* 113
Ejus uſum non immediatè nervis nocere. 428
Laudani uſus in Cholera. 107
E Lecto *Surgere quàm utile in Variolis.* 91.121
ſolvuntur objectiones. 390
Quam neceſſarium in omnibus morbis inflammatoriis. 101
Quàm neceſſarium in febre continua ann. 1673. &c. 139
In febre nova Ann. 1685. 516
Cautela neceſſaria in ſurgendo, ſcilicet ne nimis diu pro una vice ſurgant. 139
Mora longioris in lecto incommoda Scil. Rheumatiſmus & Icterus ſubſequentes. ibid.
Quàm utile in Pleuritide. 166
Quàm utile in Angina. 177
E lecto ſurrectionem quænam contra indicant. 396
Lepra. 150
Lienis *regio in febribus autumnalibus Infantum intumeſcens febris fugam prænuntiat.* 60

Deſcriptio hujus intumeſcentiæ. ibid.
Linimentum *in Pleuritide.* 165
Linimentum in Rachitide infantum hypocondriacis inungendum. 241
Linimentum in ventris tumore & duritie Infantum. ibid.
Lochiorum *fluxus nimius quomodo ſiſtendus.* 670
Lochiorum ſuppreſſionis curatio. 432. 771
Luciani *irriſio in medentes Podagræ.* 486
Lues *Venerea unde & quo tempore Europam appulerit.* 356
Contagium ejus quomodo propagetur. 357
Symptomatum ejus enumeratio. 358
Luis confirmatæ ſola ſalivatione curatio. 364
Recidivæ quibus debeantur & quomodo præveniantur. 365
Quid in ore minus exulcerato ſit agendum. 368
Diæta quænam obſervanda inter curandum. ibid.
Quare in Gallia faciliùs ſanetur ac in Anglia. ibid.
Luem Veneream non ſanat Mercurius vel ſalſaparilla virtute ſpecifica. 68. 360
De Lue Venerea à Gualter. Harris. 370
Lumbago *Rheumatica.* 170
Paroxyſmum Nephraticum mentitur. ibid.
Valdè ægrum excruciat. ibid.
Cauſa. 171
Curatio. ibid.

M

Aculæ *purpureæ in Acutis certiſſimum inflammationis ſummæ indicium.* 506
Maculæ purpureæ in Peſte malum ſignum 69
Maculæ purpureæ in Variolis ibid. *malæ* 85. 386
Malignitas *morborum quid ſit.* 154. 527
Malignitas morborum ſæpè error medentium. 38. 63
Malignitas non ſemper ſudore poteſt eliminari. 154
Malignitas per ſudorifera aliaque calida medicamenta nonnunquam augetur. ibid. 528
Malignitas nonnunquam contemperantibus poteſt edomari. ibid.
Malignitas in morbis Epidemicis iiſdem quibus hi curatur remediis. 529
Malignitati quodnam regimen propriè concedatur. 528
Mania *ex debilitate.* 61
Maniæ communis cauſa. 679
Maniæ curatio. 61
Maniæ febres Intermittentes diuturniores nonnunquam excipientis curatio. 60
Manna *quid ſit.* 600
in ſero lactis ſoluta mictui cruento à calculo medetur. ibid.
in Aquis mineralibus catharticis ſoluta cur rejiciatur. ibid.
Materia *medica cur adeo immenſa.* 7
Meatus *dantur cæci ex abdominis cavitate in inteſtina.* 495
Medicamentorum *formulæ.* 644
Medici *peritiores ſubinde nihil in ægri viſitatione præſcribunt.* 158
Medici præcipua cura in Intentionibus veris expiſcandis verti debet. 497
Medicum eſſe, & formulas præſcribere quàm immanè diſtant.
Medicum probum haud decet celare remedia morborum imprimis Epidemicorum. 54
Medicorum quorundam Speculationes inutiles. 179
Medicina *non rectius quàm ab ipſius uſu addiſcitur.* 5
eſt Ars valde adhuc imperfecta. 142
Medicinæ incrementum in quo conſiſtat. 6
Melancholia *Hypochondriaca vid. in hyſt. affect.*
Mellis *roſacei uſus in Angina.* 177

Menſium *fluxus intempeſtivus in variolis fœminarum.* 126
Menſium fluxus immodicus quando potiſſimum contingit. 434
Menſium fluxus immodici tam intra puerperium quàm extra curatio. ibid. 668
Menſium ſuppreſſio. 678
Mercurius *non ſanat Luem Veneream virtute ſpecifica.* 14.68.360
Methodus *medendi qualis eſſe debeat.* 10
Miaſma *peſtiferum vel immediatè, vel mediate ſuſcipitur.* 64
Mictus *Sanguineus à calculo renibus impacto.* 599
Multa in hoc remedia ſine ſucceſſu adhibentur. ibid.
Manna in ſero lactis ſoluta cum pauxillo ſucci limonum confert. 600
Diæta. 601
Mictus ſanguineus in Variolis. 85.597.664
Mictus ſanguineus & Hæmoptyſis in Variolis mortem prænunciant. 97.386
Morbus *quid Sit.* 19
Morbi alii acuti alii chronici. 20
Morbi acuti quinam ſint. 21
Morbi acuti vel ab aëris inquinamento vel à particulari corporum. anomalia gignuntur. ibid.
Morbi acuti Deum habent authorem chronici nos ipſos. 394
Morbi certis quibuſdam annorum conſtitutionibus proprii. 22
Morbi Epidemici qui dicantur. 21
Morbi Epidemici mirè ab invicem differunt. ibid.
Morbi Epidemici vel regulares vel anomali. 23
Hæc diſparitas unde. ibid.
Morbi Epidemici vel Verni ſunt vel Autumnales. ibid.
Morbi Epidemici ab aëris occulta craſi oriuntur. 117
Morbi Epidemici ab Anni conſtitutione qua graſſantur, peculiarem mutuantur indolem. 26
Morbi Epidemici à manifeſtis aëris qualitatibus variè reguntur. 117
Morbi Epidemici diverſi in locis vicinis, à terræ potius effluviis quàm ab aëris diatheſi oriantur. 24.146.149.511
Morbi Epidemici in initio vehementiores ſunt, in progreſſu leniores fiunt. 106
Morbi Epidemici ab anno 1661. ad 1665. 62
Quo ordine ſe invicem ſequebantur. 28
Anni 1665. 62
ab Ann. 1667. *ad* 1669. 78
Ann. 1669. 104
Ann. 1670. ibid.
Ann. 1671. 105
Ann. 1672. ibid.
Ann. 1673. 1674. 1675. 134. *& ſeq.*
Morbi eſſentiales & iidem Symptomatici quomodo diſcernendi. 161
Morbi eſſentiales aliter ſunt tractandi quàm iidem ſymptomatici. ibid.
Morbi inflammatorii quando graſſari ſoleant. 68
Morbi omnes ferè ex veſtium præmatura abjectione & ſubito refrigerio poſt exercitium exoriri videntur. 160
Morbi vel ex ſe, vel Medicaſtri culpa fiunt lethalis. 20
Morbi quidam antiqui ævi jam non comparent. 149
Morbi moderni poterunt ſuo tempore intercidere. ibid.
Morbi plurimi ſine cauſarum cognitione curantur. 66
Morborum Acutorum & Chronicorum differentia. 21
Morborum Acutorum ratio & genius. ibid.
MorborumEpidemicorum ratio & genius. ibid.

Morborum Epidemicorum curatio ſolicitè peragenda. 179
Morborum Epidemicorum ab Ann. 1669 ad 1672. particularis hiſtoria. 106
Morborum Epidemicorum alter ab altero pellitur. ibid.
Morborum qualibet ſpecies peculiarem obtinet genium. 66
Morborum periodi certæ ſive ætates. 149
Morborum tempora. 104
Morborum ortus à qualitatum vitio deducuntur. 66
Morborum ſpecies exactè diſcernendæ. 172
Morborum ſpecies unde deſumendæ. 27
Morborum ſporadicorum ratio & genius. 21
Morborum hiſtoria quomodo conſcribenda. 6
Morborum hiſtoriam verè practicam Author tradit. 179
Morborum præſertim Epidemicorum remedia celare non decet Medicum probum. 54
In Morborum curatione plus Naturæ committendum, atque vulgò fit. 141
In Morborum Epidemicorum ortu Naturæ artificium. 108
Morbis Antiquitati incognitis novam methodum accommodare non eſt abſonum. 149
In Morbis producendis naturæ methodus nondum hactenus detecta. 26
In Morbis Inflammatoriis primaria remedia. 100
In Morbis Inflammatoriis aſſiduus in lecto decubitus valde nocet. 101
Morbi Vernales. 23
Morbillorum deſcriptio & hiſtoria. 120. 657
Curatio. 121
Morbilli anomali. 122
Curatio. 123
Morbilli quo anni tempore regnent. 120
Morſus canis rabidi. 680
Curatio. ibid.
Pro Mortuo habitus caſu ad ſe rediit. 96
Mucoſæ dejectiones in Dyſenteria unde. 111
Mundi anima. 77
Moxæ combuſtio in Podagra. 486
Moxæ loco inuſtiones lino crudo ab Hipocrate uſurpatæ. ibid.
Narcotica poſt factas evacuationes quandoque feliciùs perantur. 133
Narcotica turbas à purgatione excitatas compeſcunt. 40
Narcotica urgente dolore tuto repetuntur. 129
Narcotica vigente febre obſunt, ut in declinatione morbi præclaros edunt effectus. 40
Narcoticorum doſis magnitudini doloris reſpondeat. 129
Narcoticorum frequens uſus ſæpe innoxius. 115
Narcoticorum in Variolis inſignis utilitas. 95
Narcoticorum noxæ quandoque Venæ ſectionibus emendantur. 185
Narcoticorum formulæ. 94. 107
Natura optima morborum medicatrix. 10. 141
Naturæ vox quo ſenſu ab Authore uſurpetur. 77
Natura in curando multum relinquendum. 87. 435
Naturæ in medicamentis producendis ſimul ac præparandis collaudatio. 419
Naturæ opera incomprehenſibilia. 47. 110
Naturæ operationes parùm intelligimus. 66
Naturæ operum indagatores aliorum invidiam ſibi arceſſunt. 110
Naturales cauſæ à Deo quomodo regantur. 58
Nephritici paroxyſmi veri & hyſterici quàm

quàm diverſæ curationes inſtituendæ. 430. 664
Nephriticum paroxyſmum mentiens lumbago rheumatica. 170
Nicotianæ *fumus loco enematis potentiſſimi commendatur.* 522
O Leum *amygdalarum dulcium aliis bechicis præferendum.* 41
In febribus ſine noxa poteſt aſſumi. ibid.
non debet affatim ſed parcè exhiberi. 42
Ægri viribus attritis ſubvenit. ibid.
Uſus ejuſdem in Pleuritide. 165
Variolarum aridarum cruſtis illinitur. 95
Olei ſem. lini in Pleuritide uſus. 165
Ophtalmiæ *curatio.* 663
Opium *pluribus medetur affectibus.* 113
Inſigne eſt cardiacum. ibid.
Opii præſtantia & nativa bonitas. ibid.
In quibus affectibus præcipuè ejus indicetur uſus. 184
Opii virtus non præparationis ſed nativæ Papaveris bonitati debetur. 113
P *Inter Opiata quoad vim ipſam nullum ferè eſt diſcrimen.* ibid.
Papauer ibid.
Paracenteſis *in hydrope rejicitur.* 503
Paralyſis *quid & quomodo curetur.* 681
Paregoricum *Authoris.* 107
Paregorica in quibus caſibus rectè indicentur. 185. 397
Paregoricis evacuantia debent præmitti in Sanguineis temperamentis, non aliis. 428
Penis *tumor in Lue Venerea quomodo diſcutiendus.* 674
Peregrinatio *verſus Auſtrum cur in Chronicis curandis proſit.* 473
Peripneumonia *quid ſit, & quomodo à Pleuritide differat.* 165. 769
Peripneumonia Notha deſcriptio. 167. 648
Curatio. 168
Peripneumonia Epidemica Ann. 1675. 136. 138
Peripneumonia ſymptomatica Tuſſi Epidem. Ann. 1675. *ſuperveniens.* 150
Peripneumonia poſt Morbillos. 121
Ejuſdem curatio per Venæ ſectionem. ibid.
Peſtis *naturæ medicatricis inſtrumentum.* 20
Peſtis Ann. 1665. 63
Peſtis quid ſit. 66
Peſtis Britanniam vix frequentibus devaſtat quàm poſt annorum 40. *revolutionem.* 64
Peſtis Londinenſis Anno alioquin ſalubri vaſtans. 67
Peſtis Italiam occupans exceptâ Hetruriâ. 65
Peſtes ab aëris diatheſi fit Epidemica. ibid.
Peſtis ab aëris occulta craſi. 63
Peſtis ab inflammatione oritur. 67
Peſtis à tempeſtatum anni viciſſitudinibus regitur. 65
Peſtis in initio atrocior in progreſſu benignior eſſe ſolet. 64
Peſtis per miaſma propagatur, idque duplici modo. ibid.
Peſtis pro aliis morbis Epidemicis rarius evenit. ibid.
Peſtis quandoque ſubito nulla etiam exorta febre jugulat. 65. 155
Peſtis quanto tempore ſoleat graſſari. 24
Peſtis quo anni tempore exoriatur. 64
Peſtis ratione ſolùm mechanica tolli poteſt. 68
Peſtis ſemper manet ſuperſtes. 65
Peſtis ſporadica. 64
Peſtis invadendi modus deſcribitur. 65
Peſtis ſymptomata. ibid.
Peſtis curatio. 68
Alexiteria in hac & aliis morbis, *non*

non ut ſpecifica ſed ut diaphoretica proſunt. ibid.
Pro Venæ ſectione facientes Authores. 70
Pro Venæ ſectione hiſtoria admiranda. 71
Præfertur tamen ei ab Authore diaphoreſis. 72
Diaphoreſis quandiu continuanda. ibid.
Peſtis proprium alexiterium nondum innotuit. 68
Ad Peſtis prophylaxin vix conducunt calida. ibid.
Peſtem accelerat ſæpè vinorum & calidorum ingurgitatio. ibid.
Peſtem commercii cum locis contagioſis inhibitio poteſt avertere. 65
Ad Peſtem excitandam requiritur contagium peſtiferi corporis, præter aëris diſpoſitionem. ibid.
Peſte affecti à continuata diaphoreſi recreantur. 76
In Peſte abſceſſuum fit eruptio. 100
In Peſte abſceſſuum eruptio incerta criſis eſt. 69. 77
In Peſte abſceſſuum eruptio quomodo promoveri poſſit, nondum conſtat. 69
In Peſte abſceſſuum ſine ſudore eruptio magis fuit ſalutaris. ibid.
In Peſte Alexipharmaca calida quandoque nocent. 68
In Peſte Alexipharmaca calida quomodo proſint. ibid.
In Peſte diaphoreſin interpolandam ſuadet Diemerbroekius. 76
Refellitur. ibid.
In Peſte ſudor continuus & prolixus requiritur non interpolatus. ibid. 154
In Peſte ſudor ſpontaneus valde ſalutaris. 76
In Peſte ſudores non faciunt ſalutarem abſceſſuum eruptionem. 69
In Peſte ſudores ſubinde valde noxii. ibid. 72
In Peſte Macula purpurea malum ſignum. 65. 69
In Peſte Tumores prorumpere, bonum. 65
In Peſte poſt abſceſſus eruptionem ſanguinem mittere, minus eſt tutum. 77
In Peſte ob magnos ſudores Bubo nonnunquam diſparet. 69. 72
In Peſte poſt ſudores abſceſſus ſubinde erumpunt. 69
In Peſte ſudantes quando induſium mutare debeant. 76
Peſtilentialium macularum ratio. 131
Petechiæ *ab intempeſtivo cardiacorum uſu & regimine paulò calidiore ſæpius efflorеſcunt.* 513
Petechiarum & mictus Sanguinei caſus inſignis à D. D. *Goodall communicatus.* 404
Philoſophia *effecit ut quæ Medica appellatur, revera confabulandi garriendique potius ſit ars quàm medendi.* 407
Phrenitis *Febre Contin. Epidem. ab A.* 1661. *ad* 1665. 40
In Febre Epidem. ab A. 1673. *ad* 1675. 142
In Febre Nova A. 1685. 516
In Variolis. 84
Phrenitis quomodo tractanda. 40. 517
In Phrenitide ſpiritus Vitrioli laudatur. 142
In Phrenitide raſio capitis confert. 517
In Phrenitide Variolis ſuperveniente refrigerium ægro concedendum. 95
Phthiſeos *curatio.* 681
Phthiſiologia Caroli Leigh. M. D. 685
Phthiſeos ſpecificum eſt equitatio. 427
Pilulæ *Cochiæ.* 129
Pilulæ Cochiæ maj. in Ileo uſurpandæ. 45
item in Tuſſi Epidemia. 195
Pilulæ Cortic. Peruv. 188
Plantæ *variis menſibus florent.* 47
Pleuritidis *hiſtoria.* 163. 648

Curatio. 165
Diata. ibid.
Rejicitur cura per expectorationem. 166
Pleuritis Maligna vulgò dicta quænam ſit. 153
Pleuritis Maligna Venæ ſectionem non fert. ibid.
Pleuritidi ſuperveniens Dyarrhæa. 99
De Pleuriticorum Sanguine quædam notatu digna. 164
Menſium Sanguinis extrahendi. ibid.
Podagræ *regularis hiſtoria.* 459
Irregularis hiſtoria. 462
Cauſa eſt concoctionum depravatio & humorum indigeſtio ſive à Venere ſive à vino ſive ab exercitiis intermiſſis. 465
Curatio non eſt aggredienda Venæ ſectione. 466
Non catharſi, ſive ad præcavendum ſive ad curandum paroxyſmum. 467
Niſi ſymptomata aliquod eandem poſtulet. 601
Neque ſudoribus & quare. 468
Curandi præcipua intentio in coctione promovenda atque indigeſtionibus tollendis verſari debet. 469
Medicamenta Digeſtiva. ibid.
Podagræ Therapeja Radicalis adhuc latet. 489
Sed non ſine ſpe aliquali ſpecificum quandoque inventum iri. ibid.
In Podagra Electuarium corroborans præſtantiſſimum. 471
Electuarium aliud atque aqua deſtillata. ibid.
Theriaca Andromachi & Cortex Peruvianus laudantur. ibid.
In Podagræ paroxyſmo nihil magni tentandum, ſed ſolùm extra paroxyſmum exemplo ab intermittentium febrium paroxyſmis ducto. 482
In quorum paroxyſmis abſtinentia à carnibus interdicatur. ibid.
Paroxyſmi ſymptomatis vitam minantibus quomodo occurrendum. 479
Ventriculi debilitas cum ventris torminibus vino Canarino mitiganda. 484
Quo nihil proficiente ad laudanum fugiendum. ibid.
Diarrhœa ſudoribus cohibenda. 485
Tuſſis brumalis à frigore, tempore paroxiſmi ſuſcepto ſicut ipſa Peripneumonia curanda eſt. ibid.
Calculus ſuperveniens quomodo curetur. ibid. & 603
In Podagræ paroxyſmo Remedia externa in genere improbantur verùm iſtorum meliora reperiri merè Refrigerantia & Repellentia. 585
Quid Moxæ comburies præſtare poit. 586
Podagrica materia ubi retroceſſerit quid agendum. 484
Podagrici ante & poſt paroxyſmum variis ſæpe vexantur ſymptomatis ſcorbuti æmulis. 461
Podagricorum diæta. 475. 482
Potus *ſit cereviſia tenuis.* 476
Potus Diæteticus loco ordinarii in Podagris inveteratis. 478
Vinum planè officit. 476
Vinum verò Hiſpanicum minus injurium. 479
Lactea dicta in Podagra cenſura æque. 475
Podagricis decubitus maturior quàm ſit utilis, idque hyeme præſertim. 479
Animi tranquilitas ſtabilianda. 480
Exercitium ſit quotidianum. ibid.
Hoc Tophos præcavet vel ſolvit. ibid.

In ipſo paroxyſmo permittitur. 482
Niſi iſte ſit atrocior. 483
Exercitiorum primarium eſt equitatio. 481
Quam tamen ſupplere poteſt in curru vectio. ibid.
Venus quàm ſit injuria. ibid.
Porriginis *capitis curatio.* 680
In practicis experimentis commemorandis fidelitas Authoris. 77
Praxis *Medica Theoriæ multum præferenda.* ibid.
Probi *hominis verum criterium.* 435
Pruritus *ferini curatio cardiacis.* 175
Pulli *Decoctum in Cholera morbo probatum remedium.* 107. 667
Punctura *tendinis.* 167. 679
Purgans *potio Authoris.* 38
Purgans pro Infantibus tenellis. 645
Purgantis leniſſimi formula. 38. 494
à Purgantibus dolores ventris intenduntur. 468
Purgantia Vid. Cathartica.
Purgatio quare neceſſaria poſt febres. 38
Purgatio quare conveniat poſt hæmorragias. 42
Purgationis noxæ & incommoda. 112
Puſtularum *Vrticæ puncturas referentium per totum corpus eruptio.* 174
Curatio. ibid.

QUartana. 47
Quartana Secunda vice infeſtans brevi finitur. 50
Quartanæ lethales in regione paroxyſmi ægrum jugulant. ibid.
Quartanæ Autumnales. ibid.
Quartanæ Autumnales quibus temporibus finiantur. 50
Quartanæ Autumnales alios quoſdam chronicos gignunt affectus. ibid.
Quartanæ Epidemicæ. 24
Quartanæ A. 1661. *& ſeq.* 28
Quartanæ Epidemicæ An. 1661. *maturè invadentis exemplum.* 48
Quartana Infantum. 50
Infantes ſæpe diuturnas quartanas vincunt. ibid.
Quartanarum curatio. 55
Parum hactenus votis reſpondet. ibid.
Per corticem Peruvianum. ibid.
Aëris mutationem. 57
Potentiora cardiaca in declinatione propinanda. ibid.
Quartanariis obeſt phlebotomia ut & frequens catharſis. 55
In Quartanis Infantum & Puerorum fortioribus cardiacis abſtinendum. 57
Quotidiana 47
Rarius obſervatur. 51

RAchitis *vera deſcribitur.* 677
Non eſt curanda catharticis. 421
Linimentum ventri & hypochondriis infantum inungendum per 30. *vel* 40. *dies.* ibid.
Rachitidis febribus infantium intermittentibus ſuccedere ſolitæ curatio. 59
Radix *ſerpentariæ Virginianæ in vino infuſa tertianis medetur.* 651
Raſio *capitis in phrenitide confert.* 517
Refrigerantia *in fine morbi eum protrahunt.* 36
Id quæ maximè in grandævis. 39
Regiminis *calidioris in Variolis noxæ.* 87. 126. 393.
Ejuſdem in Dyſenteria noxæ. 109
Ejuſdem in Morbillis noxæ. 121
Ejuſdem in febribus pleriſque diſcrimina. 164
Regiminis refrigerantis in certis affectibus nocumentum. 39. 101
Remedia *morborum præſertim Epidemicorum celare non decet Medicum probum.* 54
Remediorum formulæ. 644
Renum *calculus Vid. Calculus.*
Rhabarbarum *in alui fluxu ſine additis*

aliis vix conducit. 111
In Diarrhœa Epidemica nocuit. 103
Rheumatiſmi *hiſtoria.* 170. 654
Curatio. 171
Anodynis figitur & protrahitur. ibid.
Rheumatiſmus inveteratus quomodo tractandus. 173
Rheumatiſmi ſcorbutici deſcriptio. ibid.
Curatio ſingularis. 174
Rheumatiſmi curatio ſolâ diæta è ſero lactis, loco phlebotomiæ. 198
Quibus conveniat iſtiuſmodi curatio & quibus non conveniat. ibid.
Purgatio frequens atque anodynorum uſus poſſunt phlebotomiæ liberalioris vicem ſupplere. 199
Rheumatica Lumbago. 170
Rigor *vel Horror in febribus Intermittentibus unde.* 46
Roſa. 67

SAlia *lixivialia in vino Rhenano potentiſſima in hydrope ſunt diuretica.* 500. 673
Salis abſynthii uſus in vomitu. 45
Salivatio *in Febre Continua Epid. ab An.* 1667. *ad* 1669. 99
Salivatio Variolarum Confluentium comes. 103. 83. 93. 94
Salivatio in Variolis confluentibus uſu refrigerantium promovetur, & cardiacis calidioribus reprimitur. 93
Salivationis in Lue Venerea methodus. 364
Neque Cathartica, neque alia præparantia ſalivationi debent præmitti. 364. 365
Peracta ſalivatione neque Cathartica neque ſudorifica in uſum venire debent. ibid.
Diarrhoea ſuperveniens quomodo cohibeatur. ibid.
Cautelæ magni momenti obſervandæ in naturis ſalivationi nimis reſiſtentibus. 366
Salſaparilla *non ſanat Luem Veneream virtute ſpecifica.* 14. 68
Sambuci *cortex interior laudatur in Aſcite grandiore.* 499
Sanguis *purus non raro Febre accenditur.* 19
Sanguinis color purulentus in febribus inflammatoriis detractus unde. 164
Sanguinis depuratio fit per duplicem partium ſecretionem. 43
Circa Sanguinem in Pleuritide per Venæſectionem eductum variæ obſervationes. 164
Sani *non raro febre corripiuntur.* 30
Scabies *vid. Pruritus.*
Schediaſma *ad hiſtoriam Epidem. anni* 1699. & 1700.
Scorbutus *non tam frequens apud nos ac vulgò creditur.* 172
Scorbutus ubi deſinit ibi incipit hydrops. ibid.
Scorbuti ſymptomata. 682
Curatio. ibid.
Scorbuti larvam plures gerunt morbi chronici. 172
Scorbuti vocabulum perperam & temerè uſurpant imperiti. 39. 173
Cum ſcorbuto febris. ibid.
Secretio *impuritatum ſanguinis fit per fœces & per flores.* 43
Semen *Anethi in ſingultu nihil profuit.* ibid.
Seri *lactis in Dyſenteria uſus.* 114
Serpentariæ *Virginianæ radix in vino infuſa tertianis medetur.* 651
Singultus *in febre Cont. Epid. ab anno* 1661. *ad* 1665. 42
Cauſæ remotiores proxima incognita. ibid.
Curatio per diaſcordium. 43
Singultus in nova febri An. 1685. *Curatio*

tio per Corticem Peruvianum. 515
Sophiſtarum *reprehenſio Hippocratica.* 495
In Soporoſis *affectibus Clyſteres valde utiles.* 141
Specifica *pleraque dolo malo celebrantur.* 487
Speculationibus *nimis addictorum Medicorum cenſura non minus rigida quàm judicioſa.* 407
Spiritus *Cornu Cervi in febribus dentitioni infantum ſupervenientibus laudatur.* 524
Spiritus volatiles omnes ideo fœtent, quia creaturæ ignis. 428
Spiritus volatiles in Rheumatiſmo inveterato proſunt. 173
Spiritus vini uſtulatus in Tuſſi ſæpe nocet. 152
Spiritus vini Ambuſtis prodeſt. 169
Spiritus Vitrioli Phreneſin in febre Epidem. domabat. 142
In Variolis inſigniter profuit. 147
Sputum *ſanguinis vid. Hæmoptoe.*
Sudores *vel Critici ſunt vel ſymptomatici.* 140
Sudores Symptomatici. 158
Sudores ad febres tollendas provocandi quales eſſe debeant. 101
Sudores in februm declinatione ſpontanei valde ſunt ſalutares. 140. 526
Sudores nocturni convaleſcentium quomodo tollendi. 143
Sudorum in febribus obſervatio multum facit ad earum dignotionem. 158
Sudorum provocatio in nullo morbo excepta Peſte videtur convenire, & quare. 469
Sudores ad ciendos nihil æque conducit ac capitis obvelatio. 75
In Sudore juſculis ægrum reficere admodum ſalutare. 76
Sudoriferorum formulæ in Peſte. 75
Syderatio. 174
Symptomata *non nulla non tam morbo quàm Medico debentur.* 8
Syrupus *de Meconio S. Papaveris qualis ab Authore præſcribatur.* 598
Syrupus de Spina Cervine quibus in hydrope conveniat. 493
Uſus ejus in hydrope exemplo memorabili confirmatur. ibid.
TAbaci *fumus loco Enematis potentiſſimi laudatur.* 522
Tabellæ *præſtantes ad Tuſſim.* 154
Tabes *deplorata Equitatione tanquam ſpecifica curatur.* 426
Tendinis *puncturæ curatio.* 167
Teneſmus *quid ſit.* 665
Teneſmus poſt Dyſenteriam. 110
Adultis exitialis, Infantibus benignus. ibid.
Teneſmi curatio ſolis corroborantibus. 111
Terræ *effluvia morbos Epidemicos varios gignere poſſunt.* 146. 149
Tertiana. 47
Tertianæ curatio. 650
Tertianæ Vernales. 23
Tertianæ Vernales ob perverſam curationem diu durantes. 49
Tertianæ Vernales diuturnæ ab Autumnali tempeſtate fugantur. ibid.
Tertianarum Vernalium curatio. 50
Tertianæ Autumnales. 23. 51
Tertianæ Autumnales Quartanis magis ſunt affines quàm Vernales. ibid.
Tertianarum Autumnalium curatio. 54
Per Sudores & Dejectiones eodem tempore excitatos. 55
Tertianæ duplicis Autumnalis curatio. ibid.
In Tertiana duplici Electuarium roborans atque Julepus. ibid.
Tertianæ Epidemicæ Ann. 1661. *& ſeq. peculiaria Symptomata.* 27
Tertianæ Ann. 1671. 75

Theoriæ *Medicorum vera qualis eſſe debeat.* 10
Theriacæ *Andromachi in febre peſtilentiali feliciter uſurpata.* 75
maximum in quamplurimis morbis remedium. 424
laudatur in affectione hyſterica. ibid.
in Podagra. 471
Tophi *Podagricorum exercitio impediuntur vel ſolvuntur.* 480
Topica *in Hydrope improbantur & quare.* 503
in Podagra. 485
Sub Torminibus *ventris febris nonnunquam delitescit.* 520
Id Torminibus ventris non omnibus Aquæ minerales conferunt. 521
Tumor *crurum poſt Variolas quibus remediis curandus.* 98
Tuſſes *Epidemicæ.* 150
Curatio. 151
Epidemicæ curationem evacuationibus debent. 194
Tuſſis ſine febre quomodo tractanda. 151. 197. 681
Neque Narcotica neque liquores ſpirituoſi neque diaphoretica tutò hic uſurpabantur. 196
Nec diaphoretica, nec pectoralia permittuntur. 194
Tuſſis oleo amygdalarum dulcium optimè lenitur. 41
Tabellæ præſtantes ad tuſſim. 154
Tuſſis in febre Contin. Epid. ab An. 1661. *ad* 1665. 41
Ejuſdem curatio. ibid.
Tuſſis Convulſiva puerorum & infantium curatur inprimis venæſectione. 121
Curatur Venæ ſectione & repetita catharſi. 195
Tuſſis cauſa. 151
In Tuſſi quandoque valde ſalutare eſt corporis exercitium. ibid.
In Tuſſi ſpiritus vini uſtulatus aliaque ſimilia valde interdum noxia. 152

V

Aporum *quos appellant Hyſtericorum frequens cauſa.* 433
Variolæ *ab occulta Aëris craſi.* 63
Variolæ in cruſtas reſiccatæ. 82
Variolæ mitiores citius finiuntur. 145
Variolæ quanto tempore ſoleant graſſari. 23
Variolæ quo anni tempore invadere ſoleant. 79
Variolæ quandoque ſine inſigni ægritudine erumpunt. 80
Variolæ revera parui ſunt abſceſſus. 86
Variolæ Regulares diviſæ in Diſtinctas & Confluentes. 79
Variolarum diſtinctarum ſymptomata. ibid. 658
Diſtinctarum hiſtoria. ibid.
Venæ ſectio in his ſupervacanea. 92
niſi regimen calidius præceſſerit. ibid.
Regiminis juſtò calidioris noxæ. 88
Evacuationum noxæ. ibid.
Frigoris ſunt etiam nocumenta. 89
Cardiacis quando utendum. 90. 92
Cardiacum quale. 92
Quo tempore ægrotus lecto addicendus. 90. 387
Lecto damnari nimis præpropere, eſt valde pernicioſum. 90. 91
Loci in lecto frequens permutatio tum in hoc tum in alio genere eſt concedenda. 9
Solvuntur objectiones pro continuo in lectulo decubitu oblatæ. 390
Curatio. 89. 594
Variolarum Confluentium hiſtoria. 81. 386
Salivatio eas Adultorum, Diarrhoea iſtas infantium comitari ſolet. 83. 9
Quibus temporibus morbi febris determinetur. 83. 596
Quibus ut plurimùm moriantur. 83. 59
Symptomata exitialia utrique generi communia. 9

Quàm plenum periculi hoc genus. 92. 387
Curatio auſpicanda eſt Venæ ſectione atque Emetico. 396. 595
Et ſpiritu Vitrioli in potu. ibid.
Ptyaliſmo potiſſimùm perficitur. 93
à Fundamento rectè aut ſecus in primis diebus jacto maximè pendet. 389
Paregorica in his quaſi ſpecifica. 397
niſi ſint infantes qui corripiuntur. 94. 397. 400
Quo tempore morbi primùm exhibenda. 399
Præ aliis Ptyaliſmum promovent. 93
Eorum exhibitorum commoda. 94
Paregoricorum quantitas. 398
Exemplum eorum exhibitorum in quodam Croſſe. ibid.
Epipaſticum quo die applicandum. 401
Allium inciſum quo die plantis pedum applicandum. 402
Diæta. 658
Caſus D. Chent totam curationem complectens. 402
Emeticum dari poteſt die morbi undecimo, in ſuffocationis metu. 96
In quo caſu aëri exponendus eſt varioloſus. 389
Varioloſi admiranda hiſtoria. 96
Puſtularum præpropera excluſio quantis ſtipatus incommmodis. 391
Infantis regimen in Variolis erupturis, & à convulſione incipientibus. 395
Dyarrhoea in Infantibus ſalutaris. 94
Venæ ſectio & Catharſis quo demum tempore in convaleſcentibus varioloſis ſint celebrandæ. 98
Menſium fluxum in Variolis refrigerantia indicare. 126
Variolæ Anomalæ Diſtinctæ (ſc. Nigræ) quomodo à Regularibus Diſtinctis fuerint diſcriminatæ. 124
Curatio. 125
Diæta. ibid.
Variolæ Anomalæ Confluentes quomodo à Regularibus Confluentibus diſcreparint. 124
Curatio. 125
Variolæ Anomalæ Ann. 1674. & 75. 145
Curatio. 146
ſpiritus Vitrioli in his uſus egregius. 147
Variolarum cicatrices. vid. Cicatrices Variolarum
Variolarum nulla unquam mentio apud Hippocratem, neque perſpicua apud Galenum. 149
Variolarum cum Phrenitide caſu ſanatarum hiſtoria. 96
Variolarum in Infantibus ſæpe ſunt prænuncii Epileptici inſultus. 80
Variolarum perverſè curatarum ſymptomata. 88
Variolarum retroceſſio ſæpe temere inculpatur. 97
In Variolarum ſummitate maculæ nigræ à nimio feruore. 85
Poſt Variolas relictæ foveæ unde, & quomodo oriantur. 81. 95
Ex Variolis cur plures divites moriantur quàm pauperes. 92
In Variolis duo morborum tempora ſeparationis & expulſionis. 86
In Variolis ſeparationem paulatim fieri ſatius eſt. 87. 88
In Variolis expulſio plus temporis requirit quàm ſeparatio. 86
In Variolis eruptio præcocior periculoſior eſt tardiore. 87. 88
In Variolis faciei manuum qua tumor magni eſt momenti. 84. 93
In Variolis mox impenſe ſudare noxium. 72
In Variolis retroceſſis quid agendum. 97
In Variolis tractandis quomodo Medici fama periclitetur. 88
Variolarum hiſtoria cum puſtulis miliaribus à Davide Hamilton. 587

Vectio *in Colica utiliſſimum exercitium.* 130
Venæ *ſectio quibus noxia & quibus utilis.* 30. 34
Debet Emeticum ſemper præcedere ubi utrumque indicatur. 32
Debet ſimiliter præcedere catharſin. 195. 513
Ubi phlebotomia liberalior non permittitur, poteſt ſuppleri uſu Enematum. 34
Suppletur etiam purgatione frequenti atque anodinorum uſu. 200
Venæ ſectio Infantibus ſuccurrit pariter ac Adultis. 122
Convulſionibus puerorum dentientium ſpecificè conducit. ibid.
Vena in lecto ſecanda quò faciliùs phlebotomiam ferant.
Venæ ſectio in debilibus nocet. 30
Venæ ſectio in Peſte à multis laudatur. 70
Venæ ſectio in Peſte parce & abſceſſu jam erumpente adminiſtrata valde eſt noxia. 77
Venenati *à ſublimato corroſivo aſſumpto curatio ſola aqua ſimplici.* 200
Vere *morbi quidam Inflammatorii gignuntur.* 49
Veſicatoria *in hydropicis ſæpe gangrænam inducunt.* 503
Veſicatoria non in omni Comate proſunt. 517
Veſicæ *ulceris ſigna & curatio.* 680
Veſtium *hyemalium depoſitio quouſque ſit differenda.* 160
Vigiliæ *quo pacto tractandæ.* 40
Quomodo conſopiendæ ſint poſt febrem narcoticis. ibid.
Vinum *abſynthites.* 56. 502
Vinum Canarinum. 92. 484. 521
Vinum Hiſpanicum. 425. 479
Vinum Malacenſe. 38. 143
Vinum in Hydrope pro potu ordinario commendatur. 501
Vinum in Podagra nocet & quare. 476
Vini compotatio quænam nocumenta ſecum trahat. ibid.
Vlceribus *pudendorum Venereis quomodo ſuccurrendum.* 674
Vlceris veſicæ ſigna & curatio. 680
Vnguentum *in Pleuritide.* 165
Vomitiones *virides non ſemper cacochymiam indicant.* 133
Vomitus & alui profluvium à ſudore ſedantur. 75
Vomitus ſedatur aqua menthæ. 45
Vomitus Sanguinis. 679
Vomitorium *in febre maligna quandoque Diarrhœam excitat.* 43
Vomitorii exhibitionem præcedat Venæ ſectio. 32
Vomitorii præſcriptio & uſus. ibid.
Vomitoria ex infuſione croci Metallorum minus ſunt tuta præſertim pro puerulis. 3[illegible]
Periculoſa itidem, niſi copiosè diluantur. 3[illegible]
Vomitoriis quandoque emendari nequit materia vitioſa. 13[illegible]
Vrinæ *ſuppreſſio in Variolis.* 86. 9[illegible]
Vteri *procidentiæ curatio fotu adſtringenti.* 434. 66[illegible]
Vulnus *leviſſimum in hydropicorum carne quare curatu ſit difficillimum.* 50[illegible]

SOLI DEO GLORIA.

GUILHELMI MUSGRAVE

M. D. Inclyti Medicorum Londinenſium Collegii, & Regiæ Societatis Socii,

DE ARTHRITIDE SYMPTOMATICA DISSERTATIO.

Ἀγαθοῖσι δὲ Ἰητροῖσιν αἱ Ὁμοιότητες πλάνας καὶ ἀπορίας. *Hippocr.*

EDITIO NOVA *accuratior.*

GENEVÆ.
Apud FRATRES DE TOURNES.

M. DCCXV.

Hic Liber, cui Titulus

De Arthritide Symptomatica Diſſertatio

IMPRIMATUR

Tho. Millington, *Præſes.*
Gualt. Charleton
Rob. Pitt
Sam. Garth
Humphredus Brooke
} *Cenſores.*

Generoſiſſimis, Spectatiſſimiſque

GUILH. COURTENAY, *Baronetto*,

JOH. POLE, *Baronetto*,

ROB. ROLLE, *Armigero*,

Ad *PARLAMENTUM* hoc anno *MILITIBUS* à Devonia Delegatis, *Salutem.*

PRÆTER *iſta, quibus*, Viri Perilluſtres, *Me devinctiſſimum habet unuſquiſque* Veſtrum *Beneficiis, non alio modo* Gratiam *&* Favorem *illum qualemcunque, in quo apud* Devonienſes *ſum, aut apertiùs* Agnoſcere, *aut decentiùs pleniùſve poſſum* Remunerare; *quàm* Vobis, *hujuſce Populi* Legatis, *ſingularem Eum & Votis majorem, palam prædicando*; *itemque* Vobis, *hujuſce Populi* Deliciis, *Obſervantiam & Honorem quantum maximum, officioſè tribuendo.*

VOBIS *igitur* Inſcribo, *& in perpetuam Cultûs & Obſervantiæ Memoriam*, Clariſſimis Veſtris Nominibus Sacratas *eſſe jubeo*, Similitudines *haſce meas*, *has* Imagines Arthriticas; *e media* Experientia *ductas*, *&* Uſu *figuratas*; *Animi Noſtri*, Vobis *devoti*, Pignus *&* Teſtimonium.

ET quidem meritò; Vos *enim eſtis, ut privata* (*in Alios* Veſtra, *& Aliorum in* Vos) Officia *prætermittam*; *Quorum* Fidei,

§ 2 *Speciatim*

Speciatim, Comitatus *hic ampliſſimus*, Artis & Naturæ *Muneribus beatiſſimus*, Fortunæ *Bonis refertiſſimus*, Agriculturæ, Lanificii, Mercaturæ *rem*; *ne plura*, Se Suaque omnia *uno Ore commiſit*; &, *quod majoris æſtimandum*, *Qui* Veſtræ *commiſſa* Fidei *ſic* Curæ *habuiſtis*, *ut Eorum poſtulat* Momentum.

GRANDIORA *volo*: *Sub Auſpiciis* Sereniſſimæ Auguſtiſſimæque *REGINÆ*, Vos ANGLIÆ Libertati; Vos Poſſeſſionibus *invigilatis*: Vos, Civiles *Ejus Ritus*; Vos Sacros *tuemini*: Vos *Antiquam Ejus* Πολιτείαν *vindicatis*; Vos, Avitas Aras. *Nec quidquam* Vobis *Studio eſt ac Cordi*, *niſi quod* Reipublicæ *conducat*.

QVOTIES autem Libertatem *dico*, Religionemque; *duo maxima* Cœli *Munera* Me *dixiſſe videor*: *Cùm* Homines *imprimis inter Se Diſtingui* (*quanta verò hæc* Diſtinctio!) *faciat* Religio; &; *quàm ab* Illis Hos *diſcriminet* Religio; *tàm*, *à Se invicem* Gentes, Libertas.

FAXIT Deus, *ſic*, *ut* Nobis, & *quidem ferè* Solis, *non ſine peculiari* Providentia, *per eximiæ* Pietatis & Conſtantiæ Patronos, *hinc* COURTENÆOS; *illinc* POLOS; *iſthinc* ROLLOS; *Vtramque Harum integram*, *incorruptam*, *conſervavit & tutatus eſt*; *Idem* [Optimus, Maximus] *per* Ipſos *diu*, *per* Ipſorum *denique* Progeniem *perpetuò*, *ſervare perſtet*.

VOS *autem agite*, Viri Nobiliſſimi; *quæ* Perſonis, & Amplitudine Veſtra; *quæ* Natalibus, & Familiis Veſtris; *quæ* Patria, & *Ejus* Libertate; *quæ denique* Vobis *ſunt digna & decora*; *Ea præſtare pergite*: &, *e Re* Veſtra *ſi eſſe cenſueritis*, *Favete*

Salutis & Exiſtimationis

Veſtræ *Studioſiſſimo*

Iſcæ Damnoniorum iv *Idus Decemb.* M. DCC.II.

GUILH. MUSGRAVE.

PRÆFATIO.

QUotcunque inſpexi de *Arthritide* ſcribentes, in eò ſunt ad unum omnes, & quidem elaborant, ut tantummodo Morbi iſtius, qua *Exquiſiti*, *Genuini*, *Legitimi*, ſuoque ordine *Primarii*, Doctrinam excolant, & Diſciplinam edant: Ea videlicet Illius Notitia, quæ ex Ipſa manat, vel elicitur, contenti: de *Larvata*, ſive *Symptomatica Arthritide*, num quæ ſit, aut qualis, aut quanta, aut quota, aut quàm à ſe diverſa, aut *Arthritida Primigeniam* quàm Mimicè & quantùm imitetur, (etiamſi hæc ad Illam illuſtrandam exponendamque adprimè conferunt,) parùm, vel minimè ſoliciti.

Quid ab His Hominibus ſtudeatur, & in iſto genere quouſque proficiatur, non eſt hujus Inſtituti, exquirere. Impræſentiarum Nos, Experientia Duce & Præſide, proponimus, In iis Affectionibus, quæ *Podagræ* & *Arthritidos* Regularis Appellatione paſſim inſigniuntur, explicandis ſanandiſque, (ut, à Medico quod ſuſcipitur Negotii, luculenter id tractetur; &, ad Ægrotorum Commodum & Sanitatem, quod ampliſſimum fieri poſſit, id demum agatur) primum, in *Arthritida Primigeniam* & *Symptomaticam* Earum Diviſionem; tum *Symptomaticæ* in ſuas Partes Diſtributionem, conſtantiſſimè ante omnia religioſiſſiméque conſervari.

Quanto Ille, & quàm dignè, Riſu exciperetur; qui, dum Artem exercere profeſſus ſit Gemmariam, omnes illos, quotcunque circumferuntur (ita vulgo nominati) *Adamantes*, tanquam *legitimos* & *veros* æſtimaret; atque adeò acciperet? Annon *Artificem* potius deceret, quid *Adamanti legitimo* proprium ſit, inveſtigare; eoque poſito, tanquam Regula & Norma, de *Pſeudo-Adamantibus*, & Eorum à *Vero*

diſſimilitudine & diſcrepantia judicare? Nonne etiam delectaret *Falſorum* Varietatem, magnam utique & multiplicem, ut à *legitimo* Alii quàm longiſſimè removentur, Ementiti, factitii; ut ad eum Alii propius accedunt; Alii *Colore* tranſlucido æquiparant; Alii *Duritie* tantùm vincuntur, à *Vero Adamante* non niſi ab *Artifice* peritiſſimo diſtinguendi, diligenter expiſcari?

Non minùs fixum aut immobile Fundamentum in Experimentis habet *Arthritidos* illa in *Primigeniam* & *Symptomaticam*, & *Symptomaticæ* in ſuas *Species*; quàm habet *Adamantis* hæc in *Legitimum* & *Falſum*, & *Falſi* in *Partes* ſuas, Diviſio Diſtributioque.

Quanti verò interſit hæc notari, & in hiſce perquirendis quàm egregiè locetur Res & Salus *Arthriticorum*; ex eo conſtat; quod, iis prætermiſſis neglectiſve, jure meriro verendum, Ne, dum uni eidemque tantum Morbo, nempe *Arthritidi*, videamur; revera nos, quodque eſt certiſſimum, multis, iiſque longè inter ſe diverſis, & diverſa ratione impugnandis, obſiſtere contingat: Id eſt, ancipiti prorſus eventu, Prælium, ne in Tenebris committamus.

Eum rectè curaturum credunt, qui Rationalem Medicinam profitentur, quem prima Origo cauſæ non fefellerit: Neque Curari id, quod ægrum eſt, poſſe, ab Eo, qui quid ſit, ignoret: Sed *Cujus rei non eſt certa Notitia,* quod *Ejus Opinio certum reperire remedium non poteſt. Celſus, Præf. L.* I.

Hujus quidem modi Diſtinctionem, à Clariſſimo *Mortono*, in *Phthiſiologia*, fuſè jampridem doctèque lucubratam eſſe video; & , iſtius opera, Morbum omnino difficillimum explicari; graviſſimum curari. Sed, in Chronicis pleriſque aliis, ab *Auctoribus* celeberrimis, aut penitus omiſſam, aut aridè nimis & jejunè proditam: Quam tamen, & in aliis perutilem, & quidem neceſſariam fore, ideoque multum deſiderari, diu ſum arbitratus; in *Arthritide* verò quam plurimum; eò certè plus in *Arthritide*, quò diutiùs Illa cæteris Affectionibus, quò crudeliùs Humanum Genus acerbiúſque infeſtavit; &, in illa, quò frequentiùs *Symptomatica* reperitur.

Quid, quod Inſigniſſimus *Baglivius*, Magnum *Italiæ* Decus & Ornamentum, hac in parte Ὁμόψηφος, graviter errare Medicos exiſtimat; qui putant nonnullos Morbos eſſe *Primarios*; ab iiſdem Cauſis productos; eandemque etiam Medendi Methodum expoſcentes: cùm, per repetitas graviſſimorum Medicorum Obſervationes, certò conſtiterit,

terit,

terit, Eos eſſe *Secundarios*; à diverſis Cauſis pendere; *Specie* differre; propria habere Symptomata; propriaſque Methodos expoſcere. Et inter præcipua Artis Noſtræ Deſiderata illud meritò reponit, *Vt ſcilicet ſinguli quique Morbi in tot* Species *ſubdiſtinguantur*, *quot ſunt* Morbi Primarii *à quibus foventur*, *aut Cauſæ vehementes conſtanteſque quibus producuntur.* Praxeos Medicæ *Lib.* 2, *Cap.* IX.

Poſita ergo hac *Arthritidos* Diviſione, & in præſenti miſſo, tanquam *Poſtulato*, Diviſorum Membro Priori, ſcilicet *Arthritide Primigenia*; Poſterius aggredior, nempe *Symptomaticam*; hoc Conſilio & Spe fretus, ſi priùs Copiæ debellentur hæ *Auxiliares*, Hoſtem poſtea faciliùs depelli & evinci poſſe *Principalem.*

Dicam itaque *Arthritidem Symptomaticam*, & in ea *Species*, quotquot uſquam mihi innotuere, comprehenſas: Ut Illius *Ratio generalis*, & Harum *Deſcriptiones* & *Diſtinctiones*; ut, à Morbis ſuis *Primariis*, Earum *Ortus & Emerſiones*; ut, in *Arthritida Primigeniam*, Earum *Migrationes* & *Itinera*; in Statu maximè degeneri & peregrino, ut Earum *Facies* & *Proprietates*, (variæ, Jupiter! & diſſimiles) Ut Ὁμοιότητες *Arthriticæ* uſquequaque aperiantur: *Curationes*, & *Medendi Intentiones* Earum ſingulis accommodatæ, & (quoad potero) congruentes, ut eliciantur: Poſtremo, totum id quod dicimus, ut *Hiſtoriis*, optima fide traditis, tanquam tot *Teſtibus*, ſtabiliatur, confirmetur. Hoc *Libelli* hujus *Opus* & *Argumentum* eſt.

Lectorem autem illud admoneri decet; quoniam ea, quæ à *Nobis*, nullius *Sectæ* Aſſeclis, imò *Sectam* omnem fugientibus, & *Hiſtoricam* (ea quidem una exercenda, vindicanda) *Medicinam* colentibus, ſiſtuntur & in medium proferuntur; aut Eventa habent, aut ex iis ultrò nata, vel facillimè ducta; iſta verò Eventa colligenti, maximam partem præbuit *Damnonium* hocce *Orientale*; quod idcirco *Medicina* hæc (ea verò ejus Pars pręcipuè, quæ de *Scorbutica* eſt *Arthritide*) quodammodo *Provincialis*, & *hujus Populi Propria* eſſe videatur. Utinam ſanè Tanto & tam Nobili Populo par inveniatur!

ELENCHUS

ELENCHUS.

CAP. I. DE Arthritide Symptomatica *generatim*. Pag. 1.
II. De Arthritide *Rheumatiſmo* Supervenienti, Symptomatica falsò appellata. 6.
III. De Arthritide ex *Chloroſi*, & ex *Menſium ſuppreſſione*. 11.
IV. De Arthritide *Hydropi* ſuperveniente. 16.
V. De Arthritide *Melancholica*, *Hypochondriaca*, & *Hyſterica*. 24.
VI. De Arthritide Fixa *Scorbutica*. 31.
VII. De Arthritide *Lui Venereæ* ſuccedenti. 42.
VIII. De Arthritide *Aſthmatica*. 51.
IX. De Arthritide *Febri* ſuccedanea. 57.
X. De Arthritide ex *Colica*. 63.
XI. De Arthritide *Morbis* quibuſdam *Cuticularibus* ſubjecta. 71.
XII. *Corollaria* & *Spicilegia* quædam habet, cum *Epilogo*. 76.

DE

DE ARTHRITIDE SYMPTOMATICA GENERATIM.

CAP. I.

ARTICULUS I.

VT Morbi rectè dignoſcantur, videndæ ſunt, quod docet * *Hippocrates*, ὅσαι ἐξ οἵων εἰς οἷα διαδοχαὶ νοσημάτων. h. e. *Quæcunque fiunt Morborum viciſſitudines, & ex quibus in quos ſuccedant.* Vertente Clariſſimo *Mediomatrico*, pariterque Textum in hunc modum Interpretante: *Morborum Succeſſiones, viciſſitudines, & exceptiones, eſſe inſpiciendas; ut faciliùs de toto eorum exitu exiſtimes.* Et, *Hæc oportere omnia ad eam Morborum Transmutationem transferri, quæ ſolutionem quandam præ ſe fert, & Naturæ Benignitate aliò Morbum ablegat.* Quibus Præfatis, ex Divini Senis Oraculis, ad Gratiam, & Fidem, Operi Noſtro conciliandam; (quod, ad Ea ſe conformari, fruſtrà quidem, & ambitiosè nimis, exoptavit,) ipſam rem aggredior; ex illoque ſancto quaſi Fonte, noſtra omnis manabit Oratio.

II. Præter iſtam *Arthritida*, quæ Cauſam habet Continentem Propriam, & Peculiarem, quæ ſuis viribus pollet, & eſt ex Se ſufficiens; ideoque *Exquiſita* audit: nec, ab Affectu quovis alio, perfecto, mutuatur, ſive ducit, originem; unde *Primigenia*; (quæ quidem, in præſentiâ, Poſtulati loco ponenda:) Alia eſt *Arthritis*, quæ à Morbo aliquo Antecedente profluit; quæ alteri Morbo debet ipſum id, quòd Naſcitur; &, quòd

* Επιδημιῶν α΄, τμῆμα γ΄ κείμενον.

exiſtit: & (à *Primario* illo) *Derivata*, *Secundaria*, *Symptomatica* uti, (præ *Arthritide Exquiſita*,) *Mendax*, *Simulata*, *Falſa*, jure merito Nominetur.

III. Fuſiùs dicam: *Arthritidi Symptomaticæ* cum *Primigeniâ*, ſi primas earum Facies conferamus, & illa quæ ſunt Exteriora ſpectemus, in pleriſque convenit: (Par etenim Ratio Paroxyſmorum; iidem utrinque Typi, ſimiles Cauſæ, & Principia; necnon Effectus, ſeu Reliquiæ; ſive fructuoſæ, ſive contrariæ:) Proindeque generali Nomine *Podagræ*, & *Arthritidos*, utriusque communi, comprehenſæ magnam partem ἀδιακρίτως ſub eo delituere; Morbus idem eſſe, judicatæ. At, à vero quantum id abhorret, iis facilè innoteſcet, qui Earum εἶδος καὶ ἦθος penitiùs ſcrutabuntur. *Arthritis* enim *Primigenia*, Morbus exquiſitus, γνήσιος ſui Ordinis Princeps, peculiarem & ſui generis conjunctam habet Cauſam; proprio utiquè Marte agentem; per ſe, vel Procatarcticarum Stimulo, Paroxyſmos facientem; à nullo verò Affectu alio, aut primitùs acceptam, aut in operibus dependentem. E diverſo, *Symptomatica* Morbo alteri ſuccreſcens, vel Materiam, (id eſt, Cauſam Continentem;) vel minimùm Materiæ in hujuſce generis *Arthritida* μετεωρισμὸν, illi *Primario*, quo (directè vel obliquè) Ortus ejus promovetur, refert acceptum: Itàque tum Morbi, unde fluxit, Primarii; tum *Arthritidos*, quam æmulatur, exquiſitæ, de Naturâ, tanquam Hybrida, participat.

IV. *Symptomaticæ*, quas hoc Terrarum Tractu vigere comperimus, ſunt ex Rheumatiſmo *Arthritis*, ex Chloroſi, & Menſibus ſuppreſſis, ex Hydrope, Melancholiâ, Scorbuto, Lue Venereâ, Aſthmate, Febre, Dolore Colico, Affectibus Cutaneis: Perplures ſanè, dignæque omnes quæ in *Luciani* Drama prodeant Τραγοποδαγρικὸν: quarum tamen Catalogum haud dubiè augebit Induſtria Poſterorum.

His affecti, eos qui in *Arthritide* ſunt *Exquiſitâ*, Numero videntur, (ſi rectè calculum ponas,) exæquare; imò quidem, [mea ſic eſt Ratio,] vincere: Ut *Damnonio* Noſtro *Arthritidos* Pars Dimidia, ſine ullâ dubitatione, ſit hodiè *Falſa*.

V. *Symptomaticarum* Ratio generalis in eo locari reperitur, quod, cùm Morbi ſunt ab *Arthritide Primigeniâ* diverſi, & intervallo quodam diſtantes, Stationes ſuas *Primarias* linquunt, & erga *Arthritidem* moventes, ei ſenſim appropinquant: Simili ferè modo, ac, in Hypotheſi *Copernicanâ*, Planetæ Apogæum (ſivè Punctum illud Ellipſeos, quod eſt à Sole remotiſſimum) deſerentes, verſus Solem inclinant; donec Hypogæum (ſive Punctum Ejus quàm proximè Solem) pertigerint.

De Appropinquandi Modo ut ritè cogitemus, non ſolùm ex Arthritidos *Primigeniæ* Symptomatis aut pluribus acceptis, aut diutiùs ſervatis, is exiſtimandus: Næ hoc, utrumque, Judicium fallax, & incertum: Imò potiùs à Primario plùs minùsvè exuto, (ut in ſequentibus patebit) addiſcendus. Verùm enim verò *Primarii* Exuviæ Simul cum uſurpato *Arthritidis Primigeniæ* vultu, *Symptomaticas* omnium certiſſimè commonſtrant.

Specialis Harum eſt Conditio, quòd à Stationibus *Primariis* quò celeriùs, & quò longinquiùs; ejuſdem Claſſis

Sympto-

Symptomaticæ deflectunt, eò rariùs ad Eas revertuntur: hoc eſt, quò plura Morbi *Primarii* Symptomata depoſuerunt, eò inſolentiùs reſumunt; eò celeriùs *Arthritidis* Puræ Symptomata uſurpant; eò conſtantiùs retinent.

VI. Secum Diſſentiunt *Symptomaticæ* ſi Earum Externa reſpicimus; quòd Aliæ, εὐτοκίᾳ; aliæ Partu difficili, eduntur; Aliæ, à *Primigenio* ægriùs; aliæ libentiùs, decedunt: Aliæ ad Parentem citò regrediuntur; aliæ vix unquam, aut nè vix quidem: Aliæ ſæpius; aliæ rariùs, Παροξύνονται.

Harum autem *Paroxyſmos* ſi attenderimus, ſunt illi profectò longi, breves; acerbi, mites; abnormes, idonei; continui vel intercifi? eâdem planè varietate inconſtantiâque, quâ ſunt *Arthritidos* exquiſitæ Paroxyſmi: Et Reliquias, ſivè Fructus, habent [ſicut Illi] ſuæ cujuſque Ferocitati & Magnitudini, plerumque reſpondentes.

Partûs iſtam Diverſitatem facit diverſa *Primariorum* Indoles, & in *Arthritidem* Propenſio: Nam, quò cujuſque *Primarii* Materia virus *Arthriticum* magis refert; &, Materiæ *Arthritidem* facienti, quò plus favetur; eò certè vividum magis *Arthritidos* Simulachrum, eò magis ſolidum emergit Ἐκμαγεῖον. Et è contrario.

VII. Sed, (quæ cum primis ad exponendas haſce *Symptomaticas*, conducit Differentia;) Alia *impropriè*, & ex Vulgi tantùm Opinione, ſic appellatur: Quippe quoniam Paroxyſmos, ad Normam *Arthriticam* formatos, & compoſitos, habet omninò nullos; nec Materiam, ei quæ eſt *Arthritica*, (quantum ex utriuſque ſignis judicare licet) ullâ ex parte comparem. Hujuſmodi Una eſt; quæ Rheumatiſmo ſuperat; quæque *Symptomaticarum* Nomine, quoties de iis verba fecerimus, à Nobis eâ re excluditur. Alia *magis propriè* dicta; quæ Morbo alicui *Primario* manifeſtè & palam ἐπιγινομένη, *Primigeniæ* ritu, per ſe vel aliundè æſtimulata, & adjuta, Paroxyſmos celebrat.

VIII. Illa etiam duplex eſt; Altera Generatione, quæ dicitur *Æquivoca*, procreatur. Gravi quodam Morbo laborat Æger; eoque partim, vel penitùs ſubacto, Natura, ſui demum juris & vegetior facta, Miaſma *Arthriticum* in ſanguine occultum, ſanguinem & quicquid intus virium eſt depaſcens. (maximè verò ſi Pharmacis ea proritetur) ad τὸ ἔξωθεν appellit; itàque) præter ſpem & expectationem omnem ſæpè) gignit *Arthritidem*. Huc pertinet *Arthritis* ex Chloroſi, & ex Hydrope: quæ quidem, accuratè ſi dixerimus, *Secundariæ* potius quàm *Symptomaticæ*, cenſeantur: uti infrà oſtendetur.

Altera, quæ κυριωτάτως *Symptomatica*, eandem cum *Primario* [contrà quàm modò dicta,] ſed mutuam, & ab eo derivatam, habet Materiam; vel Ipſam, vel aliquâ ex parte alteratam; vel integram, vel cum alio quodam miſtam; ſed in aliam Corporis Regionem, quæ tranſvehitur; aliaque ratione (id eſt *Arthritica*,) quæ operatur. Nam, ei quod ineptum eſt eliminando, per Morbos hunc vel illum, pro inepti ratione & corporis Conſtitutione, varios, dum incumbit Natura; (unde horum Morborum φύσεις ab *Hippocrate* dicuntur ἰητροί,) ſæpe quidem fit, vel propter Eos nimis remiſſos, & inſtituto impares, vel ob materiam parum tractabilem, & δύσλυτον, quòd il-

 lius

lius Pars in Corpore, necdum iſtis molitionibus exturbata, reſtet. Hanc natura, prælium redintegrans, ſecundò, aggreditur; &, quoniam auſis prioribus exciderat, aliâ jam methodo conficere; alio morbo, ſcil. *Articulari* proſcribere, contendit. Atque hunc in modum oritur *Arthritis Symptomatica*; cujus ſpecies ſunt *Arthritis* Melancholica, Scorbutica, quæ Lui Venereæ, quæ Aſthmati, quæ Febri, quæ dolori Colico, quæ morbis Cuticularibus, ſuccedit.

IX. Hoc autem minimè celandum, Quòd rarò illa, *quæ maximè propria Symptomatica* eſt, *Primarium* ſequitur, niſi multorum dierum, veterem, &, ab *Ætate* quaſi venerabilem, Chronicum: Et, quòd illa, ſeriùs quàm *Primigenia*, nec niſi grandiores, invadit; Eos ſcilicet, qui, cum affectu *Primario* diu conflictati, cum eodem ſimul inveteraſcunt. Id quod de alterâ iſtâ *magis propriâ* parte, confirmari vetant experimenta; quippe quæ, robuſtioribus, quæ junioribus, congruere hanc, evincunt.

X. Verùm, ut ultrà diſtinguam *Symptomaticas*, Earum quæ ſunt ἰδιώματα morbi primarii, (à quibus derivatâ ſui generis materiâ, quæ in *Arthriticæ* modum agere conatur. hæ ſingulæ potiuntur,) quum valdè inter ſe diſcordant; *Symptomaticas* item haſce, utcunque primâ facie conſimiles habeantur, ſpecie tamen, pro ipſorum materiâ, pro illâ primariorum diverſitate, inter ſe differre, non eſt improbabile. Peculiarem habent ſigillatim omnes naturam; proprium ἦθος; & curationes exigunt proprietatibus ſuis accommodatas. Nam,

XI. In exercendâ Medicinâ, quoties occurrit *Arthritis Symptomatica*, morbi *Primarii* ratio, & modus omninò inveſtigandus; Therapia probatiſſima diligenter expiſcanda; & ex iis, unà cum *Arthritidis Primigeniæ* Doctrinâ, ſtudioſè conſideratèque penſitatis, eliciatur, & in quadrum redigatur, optima medendi perfectiſſimaque indicatio.

a *Neque enim credunt*, [*qui Rationalem Medicinam profitentur*,] *poſſe eum ſcire, quomodo Morbos curare conveniat, qui, unde Hi ſint, ignoret*: Neque eſſe dubium, quin aliâ Curatione opus ſit, ſi à Lue Venereâ; aliâ, ſi à Melancholiâ; aliâ, ſi à Scorbuto; aliâ, ſi ab Hydrope; aliâ, ſi à Chloroſi, (& ſic de cæteris Affectibus, toto, quod dicitur, Cœlo diſtantibus, & ſecundum illam Differentiam diversè medicandis) *Arthritis* oriatur.

XII. Etſi verò *Symptomaticæ* Ratio Compoſita, ab Utroque Parente [tam eo qui genuit, quàm eo qui adoptavit,] Ætiologiam, Therapiam, ex parte accipit; tamen non id indiſcriminatim, & æquali factum eſt menſurâ; ſed modo, & proportione, prorſus ſingulari. Nam, in Paroxyſmo ab *Arthritide*, Therapia maximopere; extra verò Paroxyſmum, in ejus vacatione, Prophylactica quæ colatur, à morbo præcipuè *Primario*, haurienda.

XIII. Quæ quidem Prophylaxis, & in eâ quæ eſt Medicina vel latè ſumpta, cùm, ad morbos, veteribus Chronicis, iiſq; gravioribus, ſecundarios, & malum δυσαλθὲς (*Arthritidem*) æmulantes, evertendos, excolatur; diutiùs quidem, & contentiùs, ad menſes aliquot ducenda: ſæpè etiam per annos, ſtatis temporibus, repetenda eſt: Ut nempe morbis ità pertinacibus, inveteratis, ſanatu difficillimis, Curatio par & æqualis adhibeatur.

a *Celſi* Lib. I. Præf.

beatur. Iſta verò Prophylaxeos Diuturnitas aliàs longior, aliàs brevior, ordinanda, pro ſingulâ Curationum ſingularum Difficultate: quod in ſequentibus ſpeciatim, & preſſiùs, exponetur.

XIV. *Arthritidis Symptomatica* à *Primigeniâ* Diverſitas, inq; Membra Partitio, ab Artis Profeſſoribus non ſatis obſervata, id effecit, ut *Ætiologia Arthritica* hodièq; trunca, debilis, imperfecta, perturbata, minimè conſtet; nec cum Ægrorum Symptomatis concordet. Neq; enim aliter fieri poteſt, cùm, quæ Una, & Simplex, æſtimata ſuit Affectio, Varia prorſus eſſe deprehenditur, & multifariàm Compoſita.

XV. At, quod magis dolendum, & in Humani Generis incommodum (ut nequid gravius dicam) ceſſit immane quantum; id etiam fecit hoc Παρόραμα; ut, quæ non uno eodemque modo conſtrui, quin potiùs variari, & pro Morborum Differentiis, Diſcrepantiâ, Diverſitate, aliis aliiſque Indicationibus paſſim muniri, debuerat Therapia; anguſta nimium, manca, & delumbis, eſſe reperiatur; utpote *Arthitidis* unius *Primigeniæ* Baſi, & Fundamento, (nimis arcto) ſuperpoſita; cùm Medici, tùm Ægroti, ſpem, & vota, decipiens. Infelices *Arthriticos!* & eo quoque nomine miſerandos, quòd, dum adverſùs Morbos Convulſivos; adversùs Phthiſin; adversùs Febres Intermittentes; aliaſque quàm plurimas; dum, adversùs graves & Herculeos Affectus, Medendi Intentiones aptas, ſolertes, commodas, excogitavit Ætas; in *Arthritide* ſanandâ, pellendâque tam parum profecit.

XVI. Prædictas *Symptomaticas* hâc Methodo diſcutiam: Primùm nempe Remotiſſimam, & ab *Arthritide Primigeniâ*, quàm longiſſimè disjunctam: Deinde reliquas, eo ordine, quo ſunt: in ſuâ cujuſque Ellipſi, minus remotæ dum ad illam denique pervenero, quæ, ab *Arthritide Primigeniâ*, vel abeſt quàm proximè, vel ipſa eſt: Per totum hunc Decurſum, & univerſum percurrendo *Syſtema Symptomaticum*, habito reſpectu, (quoad ejus fieri poteſt ad Acceſſum, & Proximitatem: quæ quidem hoc tempore potiſſimùm advertenda.

En! Opuſculi Partitionem:

Arthritis

- Primigenia.
- Symptomatica
  - *Falsò* ſic Appellata, quæ Rheumatiſmo, Chloroſi, Hydropi, Melancholiæ, Scorbuto, Lui Venereæ, Aſthmati, Febri, Colicæ, Morbis quibuſdam Cuticularibus, Supervenit.
  - *Minus Propriè* dicta, quæ
  - *Magis Propriè* dicta, quæ

 In

In ipſis Partibus tradendis; Primùm, Morbi cujuſque *Primarii* Stationem dicam : Tum , Ejus in *Arthritidem* Progreſſum : Deinde *Secundarii*, jam facti, & in Aditu maximè propinquo ſiſtentis , Diagnoſin qualemcunque : Poſt, à Cognatis *Secundariis* , & *Arthritide* exquiſitâ, Illius Differentiam : Tum, Morbi, ejuſque Symptomatum, imprimis Urgentium , Curationem : Deinde, iſthæc illuſtrandi ergò, Hiſtorias : Hæc autem, non eâdem ubique ἀκρίβεια, quantâ tamen opus eſt, Scripturâ perſequar.

CAPUT II.

De Arthritide Rheumatiſmo Supervenienti, Symptomatica falsò appellata.

ARTIC. I.

PRiuſquàm ad *Veras* aggrediamur *Symptomaticas* , omninò neceſſarium eſt, *Arthritidem* ex *Rheumatiſmo* ortam, itâ *falsò* Nominatam, propter ejus cum *Veris* Similitudinem ; & nè Iſtam in Illarum numero ponentibus, Operi noſtro deeſſe, videar, expediri; eâque re, de ipſo *Rheumatiſmo*, mendoſæ hujus *Symptomaticæ* Affectu *Primario*, paucula quædam præmitti.

De *Arthritide Vagâ*, quatenus *Rheumatiſmum* referat , & illius Appellatione ſe occultet , aliùs loci eſt diſſerere : De *Rheumatiſmo* , quàm ille *Arthritidem* imitetur, ac quaſi vices rependat, hujus & temporis, & loci eſt.

II. *Rheumatiſmus* ille, cui quidem uni, quantum Ego reſcivi , ſuccreſcit hæc *Symptomatica*, (nam à *Scorbutico* minimè unquàm , nedum alio quovis *Rheumatiſmo* , prognatam memini.) ſemper incipit à Frigore, Causâ hujus Affectionis Evidenti fideliſſimâ: Ex quâ celerrimè ſanguini , præcipuè verò ab exercitationibus incaleſcenti , *Lentor* inducitur ; qui, in Muſculis & Membranis, infarciens Capillaria, circuituri Fluminis Meatus obſtruit ; Dolores, & interdum Tumores affert. Quæ ineſt Sanguini, Pituitæ, ſivè ſeri craſſioris Maſſa , horæ paucarum aliquando *Sexageſimarum* Spatio, Momento temporis, ferè tota *Lenteſcit*, & (uti Cera per Syringem injecta,) Ductus implens exiguos, Impedimenta, Moras, Oppilationes creat, pro Ipſius craſſitie plùs minuſvè pertinaces.

III. Quî fiat tanta, tamque ſubita γλισχρότης, (haud explicatu facile Problema) Profeſſores Medicos, optima quidem Ingenia fatigavit. Sunt, qui Lac aceſcens, ſi admoveatur Igni Coagulum citò contrahere perpendentes, & Lac immiſſum venis ſtatim Coagulari confirmantes , binis hiſce poſitis, ſibi videntur rei ſummam explicaſſe, Dubiique vim in totum diluiſſe : at quo jure , quâ ἀπέλεγξις, (præfato virorum de Republicâ benè meritorum Honore,) paucis expendam.

Primùm , Experimentis *Boylianis* manifeſtò conſtat, Acidi , præter Salis Marini , vel ejus æmuli , quantitatem perexiguam, atque huic Coagulationi producendæ minimè ſufficientem , nihil Naturâ ſanguini ineſſe : Neque de horum Experimentorum fide, per *Vieuſſeniana* , dicam?

cam?

cam? an *Chiracciana*? quicquam * derogatur.

De altero Argumenti Membro, etſi, apud Magni Nominis † Anatomicum, tanquam Experientiâ proditum, Lac immiſſum venis illicò denſari, perſcribatur; tamen, quòd vacillet hâc in parte, non tam Auctoris, quàm (ex eâ, quâ verſamur, Rerum Caligine) eventi Fides & Teſtimonium, ideòque dubium æſtimetur, habeo dicendum. Cùm enim, varias olim, *Oxonii*, Injectiones, & quidem Hanc ipſam Lactis vaccini, quantitate ſatis locupleti, exercendo, ſanguinem indè nè vel minimùm Coagulari, ſivè Concreſcere, tametſi hâc illâc agitatum accuratèque ſpectatum, deprehenderim; Virum Clariſſimum, Profeſſorem eximium, aut Animali minùs ſano, aut Aceſcenti Lacte, fuiſſe uſum, haud injuriâ ſuſpicatus ſum.

IV. Deinde, non ſolùm ab Acido fieri in Sero Animali Coagula, teſtatur id * *Boylèi*, per *Oleum Tart. per Deliquium* illi adjunctum, perque *Spiritum vini* probè rectificatum, Coagulari Serum aſſerentis. Quinetiam, ut Symbolum meum conferam, *Rheumatiſmo* laborantis ſerum, per Calorem, & exinde quàm citiſſimum Frigus, (utrumque ſcilicet impenſum,) in Gelatinam admodum lentam, viſcidam, firmam conciliari & cogi Nobis Experimento patuit. Hoc enim brevi evenit, quando, hujuſce rei tentandæ gratiâ, iſtiuſmodi ſerum, cochleari contentum, & ſubjectâ lucernâ calefactum, Aquâ frigidiſſimâ ad cochlearis marginem immergeretur.

Ab Acri verò Sale Alcalico, quàm ab Acido, *Lentorem* fieri, longè probabilius: Sagaciſſimi enim † *Baynardi*, Collegæ Nobiliſſimi, Experimento liquet, *Rheumaticorum* Urinâ, Salis Alcalici ejus, quem habent Sani bonâque utentes valetudine, partem quaſi Trigeſimam, nec quidem ſuprà, Deſtillando elici. Unde conjicitur, Salem iſtum acrem, pungentem, aſperum, acutum, in ſanguine retentum, Pituitâ (forſan adjuvante Oleo, veluti in Sapæ Compoſitione,) irretiri involvique &, ad viſcidum in *Rheumatiſmo* faciendum, ad Dolores, & Tumores inferendos, opere quidem maximo contribuere.

At, quod rem abſolvere videatur, *Rheumatici* cujuſdam Ægri venâ pertusâ, ſero *Syrupum Violaceum* inſtillavi, unde Mixturæ, brevi temporis ſpatio, *Color viridis*: Et ejuſmodi ſero, *Sublimati ſolutione*, parcè quidem & tantillulâ quantitate, additâ, quàm citiſſimè ad fundum ſe demiſit Concretum *Albiſſimum*.

Ipſi porrò Pelliculæ, ſanguini *Rheumatico* innatanti [ut videlicet, in eâ Salis quid dominetur, anquirerem] *Solutionis* dictæ guttis aliquot affuſis, ejus Superficiem ex hinc *Albere*, cum pleriſque Aliis aſtantibus hujus experimenti Teſtibus, notabam.

Siqua igitur hiſce Probationibus Fides, vel à Calore Frigoreque vehementibus & continuis, vel ab Sale Alcalico intùs

* Hâc de re, Qui plura voluerit, adeat Clariſſimi *Pitcarnii* Diſſertationem Med. ultimam: Ut & Almi Coll. *Romanorum* Archiatrorum ad Cl. *Vieuſſenium*. Reſponſionem.

† Vide Cl. *Lowerum* de Corde, Cap. 2.

* Vide *Humani Sanguinis Hiſtoriam*, Partem. 3.

† Acta Phil. Lond. N. 215.

intus retento, vel ab utroque Lentorem hunc oriri, veriſimile eſt.

V. Quoties à viſcido redemptus, priſcâ gaudet εὐχροίᾳ, & more Naturali circumagitur, ſanguis; evaneſcit tumor, quieſcit dolor, convaleſcit Æger: contrà verò, affectu malè tractato, id eſt perſeverante viſcido, nondum victo correctoque, nonnunquam oritur *Arthritis* iſta, quam dico, *Symptomatica*. Nempe, cùm abundat τὸ γλισχρὸν, quà viſciditate, quà acredine, vehementiores, pariter ut *Arthritis* ipſa, profert diſtenſiones, dolores, tumores, alioſque non paucos effectus utrique huic vitio communes.

Frigidam verò *Arthritidem* æmulari geſtit hic affectus, illiuſque Partes ſuſtentare: Nam, neque dolor æquè acerbus; nec inflammatio perinde contumax; neque declinatio ſimiliter propera, ac in illâ *Arthritide*, quam appellamus *Calidam*. Nihilominus fatendum eſt, quòd, ſi *Rheumatiſmo Scorbutico*, aut *Venereo*, *Arthritis* iſta ſuperveniat, (poſſe verò ſupervenire, nullam recipit controverſiam) ob aſperum aliquid, ac ſtimulans, interfuſum, & dolorem magis acutum, & inflammationem magis infenſam eſſe.

VI. Autumno maximè intenduntur hi dolores; eò videlicet tempore, quod fluxionibus favet, [quanquàm & alias anni tempeſtates iis prorſus immunes eſſe, nequaquàm affirmandum,] & diu, nonnunquam ad totum Hyemale Spatium, ubi morbus inveteravit, excurrunt; ſæpe quidem interciſi, at à leviſſimo frigore recidivi; quod diuturno familiare *Rheumatiſmo*. Turgent Articuli. Farcturâ extante, &, in Tumorem albidum, & tanquam Οἰδηματώδη, cutim elevante. Unde digitorum motus ſemper impeditus, interdum abolitus: Huc illuc digiti torquentur: Manus nonnunquam retro agitur; ſicque cubitus, ut pars ejus interior jam emineat.

Cùm *Arthritidis* perſonam qualemcumque capeſſivit *Rheumatiſmus*, rarò quidem exuit; ad vitæ uſque terminum plerumque perferens. Si modò ſanum id, quod intus, & incolume totum eſt, extremam aliquando ſenectutem, ſed digitis, ſed Artubus multatus, Æger adipiſcitur; *Podagram* interea, tanquam humani generis peſtem & perniciem, tanquam malum, vel ipſo teſtè experto, acerbiſſimum, [quâ tamen Genuinâ fortaſſe nunquam eſt affectus] increpans acerrimè.

VII. Quamvis enim nonnulla *Frigidæ Arthritidos* Symptomata gloriatur hic affectus: tamen, ſi rem attentiùs perſpexerimus, cum eâ parum convenit. Cutis ſanguini [ſic, ut in *Rheumatiſmo* ſolet eſſe] denſa, & quàm in *Arthritide* multò denſior, poſt quietem ſupernatans, hoc abundè arguit: Confirmat id, quòd Gelatina, quamdiucunque Commiſſuris immorata eſt, nunquam in Tofos indureſcit; quodque commiſſuris minimè contenta, cum Internodiis eas pari ferè proportione premit: tum verò omnium maximè, quòd nullo Cardiacorum, utut *Actu* vel *Potentiâ* calidorum, abuſu, vel quâvis aliâ de cauſâ [contrà quàm *Arthritis* omnis, ſive *Primigenia*, ſive *Symptomatica*; ſive *Calida*, ſive *Frigida* [in Paroxyſmum, qualis eſt *Arthritidis*, vel leviſſimum, evehatur unquàm *Species* hæc *Adulterina*.

VIII. Ad haſce *Rheumatiſmi* Reliquias, duras equidem & pertinaces, prævertendas, valet ea, quæ morbi

iſtius

iſtius curationem habet, quæ ſanguinem attenuat, Medicina; ab Auctoribus, illam ex inſtituto tradentibus, haurienda. Cui tamen unum, ut mea memoria eſt, ab iis prætermiſſum, adjiciam; nempe, quòd, ad dolores *Rheumatiſmi* minuendos, ad ſanguinem alterandum, & τὴν γλισχρότητα devincendam, conducit, ſuprà quàm quis expectaret, Vomitio; ſed vehemens, ſed iterata. Quod unde efficitur, ſanguinem exagitando, concretiones inhibendo, motumque illi novum expeditioremque tum inteſtinum, tum periodicum, imprimendo; an quovis alio modo fiat, in medio relinquam.

Hoc autem gratis dictum, nè quis exiſtimet; fidenter affirmare poſſum, ſolâ *Infuſione Croci Metallorum* ad quatuor vices, quantitate benè magnâ, tot diebus continuis, ab Athletico quodam & multarum virium Ægro, contra *Rheumatiſmum* hauſtâ, unde cum εὐφορίᾳ toties evomuit; *Rheumatiſmum* gravem; & permoleſtum, me novisse penitus & radicitus extirpari. Cujus quidem Hiſtoriæ mentionem non ideò feci, quòd triſtem & ſeveram, nè dicam periculoſam, hanc curationem, vix centeſimo cuique tolerabilem, in communem indiſtinctè uſum, inducere conarer, aut in animo haberem; [quæ enim hæc Temeritas!] ſed tantùm, ut Emeticum ab hoc affectu per ſe conſiderato. non ex omni parte reſpui, ſeu vetari, ſubmonerem; imò quadantenus indicari; &, quoties vires, & quæ ſunt Ægri cætera conſentiunt, poſſe miniſtrari.

IX. Ad eaſdem Reliquias præſentes extirpandas, requirit indicatio, quæ quidem unicè attendenda, ut tollatur iſte lentor, ut craſſa pertinax & viſcida materia, quæ juncturas obſtruit, & in tumores cutim earum effert, cauſa videlicet conjuncta, corrigatur emendeturque cujus gratiâ, è *Regno Vegetabili* depromantur *Antiſcorbutica* quæ dicuntur, ſale volatili referta; qualia ſunt *Radices Armoraciæ, Cepæ, Ari, Allii &c. Folia Cochleariæ, Naſturtii Hortenſis Indicique &c. Semina Sinapios, Cochleariæ &c.* Quæ quidem omnia, rectè & artificiosè comparata, debitoque more data, viſcidum incidant, tenuent, reſolvant, perque Renes demùm expellant illius quicquid alienum eſt, & inidoneum.

Huc, eodem ferè nomine, reſpiciunt *Spiritus C.C. Urinæ, Fuliginis, Salis Armoniaci, & id genus alii Volatiles, ſivè ſimplices, ſivè oleoſi.*

Quid per *Oleum Terebinthinæ*, Medicamentum mirè penetrans, & *deobſtruens*, (Pulmonis illud ſolvit pituitam, in Catarrhis pertinacibus farcturam ejus allevat: In tingendo marmore, colorum illud optimum laudatiſſimumque vehiculum eſt:) Quid, inquam, in Lentore *Rheumaticorum* reducendo per illud præſtetur, quando hoc hortatur Analogia, fiat periculum. Proſit autem tum internè ſumptum, tum externè applicatum, e.g.

℞. *Ol. Tereb: gtt* iiij, *ad* vj, *vel ſi Febris Suſpicio nulla vetuerit, plures. Conſ. Anthôs* ℈j. *Syr. de Rubo Idæo qs. f. Bolus, horâ ſomni deglutiendus, cum Julapii Hauſtu.*

℞. *Aq: fol. Ari, Angelicæ, Ulmariæ aā* ℥v. *ſp. Croci* ℨij *Sambuci qs. cum Marg: pit. & ſacch: f. Julapium.*

Balſamo Sulf: Terebinthinato Artus motu privati, cum Frictione, bis die, ſuperillinantur; vel etiam *Vernice Terebinthinata.*

Camphoræ Sapor acris & pungens, Odor Aromaticus penetrantiſſimus., ignis comprehendi facilitas eximia,ſed præ cæteris quibuſcunque in auras abitio celerrima, partes ejus ſubtiliſſimas tenuiſſimaſque oſtendunt. Ideòque nunquid Ægrotantibus hiſce noſtris, ad incidendum & tenuandum in eorum capillariis Lentum illud viſcidumque, & quantum ab illius auxilio ſperari poſſit adjumenti, meritò exquiratur. Dari poſſunt *ejus Grana* v, *vel* vj, *Oleo Amygd. dul. ſoluta*, *cum Conſ: flor. Borag.* ℥j *Syr. Cort: Citreor: qs. (ut f. Bolus) cum Jul: Hauſtu, hora ſomni.* Quodquidem tempus exhibendi præfero, quoniam per noctem inſequentem (noctu verò, quàm interdiu, in his Ægrotis, ad ſuperficiem corporis ſanguinem magis efferri veriſimile eſt) unà cum ſanguine ad τὸ γλισχρὸν appulſum majori cum impetu, favente flumine rapidiori,in id Arietet. Quinetiam *Epithemata Camphorata* poſſunt externè Partibus affectis admoveri.

X. Sin hæc è *Regno Vegetabili* fruſtrà eſſe reperiantur, & operi imparia, è *Regno Minerali* conducat optimè *Mercurius*; illo nempe pacto ſanguini commiſtus, & obſtructionibus advectus, ut incidendo dividendoque viſcidum illud attenuet, ſolvat, colliquet. Quare Ptyaliſmum hoc in caſu levem inſtitui, diuque proferri, (modò per Ægri vires, & alias res licuerit) è re futurum arbitror. Nec non ad eum finem *Mercurium* partibus iiſdem læſis, per unguenta, per emplaſtra, poſſe cum fructu ſuperponi.

At ſi iſta non ſentiat, quæ juncturis ineſt, Gelatina; *Suctu* frequenti validiſſimoque, per fiſtulam ad eam rem fabricatam & orificio priùs facto immiſſam, evocetur. Hoc in *Arthritide* verâ laborantibus fieri, vulgare jam & pervagatum eſt: Multò verò tutiùs in Rheumaticis poſſe credibile eſt. Hæc autem operatio non niſi recens affectis, & dum liquida eſt materia; promittit ſanitatem. Articulos Gelatinâ per ſuctionem inanitos, *Vino Uſtulato* ſæpiùs fovere, & *Emplaſtro* quodam [*Sthomachico* putà *Magiſtrali*] à gangrænâ defendere tutarique oportebit.

Iſtam medendi legem, ſecundum morbi indolem & genium delineatam, ut in ejus initio probabilem, adduco; ſed nullo quidem experimento [fatebor enim] confirmatam. De morbi Hiſtoriâ plus ſatis conſtat, & etiam nunc in vivis ſunt, qui hujus veritati fidem faciunt, & aſtipulantur; de Medicinæ verò hujus uſu, & victoriâ, nihil habeo, quod dicam. In affectu inveterato, cum viſcidum id induruit, quod tenuetur, minùs veriſimile eſt.

Omittendum verò non eſt, quòd, τὴν γλισχρότητα Rheumaticorum Sanguini accedentem putrefactione ſolâ tenuari diſſolvique poſſe opinatus, Medicus perilluſtris, clariſſimus * *Floyerus*, (cujus hoc eſt argumentum, quòd ovorum albumina, quæquidem Gelatinam hanc noſtram cumprimis referunt, putrefactione liquefiunt) ad eam, his in corporibus non minùs quàm in tuſſi laborantibus, promovendam, emollientia, maturantia, colliquantia, (qualia ſunt *è Rad: Glycyrrhizæ*, *Sarſæ*, *Chinæ*, *Iræos*, &c. ex *Hordeo*, *Paſſulis*, *& ejuſmodi aliis comparata*) non ſine

* Vide *Humorum Animalium ſtatum præter Naturam*. Cap. xi.

ſine multâ probabilitate præcepit. Utrum hæc, quæ in liquando ſolvendoque pulmonis phlegmate, tot ab annis, tantarum virium & ἐνεργείας eſſe meritò prædicantur, in Artuum illo Rheumaticorum valeant, operæ pretium eſſet experiri.

De *Symptomaticâ* falsò, & ex vulgi tantùm more, ſic appellatâ, quæ habebam, effunduntur: Itaque iis, quæ ad *Veras Symptomaticas* Aditum præcludere viderentur, de viâ dimotis expeditiſque *veras* jam attento.

CAPUT III.

De Arthritide ex Chloroſi, Albâ; et, ex Menſium Suppreſſione.

ART. I. EX *Symptomaticis* ità κυρίως appellatis, illæ primùm expromendæ veniunt, quæ Ortu, quod dicitur, *Æquivoco* generantur: quarum è numero Principatum poſtulat *Arthritis* à *Chloroſi* nata. Quòd autem uſpiam ità naſcatur; quòd Adoleſcentulæ, Virgineo dudum Morbo Languentes, necdum illo prorſus liberatæ reſtitutæq; doleant *Arthritide*, à nonnullis idem habeatur, ac ſi *Lucam Bovem* (ut in Proverbio eſt) *Locuſta* pariat; id eſt, Αδυνάτων ἕν. Sic à morbo, hiſce Puellulis parum congruenti, immunes eas reddere, incolumes præſtare, videatur, tum Ætas prærnatura, tum Affectio diſſimilis. Ità verò ſentientibus, utnè Calculum adiiciam, indubitatæ Fidei cogit Experientia; nec iſtam Ætatem, nec hanc Affectionem, illas ab *Arthritide* penitus tueri comprobans.

II. Ut autem dicam, quî fieri poteſt, quòd, ex morbo ſic diſpari, Morbus ſic diſpar oriatur, advertendum eſt; quòd *Arthritis* eas tantum modò Pallidas (quantum mihi Obſervare licuit) aggreditur, quæ Miaſmate Hæreditario ſupra modum vitiatæ & imbutæ, ad iſtud Mali Naturæ Inclinatione pervicaci, Momento maximo, pronæ ſunt, & diriguntur.

De cujusrei veritate, ſatis, ut opinor ex eo liquet, tum quòd illa, quæ ad *Arthritidem* inducendam more agunt uſitatè Procatarctico, (qualia ſunt Crapula, Satietas, Venus immoderata, Lues Venerea &c.) Virginibus hiſce imputari minimè poſſe cogitandum eſt: tum etiam, quod *Arthritica* hujus Claſſis ſtirpe ſunt cumprimis *Arthriticâ*.

III. Exinde patet, quòd *Arthritidos* ex *Chloroſi* Procreatio, non eo ſenſu capienda, quaſi Hanc quæ fecit, Illam etiam faceret, *eadem Numero, vel Specie*, Materia; ſed novâ ratione, agens, nova perpetrans φαινόμενα; (quod tamen in pleriſque *Symptomaticis* uſu venire palam eſt.) Noſtra quidem alia res eſt. *Chloroſi*, ſive Sanguinis Μόλυνσει, abituræ ſupervenit, & ſimul cum vultu Colorato, cum Robore, cum Menſibus, nè multa, cum Sanguinis Μετεωρισμῷ, horum Societati ſe immiſcens, ex accidenti proſilit *Arthritis*; peculiarem habens Materiam, Cauſam Propriam continentem, à *Chloroſeos* illâ, multùm abludentem.

IV. *Symptomatica* hæc *Arthritis* interdum *Vaga* eſt: Artus hinc inde ſubſultando peragrans; dolore pungenti, & rodente gravans; aliquando *Rheumatiſmi* Nomine deliteſcit: Aliàs, Articulis inhæret, & *Affixa* eſt.

Vagæ Diagnoſis incerta, & tenebricoſa; uti *Arthritidis Vagæ primigeniæ.* Lucem tamen afferat, De Parentum Morbis, Numnam Illi Pedibus Doluêre: Et, An *Ægra Rheumatiſmi* Cauſis evidentibus, præſertim Frigori, paulò antè ſubjecta fuit, Quæſtio. *Fixa* verò, Teneritudine Juncturarum, Dolore, Rubore, primùm Molli, deinde ſucceſſu temporis Lapideſcenti, & Tofaceo, ſe oſtendit.

V. Hæc cum Morbi Ratio ſit, in eo ponenda Indicatio, ſingularis, & præcipua videtur; ut, à peccante Materiâ, jam nunc *Arthritidem* moliente, per Muliebria, primo quoque tempore, ſanguis expurgetur; & ſic *Chloroſi*, ſic *Arthritidi*, ſimul ſemelque occurratur. Omnium maximè conducet, (dummodò Res annuerit Familiaris, & iniri Nuptias permiſerit,) ἐν γαστρὶ ἔχειν. Quum, Partu Naturali, (quo, in Uterum, tanquam in ſentinam, univerſi Corporis Inquinamenta ſecluduntur ad inanienda, & vacuanda, Fæminarum Corpora, nihil efficacius valentiuſvè. Certe Hippiatris illud notiſſimum, & multiplici comprobatum uſu: nec, cur Hominibus denegetur hoc Conſilii, video. Proculdubiò Laborantes iſti Medicinæ generi minimè refragabuntur; quin Medico, Naturæ tam Miniſtro, facilè obtemperabunt. Medicinæ Vires, & mirificos effectus, confirmabunt, Suarum gratiâ, Matronæ.

VI. Sin nulla fuerit Nuptiarum opportunitas, ad Menſes (qui hâc in parte, ſecundas vendicant) omni auxilio, omni ope, & induſtriâ promovendos adnitendum eſt; eâ Spe, & Fiduciâ fretis, *Arthritidos* materiam, & Cauſam Continentem, per Eos facilè commodèque poſſe proturbari. Atque hunc in finem *Martiata*, ſed, (ut Illorum vires, & poteſtates, ad uterum rectà collineentur,) aptiſſimè cum *Emmenagogis* copulata, vel artificiosè interpoſita, Fructum ingentem, Meſſem ampliſſimam, pollicentur.

Si Menſes omninò nulli ſunt, ex iis concreta, & Compoſita, ad tempus diutinum & continens, cum exercitatione & purgatione debitis, adhibeantur. Si fluunt, ſed diminutè, Illi; Interlunii tempore, bis die, *Martem* uſurpari proderit; ſed illo, quàmprimùm Menſes inſtiterint, neglecto, ea dari, quæ Hos ciendo Naturæ Rem,) quâ nihil efficacius, conducibiliuſvè (ſuo ipſius more, promovebunt. *Marti* nullum aptius Vehiculum, quàm *Aquæ Martiatæ*, per Urinam exeuntes; nec, uno tantùm nomine, *Pallidis* his *Arthriticis* conveniunt: Coctionem integrant; Sanguinem exaltant; æſtuque exundanti, virus *Arthriticum* abluunt abripiuntque; tum *Arthritidi*, tum *Chloroſi*, ſimul adverſantes.

Horum autem uſui, & præmitti Catharſin expediet, & ſeptimo quoque die circiter interponi; nè ab Aquâ in Corpore alicubi reſtante; aut ab Alvi tarditate; aut, à ſanguine roborato, nimis evecto, exaltatoque (quod ſæpiſſimè ſolet accidere) ſit periculum. Cujus quidem modi Catharſeos Intercalationem, ab Antiquis ſummo conſilio præceptam, & diligenter inſtitutam, non ſine Ægrorum incommodo, & diſcrimine, dudum ab aliquibus omitti video.

Quæ verò reliqua generalem Morbi hujus Curationem reſpiciunt, & Materiam νοσηρὴν, per Renes expellentia, ſive Ortum ejus & Incrementum inhibentia, complectuntur, ex *Arthritidis*

Primi-

Primigeniæ Prophylaxi non inutiliter ducantur. Atque hæc de *Arthritide*, quam, quòd *Albarum* eſſe reperiatur, appellamus *Albam.*

VII. Alia eſt *Arthritis Symptomatica*, priori propter Affinitatem adjungenda, quæ Adultas, (ut jam dicta Juniores,) quæ ſteriles affligit, & Catameniis, aut omninò nullis, aut aliquantò parcioribus, donatas. Hâc Affectæ craſſiori plerumque Habitu ſunt, Viragines, ſedentariæ, voce gravi, neque ſemper imberbes. Morbus, *Arthritidi Frigidæ* appropinquans, negligenter, & languidè Παρέξωσι; Juncturas denique Recrementis explet; motu privat.

Occluſâ nempe, quam caram, quam utilem, quam amicam habuit Natura, per Catamenia ſanguinem expurgandi, viâ, Materiæ vis in eo conſtructa & coacervata eſt; quæ, graves & periculoſos inferendo morbos, Oeconomiæ crebrò miſcet, turbat, evertit omnia. Sin Materiam Natura vincit, Portâ hâc vel illâ, eam expellit, nec rarò in Articulos trudit, Dædala Rerum Conſervatrix.

VIII. Iſta verò, non niſi Corporibus *Arthritidi* perferendæ (malitiâ vel acquiſitâ, vel Hæreditariâ,) præparatis, obtingunt; & illâ potiſſimum ætate, quæ provectior, & ingraveſcens, per Methodos ſuccedaneas Naturæ Defectus ambit quodammodò reſarcire.

Et quoties à laudabili deſideratiſſimoque καθάρματι deſciſcens, natura *Arthritidem* molita eſt, rarò utique Greſſus retrò agit, rarò Catamenia renovat; quin *Arthritidi* impoſterum inſiſtens, Illius Beneficio vitam quàm poteſt longiſſimè, quàmque beatiſſimè, producit.

IX. Cùm Mali hujus, Partu allevandi ſpes omnis fruſtrata, & à Catameniis obſcura eſt, & tenuis; eam medendi Legem optimè poſſe fructuoſiſſimèque ſervari judico; quæ, per *Cathartica*, materiam peccantem, in ſanguine congeſtam, & res novas affectantem, expellit. Ut autem illa Ægrarum Conditioni quadantenus accommodentur; primùm eligantur ea, quæ, Sanguinem fundendo, & à ſeſe illius partes ſeparando, Menſium movendorum expectatione Medicum accendant; (hoc autem modicâ Doſi, potiùs quàm magnâ, fieri certiſſimum eſt.) Tum, ad eundem finem, *Emmenagogis* implicentur, & fiant *Purgationes*, quæ dicuntur *Hyſtericæ*. Poſtremò, omni tantummodò menſe alterno, (nec quidem ampliùs; nè, Purgatione nimis liberâ & frequenti, materiâ aliò ablegatâ, Menſium ſpes interrumpatur) eâque Lunæ quadrante, quâ præcipuè ſanguis ζυμοῦται, & ſe attollere cœpit, vere & autumno, iterum ſæpiuſque repetantur: nec, quæ earum vires infringendo retundant, aut motum ſanguinis inteſtinum ſufflaminent, admittantur, horâ ſomni, poſt purgationem, Paregorica. e.g.

℞ *Calom: quinquies ſub: gr:* xv *ſpecier: Conf: de Hyac: Conf: Roſ: rubr: aā* ℈*i ſyr: de ſymph: qs f Bolus, ſerâ nocte deglutiendus.*

℞ *Pil: de ſuccino* ℈*i*, *Aloes Roſat:* ℈*ſs*, *Aſæfætid: Pul: Caſtor: ſcammon: aā gr.* v, *Balſ: Per: qs f Pil:*

Si iſto ritu Purgatio, in hujuſmodi *Arthriticis* celebretur, de Catameniis poſtliminiò reſtituendis ſpes affulgebit aliqua, (modò ætas, & Naturæ ordo conſentiat) aut, ſi votis & expectationi non reſpondeant iſta, Capiti tamen, & Partibus internis, per Catharſin certiſſimè cavebitur, nè à Plenitudine lædan-

tur; quod quidem minimè ſpernendum, atque adeò ſtudioſè laborandum.

X. Si Menſium ſpes feſellit omnis, neque reſtat ulla illius Anchoræ Fiducia, majori quantitate Catharticum (*Aloeticum* autem eſto, vel *Decoctum amarum purgans*) illoque menſis tempore, quod ſolebat eſſe eruptionis, εὐκαίρως adhibendum: Tum, Ano materiam quod emittat, itaque Menſium vices ſuppleat; tum etiam *Arthritidis* (quæ Hominibus hiſce Auro contrà, & cum vitâ æquè, pretioſa,) ſpei quod indulgeat. Quæ quidem Regula, tam Illis commoda, tantique (ſi appoſitè obſervetur,) eſt momenti; ut nihil ſuprà.

Hiſce porrò ex uſu erit Fonticulum aperire; aut, nè vetus exſiccetur, inſpicere: Et, ſiquod per Fluorem Album, vel aliud quodvis, παρὰ λόγον, erat excrementum; ut permaneat, perduretque vel etiam in Ægrarum commodum augeatur, eniti.

XI. Corollarii vice, memoriâ tenendum, in iſto Pari *Symptomaticarum* impugnando (Dii Deæque!) quantum interſit. Altera Purgationem non niſi levem, & raram eligit; altera, tum fortiorem, tum frequentiorem. Altera eam, non niſi Alterantibus, (id eſt, Principali Auxilio) viam præparantem; altera, tanquam Ipſum Principale. Altera Chalybem deſiderat, & in eo ferè ſpem ponit omnem; altera eundem metuit, fugit, ut fatalem abhorret. Brevi dicam, Altera Sanguinem augeri καὶ μετεωρίζεσθαι; Altera minui, & deduci, poſtulat. Adeò nempe contraria *Symptomaticis* hiſce Therapia; imò, ut fieri poteſt, in eodem Corpore.

Hiſtoria Arthritidis Vagæ, Fixæ, ex Chloroſi, fugatæ.

VEteris *Arthritici* Filia, duodeviginti annorum, ventriculi Dolore quaſi Colico, cum Faſtidio, Nauſeâ, Vultu Pallido, Reſpiratione moleſtâ, Menſium Defectu, aliiſque ſymptomatis *Chloroſin* oſtendentibus, afflicta eſt. Poſt annum, materia quædam Artuum Commiſſuras, earum autem Intervalla magis, occupavit; diu, miſerèq; cruciavit. Teneritudinem, Torporem inibi, Doloremq; peperit, acerbum; aliud exalio. Ceſſavit intereà ventriculi Dolor: Perduravit Ανορεξία, Δυσπεψία.

Dum ita ſe res habet, primò Emeticum, tum Catharticum, meo Conſilio, datum eſt; & deinceps iterarum. Ob atroces, & ferè continuos, Artuum Dolores, ſanguis detrahitur. Poſt quas Evacuationes, ad Appetitum acuendum, ad Sanguinem evehendum, & Menſes ciendos, (quem mihi ſcopum hâc in re palmarium propoſui,) *Martis Nutriti*, ʒſs, cum vehiculo convenienti, bis die, Deglutiit: Et omni mane Aquarum Ferratarum, *Totoneſii* in Suburbiis, ℔ij exhauſit; cum Sp: vol: Oleos: (ad Διαπνοὴν, & Calorem augendum,) guttis circiter triginta. Hâc Methodo menſes perplurimos, interpoſito ſubinde lenienti, obſervatâ; Dolor iſte Rheumaticus, (ſic habebatur,) & Teneritudo primùm mitigantur; demum in totum ferè devincuntur. Viger Appetitus & Digeſtio. Aliqua ſunt Catamenia. Facies Colorata fit & vivida. Scintillant Oculi. Salus ex omni parte perfectior & integrior; niſi quód Tumoribus albis,

albis, mollibus, teneris, & (ab iis) Δυσκινησία Juncturæ Artuum infeſtentur. Quæ quidem Accidentia tempeſtate pluviâ plus ſolito ſæviêre.

A *Rheumatiſmi* (ſic perperam dicti) exitu, Triennio vix elapſo, Tumores indureſcunt, & Nodi fiunt Tofacei, tum numero plures, tum magnitudine conſpicuâ; ſed, & diversâ, & longè diſſimili: Alii namque Granum Triticeum; alii Piſum; alii Nucem æquantes Avellanam, Digitorum Articulos, eorumq; Regiones tumefaciunt; in Articulis, permanentes; ſed in eorum Interſtitiis, evanidi, inconſtantes. Erat Dextri ſummitatis Cubiti cæteris major; Nuci Juglandi par; initio mollis; ſenſim exinde Lapideſcens. Juxta Cubitnm ſiniſtrum, Tumor albus eo tempore Digito cedens, in Tofum abiturus. Adhæc Pruriunt Artus, & quidem moleſtiſſimè; & emittunt Puſtulas. Per biennium iſta *Podagræ* tulit Symptomata, ſed lenis, ſed benignæ; neque toto hoc tempore, vel ſemel unquam, in Paroxyſmum evectæ. Ab ejus ortu, Ventriculo, & iis quæ ſunt intus, benè; ob Illam Artus aggredientem, proculdubiò melius. Menſes, per univerſum hoc biennium, mediocres.

Anno incipiente 1700, præter iſta, quæ memoravi, *Arthritidos* Symptomata, de ventriculi (præſertim à Paſtu) Dolore, Inflatione, aliiſq; Δυσπεψίας indiciis, porrò quiritatur. Ut Therapiam, tum ad iſta præſentem, tum prophylacticam, inſtituerem; Auctor eram (ἄνω καὶ κάτω ſæpius præmiſsâ Catharſi, & Primis viis uti par erat exoneratis,) ut, per quatuor menſes, omni mane, ſextam inter & octavam, Aquarum Ferrat: ℔ij [quarum ℔ſſ Foliis *Teæ* alteranda] ebibat. Decimâ ſequenti, Hauſtum Inſuſi,

℞ *Summit: Trifol: paluſtris: Pug:* ii *Aq: Pluviæ bullientis* ℔ſſ *Infunde ad Amaritiem ſufficientem: Colaturæ Coch;* v, *adde ſp: Junip:* ʒi *Tinct: Aurant: gtt* X *f Hauſtus.*

Quartâ pomerid: Bolum, è Conſ. Trifol: paluſtr. Flaved: Aurant: aã ℈i *Millep: pp.* ℈ſſ. *Chal: Nutriti gr.* v, *Syr: Garyoph: qs; cum leni Catharico ſubinde repetendo.*

Interdictâ, per totum hunc Decurſum, Cereviſiâ, Potui dabatur Ordinario Decoctum. ℞ *Rad: Chinæ, Sarſæ aã* ℥iſſ, *coq: in Aq: font: Ferratæ* ℔iiij *ad* ij, *Colaturæ adde ſpiritûs Juniperi, cum ſacchari Cryſtallini, qs; f Decoctum.*

Veſcebatur εὐπέπτοις, εὐχύμοις, *& Sanguinem temperantibus, ſummitatibus ſcil: Beccabungæ, Naſturtii Aquatici, & Hortenſis, Urticæ; Rapo, Battatâ, Piſo, Paſtinacâ, unà cum Agninâ, Pullinâ, Vitulinâ, & iſtiuſmodi aliis.*

Harum rerum Obſervantiâ diligenti, ſedulâque Corpus Ægræ νεωτερίζεσθαι. Nodorum partim minuuntur, partim evaneſcunt. Pruritus ceſſat: Tolluntur Puſtulę: Augetur Appetitus; Coctio perficitur: Sanguis, expulſo per Renes Uterumque inimico, Fermentationem, & Πνευμάτωσιν acquirit Naturalem; quam monſtravit εὐχροία, εὐσαρκία. Quod auſpicatiſſimum judicavi, rectè poſtea Fluxêre Catamenia; & quò rectius, eò certiùs fugatur, cum ſatellitio ſuo, *Arthritis.* Ut, neque Puſtulæ; neque *Pruritus*; neque Tumor; neque Dolor; jam, per annos perplures, ex eo tempore, reverterentur. Quod quidem indubitandum, optimæque fidei, Argumentum; *Per Emmenagoga &c. poſſe hujuſmodi Arthritidem, etiamſi Nodoſam, & Hæreditariam, auferri depellique.*

CAP.

C A P. IV.

De Arthritide Hydropi Superveniente.

ART. I. AD alteram illam è *Symptomaticis minùs propriis*, ex recenſione principio dictâ, properamus; nempe, ad *Hydropis* ἐπιγέννημα: eòque libentiùs, quia crebro hoc occurrit, &, uti ſpero, in hujuſce populi commodum & tutelam explicetur.

Quod *Arthritidi* ſuccreſcat *Hydrops*, & facilè perceptu, & ordini, quem in hominibus è medio tollendis, ſervare ſolet natura, maxime conſentaneum eſt: At, è contrario, quod *Hydropi Arthritis*, etiamſi aliquando accidit; tamen, naturæ methodo quaſi inversâ factum, inter ejus Δυσγόνῆ non iniquè cenſeatur.

II. Ut de re tam utili, tam jucundâ, tam explicatu dignâ, pro ejus dignitate, quantum potero, dicam luculenter; advertere oportebit, Quòd ab Hepate, aut Viſcerum aliquo nobiliori, ſive Schirro, ſive aliâ quâvis indomitâ Labe, vitiato, quicunque fit *Hydropicus*, raró is Ποδαγρᾷ: &, quò Nobiliori, eò rariùs. Hoc enim in caſu, ſic in pejus ire ſolent omnia; ſic Corruere; ut, ſi qua olim Emicuit *Arthritis*, à morbo graviori, & magis imperioſo, (totas Ægri vires, totum hominem exercente & fatigante,) ei plerumque officiatur, tanquam majoris morbi auctoritate victæ, & Paroxyſmum raró unquam rectè facere contingat: Verùm, in corpore taliter affecto corruptoque rariſſimè omnium exoritur, & naſcitur *Arthritis*.

Sin ea fuerit *Hydropis* ratio, quòd, ſalvis viſceribus, aut parum læſis, ab unâ partium ſanguinis ἀμετρίᾳ, & malo ejus habitu, (ad viſcera contaminanda, quamtumvis apto, & proclivi) ducat originem; ex eo, præſertim medicato, exoriri poſſe *Arthritidem*, iterum & ſæpius obſervavi.

III. In eo ſanando, ſive *Anaſarca*, ſive *Aſcites* ſit, cùm Aquæ quod abundat jam priùs emiſſum eſt, amaris & Chalybeatis, tum ad corrigendum ſanguinem eumque roborandum, tum Mehercule imprimis ad eximendam Ἀνορεξίαν *Hydropi* familiarem, ex uſu medico, inſiſtimus. Quæ quidem medicamenta in exaltando ſanguine tanti ſunt momenti, tantarum virium; ut, ſi Æger nec ætate neque morbis fuerit debilitatus, idemque ſeminium habeat in ſanguine *Arthriticum*, exulante eo & in Articulamenta miſſo, ex *Hydrope* in *Arthritidem* perſæpe rectà progrediatur.

Imò quidem ita fieri poteſt, & aliquoties eveniſſe novi, ut, ubi conſiſtant Vires, & *Arthriticum* Miaſma in Sanguine copioſum, efficax, & jam ad ἀκμὴν evectum, inſit, abſolutis quæ ad *Hydropa* exſiccandum opus erant, Evacuationibus, & ſalvis Naturæ viribus, ſine dictorum, vel iſtiuſmodi, Alterantium uſurpatione, *Podagrâ* quidam afficiantur.

IV. Utcunque fuerit, Natura (ſive per ſe, ſive Medicamentis adjuta,) novos init operandi modos; novam Ambitionem. Spiritus, qui in Oeconomiâ Animali tuendâ ſuſtinendâque indeſinenter

cer occupati, omnem abſolvunt operam, totum opus perficiunt, malâ vitæ ratione dudum oppreſſi, & *Sero* ferè ſubmerſi, *Chalybis*, cæteraque *Alterantium* vi ſuo tempore (hoc eſt, remotis impedimentis) exhibitâ, tandem incitati, emergunt denique Αἱμάτωσιν promovent genuinam; Appetitum, & Coctionem emendant; Materiam è Sanguine pellunt alienam; itàque Eum inſtaurant, depurgant, & longè reddunt Vegetiorem.

V. Dum in his verſantur, ſi ſeminium intus latuerit *Arthriticum*, (diu verò, & ſilentio, latuiſſe, ſæpenumerò comperimus, nec in paroxyſmum evehi,) ad illud amoliendum, expellendumque iiſdem Hi urgentur Medicamentis. Hinc in ſanguine primùm Diſcordia: tum, eâ paulatim gliſcente, (ut in Veneno, ſi quod demiſſum fuerit, eliminando,) Orgaſmus, ſupra Naturæ Modum, (qui lenis uſque & placidus, eſſe ſolet) ſupra Tenorem ordinarium, vehemens, & cum Impetu. Ad exturbandum inimicum, ſummis undique viribus & copiis, omni induſtriâ, contenditur. Hic Labor, hoc Opus. Poſt aliquot dierum Luctam (eſt ubi citius) Iſte fugatus, & loco cedens, quà data Porta viam capeſſit; Articulum aliquem externum petit; Dolorem, aliaque profert, *Arthritici* quæ ſunt Paroxyſmi ſigna Παθογνωμονικά.

VI. Bono quidem Omine, in conſpectum venit hujuſmodi *Arthritis*. Eſt, quòd Ovans Exclames, *Arthritice!*

Χαίροις, Μακάρων πολυπραστέτη.

Morbum enim vix auſim appellare. Deſcendens Cœlo, Te Salutat, *Diva Arthritis*: (Feret hæc *Latinitas*:) Tum Annos elargitur, tum valitudinem; ſi non integram, & omnibus numeris beatam, certè deſiderabilem; & Medentium, & Dolentium Encomiis celebratam: Divinam Hoſpitem, fac, gratè accipias; fac, Colas.

Ità Natura, priori Sanguinis δυσκρασίᾳ fermè obruta, *Hydropis* edit Symptomata; at Brachia ſecundò agitans, & ſeſe colligens, aliam rerum Faciem, aliam inducit Symptomatum Catervam, atque adeò *Arthritidem*.

VII. Ex prædictis ſequitur, quàm nulla hic loci neceſſaria, quæ adverſus hanc *Arthritidem* (ſpecioſè, ſcilicet!) cudatur, Therapia. Quorſum enim ad tollendum Morbum Medicina, cùm Ipſe Morbus Sanat; Utriuſque Pharmaciæ Armamentario præferendus; *Chymicorum*, & *Galenicorum*, Copiis; Univerſæ Gentis Medicæ Conſilio major; Viribus potentior.

Si rectè rem putemus, in eo potiùs ſudandum eſt, ut *Arthritis* iſta non tam obtundi poſſit, quàm ordinari & augeri; utque Æger, Morbo Primario feliciter & proſperè commutato, Nutriat *Arthritidem*, foveat, tueatur, ſervet.

VIII. In hunc finem è *Regno Vegetabili ſeligantur Amara, & Antiſcorbutica acriora, Radices ſcil: Gentianæ, Zedoariæ, Serpentariæ Virg: Contrayervæ, Ari, Armoraciæ &c. Summitates Agrimoniæ, Centaurii min: Trifolii fibrini, Cardui ben: Apſynthii utriuſque Salviæ tenuifol: Verbenæ, Chamædryos, Scordii, Marrhubii albi, Matricariæ, Cochleariæ &c. Flores Salviæ, Chamæmeli, &c. Semina Cochleariæ, Cardui, Sinapios &c.* E *Regno Minerali, (quod inſtar omnium*

erit) *Ferri Præparata*; *præcipuè Mars cum Sulfure præp*: *Martis Alcohol*, *ſive Pulvis ſubtiliſſimus*; *ejuſque Tinctura*. Quæ quidem *Singularia*, cum eorum ſimilibus, ſunt in hiſce Auxiliis; et Formâ convenienti Compoſita, & quantitate & Methodo rectis exhibita, ſummo erunt Præſidio, Tutelæ optimæ. En! brevem Curationis Scenographiam.

IX. *Sumat Æger*, (*Hydrope*, *Medicinâ propriâ*, *& peculiari*, *priùs ſublato*,) *omni mane*, *Canarini Simplicis*, *vel Rhenano*, *ſi uſus fuerit*, *diluti*, *Rad*: *Gentianæ*, *ſummit*: *Agrimoniæ*, *Centaurii min*: *Cort*: *ext*: *Aurant*: *alterati*, *coch*: vi, *cum Tinct*: *Martis gtt*.xx, *&* (*ſi videbitur*) *ſp*: *vol*: *oleoſ*: *gtt*. xx. *Quartâ pom*: *Bolum*, *è Pul*: *Rad*: *Ari C*: *Conſ*: *Fol*: *Abſ*: *R*: (*vel Flor*: *Salviæ*) *aã* ℈i *Alcohol Martis* ℈ſs, *cum Syr*: *Garyoph*: *qs*: *Horâ Decumbendi*, *Pul*: *ſerp*. *V*: *& Zedoariæ*, (*vel Contrayervæ*) *aã* ℈ſs, *cum Syr*: *Abſ*: *Simp*: *qs ut f*: *Pilulæ*. *Bolo*, *& Pilulis*, *ſuperbibat Julapii Coch*: *quatuor*, *vel quinque*.

℞ *Aq*: *Cardui*, *Gent*: *Comp*: *Cin*: *hordeat*: *aã* ℥v *Abſ*: *Comp*: ℥i *Marg*: *pp*. ℈ſs, *ſacch*: *qs f*: *Julapium*.

Quibus inſiſtat, *menſes binos*, *vel etiam ternos*; *cum Purgatione*, *Septimo*, *vel Decimo*, *quoque Die*, *intercalandâ*: *Eaque prout opus fuerit*, *exinde repetat*.

Ad Nauſeas, & Ægritudines ſubitas, quibus Ventriculi Vitiis, iſtiuſmodi Homines, præcipuè Poculis ſi indulgent, non minùs quàm à Conceptione Mulieres, affliguntur; quoties pernecesſum erit, *Canarini Zedoariâ medicati Momentum*: *quod nempe Viribus ſuis reficiat Ventriculum*, *& focillet*; *quantitate verò nimiâ non exurat*.

Cereviſia Rad: *Armoraciæ*; *Summit*: *Trifolii fibrini*, *Marrhubii albi*, *vel Salviæ tenuifol*: *ſiccat*: *Seminibus Cochleariæ*, *vel Sinapios*, *Infuſis*, *alterata*, *in Potum ordinarium miniſtretur*.

X. Quinetiam, licet Abdominis Lacus, Tibiarum Tumor exſtiterit omninò nullus; ad *Hydropa*, quaſi Furcâ, propellendum, Artis erit, in Corporibus ei recipiendo pronis, Vere & Autumno præcipuè, bis tervè, Alvo, debitis ex intervallis, Aquam detrahere; itaque nè recrudeſcat *Hydrops*, efficere.

Porrò, ad eundem Scopum oculum manumque dirigens, in eligendis, tum ad Arthritida invocandam, tum ad Intercalarium, Hydropa propulſandum, Medicamentis; quum, *Arthritidem* inferri, Spes & Conſilium eſt; è re futurum arbitror, Draſticum & Stimulans (quo in Paroxyſmum Sanguis citetur) Leniori cuivis & mitiori, utut iterato, longè præponere. Quo circa *Tincturæ Sacræ* ℥ij, *ad* iij; *aut Pil*: *è Duobus* ℈i, *ad* ℈iſſ; *aut Aloes roſat*: ℈iſſ, *Reſ*: *jal*: *gr*: v, *ad hoc Negotii præferre ſoleo*.

Sed & de Liquidis Ægrum, quàm maximè ſollicitum eſſe conducet; abdicatâque ſi quam anteà complexus eſt, inutili Libertate; neque plus, nec aliud bibat, quàm Coctioni, & Nutritioni, quod ſufficiat. Quantitatem Potûs diminutam compenſet Generoſitate.

XI. Adhæc, in Ruinis ſarciendis quoniam occupati ſumus, nec ad propoſitum faciens vel minutulum quodvis, ex Prudentiâ Medicâ, præteriri decet; E Lecto mane, pro anni tempeſtate, quàm primo exurgat Æger; ut Motûs, ut Aprici Fructus, & Utilitates, decerpat; & in

& in Prandium magis eſuriat. Veſperi, maturè cubet; ut *S*piritibus ſomno alendis reparandiſque ſit Tempus opportunum.

Quinimò, dicta Medicamenta quò proſint magis, tum etiam alias ob Cauſas, apprimè confert, ut Æger, bis die, ſub Jove, Corpus exerceat, ad Calorem uſque vel certè, quàm enixè vires ferent. Unde Motus Sanguinis tum Inteſtinus, tum Periodicus, intendatur; Humores effæti, & emeriti, amandentur; Spiritus Animales recreentur; Appetitus, ad Vigorem priſtinum, & Latratum naturalem, reducatur; & Oeconomiæ Ratio uſquequaque renovetur.

Quæ quidem Res, à nobis eò lubentiùs in Præceptis ponitur; quòd, ab *Hydrope*, ſeu potiùs ipſâ Morte, beneficio *Podagræ*, quos Ego Novi redemptos; Horum Pars major, laborioſis illud exercitationibus aliquatenus acceptum retulêre.

XII. Ab *Hydrope*, *Arthriticorum* quotquot dictam Methodum meo hortatu ire, rectèque percurrere commemini, Nemo unquàm miſerè; nemo, (quantum intelligere poſſum,) calamitoſè Doluit. Deinde, quàmvis Alius Liquidis, neque paucis, neque probatis indulgeret: Alius ad *Hydropa* maximè proclivis cerneretur; Nemo tamen Horum, eo, jam per annos complures urgetur Recidivo: Non pauci integrè ſatis, & alacriter egêre: Aliqui verò ſic, *Arthritida* ſi demas, ut raro unquam meliùs. Quod quidem, Notatu digniſſimum, *Arthritidi* potiſſimâ ex parte deberi, agnoſcendum eſt.

Has ob Cauſas, nullis certè Elogiis Hanc *Arthritidem*, ejuſque in Acceſſu, opportunitatem, in Paroxyſmis, Clementiam; in *Hydropicis* ſublevandis, Perpetuitatem; in defendendis, Conſtantiam, optima promererentem Encomia, dignè me, & uti par eſt, proſequi poſſe exiſtimavero: Multiplici uſu, variiſque doctus Experimentis, Eam *Hydropicis*, præſertim Senioribus, eſſe ſummam, & ſecuriſſimam Spem, Columen, & Tutelam.

Quanta verò adverſus *Hydropem*, *Arthritidis* eſt Potentia; tantæ profectò Medicinæ, quæ *Arthritidem* primò Novam introducit; quæ poſteà Tardam acceſſit; quæ denique ſegnem & languentem excitat (pace Veſtrâ liceat dixiſſe) Vires & Utilitates.

Si *Arthritidos* hujus Symptomata, perpeſſu graviora, Medicinam poſtulaverint, *Primigenia* Doctrinâ depromi poteſt.

Hiſt. I. *De Arthritide, Hydropi probè curato, feliciter accedente.*

NObilis quidam apud *Damnonios*, à Nativitate Obeſus, nondum Annos aſſecutus viginti quinq; primùm Quieti plùs ſolito indulſit (quod à Corpulentiâ fuiſſe credebatur:) Deinde ſenſim, levi quâvis de Cauſâ, Frigus contraxit; Tuſſi creberrimè gravatus eſt; Catarrhis ſubinde pæne obruitur. Sub idem tempus Somnolentiâ, triſti & periculoſâ, paulatim obrepente, tenebatur; ut Menſæ accumbens, vel Cibi capiendi, vel Ludi, gratiâ; aut rebus quoquomodò arduis implicatus,

brevi temporis Spatio, nec abſq; Caſûs Periculo, Nutaret. Hiſce circiter diebus, Pedes latè accepti, & deinde venter, retento intus ſero, gradatim extumebat. Pedes impreſſionem Digiti facillimé accepêre: Venter (quod Ipſe non ſine quâdam admiratione ſum expertus) Pugnum feré dimidiatum. Hypogaſtrium occupavit externum Aliena quædam Materia, Partes Cuticulares Tumore duro & inæquali, variato, plus minùs purpureo, & poſtea Nigricante ſic obducens, ut Gangrænam præ ſe ferre judicaretur: Porrò Sitis, & Reſpirandi Difficultas (ob ventris ὄγκον, & Diaphragma in Thoracem elatum,) impenſiſſimé urgebat. Urina interim exigua, ſubrubra, turbida; Vultus Ægri demiſſus, pallidus; Vox humilis, tremula, languens. Ægrè tulerunt Familiares, virum, Ortu præclarum, Gentilitii Nominis Principem; Patriæ Decus, & Ornamentum, ipſo Ætatis Flore, Morte tam inexpugnabili, tam immaturâ, ſurripi: Quod tamen in Fatis eſſe putabatur, & percrebuit.

Quum Pectore laboravit, & difficili Spiritu, *Tinct. Sulf. gtt. xii, ex Syr. Balſ. Coch.* i, *deglutiit, ſimul Julapii cum Perlati Hauſtu.* Quo præſentiſſimo Remedio, Spirandi ſpatium & Anacatharſis multùm & equaliter augebantur. Contra Vitium Abdominis, atrox certé, & terribile, *Decocto ſequenti* Lanea, per Expertiſſimum Dominum *Jac. Jenkinſon*, Chirurgum hujus Civitatis Ordinarium, immerguntur; &, liquore expreſſo, calidiſſimè creberrimèq; imponuntur.

℞ *Summit. Abſ. Rom. Menthæ, Cardui ben. Abrotani aā M ii Bacc. Lauri vulg. ſem. Fænic. dul. Carui aā* ℥i, *Coque in Cereviſiæ fort.* ℔ vi *ad* iii; *adde poſteà ſp. vini vulg.* ℔i. Fotu iſto tempeſtivè adhibito, venter reſtituitur.

Ad *Hydropa* tum me, aliquantò pòſt, accingo. Huic ut occurratur, quàm primùm tutò fieri potuit, *Pil. Rudii* ʒſs. *Reſ. jal. gr.* V *cum Balſ. Per. qs mane deglutiit*; et ex voto quoniam pilulæ operabantur, ad vices octo vel decem, à bidui vel tridui Intervallo illas repetiit; eó nempe uſq; dum Seri, quod erat nimium, omne deturbatum eſt: Eundem etiam in finem *Tinct. Diureticæ gtt.* xxxx cum *Vini albi* Hauſtu, bis die, Purgatione liber, aſſumpſit.

℞ *Millep. ſiccat. & pul.* ʒij, *Coccinellæ Pul. & N. M. aā* ʒi *ſp. Iuniperi, & Vol. Oleoſi aā* ℥i *Miſce, & Vitro arctiſſimè clauſo, Igne Arenæ, per noctem, Digere; Mane per Emporeticam filtra Tincturam Diureticam.*

Cereviſiam dedimus bibere Medicatam;

℞ *Summit. Cochlear. M ij Raſ. Radiculæ, ſem. Sinapios aā* ʒij *Coccin. N. M. aā* ℈i *miſce & Infunde in Allæ mediocris* ℔ij, *pro Potu ordinario, uſûs tempore colandæ, & cum ſimplici Allâ temperandæ.*

Abſolutâ hoc modo *Hydropis* Curatione, ad ejus Prophylaxin animum applicui, ea præcipiendo quæ ſequuntur.

℞ *Conſ. Flor. Salviæ, Flaved. Aurant. aā* ʒ vi, *Pul. Rad. Ari Comp.* ℥ſſ *Salis Martis Riveriani* ʒii, *Syr. Garyoph. qs. f. Elect. Doſis* ʒi, *bis die, cum Hauſtu Iulapii. Nonnunquam, ejus Vice, Tinct. Martis gtt.* xx, *cum eodem vehiculo. Singulis autem diebus quartis quintiſvè, ad ſex vel octo vices, nè abundet Serum, Syrupo ſequenti Catharſis iterata eſt.*

℞. *Dia*

℞ *Diagrid.* ℥vi, *Pul. Cinam.* ℥ij, *Sp. Vini* ℔ij, *Uſtulando coque ad dimidium*; *Colaturæ adde Sacchari Cryſtallini* ℔ſſ *f. Syrupus. Doſis* ℥i.

Hiſce diligenter uſurpatis, non itá diu póſt Dolore Primùm Convexi Pedis; tum vicini Calcis; poſtremò, Digiti majoris Articulum majorem mordente, afficitur. De Contuſione, & ad Limen neſcio quod Illiſione, [qui iſtiuſmodi Affectorum Mos eſt] initiò queſtus, de *Podagrâ* tandem minimè dubitavit. Partim Evacuantibus, partim Cardiacis, ad Paroxyſmum effertur Miaſma *Arthriticum*, quod ad eum uſq; diem in obſcuro poſitum, né hilùm quidem micuit. Paucos aliquot dies duravit Paroxyſmus; [ideò forſan pauciores, quòd Humorum Ano tanta vis ejiceretur ;] omni Hyeme, & Autumno, jam per quadriennium elapſum; ad unam circiter Hebdomada, conſtantiſſimè Redux. Ad tollendam *Ἀγρυπνίαν*, & Dolorem minuendum, *Frictione* utitur; manu molli, tenerrimè peractâ; quâ Solâ Quies, & Somnus, illi conciliatur.

Ab iſtâ Medicinâ, vix concipi poteſt, quantum *Ægro* eſt emolumenti: Primùm, à *Catarrho* planè liberatur; tum à *Gangrænâ* (medius fidius) imminente; tum, ab *Hydrope*, & dirâ ejus Symptomatum Cohorte; tum, à *Somnolentiâ* pertinaci graviſſimaque: Tum denique ad ea profliganda omninò omnia, inducitur *Arthritis*; felici quidem Omine, Auſpicio ſaluberrimo. Nam, à primâ ejus acceſſione, *Catarrhus*, & *Somnolentia*, prorſus evanuêre; *Hydrops* effugit.

Verè & Autumno, in majorem cautelam, ſeptimo quoque die, ad tres vel quatuor Vices, *Manna* ℥iij. *Aq: Alfordenſis* [*ſummit: Abſ: Rem: parum alteratæ*] ℔ij *ſolutas*, *hoſce per dies*, *ingerit*. Medicinæ verò præterea nihil.

Corpus hodiè præcraſſum, expeditè movet: Equo identidem exercet. Ab hoc affectu, uxorem iterum tertiòque gravidam fecit *Arthriticus*, & quidem nunc primùm, etſi jam pridem maritus. Unâ *Arthritide*, ſed nec eâ gravi, affectus, vitæ ſpem præbet tum multæ, tum incolumis: *Damnonium* vovet.

Hiſt. 2. *De Arthritide, Aſciti, ejuſque Remediis auſpicatò agnatâ.*

Vir quidam ætate conſtanti, cùm, ex malâ vitæ ratione, ventriculus læderetur, coctio depravaretur, ſiti permoleſtâ inexplebilique urinâ paucâ, & lixivâ, corripitur. Quibus ſupervenit tumor primùm Pedis infimi, & Cruris; deinde Femoris, & demum Abdominis; Seroſus, & digito cedens; *Aſcites* ſcil: exquiſitus, omnibus numeris perfectus.

Ad affectum ancipitem, &, ubi primùm me arceſſivit, inveteraſcentem, quin & jam diu rationalem medicinam eludentem, extirpandum; quum imprimis neceſſarium erat, ut humores, in lacum confluentes, vel Catharſi, vel Diureſi, amandarentur; tum ut, appetitum quæ exacuant, coctionem inſtaurent, ſanguinem corroborent, ea exhibendo, *Tumores* arcerentur; *per Vini ſcillit:* ℥i*ſs: Per Extracti Euſtach:* ʒ*ſs. Reſ: jal: gr.* v. (*Calom: gr.* xvj, *ad xx. alternis vicibus adjectis*) *cum Syr. Domeſtici qs. ut f. Pil:* utriuſque generis facta eſt *Purgatio*; & Veſpere, poſt

utriuſque Vices ſingulas Paregorici beneficio, *Quies*. Poſtea, quoniam Vires ex εὐφορίᾳ conſensêre, Pil: vice, *Bolum ex Elaterii gr. iij. Diacrid: ℈ſs. Conſ: Viol. ʒſs. Syr. Roſ. ſolut. qs. deglutiit. Diuretica* Chartulis ſeponuntur, & Alliæ Mediocris, in Potum ordinarium modicâ quantitate detrahendæ, totidem ampullis infunduntur.

℞. *Baccar: Junip: Milleped: ſiccat. & Pul: Sem: Dauci, Pul: N M. aā ʒſs ſummit: Abſ: R. ℥j. miſce.*

Catharti crebrò, & donec aqua omnis educta eſt, diebus primùm alternis, deinde tertiis, quartiſvè, repetitâ; ad alteram Indicationem, ea quæ ſequuntur, adhibeo.

℞. *Tinct. Myrrhæ [Liquore Nitri fixi priùs ſolutæ; tum ſpiritu Vini rectificato extractæ ,] ℥ ij. Pul. Gent. ʒ ij. Macera per noctem ; mane f. expreſſio Tinct. Stomachicæ. Doſis gtt. xx, cum Tinct. Martis totidem, & Vini Hauſtu, horis duabus medicinalibus Catharſi interpoſitis. Poſt Catharſin ut Digeſtivis ſedulò inſiſtamus, mane Tinct. Martis; Horâ ante prandium, Canarini & Rhenani, paribus menſuris, Gentianâ alterat: Hauſtus. Quartâ pom: Bolus Chalybeatus, cum Jul. Hauſtu.*

Quibus continenter ad menſes aliquot uſurpatis, & ex Intermiſſione quâdam ſæpius repetitis; *Eccoprotico* nonnunquam intercalato; quinimò crebris ſub Jove exercitationibus; Liquidorum item imminutâ quantitate, debitoque *Sex Nonnaturalium* uſu, Æger Appetitu, & Coctione rectâ de novo potitur. Vires redintegrantur, cum bono corporis habitu, cum εὐχροίᾳ καὶ εὐσαρκίᾳ.

Poſt *Hydropa* fugatum, en brevi *Arthritidem*; dolore, tumore, Pedum articulos occupante, conſpicuam. Ægrum illa jam primùm adoritur: Poſthæc ſæpiſſimè. Ructus ſub acceſſum acidus, fidum uſque ſymptoma, præcurrit, & de receptione monet.

Profectò minimè dubitandum, quin *Arthriticum* in hujus Ægri ſanguine ſeminium, ante paroxyſmum, ad tempus aliquod, delituiſſet; forſan etiam *Hydropi*, licet occultè, ſymbolum contuliſſet: Neque veri minùs ſimile, quòd à dictis alterantibus *Arthritis* excitetur; quòdque ex eâ rectè ſe habente, Anni poſthæc *Ægro* quàm plurimi, per eoſque ſanitas obveniat.

Hoc etiam addam, (rei tam lætæ infauſtum abſit Omen) quòd ex frigido Viri hujus temperamento, & in ſerum abituro, ſequitur; cùm demum eum vires deficient, & ingruet ſenectus (οὐ γὰρ ἔρχεται μόνον) quamvis *Hydrope* jam per annos plures ſit immunis, nè denique ſuccumbat illi, cavendum eſt. Sed, ut quàm poteſt diutiſſimè ſe defendat, *Hydragogum* ſæpius ſumat, vitam agat temperatam, coctionem, ipſam utique ſalutis ſummam, tueatur religiosè, moneo & exhortor.

Demonſtrat Hiſtoria (cum præcedenti) poſſe *Arthritidem Hydropi* ſupervenire, poſſe iſtius remediis ſuſcitari.

Hiſt. 3. *Podagra Aſciti, per Naturæ Vires, Suborta.*

Dominus *D.* vivido & alacri Vir Ingenio, ſummæ ſpirituum ὁρμῆς, neque *Venerem*, neque *Bacchum* nimio plus abhorrens, ætate mediâ, ſiti immodicâ, urinæ exiguo, crurum & abdominis tumore, ſignis *Aſciten* oſten-

oſtendentibus, afficitur. Ut affectu tam ancipiti ſe liberet quàm celerrimè, *Cathartica* & *Diuretica* præſcribuntur: Donec humor nimius pertinaci illorum uſu, exulat: Itaque fauſtè primis diebus *Ægro* ſuccurritur.

Natura onere ſublevata, ſuique iterum arbitrii facta, Aere aprico, equitatione crebrâ pernicique adjuta, rebus ſuis ſeriò incumbit, & quidem bonis avibus. Brevi enim *Arthritis*; & tum pimùm eluxit: Quæ ſemel bis ſtatis anni temporibus recurrens, ſanguine quod alienum erat expellens, eundem purum & inquinamento liberum præſtabat.

Huic ego (naturæ ut ſuccurram, & opituler) commendavi *Chalybis* & *Amarorum Compoſitiones.* Utramque *Xerano* miſtam, menſes quotannis plurimos, ſed interpolatos, & ſecundum varias anni τροπὰς idoneos, uſurpavit. Hinc avidiùs appetiit; perfectiùs coxit; rectiùs & commodiùs doluit.

Multos ille annos, gaudio & dolore variatos, ad uſque ſenium, ætatem prolongavit; optimo ſanè cum eventu *Arthriticus*; *Hydrope* per *Arthritidem*, adeò poſthæc immunis, ut tametſi liquidis tenuioribus plus æquo indulſerat, nihil hinc tumoris, nihil *Hydropici*, ſuboreretur.

Convincit Hiſtoria, (ſublatis Impedimentis,) vel ipſius Naturæ Viribus, *Arthritidem Hydropi* poſſe ſuperaddi.

Hiſt. 4. *De Hydrope, per Diureſin & Abſtinentiam victo; cum Arthritide, per Amara, & Chalybeata famulante.*

QUidam, è Regione Sancti *M.* poculis & otio nimiùm indulgendo, vitiatâ Coctione, congeſto Κακοχυμίας gurgite degeneturmq; ſuccorum Plenitudine, cùm vix ætatis medium exceſſerat, *Hydrope* corripitur. Facies Illi pallida, Spiritus difficilis, Sitis importuna, Urina parca & Lixivia, venter intentus. Ut Malo occurrat Medicus (certè Ingenioſiſſimus) & Laborantem ſublevet; primùm, ab inutili Libertate (nè quid gravius dicam) Abſtinere ſuadet, utpote morbi Fontem quod exſiccet; neq; Potionem ultrà vult, quàm ut vitæ ſatis faciat, neq; aliam quàm Diureticam. *Cinerem ideò Geniſtæ dedit, Potui cum Abſ. Rom. ſummit. admiſcendum.* Obtemperavit Æger, neq; plus librâ, nec quidem interdum plus ſelibrâ, Nycthemeri Spatio, ſorbillavit, per omnem Abſtinentiam, quàm cum Congium quotidiè exhauſit, nihilo magis ſitienter. Urinam hinc ubertim excrevit, aliquantò forſan uberius quòd indies equitavit: quod quidem exercitandi genus haud parum ad Διέρησιν conferre, pervulgatum eſt. Seri factâ ſupervacui expulſione, Digeſtivorum ope cæpit de novo eſurire, concoquere, nutriri. Cibus, itá modicâ potione ſolutus, ζύμωσιν καὶ μεταβολισμὸν acquirit longè perfectiorem, quàm immodicâ cùm immergeretur. Brevi pòſt Dolore Pedis afficitur, & genuino more ποδαγρικῶ, deindeque ſæpiſſimè. Natura, (quæ ſemper τὸ δέον ποιεῖ) *Hydrope* liberata, & ſuarum rerum potita, *Arthriticum* Miaſma, clam in ſanguine detentum, amolitur; idque quoties ſe contumaciùs extollere, aut Criſtam illud erigere conatur.

Quando mecum, de Salutis ſtatu ſervando, ſermonem habuit, Temperantiam ejus Laudavi, Morborum Victricem, Expultricem optimam, Sa-

nitatis

nitatis Obſidem fideliſſimam; & illius uſum, Laudando, commendavi. Quò ventriculi ſervem εὐπεψίαν, necnon, in Senium vergente ægro, labaſcentem ſuſtineam; Auctor ſum, *à Prandio Canarini Hauſtum, omnique mane Infuſi amari alterantis Coch. ſex cum Tinct. M. gtt. xx. bibat.* Hâc & hujuſmodi Methodo, multos Ille annos vitam protraxit, *Aſcitico* omni Tumore vacuam. Qui pedum erat exinde Tumor, brevi, ſemper *Arthriticus*, Evanuit. Uni Ille *Arthritidi* & Abſtinentiæ debuit, quòd ſenuerat; &, præter ſpem humanam, quòd valuerat.

CAPUT V.

De Arthritide Melancholica.

ART. I. EXpeditis *Æquivoci Ortûs Symptomaticis* ad eas Species, quæ ſunt *Univoca*, quæque Materiam cum Affectu Primario eandem, ſed alio ritu operantem, alia φαινόμενα edentem, præ ſe ferunt; id eſt, ipſam Operis partem potiſſimam, accedo.

Harum è numero, primas obtinet *Melancholica*; quippe quæ, tametſi *Puram Arthritidem* eò uſque æmuletur, quò ad *Symptomatica*, (Κυρίως ſic dictæ,) rationem & partes ſuſtinendas opus ſit; tamen ei diſſimillima eſt, & in Ellipſi ſuâ diſtat *Univocarum* omnium longiſſimè.

Ut verò rem occipiam, præter iſtam Animi Depreſſionem, quæ, genuinæ *Arthritidos* Symptoma, Paroxyſmos ejus pænè omnes, & quò majores eò major, antecedit, (alibi explicanda;) alia eſt, *Melancholia* Nomine inſignita, quæ ad Menſes, ad Annos, ſæpe perducta, Arthritidem, Inſultus rectè & creberrimè facientem, introducit.

II. *Melancholia*, quæ *Arthritidem* progignit, (de latiùs ſumptâ dicere, in præſenti ἀπροσδιόνυσον) duobus pendet: Quorum Prius Spirituum Animalium à Naturâ Debilitas & Teneritudo. Reverà, Conſtitutio Illorum delicata, ut Perceptione Hominces & Acumine, ut Ingenio & Conſilio præclaros reddit; ſic Ærumnis, ſic etiam Morbis ſubjicit. Ex eoque factum eſt, quòd aliàs levi de Cauſâ in ἀθυμίας Illi graviſſimas adigantur; quòd aliàs Humilitates, & Depreſſiones patiantur efflictiſſimas; quòd diutiùs inordinati *Melancholiam* oſtendant non rarò immedicabilem.

Iſta verò Illorum à Naturâ Debilitas, ſæpè Studiis impenſioribus, Otioſo vitæ genere, & nimis ſedentario, nonnunquam Morbis, Inediâ, Vigiliâ, & aliis ejuſmodi ſexcentis, augetur & intenditur. Atque hæc Spirituum Debilitas, *Melancholia* non ineptè προηγουμένη audit.

Poſterius, quicquid Spiritus per ſe infirmos (ſive extrà, ſive iis intermiſtum) efficiendo, *Melancholiam* parit προκαταρκτικῶς.

Hujus autem ordinis ſunt Humores pravi & vitioſi; Vermes; aliæque res permultæ, Primis Viis, Utero, hâc vel illâ Corporis Cavitate, collectæ, Animi Perturbationes, & in *ſex non Naturalibus* Errata quàm plurima.

III. Hiſce natus originibus, Affectus iſte (ſive *Melancholia* dicatur, ſive *Morbus Hypochondriacus*, ſive *Hyſtericus*) aliquando *Arthritidem* imitari, & ejus ritu Pedibus, Manibus, Ægrum privare nititur. Hoc eſt, inimicum id,

ac

ac alienum, quod antè, (in Fiſtulâ plerumque Alimentariâ Spiritus urgendo) *Melancholiam* peperit; Naturâ, novas agendi Methodos, nova ineunte Conſilia, in Articulos truditur, & *Arthritida* producit *Symptomaticam*.

Eſſe verò hanc *Arthritida* puram putam *Symptomaticam*, ipſâ *Melancholiæ* Cauſâ Continente & Proximâ, generatam, ſatis (ut opinor,) eò conſtat, quòd illa quoties exoritur, & ad gradum elevatur quantumcunq; ratâ hæc & perpetuâ proportione deducitur. Quâ quidem re, ad exponendam iſtius *Arthritidis* Naturam, Eamq; in *Symptomaticarum* Numero collocandam, nihil poterit perſuadere magis, vel evincere luculentiùs.

IV. Intereà verò temporis, non eſt reticendum, quòd hæc *Arthritis*, præ aliis ſuæ Tribûs *Symptomaticis*, ferè clementer ſe gerit, & junctam habet cum ſeveritate lenitatem. Quòd *Melancholicorum* Sanguini, ſuprà quàm Aliorum δυσμεταβλήτω; an Eorum Spiritibus ſegniter, & in materiâ ſeparandâ dimittendâq; otiosè ſe gerentibus; cuicunq; demum Cauſæ debeatur; de re ſic in Operto actâ, Tenebris ſic obſcuratâ, nullùs auſim diſceptare.

Sin *Melancholicos* indulgere Baccho aut Veneri (quorum alterum uſitatiſſimum, alterum minimè novum) aut etiam ad *Arthritidem* Hæreditariò propendere, contigerit; itàq; habitos eâ multùm infeſtari, crudeliùs extorqueri: Nihil inde Propoſitioni noſtræ derogabitur, neq; ex eo vacillabit illius Veritas. Cùm iſta Morbi Acrimonia Cauſis peregrinis adventitiiſq; oriatur, nec ſit hujus quà *Melancholici*.

V. Ex miti hujus *Symptomaticæ*, & (uti ſolet eſſe) nimis leni Ingenio, factum eſſe Cenſeo, quòd Eâ qui tenentur, in antiquum ſtatum redeuntes, *Melancholiâ* cùm citò recidivâ, tum magnopere ſævienti, creberrimè conflictantur. In eâ videlicet delenda perimendâq;, non multum facit *Arthritis* tam ignava, tam languens, tam ſocors vix ſublevando Affectui primario, nedum auferendo, par.

Ut *Symptomaticæ* hujus Diagnoſis apertiùs intellecta planiùs exponatur, de conditione priſtinâ, de Morbis Ægri veteribus exquirendum. Quæ per ſe difficulter, ex hâc indagine palam & facillimè dignoſcatur: e. g. ſi Æger diu Melancholiâ, demum Arthritide, laboraverit; & hâc quò magis, eò remiſſius Illâ; maximè, ſi hoc iterum ſæpiuſque comparuerit; quin *Arthritis* iſta ſit *Melancholica*, nihil (ut exiſtimo) dubitandum.

VI. *Melancholiæ Eſſentialis*, ſive Delirii cum Triſtitiâ, Metu, *&c.* in *Arthritidem* migrantis, Therapia, nondum uſu confirmata, (unicum enim Morbi iſtius Exemplum adhuc notavi, idque imperfectum, & omne genus Medicinam reſpuens) nobis hoc tempore prætermittenda eſt. *Arthritide*, Morbi *Hypochondriaci* ſivè *Hyſterici*, ſubole, cùm Affectorum vis abundat, ejus Curatio paucis explicanda.

In hujus *Symptomaticæ* Prophylaxi (nam in Paroxyſmo ejus, ultrà quàm veræ & genuinæ ſanando, nihil habeo quod dicam) maximè juvabit alienum id ac inimicum, quod, in Primis viis, (antequàm Sanguinem ingreditur,) Morbi Cauſa exſtat *Hypochondriaci*, ſed è Sanguine expulſum, & Articulis ſuffuſum, Paroxyſmum facit *Arthriticum*, amandare, dimovere, amoliri; Tum, ejus Incremento, & Regermi-

nationi, obſtare; poſteàque, depreſſos Spiritus, Medicamentis ex propoſito datis, directè allevare; languentes ſuſcitare, & erigere; itàque Morbo huic univerſo, (quà Primario, quà Secundario) ſimul ſemelque occurrere:

Atque hunc in finem Impedimenta, ſiqua fuerint in Coctionis Εργαςηρίῳ (nulla verò non eſſe maximè probabile eſt,) primo quoque tempore, per Catharſin, (alteram, vel utramque) tollere; ad ἔντερα depurganda, aliquid *Stomachicum* (*Pil. putà Stomach. cum G. Dec. Amarum Purgans*, *vel Aquas Purgantes*) ſeligere; ad inimicum, in ſanguine contentum, foras eliminandum, Aquas haurire Diureticas; cum Iis, *Alcohol Martis*, ſemel bis die, deglutire; omni Hebdomadâ, Ventrem movere; menſes binos, his inſiſtere; ad annos aliquot, repetere; cavendo Alvi tarditatem, ex *Marte*; Febrim, & *Arthritidis* Paroxyſmum.

VII. Ut horum nonnulla fuſiùs ediſſeram; profectò tanti eſt, in hoc Affectu, Ventrem (uti dixi) crebrò movere, & ab Απεψίας Reliquiis immunē præſtare; ut, vel eo Solo, (*Aquis præcipuè Purgantibus*, *Tartaro Laxanti*, *& Mannâ* peracto,) *Arthriticum* ex *Melancholiâ* non unum, egregiè ſaluti proſpexiſſe, noverim. Tempori proturbatur id, quod illicò ſpiritus, (Ventriculi & Inteſtinorum Fibras incolentes,) adoriendo, Mærorem affert *Hypochondriacum*; vel, in Articulos effuſum, *Podagræ* Paroxyſmum.

Cum primis autem prodeſt hujuſmodi Affectis antedicta *Solutio*, quòd blandè Alvum, quòd leniter, quòdque certiſſimè, ſubducat; Iis, quà *Melancholicis*, quà *Arthriticis*, (neutro enim nomine, Fortiora, & δραςικώτερα convenient) aptiſſimè.

Sed nec *Aquarum Diureticarum* vim (quales ſunt *Bathonienſes*, *Aſtropenſes*, *Bamptonenſes*, aliæque permultæ) adverſus hunc Affectum, Satis prædicare valeo; vel, uti decet, laudem illis deferre. Coctionem Illæ conciliant, Digeſtionē: Illæ confirmant: Illæ ſanguinem expurgant: Illæ Spiritus permulcent: Illæ *Melancholicis*, & *Hyſtericis*, ſolatio: Illæ *Arthriticis* Incolumitati.

Quibus nulla ſuppetit *Diureticarum* Copia, uſui ſit *Infuſum Tea*, Aquâ Pluviâ comparatum à ℥ß ad j. bisdie, potum Nam per Renes ſanguinem, modò diu ſatis uſurpetur, eluit; &, ad *Vapores* (qui dicuntur) relevandos, ad *Hypochondriacos* Flatus ſopiendos, confert mirificè.

Quæ per tot ſecula *Melancholicorum* Medicina fuit, è *chalybe præparata*, ea quidem, ex *Melancholiâ* ſive *Hypochondriacâ* ſive *Hyſtericâ* ποδαγριῶσι, potiori jure convenit: modò, præmiſſâ Catharſi, artificioſè ſelecta, & Doſi & Methodo rectis, adhibeatur. Spiritus enim Animales incitat, exaltatque; in Radios vibrat acutiſſimos, ἐνεργητικοὺς; tum etiam, Miaſma *Arthriticum*, (modò exiguâ Doſi fuerit exhibitum) blandè ad τὰ ἔξωθεν emittit; &, in Partes internas neu relabatur; ſpiritus Animales neu obſcuret; tenebraſque Iis offundat, efficaciſſimè operatur.

Quibus autem nec *Aqua*, nec in Formâ ſiccâ *Ferrum*, mederi poterit, Eos interdum adjuvat *Decoctum Corticis*, ſimplex, vel (pro re natâ) *Chalybeatum*. Roborat Ventriculum; εὐπεψίαν infert; &, ad Spiritus ſtabiliendos (quod *Hypochondriacis*, & *Hyſtericis*, lucrum pergrande,) ſummarum virium & momenti eſt. Multum valet, hâc in parte, Simplex; propter id, quod

quod habet Cardiaci & Nervis propitii: multò verò magis armatum; medicamentum, ſi quod unquam, Πολύχρηςον.

Sed nec omittendum, quòd aliquando Cereviſia, utut Defæcata, tantas ventriculo parit Cruditates, in *Arthritidis* materiam poſtmodum abeuntes; ut, unâ hâc abjectâ, &, *Aquâ fontanâ* cum Vini pauxillo; vel, *è Sarſâ, Chinâ, &c. Decocto*; vel *Infuſo Teæ*, cum Lacte vaccino; in Ejus locum ſuffecto; Ægris exinde meliùs ſucceſſerit.

Hiſt. I. *De Arthritide, Melancholiæ diuturnæ ſuccreſcenti.*

CLariſſimus *T.* erectiori Vir Ingenio, in Medicis Ævi Celeberrimis, (Anteceſſorem, hâc in Urbe, Compotem, & Sanum, utinam æquis paſſibus ſequi daretur;] *Melancholiâ* ſenſim obrepente, ætatis Flore, exiit de Poteſtate. In hujus morbi Genium, & Morem, ut diligenter anquirerem, & de eo Curiæ Renuntiarem, Prænobilis *Eveshamii* Magni *Angliæ* Cancellarii (cui apud Nos, hujuſmodi Affectorum, à *Rege* Cura eſt commiſſa] per Literas Mandato, *Dec.* 18. 1697, laborantem Viſitavi.

Fuit Ille (liceat tanti Viri Memoriæ, tamq; Literati Infortunio, pauliſper immorari,) tum temporis Septuagenarius; Vultu conſtanti, & auguſto; Capite orbiculato, neque, ſi Corpus ſpectemus, aut Ingenium, magno: Voce ſuavi, & canorâ; Geſtu Corporis decoro.

Veterum Doctrinam, ut erat φιλαλαιόφιλος excuſſerat; ad Medicinam converſus, Eam de proprio ditaverat. Primus enim *Reſpirationis Uſum Primarium* detexit; detectum, contra præclarum impugnantem, pertinaciſſimè defendit; acutiſſimè Vindicavit. Nemo unquam Medicus Illuſtrior, neu qui Arti plus Tribuerat.

Nonnullorum Vitia, Me audiente, leviter & quidem argutè perſtrinxit; at Viros Sapientiâ, Nobilitate, Virtute præcellentes dignè proſecutus eſt. Clariſſimi *Bigodi* Sagacitatem, & in Diagnoſticis Peritiam; *Davèi* lene, at ſolers Ingenium; *Dikèi* Literas, & Acumen admirabile; Singularem *Entii*, nuper Adverſarii, ſemper Amici, Humanitatem & Doctrinam, elegantem, variam, paratam; Nobiliſſimi *Courtenai* (quanti verò, & quàm Magnifici Viri!] celſum & ſublimem Animum, Stemmati ſuo, quod eſt Regale, parem, multis laudibus efferebat. Sed omnium maximè *Cantabrigiam*, Almam Matrem, *Athenas* hujus Regni Alteras, piè gratèque, λόγοις ὑψίςοις, prædicavit. Quin &, agnovit Filium, Mater.

Hæc cùm, à quoquam proferri, aliquis audiverit; Annon, Eum, Animi ſummâ Rectitudine, Judicio acri, & perfecto, aliiſque plurimis virtutibus, planè invidendis, inſignitum exiſtimaverit. Ità profectò fuit; jam alia Res eſt. Quæ protulimus, ea præbuerunt *Lucida* (ſic appellantur) Intervalla; tum rara, tum brevia; denſiſſimis Nubibus, & interdum Animi Concitationibus [tanquam Fulgure, & Tonitru] diſcreta. Audivimus Ακροάματα, ſummo digniſſima Philoſopho, & quæ ſunt iis maximè contraria, ſimùl & ſemel coràm dicentem. Piguit, Doluit Eruditionis optimæ reconditiſſimæque Fragmenta, [tanquam *Sibyllæ* Folia, vento agitata,] cum aſtrictis, numero ſoluta; cum Latinis, Græca; cum

Phyſicis, Ethica; cum Veteribus Nova; cum Profanis, Sacra; miſceri, perturbari, confundi. Nullibi Gentium tot tantarumque Diſciplinarum Chaos. Dii veſtram Fidem! Quàm puſilla res Homo, vel Literatus. Dudum Ille Noſter Temporis Volumina præſentis præteritique, & in eo quæ ſunt omnia; dudum Ille Terram Cælum, Sidera, Vaſta Univerſi Syſtemata, Spatia pæne Infinita, animo eſt complexus; hodiè nè Sui quidem Compos.

In Cauſis hujus Affectionis, primùm ponenda eſt, tanquam προηγουμένη, ad Eam à Naturâ Diatheſis, (quam utiq; perſpiceret Phyſiognomon) & animus commoveri aptus. His adjici oportebit Cælibatum, ſive nimiam Caſtitatem. Tum, in Procatarcticis, Caſu è Plauſtro, Cranium, annis olim Puerilibus, læſum: (nudato Capite Cicatricem aperuit.) Deinde, ſtudia nimiùm flagrantia. Pòſt, *Decoctum Coffeæ*, plus ſatis potum. Ad extremum, Animi Perturbationem, Spei Fruſtrationem.

Cauſæ tantarum virium Evidentes, Antecedentem à Naturâ cœptam, maliſque moribus adauctam irritantes, morbum pepeiêre, per ſe Magnum, ſed tempore qui roboratus, medicinam reſpuere, Curationis Spem excludere, cerneretur.

Quod verò ad Rem noſtram maximè pertinet, Digitorum Articulos oſtentavit, tumefactos, inflammatos, *Chiragrâ*, multos annos, per intervalla, ſed languenti, neq; ſatis importunâ, tactos. Procul omni dubio, ſi plùs *Articulis*, Capite minùs ægrotaſſet. Fuit tamen, gravi & diuturnæ *Melancholiæ*, *Arthritidem* ſuboriri poſſe, quod abundè comprobaret.

Hiſt. 2. *De Morione, Melancholiâ Hypochondriacâ, & Arthritide interempto.*

SUNT qui Morbum *Hypochondriacum*, uti etiam *Arthritida*, Sapientiæ ſolùm Profeſſores, Ingenii Dotibus præcellentes, infeſtare, Iiſq;, tanquam ad tanti muneris Temperamentum, ſortitò dari confirmarunt. Eorum Opinionem, ἐπὶ τὸ πολὺ probabilem, à perpetuâ veritate longè abhorrere, conſtat. Habet *Damnonia*, quod perpetuitatem perimit. Novi egomet haud ita pridem [attendite, Philoſophi!] *Morionem*, multos annos Flatu, βορβορυγμοῖς, aliiſq; *Melancholiæ* ſexcentis *Hypochondriacæ* Symptomatis, demum etiam [Ætate propemodum affectâ,] *Arthritide* conflictatum; adeòq; graviter [nè de acrimoniâ Queſtio ſit,] ut ætate conſtanti diem obiret ſupremum, his Affectionibus interemptus.

Hiſt. 3. *De Arthritide Hypochondriacâ, Purgantibus præoccupatâ.*

VEteri quidam Amicitiâ Mihi conjunctiſſimus, poſt homines natos maximè *Melancholicus*; Mali acceſſiones alias ab Animi Pathematis; alias à Cibo craſſiori, & δυσπέπτῳ, vel Potu immoderato; Haſce Carnis Æſtu notabili, Illas Algore; Haſce Pulſu tum majori tum crebriori; Illas raro & humili: Utraſq; Spirituum mirâ Dejectione, Μικρο-ψυχίᾳ non vulgari, Ejulatu miſerabili ſignatas, habuit. Sub ingreſſum ſenectutis, *Arthritide* tentabatur; eâ,

eâ, quæ *Melancholiam* perturbationibus procreatam, nè ſemel quidem unquam excepit; alteram autem [id eſt, Intemperantiæ Subolem] frequenter. Raró cuivis unquam Mortalium Fortunatiùs ceſſit Dolere. Nubes illa ſupercilii diſſipatur; Spiritus ſe expandunt; ut Materiam, in Primis viis congeſtam, [*Hypochondriaci* Cauſam Mali Continentem,] in Artus ejici liqueret. Ad eam initiò præcidendam, & utrumq; morbum antevertendum, *Aquis Purgantibus*, *Sale Cathartico*, & *Tartaro Laxanti* additis, Interanea purgavit. Uſum Purgationnis creberrimum Suadebat Utilitas.

Quum, *Arthritidos* Cippo fortè detentum, ad diem ſtatum iter conficere, voluit profeſſio, partibus tumefactis, & dolentibus. Hirudines admoveri, ſicque cauſam mali conjunctam evocari, jubeo. In re arctiſſimâ, ſummæque neceſſitatis, hoc artificii valuiſſe, certò certius eſt compertum.

Hiſt. 4. De Morbo Hypochondriaco, cum Arthritide agnatâ, Aquis Aſtropenſibus ſubacto.

NObilis quidam apud *Dobunos*, affectione *Hypochondriacâ*, Ventriculi inflatione permoleſtâ, cogitatione inquietâ, ſpirituum tremore, confuſione crebrâ, & ex illâ ſudore, cùm repentino, tum verò abundanti & profuſo, diu afflictatus, ætate provectior, *Arthritide* correptus eſt, quàm in *Melancholicis* obſervari ſolet, ſæviori, longèque immaniori; quippe Paroxyſmos Puræ & Genuinæ κατὰ λόγον, quæ profuderit.

Cùm eos ſecuta erat ſingulos, primis ſtatim diebus, animi protenus ſudum & ſerenum, *Hypochondriaci* affectûs Intervallum; materiam ejus productricem, & primis Viis inhærere ſolitam extrorſum pelli, omninò cogitandum erat.

Contra par Malorum δύσφορον καὶ δύσκολον, ut duos ſimul liniam parietes, nihil antiquius judicavi, quàm Dyſpepſian, quæ utriuſque fundamentum erat, pro meâ parte, corrigere; tum ſimul, alienum & factioſum id, quod *Arthritidis* cauſa eſt conjunctâ, foras eliminare. Quocirca Alvo, (*Pil: de ſuccino Crat.* ℈ *j. Tart. Qu.* ℈ *ſs. Reſ. ſcam. gr.* iv. & *Aq. Aſtrop.* ℔ *ij. horâ poſt ingeſtis,*) priùs ſubductâ, iterumque ſeptimo quoque die ſolutâ, Aquas haurit *Aſtropenſes*, diebus otioſis, ad ℔iv. ad dies ſexaginta.

Ut Πέψις emendetur; dum *Martiati* aliquid præcipio, (quod Ægri res volebat, non nolebanr Aquæ parum *Ferratæ*) Spe decipior. Tanta Ægro ſive ἰδιοσυγκρασία, ſivè Spirituum Teneritudo, adque Minerale iſtud digerendum neſcio quæ impotentia; ut ex eo, tametſi modicâ quantitate ſumpto, ſtatim inciderit in Diarrhæam, animi depreſſione, ſpirituum dejectione mirâ, ſtipatam.

Aquas autem *Aſtropenſes*, blandas, præcellentes, benignas, tum *Hypochondriacis*, tum *Arthriticis*, & tenerrimis pleriſque omnibus convenientes, omni æſtate, (magnum ad beatam vitam præſidium nactus,) per annos quàm plurimos repetit; Earumque beneficio & tutelâ, ſenectutem) uti audio) lætam, & deſiderabilem, adipiſcitur.

Hiſt. 5. *De Gonagrâ miti, Hyſtericâ, Chalybe &c. concitatâ.*

PLacet, *Athritidem* minutulam, &c, (uti videtur) Artificioſam, Memoriæ committere. Mulier lectiſſima, cum primis delicata, fragili conſtitutione, patre orta *Arthritico*, nondum ætate mediâ, ἐν τοῖς γυναικείοις benè habens, ἀνορεξίᾳ καὶ δυσπεψίᾳ, gravi diutinâque *Melancholiâ*, ſpirituum inſolitâ *Depreſſione* affligitur. Horum omnium cauſa eſſe videbatur materia quædam mali moris, Ventriculum aggravans, & per Oeſophagum Linguam omni mane feriens. His ut occurratur, purgato primùm hac illac corpore, *Amara Chalybeata* cum levi ſubinde Eccoprotico, per menſes aliquot uſurpavit. Ex horum uſu Symptomata profliguntur ad unum omnia. Eſurire, Cibare, Lætari, miſſis Triſtitiâ & Metu in Mare *Creticum*. Genu tantummodo alterum, Debilitate, & Dolòre acri pungente; ſed tolerabili, continenter impeditum; ut è ſellâ aſſurgendo, gradus ſcalares, vel acclive quodvis, aſcendendo, vix fit. Erecta firmo ſtetit Talo. Mitiſſimus hic affectus erat, neque Rubore, neque Tumore inſignitus, qui tamen εἶδος *Arthriticum* præ ſe tulit: Laneis partem affectam involvi jubeo; calidè veſtiri: &, *Melancholia* ſi recruduerit, cum *Amaris* iterari *Chalybeata*. Morbi iſtius haſce reliquias percepit; hoſce fructus, quòd (*Arthriticorum* more) ex Paroxyſmo vegetior, quòd alacrior, evaſit, & diu perſeveravit.

Hiſt. 6. *De Arthritide Hyſtericâ.*

NObilis Matrona, molli & præter cæteras delicato habitu, *Hyſterica*, blandè nimiùm Miſericors (ut omnia ferè omnium Infortunia deplorans, & alieno Mærore mærens,) decies enixa, annis procedens, ſine causâ ullâ evidenti, cæpit Macreſcere, & Languere, potiùs quàm Ægrotare. Hoc â familiaribus in Malis poſitum, in Lethalis alicujus Chronici Prognoſticis: At in bonum, omni ſpe votoque majus, aliquantò pòſt mutatur. Dolet, Tumet, Rubet Pedis Articulus ex *Podagrâ*. Corpus ortu perſanum, ab omni labe hæreditariâ, quantum inaudivèrim, immune, tot partubus, aliàſque τοῖς Γυναικείοις expurgatum; taliter occupari, profectò demiratus ſum. Mali verò cauſa tanto ſufflamine major. *Arthritidem* boni eſſe ominis, & in Ægræ commodum ceſſuram, exiſtimavi. Hoſpitem gratè, & benignè, (ſuo more) accipiat, hortor: Calefaciat, Veſtiat, &c. ut in *Arthride Primigeniâ*.

Paroxyſmi re abſolutâ, ad ea, quæ tum Morbum *Hyſtericum*, tum *Arthritida* prævertant, ſpeciatim ad *Digeſtiva*, propero: *Præmiſſo (è Pil. Stomach. cum G. ℥ſs. Scam. pul. gr.* viij, *Ol. Cin. ch. gtt. j, El. Propr. q. ſ.) Lenienti*; cui veſpere, loco *Narcotici*, Ægræ admodum inimici (quippe Spiritus deprimere, & nimio plus peſſundare, ſolebat,) *Bolus*, *è Pul. Cantian.* ℥*ſs. Conſ. Anthûs* ℈*j. Syr. Meliſſoph. q. ſ. ſufficitur cum Jul. Hauſtu Hyſterici deglutiendus.* Tum, ad roborandos alendoſque ſpiritus, *Decocti Corticis Martiati* Hauſtum

ſtum, horis duabus medicinalibus, in menſem uſurpandum, & *Tea Infuſum* [quod, ad eos pèrmulcendos, & vapores ſopiendos, ex uſu diuturno, commodiſſimum experta eſt; quodque ſanguinem per renes expurgare aptum,] in dies ſingulos, præcepi. Partim Medicamentis, partim *Arthritide*, blandâ & perbeatâ, fideliter recurrente factum eſt; quòd, per hoſce dies ſexagenaria, ἔυχροος, καὶ ἔυσαρκος conſpiciatur; ex *Arthritide*, jam vetuſtâ, melior. Unos enim pedum tumores [an Arthriticos, an hydropicos?] hodiè moleſtè fert, cæterà benè habens.

Hiſt. 7. *De Arthritide Melancholicâ, cum Ventriculi, &c. Affectione, per Arthritidem levatâ.*

QUidam mediæ Ætatis, ad *Iſca* Oſtium, *Melancholicus*, Ventriculi Diſtentione, Βορβορυγμοῖς aggravatus, Flatu emiſſo ſublevatus, appetitum pronuper intercidi, Ventriculum mane moveri, & Bilioſum ejicere, reſpirationem impediri; carnem abſumi, conqueritur. Hiſce poſteà ſupervenit dextri Coxendicis Dolor, qui ad Genu brevi ſe transfert, ibique tumori locum facit, pallido, frigido, ſeroſo. Ab hoc tempore ventriculo, & iis quæ intus ſunt, meliùs, Imò μικροψυχία, quam miſerâbilem, & degenerem, Æger ſubierat, ab *Arthritidis* conſpectu, minuitur. Eatenus *Melancholiæ* Sanatio *Arthritis*; eoque magis, quòd ſuprà quàm in *Arthritide* frigidâ; ſuprà quâm in *Melancholicis*, ſolet fieri, extumeſcit.

Ego, Naturæ famulari contentus, & rerum ejus promovendarum ſatagens, in *Arthritide* firmandâ, Medicos adhibeo Conatus, quantos poſſum maximos. Primas ergo vias leniente ſubtraho; veſperi, poſt purgationem (quò Humor extrà propellatur] *Bolum*, è *pul. Cant. Ther. Androm.* & *Syr. Pap. Errat. cum Hauſtu parum Diacodiato*, *ſumi præcipio.* Dein, eodem, *Pul. Rad. Ari C.* ℥ *ſs*, *Alcohol Martis* ℈ *ſs*, *cum Jul. Hauſtu*, *bis die per menſem*; *cavendo alvum obduratam. Panno Wallico*, *Aquâ Reg. Hung.* & *Sp. Lavendulæ conſperſo*, *veſtiatur Pars affecta. Cane pejùs* & *angue*, *vitentur Repellentia.* Horum Ope Remediorum, Æger auſpicatò Ποδαγρίᾳ; Animo nempe alacri; ſanis Viſceribus, & ob *Podagram* tutioribus.

CAP. VI.

De Arthritide Fixa Scorbutica.

ART. I. MElancholicæ proxima eſt *Arthritis* ea, quæ *Scorbutum* excipit, ſed longo proxima intervallo; quippe *Primigeniæ* ſimilitudinem quæ multò plenius apertiuſque referat, ad eamque multò propiùs accedat: Morbus certe, apud nos, Ingenio & natura valdè peculiari; quique evolvatur, & diligenter explicetur, aptiſſimus. Ut de illo dicam enucleatè, & dilucidè, de ipſo *Scorbuto*, ex quo emanat, priùs dicendum eſt.

De *Scorbuto* ea, quæ ab *Eugaleno*, Aliis ejus ferè aſſeclis, deditâ operâ produntur literis, vel omninò prætermittam, vel leviter tangam: & illa potius (ex ſcripti hujus inſtituto) quæ noſtræ ditionis ſunt, & in hâc regione mali iſtius in *Arthritida* Metamorphoſin patefaciunt, ſtudioſè perſequar.

II. Anni

II. Anni ſunt haud ita multi,cùm apud *Damnonios* [quod, à ſenioribus indigenis, iiſque fide digniſſimis, & in Medicinâ diu multumque exercitatis, accepi,] *Scorbutus* ſic graſſabatur,ut per illos artem qui *Exemæ* [nobiles ſanè] medici factitarunt, in hujus unius morbi curatione, quod præſcriptis paſſim agitatis teſtatum fecerunt, non parum occuparentur; & grandiores hodiè nihil æquè ac *Scorbutum* crepent: At diebus hiſce noſtris rariùs obverſatur hic affectus, & tantummodò σποράδην. Cujus quidem mutationis ratio, ſuo ſtatim loco, declarabitur.

Sed nec qui nunc dierum eſt *Scorbutus*, illi qui vicinos *Belgas*, (populares meos,) imbuit, id eſt, genuino, & Vulgari, per omnia conſimilis invenitur. Cùm agri *Somerſetenſis*, uliginoſi magnam partem, & depreſſi, aërem craſſum & humidum trahentes incolæ, maculis ſubnigris, ulceribus malignis, crurum dolore, reſpiratione difficili, laſſitudine ſpontaneâ, nervorum debilitate, hydrope, Gangrænâ, & iſtiuſmodi aliis) *Scorbuti* exquiſiti ſignis, creberrimè divexantur: Quæ apud *Damnonium*, tractum inæqualem, ſiccum, optimè ventilatum, aere ſubtiliori puriorique gaudentem,neque ſtagnis inquinatum, raro viſuntur.

III. Qui verò *Damnoniorum* eſt *Scorbutus*, in imo ventre Βραδυπεψίαν habet, Præcordiorum Inflationes, Ructus: Oris vitia quamplurima, Gingivarum ſcil. Tumores ſpongioſos, ſanguinem vel levi ſuctione, vel aliâ quâvis facili de cauſâ emitentes; interdum etiam Επέλιδα; Dentes ſæpenumero laxos, vacillantes, carioſos; & primores, ipsâ nonnunquam adoleſcentiâ ſeu deciduos, ſeu exeſos; ſalivam acrem, ſalſam, pariterque copioſam; Anhelitûs Fætorem, (Putredinis indicium) ut rectiſſimè morbus iſte Σηψμακάκη audiat: In cute maculas, ſæpe rubicundas, interdum flammeas; parvas identidem, & rotundas, aliquando majores; papulas item denſas, ſcabras, aſperas, irritabiles, cum margine purpureo, catervatim, in cubito præſertim orientes; quæ ad Eminentiam & confractum quandoque notabilem elatæ, & demum exiccatæ, Squammulas emittunt, tenues, ſubalbicantes, furfuraceas; quibus decidentibus locus apparet ruber & Inflammatus. His adde pruritum, iſti fidum eruptioni comitem, & partium affectarum Æſtum, ab Unguium vulnuſculis impenſiſſimè urgentem: Volas porrò aridas, æſtuantes, duras, ſæpe etiam calloſas,contra Diapnoen occluſas, nec ullo eam labore admittentes. Quibus adjici oportebit crurum tumorem admodum inſignem, maximâ ex parte calidum, & acri ſero exſudante prurientem.

Iſta præcipuæ notæ ſunt Indicia *Scorbuti* per hoſce tractus hodie ſerpentis, & *Arthritidi* alludentis: Neque *Scorbuticum*, niſi tali ferè modo affectum, pedibus unquam hic loci dolere recolo: Ut calido unicè *Scorbuto* (cujus iſta ſigna ſunt Δηλωτικά) hâc in regione ſuppullulet *Arthritis*.

IV. Utrùm hujus *Scorbuti*, ſcil. *Calidi*, ſit ubique ſui generis materia, ſive innata, ſive adventitia; quæ cauſæ continentis obeat negotium, & dicta pariat ſymptomata; ſic, ut ex eâ ſolâ pendeat morbi hujus ratio & Αιτιολογία: An interdum modò hoc fiat, & in hâc affectione præcipuè malo alicui contagioſo ſecundariâ: ſed aliàs ea vitioſæ ſanguinis

ſanguinis ζύμωσι [quod Doctiſſimis quibuſdam placere conſtat] aſcribenda: Tametſi præſtò ſunt, momenti ponderiſque haud exigui, quæ prius ſuâdent Argumenta; cum in utramque partem diſputari poſſit, nec id agatur hoc tempore; in medio relinquam.

Audacter autem, (ut opinor,) affirmare poſſum, non ab Cœli Solique ſive ſiccitate, ſive humiditate, ſive aliâ qualicunque facultate, nec ab ullo in *Sex Non naturalibus* Errore, ſuos ignes, ſuas flammas, *Scorbutum* hunc noſtrum, proximè, & omninò omnes recipere; Verùm ab aliâ potius causâ, in obſcuro poſitâ, paucis obſervatâ, & ab alio fonte, derivare.

V. Hoc ut innoteſcat, advertendum eſt, quòd, ante Centenos hoſce Annos, [ex Eſu Piſcium, uti veriſimile, nimio inſulſarum,] *Damnonio* Lepra quàm atrociſſimè graſſaretur, & in populum ſæviret, forſan non minùs, quàm in *Judæâ* olim, Endemia.

Utrùm ob eam templum illud exſtrueretur, quòd, è veterum monumentis, optimâ fide Auctor, Nobiliſſimus *Caræus*, in *Cornubiâ perluſtratâ*, tradidit, Anno Mundi 3172. â *Cunedago* ibi fuiſſe poſitum, & Apollini (Medicinæ Inventori & præſidi (ſacratum; etſi ita eſſe non improbabile videatur; Res eſt Antiquitate nimio plùs obſcurata, quàm de quâ decernam, aut diſceptem abſolutè.

Certò verò certius eſt, quòd ante Seculum Noſocomia, quibus ab integris ſecluderentur corrupti, tam hâc Noſtrâ *Exoniâ*, quàm alibi per univerſam uſquequaque *Damnoniam*, Incolarum Pietate condita, extiterant quàmplurima: Quæ quidem Eorum Frequentia tum Morbi crebritatem, tum item Acrimoniam, abundè monſtrat.

VI. *Lepra* iſta, quæ, ut Clariſſ. denuntiat *Caræus*, circa Seculi noviſſimè lapſi initia Populum miſerrimè laceſſivit; dum ætas labitur, & dies diem docet; partim ex Salis communis uſu, partim etiam Tabaci [quorum Ille optimum, modicâ quantitate, receptiſſimumque Condimentum, Sanguinem tuetur, Putredinem arcet: Hoc autem, Vulgi Delicium, ſive Ore maſticatum, ſive Tubo hauſtum, Salivam movet, putres evocat Humores,] cicurata, pertinax illud τὸ Ἄγϱειον adeò depoſuit; ut Seculo ſuperiori circiter medio, in *Scorbutum* degeneraſſe, comperiretur; Anteceſſoribus Noſtris faceſſentem Negotium.

Verùm, ex quo *Damnonii* Remediis prædictis *Pomaceum* addiderunt, & uſitatè potarunt; Morbi iſtius Vis & Ferocia tam magnopere ſubigitur; ut hodiè, quàm olim, multò rarior, ſicut etiam multò mitior, obſervetur: Ita nempe, contra *Scorbutum* mali Moris, contra inveteratum, *ferinum*, & in pleriſque Hæreditarium; id eſt, crudelem, magnum, & difficilem, egregiè valuit Pomorum Succus.

Atque hujus ferè Generis & Proſapiæ eſt, qui his temporibus in *Damnonio Scorbutus* ſe exercet. Hinc Illæ frequentes Papulæ; Cutis ille pruritus intolerabilis; Color ille Flammeus; Fervor importunus; Exanthemata; Lichenes; Squammulæ; Veteris ſcilicet Lepræ Reliquiæ; Ignis nondum penitus extincti Scintillulæ.

VII. prius verò, quàm de *Scorbuti* hujus in *Arthritida* Migratione & Excurſione verba facere occepero; de ipſâ *Arthritide* pauca proponere, &, â

Se ut diſcedat Illa, notare, neceſſum habeo: priùs, illa *Arthritidos* in Vagam & Fixam Diſtinctio recolenda, & Morbo præſenti accommodanda.

Arthritis Vaga Scorbutica, *Weſtphalorum* & *Geirorum* Morbus Endemius, qui tum Adoleſcentum, tum Adultorum Lumbos, Dorſum, Artus, viciſſim occupare & multùm infeſtare ſolita eſt; uti locum hoc in Tractu talis, qualis paſſim ab Auctoribus depingitur, quod unquam ſciam, nullum acquiſivit; ita nec hoc in Scripto requirit ullum.

Et quamvis aliquando *Scorbutus* iſte Noſter, *Vagam* eam *Arthritidem*, quæ Nobis obverſetur, æmulari videatur; tamen frequentiùs, & quidem præcipuè, *Fixam Arthritidem* imitari geſtit; & quoties Corpus [vel à Naturâ, vel malis Moribus, & Vitæ ratione perperam ordinatâ] appoſitum, ad tempus aliquod afflixit, nono vel decimo plerumque Luſtro, pedum [maximè] Articulos invadit; Dolorem infert; Tumorem, cum Ardore, aliiſque *Podagræ* Calidioris Symptomatis. Ex intervallis paroxyſmos iterat, Genuinæ inſtar; ſique una demas *Scorbuti* indicia, *Genuina* exiſtimetur.

VIII. Nec cui mirum illud exiſtimandum, quando in utroque patet Affectu [tam nempe *Scorbuto*, quàm *Arthritide*,] partes, primùm eaſdem obtinere Cauſas remotiores, [Victum, utputa, Salſum, & Craſſum;] tum etiam Δυσπεψίαν; dein acre aliquid, aut ſaltem alienum in ſanguine, eumque valdè inquinans, & corrumpens, tum habere *Scorbutum*, tum *Arthritida*. Poſtremò, Naturam utrobique grave aliquid eliminare & expellere conari; hic, per Glandulas extremitatum Articulares, unde Paroxyſmus *Arthriticus*; illic, per Salivarias, & Cutis *Miliares*: Unde prædicta, & Cutis, & Oris Symptomata.

Scorbutum autem adeò [ſive Cauſas, ſive Materiam, ſive ipſam Morbi Rationem, & Symptomata maximè fida & conſtantia, Spectemus,] *Arthritidi* perſimilem, eam etiam ἐν τῷ Παροξύνειν æmulari & referre, ut obſervatu facile, ſic neque intellectu difficile.

IX. Mitiores autem Paroxyſmos habet hæc *Arthritis*, [ut illius aliquam Diagnoſin expromam] quàm vel Exquiſita & Calida, vel Lui Secundaria, neque Dolore tam acerbo conjunctos: Lenitatem explet Diuturnitas.

Ut verò preſſiùs dicam, hujus *Arthritidis* omnium maximè proprium eſt, quòd Affectûs Primigenii non pauca Symptomata conſtanter retineat; ita, ut ex *Scorbuto Arthriticos*, Scabie, Maculis, Gingivarum Vitiis, renitente licet Medicinâ, & exeunte Paroxyſmo, adhuc infici, [tametſi minùs fortè, quàm ante natam *Arthritidem*,) aſpiciamus.

Hoc autem in iis potiſſimùm teneri arbitror, qui ex *Scorbuto* ceteri, confirmatoque Ποδαγρῶσι; nam, à recenti & evidenti Cauſâ ſuſcitato, & ad dicta uſque Symptomata evecto, qui laborant, [uti poſthæc exemplo patefiet] iis nonnunquam aliter obtingat; &, durante *Arthritidis* paroxyſmo, *Scorbuti* lateant iſtius Symptomata.

X. Quomodo verò *Calidus* unicè *Scorbutus* (quod ſuprá comprehenſum eſt) *Arthritidi* gignendæ ſufficere videatur; nec à Frigido vel ſemel ortam memoriâ tenuerim; huic reſpondet, quòd ea, Calido quæ ſuboritur, *Arthritis* ſemper reperitur *Calida*; τῦ Πατρὸς τὸ Παιδίον.

Sed

Sed nec omittendum eſt, quòd, uti *Scorbutus* huic *Arthritidi* primarius, in eo potiſſimè verſatur, ut inepti aliquid perGlandulas exterminet Cuticulares; & *Arthritis* ei Secundaria, per Articulares; ita, tam huic, quàm illi, obſunt Repellentia; quippe quoniam Humoris ad τὰ ἔξωθεν amandationem relegationemq; à Naturâ-deſignatam, utilem profectò, caram, & Vitæ cum primis neceſſariam, derepente interrumpunt & internarum partium mala graviſſima, ſæpe ipſam Mortem inducunt.

XI. In paroxyſmo, (quæ Medendi optima *Intentio)* Materia Articulis impacta, blandè foras elicienda; quem in finem extrinſecus imponatur Tumori lene quoddam Attrahens; quale videlicet *Ceratum illud viride* ex quo fiunt Petaſothecæ; vel *Braſſicæ Folium*, fibris craſſioribus purgatum, & ad mollitiem contuſum. Tumori poſt noctè, (modò calidè, quod juvat, Artus involvantur laqueis) adhærere ſolet Vapor, per inviſibilia foramina emiſſus, & in Rorem condenſatus. Ab ejus uſu dies aliquot producto, Doloris Sedatio tum fida, tum etiam tuta, ſubſequitur. Quæ quidem Artificioſa Διαπνοὴ, eâ forſan de causâ magis liberalis, quòd Materia per Habitum Corporis ſuâ naturâ pronior, & aptior ſit, quæ expellatur.

Quinimò, per totum Paroxyſmum magnopere, caveant Ægroti, nè Materia, protenus eliminanda, retrò agatur; quòd ob eorum Sanguinem (quod veriſimile,) vitioſum, & Contagio *Scorbutico* corruptum, rarò (uti liquet) his Hominibus, *Arthritide* detentis, impunis Error; ſæpe etiam Lethalis.

Sin pravo Externorum Uſu, aliâvè quâvis de Cauſâ, Materiam jam fugientem, quaſi clauſis foribus repelli, vel ſiſti obtigerit; Ad fores quàm primùm aperiendas, Eam & extrà evocandam, aut in Balneum pedes calidiſſimum immergantur, aut Fotu imbuantur, aut Articulo dudum affecto, vel proximè illum, applicetur Epiſpaſticum, vel Cucurbitula: Et, intereà temporis, ut ab Interioribus extrudatur Humor *Arthriticus*, Cardiacum aliquid *è Pul. Cantian: Lapide Goano, theriacâ Androm. Elect: ex Ovo, vel Sp. C. C. Succinat. gtt. aliquot cum idoneo vehiculo*, Ægro ſtragulis cooperto detur, &, prout opus fuerit, repetatur.

XII. Extra paroxyſmum, Evacuantibus Materia peccans è Corpore κατ' Επίκρασιν amandetur; Alterantibus corrigatur; Digeſtivis illius Augmentum; & Regerminatio, inhibeatur. Hæc è diverſis Claſſibus ſelecta, in Ordines, ſive Series, ut Artis eſt, pro Ægri conſtitutione, Maliq; more, formari, pro Anniq; tempeſtate variari, oportebit.

Ad domandam Morbi hujus malitiam, maximopere valet *Mercurius*; cujus præparata mitiora (id eſt, *Calomelas*, & *Mercurius Præcipitatus albus*) Cauſam ejus Continentem impetendo aggrediuntur, & per aliud aliudvè excerniclum, pro ipſius quantitate, & ægri corpore vel ad purgationem, vel ptyaliſmum, ad Διέρησιν, vel Διαφόρησιν proclivi, eliminant exterminantque. Et tametſi hujus ea materiæ ferocia, quæ vel Ptyaliſmo laudabili diutinoq; non ex toto ubiq; cedat, & ſe ſe ſubmittat; (nam poſt diutinum, & ex omni parte laudabilem, nonnunquam recrudeſcere hunc Affectum in propatulo eſt) ex hoc Remedio, alienum illud Acre, Morbi Materiam Continentem, quam maximè obtundi; Sanguinem eximiè purgari;

Morbum quam plurimum mitigari, conſtat. Quare ſi Ætas, Vires, cæteraq; quæ ſunt Ægri, annuerint, nihilq; repugnaverit, Ptyaliſmum lenem, ſed prolixum (ut Tempore Lenitudo expleatur) fieri ſuaderem.

Ubi ptyaliſmo, vel ex Ægri Moribus vel Animo, vel τοῖς ἐκ ἐφ ἡμῖν, nihil loci ſuperfuerit, ſequentem Methodum ingredior. Vere & Autumno, (factâ priùs in plethoricis Venæſectione) proderit, *Per Calomel: ſerâ nocte. Pil. Euſtach: & Ruſ: Jul: mane ſeq: quinto, vel ſexto quoq; die, ad tres vel quatuor vices*: Vel, *per Salem Catharticum, Manna, & Tartarum lax: Aq: hordeat: ſolutum, diebus alternis tertiiſvè, ad ſex vel octo vices, Purgare*: *Neq; Medicinam interturbet Articularis, ſi oriatur, Dolor; quin pertinaci potiùs Purgatione ſæpiuſq; iteratâ, vincatur.*

Deinde *Antiſcorbutica*, quæ dicuntur, cum *Antiarthriticis* maritata, uſûs erunt eximii: Sumat Æger, omni mane, poſt dictam Purgationem, *Infuſi* ſeq: Hauſtum.

℞. *Summit: Trifol: fibrini ſiccat: pug: ij, Anthûs p. i. infunde in Aquæ font: fervefactæ qs. ad Alterationem modicam, Colatura ℥iij adde Salis Martis gr: iii, Tinct: Aurant: gtt: xx, Sp. Menthæ Hauſtus.*

Quartâ pom: Pulverem, vel Pilulas deglutiat.

℞ *Pul: Fol: Teæ ſiccat*: ℈ß, *Salis M.* gr. iii, *Pul. N. M. gr.* v. *Sacch. albiſſ.* gr. xv, *f. Pul. vel cum Syr. Meliſſoph. Bolus*: vel,

℞ *Conſ. Flor. Salviæ, Æthiopis Min.* āā ℈i, *Syr. Garyoph. qs. f. Bolus.*

℞ *Ceruſſæ Antim.* ℈i, *cum Extr. Gent. f. Pil. vel,*

℞ *Pul: Zedoar.* ℈ſs, *Alcohol Martis gr.* viii, *vel* x, *cum Extr. Gent. f. Pil.*

Hiſce ſingulis Vehiculum ſit Julapii, vel Infuſi, Hauſtus.

℞ *Aq. Ulmariæ, Fol. Ari, è Succis āā* ℥v, *Sp. Juniperi* ℥ii, *Marg. pp* ʒß, *ſacch. qs f. Jul. vel ex Summit. Salviæ tenuifol. et Aq: font. comparetur Infuſum, Sacch. Dulcandum,*

Quibus *Alterantia* prædicta minùs arrident, placeat proſitq; *Succos Herbarum Martiatos*, ſemel bis quotidie potare. Quod ſequitur magnarum Virium eſt, & ſæpe à Nobis uſu probatarum.

℞ *Succi Cochleariæ Partem unam, duas vel tres (pro Ægri Conſtitutione plùs minùs Calidâ.) Succi Limon.* p. i. *Miſce, per Digeſtionem Clarifica: Doſis Coch:* i. *cum Salis M. gr.* iij, *Sacch. qs. ex idoneo Vehiculo, per Menſem, poſt debitam Evacuationem.*

Horum Uſui interponatur, ſeptimo quoq; die, vel Solutio Cathartica; vel Pil. Tart. Bontii, vel Stom. cum G. ℈i, *ad* ʒſs. *cum Scam. gr. aliquot &c.*

Erit autem perutile, ſi, initio Æſtatis, locum habeant *Aq. Ferratæ Diureticæ*; quibus, ad ℔ij omni mane, inter ſextam & oct. hauſtis, circa decimam *Vinum* aliquod *Stomachicum, Amaris* (ſi placet) *Alteratum*, ſupponatur: Perſiſtatq; Æger ad Hebdomadas ſex, octo, vel x.

Vel, ad Urinam Domi movendam, itàq; Sanguinem à Spurcitie vindicandum, valet *Infuſum Teæ ad* ℔i omni mane, potum; unde leniter, idoneo liquore, per Renes, id quod alienum abluatur.

Pomaceum his Hominibus Sanguinem contemperat; ſed periculum eſt, nè ab Eo *Arthritis* augeatur. Si ſecus fuerit, [tutò enim Nonnullos eo poculenti

lenti genere gaudere certiſſimum eſt] in Potum ordinarium, præſertim Æſtate, miniſtretur. Hyeme *Cerevisia* ſi extrudi reſpuerit, *Rad. Oxylap. Mille-ped. Summit. Hed. ter. medicata eſto.*

XIII. Ut ad *Symptomata* tranſeam, obiter hic Notandum, quòd *Crepitus Oſſium*, qui (ut alibi dicetur] *Arthritidis* hâc in Regione Symptoma pervulgatum eſt, neque *Scorbuto*, [forſan ob Originem & Genium ejus peculiarem) neque *Arthritidi* Regionis hujus *Scorbuticæ*, quoad obſervavi, unquam acceſſit.

Quæ ad Oris Vitia, cæteraque *Scorbuti*, quo tempore *Arthritidem* mentitur, Accidentia ſpectant, cùm non huc propriè referuntur, ex Auctoribus de *Scorbuto* paſſim in uſum depromantur.

De uno *Pedum Tumore*, eo ſcil. qui *Symptomaticæ* huic *Arthritidi* quodammodo proprius eſſe videatur, verbum ſuperaddam.

Cùm *Pedum Tumor*, tum *Scorbuto*, tum *Arthritidi* familiaris ſit; quòd *Arthritidi Scorbuticæ* ſuccedat, minimè mirandum. Certè Senioribus, craſſis, & obeſis, *Scorbuto* Veteri in falſam *Arthritidem* mutato laborantibus, ſæpe licet notare Pedes & Crura, non ſolùm tumefieri; verùm etiam Cutis Rubore, Pruritu *ferino*, poſt Digitorum Vulnera quantumvis levia Colore planè flammeo, nunc item Fluxu dierum aliquot Ichoroſo, immane quantum affici. A Scalpendo manus ſi ad tempus aliquod Æger abſtinuerit, (abſtinere verò perdifficile eſt) Cuticula ſuboritur paulo albidior, ardens, tenuis, in Ulcuſcula rurſus ex Unguium Sulcis confeſtim abitura. Qui hoc modo affliguntur etſi Paroxyſmos graves, duros, immites *Arthriticos* olim perpeſſi ſunt, Articulis his diebus & minus & rariùs dolent; Materiâ ſcil. *Arthriticâ* partim in Cruribus depoſitâ, & Seri ſtagno dilutâ, partim per Glandulas Cutis Miliares ἀδήλως exſudante. Eò ſæpe uſque ingraveſcit hoc Symptoma, ut aliquando rationem τȢ ἐπειγοντ@ ſuſtineat; ut Dolorem, Pruritum, Ἀγρυπνίαν creando, Turbas Ægris & Negotium quàm moleſtiſſimum faceſſat; ideòque medicum enixè poſtulet auxilium.

XIV. Requirit Indicatio, ut, intolerabilis illa Humorum Acrimonia citiſſimè tutiſſimèque mitigetur. Hoc autem optimè fit Evacuationibus per Anum & Renes factis, tum etiam per Humorum Alterationem; Externè verò Balneo, Fotu, illorum ferociam temperanti. Quorum omnium, ut & reliquorum huc pertinentium, unà connexorum, quando Exemplum ſtatim ſubjungam, Lectorem illuc [brevitatis ſtudio] remittam. Hoc autem addo, quòd in celebrandâ Catharſi ſummâ utique Cautione, ſummo opus erit Conſilio; nè forte, ἀτέχνως inſtitutâ, Humoris ille Fluxus, & ad Articulamenta ῥοπὴ, quæ ad iſtorum Hominum Vitam & Tutelam, omninò neceſſaria eſt, in Eorum Incommodum, Ærumnam, Perniciem interpellatur.

Hiſt. I. *Ab Arthritide Scorbuticâ Vlcus malè tractatum; undè Visûs Abolitio, deinde Abſceſſus, & demum Mors.*

AGricola *Devonienſis*, ſexaginta circiter annorum, craſſus, obeſus,

Scorbuto Papulis in Capite & Manibus inſignito, plus quinquennium inquinatus, contra Affectum pertinacem, & Medici, [quem Conſultorem habuit,] Doctiſſimi Præſcripta eludentem, *Evacuantibus*, *Alterantibus*; *Mercurialibus*, *Antimoniatis*; è Regno *Minerali*, tum è *Vegetabili* quàm plurimis, à Nobis inſtruitur. Cùm circa utrumque *Æquinoctium*, eandem Medendi Viam, uſu diutino comprobatam, iterum ac ſæpius eſſet emenſus; & jam, more uſitato, Bolum *Mercurialem*, detracto priùs Sanguine, demiſiſſet; multus inde ſanguinis Orgaſmus: Dejectiones haud paucæ, atque adeo copioſæ; Tumor, haud ita diu poſt in utroque Malleolo magnus, ſubmollis cum Dolore, Rubore, Lævore, diu perſiſtens, planè *Arthriticus*.

Ut Ægro proſpiciam, Quieti illum indulgere; Materiæ, quam *Mediam* vocant, Diætâ uti; & ut, à Farcturâ & Recrementis, Oſſium Juncturas vindicem, & defendam, Tumoribus *Epiſpaſtica* admoveri; Laqueis eos involvi; calidè Veſtiri jubeo. *Epiſpaſticis* ſuccedit *Ulcus* hic illic Superficiarium, ex Ichoris Acrimoniâ moleſtum, ſed benè coloratum, expletu facile neque periculoſum. Æquo ferat illud animo exhortor, quippe quod è re futurum, & lucro Ægrum majori, ſi non interturbet Ipſe, renumeraturum.

Contrà Ille Stomachari; de neglectis Rebus ſuis deplorare; & citiſſimæ Curationis Spe allectus, Agyrtæ neſcio cui auſcultare. Hic autem, protinus, Medendi qua pollebat Arte, omiſſis Univerſalibus, Carne Ulcus obduxit, Cicatrice texit. Hinc Æger Capite, factâ Materiæ in illud Tranſlatione, ſubitò perculſus; Viſûs hinc Imminutio, & brevi Abolitio. Congeſtis aliquanto pòſt Humoribus, in Regione Lumbari fit Abſceſſus, ex quo imperitè tractato, ulcerato, & Partes vicinas [ut accepi] corrodente, Diem ſupremum obiit Miſellus.

Hiſt. 2. *Scorbuti Calidioris Suboles Arthritis.*

QUidam è *T.* Vir blandus, comis, Generoſus, à Victu lauto dapſilique, dum eſſet Juvenis, *Scorbuto* afficitur; Cui, ætate progrediente, accedit *Podagra*. Numeravit Annos quinquaginta, cùm utroque gravatus Me primùm conſuluit. *Hujus* Paroxyſmum habuit plerumque anniverſarium; niſi ſi Genio nimium indulgendo, vel alio aliquo in *Sex non Naturalibus* errato, ſæpius accerſeret. *Illum* autem oſtendebat Gingivarum Tumor, & Papulæ, Cubitos ſummoperè fœdantes, cum Prurigine & Apicibus innumeris, acutis, conſertim oriundis. Materia nunc Ulcuſcula formavit; paulò pòſt ſiccata in Squammas abire ſolita eſt ſubalbicantes; quæ ut deciderunt, Locus apparuit Ruber, à fricando ſtatim Flammeus.

Ut utrique Malo pro virili parte occurram, tum ea, quæ Materiam aptè exprimant peccantem, tum quæ potenter Alterent, adhibeo. Principiò *Calomelane* [Catharſi, nè deorſum illud elabatur, priùs peractâ] Salivam moveo: Eoque quoties Saliva parcior exigebat iterato, ad ſex Hebdomadas Ptyaliſmum profero. Poſteaque *Cinnab.* & *Ceruſſæ Antimon.* *aā* ℈ß, *Pul.*

Rad.

Rad. Ari Comp. ℈i, *Syr. Meliſſoph. q.s. ut f. Bolus horis tribus medicinalibus ſumenda, impero, cum Infuſiſeq. coch. v.*

℞ *Summit. Trifol. palud. Siccat. Mi, Aq. Lactis Alex.* ℔ii, *Sp. Junip.* ℥iv *miſce, & ad Alterationem idoneam Infunde: Colaturæ adde Tinct. Aurant.* ℥ii, *f. Infuſum. Perſtet autem menſes binos, interpoſito ſeptimâ quâq; die Eccoprotico.* Etteram hanc Materiam ut ultrà ſubigam, Aquas æſtate ſequenti *Diureticas*, hortatu noſtro ſeſquimenſem haurit; cum *Salis Martis & Nitri purificati Præparatis*, Quantitate, Vehiculis, & Methodo convenienti.

Hac Medendi Arte, Morbi materia, non parum mitigata, diu ſanè conticet: cùm verò, annis aliquot pòſt, ſævire iterum, Ὀργιᾶν, & de novo Tumultus inchoare cœperat; Conſilio jam mutato (quoniam Pedes jam tumebant, veſperi præcipuè, Digitum admittentes, & Seniori & Compotori Hydropa minitari videbantur; Tumores autem aliquâ ex parte *Scorbuticos* eſſe tum Inflammatio, tum etiam Maculæ comprobatunt;) *per Calom. & Pil. Euſtach. ãã* ℈i, *é Duobus* ℈ſs, *Purgationem inſtituo ; & deinceps, alterâ vel tertiâ quâq; poſt die, per Solutionem Catharticam; ſicq; viciſſim repeto.*

Hiſce Medicamentorum ordinibus, non ſine aliquâ Formularum mutatione, Vere & Autumno, ſæpius renovatis; addito inſuper, ad Alterandam in Potum ordinium Cereviſiam (*è Rad. Oxylap. Summit. Trifol. palud. Sem. Bardan. Bacc. Junip. Flaved. Aurant.*) *Sacculo, & Martis Sale cum Conſ. Trif. &c. repetito; Ægrum Arthritide Scorbuticâ* graviter oppreſſum (levibus ſubinde Hujus Paroxyſmis, veluti ad Salutis rem facientibus, ex induſtriâ provocatis) ad Senectutem, & quidem lætam perduxi.

Hiſt. 3. Morbus Articularis, Scorbuti Alumnus, cum Vomitu Bilioſo, Δυσπεψίᾳ, & Volarum Ariditate.

QUinquaginta Vir annorum, gracilis, tener, acri & bilioſo Sanguine donatus, *Scorbuto*, & ei ſupernatâ *Arthritide* diu conflictatus eſt, cum Ἀνορεξίᾳ, Nauſeâ, Ventriculi Inflatione, Ructu ſæpe acido, Vomitu frequenti & Cholerico, Capitis Dolore, & à Paſtu Somnolentiâ, Cute aridâ, denſâ, nec ad Διαπνοὴν idoneâ, Squamulis hic illic catervatim obſitâ, in manuum volis durâ calloſâq;. Pollicis pedis ſiniſtri majorē, dextriq; Brachii Articulum infeſtare ſolita eſt *Arthritis*; ſed neq; Tumore, neque dolore vehementi; quin levi potiùs, in tempus diutinum projecto, inæquali, & creberrimè interciſo. Diuturnitate penſata Levitas. Paroxyſmos omnium certiſſimè Pomaceum accerſivit, idq; vel parcè ſumptum; ſic, ut ex Poculo communi ſemel iterumq; ſiccato Pes doleret. Plures Ille Methodos, eaſq; probabiles, á Medicis Celebb. præſcriptas expertus, hanc commodiſſimè, & idcircò ſæpiſſimè, proſecutus eſt.

In Paroxyſmo, *Braſſicæ Folium* Tumori impoſitum acre Serum elicuit, Dolorem mitigavit. Extra Paroxyſmum, ad Prophylaxin, præmiſſâ per Aqq. *Alfordenſes* (Alvum hæ ſubducunt) ter quaterve Catharſi, *Bathonienſium*, omni mane ℔ii; decimâ ſeq. *Infuſi amari Alterantis* Hauſtum uſurpavit: Quintâ pom. *Bolum é Chal. Nutrito, &c. deglutiit*, ſuperbibendo Julapii Perlati coch. aliquot; interponendo identidem lene quoddam Emolliens; & Alteran-

tium

tium uſum ad Hebdomadas ſex vel octo quotannis proferendo.

Hâc, inquam, Methodo anniverſariâ, ad Artus, ad Ventriculum, præcipuè ad Vomitum quod attinet, maximè levatus, à Malo tam *Scorbutico*, quàm *Arthritico*, graviori, ſe jam multos annos immunem præſtitit: hodieq; illamad Senectutis principia perductus, non impune negligit. Uſq; verò manſit iſta, quam modò dixi, Volarum Ariditas, Calloſitas; ut opinor, uſq; manſura.

Hiſt. 4. *Scorbuto ſuborta, & ejus Eruptionibus adjuncta, Arthritis.*

DUM inhiſce verſor, Fullo me appellat *Exonienſis;* Vir robuſtus, Athleticus, Ætate mediâ, Conſtitutione Sanguineâ. Frontem Illi, Tempora, atq; Faciem propemodum omnem fædarunt, turpiter infecerunt Puſtulæ, ſobrio certè & temperanti, (tanquam Ebrioſo) magnæ rubicundæq; cum intervallo Coccineo, Flammeo. Æſtus & Pruritus erat univerſalis, maximè verò Partium obſeſſarum; noctu per Stragulas ingraveſcens. Turgebant Venæ, & Sanguinem plus ſolitò ζυμοῦσϑ, & ebullire, commonſtrabant.

Hæc cùm acceperam, Virus in Sanguine *Scorbuticum* efferri, & Cœlo (quamvis inſtabant tum temporis Saturnalia mitiſſimo, & Efferveſcentiæ provehendæ apto) favente proſcribi, ſum Opinatus: Neq; enim alio de Affectu vel Somniare erat. Sanguinem mitti jubeo, deinde Alvum molliri, alia deinceps ſuo quæque loco Præcepturus. Sanguini Cramor impurus, Sebaceus, in Cyathis quieſcenti, poſt aliquod tempus innatavit. Ex *Reſ: Jalapii, Extracto Euſtach:* *deglutiuntur Pil:* quibus Inanitur Alvus. A Cathartico, Sanguine commoto concitatoq;, Ægrotans Ποδαγρᾷ. Adeò nempe Naturæ perinde erat, Humorum Vitioſorum Δυνάμεις καὶ Ἀκρότητας, per Articulos, atq; per Cutim, exterminare; & tam levi de Cauſâ, ad illam ab hac Evacuatione, diſcedit Illa digrediturq;. Catharſin, quam quidem ampliùs deſtinaveram, ad ἐγχείρησιν prorogo; nè videlicet, Nimium ſubtrahendo, intercidatur res Articularis, & prorſus abſcindatur. Ad Eam è diverſo confirmandam augendaq; lenem interdum Ambulationem, Cothurnos Laneos, quibus in pedes Humor demittatur, invitetur, impero; Repellentibus interdico.

Extra paroxyſmum, ad *Arthritidos* hujus puræ puræ *Scorbuticæ* prophylaxin, ut Sanguis corrigatur, ea præcipio, quæ ſequuntur.

℞ *Succi, é Naſturtii Aquat: Summitatibus expreſſi Partes* iiij. *Succi Limonum* p. 1. *per Digeſtionem fiat Clarificatio.*

℞ *Conſ: Fr. Cynosbat:* ʒi, *Salis Martis Riverian: gr.* iiij, *Syr. de Corall: ſ. qs. f. Bolus.*

℞ *Aq: Ulmariæ, Meliſſæ, è Succis aã* ℥iiij, *Limac: Lumbr: Mag: aã* ℥ij, *Marg: pp.* ʒſſ. *Sacch. qs. f. Julapium.*

Præmiſſâ Venæſectione, & per Vinum & Oxymel: Scillit: Vomitione; perque Salem Cathart: Manna, & Tartarum lax: Juſculo Avenaceo ſolutum, Purgatione; & deinde ſeptimo quoque die repetitâ; ſumat, diebus otioſis, horis duabus medicinalibus, Bolum cum Jul: Hauſtu; biſque indies Succi Clarificati coch: 1; *cum Seri Lactis, vel Poſſeti Hauſtu, idque per menſem unum alterumque, cavendo Alvi Tarditatem.*

Hiſt

Hiſt. 5. *Pedum Tumor Scorbuticus, Arthriticus, cum Pruritu* ferino.

DOminus E. Generoſus, Agricola *Devonienſis*, ætatis Flore *Scorbuto*, & deinceps *Arthritide*, tentabatur: Illius Flexu Dolores *Arthriticos* ſenſim miteſcere, ſed & eodem tempore Pedes tumeſcere, percepit. Ingruente Senectute, Corpulentus & Obeſus, Pedem utrumque tumefactum moleſtè tulit. Cutis admodum diſtenta eſt, rubicunda, gravatè Pruriens, poſt levem aliquam Digitorum injuriam Flammea, Ichorem ſalſum & acrem ad dies aliquot exudans. Ob Pedes æquo grandiores & extenſos Sollicitum, *Hydropis* Timor cruciavit; ſed de *Hydrope* tanquam inſtanti, aut præ foribus, (cùm Urinam ſatis copioſam, probèque coloratam excerni; neque Sitim intendi; ſed è contrario Appetitum à Tumoris initio magis latrare, deprehenderim] non eſſe quòd ſe tantopere afflictum haberet, pronuntiavi.

Quò auxilium adhiberem medicum, cum, in eo laboravi, ut Humoris Acrimoniam, indeſinenter acerbam, Evacuantibus Alterantibuſque quàm celerrime reprimerem. Hunc in ſcopum, rebus uſquequaque collineatis, conceptis hiſce verbis præcepi.

℞ *Calom. quinquies ſub. gr.* xv, *Spec. Conf. de Hyacinth. Conſ. Roſ. r. aã* ℈i, *Syr. de Symph. qs. f. Bolus, ſerâ nocte ſumendus; mane ſeq. Pilulas è Rudii* ʒſſ, *Reſ. Jal. gr.* v, *Ol. Junip. ch. gtt.* i, *Balſ. Per. qs. deglutiat, cum cuſtodiâ. Quarto vel quinto quoque die, ad quinque vel ſex vices, utrumque repetat Diebus otioſis, horis duabus medicinalibus, Bolum è Cinnab & Ceruſſæ Antim. aã* ℈ſſ, *Cort. Citreor. Cond.* ℈i, *Syr. Garyoph. qs. Horâ ſomni Pil. ex Æthiopis Min. (cum Mercurii crudi, & Flor. Sulf. aã p. æ. ſine igne facti]* ℈i *Syr. Meliſſoph. qs. aſſumat, cum Jul. Hauſtu. Potui verò ſit Infuſum ſeq:*

℞ *Calcis vivæ* Devonienſis, [*id eſt, fortiſſimæ*] ℔ſſ, *ſolve in Aq. pluviæ* ℔xxiiij, *ad* xij *coquendo evaporatis. Poſt Clarificationem leniter detrahe liquorem; eique adde Rad. Sarſæ, Chinæ, L. Saſſafr. raſ. aã* ℥iij, *Cort. ejuſdem, Baccar. Junip. aã* ℥iſſ, *Milleped. ſiccat. No* 200, *Coccinell.* ʒij, *Uvar. paſſar. exacin.* ℥vi, *Infunde clauſa, Balneo Arenæ, per noctem; Colaturæ adde Tinct. Aurant.* ℥iſſ, *f. Infuſum, per ſe, vel cum exiguo Canarini, loco Cerevîſiæ uſurpandum. Externè verò, Deſiccantibus Repellentibuſque Cane pejùs & Angue vitatis, Fotum adhiberi jubeo.*

♃ *Summit. Malvæ Althææ, Laurivulg. aã M*i, *Flor. Chamæm. Sambuci aã Mſſ, coque in aq. font.* ℔iiij, *ad* ij; *ſub finem adde Lactis Vaccin.* ℔ij. *Immergantur Lanea, Pedibus, quoties Pruritus inſtigaverit, applicanda. Utroque denique Brachio Fonticulus aperiatur.*

His obtemperando *Æger* multùm profecit; pruritum hunc *ferinum* mitigavit; ad diutinum tempus delevit; & quoties reverteretur, hiſce præſentiſſimis Auxiliis, perfugio, & præſidio Salutis certiſſimo, creberrimè propulſavit.

CAPUT VII.

De Arthritide Lui Venereæ Succedenti.

ARTIC. I.

QUòd immoderata Venus ad *Arthritidem* inclinet, eamque crebrò introducat, ab antiquo poſitum eſt, ab omni Seculo decantatum; ſic, ut in ejus Προηγουμέναις haud injuriâ cumprimis habeatur. Similiter notandum, quòd poſtremis his temporibus, cùm Iſti Luem [forſan ad Humanum Genus monendum deterrendumque] adjicere, Rerum Auctori, Rectori, placuit; ab Illâ utiq; in *Arthritida*, tam facilis Migratio, ut Ætate Noſtrâ, quæ Luis Imperium longè lateq; dilatavit, frequenti populo ſtabilivit, Tyrannida confirmauit, ab Affectu, quem reſciuerim, nullo, facilior quæquam aut uſitatior.

II. Iſtam rem inſpicienti, & ejus Rationem perpendenti extra controverſiam videtur, primùm, quòd hoc commune cum *Arthritide* (ut taceam alios Affectus) habeat *Paturſa*; Nempe invictum * & ἀνεπιτήδειοντι, Maſſam inquinans ac corrumpens Sanguineam, utriuſq; Morbi Cauſam eſſe proximam & Continentem: Deinde, quòd *Paturſa* etiam Miaſma, non minùs quàm *Arthriticum* illud, cùm extollit ſe & ingraveſcit, è Sinu ſuo eijcere, è Sanguine expellere, Vim Operamq; det Natura: Adhæc, quòd Virus *Venereum*, è Sanguinis Flumine jam expulſum, ſolidiſq; partibus inhærens, non pauca faciat Symptomata, cum *Podagrâ Paturſa* communia; Membranis ſcil. Dolores; Oſſibus Cariem; Cuti, Ulcera: Unde deniq; conjectari licet, Iſtorum Affectuum Miaſma ſimile, & alterum alteri tanquam germanum, exiſtere. Eccui verò Novum videatur, quòd, in Materiâ ſimili tractandâ ejiciendâq;, Natura (quæ nihil temerè, nihil oſcitanter, ſed Normâ & Conſilio ſemper agit,) Evacuatione utatur ſimili, portâ eâdem; id eſt; Articulis?

Has ob Cauſas & hujuſmodi alias, quæ eſt hodiè *Arthriticorum* pars haud exigua, ab *Lue* incipientes, ad *Arthritida* perducuntur; nec Grallatorem uſquam Veterem, aut decrepitum quempiam, & admutilatum obvuemur *Arthriticum*, quin apud Vulgus Suſpicio de infauſtâ olim Militiâ confeſtim oriatur.

III. Nemo autem Hominum (quantum auribus, vel oculis, accepi) à recenti *Lue* & nuper contractâ, natam unquam *Arthritidem* detexit; neq; naſci poſſe facilè concedam: Motu Sanguinis non minùs inteſtino, quàm periodico, cum Eo commiſceri intimè; Corpuſculorum Illius variè figuratorum Appulſu frequenti, mutari egregiè; atq; ita tanquam maturari & evehi diutius Miaſma *Venereum* priùs oportebit, quàm Articulis illidi, & ad *Podagram* inducendam impingi potuerit.

Hâc de Cauſâ raró Grandiores, & Ætate procedentes, (ſeriùs ſcil. quàm *Primigenia*) invadit hæc *Arthritis*, id eſt, ex ſolâ *Lue* derivata; Juniores vix quidem, at nullo modo Adoleſcentes; quippe quibus evehendo Miaſmati nondum tempus ſit idoneum.

* Vide φυσικώτατον *Liſterum*, Colleg. Doctiſſimum, de *Lue Ven.*

IV. Sed

IV. Sed è diverſo, nec à Veteri *Paturſâ*, tetrâ, horridâ, Carie & Ulceribus ſpurcatâ, *Arthritidem* generari vel ſolere, vel etiam poſſe, cogitandum eſt: Id quod minimè ex Iſtius defectu, quin potiùs Naturæ; quæ debilitata, fracta, enervata, Hoſti fugando, *Arthritidi* moliendæ, impar reperiatur.

Hiſce medii generis *Paturſa*, *Arthritidos* Genetrix, Cauſam habet, Sanguini per minima inſinuatam; ac quaſi Municipem, potiùs quàm Hoſpitem; ob affectatas Res novas exulantem, & præfractè & cum Luctâ, licet ex Naturæ Mandato, per Articulos abeuntem.

V. *Lui Venereæ* ſuâ Naturâ ad *Arthritidem* inclinanti & tendenti, Manus affert adjutrices, Calcar addit, Empiricorum Mos ille pernicioſiſſimus; quo, in curandâ Gonorrhœâ, Puris ſuppreſſioni properé nimis inſiſtunt hi Ardeliones; neglectâ interim vel remiſſè factâ, quæ maximopere, quæ ſtudioſiſſimè præmitti debuerat, Purgatione Ita enim intus Hoſtis retentus, Sanguinem integrior, & fortior ſubintrat, parteſq; primùm *Paturſæ* agit Principes; demum ævo labente *Arthritidos* ſpeciem præ ſe fert: Et ab hâc Iſtorum Περιεργίᾳ potiſſimùm, ex *Lue* tot ubiq; *Arthriticos* eſſe, jure meritò ſuſpicemur.

VI. Illis de *Affectu Primario* præmiſſis, de ipſius Ægri Corpore jam proximè dicendum eſt; quod utrum *Arthritidem* (ſecundariò) adſciverit, an ſecus, ex Illius ad Eam propenſione pendet quàm plurimum: Quò major erga *Arthritidem* à Naturâ Corporis proclivitas, eò citius *Paturſa* in *Arthritidem* migrat; eò planius ab eâ (mendaci) abſorbetur.

Porrò intelligendum eſt, quòd etſi iſta *Luis* in *Arthritidem* μετάβασις ſæpiſſimè ſit in eodem Corpore, tamen nonnunquam diverſa complectatur: Quum, à Mariti *Lue*, *Arthritis* in Uxore per Concubitum accendatur, & Illam Iſte inceſſet. Hujus rei, utut Nova credatur, Hiſtorias omninò luculentas & exceptione quâlibet majores, quando plures in Adverſaria retulimus, unam itemq; alteram huic Capiti ſubjicere non gravabor.

Nec quidem hanc *Arthritidem* impropriè *Lui* ſecundariam, tametſi Corpus aliud exerceat, appellari poſſe exiſtimo; quandoquidem ex *Lue* γνησιωτάτως oriatur, illiuſq; Naturam, εἶδος καὶ ἦθος, nihilo certè minùs quàm ſi in eodem Corpore ſit, participet. Neq; magis Novum aut peregrinum hoc habendum, quàm quòd, in Gnatos aut Alumnos, Oculorum *Epiphora*, ſeu quid aliud Morbi à Parentis aut Nutricis *Lue*, derivetur: quo quidem nihil magis in Vulgus notum, aut pervagatum.

VII. Qui hâc *Arthritide* conflictantur, ſæpe macilenti ſunt, tenues, Vultu quodammodo ſubſidenti, &, ipſius præſertim margine, lurido; Oculis retractis, quodq; eorum Album eſſe debuerat, interdum ſubluteo; Voce fuſcâ, & cum Roncho editâ: Verùm non Naturæ, ſed Morborum operâ. Nimirum duram Hi Homunciones Servitutem ſerviêre; primùm *Deæ Blandæ* obſecuti; deinde *Lue*, poſtremò *Arthritide*, laborantes.

VIII. Morbi hujus Dolores vagi & erratici [ſive præcurrentes, ſive Ejus Acceſſionibus interpoſiti,) à *Rheumatiſmi* Doloribus eò diſtinguantur.

 quòd

quòd Hi poſteriores à Frigore tum ordiri, tum reverti, ſoleant; à Vagæ *Arthritidos*, ut & à *Rheumatiſmi*, iſtis; quòd Illi, Origine nati *Venereâ*, Nocturni magis ſint: Deinde quòd, Ipſius Paroxyſmi, hâc in *Arthritide*, Dolores, quàm aliâ quavis, *cæteris paribus*, (ob acriorem Cauſam Continentem) atrociores ſentiantur: Raro enim videas immaniùs Vocifarantes, quàm à *Paturſâ* qui Dolent Articulis. Hoc, inquam, *cæteris paribus*, quatenus ad Sanguinem, ad Animales Spiritus, & ea univerſa quibuſcunque Doloris ſumus plus minus patibiles, reſpiciamus. Quinetiam (præmiſſo, è *Primigeniæ* Doctrinâ, quòd Dolor quò vehementior, eò Paroxyſmus Regularis brevior, eò plerumque rarior) nulla unquam *Arthritis* Paroxyſmos habet adeò acri Dolore ſtipatos, tam citò reverſuros, tam ſimul longùm duraturos.

Hæ ſunt hujuſce Affectûs certæ quædam Conditiones, in eo illuſtrando ſignandoque Uſûs & Momenti haud exigui; quas ſi fides optima deficiat, neque ſemper illæ Morbum oculis ex voto ſubjiciant, quicquid in Diagnoſi deſideratum eſt, ex *Lue* præcurrenti & ejus Veſtigiis percunctando adimplendum.

IX. Quouſque ſe laudabiles oſtentant Paroxyſmi, ſuum habent Commodum, ſuas Utilitates; quàm autem primùm interciduntur, aut multùm illi remittuntur (ut in aliis *Arthritidos* Speciebus) non hoc nihil periculi. Si intercisis hiſce nulla fuerit Eruptio Cuticularis, nulla Aurium ſuborta Humiditas, nullum uſpiam Ulcus, Hæmorrhagia nulla, *Congeſtio* nulla; ſed è contrario, in Muliebri Sexu ſiſtantur etiam Menſes, & Partus omninò ceſſet; Diis hoc iratis accidit. Portâ jam obturatâ omni, & occluſâ Fugæ Viâ, in Caput transferri ſolet hoc Caſu Materia νοσηρὴ; & vel Apoplexiam, vel Motus Convulſivos, Ægro ferè fatales, excitare. Cujus quidem Eventi, iterum & ſæpius à Nobis obſervati, mentionem idcircò feci; quòd ex eo Prognoſticum haud inutile, tametſi mæſtum, identidem eliciatur.

X. In hujus *Symptomaticæ* Paroxyſmo, ad Doloris impetus ſolitò majores quodammodo ſedandos, & ex aliquâ parte permulcendos, Hypnotica dari prodeſt, pro rei Neceſſitudine [cautè tamen, nè Illorum abuſu Materia Morbi Nervis impingatur) Dimetienda. Reliqua, quæ ad paroxyſmi Therapiam pertinent, ex alio Fonte (*Primigeniâ* ſcil. *Arthritide*) ducta, ad hoc negotii facillimè accommodentur.

XI. Quæ verò pars Curationis *Prophylaxin* habet, & in Acceſſionum Intervallis exercenda eſt, à *Lue Venereâ* mutuatur Indicationem. Nam *Antiſiphyl*: (cùm Evacuantibus, tum Alterantibus) à Miaſmate, Cauſâ Morbi Conjunctâ, Sanguis tuendus. Heic loci *è Lignis, ex Antimonio, è Mercurio, comparata*, præquàm aliâ quavis *Arthritide*, in Series ac Methodos artificioſè digeſta, commodiſſimè proponantur: Certè *Mayernus*, (*a*) Experimentis & Uſu longè Nobiliſſimus, *Mercurio* (*penitiſſima Corporis ſubeunte, inſtar Viverræ, jugulum Morborum petente, Fermenta eorum adorto*) *Arthritidem Veneream certò curari*, non dubi-

(*a*) In *Prolegomenis* ad Tractatum de *Lue Venereâ*.

dubitavit aſſerere. Si per Vires liceat, & nihil adverſetur, Uſûs hic eximii *Salivatio*; quæ tametſi in *Arthritide Primigeniâ* & Ægroti & Medici votis ſæpe excidat, in *hâc Arthritide Symptomaticâ*, ab ipſâ *Luis* ipſiſſimâ profluente Cauſâ, magnarum eſſe virium, virtute ſingulari, æſtimanda eſt. Quæ verò *Salivæ* optima movendæ ratio, quis modus obeundus; utrùm Spiſſus ille, paucis aliquot Hebdomadis, ſed jugi rivo, qui abſolvitur; an potius Rarus, ſed ad tempus diutinum qui excurrit; Utrùm continuus, an interciſus eligendus; id, ex Ægri rebus omninò decernendum eſt.

De tempore *Ptyaliſmum* inſtituendi maximè opportuno, ut Verbum addam; Æſtas à nonnullis præfertur, eo forſan nomine, quòd durante illâ Sanguis (ſcilicet!] evectus huic Operi paratior habeatur; tum quod à Frigore minus eâ Tempeſtate periculi: Contrà facit Spirituum Languor & Impotentia, Æſtati propria, quâ ad Ptyaliſmum inhabilis redditur Ægrotans; & Mediâ profectò Hyeme, quâ firmiores ſunt ὁρμῶντες,& longè vegetiores, quàm Æſtate, quâ fatiſcunt, expeditiùs ſtadium hoc percurri conſtat. Ver autem ego malim, & hoc incipiens; quo Æger per ſe ad hoc officii promptus, & tempore, ut ad Salivam protrahendam, ſic ad vires exinde reſarciendas, diutino fortunatus.

Qui *Sputum* horret, *Calomelana* per Anum exturbari patiatur. Dentur idcircò *gr.* ejus v, cum *Aſtringentibus* bis die, per triduum, vel quatriduum. Poſtea *Catharticum*, quo *Mercurius*, cum pravis ab eo ſubactis & devictis Humoribus, expellatur. Huic autem muneri *Catharticum*, quod Ventrem leniter, at certò, vacuet, Sanguinem minùs agitet[nè videlicet *Arthritis* irritetur) imprimis ſeligendum: Conducunt *Aquæ Purgantes* cum *Manna* hauſtæ, poſt *Extracti ſeq*; ʒß, *ad* ℈ij, horas ante aliquot deglutitos.

℞ *Agarici, Hermodact. Helleb. N. Epithymi, Turpeti, Mechoac. aā partes* ij. *Salis Tart. p.* 1. *cum Spiritu Vini Digerendo*; *Exprimendo*; *tum Scammon. pul. partem unam addendo*; *dein evaporando, f. Extractum.* Repetenda verò hujuſmodi purgatio, cum præmiſſo *Calom.* quarto vel quinto quoque die, tantiſper dum Materia νοσηρὴ, vel tota prorſus expelli, vel evacuando enervari, jure merito credatur. Sin ex Ulceribus, & Salivâ, Os affectare *Mercurium* advertas; ad eum ſubtrahendum, veluti frequentiùs, ſic etiam copiòſiùs, adhibenda *Catharſis*: Et quidem hiſce *per Salivam, per Sedem*, excrementis, optimè omnium perfectiſſimèque Miaſma hoc eliminari poſſe cogitandum eſt.

In Sanguinis Craſi redimendâ, & Veneno (ſi quod intus delituerit) cicurando, nuſquam quidem non oportet *Decoct. L. Sti. Saſſafr. cum utriuſque Cortice*, forte & efficax, pro Anni tempeſtate, per Hebdomadas aliquot, ne dicam Menſes, affatim quotidiè, poſt uſum *Mercurii*, miſcere.

Aquæ porrò *Diureticæ*, quales ſunt *Bathonienſes*, *Bamptonenſes*, (Valentiſſimum potentiſſimumque Sanguinis Καθάρσιον) rectè diuque perpotæ, ad eluendam Morbi hujus Materiam non parum promittunt. Cujus quidem Rei amplam & luculentam Hiſtoriam, huic Capiti ſubjectam licet perlegere.

XII. Quinetiam poſthæc, ad majorem Cautelam, aut *Aquæ* (ſi conveniat) omni Æſtate repetendæ, aut omni Vere, & Autumno per *Merc. d. & Aq. Purgantes*, primùm purgare corpus; deinde, per *Alterantia* (qualia ſunt *Cin. & Ceruſſa Antimonii*, *Æthiops Min. Panacæa Hartmanni*) Humores ejus corrigere juvabit. Imò quidem Iis, qui, vel Conſtitutione infirmiori, vel annoſiores, Salivam, Ventrem, & Urinam, moveri reſpuunt, *Antiſiphyl*: prædicta, cum è *Lignis Decocto*, ſummi erunt Adjumenti.

Hiſt. 1. *De Arthritide impurâ, Aquis Diureticis ſubactâ.*

Fœmina quædam è *Brigantio* integerrima, Viro diſſimili juncta, poſt annos aliquot Dolores ſenſit, per Muſculos & Membranas exteriores ferè omnes, erraticos, rodentes. Caro inter hæc Tabeſcit; Vultus Pallet; Vires enervantur. Currente mediâ ætate (id quod auſpicatò incidit) ſæpius enixa eſt. A quo deſierat ἐν γαστρὶ ἔχειν, *Rheumatiſmus* (quòd dicitur) ingraveſcit; Doloribus nocturnis, iiſq; peracutis ſtipatus: Præter quos, externarum Partium Internodia laceſſentes, per ſeptimum & octavum ætatis Luſtrum & quod excurrit, Artuum Alii Juncturarum erant pæne omnium, fixi, & permanentes; cum earundem Tumore, Rubore, Ardore, cæteriſq; quod eſt Paroxyſmi *Arthritici* Παθογνωμονικὸν. Verùm, in Muliere Sanguinis parum calidi, temperante, morboq; fatigatâ, Tumores nec in eam Molem efferuntur, nec æquè Rubent, nec pariter Dolent, nec quæ alia Symptomata ſunt, ſimiliter urgent, ac in *Arthritide*: Calidâ maximèq; rectâ; imò ad *Frigidam* propiùs accedunt, tempus in diutinum procurrunt, & citò revertentia *Arthritidem* quaſi continuam, & perpetuò Παροξύνουσαν, indicant. Quo tempore mulctantur Artus, Viſcera, & quæ intus, ſunt tuta omnia: Cùm ad tempus, etſi pauxillum, iſti liberantur, (quod utiq; non ſine ſummo Diſcrimine plus ſemel obtigit) illa ſtatim afficiuntur. Tumoribus, Gelatinâ turgidis, ætate fugiente, ſuccedunt Tofi, numero complures; granum nunc Hordeaceum, nunc Fabaceum æquantes. *Antimonii Mercuriiq*; *Præparatis* longùm utebatur; at ab *Aquis Diureticis* (quas, ad libram unam alteramq; omni mane, plerumq; per dimidium Anni, aliàſq; in potum ordinarium perpetuò ferè adbibit) omnium maximè profecit. Jam Quadragenariâ major, & (quod dictu neceſſarium) Matrimonio paucis annis ſoluta, Faciem ſic ſatis coloratam, *Rheumatiſmum* (ita loqui amat Humanitas) mitiorem, Robur adauctum, aliaq; Naturæ revireſcentis Signa, lætè gloriatur. Ob Partus aliquammultos, & Menſes ordinatè juges; ob Materiam per Articulos pulſam, & *Arthritida*, ſi non rectiſſimam, tamen utilem; ob Medicinam opportunè & diligenter adhiditam, Vitam hæc Matrona piiſſima, Venerabilis, etiamnum agit vitalem, actura (quantum hâc in re conjicere datum eſt) diuturnam.

Probat Hiſtoria, ex *Lue*, alio Corpore exiſtente, poſſe alio, per Concubitum, ſuboriri *Arthritida*; tum etiam *Aquis* præſertim *Diureticis*, poſſe permulceri.

Hiſt.

Hiſt. 2. *De Arthritide, Luis Subole, à* Δυσπέπτοις, *irritatâ, Febrim excitante, Caput aggreſsâ.*

PAturſâ quidam Adoleſcentiâ tactus (cujus perperam tractatæ, quà Sanguine, quà Vultu, ad Senium uſq; paſſus eſt reliquias,) vertente nono & decimo Vitæ Luſtris, ex Macie priſtinâ Corpulentus & Habitior factus, Ποδαγεια̃. Plures Ille Paroxyſmorum vices ſubierat, triſtes ſanè & calamitoſos, (ſed rectos & idoneos) cùm, ex Crapulâ cibo difficili & inepto avidè ingeſto factâ, ἄνω καὶ κάτω affatim ejecit: Capitis Hebetudine, & Vertigine, correptus: Pulſu celeri; Æſtu univerſali. Quando in Febres iſtius Tempeſtatis (erant enim alîus planè Indolis) Affectionem iſtam πυρετὴν referre neutiquam valuerim, & *Arthritidos* Inſultus cùm multiformes, tum etiam (tanquam Lupi in Fabulâ) ſemper huic Ægro, minima quavis ex Cauſâ evidenti, paratos, eſſe recoluerim; ex eâ, ſed ἀνωμάλως ſe fundente, illam optimè derivari poſſe, unà cum Ægro, & qui aſtabant aliis harum rerum haud ignaris, judicavi: Eiq; Fundamento firmiter innixus, hunc in modum (profectò, quàm in Febre *Eſſentiali*, vel Capitis morbo quovis Idiopathico oporteret, longè diverſum; imò in horum pleriſq; contrarium) Curationem ordinavi.

Ut *Arthritidis* Materiam, Capiti impactam, illinc excitem, & in Artus partim expellam, partim invitem, Pulverem primùm *è Chel. C. C. & Purp. quartâ quâq; horâ, cum Jul. Hauſtu*, exhibeo. Deinde *Phænigmos* (*è Sem. Sinapios, Summit. Rutæ, Raſ. Radiculæ, Halecis fumo indurati āā part.* I, *Fermenti vet. p.* IV, *cum Aceto Vini Albi, ad Conſiſtentiam Cataplaſmatis) Componi & applicari jubeo.* A *Pulvere* ſuſcitantur *Spiritus*, oritur Diaphoreſis; à *Phænigmo* Malleolis (ea ſolebant, in hoc Corpore, *Arthritidos* Stativa eſſe) admoto, & quoties refrixit, quoad Tumor hinc inde oriatur, renovato, Caput omnino ſanum & incolume redditur, idq; præſentiſſimè. Tumoribus, ad majorem cautelam, (ut nè in Sanguinem, quod evocatum eſt, relabatur) Epiſpaſtica ſuperaddi jubeo; unde Ichoris *Arthritici* Fluxus ad dies aliquot jugis, ad aliquot annos ſalutaris: Mitior enim aliquandiu pòſt *Arthritis*, quod Affectionem hanc *Arthriticam* eſſe ab Evento comprobavit. Cùm jam Ulcuſcula per ſe exſiccarentur (nec quidem anteà, nè Fluxum tam felicem, tam blandum, tam ex omni parte benignum beatumq; quodammodo abſcindere videatur,) Ventriculum, me hortante, movit: Diebuſq; poſthæc otioſis *Trifolii Paludoſi Infuſum, horis medicinalibus, Menſes binos, bono cum fructu quotidie potavit.*

Hiſtoria Confirmat *Arthritidem*, *Luis Venereæ* progeniem, poſſe Δυσπέπτοις irritari; poſſe Caput invadere.

Hiſt. 3. *Lui Venereæ ſuccreſcens, Caput impetens, Arthritis.*

SUB hujus Seculi initium, Fæmina quædam, ortu incolumis, piiſſima, lectiſſima, nec uno nomine Spectabilis, Marito

Marito jam olim Paturſâ, nuper *Arthritide*, diro Morborum Pari, mulctato, & miſerrimè cruciato, annos circiter viginti nupta, ſemel bis pepererat; exinde diu Catameniis rectè eſt potita. Poſteà *Scabiem* habuit, aliam in Cubiti ſummitate, ſiccam, ſubfuſcam, multiplicem, cum Interſtitiis & Ambitu purpureo; aliam in Capite ſubalbidam, ſquammatim decidentem: in Femore, & Latere, Impetigines, & mali moris Maculas: His adde Capitis, in totâ parte ſiniſtrâ, & Colli poſterioris, Dolorem Nocturnum. Ad hæc Hallucis Articuli majoris primùm Teneritudo, deinde Dolor, acutus & pungens; Tumor item, & Rubor ſupervenit; quæ quidem ita ſunt Accidentia, ut *Arthritidem* oſtendant. Certè Dolor ad integrum uſque menſem aliquoties manſit, alios atque alios Digitorum Articulos, Pedum etiam Plantas, identidem torquens, & à Cathartico improvidè ingeſto exacerbatus; ſic, ut de *Arthritide Lui* ſuccreſcente minimè dubitandum.

Ut Eruptiones tolleret, ex Refrigerantibus neſcio quid temperatum clam oblinivit; unde brevi Caput Tremere, Manus & Pedes Παραλύεσθαι cæpêre; nec erecto Corpore ſtare, nedum ambulare, potuit. Hiſce circiter diebus Menſes ſupprimuntur, quæque Vitia nota & manifeſta erant, ab eorum unâ Suppreſſione naſci putabantur. Caput inde plus ſolito afficitur; magis enim magiſque tremit, vel ex Imbecillitate antrorſum inclinat. Cùm Oculi Somno conniverant, Horror ingruit univerſalis, & ex improviſo totius ſubita Corporis Exultantia. Fugiente ſomno, brevis Stupor, & Motus ſæpe Convulſivi, tum Labii ſuperioris, tum Oculi ſiniſtri, tum etiam totius Capitis. Oculi porrò Dolor, Viſûs obſcuritas, & Caligo. Sub hæc Utriuſque Genu, ſed Occipitii maximè Frigus intolerabile: Faciei Rubor erat: Alvo ſolutâ Refectio: Cùm ingraveſcerent Symptomata, nec, quo illis occurreretur, à quoquam unquam, quod ſciam, quicquam adhibitum, (ex primâ enim morbi Origine, rem ejus totam pertinaciſſimè occultavit) tandem, fallente linguâ & tertiatis verbis, ſummam enarrat, & implorat (heu! poſt Bellum) Auxilium. Nam Inſultu graviſſimo, Motibus Convulſivis, & Ἀναισθησίᾳ comitato, brevi tēpore morbus abſumit Ægram, meliori Fato (ſi Deo viſum eſſet,) digniſſimam.

Hoc Caſu Miaſma *Venereum*, quod & *Podagricum*, intra Sanguinem aliquandiu retentum, neque Partu frequenti, neque Medicamentis, aut diminutum, aut ſatis cicuratum, Naturam aggravare cæpit; cum Inimico Illa colluctatur, & eius eliminandi ſatagens, *Arthritidem* molitur. Quum autem (ob Sanguinem forte Δυσμετάβλητον, vel aliâ aliquâ de Causâ) ad *Arthritidem* Ægra minus ſit proclivis; quumque per Cutim, Virus parcè expellatur, & jam Menſes ſuppreſſi ſint, adeòque fugæ via omnis occluſa; Caput illud aggreditur, & Genus Nervinum, itaque Laborantem opprimit.

Monet Hiſtoria, *Paturſæ Podagram* æmulatæ Materiam, in aliud Corpus aliquando per Concubitum infundi; in illo, veteri ſævitiâ procedere; Caput denique obſtructis exeundi Viis, adoriri.

Hiſt.

Hiſt. 4. *Arthritis Lui ἐπιγινομένη, Victu, Digeſtivis, & Equitatione moderata; tandem Inteſtina invadens, Sanguinis ἄνω καὶ κάτω Miſſionem pariens.*

C*Upidinis* in Caſtris, à primâ Juventute verſatus, Miles quidam, *Mollior*, (quod ajunt) *Anſeris Medullâ*: ejuſque Præliis haud parum contuſus, circa mediam ætatem *Arthritide* corripitur; quæ, omni ferè anno, ſuâpte ſponte, Acceſſiones iteravit; à malis autem Moribus ſæpius, ſupra modum invitata. Cùm annos Æger nondum habuit quadraginta, in *Aſcitem* incidit, durum (Jupiter!] & ancipitem, quem demum eluctatus, Curæ meæ aliquantò poſt occurrentis, ſe commiſit; ut adverſus *Podagram* (Ipſo confitente Reo) minimè *Primigeniam*, item adverſus *Hydropa*, Prophylaxin obſecrans. Claudum aſpicio, Emaciatum, Vultu, præſertim Ipſius Margine, lurido; ſed Oculo flagranti, ſed Animo alacri vividoque.

Et Medicinæ, & Aquis Mineralibus Hoſtem internecivum hortor, quod illis tentare non liceret, Diætâ & Exercitatione, quoad ejus fieri poſſit, conficere conetur: Ideòque Equo, ſæpe, & multùm, ſe oblectet; de Victu maximè ſollicitus, non niſi εὐπέπτοις nutriatur; &, à Prandio ſemper Rubellum (quod Vini genus Ventriculo erat gratiſſimum, & Uſu diutino probatum) hauriat: Maturè ſe in lectum det, parcè, vel non cænatus. Nec quid adhibui Medicamentorum, præter *Infuſum Gentianæ*, *Zedoariæ*, & *Cubebarum*, eodem Vino paratum, omni mane uſurpandum; & *Pil. Stom. cum G.* omni Menſe, ad tuendam ſervandamque Coctionem, *Arthritide* permittente, aſſumendas.

Horum Adjumento [vitatis ſimul iis, quæ obeſſent) diu vixit Ille, *Arthritide* non niſi rectâ, quantùmvis *Symptomaticâ*, ſed acri, (forſan ob peculiarem ejus Materiam, magis) ſed acerbo Dolore comitatâ prægravatus.

Verùm ad Senectutis principia perductus, *Febre* cum *Diarrhœâ* laboravit, & Alvo reſtrictâ Abdominis ſecuta eſt Inflatio, Ventriculi & Inteſtinorum Dolor; Auſteræ poſtmodum Materiæ, deinde Sanguineæ per Os, brevi verò Nigræ [pariter Sanguineæ] per Anum miſſio. Ab ingruente *Dyſenteriâ Arthritis* ἐν τοῖς ἔξωθεν nulla. Ut his opitularer, per Literas rogatus, primò *Leniens præcepi*, *Sennæ* & *Rhab. Xerano infuſorum. Tum Bolum aſtringentem* & *Cardiacum*, [*eò nempe, quò in Artus expelleretur Arthritis*) *ter die cum Infuſi amari Hauſtu deglutiendum.*

Iſtius Hominis initiò *Lue*, mox *Arthritide*, tum *Hydrope*, iterum *Arthritide*, quà rectâ, quà reflexâ & *Dyſenteriam* inferente, iiſque ſuo genere graviſſimis, affecti, Robur & Patientiam ſæpe demiratus ſum: Hæc enim univerſa Animo præſenti, forti, & illis omnibus majori toleravit: Spiritu nempe Animali firmo, alacri, & Elaſtico donatus; Equitando ſummopere levatus; nam, ex Podagrâ fractum, imbecillem, languidum, eo ſolo certiſſimè citiſſimèque frequenter reſtitutum, obſervavi. Si Flatus poſtulaverit, nec *Arthritidis* vetuerit Paroxyſmus, bis terve Hebdomadâ injiciatur Enema.

℞. *Flor. Chamæm. Mi, Sem. Fænic. d. Carui aā* ℥ii, *Coq. in Aq. font.* ℔i *ad* ß, *Colaturæ adde Canarini* ℔ß, *Ther. Androm.* ℥ß, *Sac. rubri* ℥iſſ, *f. Enema.*

Et in Tormina *Decoct. è Carminantibus*, Veſicâ incluſum, & Ventri admotum; aliáſque pannus *Wallicus* Abdomini imponendus.

Diu Illum *Dyſenteriæ* ſuperfuiſſe audio, & tandem emaciatum, Morbis & Ætate confectum, diem ſupremum obiiſſe.

Hiſtoria ſignificat *Arthritidem Lue Venereâ* procreatam, Victu idoneo, Digeſtivis, ſed præſertim Equitatione, non parum ſublevari, *Dyſenteriæ Productricem* auferri.

Hiſt. 5. *Arthritis, Lui Venereæ ſuperveniens, Melancholiam, Caliginem, Vertiginem, Convulſionem univerſalem, & demum Mortem, inducens.*

OCcurrit è Plebe Viri cujuſdam, Hiſtoria, natu integri, *Lue*, dum adhuc Adoleſceret, corrupti Huic Affectui, multùm ope Medicâ retuſo, nequaquam extirpato, conſtanti jam Ætate, ſupernata eſt *Arthritis*; quæ, Luſtris minimùm tribus, rectè agens, & omni Anno ſemel iterumque redux, tandem in *Anomalam* degeneravit: ſeſquiannum nulla fuit. Exinde Æger Melancholiâ, Gravedine, Caligine, ſenſim eſt afflictus; uti etiam Vertigine, eâque gravi adeo, ut in Notos & Familiares ſæpe inſcius irrueret. Quum iter aliquando intempeſtivè faceret, ex Frigore, primùm Viſu, deinde Senſibus internis omnibus, ipſoq; Judicio læſo, per dies aliquot Deliravit. Arthriticos hos Errores eſſe, quando Mihi perſuaſiſſimum erat, (& , tribus ab incurſu Mali primo Menſibus, eum recurrere immaniorem, cum, Auditûs Gravitate præmiſſâ, Vultûs Pallore, Flatibus ἄνω καὶ κάτω creberrimis, Urinâ limpidâ copioſâq;, Spiritu difficili, & demum Αναισθησίᾳ, accedentibus deprehenderam) quæ Medendi ratio plurimùm profecit ita ſe habuit. Ut Capiti ſuccurratur, Sanguinem mitti jubeo; Ventremq; per Enema, per Catharticum, ſubduci; &, ad Hoſtem in Artus evocandum, utriq; Malleolo (ſolebat Æger illis Dolere) *Phænigmum* applicari, Tumoribuſq; hinc inde ortis *Epiſpaſtica*. Humor effluxit Ichoroſus copioſè; magis verò, quòd *Cardiaca*, [*Pul. Gaſcon. Uinum Hiſpanicum rubrum, Sp. vol. oleos.*] prompta in auxilium, & quotidiè exhibita, ad τὰ ἔξωθεν Materiam expulêre. Porrò, in *Prophylaxin* crebra fit *per Pil. Ruffi*, ſed lenior, *Purgatio*: Et, utroque latere Spinæ, inter Homoplatas, Fonticulus, ſex Piſorum capax.

Atq; hiſce Artibus, Laborantem, & tanquam Animam agentem, ab ipſo Orco eripui. Verùm Materia, propter Naturam refragantem, nevè ſatis evocata, nevè Paroxymum, utut tentatum, faciens Regularem, Caput, dudum enervatum, iterum aliquandiu pòſt adorta, Ægrum mediâ nocte poſt Somnum placidiſſimum, *Spaſmo* univerſali correptum, brevi temporis ſpatio, interemit; & indicio fuit, Eam, quæ *Arthritidos* eſt à *Naturâ* natæ, jam non ampliùs expulſam, interdum παλινδρομεῖν, Cerebrum adoriri, Convulſionem univerſalem, eamq; lethalem, Ægro afferre.

CAP. VIII.

De Arthritide Aſthmatica.

ARTIC. I. A*Sthmati* ſuccreſcit *Podagra* creberrimè pituitoſo, ſive ei, quod à Phlegmate Pulmoni inhærente, & Bronchia infarciente, ſicque Spiritûs meatum obſtruente, factum eſt: Hoc in causâ morbi hujus Idiopathici, proximâ & conjunctâ, ponitur; dum in primis viis ſtabulans Saburra, & ſanguis in Canaliculis ad Plethoram auctus, ſociam aliquando operam adjungit, & ad hunc affectum confert κατὰ Συμπάθειαν.

Spiritu hâc de causâ difficili laborantes, interdum per ſe, aliâs ex Medicinâ, nono & decimo plerumque Ætatis luſtro, rarò quidem maturiùs, Ποδαλγοῦσι. Si, per Victum inordinatum, Δυσπεψίαν, aliaſvè cauſas antecedentes vitium copiosè alitur, & in ſanguine congeritur materia, *Podagræ* effectrix, proprio illa Marte poteſt, & per ſe, in Paroxyſmum erumpere; verùm multò faciliùs paratiùſque, ſi Medicinâ fuerit extimulata.

II. Sunt autem ſtimulo, huic *Arthritidi*, uti aliis planè permultis, cujuſcumque fuerint generis, *Cathartica*: Quando eorum beneficio, ad amoliendum hoſtem, eumque in Articulos extrudendum, natura promptiùs & habiliùs operatur: Tum, ad hoc operis, è Catharticis Δραστικώτερα, præcipuè faciunt; quando ſanguinem exagitando, [quod ante dixi] novum afferunt Orgaſmum; quem è Veſtigio ſequitur Alieni ἐξαγωγή.

Valent hâc in parte *Alterantia*, ad debellandum *Aſthma* vulgò adhibita, quotquot uſpiam à Naturæ Partibus ſtant Cardiaca, & in fugando Hoſte ei opitulantur: Quæ quidem Alterantia, *Antiaſthmaticorum* maxima, vel ſaltem immenſa, portio putanda eſt.

III. De *Arthritidos* hujus Materiâ; minimè recentem illam eſſe, ſed in Corpore quòd diu Paroxyſmum extiterat, in eo ſe occultans, vel hâc de causâ meritò, ſuſpicari licet, quia nemo repente Ποδαγριᾷ. Imò quidem veriſimile eſt, quòd in corpore Phlegmatico, tuſſi agitato, pituitâ involvatur; ſimulque cum eâ, pulmoni commiſſa, per ſputum illa κατ' Επίκρασιν excernatur.

Quod ad amplectendam hanc Sententiam me impellit, eique confirmandæ ſtabiliendæque unum ſufficere videatur, non leve Pondus Argumenti, hoc eſt, (hujuſce *Arthritidis*, prout obſervavi, Χαρακτηριστικὸν;) Nempe, quòd, aliis omnibus *Arthritidis* quà Veræ, quà Symptomaticæ Speciebus, eo nomine diſpar, æſtate Lætetur. Cùm *Arthritis* reliqua omnis ſuâ Naturâ Hyeme, vel minimùm Sole infra Æquinoctium vergente; hæc noſtra, eo ſupra, imò ipſum circa Cancri Tropicum aliquando evecto, ſuâpte ſponte, neque ex causâ ullâ evidenti Παροξύνεται.

IV. Illud tamen nequaquàm ita capiendum, ac ſi hæc *Arthritis* omni omnino Hyeme prorſus obdormire, neque per illam Tempeſtatem quicquam unquam moliri ſoleat. Contrà, φαινομένου hujus Ætiologiam, in eo locari cenſendum eſt, quòd Hyeme, quo quidem profectò tempore Cutis denſatur, fallit Διαπνοὴ, & in Pulmonem mittitur Pituita, cum eâdem in eum Miaſ-

ma etiam *Arthriticum* abripiatur: Æſtate verò, cùm ſuperficiem & ambitum Corporis Humidum evocetur, extrà idem tendat & Artus appellatur. Ut Hyeme ab *Aſthmate* vincatur, ſub ejuſq; Vultu & perſonâ deliteſcat; Æſtate, propriâ eluceat.

V. Propterea quòd *Arthritidis* hujus Materia frequenti expuitione magnam partem eliminatur, profluere autumo, quod Illius Paroxyſmi, (utut Dolore, Tumore, Rubore, aliiſq; Symptomatis, ſatis ad Diagnoſin ſignati) ratò utiq; infeſtiſſimi cernantur; aut ex eorum numero, qui Tofis, qui Ulceribus, qui Offium Carie, cæteriſq; Fructibus iſtiuſmodi acerbiſſimis, vel etiam Nodis, Doloribus diutinis, & id genus mitioribus, affligunt Ægros; ſed tolerabiles, & æquo animo ferendi ſunt.

Cùm autem iſtud ſive Paroxyſmorum Tempus, ſive eorum Clementia, non eò uſq; huic *Arthritidi* propria eſt, ut ex eorum alterutro, vel utroq; poſſit illa internoſci; quò aliquod Δηλωτικὸν, in medium promam, Quotiescunq; *Aſthmati Pituitoſo*, præſertim gravi & diuturno; maximè verò omnium, quoties uſitatè, & ex more ſubjicitur *Arthritis*; Hæc ipſa eſt, quam ego *Aſthmaticam* appello; Primigeniæ, ſi Paroxyſmos, eorumq; Symptomata circumſpiciamus, certè perſimilem, Succeſſione luculentiùs, & ferè ſolâ agnoſcendam.

VI. Ex dictis ſequitur, quòd *Arthritis* hæc *Aſthmatica*, tametſi puram Materiam & putam *Arthriticam* habere, per ſeq; omninò Veram eſſe concedamus; (quod tamen itane ſit, an ſecus, haud definitu facile) quando quidem *Aſthmati* ſubmiſſa eſt, ipſâq; ejus Materiâ gaudet, in *Symptomaticis* cenſenda eſt; habitâ, videlicet, Morborum Succeſſionis, & tam Primarii, ſive genuini, ſive ſpurii [*Aſthmatis*] quàm Secundarii [*Arthritidis*] ratione.

Ex eoq; patet, quàm ſit ea ſui Generis ἐν τῷ πράττειν æſtimanda, quàm modo peculiari expugnanda; à Verâ *Arthritide* ſeparata, quoniam nullam Hæc Succeſſionem præ ſe fert, nullum agnoſcit morbum Primarium; à cæteris verò *Symptomaticis* quibuſcunque, quoniam *Aſthmate* ſubnata, ab eo Pectoris, Spiritûs, Tuſſis, Sputi, Conſiderationem deducit, neceſſarióque comprehendit.

VII. Ut hæc apertiùs exponantur, quoties de Epicœnæ hujus *Arthritidis*, nunc Pulmonem, nunc Artus infeſtantis ὑπάρξει, conſtiterit, & Curationem meditabimur, haud dubiè prodeſt in prori Statu (tametſi *Pituitoſum* exiſtimetur *Aſthma*) rem *Arthriticam* non negligere; quin ad *Aſthma*, quoties ingraveſcat, depellendum, in externis, ſimul atq; fieri poteſt, Dolorem excitare; quò nempe factâ Materiæ ad Articulos Διαδοχῇ, levetur Pulmo. In eo certè Operam locari commodiſſimam; in eo Intentionem utiliſſimam, non inani Conjecturâ, ſed Experimentis ex medio uſu depromptis, & (ut opinor) Ratione fretus, habeo perſuaſiſſimum. Hoc igitur ſpectans, *Venæſectione* vel prorſus abſtineo; vel, quàm in ſimplici Pituitoſo *Aſthmate*, Sanguinem minori quantitate detraho: Nè ſcil. Natura, Miſſione nimiâ & improvidâ debilitetur, enervetur, & *Arthritidi* protrudendæ impar reddatur.

VIII. Catharſin per *Aloëtica*, ſivè quævis

quævis alia, quæ tum Alvum moveant, tum etiam Sanguinem exagitent, & in Orgaſmum adigant, inſtituo. Novi quendam *Aſthmaticum, Arthriticum;* qui *Spiritu Cochleariæ Aureo Purgante,* (cum *Scammonio, Ialapio, vel fortaſſe Gambogiâ* comparato) ad guttas circiter triginta, ex Vehiculo convenienti, feliciſſimè crebertimèq; utebatur: Satis enim hinc Dejecit, nec ita diu poſt optatò Doluit. Potionem Ego ſequentem, hujuſce Claſſis, ſed magnorum Virium *Arthritico,* ſecundis Avibus, ſemel iterumq; propinavi.

℞ *Fol. Sennæ* ℥ß, *Fibrarum Helleb. nigri, Turpeti aā* ʒi, *Coq. in Aq. font. qs. ad* ℥iii, *Colaturæ adde Syr. è Spinâ, Elix. Salutis aā* ℥ß, *f. Potio.*

Catharſeos eâ quidem *Aſthmaticis* Utilitas, ut, præterquam Alvum, etiam Pulmonem exonerent; quandoquidem Pituitam ab eâ tenuari, diſcutiq;, Sputum abundantiùs Exantlari vulgatiſſimum eſt. Atqui, Purgatione jam ſemel inſtitutâ, non opus erit, ut de Illius Repetitione (quæ, à Pituitâ ſimplici *Aſthmaticis,* neq; per *Podagram* medendis, ſæpe neceſſaria) niſi ex intervallo quodam, & urgente novâ intus *Saburrâ,* ſimus ſolliciti: Ne ſcil. nimium exhauriendo, Naturam, *Arthritidem* rectam & Regularem impenſè deſiderantem, aliò infauſtè divertamus.

IX. Ad ea potiùs progredior, quæ, ut debelletur *Aſthma* & (illius gratiâ) commoveatur *Arthritis,* validiùs conituntur: Ideòq; omni Mane, Hauſtum *Infuſi amari Chalybeati* miſceo: *Bechicis,* nè Ventriculo, per ſe nimiùm languenti & obtuſo, officiant, ad Tempus pomeridianum relegatis. Tum verò, quartâ circiter Horâ, iterumq; nonâ Veſpertinâ *Balſ. Peruani,* vel *Chilienſis,* vel *Sulf. Aniſati,* vel *Tinct. Sulf.* Doſin majuſculam, (*Tinctura putà gttxv, ad xx, & de Balſamis ſimili proportione*) ex *Syr. Balſamici,* vel *è Succo Eryſimi, Coch.* i, cum Allæ fortioris, vel Decocti pectoralis clarificati, Hauſtu præcipio.

Poſt Dies aliquot hiſce Medicamentis collocatos, quàmprimùm iis efferetur Sanguis, & Pulſus digitum fortiùs repellet, ſtatim, extrà, loco ſæpiſſimè dolenti, admoveatur *Ceratum Viride,* vel *Emplaſtrum Cephalicum, cum Picis Navalis pari quantitate;* vel, [ſi placuerit) *Phænigmus.* Tumori demùm facto, ſi locus erit; vel, ſi in Digitis ſit Tumor, Carpo, vel Malleolo vicino *Epiſpaſticum,* ut evocetur *Arthritidis* Materia, nec in Sanguinem repelli permittatur.

Altero verò Statu, quo propriâ Perſonâ agit, & Artus invadit *Arthritis,* ei ſtudioſiùs inſiſtendum, per Amara, per *Chalybeata,* per idonea cujuſcunq; generis *Cardiaca,* ſi Flaccuerit, excitandæ; per Involucra, per Crepidam, cæterumque Mundum Articularem, ſi Viguerit, tuendæ ſervandæq;. Rata enim eſto, & indubitatæ Fidei Norma, Naturam *Aſthmati* deſcripto per *Arthritida* occurrere, medicari, & in ejus Paroxyſmo, conciliando præſtandoq;, oportere Illam adjutari.

X. Interea verò temporis, ſi iſtius ordinis ſit *Aſthmaticus,* qui Sputo carere nequit, tametſi dolet Articulis; ad illud ſive retinendum, ſive revocandum, *Bechica* vel è Præſcriptis in minori quantitate, vel leniora quædam, ut *Balſamum Gileadenſe,* ſeu *Lucatelli,* veſpere præſertim, ex Vehiculo jam

ſcripto, aſſumantur: quorum beneficio, mane ſequenti Sputum egregiè projicitur, nec ad Meridiem uſq; [quod ab iiſdem, Mane demiſſis, ſolet evenire) obtundetur Appetitus.

Etſi Dolor & Vigilia, Comites *Arthritidis* importuni, premant Ægrotantem, Hypnotica tamen, quæ in *Aſthmatis* Speciebus aliis pleriſque omnibus, tum etiam in *Arthritide*, nonnunquam Ope ſunt eximiâ, Virium pæne Divinarum, in hoc Affectu, Doſi aliquâ notabili non ſunt temerè largienda; quippe quæ, cùm multùm *Aſthmati* Pituitoſo, tum etiam non parùm *Arthritidi*, ſuâ Naturâ vix ſatis aſperæ, repugnent. Ad invitandum *Somnum*, Artes exerceantur, ut minus certæ, ita minùs nocivæ; quales ſunt *Lectio*, *Frictio*, *Palpitatio*, & ejuſmodi alia.

XI. Simul ac Caſtra in externis partibus metata eſt *Arthritis*, ibiq; fixit; aboleſcit Corporis univerſi Gravitas; Spirituum Hebetudo; Reſpiratio anguſta: Tuſſis magnâ ex parte diſcutitur; pituitæ quod Veſiculis inhæſit pulmoneis, ejicitur; perq; *Arthritida*, jam demum Regularem, cautum eſt, nè quid ſupra modum in eas infundatur: verùm in iis, quibus *Pituitoſis* ex conſuetudine opus eſt Sputatio, perſiſtit ea uſq; ſed diminutè.

Solet hujus *Symptomatica* paroxyſmo adjungi (qui, cùm *Aſthmati Pituitoſo*, tum item *Arthritidi* Veræ interdum à Satellitio) *pedum Tumor ſeroſus*, digitum accipiens, Ægro ſæpe metum Hydropis incutiens; qui tamen brevi temporis ſpatio, Ambulatione, & Motu Corporis leni & idoneo aufertur. Hujus item pellendi ergô, Frictio, bis die peracta, cum Linteo craſſiori, adhibeatur,

XII. Qui nuper hâc *Arthritide* defederunt, in Regionem eos apertam, & ventilatam quàm primùm migrare; Equitatione crebrâ exerceri, convenit: Movetur enim inde, quod in pulmone reliquum eſt pituitæ; & ſimul is ſanatur, & Tono reſtituitur: Quinimò Spiritus eò reficiuntur Animales, redintegratur Appetitus, inſtauratur Oeconomia. Et quidem hunc in modum tractatos, ex hoc Affectu vegetiores, & quàm ante Aggreſſionem longè tutiores obſervavi: Donec Otio, Satietate, Victu dapſili & opiparo, eidem iterum tradantur.

Cui quidem Malo ut quodammodo occurrerem, è re futurum arbitror, Cibi potûſq; rationem aptam accuratè proſequi; Ventriculum Digeſtivis roborare, Απεπτοίας Fæces & Reliquias Eccoproticis identidem ſubducere; itaq; tum *Aſthma*, tum *Arthritidem* opportunè præcavere.

XIII. Sicco nonnunquam *Aſthmati*, Exquiſito, dicam, an Notho? certè Idiopathico, nec Inflationibus nato, ſubnectitur *Arthritis*. Spirandi premuntur Organa, per Humores quantitate nimiâ illis commiſſos, neq; verò in Veſiculis pulmoneis ſimul depoſitos; & Spiritus pro Cauſæ hujus Magnitudine plus minus eſt difficilis: Tuſſicula eſt, Anhelatio, & pectus interdum maximè gravatum. Nullos hoc *Aſtma* (quantum ego reſcivi) aggreditur, niſi partium inſigni Conformatione, vel Inclinatione Hæreditariâ, ei qui proclives ſunt; & Autumno Illos, & Euro increbreſcente (pro more pituitoſi) maximopere infeſtat.

Cùm aliquandiu ſævit, interdum Ei ſe adjungit *Arthritis*, tam citò ſecuta, & eâ Spiritûs levatione, quæ Humo-

Humorum Μετάςασιν in Externas partes; eoq; Harum Dolore, qui *Arthritidem*, aut genuinam, aut eam probè ſimulantem, abundè monſtret.

XIV. In *Arthritide* hâc *Aſtmaticâ* per Venæſectionem & purgationem Materia pectore detrahenda: Tum iis, Spiritus Animales quæ diffundant; quæ per Fibras longè projiciant; quæ Motus eorum regant; maximè verò omnium, quæ in Artus materiam pellant, ibiq; figant, omninò inſiſtendum eſt. Neq; enim inhibeatur hæc *Arthritis*, multò minus ſupprimatur repellaturq; atq; adeò intendatur, in Ægri ſalutem augeatur: Minimè verò dubitandum, quin Ægri Vita & Incolumitas per *Arthritida* rectè moderatam conſervetur, ſanciatur.

Arthritidis Aſthmate, quà ſicco, quà pituitoſo natæ, Exemplum mox ſubjiciam. *Aſtmati* ab Inflatione [per Nobiliſſimum *Floyerum*, Graphice depicto] nulla unquam, quod meminerim, eſt ſubnata.

Hiſtoria I. *De Aſthmate Pituitoſo, per Arthritida mitigato.*

VEtus quidam é proximo, triginta annos Δυσπνοϊκὸς, Labori olim aſſuetus, nuper ob ætatem emeritus, ideòque Craſſior & Obeſior factus, difficiliùs ſpiravit. Hyeme, Anni 1696, [quo quidem tempore, propter Autumnum humidiorem, & Frigus inde impenſiſſimum, graſſabantur *Catarrhi*] multùm laceſſebatur eâ *Aſthmatis* Specie, quæ (à Materiâ) *pituitoſa* nuncupetur. pectoris enim Oppreſſione, Spiritu ſublimi laboravit, & deinde Tuſſi, primùm aridâ, poſtea pituitam exantlante, craſſam & tenacem. Neq; Spiritum ſine Anhelatione traxit, neq; Cervice niſi noctù erectâ; eò verò faciliùs, quò pituitæ plus emiſſum.

Ut Opem feram, ex Curatione *Aſthmatis* familiari, Ventrem ter quater, diebus ſemper quatuor interpoſitis, ſubduco, majoriq; deinceps intervallo. *Anacatharſin* ad augendam, *Maſſæ pilularis* ℈i, *ex Linctûs, Cochleari,* quartâ pomeridianâ & horâ ſomni, deglutiit, cum Vini medicati Hauſtu: Omni verò mane, quæ Ventriculum tueantur, *Infuſi amari Alterantis, Xerano compati, Coch. aliquot.*

℞ *Balſ. Lucat.* ℨiſſ, *Flor. Benzoin* ℨi, *Balſ. Sulf. Aniſati* ℨſſ, *Succi Glycyr.* ℨi, *cum pice liq. f. Maſſa pilularis.*

℞ *Syr. è Succo Eryſim. Ol. Amygd. d. r. aā p. æ. cum Sacch. Cryſt. probè temperando, f. Linctus.*

℞. *Allii inciſi* ℥ß, *Sem. Aniſi, Croci aā* ℈ß, *Infunde in Xerani* ℔i, *poſt debitam Alterationem coletur Infuſum.*

Poſt aliquod tempus (ut mutatione Medicamentorum à Nauſeâ caveretur] Tinct. Sulf. gtt. xii, ex Syr. Balſ. Coch. i. *pilularum loco aſſumpſit.*

Ægro hiſce ſublevato, ſic, ut Προφύλαξιν *aggredi jam liceret, ad eam præſtandam, Xerani Rad. Gent. Summit. Abſ. R. Cent. M. Marrhub. albi, & Fr. Cubeb. alterati, Hauſtum, omni mane Senex potavit, idque per menſes aliquàmmultos.*

Horum ideò Remediorum mentio à Nobis facta, quoniam Iis proſperè utebatur, tum eâ Hyeme, tum pòſt ſæpiſſimè. Nam cùm *Aſthma*, per reliquum Vitæ, ſub brumale Solſtitium, ſemper recurreret, ad hæc Ille, certiſſima præſidia, recurrere ſolebat.

Anno

Anno 1698, Vertente Vere, cùm Inſultum *Aſthma*, vice jam tertiâ, triſtem & ſeverum renovaſſet, Ægro in hunc uſq; diem *Arthritide* (quod putavit) immuni, neq; de illâ ſomnianti quidem, Dolet Halli Pedis ſiniſtri Articulus major: Inflammatur, Rubet, Ardet, more pertinaci & plané *Podagrico*. Gratulor Vicino, de morbi tam commodi, tam ſalutaris, adventu. Contrà Ille obmurmurare, Doloriſq; impatiens, ex Dolore periculum metiri. Ego verò exhortor; pulmonem eo liberari, Anhelationem minui, contendo; & *Aſthma* per *Arthritidem* oportere Vinci.

Hyemem Anni 1700 tolerabilem habuit, Ver inſequens periculoſum, Sole enim ſupra Æquinoctium evecto, Spiritus admodum gravis, imò quàm per anteactum ſeſquiannum gravior: *Ægritudo* univerſalis: Appetitus proſtratus: Nauſea & Sitis erat permoleſta. Cùm ita diu Valitudine quâdam obſcurâ teneretur, Solſtitio inſtante Æſtivo, tempeſtate fervidiſſimâ, paroxyſmorum, quos unquam perpeſſus erat, omnium graviſſimo, correptus eſt *Arthritico*. Per univerſum pedis Convexum extenſa eſt Inflammatio, elata, ardens; ad Calcem, ad Tibiæ medium Tumor; pulmo ab incipiente eo tutior, expeditior; Ventriculus avidior. Placuit novam rerum faciem obtueri; perjucundam Humorum Μετάςασιν contemplari; ad eamque promovendam *Tinct. M. & Elix: propriet. d. aa gtt. xx, cum Xerani Amaris alterati Hauſtu, bis in die, ſumendas imperavi.* Porrò Vini iſtius (quando jam Ætate grandiori Delicium erat, neq; Ventriculo ingratum) ℔ß, quotidie bibendam quò nempe, Miaſmate *Arthritico* in Pedem exulante, Sanguis purgaretur; defenderetur Pulmo.

Menſes circite binos duravit Paroxyſmus, & Ægrum uſquequàq; beatiorem fecit; Vegetum nempe, acutum, alacrem, Ventriculo præter modum avido & latranti, ut decennio noviſſimo nunquam magis. Unus Illum Pedis Tumor gravatum habuit; qui tamen Commodum ſuum & Utilitatem Tædio longè majorem attulit; cùm, à Materiâ Pedi affixâ Pulmoni meliùs ceſſiſſe, minimè indubitandum eſt.

De hujus Ægri *Arthritide* nequaquam prætereundum, quòd aliis *Speciebus*, quæ Anni dimidio Hyemali ſuâ Naturâ Παροξυνόνται ad unam omnes, hâc ex parte multùm abſimilis, Æſtatem amat; Hyeme nè ſemel quidem in externis Partibus; Sole citra Æquinoctium verſato, jam ter emicuit, & Paroxyſmos totidem perfectiſſimos exegit.

Paroxyſmi, modo tam memorabili, tam præter morem Reduces, iſtius *Aſthmatis* Naturam indigitant, exponunt; & in *Arthritidem* illud ex facili migraturum eſſe; &, diebus ſaltem hiſce poſtremis, à Puro *Aſthmate* Pituitoſo non multùm abhorrere monſtrant.

Hiſt. 2. De Arthritide, Aſthmati ex Plethorâ, feliciter adjunctâ.

VIR Nobilis, Craſſus, Plethoricus, Decennio labente ſexto, *Aſthmate*, cui ex Thoracis brevitate, Abdominis prominentiâ, præcordiorum diſtenſione, pronus erat, afficiebatur.

Quo

Quo me tempore primùm accerſivit, efflictim ægrotavit; pæne ſuffocatus: Spiritum traxit ſublimem, & ob Organa conſtricta laborioſe: Tuſſiendo nihil excrevit.

Spiritûs Impedimenta, per Catharſin & Venæſectionem deduco. Deinde, quibus Coctio perficiatur, itàque Flatus prævertatur; quibus roborentur Ὀρμῶντες, dilatentur, expandantur, adeòq; modo omni augeatur Reſpirandi Spatium, ea præcipio quæ ſequuntur.

℞ *Conſ. Abſ. R. Pul. Rad. Ari C. aā* ℈i, *Chal. Nutrit.* ℈ß, *Syr. Meliſſoph. qs. f. Bolus.*

℞ *G. Ammon. Bdellii aā* ʒiſs, *Flor. Benzoin, Extr. Croci aā ß, Balſ. Lucat. q.ſ.f. Pil.*

℞ *Aq. Rutæ, Hyſſopi aā* ℥xii, *Paon.* C. *Bryon. C. aā* ℥iv, *Marg. pp,* ʒß, *Sacch. Cryſt. qs. f. Jul.*

Sumat Bolum omni mane, Pil. quinq; omni nocte cum Jul. Hauſtu, eiq; inſtillentur Tinct. Caſt. gt. xx.

Quòd liberiùs Spiravit, id *Evacuantia*; quòd adhuc multò magis, id ex propoſito fecerunt *Alterantia*, ſed diutius uſurpata. Iſti verò Libertati par, novum exoritur Malum, ſi modò ita poſſit appellari, quod in Vitæ tutelam, quodq; Ægro auſpicatiſſimum evenit. Quippe Compoſitionum jam dictarum & iſtiuſmodi aliarum operâ factum eſt, quòd Humeri Dolor, Tumor, Rubor, nè plura, quòd *Arthritis* emicuit; quòd per Artus, ex eo tempore quàm plurimos peragravit: quòd frequentem in Eos crudelitatem exercuit: quòd exinde pectori pari menſura longè meliùs. Conſtat enim, & omni majus eſt exceptione, quòd ab *Arthritidis* exortu Spiritui pulmoniq; longè feliciùs ceſſit: ut Ægro jam ferè unicum reſtet tempori tam *Arthritidos*, quàm *Aſthmatis*, Cauſas remotiores prævenire; aut deinceps *Aſthma* per *Arthritidem* Curare.

CAP. IX.

De Arthritide Febri Succedanea.

ARTIC. I. *Arthritides* Chronicis oriundas hucuſq; dedimus; de illis *Febre*, quà *Continua*, quà *Intermittente*, Morbo Acuto, quæ Naſcuntur hodie Sermonem faciemus.

A *Febriculâ* quâdam *Arthritidis* paroxyſmum fermè omnem exordiri, manifeſtum eſt: Differt autem illa, brevis ſcil. parva, Symptomatica, quæq; ad Tribum, aut *Febrium* perfectarum Claſſem ullam referri nequit, ab eâ, quæ à Nobis hoc tempore dicenda, Exquiſita, & in genere ſuo Conſummata eſt.

II. Quum *Febris* nonnullus Speciei Ratio & Eſſentia in eo poni videatur, quòd Effervescentia ſit, ob ἑτερογλωὲς, & indomitum aliquid, in Sanguine contentum, eumq; perturbans, [illius nempe expellendi ergô] concitata: Aliæ verò *Febres*, (quod ab * Auctore nupero argutè propoſitum) ex obſtructis Glandulis, & inæquali, quæ deinde ſequitur, enormiq;, Fermentatione, oriri cenſeantur: Imò quidem omnes, cujuſcunq; generis ſint, hoc inter ſe commune habeant, & in quo

 con-

* Vide *Synochorum Theoriam Novam*, addam etiam Αἰτιολογωτάτην; impreſſam *Londini* Anno 1701.

conveniant, Quòd Sanguinis motum & Orgaſmum Ægrotanti talem faciant, qui ſupra Naturæ tenorem, [mitis ille & benignus eſſe reperitur] immodicus, vehemens, & Morboſus eſt: palam eſſe reor, quicquid horum reſpicias, quemcunq; Fontem adeas, *Febris* in *Arthritidem* Abitum, & Παρέκβασιν, ut Naturæ, ſic Rationi conſentaneam, deduci poſſe perfacilè.

III. Ut enim hiſce ſingulis parumper inſiſtam, quoties à Miaſmate, (quòd prius dixi] *Febris* occœpit; nec incomprehenſibile, nec explicatu difficile eſt, ab Eodem primùm concito, & Debacchanti, *Febrem*; ab Ipſo poſtea lenito, ſubactoq;, *Arthritidem* acceſſiri; ſic, ut eadem ſit Utriuſq; Cauſa (quæ dicitur) Conjuncta, ſed diverſo modo longèq; diſſimili agens; nunc iracundè Omnia, Supera & Infera, conturbando; pacatè nunc, & leniter, rem gerendo.

Cui quidem Opinioni favet id quod ſequitur, cum Experientiâ maximè conveniens, eſſe nempe Virus *Arthriticum* Sanguini movendo, *Febri* concitandæ valdè per ſe appoſitum; quòdq; raro ut paroxyſmus [integrum volo, & numeris abſolutum,] ſit ἀπύρεξος committat. His autem addere proclive eſt, quòd Idem, quoties exulare arduum eſt, Orgias in Sanguine pertinaces, id eſt, *Febrim* accendat, quoq; magis arduum, eo magis pertinaces. Itaq; Materia, ſive *Febrilis*, ſive etiam *Arthritica*, utrumq; poteſt Affectum, tam videlicet *Febrim*, quàm *Arthritida* progignere.

IV. Sin à Glandulis Obſtructis, [quod altero loco confirmavi] *Febris* oriatur, Miaſma tamen *Arthriticum*, in Sanguine quieſcens & obſcurum, ſive per hanc ſive per aliam quamcunque *Febrilem* efferveſcentiam, in paroxyſmum adigi poſſe & impelli, nihil utiq; vetat; quinetiam veriſimile eſt: Quando per Æſtum Ambulando, Equitando, aliovè quovis Exercitationis genere, adſcitum, ſive etiam Diaphoreticis, internè ſumptis, Sanguinem exagitantibus, paroxyſmum effici poſſe certiſſimum eſt, & frequenti conſtat Experimento.

V. *Arthritidos* hujus à *Febre* deſcendentis Ortum & Natales, quàm quæ maximè, illuſtrant ea, quæ à Nobis de *Anginâ Arthriticâ* in *Anomaliis* ſunt perſcripta. Quanquam enim *Angina* illa videatur, at manifeſto ſit *Arthritis Anomala*, [quod ſuo loco divulgabitur) ideòq; infrà debeat exquiri, tamen inpræſentiâ notari poteſt, Hanc *Arthritidem* non niſi *Febre*, eâq; magnâ, & gravi præcedente, eſſe.

Ratum igitur eſto, & perſuaſiſſimum, *Febri*, id eſt, Morbo Acuto, non minùs certò, quàm Hydropi, quàm Lui Venereæ, quàm Scorbuto, quàm Morbo Hypochondriaco, quàm alii cuivis Affectui Chronico & Diuturno, *Arthritidem*, tametſi fortè rariùs, ſupervenire.

VI. Ratione paroxyſmorum, una eſt *Arthritis* ex *Febre* nata; quandoquidem Illi (ut iſtam rem video) & inter ſe, & ab *Arthritidis primigeniæ* paroxyſmis haud multùm diſcrepant. Ratione verò Ortûs, non uno nomine diverſa eſt, & à ſe diſſentiens. Alia enim *Arthritis* ex Materiâ *Febrili* παροξυνθείσῃ; alia ex tranquillâ, & dormiente: Alia ex ipſâ *Febris* Materiâ; alia ex diverſâ & à Febrili diſtinctâ, ſed per *Febrim* in paroxyſmum caſu & fortuitò evectâ, procreatur: Alia

Habi-

Habitudini πυρεκτικῇ in *Febrem* crebrò erumpenti, ſed tandem interciſæ; alia *Febris* Inſultui ſubjicitur: Alia *Febri* Continuæ; alia Intermittenti: Alia deniq; uſitatè, & ordinis quâdam perpetuitate; alia ſemel tantùm, & quaſi caſu. Harum Ego Exempla, ſtatim expromam, & ea quæ dicuntur confirmabo Experimentis.

VII. De Curatione monendum, quòd, quæ Febri, ſive Συνόχῳ, (cujus Exemplum eſt inſigne] ſive Συνεχεῖ, ſubjiciatur *Arthritis*, ſic, ut ea gliſcente & Ferociam exercente hæc in Conſpectum ſe det, omni diligentia, ſummo, quo poſſumus, ſtudio promovenda eſt; quò nempè per Illius augmentum minuatur *Febris*. Et quidem omne illud, quod, in curanda hujuſmodi Symptomatica, notatu dignum & diligentiùs perſequendum invenitur, in Ea provehenda collocatur. Cujus quidem rei, qua perfici poſſit, Methodus, quando toties hoc *S*cripto enarratur, non eſt, hoc loco quod de illa ſpeciatim agam.

Verùm in hujuſce *Arthritidis* prophylaxi navanda eſt opera, ut *Febris* illius, cujus ea Symptomatica Fœtus eſt & Germen, habeatur ratio. Si Habitudine, uti dixi, Πυρεκτικῇ *Arthritis* oriatur; in eo laborandum, ut iſtam tum Habitudinem, tum *Arthritidem*, efficiens Materia, *Venæſectione*, *Cathartieis*, [*lenientibus*, & *blandis*,] *Aquis Diureticis*, *Diætâ Lacteâ*, & iſtiuſmodi aliis, in *Arthritide Calidâ* præſcribi ſolitis, exterminetur, corrigatur, prævertatur.

Si Febri Ερυσιπελατώδει ſupervenire, eiq; crebrò (in Conſtitutione Cholericâ, quod aliquando exploratum) ſubeſſe, geſtiat *Arthritis*; cùm utrumque Morbum; Naturæ (ſui Defenſionem molientis, & alienum nunc per Ambitum corporis, nunc per Articulos expellentis) opus eſſe cogitandum eſt, eniti oportebit, ut, dum Inſultus ſit, utriq; faveatur; *Febri* ſcil. per Diaphoretica; *Arthritidi*, per Cardiaca; Cauſam utriuſq; Continentem expellendo: & dum Vacatio fuerit, Cauſa Utriuſq; Antecedens *Aquis Diureticis* eluenda, *Lacte Aſinino*, & Mediæ materiæ Diætâ, permulcenda.

Simili ferè modo procedendum, ſi ab ullâ aliâ *Febre* ortum habet *Arthritis*; Illius ſcilicet prophylaxis, ſecundum Morbum Antecedentem omninò inſtituenda, & in Affectos ſtudioſè derivanda.

Hiſt. I. *Arthritis Synocho Secundaria.*

MErcator *Exonienſis*, ſuaviſſimis Moribus & leni Vir Ingenio, Vultu florido & Conſtitutione Sanguineâ donatus, Cereri & Baccho (quod quidem illius Temperamenti Hominiqus familiare) per *Æ*tatem mediam indulgendo, favente etiam Corporis ad *Arthritidem* Inclinatione Hæreditariâ, ſeptimum vel octavum agens *Æ*tatis luſtrum, illâ corripiebatur.

Dolor, hujus Affectionis Signum primâ Acie luculentum, per Annos plures πλανήτικος, hos illos Artus pervagatus eſt; Rheumaticus eſſe viſus; neq; priùs, quàm Articulis eſt affixus, Arthriticus cenſebatur, Hic autem Dolor, hæc *Arthritis* ita obfirmata eſt, ut *Æ*ger, Annos habens vix quinquaginta, Membra permoleſtè traheret, gravia ſcilicet, δυσκίνητα.

Catarrhis item, Autumno & Hyeme Fauces uſitatè obſidentibus, infeſtabatur; qui Materiam forſitan *Arthriticam* ex aliquâ parte dimitterent, & imminuerent.

Sexagenarius prædium petiit ſuburbanum, ubi ob Aerem apricum &benè ventilatum, Victu pleniori ſe implevit. Exinde per Biennium, Articulis parum doluit: ſed Coloratior, ſed Habitior factus eſt.At, Væ Arthriticis craſſeſcentibus! Dum ita res erat, & ad Morbum aliquem magnum & gravem Corpus paratum, ex Frigore, Menſe Octobri 1701, Febricitavit, & quidem paulò poſthæc infeſtiſſimè. Algor erat, Sopor, Lingua ſubfuſca, Tuſſis, Dolor Lateris, qui Sanguinis Miſſionem ſuadere videretur: Febrium Mos, per illam tempeſtatem Epidemicarum malus, Diſſuaſit: pulſus *Ægri* languidus & inæqualis, cum Voce tremulâ, Suſpirio frequenti, Spirituum Inconſtantiâ repugnarunt.

Ego certè rem mecum volvens, Materiam νοσηρὴν, ſeu *Febrilem*, ſeu *Arthriticam*, in Ambitum Corporis oportere, & quidem commodiſſimè per Cardiaca & Diaphoretica poſſe, Extrudi, Febremq; ità optimè *Judicari* opinatus, ſic præcepi.

℞ *Pul. Lapid. Contray.* ℈i, *Conſ. Lujulæ* ℈ſſ, *Syr. Meliſſoph. q. s. f. Bolus, quartâ, 5tâ, vel 6tâ quâq; horâ (eâ ſcil. frequentiâ, quæ ad excitandam Diaphoreſin ſuffecerit) aſſumendus, cum Jul. Hauſtu.*

℞ *Aq. Meliſſæ, Lactis Alex aā* ℥vi, *Theriac.Epidem. aā* ℥iii, *Marg. pp.* ʒß, *Sacch. qs. f. Jul.*

℞ *Rad. Petaſit.* ʒii, *Scorzon. Cond.* ℥i, *Hord. mundat.* ℥ß, *Coq. in Aq. Font.* ℔iv, *ad* ii, *Colaturæ adde Sacch.Cryſtal. q. s. f. Decoctum, Nycthemeri ſpatio ebibendum.*

Ex horum uſu Sudor exſtillavit, emanavit; & inter hæc emicuit Dolor Pedis Articularis. Partium mearum eſſe duxi Naturæ obſecundare, & pro virili Dolorem intendere, Tumorem excitare, Materiam Artubus infigere. Quocirca *Phænigmum ex Raſ. Radiculæ, Sem. Sinapios, &c.* Pedi affecto applicavi. Hinc Paroxyſmus *Arthritidos* abſolutus; Dolore vehementi, Tumore, Ardore, &c. Notabili Signorum Globo ſtipatus, progrediente paroxyſmo, & quidem pro ejus progreſſu, Declinavit Febris. Factâ denuò ἀπυρεξία, propter Animales Spiritus, quà *Febre* quà *Arthritide*, debilitatos & peſſum datos, propter Appetitum debilem, & proſtratum, inſtaurandum, *Infuſi amari alterantis* hauſtum bis quotidie potavit.

Tametſi omnis *Arthritidos* paroxyſmus *Febrim* habeat, in primâ Acie Flammas excitantem, & quidem in plethoricis & Sanguineis ſimili ferè modo, & utriuſq; menſura, ut qui multùm doliturus ſit, multùm antè Febriciter, & contrariò; non adeò tamen accendi ſolet evehique nec ita perſeverare, Febris iſta *Arthritidis* Paroxyſmo præludens, ac quæ modò à Nobis declarata eſt. Ideoque Febrim iſtam *Eſſentialem* eſſe, tandem in *Arthritida* deſinentem, pro certiſſimo habendum.

Tanti eſſe Judico iſthæc commemorare, primùm, ut oſtendam *Arthritida*, non ſemper ratione totius Morbi, ſed & unius ratione Paroxyſmi, poſſe eſſe aliquando Secundariam.

Deinde, hujus noſtræ Symptomaticæ Paroxyſmum, quàm maximè poſſumus, eſſe promovendum, augendumque,

dumq; ut Illius Augmento de Morbi primarii, de *Febris* acrimoniâ & viribus derogetur.

Hiſt. 2. *De Arthritide Habitudini* πυρετικῇ *Subjunctâ.*

VIXIT jampridem apud Nos ſpectabilis & illuſtris Fæmina, Vultu vitali, Temperamento poſt hominum memoriam maximè Sanguineo, Patre prognata *Arthritico*; quæ, dum media Ætas ageretur, *Febre*, eâq; magnâ, creberrimè revertenti, & rarò annum ampliùs abſenti, laceſſita eſt. Quicquid inidonei & Naturæ propoſito alieni, in Sanguine coactum, per illam magnopere, temporibus ſtatis, deturbatum eſt; Sanguis expurgatus; atq; adeò res Salutis ſarta tecta, & ad tempus aliquod immunis. Cùm verò, progreſſu ætatis, Sanguis imbecillior, & efferri minùs proclivis erat; *Febris* intercidit; ex eoq; tempore (quamvis Ægra ſæpiſſimè enixa eſt, nec adhuc ſefellêre, quinetiam more prorſus ſalutari fluxêre, Catamenia) deſubitò proſilit *Arthritis*; non Ea quidem Frigida, ſegnis, ignava, lento gradu prorepens, Paroxyſmum habens languentem, at diffuſum, & ad temporis ſpatium excurrentem, (qualis ſolet eſſe Fæminarum:) ſed è diverſo Vegeta, ſed Acuta; quæ Calorem habuit univerſalem intenſum, partis affectæ inflammatum; quæ Ruborem planè igneum; quæ Tumorem inſigniter protuberantem; quæ Dolorem acriter mordentem; quæ paroxyſmi cujuſq; Symptomata difficilia, gravia, rapidiori gyro exacta; quæ deniq; paroxyſmum brevi circuitu redeuntem, &, Animi Alacritatem, Articulorum Nodos Tofaceos, cæteraq; *Arthritidis* Calidiſſimæ conſummatiſſimæq; Veſtigia relinquentem eſt amplexa. At (quod hoc Capite præſertim obſervandum,) à *Febre* ad *Arthritidem* tam properè, tranſituq; tam exiguo, abripiebatur Ægra, ab incunabilis affecta; ut Materiam in Sanguine latentem, primùm per *Febrem*, Eâ verò ceſſante per *Arthritidem* ejici, ſine ullâ dubitatione ſtatuendum: Sic, ut *Arthritis* ſuperveniat *Febri*, & (quod in præſentiâ diſcutiendum) ex iſtius quaſi Cineribus exoriatur.

Hiſt. 3. *De Arthritide, cum Febre* Ἑρυσιπελατώδει *vices exercente.*

NObiliſſimus Senex, Hypochondriacus, *Arthriticus*, paroxyſmos habuit olim frequentes; per biennium antè quàm hæc ſcriberem, nullum. Delinquente verùm *Arthritide* Regulari, ſimili proportione ingruit Vertigo; & interdum Ἀναισθησία; ut, his Affectibus procedendo longiùs, Æger in humum perſæpe caderet; &, nè cum damno præcipitaret, ſummum erat periculum. Quinetiam, Membranæ, & Ligamenta Cervicis, per acceptum Miaſma *Arthriticum*, Dolore multùm affecta, Spaſmo identidem riguêre. Nuper item Ventriculus ægrotavit, acidum, ærôſum, Cholericum ejiciens. Hoc Ego tempore acceſſitus, & hoſce Capitis Affectus, meras eſſe *Arthritidis* nuper occultatæ Anomalias advertens, quæ ad Materiam ex Capite ducendam, &, vel è Corpore, vel in Artus, ſolicitandam, per Venæſectionem, & Cathar-

ſiſſi, erant neceſſaria, perſequi deſtinaveram; cùm (eccam!) ultrò ſe Transfert *Arthritis*: Ejus verò, tanquam Clavo trabali, ſiſtendæ figendæq; gratiâ, *Phœnigmum* in Præſcriptis dedi.

℞ *Fermenti Veteris partes* iii, *Raſ. Raph. Sylveſtris, Sem. Sinapios, Fimi, Columbini* āā *P.* i. *cum Aceto Vini albi ad Cataplaſmatis Conſiſtentiam temperentur ſuper Linteo duplicato Pars calida extendatur, totis utriſq; Pedibus applicanda; Laneis cingenda; cùm refrixerit repetenda, donec uſq; Tumor augeatur.*

Si ex Doloribus Syncope ſuboriatur, Sp. C. C. gtt. aliquot cum Jul. Cardiaci Coch. quatuor vel quinque aſſumantur.

Horas poſt duas tumuit utrinq; Malleolus; ex eoq; Caput, ſuprà quàm dici poteſt, allevatum. Diu manebat Inflammatio; Oculi Vigor reſtitutus: Capitis Tutela eſt. Iſtam autem Hiſtoriam, (alîus certè Inſcriptionis, ſi modò dicta perpendamus,) huc loci retulimus, quòd, de hoc Affectu, cum Ægroti Medico Familiari & Domeſtico, quo tempore Nobis Sermo intercederet, Nuntiavit Vir præclarus, Omnem hanc *Arthritidem* ex *Febriculâ* pendere; quæ, Eruptionibus quibuſdam in Cute Miliaribus ſociata, commodè, & cùm Sanguinis Depuratione, Vigere, & Inſultus anniverſarios agere ſoleret; nuper autem intermitteret: Eâ carere cùm nequiret Æger, ſic, ut dictum eſt, *Arthritide* laboravit.

Hiſt. 4. *Quartanam, Cortice ſuppreſſam, Arthritis ſequitur cum Arenulis.*

NEC Continuæ tantummodò, *Febri* etiam *Intermittenti*, pediſequa eſt *Arthritis*: Cujus rei Hiſtoriam, luculentam (Hercules!) & Notabilem, ad hæc admiſcere non gravabor. Etiamnum in Vivis eſt ob præclarè acta Vir Inſignis; qui, ante Decennium & quod excurrit, de Valitudine, tum præteritâ, tum eo tempore præſenti, certiorem me Sermone fecit. Fuit Illi, Robuſto à Naturâ & Athletico, nec Adoleſcentiam prætergreſſo, ob Labem fortè Veneream, (hoc enim ſubolebat] Corpus ſummè fœdatum, Κακοχυμίᾳ mirè inquinatum: Sub quâ Προηγουμένη *Febre* primùm *Quartanâ* correptus, eâque tum gravi, tum diutinâ, conflictatus eſt: Donec Cortice (quem ἄνω καὶ κάτω præceſſit Catharſis) Peruano levaretur. Nondum Hebdomadam Quartana ſiluit, cùm inopinatò Doluit, Tumuitque, & quidem tum temporis primùm, pedis Digiti majoris Articulus: *Podagra* erat, Signis ſuis Diacriticis ſatis ſuperq; manifeſta. Ut Morbus non tam perimi & deleri, quàm ſopiri; non tam extirpari, & de medio pelli, quàm Vultum mutare videatur. Hoc autem caſu fieri nè quis exiſtimet, urgente, non ità diu pòſt, eâdem neceſſitate, *Quartanâ* ſcilicet recidivâ; *Febrifugum* idem cùm repetere neceſſum erat; idem iterum evenit. præcluſâ etenim per *Quartanam* exturbandi Hoſtem Methodo, Natura ejus exilium molitur, & quidem derepente, [ſic, ut priùs,] per *Arthritidem.*

Cùm *Arthritis* Ægrum deſeruit, depravato Sanguine & Humorum εὐκρασίᾳ penitùs everſâ, ſubſtituit ſibi alterum in Ægro exercendo quaſi Collegam, *Calculum.* Materia per Renes partim expulſa, & eò loci in Arenulas coacta, & concreta, Vomitum, Στραγγουρίαν, Dolores acerbiſſimos

Cru-

Cruciatus intolerabiles, induxit; eoſq; tam frequentes, ut rara ſex menſium ab his Vacatio; quin Affectûs hujus vel illius eſſet Inſultus; et eorum ferè alternatim. Longè hinc agentem (quando ità voluit) per Literas ſuaſi, ut debitâ præparatione, per Venæ Sectionem, per utramq; Catharſin, præmiſſâ, Aquis Diureticis Sanguinem purgaret. Vino, quoniam ei inimicum erat, & perrarò impunè Hauſtum, penitus abſtineret. Quid horum factum ſit, quâve Utilitate, mihi per diſtantiam omninò latet.

Hiſt. 5. *De Quartanâ in Arthritidem mutatâ.*

IN Morborum Succeſſionibus & Derivationibus explicandis, nonnullius momenti videatur id, quod de *Quartanâ* in *Arthritidem* mutatâ, altero jam Exemplo, proferetur. Vitam hoc tempore apud Nos Urbanam ſequitur, inſigni probitate, nec quo melior eſt, Homo; qui, cùm mediâ circiter ætate eſſet, per Autumnos ſeptem ex aliis alios, ut ab Ipſo audivi, laboraverat *Quartanâ*; exeunte Anno 1696, miſerè torquebatur. Ut Ægro Naturâ imbecillo debiliq; primo quoq; tempore Medicus ſubveniret, per *Decoctum Corticis*, & *Opiata*, Morbum ſufflaminavit, *paroxyſmos* ejus ſuppreſſit: Quæ ad auferendam, & expellendam, Morbi Materiam opus eſſent, iis ad tempus opportunum & magis idoneum neceſſariò dilatis. Non defuerunt, qui paroxyſmis liberato, et immuni, ut à Reliquiis *Febrilibus* eum tuerentur, certiſſimum probatiſſimumq; hâc in re Auxilium, *Acidulas* proponebant, & tantùm Inducias, non autem pacem, inire Morbum, acriter urgebant. Hiſce verò poſthabitis, Vitæ genus quietum, neq; laborioſum ſatis agens, ab *Arthritide*, quam anteà parvam & mediocrem tulit, gravi nunc & moleſtâ non ita pòſt deſedit. Recurrit *Arthritis Quartana* Copiis adjuta, tum multò fortior, tum item frequentior: Variis poſteà *S*ymptomatis ſignata, Morem Varium aſſecuta: Donec Æger *Arthritide, Quartanâ* Viribus adauctâ, depreſſus, nec ab Imbecillitate ei vel tolerandæ vel carendæ par, è Vivis exceſſit.

C A P. X.

De Arthritide ex Colica.

A R T I C. I.

AFfectio *Colica*, ſic à Veteribus ab Inteſtino *Colo* nominata (quàmvis *Cæcum*, & *Tenue* quodq; Inteſtinum, imò *Ventriculum* eodem affici certiſſimum eſt) hiſce Regionibus adeò graſſatur, ut in Morbis hujus populi pervagatiſſimis, tanquam Vernaculus, habeatur.

Prætermiſſâ verò *Colicâ*, cùm fortuitâ, tum Symptomaticâ, tum Hyſtericâ purè dictâ, aliiſq; ejus Speciebus, quæ ad Dionyſum noſtrum nequaquam pertinent; ut de illâ tantùm, quæ *Arthritidem* præcurrere, in Eamq; (Falſam & Mendacem] mutari ſolet, faciam ſermonem, eſt Illa diuturna; Alvo plerumq; durâ, creberrimis interdum *Dejectiunculis* ſolutâ, Dolore potiùs conſtanti & obtuſo, quàm acri & acuto ſignata; necnon Eos potiſſimùm invadit, quibus *Inteſtinalis* Fiſtula Muco

parum

paſtum oblita, vel quibus Illius Fibræ tenuiores, vel Spiritus haſce incolentes ſunt teneriores, citòq; irritabiles. Quique ad hoc morbi Homines à Naturâ proni ſunt, ex pravo Victu, Frigore, vel Δυσπεψίᾳ, Cauſis hâc in re procatarcticis, in eum præcipitant.

II. Quoniam verò *Colica*, quæ *Arthritidem* antecedit, Naturâ multiplex & diverſa eſt; ut de hâc apertè & luculenter dicam, de variis Illius Membris omninò aliquid diſſerendum.

Alia igitur, à Materiâ peccante, *Bilioſa* dicitur; & ei qui proclives ſunt, Ætate adultâ, maximè verò ſi Naturâ δύσπλαγχνοι ſunt, & Cœli Æſtus, aut iniqua Victûs ratio præceſſit, Torminibus primùm, deinde Nauſeâ, Sapore ingrato, amaro, & Vomitione poſtmodùm *Cholericâ*, premuntur. Alvus his diebus aſtricta, at incommodè. Urina ruffa; Faciei, ſed Oculorum præcipuè, quod Album eſſe debuerat, fit Luteum. In Bilis per Os ejectione peculiare aliquid Notandum, quod in ſcrupulis poſitum nonnunquam Ægrum malè habet: A ſumpto quippe Emetico, Niſus & Conatus inter robuſtiſſimos, Bilis ſæpe nè hilum ejicitur, quæ tamen prompta aliàs & abſque ſtimulo liberè ſolet exterminari. Bilis hæc incerta per Os Emiſſio, ejus in Duodenum vel ſaltem in Ventriculum impulſo Flumini ſimiliter incerto, videtur reſpondere. Quum Inteſtinis inhærendo ea diu laceſſivit, ab Alvi duritie ſuppreſſa & retenta, Sanguinem redux per Lacteas ſubintrat, Eumque tam incendit, ut hoc tempore Febriculam, Æſtu Sitique immodicâ, Urinâ Ictericâ ex luteo rubenti, Cute aridâ & denſâ, pulſu frequenti & elato, manifeſtam, liceat obſervare. per Sanguinem Materia ad Caput uſitatè fertur, & ὑπερῷον atrociſſimè impetens, aut Ægrum Apoplexiâ perculſum derepentè interimit, aut in Nervos ſe inſinuans Eos reſolvit.

III. Hoc, inquam, Morbi hujus εἶδος καὶ ἦθος ordinarium eſt: verùm aliquoties, certè plus ſemel Notavi, poſt iſtiuſmodi, quam modò dixi, dierum aliquot Febriculam, Dolere, Tumereque, interdum etiam Ardere, partium extremarum Articulos; idque, Signorum ſive Complexum ponderibus ſuis, ſive Ordinem examinemus, more prorſus *Arthritico*.

Quâ vero proportione fulget efferturque hæc *Arthritis*, ſe ad Rectæ *Arthritidos* Normam per Artus & Articulos extollens, eâdem planè Caput defenditur: Ut Ea quàm fauſtè quantâq; Ægri cum Utilitate oriatur, illis ſolum innoteſcit, qui ex hâc parte *Arthritidis* Mala, tametſi gravia, tolerabilia tamen; ex illâ verò Bilis Caput invadentis Sævitiam; ab eâque hujus periculum, intimè perſpectum habeant; qui, inquam, hæc cum illis oppoſita conferant, æquâque lance perpendant.

Quinetiam de Capite conſervato quæ à Nobis traduntur, de Inteſtinis item proponi poterunt; eatenus certè, ut, quemadmodum Materiam peccantem Artus ſuſcipiant, ad eundem modum ea liberentur Inteſtina; & ex eâdem tranſlatâ, & pro ejus Menſura levetur *Colica*; quoque plùs Ægri dolent Articulis, eò minùs Interaneis.

IV. *Colicæ Bilioſæ*, cum ἐπιφύεται *Arthritis*, in eo Medicam locari decet operam, eam præferri Indicationem, quâ Externis quibuſcunq; Materia foràs electetur. Quæ ad hanc rem Auxilia, noſtris Hominibus explorata, profuêre, per ea, toties hoc

Scripto

Scripto paſſim memorata, non eſt hoc tempore ut percurram: Sed, quæ hujus Curationis quædam Proprietas eſt, Cardiaca Interna, ut ut aliis Curationibus ad Paroxyſmum conciliandum idonea, hic loci vel prorſus omitti, vel cautè admodum uſurpari par eſt; nè, incitatâ Febre & mutatâ ſimul Inclinatione Materiæ, confertim ea in Cerebrum impellatur. Quem utiq; Impulſum eò magis perhorreſcas, quod huic Affectui Primario (*Colica* nempe *Biliosa*) jure quodam avito proprius eſſe reperiatur; tum quòd iſtius Materiæ in Artus expreſſio non ità familiaris ſit, aut Morborum Ordini tam conveniens, imò potiùs fortuitu facta & facillimè abſcindenda.

V. Alia verò *Colica*, apud *Damnoniam*, ex Pomacceo immiti & acido, nimis uſurpato, derivatur; id quod ex eo liquet, ſiquidem Illos ſolùm infeſtat, qui Potioni iſti aſſuevêre, eâdemq; ratione quâ ſunt aſſueti; ſic, ut iis Tempeſtatibus, quæ Pomaceo abundant, creſcat & in vulgus Ea graſſetur: Contrà verò, Pomonâ copiam negante, rariùs obverſetur.

Septimo & Octavo Ætatis luſtro ſæpe *Colicâ* tentantur Ii, qui Vinum hoc Indigena potare ſoleant, itaq: Pergræcari: Et, ubi Illa confirmatur et jam inveteraſcit, non raro *Colica* ſuppullulat *Arthritis*, cum Articulorum ἐν τοῖς ἔξωθεν Dolore, Tumore, cæteroq; Apparatu, ad puræ & genuinæ *Arthritidis* faciem ordinato.

VI. Iſtam Metamorphôſin, in iis Corporibus, quæ *Arthritidi* parata jam olim habuit, Natura per ſe nonnunquam molitur; ſæpe verò numero per Cauſam aliquam evidentem & Procatarcticam, Virus irritantem & extrà propellentem. Hujus autem generis eſſe ſolet per Draſtica, & ſupra modum Elateria, Purgatio: Illa enim Corpori inimica, non tam peccantem & pravum expellunt Humorem, quàm univerſum Sanguinem exagitant, & perturbant: Cui demum Motui & Perturbationi (pari propemodum more, atq; de *Aſthmaticâ*, de *Hydropicâ*, aliiſq; pluribus Symptomaticis, ſuprà declaratum eſt) creberrimè ſubſtituitur *Arthritis*. Et ab hiſce Pharmacis ἀτέχνως ſumptis, aliquamnulti *Colici* Ποδαγριῶσι.

Nonnunquam uſu venit, ut ex Cardiacis (*Aquâ* purâ *Mirabili*, *Uſquebach*, *Theriacâ Andromachi*, *Zinzibere*, *Chalybe*, *aliiſq; id genus*) *actu* vel *potentiâ* Calidis, adverſus *Colicam*, vel præſentem permulcendam, vel quieſcentem abigendam, adhibitis, ex Ventriculo & Inteſtinis in Artus amandetur aliena Sanguini Materia, & in iis munus & officium colat uſquequaq; *Arthriticum*.

VII. Habet hæc *Arthritis* Dolorem, præ quod in aliis pleriſq; *Symptomaticis*, acutum; ſed ab *Arthritide* rectâ & genuinâ, tum item omnibus *Symptomaticis* eò primùm diſtinguitur, quòd, in *Colicam* ex facili revertatur; iterumq; *Arthritidos* perſonam capiat, iterumq; deponat. (Enimverò Materia νοσηρὴ, Inteſtina & Artus viciſſim premens, Morbos hoſce, *Colicam* & *Arthritida*, mutuò ſe excipere facit & alternare:) Deinde Articulorum Oppilationes, Steatomata, Abſceſſus, Tofi, Ulcera, quæ Exquiſitæ *Arthritidi* crebrò, *Secundariæ* huic noſtræ rarò accedunt: quòd, ex Materiâ partim

per Anum expulſâ, partim Inteſtinis dolorem inurente, ſicq; Articulis parcente, fieri credibile eſt.

VIII. Eſt & alia, *Podagræ* gignendæ apta, quæ à *Dyſpepſiis* emanat, *Colica*. Qui ad tuendam alendamq; Vitam ingeritur Victus, etſi nec qualitate, nec quantitate peccet, propter vitiatam Coctionem, in Maſſam turpem degenerat; in viroſam, & inimicam. Deeſt Cibi in Ventriculo ſine Tumultu Concoctio ſive Liquatio, tranquilla, facilis, & perfecta: Deeſt Ejuſdem in Putredinem verſi, Motus per Inteſtina lenis, certus, æquabilis: Deſunt, inter duras & liquidas Dejectiones Figuratæ, horâ conſuetâ excluſæ; nimirum Laudabiles: quæ, Naturæ rectum agentis ſemper Comites, ejus Oeconomiæ monſtrant Integritatem. Sed è contrario adeſt à Cibo Gravitas, Inflatio, Ructus: Maſſæ adeſt inutilis, Spumoſæ, & Cruditatibus plenæ, tum Acrimonia, tum ab eâ στρόφοι, vel Contorſiones Interaneorum ærumnoſæ: Adſunt deniq; Dejectiones vel plures, vel pauciores, nunc liquidæ nimiùm, nunc coactæ, Naturæ modum hâc vel illâc excedentes; cum deſurgendi Cupiditate importunâ, Doloreq; Ani, & aliis Accidentibus, quæ Coctionem depravari, & ejus Officinam à κατορθώματι deſciviſſe, planum faciunt, & magnopere probant.

IX. Qui ſunt hujuſmodi Κακοστόμαχοι, provectâ ætate, aliquando tandem *Arthritide* vexantur eâ, quæ jam delineatam opere quàm maximo repræſentat; ab aliis verò *Symptomaticis* diſtat longiſſimè. Illius inſtar *Colicam* exceptat, quoties Catharticis fortioribus, vel Cardiacis, ad Exteriora Mali Materia protruditur; tum à *Colicâ* excipitur, quoties Materia vel ad Inteſtina retrocedit, vel in Primis Viis de novo generatur: quorum alterum ſæpe, & ex facili fit; alterum quotidie.

X. Si quis autem *Arthritidem*, *Colicæ* hujus vel iſtius Proſapiæ ſupervenientem, non tam *Symptomaticam* & *Secundariam*, quàm *Primigeniam*, eſſe contenderet; ipſamque *Colicam* (aliter atque primâ facie videretur) *Arthritidem* eſſe, ſed Anomalam, & demum Regularem; profectò quidem hac in parte neque difficilem Me inveniet, neque vehementer repugnantem; ut neque temerè concedentem. Dubium eſſe fateor vel Apolline dignum, & Nodum Æſculapio Vindice. Nihil habent Symptomata, quod λόγοις ἀναγκαστικοῖς alterutrinque fidem hâc in re conciliet: Atque adeò, dum iſta ſilent, præciſe aliquid ſtatuere temerarium habeatur. Utcunque ſit, haud minori jure *Symptomatica* eſſe confirmetur hæc *Arthritis*, ac contra negetur; imò quidem majori; propterea quoniam *Colicam* manifeſtè inſequitur, eamque ſæpe Veterem, & (quantum hac in re perſpicere datum eſt) genuinam & exquiſitam: Verùm utut res ſe habeat, in Arte factitanda eôdem ferè recidit; Nam dubiæ hujus *Arthritidos*, nunc Inteſtina, nunc Artus infeſtantis, pro duabus iſtis Sedibus & ab alterâ ad alteram illius Migrationibus, Curatio propria ac peculiaris excogitanda eſt; nec in hâc *Arthritide* ſanandâ depellendâque Medicinam, uti decet, quis exercuerit, niſi *Colicam*, cui ea ſubjicitur, ob Oculos poſuerit, & ex Hujus conſideratione Illam Vincere tentaverit.

XI. Hanc ad normam agenti con-

ſenta-

ſentaneum videtur, ſive à Pomaceo, Vino ſubacido, Cereviſiâ veteri, vel à Dyſpepſiâ proficiſcenti *Colicæ Arthritis* ſubnaſcatur, quòd Paroxyſmi fermè eadem, ac in *Arthritide* Exquiſitâ, Medendi ratio: Prophylaxeos autem alia atque alia eſt, pro Cauſæ remotioris diverſitate; verùm, ac in *Colicâ Arthriticâ*, nequaquam alia. Ubi in Poculis Erratum, Mos ille pernicioſiſſimus primo quoque tempore abrumpendus: tum quod intus alieni, iteratâ Catharſi deducendum. Hunc in finem Aquæ purgantes, per ſe, vel, cum δυσλυσία poſtulaverit, per Salem Catharticum adjutæ, conducunt egregiè. Quotieſcunque verò *Colicam* à Dyſpepſiâ ſequitur *Arthritis*, Coctionis Εργαςήριον benè & frequenter purgari, Coctionem Digeſtivis ſtabiliri, pari ferè ritu atque in *Arthritidos Exquiſitæ* Prophylaxi, oportebit.

XII. Noviſſimè, Corollarii loco addam, hujus Tribûs *Symptomaticis*, præter cæteras ſui generis quaſcunque, præter *Arthritidem* Exquiſitam, omnibus hoc commune; eſſe quòd iſtarum Paroxyſmi per Eccoprotica ſubin iterata maximè vel præcaventur, vel ſaltem minuuntur.

Hiſt. I. *Arthritis Colicæ Bilioſæ Secundaria.*

FÆmina quædam, Conſtitutione poſt hominum memoriam maximè *Cholericâ*, nunquam ἐν τῷ γαςρὶ ἔχουσα, ſub Ætatis flexum, *Colicâ* pertinaci *Bilioſâ*, cum ingrato Sapore, Δυςορεξία, Vomitu Bilis frequenti, Dejectionibus raris & parum coloratis, Urinâ uſtâ, Ore luteo, & lentâ quâdam Febriculâ premebatur. Horum autem Malorum Procatarcticam habuit Errorem in Victu aſſiduum, utpute craſſorum & δυσπέπτων Eſtrix. Ubi Alvum inanientibus (præſentiſſimo illi remedio) plus ſemel levaretur *Colicâ*, ex Bilis incremento, conſtantiâque & acrimoniâ, menſes poſt aliquot, iterum & ſæpius, recidiva eſt. Fugiente Seculo ſuperiori, cùm Affectui gravi tollendo tempus aliquod apud nos impenderet, præter *Colicam* memoratam, pedû item orta eſt debilitas; quæ primo aſpectu Paralyſin, hujuſmodi *Colicæ* ἐπιγέννημα familiariſſimum, prædicere videretur. Quò per Anum Bilis exularet, neque ſe in Nervos inſinuare permitteretur, Catharticum adhibui. Iteratum inſecutus eſt utriuſque (ſed potiſſimè dextri) Pedis Tumor, Malleolum, & Pedis Convexum, Hallucem autem præcipuè, diſtendens; quem comitabatur hujus majoris Articuli Teneritudo mirifica, Dolor pungens, Rubor, Ardor reverà *Arthriticus*. Peræquâ verò proportione increſcit *Arthritis*, quâ minuitur *Colica*. Cùm de ſuis exinde interponerem, Matre admodùm *Cholericâ*, & demum *Arthriticâ*, fuiſſe prognatam; veterique *Arthritico* diutius junctam accepi; ſic, ut Vitium partim Hæreditarium, partim Contagioſum eſſe ſuſpicari liceat. Rectè ſe habent Muliebria, & cum περιόδοις.

Ad Medicinam morbi genio accommodandam, in eo fui, ut materiam, quo poſſim artificio, extrà dimoveam; ideoque Internis eam protrudentibus, Externis eam invitantibus, diverſis ſcilicet diverſo modo idem operantibus, inſiſto; ut & dextri Malleolo, & dextri Pedis Summitati, *Epiſpaſticum* imponi,

poni, ſiniſtrum pedem Laneis involvi, calidèque veſtiri: Et paulò poſtea Soccos, ex Cerato illo viridi quo fiunt Petaſothecæ, perpetuò geſtari jubeo. Unde exſudavit Humor , nec inutiliter: quamdiu enim perduravit iſte Fluxus, receſſit uſque *Colica* & viſa eſt declinare.

Erat autem iſta, per Articulos, Criſis imperfecta; quod reliquum erat materiæ, finitâ re *Arthriticâ*, & ejus ſpe fallente omni, avitos intra limites ſe recêpit, moreque proprio agens Caput eſt adortum: Ideòque de hujus Ægrotæ malo non eſt quod amplius addam: Unum iſtud volui, ex *Colicâ Biliosâ* poſſe *Arthritidem* exoriri.

Hiſt. 2. *Arthritis Colicæ ex Pomaceo* ἐπιγιγνομένη.

VIr Ampliſſimus, Animi & Fortunæ Dotibus Inſignis, Natu integerrimus, Ætate conſtanti, Venatione aliiſque Exercitationibus otiosè & rarò ſe fatigans, Poculis plus ſolito indulgere cœpit. Ex temperamento Sanguinis præfervido, in Deliciis habuit Pomaceum, Vinum indigena; propterea quòd, (defæcatum modò & tenue,) abſque Sanguinis immodico fervore, pro illius naturâ potionis, hilaritate animum perfudit. Nondum ita diu indulſit, cum, Dolore *Colico*, & annos aliquot deinde pòſt *Arthritico*, teneretur; utroque interdum magno, ſed tolerabili. Sic ſe habuerunt hi affectus, ut nè ſemel quidem unquam concurrerent; ut nec vices, aut periodos remeandi certos unquam exercerent; contrà, nullo ordine (pro materiâ vel Inteſtinis, vel in Sanguine ex cauſâ evidenti congeſtâ, & ad ἀκμὴν evectâ,] Ægrotum alter & alter occuparet; Interea temporis notatu erat facillimum, *Arthritidem* hanc, ab ipſiſſimâ *Colicæ* materiâ, in Artus tranſlatâ, haud dubiè fieri. Itaque ſe rem habere in propatulo fuit, tam ex eo quòd *Arthritis* ſæpenumero *Colicam* exciperet, eamque (ſic, ut Duratio paroxyſmi erat) mitigaret; quàm etiam, ab eâdem Ægrotum quòd ad tempus aliquod defendere cerneretur.

Da vitandâ Morbi hujus utriuſque προφάσει Vir Nobilis non nimis ſollicitus, ſolito ex more egit. Prophylaxin autem utilem, efficacem, ſimplicemq; Deus Illi fortunavit. Quoties enim Dolor Inteſtinorum ingrueret, inter ipſa ejus initia ut occurrat, *Syrupi Domeſtici* præter-propter Unciam idoneo vehiculo temperatam, hauriendo, Morbum ἐν καιρῷ præcidit, contudit, fregit. Quid? quòd eo ipſo Cauſam *Arthritidis* προηγουμένην primis Viis avulſit. Ceterùm, Vere & Autumno, aliàſque quoties Inteſtinorum Inflatio, *Æſtus* Corporis univerſalis, & plethora (quæ Materiam recrudeſcere & gliſcere indicavit) exigere videretur, Aquas *Alfordenſes* in ſe ingurgitando, Fiſtulæ Inteſtinalis proluendæ ſatagebat: adeòque *Colicæ* Cauſam Conjunctam, *Arthritidos* Remotam, amovendo, Utriuſque ſævitiam magnâ ex parte antevertit.

Neque mitti oportebit, quòd ex frequenti Materiæ πλεονεξίᾳ & *Arthritidos* paroxyſmis (qui per annos plus viginti creberrimi fuere, ut & Regulares) tametſi Articulos hodiè corruptos, Recrementis *Arthriticis* diſtentos (neque temerè) quivis expectare potuiſſet, Vir hic Egregius aliter

aliter multò pedes, Manus, habiles exercet; eorum uſquequaque Compos impræſentiarum eſt, &, quantum præſenſione poſſum aſſequi, futurus.

Hiſt. 3. Colicæ, ex Dyſpepſiâ diuturnæ, Gonagra ſuperveniens.

MAtrona quædam *Colico* Dolore, annos pæne viginti conflictata eſt, ut rarò Menſem immunis ageret; ut indies propemodum gravaretur. Torquebantur Inteſtina, & poſt Vermiculationes unius circiter horæ πείττωμα quoddam acre & pungens, non ſine Dolore Sphincteris acutiſſimo, quantitate modicâ dejici ſolebat: Dejectiones ſecuta eſt Spirituum Submiſſio, ſivè Languor, Incredibilis; unde in lectum ſe projicere, quòcunque Fors permitteret, medio interdum itinere, donec Ægra ſomno, vel quiete, vires integraret, identidem neceſſe habuit. Deficienti maximè profuerat Cardiacum, vel *actu* Calidum aliquid pytiſſare. Poſt breve Deliquium, Vitæ Munia, ſicuti priùs, repetiit. Cibum ſic ſatis ſumſit, & quamvis eo, ut dixi, more crebrò laceſſita eſt, Vires & Colorem retinuit. Plures Illa Medicos (Doctos, Jupiter! et Exercitatos) hâc de re conſuluit; quibus, ut Ipſa mihi renuntiavit, communis erat, quæ et maximè probabilis, Sententia, *Colicam* hanc à *Dyſpepſiâ* proficiſci. Sub finem anni ſuprà quàm moris erat, urgebat *Colica*, et HyſtericâAffectione ſociata Dominam valdè emaciatam, debilem, languentem pæne confecerat. Nihil potiùs Illius cauſâ volui, quàm Alvum aperientibus expurgare Materiam, Turbas illic concitatas & Inquietem paregoricis ſopire & componere; cumque reſtituiſſem, ut tenerem quem ceperam locum, & Ægram fido tuerer prophylactico, *Decocti Corticis Martiati* Hauſtum, bis vel ter in ſingulos dies propinavi.

Habet illud Decoctum pul. patrum & Limaturæ Ferri aā ℥i: *in Aqua pluvia* ℔viii *coquuntur ad* ii; *per pannum Wallicum fit Colatura*; *Cujus* ℥ii *adduntur Aq. Hyſtericæ Londinenſium* ʒiii, *Tinct. Aurant. gtt.* x, *Syr. Garyoph. qs. fit in uſum præfinitum Hauſtus.* Remedium hoc, ad Menſes aliquot, ad Congios plures uſurpatum, magnum attulit momentum. Meliùs inde perfectiùſque concoxit Ægrota; rariùs & tolerabiliùs Doluit; Bonis erat Viribus.

Æſtate proximâ, majoris utilitatis ſpe allecta, ad Aquas ſe recepit, quas antea commodè adverſus hunc Affectum hauſerat, *Tunbrigenſes*: Martiatorum, quà præparatorum, quà Naturalium, uſu, partim etiam Currûs agitatione Milliaria quadringenta brevi ſpatio metientis [quod Herclè vero proximum] in Artus ſtatim ab itinere, propellitur Materia νοσηρὴ. Erat utrumque Genu naturâ imbecille, nec ad motum, maximè ad declivem, idoneum ſatis. Utrumque obtorpebat, nec abſque Dolore flectebatur: Dolori adjunctus eſt utrinque Tumor, cum mirâ Debilitate & Motu læſo; Rubor autem nullus, ex Temperamento Corporis [quod opinor] frigido, neque Ardor ullus apparebat, ſed Tumor, qualis ſolet eſſe Frigidæ *Arthritidis*; Interea temporis τῆς ἐντέροις adeò prorſus integra eſt, ut nunquam magis.

Ut *Gonagra*, Morbo *Colico* hunc in modum ἐπιγιγνομένη, pro facultate

mederet, utriuſque Affectûs habitâ ratione, *Aquam* adhibui *Spadanam*; cujus Ampullam modicè tepefactam, inſtillatis cuilibet ℔ß *Sp. vol. ol. gtt.* aliquot, horas inter ſextam & nonam, omni mane exſiccavit.

Decimâ ſeq. Vini albi Luſitanici Hauſtum, Gentianæ Zedoariæque Infuſo alteratum: Quartâ pom. Decocti Cort. Martiati Hauſtum, cum Hibernorum *Uſquebach pauxillo. Quinimò, ſeptimâ quâque die [quoniam illud Tormina, ſubinde recurrentia, poſtularunt) Catharticum è Calomel.* ℈ß, *Extr, Euſtach.* ℈i, *Scam. pul. Caſtor. Aſa fœtid. ſolut. aā gr.* v. *diluculo ſumendum. Veſperi Bolum è Ther. Androm.* ʒß, *Zinzib. in Indiis Cond. Conſ. Fruct. Cynorrhod. aā* ℈ß, *Syr. Aurant. qs. cum Aquis idoneis & Diacod.* ℥ß.

His Auxillis, quà per Renes, quà per Anum, emiſſa eſt Cauſa *Gonagræ* Conjuncta; utriuſque Genu Tumor ſubſidit: *Colica* item Materiam, cum Emolumento *Ægrotæ* lauto & locupleti, tum ejici, tum ex parte aliquâ præcaveri conſtat.

Non eſt autem reticendum, quòd ex Dyſpepſiâ brevi tempore recurrente, denuòque Materiam miniſtrante, *Colica* recruduit; & Femoris dextri Internodium menſes inde poſt aliquot infeſtavit Dolor, idem ferè ac ſi *Rheumaticus*; Vagus certè, quippe qui ad Acetabulum Coxendicis ſenſim aſcenderet. Hunc comitabatur ejuſdem *Pedis* [latè ſumpti) totius Debilitas: Qui tamen Dolor &c. non alius eſſe jure potiori cenſeatur, quàm *Arthriticus*, ex Materiâ recens ortâ partem nuper affectam, & eo nomine debilitatam, occupante.

Hiſce verò diebus, Anno nempe 1702, *Gonagrâ* & omne genus *Arthritide* immunis Ægra, Affectionibus interdum *Colicis*, at frequentiſſimè Hyſtericis, quibus olim per *Gonagram* utriſque liberabatur, afflictata, Aquis prædictis uſa eſt, & fructum ex eâ re ingentem retulit.

Hiſt. 4. *Ex Colicâ Paralyticus, Arthriticus, Inunctione trucidatus.*

DOminus R. propter Viam *Apſamenſem*, Ætatis flore, *Colicâ*, quam *Pictonicam* appellant, aliquandiu gravatus, ex more & progreſſu iſtius Mali ordinario, incidit in *Paralyſin*; Artus exinde marcidos, graciles, ἀκινήτως habens; per reliquum vitæ Clinicus. *Paralyſi*, ſub ejus initium, acceſſerunt Dolores erratici, incerti, horum illorum Artuum Internodia cruciantes, Autumno & Tempeſtate pluviâ maximopere ſævientes, & tam ad amuſſim *Rheumatiſmum* ſimulantes, ut Æger eo morbi plùs decennium ægrotaſſe (Medico, nec indocto, nec inexercitato, totâ cum viciniâ conſentiente] paſſim haberetur.

Cùm Ætas præcipitavit, Dolor iſte Vagus in Fixum mutatus eſt Articulorum juxtà poſitorum, & novâ Symptomatum Cohorte ſtipatum; id eſt, Tumore, Rubore, Lævore, &c. quæ cùm *Arthritidem* eo loci jam eſſe *Fixam*, cùm à Decennio fuiſſe Πλανητικὴν, vel luce clariùs oſtenderunt. Materiâ in Articulos impulſâ, & *Arthriticos* ibi paroxyſmos faciente, perrarum aliquod, notatuque dignum, obſervare licuit; Artus ſcilicet eoſdem ex *Paralyſi* flaccidos, macerrimos, tantùm non emortuos; ex *Arthritide* floridos, inflam-

inflammatos, vegetæ & vitalis Vitæ indicia commonſtrantes.

Cùm eò loci res erat, perfectæ (videlicet !) conſummatæque Curationis ſpe deceptus, Circumforaneo cuidam, Hominum impudentiſſimo, nec quidem Vulgi ſtupore nobili, Se Vitamque ſuam commiſit. Hic ſartum tectum protinus ut Ægrotum redderet, Membrorumque omnium omninò compotem, *Unguento* illa neſcio quo (*Mercuriali*, an ſecus,) oblinivit. Quid exinde factum eſt? Qui per Annos aliquam multos, ſi Vitæ momenta perpendamus, ſic ſatis habuit, (benè enim Appetere, Concoquere, Dormire, Generare, ſimiliaque Eum Officia recte obiiſſe, certò certius eſt] iſtâ Inunctione abſque ullâ concurrente Causâ, tanquam *Aſthmate*, ſuffocatus, Animam agere cæpit, & aliquantò poſteà expiravit.

CAPUT XI.

De Arthritide, Morbis quibuſdam Cuticularibus ſubjecta.

ART. I. QUÆ Suppreſſioni *Gonorrhœæ* Virulentæ ſubijcitur *Arthritis*, ad Luem Ea pertinet Veneream; cujus quidem Mali iſta Suppreſſio in Causâ eſt, & cui *Arthritis* illa proximè ſuccedit. Quæ Scabiem *Scorbuti* flammeam, quę *Paturſa* ſiccam, quæ *Febris Eruptionem Miliarem* ſequitur, ea non tam horum Symptomatum, quàm Ipſorum eſt Morborum Ἐπιγέννημα: Nec eâ re hujuſce loci. Quæ *Achoribus*, quæ *Hæmorrhoidibus*, quæ *Ulceribus*, aridis & ſiccatis ſupereſt, Illa hoc Capite perſtringenda eſt.

II. De Affectibus hujus *Symptomaticæ* Primariis generatim acceptis, primùm Obſervandum eſt, quòd multâ Naturæ operâ & labore, illi (uti *Arthritidum Symptomaticarum* morbi Primarii plerique omnes) Materiam, quam habent ineptam, inidoneam, & alienam, in Ambitum Corporis expellunt, ibiq; exterminant: Quo quidem nomine, cum *Arthritide Primigeniâ* rectâ, & legitimâ, ad amuſſim concordant.

Tum, de His notandum, quòd, quoties Eorum Materia, ſeu Victu pleno & in moderato, ſivè Otio adaucta, per Excernicula priora minimè expreſſa, in Sanguine [cumulata fuerit, ex eâ Sanguis Diſcordiam & Turbas ſubit, ſupra Naturæ modum vehementes; atque his ſuccedit alieni per Articulos Expulſio; id eſt, ipſa, quam dicimus, *Arthritis Symptomatica.*

Deinde advertendum, quòd *Arthritico* durante Paroxyſmo Primariæ maximâ ex parte conquieſcunt Affectiones; ſiſtuntur Evacuationes iſtæ Morboſæ; Latices iſti exſiccantur: Eo verò ad exitum perducto, ſcaturiunt denuò; & quidem tantiſper, dum novâ repullulante & urgente Materiâ, Prælium redintegretur, & Ἀνῆψις *Arthritica* revertatur.

III. Ex eo verò, quòd *Symptomatica* hæc noſtra Morbo ſemper alicui Externo ſubmittatur; pronum eſt conjicere, eâdem Illam, cum Primario ſuo, ſed auctâ, ſed in Orgaſmum majorem evectâ, & per Excerniculum inſolitum, id eſt, Articulos expulsâ, gaudere Materiâ: Necnon exinde tum à reliquis *Symptomaticis*, tum ab *Arthritide Primigeniâ*, vel primâ facie diſtingui.

Sufficiunt enim, ex Inſtituti noſtri

ratione, Morbi hujus Derivationes Succeſſioneſq;, propter quas in *Symptomaticarum* numero Ille cenſeatur; tametſi concedamus (quod tamen non concedimus,) Materiam ejus cum purè *Arthriticâ* reverâ *Specie* convenire. Et, quæ res eſt, ut planè & Latinè dicam, ex hujuſce Morbi Ortu & Metamorphoſi quàm facillimâ, ex Ejus concordantiâ & ſimilitudine cum *Arthritide Primigeniâ*, vel eandem His utriſq; eſſe Materiam, alio corpore in Ano, alio in Tibiis, alio in Auribus, ἀνωμάλως; poſtea verò in Artubus, ὀρθῶς, ſe gerentem; Vel, *Symptomatica* huic noſtræ Materiam eſſe, *Arthriticæ* illi longè ſimillimam & germaniſſimam, exiſtimandum eſt. Et quia hæc *Arthritis* vel Ipſa eſt *Primigenia*, vel Ei quàm ſimillima, Idcircò de Illâ poſtremo hoc loco diſſeruimus.

IV. *Symptomatica* tam peculiaris ſubjicienda eſt Curationi quodammodo peculiari. Etiamſi enim in ejus paroxyſmis eadem Medendi ratio, & in Eorum Intervallis idem Victus, ac in *Arthritide Primigenia* valebit; in iis tamen alia locum merebitur, imò vindicabit, quæ huic Affectioni propria eſt Medicina, mirum quantum à prædictarum Methodis varianda.

Nihilenim Ægro per Vacationes paroxyſmorum commodius, aut quod Adjumenti plus contulerit, quàm ut Morbus, quicunq; fuerit primarius, ſuſtentetur, alatur: Ut e.g. *Ulcus*, ſiquod exſtiterit *Cuticulare*, nè Carne obducatur aut areſiat, per *Catharetica* ſive Carnem modicè rodentia, eniti. Placet hunc in finem *Aqua Viridis exedens Barbettiana*.

Ad *Achores* revocandos *Epiſpaſtica* propter Aures applicentur; vel lenia quædam *Attrahentia*, quæ Humorem illuc peccantem & vitioſum invitent, eliciant.

Ut *Hæmorrhoides* aperiantur uſui eſſe poſſunt *Aloetica* internè adhibita, externè verò *Hirudines*.

Quemadmodum Salutares ſunt Evacuationes, per *Ulcera*, per *Achores*, per *Hæmorrhoides*, hæ prædictæ, ideoq; promovendæ, ita quidem, ſi Hydrops, Colica, Tuſſis, Apoplexia, vel ſiquid aliud Mali, ex Earum Suppreſſione oriri videatur, omninò neceſſariæ ſunt, & primo quoque tempore conſciſcendæ.

Atq; iſta volui de *Arthritide Morbis his externis* ſupervenienti, quæ pro eorum numero Multiplex habenda, & diverſa: Hoc autem Capite, propter Eorum Convenientiam & *Arthritidum* iis enatarum Vicinitatem, ac ſi una tantùm eſſet explicatur.

Hiſt. I. *De Arthritide Aurium Achoribus ſubjectâ.*

CUrrente Sæculo priori, *Damnonio* hoc *Orientali* florebat Ordine Equeſtri Gens, Humanitate, Opibus, & pietate inſignis, illoq; tantùm nomine infælix, quòd Ea tota, tam Feminæ quàm Mares (erant autem Illæ quàm plurimæ) *Podagrâ* miſerrimè torquerentur.

Harum Una, Articulos non adeò graviter affectos habens, Dolore, Artus alios alioſq; perreptante, multos annos eſt afflicta. *Rheumatiſmi* nomine, pro Vulgi more, Malum iſthuc appellatum eſt, quod tamen potiùs *Arthritis Vaga* æſtimandum. Decedente eo Tuſſis exoriebatur, factâ in pulmonem Materiæ

μετάσ-

μεθίσταται, & phthiſi paulò pòſt occubuit Ægra.

Hujus *Arthriticæ* Filius jam quadrimus Aurium Morbo tentabatur; ex omni parte Tumuerunt illæ, præcipuè verò *Helix*. Tumor initiò ruber & *φλεγμονώδης*, brevi exinde tempore ſubalbicans. Serum illud acre, quod intus contentum, in Tumorem Cutim extulit; Fibras autem Cuticulares fodiendo, Spirituſq; earum Incolas irritando, pruritum immanem, perpetuum & ferè intolerabilem excitavit; in Cruſtam poſthæc albidiorem condenſatum eſt: quæ quidem Cruſta, demum exarefacta, & in Squammulas diviſa, decidit; relicto loco, tanquam à Variolarum Fuſtulis, Inflammato. Confertiſſima erant hujuſmodi Excrementa, & quidem adeò crebra, ut propemodum perpetua viderentur. Veteri ſubitò nova Meſſis ſucceſſit ;pro Materiæ peccantis abundantia, & Cœli Humiditate (quæ ad hujuſmodi *ρύσεις* contribuere notabatur) Major. Ichor autem, quando largiter profluxit, non ſine Fœtore erat graviſſimo, Naribuſq; ingratiſſimo: Ea Spes Amicorum erat, ut Ætate progrediente ſiſteretur iſte Fluxus, & quidem tutò; ex eoq; Annis Puerilibus ita profuſo, meliùs & tutiùs ageretur quod vitæ reliquum.

Ineunte quidem Adoleſcentiâ, forſan ob Exercitationes eo tempore vehementiores, Fluxûs eſt remiſſio: At Annorum vix triginta, Vir ſobrius, neq, *Veneri*, neq; *Baccho* deditus, *Arthritide* corripitur, poſt homines natos acerbiſſimâ. Per idem tempus Aurium illa Affectio major recurrit, ſed cum *Arthritidos* Paroxyſmis vices habens alternatas. Horum enim Vacationibus ſcaturiunt Aures; at Naturâ Paroxyſmum moliente, ad Eumq; ſeſe, quaſi accingente, ſiccantur Hæ; &, ab His ſiccatis, inſtantis Paroxyſmi non leve ortum eſt Indicium.

Hæc ſunt, quæ de hujus *Arthritidis* Ortu & Derivatione dicenda habui; quæque ſi rectè judico, illius generis Eam eſſe oſtendunt, cujus Materia partim per *Achores*, partim per *Articulos* expellitur: Eâq; ratione, quòd ordinariò, prior illa ſufficiat Evacuatio, quamprimum autem *ὑπὲρ μέτρον* in Sanguine cumulata & congeſta fuerit Materia, itemq; ad Exilium parata, Paroxyſmum illa concitet *Arthriticum*, Sic, ut Materiæ ad hanc vel illam Partem Determinatio, ex ejus Quantitate & Naturæ Niſu fortiori, protſus pendeat. Si verò ipſam ſpectemus Materiam, eſſe illam, utriq; harum pari ferè menſurâ propenſam, & æqualiter faventem.

Sunt autem Alia, quæ, cum aliis quibuſdam *Arthriticis* huic noſtro communia, Memoratu digna cenſeantur. Primùm, præter Labem Hæreditariam modò dictam, Cauſſam hujus & *Arthritidos* & *Achorum* antecedentem eſſe proculdubiò *Dyſpepſian*: Cibo enim difficiliori (Porcinâ, Bubulâ, & iſtiuſmodi aliis) nimiùm delectabatur; is autem Ventriculo minimè confectus, ſimul cum Corpore Morbum alere judicetur. His addendum Ægri genus Vitæ otioſum, neglectis ſcil. Exercitationibus, quibus Juniores Satietatis Mala ſeu prævertunt, ſeu reſarciunt. Otio facta eſt (quod Tertiò notandum) Perſpirationis Diminutio; Cuticulæ univerſæ, Manuum verò præſertim, Ariditas: Unde Humores intus retinentur; unde Malorum Ilias. Urina huic Ægroto in Paroxyſmo pro Dolo-

ris & Inflammationis ratione rufula, aliàs ſtraminea, ſemper autem pro quantitate Poculenti larga. Ingruente Pluvio ſemper Ille Venarum Diſtenſionem, Sanguinis Orgaſmum, Corporis Hebetudinem perſenſit Complures Ille periclitatus eſt, per *Aquas Bathonienſes*, per *Cathartica*, Sanguinem expurgandi Methodos. Nulla verò profuit. Adeò illi Sanguis intractabilis, & δυςμετάβλητος. In Cibo ἐυχύμῳ καὶ ἐυπέπτῳ, parcè ſumpto, quo Morbi Cauſa præpediretur, Spes ſita erat Prophylactica. Ille verò Cereri indulgens, & quicquid gratum erat, utut difficile coctu, demittens, bis terve Anno fermè omni deſedit *Arthritide*.

Unum adjiciam, quod huic Ægro Proprium eſſe videatur; *Arthritida* nempe aliquando Dextram invadere Patellam; Drachmæ occupare ſpatium; per Dies aliquot durare; Paroxyſmum autem inſequentem, diuturnum eſſe, gravem, Genuque labefactare, & valdè imbecillum reddere. Ob Genu imbecille factum eſt, quod Gradus ſcalares multò faciliùs expeditiùſq; ſurſum, quàm deorſum iret: quando in deſcendendo neceſſum, nè Corpus antrorſum rueret, ſummis illud Viribus cohiberi. Hoc autem Silicerniis, & depontanis ferè omnibus commune.

Hiſt. 2. *De Arthritide Vlceribus ſuboleſcenti, Epiſpaſticis allevata.*

V*Lceribus*, quæ Cutim mordent & exedunt, ἐπιγιγνομένης *Arthritidis* varia præſtò ſunt Exempla; ex quibus uno, quod ob Oculos rem hanc omnem planè & perfectè repræſentabit, contentus ero.

Vivit etiamnum apud Nos, Ætate adhuc conſtanti Vir; cujus, ut in ipſis *Arthritidos* Paroxyſmis, ità non minùs in eorum Originibus, occurrunt plurima notatu longè digniſſima.

Ingruente Paroxyſmo præmitti ſolet Faſtidium, Symptoma creberrimè prænuncium; tum Urinæ tenuis & pallidæ, tanquam in *Hyſtericâ Affectione*, Profluvium; nonnunquam etiam Mandibulæ Dolor, quaſi propter imminentem Ὀδονταλγίαν: Spinam autem Iſchiiq; Oſſis inter Acetabulum, uſitatè Dolor acutiſſimus; pariter ac ab Affectu illo moleſtiſſimo, quem Idiomate Noſtro *a Crick* appellamus: Ab illo uerò diverſus, eò quod Vagetur, & Spinam perreptans ad Homoplatarum uſq; intercapedinem aſcendat. Eò loci quàm diu iſte viget, Spiritum Æger difficillimè trahit, ac ſi *Aſthmate* pænè ſuffocatus. Hoc in ſtatu, pomaceo liberaliter ingeſto, ſæpe Ille ad tempus aliquod paroxyſmum protelat: Grallator aliàs, Artuum exinde compos. Hæ verò tantùm Induciæ ſunt, eæq; breves & infidæ. Die enim poſtero, quà pedibus, quà Manibus, ſolet univerſè & quidem acerbiſſimè Dolere. Cum deferbuit Sanguis, in Carne Muſculoſâ Tumores facere Materiam νοσηρὴν; duroſq; & longos, Reſtis in modum, excitare; & per Artus alios alioſq; πλανητικὴν Articulos aggravare, conſtat.

Quemadmodum *Febris* & Dolor accedunt & intenduntur, Urina magis flammea & rubra eſt: Iſte verò Rubor remittit ſimul cum Dolore, idque ejus proportione. Veteris jam *Arthritici* ſummitatem Cubiti ſiniſtri Tumor occupat Οἰδηματώδης, Nuci Juglandi par, Tofos habens intermixtos, duritie & mobilitate diſtinguendos,

Hæc ſunt, ad hujus *Symptomaticæ* paroxyſmos quæ precipue ſpectant; eorum verò de Origine conſiderandum eſt, quòd *Æger* hic noſter *Ulcuſculis*, quorum alia minora erant, piſi majoris ſecti Baſin exæquantia, alia ad Diametrum Thaleri largiora, omnia verò Tibias obſidentia, ante multos annos afflictatus eſt. Quibus cum *Arthritis* ſubjiciebatur, quamprimum hujus Cura mihi demandata eſt, nihil potius habui, quàm ut, Naturæ Methodum imitando, ejuſque veſtigia reprimendo, Materiam per Cutim elicerem. Ideòque *Veſicatoria*, quibus id Negotii perficiatur, in uſum propoſui; quin et Malleolo, Carpo, cæteriſque Articulis Dolore cruciatis, vel Eos quàm proximè, nunc plura, nunc pauciora, prout exigere videretur Ægri res, admovi.

Hæc autem eo cum Succeſſu acta ſunt, ut acris Seri fætidique admodùm, Uncias ſæpe quatuor, identidem ſex, nonnunquam octo, unum idemque extraheret *Emplaſtrum*: Unde Vicini Dolor Articuli ſtatim mitigatus, & paulò poſt ſublatus. Artificioſis hiſce Colis adeò delectabatur Æger & profecit, ut, quoties Dolor recruduit, acſi eſſet ἀνάιδητ☉ Ipſus ſæpe numero *Epiſpaſtica* ſuperponi juberet; ut, eodem tempore, ſex ſeptem interdum gereret.

Ex eorum Dolore & Fluxione macеſcit Æger; Caro Illius impendiò abſumi; Vires debilitari, & peſſum dari ſolent; ſed cum Emolumento et Fructu certè amplo locupletique. Quamprimum enim *Ulcera* exſiccantur, Somno & Fame poſtliminio reſtitutis, Cibo multùm Idem reficitur: Vires reparantur. Hiſce verò adaugendis non parum conducit Aer apricus, & Pomaceum; quorum alterum mirificè Appetitum acuit; alterum Animales Spiritus fovet recreatque.

Cùm Miaſmate *Arthritico*, ſive per paroxyſmum, ſive per Epiſpaſtica, liberatur *Æger*; nemo unquam Hominum Vegetior, nemo Hilarior. Ut Coctio recta ſit, *Infuſo Amaro Chalybeato* me hortante utitur; nonnunquam etiam, ad Sanguinem inſtaurandum, *Aquis Germanorum Spadanis*; utroq; certè, Eventu non infelici, imò feliciſſimo. Redit exinde εὐσαρκία Sanitaſque ſic, ut horum in paroxyſmorum Intervallis Uxorem quotannis gravidam faciat, Valitudine, ſi unam excipias Claudicationem, factus integerrimâ: donec Cibi Abundantiâ & Satietate Corpus amplè nutritum, & nimis ſit impletum; inque Artus denuò erumpat Humor, iterumque Παροξυνῆται.

Hujuſmodi Cyclus, paroxyſmum ſimul cum Vacatione continens, quotannis in Annos ſingulos ter quater repetitur. Solet autem paroxyſmus nunc unius Menſis eſſe, nunc duorum, interdum etiam trium, pro Materiâ plus minùs cumulatâ & evectâ.

Ulcera, quæ ab *Emplaſtris* ſunt *Cuticularia*, brevi tempore ſanantur; maximè verò quoties *Aquâ Calcis vivæ* abluuntur.

Cùm aliquando pedes tumefierent, ad detrahendum Miaſma *Arthriticum*, unà cum Sero in iis depoſitum, Amici cujuſdam hortatu Catharticum è fortioribus aſſumens, malo id Eventu fecit; adverſo *Æſculapio*. Si Evacuationes ſpectemus, inſtar omnium erant, in paroxyſmo, *Epiſpaſtica*; in Vacationibus, *Diuretica*. Horum autem Uſus uti perrarus fuit; Illorum

verò creberrimus; Illis potiſſimùm debeti agnoſcendum eſt; Quòd, Dolore Æger etiamſi acerrimo ſubin urgeretur, tamen Ei ſuſtinendo tolerandoque uſque par exiſteret; neque per Decennium nuper elapſum, etiamſi tot triſtiſſimis Acceſſionibus comitatum, ſi præcipuæ notæ Viſcera, ſi Vitæ pondus attendamus, enervaretur aut multùm debilitaretur.

Hiſt. 3. De Arthritide (cum Febre Intermittente) ex Hæmorrhoïdibus occluſis.

HIS affinis illa *Foreſti* Obſervatio, de *Hollandiæ* præſide quinquagenario; qui, cùm *Hæmorrhoïdibus* affici ſoleret, ex Iis occluſis in *Tertianam* incidit, & paulò poſt in *Podagram* & *Chiragram*, adeo vehementes, ut per Dies viginti lecto affigeretur.

Hujus Mali Cauſam eſſe, Vir Clariſſimus exiſtimavit, non ſolùm phlebotomian ac Catharſin prætermiſſam, ſed (cùm aliis quibuſdam,) & quidem maximâ exparte *Hæmorrhoïdes ſuppreſſas*: Neque verò perperam; Ramus enim id, quod erat, per Lenientia Ventrem inanivit. Quo ſubducto, & Dolore Cataplaſmatis mitigato, in Excrementis denuo conſpicitur ex *Hæmorrhoïdum* apertione Sanguis. Hoc viſo Sanitatem Medicus pollicetur, & quidem brevi admodum Æger *Arthritide* liberabatur; neq; Annis poſt ſex Dolores *Podagricos*, *Chiragricos*, aut *Articulares*, etiamſi illâ jam Ætate quæ ad hoſce prona & proclivis, ſenſit.

C A P. XII.

Corollaria & Spicilegia quædam, cum Epilogo.

ART. I. SYmptomaticarum iſti, quem protulimus, Cenſui *Corollaria*, quæ ex his recognitis, ſive omnibus, ſive pluribus, inter ſe comparatis oriantur; & *Spicilegia* quædam, quando ad Illas ampliùs illuſtrandas utraq; nonnihil conferant, jam deniq; ſuperaddam.

Ex omnibus, gregatim ſumptis, omnino liquet, quod ἰδιωϖάτων Iis, quæ puræ & germanæ *Arthritidi* ſunt vicinæ (id eſt, *Arthritidi Colicæ*, & *Morbis Cuticularibus* ſupervenienti) maximè conſentire cernuntur illæ, ſi, miſſâ Morborum primariorum conſideratione, & ab iis *Symptomaticarum* Emanatione omni, illarum *Materiam* tantùm intueamur, quæ *Chloroſi* & *Hydropi* ἐπιγιγνομέναι *Symptomaticæ minùs propriæ* nominantur. Iſte verò Conſenſus, ex illarum ſimili Materiâ proficiſcitur. Vicinis illis *Speciebus magis propriis* Materia, vel *Arthritidos* genuinæ ipſa, vel (uti ſupra declaravimus) ei quàm ſimillima eſt; (ſicut, è diverſo, *magis propriis*, ſed remotioribus, pro Diſtantiâ, diſſimilis) Jam verò *Symptomaticis minùs propriis* Materia, (quod item oſtenſum eſt) pura puta eſt *Arthritica*: Unde elucet Dicti Veritas. Et quidem ob iſtam *minùs propriarum* cum *Exquiſitâ Arthritide* convenientiam, *magis propriis* poſtponi Illæ poterant, imò (ut Ordinem hâc in parte corrigam) debuerant.

II. Secundò : De *Symptomaticis magis propriis* advertendum, quòd nihil me movebit, ſi quis è perſpicacioribus & nimiò plus ſubtilibus, eâdem Materiâ Morbos oriri poſſe diverſos, eoſq; *Specie* diſtinctos aſſerens, *Luis* e. g. Materiam, non *Arthritida Falſam* & *Mendacem*, ſed *Exquiſitam* & *Genuinam* parere contenderit : Itaque *Symptomaticas* [aliter quàm à Nobis ſtatutum eſſe videatur) & inter Se, & cum *Arthritide Exquiſitâ* congruere, pro certo habuerit : Nihil, inquam, iſthuc me movebit.

Primùm enim, Morborum *Materiæ*, ſive *Cauſæ Conjunctæ*, revera ſunt in obſcuro ; & quis Atomorum Globus, ſive Σχηματισμὸς e. g. *peſtem*, quis *Variolas*, quis *Hydrophobian*, & ita Affectum quemcunque Contagioſum, aut exiguâ Materiâ, quaſi Fermento natum, afferat & producat, Deo ſoli cognitum & perſpectum eſt : Nec quis unquam mortalium hæc in operto Naturæ fabricata fideliter repræſentaverit, aut palam exhibuerit. Ideòque de *Symptomaticis* hiſce noſtris, Utrum germana ſunt *Arthritis* ; an Ejus tantummodo *Simulachra* ; quum in utramq; partem diſputari poteſt, & quidem fruſtra ; *ex Earum Materiâ per ſe conſideratâ*, non eſt temerè decernendum ; quin philoſophis magis oculatis, & λεπτοτάτων λήρων ἱερεῦσι, miſſum illud faciemus.

Tum, de Illarum Materiâ, *ſecundum phænomena*, ſi ſentire & judicare liceat ; certo certius eſt, primùm, diverſis Illas primariis Affectibus, iiſque *Specie* diſtinctis, exoriri. Deinde, Eorum *Materiam*, ſignis ſuis Diacriticis uſque manifeſtam, propriiſque Remediis impugnandam, in ſtatu peregrino Illas retinere. Et quoniam Morborum *Specificatio* à nullâ aliâ re ducenda magis, quàm ab illorum Materiâ peculiari, Signis ſuis Diacriticis oſtenſâ ; his conſequens videtur, Illas *Symptomaticas*, pro Affectuum diverſitate primariorum, *Specie* diſtingui, propriaſque poſtulare Medendi Methodos ; ut & propria Vocabula.

Neque enim, Tertiò, ſiquis Eas *Arthritidis* Nomine conprehenderit, Earum mutabit Naturam, aut Curationes ; ſed, nimis latâ ſignificatione, Vocem eam, Morbum ſingularem exprimere ſolitam, reddet *Æquivocam* ; Morbos longè diſjunctos, eoſque non paucos, complectentem : Quâ quidem re, ἐν τῷ Ονομάζοποιεῖν nihil magis fugiendum.

Nos certè Opus practicum moliri, & hos Affectus eo modo tractare ſtuduimus ; qui ad Eos tollendos, aut mitigandos, maximè conducat : Quem in finem, ut in ſuperioribus *Arthritides* alias *Genuinas*, in *Secundariis* & ſenſu laxiori *Symptomaticis* cenſuimus ; quòd *Chloroſi*, quòdque *Hydropi* ſubjiciuntur, ità hîc multò latius eſſe duximus, tametſi Veræ ſint omnes hæ *Arthritides* (quod tamen ita eſſe, nec à quoquam unquam probatum, nec à Nobis conceſſum) ut *Adulterinæ*, interque Se diverſæ, & *magis propriè Symptomaticæ*, habeantur : Quoniam hæc poſitio, ad Earum Curationes & aptiùs lucubrandas, & feliciùs exigendas, Uſûs eſt immenſi.

Perimetrum Circulare ad ſuam Diametrum in ratione *Triplâ-ſeſquiſeptimâ*, ſive ut 22 ad 7, eſſe ſtatuunt, & quidem omnium conſenſu rectè ſtatuunt, *Geodatæ*: Quamvis id non tam ex

ex Rei Veritate, quæ profectò nulla eſt, quàm ex poſitæ Commoditate & in Solidis dimetiendis Utilitate, factum eſt.

III. Unum adhuc reſtat, quod quidem me ſollicitum habet, quodque Lectorem moneri par eſt: Non eam hujus Scripti Mentem eſſe, quæ *Melancholiâ*, *Scorbuto*, *Lue*, vel alio quovis Morbo è primariis ſupradictis Laborantem, *primigeniâ* ſimul *Arthritide* laborare poſſe diffiteatur: Quin è contrario (quantum video) poſſe ita fieri, [ut, Illorum altero qui ægrotet, *podagrâ* ſimiliter ægrotet *primigeniâ*] lubens agnoſco. Mihi verò cum hiſce ſolùm Morbis Negotium, qui ſtatum priſtinum vel partim vel omninò deſerentes, ſub falſâ *Arthritidos* Imagine laceſſunt Ægros.

IV. Præter has *Imagines Arthriticas*, quæ ſuo quæque genere perfectiſſimæ, & omnium, quas Ego notavi unquam, maximè ſunt elaboratæ; Aliæ cernuntur minùs perfectæ, neque tam examuſſim ad Exemplar illud ingens, *Arthritida* videlicet *primigeniam*, formatæ. Sunt Illæ Fœtus Naturæ, ſed Abortivi; ſunt Illæ Conamina, ſed languida, & frequenter vacua. Habent tamen omnes nihilominus Dolorem; aliæque Tumorem; aliæque etiam Ruborem: Breves habent plerumque paroxyſmos, neque ex Stadiis omnibus perfectis conflatos; atque adeò interciſos, interruptos.

Harum *Abortionum* Cauſa, ex Naturæ imbecillitate, & ad *Arthritidem* eluctandam impotentiâ; vel ex Materiæ Defectu peccatricis; vel ex Sanguine δυςμεταβλήτῳ, et ad *Arthritida* ſubeundam minimè apto & proclivi, ut intelligo. Petenda eſt: Certè tanta Illarum Ἀπορία, Mos ita dubius, ut ad haſce noſtras *Symptomaticas* nihil eſſe cenſeantur, neq; ſermone longiori perſequendæ.

Minimè verò tacendum, quòd hæ *Abortiones* nunc, ut aliorum Morborum aliæ non paucæ, (quod jampridem detexit Clariſſ. *Sydenhamus*,) apud Vulgus *Scorbuti*; nunc etiam *Rheumatiſmi*, facti, vel imperfecti, Nomine inſigniuntur; et paſſim Curationi, pro hoc vel illo Nomine, (quàm autem auſpicatò conjectari facile eſt,) ſubjiciuntur.

V. Poſtremò addam, quòd *Articulares Glandulæ*, quæ tantopere in ſtatu Corporis ſecundo & naturali, per ſecretam Mucilaginem, (*) Articulorum Motui, imò Vitæ Animali conſervandæ; in ſtatu ejus vitioſo adverſoq; Sanguinis Depurationi & purgationi, pari modo inſerviunt: quando per Has exprimitur Venenum, in alio Corpore Ποδαγρικὸν; in alio, *Melancholicum*; in alio, *Scorbuticum*; in alio, *Venereum*; in alio, *Febrile*; aliud videlicet aliudq; longè diverſum, ſummè perniciosum: Ut dictæ *Glandulæ*, ex Incerniculis totius Corporis celeberrimis ſint: Neq; per *Catarrhos*, Infantum; neq; per *Rheumatiſmum* Muliebrem, Fæminarum; neq; per *Hæmorrhoïda*, provectiorum; quàm per Ρύσιν hanc *Articularem*, Seniorum Vita, Salus, et Incolumitas, magis ſuſtentur.

Epilo-

(*) Vide Clariſſimi *Haverii Oſteologiam novam*, Diatribam *De Glandulis Mucilaginoſis*.

Epilogus.

ITA demum abſolvimus *Syſtema Arthritidum Symptomaticarum*; eas *Species* percurrendo omnes, non quas Imaginatio peperit; non quas Opinio commentata eſt, vel Auctores, Scripta ſua compilantibus, ſunt elargiti; ſed quæ nobis uſu & experimentis; quæ Obſervatione & Exercitatione medicâ occupatis, Seſe prodiderunt.

Harum Modos & proprietates exiſcari ſuimus conati, medendiq; raiones & Indicationes ſingulas, quàm oſſimus aptas idoneaſq;, Earum ſinulis accommodare. Nunc *Calcar* adibendum, & *Arthritidem* in nonnulis omni Induſtriâ promovendam; unc contrà *Fræno* opus eſſe, & Moros artificioſè ſiſti ſufflaminariq; oporere: Materiam nunc per *Locos Mulieres*; nunc per *Renes*; nunc per *Ambitum Corporis*; nunc per *Anum*; nunc er *Os*, *Evacuari*; nunc, omiſſâ Evacuaone omni, *Alterari*; nunc, & Alteantibus & Evacuantibus neglectis, ntummodò *Præcaveri*, in ipſoq; Or*Supprimi*, debere demonſtravimus.

Si, in ponendis hiſce Indicationibus, ſq; deſignandis, erraſſe nos conſtiterit; (in Re verò tam multiplici, tamq; intricatâ, nihil errare, pluſquàm Humanum eſt) certè ſuam cuiq; *Symptomaticæ Arthritidi* propriam eſſe, ex Derivatione propriâ, Naturam; tum item Harum ſingulis, pro ſuâ cujuſq; Derivatione & Naturâ, Curationem excogitandam eſſe propriam & peculiarem, omninò comprobatum eſt.

Jacto iſthôc Fundamento, quæ mediocriter (pro Earum Dignitate, ſi quidem mediocriter) à Nobis aperiuntur *Symptomaticæ*; tum Eas ampliùs explicare; tum Eas illuſtrare; tum Earum Numerum explere poterit Obſervatio poſterorum. Quibus in medio relinquam *Scrofulæ*, *Rachitidos*, *Pſoræ*, *Diabetis*, *Icteri*, *Dyſenteriæ*, aliorumq; complurium Chronicorum erga *Arthritidem* Inclinationes & Demigrationes, ſi quæ ſint, & qualeſcunque, evolvendas: Eſſe verò plurimorum; Eaſque longè inter ſe diverſas, & diſcrepantes; ex jam prolatis, quæ à Nobis, ut dabatur Occaſio, perpaucis Annis ſpatii cogerentur, abundè veriſimile eſt.

Animus erat, de *Arthritide Anomiâ* quæ habuimus dicenda, His ſubnectere: ſed, in præſentiâ, Manum hâc de Tabulâ; &, Spatio jam exacto, ſiſtentes (anhelantium more Curſorum) pauliſper reſpiremus.

FINIS.

Δόξα τῷ ἐν ὑψίςοις Θεῷ.

EPITOME

EPITOME

CAPUT PRIMUM.

De Arthritide Symptomatica, *generatim.*

MORBORUM *Migrationes Succeſſioneſque ex* Hippocratis *Præcepto, ſunt inſpicienda.* ARTIC. I.

Arthritis *alia* Primigenia; *alia* Secundaria, *ſive* Symptomatica, II.

Quæ vel Materiam, vel in hujuſce generis Arthritida *Materiæ* Μιλωειςμὸν, *Morbo alicui Primario, & præcedenti, refert acceptum.* III.

Hujus Regionis Symptomaticæ *recenſentur, ſuntque* Arthritidos, *generatim ſumpta, quaſi Pars dimidiata.* IV.

Symptomaticarum *Ratio Generalis in eo ſita eſt, quòd, cùm Morbi ſunt à* Primigeniâ *diſtantes, Ei tamen gradatim Appropinquant. Modum* Appropinquandi *certiſſimè commonſtrant, ſimul cum uſurpato* Arthritidis Primigeniæ *Vultu*, Primarii *Exuviæ. Conditio Earum ſpecialis.* V.

Symptomaticarum *Differentia, ſi Earum Externa, ſi Paroxyſmos, ſpectemus: Partûs Facilitas à* Primarii *Indole, & in* Arthritidem *Propenſione.* VI.

*Alia (*Arthritis*)* Symptomatica *impropriè dicta, quæ* Rheumatiſmo *ſuperat; Alia magis Propria.* VII.

Quæ Generatione procreatur vel Æquivocâ; *ut ex* Chloroſi, *et ex* Hydrope Arthritis; *vel* Univocâ; *quæ eandem cum* Primario *Materiam habet, quæq; ob Criſin aliquam imperfectam Exoritur: Ut reliquæ omnes.* VIII.

Symptomatica magis Propria *non niſi Chronicum Vetuſtum ſequitur, & Grandiores invadit; contrà quàm* minus Propria. IX.

Symptomaticas *haſce* Specie *inter ſe differre, & diverſas poſcere Curationes, exiſtimandum eſt.* X.

Ex Morbi Primarii *&* Arthritidis Primigeniæ *Therapiâ elicitur, in medendis* Symptomaticis *Indicatio.* XI.

In Paroxyſmo, ab Arthritide; *in Vacatione, à morbo* Primario. XII.

Prophylaxis ad Menſes proferenda, ad Annos aliquando repetenda. XIII.

Ætiologia Arthritica, *ob neglectam* Symptomaticæ *&* Primigeniæ Arthritidos *Diſcrepantiam, hactenus imperfecta;* XIV.

Curatioq; inidonea. XV.

Methodi Ratio. XVI.

CAP. II.

De Arthritide *Rheumatiſmo* ſupervenienti, Symptomatica falsò appellata.

T*RANSITIO.* ARTIC. I. Rheumátiſmo *ſoli Frigore procreato ſuccedit* Arthritis; *Is autem, Sanguinis* Lentore *gravi & repentino Capillaria infarciente, generatur.* II. *Quî fiat ea* γλισχρότης *exquiritur: Non à Chylo aceſcente: (Sanguis injecto Lacte non Coagulatur.)* III. *Neque ſolùm ab Acido. Serum ejus calefactum per Frigus ſubitum condenſatur:* Rheumaticorum *Urina minùs ſalſa: Serum, addito Syrupo Violaceo, Vireſcit: Pellicula Sanguinis, per inſtillatam Sublimati Solutionem, Albeſcit. Lentorem vel à Calore Frigoreque vehementibus & continuis*, vel *à Sale Alcalico, vel ab Utroque naſci concluditur.* IV. Rheumatiſmo *malè tractato ſubjicitur hæc* Symptomatica, *&* Arthritidem *Frigidam, æmulatur.* V. *Illius Facies & Mos.* VI. *A reliquis* Symptomaticis *ut diſtinguitur.* VII. *Adverſus* Rheumatiſmum *Valere poſſe Vomitionem, ſed frequentem & cautè præcipiendam.* VIII. *Ad hanc* Arthritida *requirit Indicatio, ut tollatur iſte Lentor. Quem in finem Antiſcorbutica, Spiritus Volatiles, adhibeantur. Quid per Oleum Tereb. Quid per Campheram agatur, periclitêre.* IX. *Ptyaliſmus proponitur, & Emplaſtra cum Mercurio; ut &, ad Articulos exonerandos, Suctus. Quid per Maturantia fiat, deliberandum.* X.

CAP. III.

De Arthritide ex *Chloroſi*, & ex *Menſium Suppreſſione.*

A RTHRITIS *à* Chloroſi *Symptomatica eſt rariſſima.* ARTIC. I. *Eas tantùm aggreditur, quæ Stirpe ſunt* Arthriticâ *prognatæ.* II. *Cauſam habet Continentem, à* Chloroſeos *Continenti longè diverſam, & ad iſtum Morbum ſe fortuitò adjungit.* III. *Interdum Vaga eſt, ſub* Rheumatiſmi *Nomine deliteſcens: Aliâs Articulis affixa: Utriuſque Diagnoſis.* IV. *Indicatio vult, ut per Muliebria Materia peccans expellatur; quà Partu Naturali;* V. *Quà Menſibus. Hiſce procurandis inſerviunt Martiata cum Emmenagogis juncta, Aquæ Martiatæ, cum Purgatione nonnunquam intercalanda.* VI. Arthritidis *ex Menſium Suppreſſione, Origo & Mos.* VII. VIII. *Medendi Lex, ut per Catharſia, ſed Modo peculiari celebrandam, Materia dimittatur.* IX. *Fonticulus aperiatur.* X. *In iſto Pari Symptomaticarum impugnando, quantum interſit.* XI. *Hiſtoria* Arthritidis *vagæ, Fixæ, Nodoſæ, Hæreditariæ, ex* Chloroſi *Natæ, per Emmenagoga fugatæ.*

CAP. IV.

De Arthritide *Hydropi* Superveniente.

H YDROPI Arthritis *etiamſi crebrò ſuperveniat, inter Naturæ* Δυσνόητα *tamen eſt cenſenda.* ART. I.

Ab Hepate ſive viſcerum aliquo nobiliori, Labe indomitâ vitiato, quicunque ſit Hydropicus,*rarò Is* Ποδαγϱιᾷ. *At ſi in Liquido omne vitium, ex eo ſæpe oritur* Arthritis. II.

Maximè verò poſt Amara *&* Chalybeata, Hydragogis *ſummiſſa, vel (ubi conſiſtunt Vires) ſtatim poſt* Hydragoga. III.

Spiritus Sero liberati, vel per Se, vel Medicamentis incitati, emergunt denique, Materiam è Sanguine pellunt alienam; IV.

Atque adeò Seminium, ſi quod intus latuerit, Arthriticum: V.

Et quidem bono omine. VI.

Nullam poſtulat hæc Arthritis *Therapian, niſi quâ ſervetur, augeatur, ordinetur.* VII.

In hunc finem Singularia *recenſentur.* VIII.

Ut ea Componantur, & in Methodos redigantur. IX.

Ad Hydropa *propellendum, Vere & Autumno Aqua ſubducenda, & quidem Draſtico potiùs quàm Leniente: Æger nec plus, nec aliud bibat, quàm Coctioni & Nutritioni quod ſufficiat.* X.

E Lecto mane quàm primo exurgat; Veſperi maturè cubet; bis in die Corpus ſub Jove exerceat. XI.

Hujus Methodi Utilitas. XII.

Hiſtoria *Prima, De* Arthritide Hydropi *probè Curato feliciter accedenti.*

Secunda, De Arthritide Aſciti, *ejuſque Remediis auſpicatò agnatâ.*

Tertia exhibet Podagram, Aſciti *per Naturæ Vires ſubortam.*

Quarta, De Hydrope *per Diureſin & Abſtinentiam victo, cum* Arthritide *per* Amara *&* Chalybeata *famulante.*

CAP. V.

De Arthritide Melancholica.

EX *Univoci ortûs* Symptomaticis, *Principatum habet* Arthritis *ea, quæ diutinæ ſuccedit* Melancholiæ. ARTIC. I.

Hæc Melancholia *duobus pendet*; 1. *Spirituum Animalium à Naturâ Teneritudine; quæ Cauſis Evidentibus ſæpe augetur*: 2 *Rebus Eos Afficientibus.* I.

Natura id, quod Melancholiam *peperit, aliquando in Articulos trudit; itaque* Symptomaticam *hanc* Arthritida *progignit.* III.

Clementer Ea ferè ſe gerit. IV.

Ideòque Melancholiâ, *brevi recurrente, excipitur. Ut* Arthritis *Ea Dignoſcatur.* V.

In Arthritide *Morbo* Hypochondriaco *ſubnatâ, juvat id, quod primis Viis includitur alieni, per Alvum amoliri; Coctionemque inſtaurare*; VI.

Præcipuè verò Aquis Purgantibus, Tartaro Laxanti & Mannâ adjutis, *quæ blandè Alvum ſubducant. His ſuperaddi poſſunt* Aquæ Diureticæ, *vel* Infuſum Teæ, *cum è* Ferro *præparatis*; *vel etiam* Decoctum Corticis ſimplex, *aut* Chalybeatum. *Prodeſt aliquando, loco Cereviſiæ,* Decoctum Chinæ, Sarſæ *&c.* VII.

Hiſt. 1. *De* Arthritide Melancholiæ *Diuturnæ ſuccreſcenti.*

Hiſt. 2. *De Morione,* Melancholiâ Hypochondriacâ *&* Arthritide *interempto.*

Hiſt. 3. *De* Arthritide Hypochondriacâ *Purgantibus praoccupatâ.*

Hiſt. 4. *De* Morbo Hypochondriaco *cum agnatâ* Arthritide, Aquis Aſtropentibus *ſubacto.*

Hiſt. 5. *De* Gonagrâ *miti* Hyſtericâ, Chalybe *concitatâ.*
Hiſt. 6. *De* Arthritide Hyſtericâ.
Hiſt. 7. *De* Arthritide Melancholicâ *cum Ventriculi &c. Affectione, per* Paroxyſmum *regularem allevatâ.*

CAP. VI.

De Arthritide Fixâ *Scorbutica.*

Melancholicæ *proxima eſt* Arthritis Scorbutica, *ſed longo proxima intervallo.* ARTIC. I.
Scorbutus *apud* Damnonium *paulò antè frequentiſſimus; ſed vicini* Belgii Scorbuto, *hoc eſt, Genuino diſſimilis.* II.
Ejus Symptomata celebriora recenſentur. III.
Utrùm Scorbuti Calidi *ſit ubique ſui generis Materia Ambigitur.* IV.
Lepra *jam pridem in* Damnonio *Endemia; cujus gratiâ Noſocomia paſſim quàm plurima.* V.
Partim Illa Salis Communis, *partim etiam* Tabaci *Uſu cicurata, maximè verò* Pomacei, *in* Scorbutum *hunc Calidum degeneravit.* Vi.
Scorbutus *hic Noſter* Arthritida *Fixam imitari geſtit.* Vii.
Scorbuti *hujus cum* Arthritide *Convenientia.* VIII.
Mites habet Paroxyſmos hæc Symptomatica, *ſed diuturnos. Præter cæteras, Morbi ſui primarii retinet Symptomata,* Scorbuti *præcipuè veteris & confirmati:* IX.
Eſt ſemper Calida. X.
In Paroxyſmo, Materia Articulis impacta blandè foras elicienda. In pravo Repellentium uſu quid illi fiet. XI.
Extra Paroxyſmum, vel per Ptyaliſmum, *vel per* Catharſin *Materia Evacuatio; tum per* Antiſcorbutica Arthriticis *maritata, Alteratio.* Succi Herbarum Martiati *in uſum commendantur; ut &* Aqq. Ferratæ Diureticæ; & Decoctum Teæ. Pomaceum *aliquibus prodeſſe poteſt, præſertim Æſtate; & Hyeme* Cerevilia Rad. Oxylap. *&c. medicata.* XII.
Nullus hic Crepitus Oſſium, *at* Tumor pedum *minimè prætermittendus; Ejus Deſcriptio;* XIII.
Et Curatio. XIV.
Hiſtoria 1. *Ab* Arthritide Scorbuticâ *Ulcus malè tractatum; unde Viſûs Abolitio, deinde Abſceſſus, & demum Mors.*
Hiſt. 2 Scorbuti *Calidioris ſuboles* Arthritis.
Hiſt. 3. Morbus Articularis, Scorbuti *Alumnus, cum Vomitu Bilioſo,* Δυσπεψία *& Velarum Ariditate.*
Hiſt. 4. Scorbuto *ſuborta, & Ejus Eruptionibus adjuncta,* Arthritis.
Hiſt. 5. *Pedum* Tumor Scorbuticus, Arthriticus; *cum* pruritu ferino.

CAP. VII.

De Arthritide *Lui Venereæ* ſuccedenti.

Ab antiquo Venus *immoderata, dudum autem,* Lue *ad Eam ſe adjungente,* Arthritidem *maximè creberrimèque introducit.* ART. I.
Horum Morborum Convenientia, & inter ſe Conſenſus; unde ad Hanc ab Illâ tam facilis Migratio. II.
Nemo à recenti Lue Ποδαγριᾷ. *Miaſma* Venereum *evehi priùs & maturari*

oportebit, quàm Articulis impingi potuerit. Ideóque rarò niſi Grandiores invadit hæc Arthritis, *ſcil. à* Lue *derivata.* III.

Sed nec à Veteri Paturſa *procreatur; ubi* Arthritidi *molienda Natura impar reperitur.* IV.

Paturſam Arthritida *parientem adjuvat Mos Empiricorum ille, quo in curandâ* Gonorrhœâ *præproperè, & neglectâ vel remiſsè factâ Purgatione, Puris excretio ſupprimitur.* V.

Luis *in* Arthritidem *Mutatio, ex Ægroti Corpore ad Eam recipiendam idoneo, vel ſecus, pendet quàm plurimùm.* Arthritis *iſta nunc in eodem Corpore cum* Lue *generatur, nunc per Concubitum in diverſo. Uti à Nutricis* Lue *in Alumnum derivetur Oculorum* Epiphora, *&c.* VI.

Quodnam hâc Arthritide *Afflictorum Corpus.* VII.

Morbi hujus Diagnoſis qualiſcunq; VIII.

Interciſis Ejus Paroxyſmis Apoplexia, *vel* Motus Convulſivi *plerumq; fatales (ſi nulla fuerit Evacuatio) ſuperveniunt.* IX.

In Paroxyſmo, Dolor Hypnoticis, ſed cautè adhibendis, nè Illorum abuſu, Materia Morbi Nervis impingatur, mitigandus. X.

In Paroxyſmorum Intervallis, à Lue Venereâ *mutuò ſumenda Indicatio;* Antiſyphilicis *Sanguis tuendus; è* Mercurio *comparata adhibeantur, maximè verò per ea* Salivatio: *quodnam Illius inſtituendæ Tempus imprimis opportunum: Placet etiam* purgatio *cum* Calomelane. *Poſt uſum* Mercurii, Lignorum Decocta *miſceantur. Valent* Aquæ Diureticæ, *diu rectèque potæ: Valent etiam, ex* Antimonio, *&c. Alterantia.* XI.

Hiſt. 1. *De* Arthritide *impurâ,* Aquis Diureticis *ſubactâ.*

Hiſt. 2. *De* Arthritide, Luis *Sobole, à* Δυσπέπτοις *irritatâ, Febrim excitante, Caput aggreſſâ.*

Hiſt. 3. Lui Venereæ *ſuccreſcens, Caput; impetens* Arthritis.

Hiſt. 4. Arthritis Lui ἐπιγιγνομένη, *Victu, Digeſtivis, & Equitatione moderata; tandem Inteſtina invadens, Sanguinis* ἄνω καὶ κάτω *Miſſionem pariens.*

Hiſt. 5. Arthritis Lui Venereæ *ſuperveniens, Melancholiam, Caliginem, Vertiginem, Convulſionem univerſalem, & demum Mortem, inducens.*

CAP. VIII.

De Arthritide *Aſthmatica.*

PОdagra *ſuccreſcit* Aſthmati *creberrimè* pituitoſo; *quo Affectu laborantes, nono & decimo ætatis Luſtro, rarò maturiùs, dolent* Articulis; *maximè ſi præceſſerit Medicina:* I.

Quæ, ceu Cathartica, præcipuè verò Δραστικώτερα, *ceu ex Alterantibus* Anti-Aſthmatica, *gignendæ* Arthritidi *cum primis confert.* II.

Arthritidis *hujus Materia minimè recens æſtimanda. Quià* Nemo repente Ποδαγρᾷ: *Quin potiùs in Corpore diu Illam latuiſſe, Pituitâque forſan involvi, & cum eâ per Sputum* καὶ ἐπίκρασιν *excerni, credibile eſt. Æſtate hæc* Arthritis *lætatur; quodquidem ejus* χαρακτηριστικόν. III.

Ita hæc Arthritis, *Hyeme minimè obdormiſcens, ab* Aſthmate *ſuperatur; ſub ejus Perſonâ deliteſcit: Æſtate verò, cùm ad Ambitum Corporis Sanguis liberiùs effertur, propriâ elucet.* IV.

Ex

Ex iſtâ hujuſce Materiæ frequenti Expuitione, fieri videtur, quòd Arthritis *hæc omninò blanda, minimèque Dolore vehementi; multò minùs Teſis,* &c. *eſt ſignata. Indicium Ejus optimum in eo locatur, quòd* Aſthmati *uſitatè & ex more ſubmittatur; cætera* Arthritidi primigeniæ *perſimilis eſt.* V.

Ex iſtâ Succeſſione in Symptomaticis *habenda eſt, & Pectoris, Spiritûs, Tuſſis, Sputi conſideratione comprehendit.* VI.

Neque enim hunc in modum Aſthmaticos, Arthritidem *negligere juvabit; quin ſimul atque fieri poteſt in* Articulis *Dolorem excitare, quo levetur Pulmo. Hâc de Cauſâ, Sanguinis miſſio, vel parca admodum, vel nulla, nè* Arthritidi *protrudendæ Natura impar reddatur, admittenda.* VII.

Per Δραςικώτερα *Catharſis inſtituenda, quibus Sanguis in Orgaſmum excitetur. Catharſis etiam Pulmonem exonerat; Spiritumque liberat: Sed, quoties in Simplici* Aſthmate *Pituitoſo, non totius hoc in* Aſthmate *repetenda, nè recta* Arthritis *impediatur.* VIII.

Ad depellendum Aſthma, & *concitandam* Arthritida, *mane* Inf. am. Chalyb. *exhibeatur : Quartâ pom. & nonâ veſpertinâ* Balſami *alicujus, vel* Tinct. Sulf. *Doſis majuſcula. Diebus aliquot interpoſitis, extrà loco ſæpiſſimè dolenti* Attrahens *admonendum; Tumori, vel quàm proxime illum,* Epiſpaſticum. *Quando Artus per ſe invadit hæc* Arthritis, *omninò promovenda eſt. Natura enim,* Aſthmati *occurrit per* Arthritida. IX.

Si Bechicis *Opus uſque fuerit, Iis, ſed lenioribus, Veſpere utendum : Hinc mane ſeq. Sputum, nec ad Meridiem obtundetur Appetitus.* Narcotica *his* Aſthmaticis *parum tuta. Ad invitandum Somnum, ſi defuerit, adhibeatur* Lectio, Frictio, &c. X.

Minuitur Aſthma, *quâ proportione augetur* Arthritis.

Huic Symptomaticæ *adjungi ſolet Pedum* Tumor Seroſus; Ambulatione, Frictione *ſæpe brevi tollendus.* XI.

Ab hâc Arthritide *reſtitutis* Equitatio *commendanda; ut & Victûs idonea ratio; cum* Eccoproticis, & Digeſtivis, ad Aſthma & Arthritida *præcavendum, ſubinde repetendis.* XII.

Sicco nonnunquam Aſthmati *ſubnectitur* Arthritis. *Illius Deſcriptio qualiſcunque profertur, & in Hanc Mutatio arguitur.* XIII.

Ejus Curatio *breviter Delineata.* XIV.

Hiſt. 1. *De* Aſthmate Pituitoſo, *per* Arthritidem, *Exemplo notabili mitigato.*

Hiſt. 2. *De* Arthritide, Aſthmati *ex Plethorâ, feliciter adjunctâ.*

CAP. IX.

De Arthritide *Febri* Succedaneâ.

FEBRI *nonnunquam Exquiſitæ, & perfectæ, ſuccedit* Arthritis. ART. I.

Quæ quidem Succeſſio, ſive ob aliquid ἑτερογενὲς *in Sanguine contentum, ſive ob Glandulas obſtructas oriatur* Febris, *perfacilè capiatur.* II.

Ab eodem Miaſmate [quod priùs dixi] concito & Debacchanti, Febris; *ab ipſo leniùs moto, ſed exulante,* Arthritis *accerſiri ſolet. His addendum, quòd Virus* Arthriticum *concitanda* Febri *valdè appoſitum eſt.* III.

Secundò, ſi Febris *à Glandulis obſtructis ſit, illa obſtructio Sanguinis Orgaſmum parere poteſt; ut & illa*

☞ *Orgaſmus*, (*ſic ut Æſtus Exercitatione quâvis adſcitus*) Arthritidis *Paroxyſmum*. IV.

Hujus Symptomaticæ *Natales optimè illuſtrat* Angina Arthritica; *quæ quidem manifeſtò* Arthritis *eſt* Anomala, *cum* Febre *magnâ & gravi præcedente. Morbo tamen acuto, rariùs forſan quàm diutino,* ἐπιγίγνεται *Arthritis*. V.

Ratione Paroxyſmorum, una eſt Arthritis *ex* Febre *nata*; *eaque* Arthritidi Primigeniæ *perſimilis*: *Ratione Ortûs, multiplex eſt, & longè à ſe diverſa*; *quod particulatim exponitur*. VI.

Quæ Febrim *comitatur* Arthritis *omninò provehenda eſt, & promovenda*; *quæ præcipua, & unica hujus medendæ Indicatio Therapeutica. Verùm in hujuſce* Symptomaticæ *Prophylaxi*, Febris *illius, cujus* Symptomatica *Fœtus & Germen eſt, habenda ratio. Si Habitudini* Πυρετικῇ *ſuboleſcat* Arthritis, *Habitudinem iſtam efficiens Materia exterminanda, corrigenda, prævertenda. Si* Febri Ερυσιπελατώδει *ſubmittatur, durante Inſultu, per* Cardiaca *et* Diaphoretica *utriuſque Materia dimittenda eſt*: *In Vacatione, Cauſa Antecedens* Aquis Diureticis *auferenda*, Lacte Aſinino, *&c. permulcenda*: *Et ſic in aliis hujus generis* Symptomaticis. VII.

Hiſt. 1. Arthritis Synocho *ſecundaria*.

Hiſt. 2. *De* Arthritide Habitudini Πυρετικῇ *ſubjunctâ*.

Hiſt. 3. *De* Arthritide *cum* Febre Ερυσιπελατώδει *vices exercente*.

Hiſt. 4. Quartanam, Cortice *ſuppreſſam*, Arthritis *ſequitur, cum Arenulis*.

Hiſt. 5. *De* Quartanâ *in* Arthritidem *mutatâ*.

CAP. X.

De Arthritide ex *Colica*.

COLICA *in Chronicis hujus Populi pervagatiſſimis eſt*; *ejus, quæ* Arthritidem *præcurrit, Deſcriptio generalis*. ART. I.

Eſt autem Ea nonnunquam Bilioſa; *quæ breviter depingitur*. II.

Ejus in Arthritidem *Metamorphoſis*: *Iſtiuſque Commoditas*; *ſive Caput, ſive Inteſtina ſpectemus*. III.

In hâc Arthritide *Materia foras elicienda, idque Remediis potiſſimùm externis. Cardiaca interna* (*quæ hujus Curationis Proprietas eſſe videatur*] *admodùm cautè uſurpanda, nè in Caput arietent*. IV.

Alia verò Colica *eſt* (Arthritidis *productrix*) *à Pomaceo immiti acidoque*: *Et eſt Ejus proportione. Quo tempore noſtros Homines invadat*: *Confirmatæ illi, et inveteratæ ſupervenit* Arthritis, *genuinæ perſimilis*. V.

Natura iſtam Mutationem per ſe nonnunquam molitur, ſæpe verò numero per Purgationem Draſticam & Elateriam; *nonnunquam etiam Cardiacis internis excitata*. VI.

Habet hæc Arthritis *Dolorem acutiſſimum*; *in* Colicam *ex facili revertitur*; *iterumque* Arthritidos *Perſonam induit, iterumque deponit*; *rarò Tofis &c. ſignata eſt*. VII.

Alia Podagram *progignit* Colica, *quæ à* Dyſpepſiis *oritur*: *Hujus Deſcriptio*. VIII.

Qui ſunt hujuſmodi Κακοστόμαχοι, *Ætatis flexu aliquando* Arthritide *laborant*; *quæ* Colicam *tum exceptat, tum ab Eâ ſæpe excipitur*. IX.

Utrùm hæc Arthritis *à* Colica *derivetur; an potiùs* Arthritis *ſit, dudum in Inteſtinis Anomala, jam verò in Externis Partibus rectè ſe habens, etſi in dubiis ponatur, in Arte factitandâ eòdem ferè recidit: Neque depelletur hæc* Arthritis, *niſi* Colicam, *cui ſubjicitur, intuemur.* X.

In Paroxyſmo fermè eadem, ac in Arthritide *Exquiſitâ, Medendi ratio: Prophylaxeos alia atque alia eſt, pro Cauſæ remotioris diverſitate.* XI.

Hujus Tribûs Symptomaticarum *Paroxyſmi omnium maximè per Eccoprotica, vel præcaventur, vel minuuntur.* XII.

Hiſt. 1. Arthritis Colicæ Bilioſæ *ſecundaria.*

Hiſt. 2. Arthritis, Colica *ex Pomaceo* ἐπιγιγνομένη.

Hiſt. 3. Colicæ *ex* Dyſpepſiâ *diuturnæ,* Gonagra *ſurperveniens.*

Hiſt. 4. *Ex* Colicâ *Paralyticus*, Arthriticus, *Inunctione trucidatus.*

CAP. XI.

De Arthritide *Morbis* quibuſdam *Cuticularibus* ſubjecta.

QUÆ Achoribus, Hæmorrhoïdibus, *&* Ulceribus *ſupereſt* Arthritis, *hoc Capite tractatur.* ART. I.

Morbi Ejus primarii *alienum aliquid expellunt; adaucta eorum Materia Turbas ciet in Sanguine, quas ſequitur* Arthritis. Arthritico *durante Paroxyſmo, conquieſcunt* Affectiones Primariæ. II.

Hujus Symptomaticæ *Diagnoſis: Eſt Ea* Primigeniæ Arthritidi *conjunctiſſima: ideoque poſtremo hoc loco diſcutitur.* III.

Morbus quicunque fuerit Primarius *omnino premovendus:* Ulcus, *per* Catharetica; Achores, *per* Epiſpaſtica, *vel leniter* Attrahentia; Hæmorrhoïdes, *per* Aloetica *internè data*; *per* Hirudines *externè adhibitas.* IV.

Hiſt. 1. *De* Arthritide *Aurium* Achoribus *ſubjectâ.*

Hiſt. 2. *De* Arthritide Ulceribus *ſuboleſcenti*, Epiſpaſticis *allevatâ.*

Hiſt. 3. *De* Arthritide (*cum* Febre Intermittente) *ex* Hæmorrhoïdibus *occluſis.*

CAP. XII.

Corollaria & *Spicilegia* quædam habet, cum *Epilogo.*

EX *prædictis ſequitur, quod* Symptomaticis *quæ germinæ* Arthritidi *ſunt vicinæ, (id eſt,* Colicæ, *&* Morbis Cuticularibus *ſubmiſſæ) maximè conſentiunt Illæ, ſi tantum Materiam Earum intuemur, quæ ſunt* minus propriæ; Chloroſi *nempe, &* Hydropi ἐπιγιγνομέναι; *ideoque* magis propriis *poſtponi poterant, imò quidem debuerant.* ARTIC. I.

Si quis Materiam, v. g. Luis, *non* Arthritidis Falſam, *verum* Exquiſitam *parere; itaque* Symptomaticas *haſce, & inter Se, & cum* Arthritide *Exquiſitâ congruere argumentetur; Nihil iſthuc Auctorem movebit: quando* Symptomaticarum *à Morbis* Specie *differentibus Succeſſio, Eas etiam, (quoniam Morborum* Primariorum *Materiam, unde ducenda Earum* Specificatio, *manifeſtè retinent)* Specie *differre monſtrat; proprias poſtulare Curationes; ut & propria Vocabula.*

Vocabula. Si quis autem Eas Arthritidis *Vocabulo includi voluerit*; *Quanta quæſo hæc Æ*quivocatio τȣ̃ [Arthritis] *ſingularem Morbum exprimere ſoliti, jam verò quam plurimos, eoſque* Specie *diſcrepantes Morbos Exprimentis*? *Dato verò haſce* Symptomaticas *convenire (quod tamen nec probatum, nec conceſſum) ad Earum* Curationes *tum explicandas, tum exigendas, ex uſu erit Eas haberi differentes & diſcordantes.* II. Scorbuto, *aliove quovis è* Primariis *Affectibus ſupradictis Laborantem*, Primigeniâ *ſimul* Arthritide *poſſe laborare*; *non diffitetur Auctor*; *cui cum hiſce tantum Morbis Negotium, qui* Arthritidos *induunt perſonam.* III. *Aliæ ſunt* Imagines Arthriticæ *minus perfectæ*; *quæ ſæpe* Scorbuti, *vel* Rheumatiſmi *nomine appellantur.* Glandulæ Articulares *ſunt ex celeberrimis totius corporis Excernículis.* V. *Epilogus.*

Obſervationes Anatomicæ *&c. in* Actis Philoſophicis *Londinenſibus, ab Auctore divulgatæ.*

Numero 151.

INreſtinum Canis *Cœcum* feliciter exectum.

No. 162.

Inſtrumentum *Coctionis* Primarium eſſe *Spiritum Alcalici* generis *Volatilem*, & de *Glandulâ* in Ventriculo Lucii Piſcis *Tubulata.*

No. 166.

De Liquorum in Lacteas *Ingreſſu ſubito, Coloreq*; in iis *non ſemper Albo.* Contra *Walæum*, &c.

No. 167.

Molis immenſæ *Glandula* Cor Bubulum, præter naturam, comprehendens.

No. 240.

Primarius *Reſpirationis* Uſus Experimento illuſtratus. Pro D^o^. *Thruſtono.*

No. 240.

Pectoris *Hydrops* Artificialis.

No. 242.

Aphonia *Periodica.*

No. 247.

Magni Regis *Arthuri* Cimeliarchum: in Reverendi Viri Di. *Geo. Hickes* S. T. P. *Theſauro Linguarum Vett. Septentrionalium Grammatico-Critico*, brevi edendo, planius & accuratius deſcribendum.

No. 258.

Bronchotome promota.

No. 266.

De *Polypo* raræ Magnitudinis in Cane reperto.

No. 271.

Menſtrua Viri cujuſdam *Hæmorrhagia*, temerè ſuppreſſa.

No. 275.

Venæ Lacteæ (poſt Clariſſimum *Liſterum*] *Coloratæ.*

FINIS.

GUILHELMI
MUSGRAVE

M. D. Inclyti Medicorum Londinenſium Collegii, & Regiæ Societatis Socii,

DE

ARTHRITIDE
ANOMALA, SIVE INTERNA,
DISSERTATIO.

Καὶ τοῦτο δὴ εἰδέναι χρὴ, εἴτε Λύεται ἡ Νοῦσος, εἴτε Μεταπίπτει ἐς ἑτέρην Νοῦσον. *Hippocr.*

EDITIO NOVA *accuratior.*

GENEVÆ.

Apud FRATRES DE TOURNES.

M. DCCXV.

Librum hunc, cui Titulus,

(*De Arthritide Anomala*, &c,)

dignum cenſemus, qui *Imprimatur*.

Edvvardus Brovvne, Præſes.

Carolus Goodall, } Cenſores.
Iohannes Bateman,
Tho. Gill,

Datum ex Aedibus noſtris.
Maii 3, 1707.

Prænobili & Ampliſſimo IOANNI,

Libero Baroni, Vice-Comiti, & Comiti POULET, Exoniæ, Devoniæ *Præfecto*, *Regiæ* MAJESTATIS *a Conſiliis Secretioribus*, *Salutem*.

ILLUSTRI Tuo Nomini, *Inſigniſſime* COMES! dedicetur, rogat hic *Libellus*; Præſidio nimirum tutiſſimo defendatur, ornatiſſimo commendetur: & honeſta quidem *Ambitione* rogat: quippe a Tuo *Cliente* lucubratus; Tuis *Exoniis* impreſſus; Tuis *Auſpiciis* in lucem editus.

Mirabuntur aliqui fortaſſe, & parum Me decore judicabunt agere; quod, *Viro* omnibus numeris abſoluto, & perfecto; quod *Tibi* ſcil. Ανωμαλίας auderem Inſcribere: Hi vero pauci admodum erunt; quandoquidem paucis certe latet, *Te*, cumprimis eruditum, de *Libris*, non ex eorum *Inſcriptionibus*, ſententiam ferre; & *Tibi*, boni publici amantiſſimo, ad *Humanam* faciens *Salutem*, etſi minutulum, nihil eſſe Deſpicatui.

Nemini vero unquam mirum videbitur, *Eum* me *Patronum* velle; quem habent *Literati* omnes *Mæcenatem*; quem EXONIA, quem DEVONIA *Præfectum*; quem MAJESTAS Ipſa *Conſiliarium*; quem BRITANNIA dilectum; &

 (qui

(qui Dignitatis apex eſt, & ſumma) quem *Boni* omnes *Præſidem*, & *Fautorem*.

Accipe igitur Munuſculum, (Vir! omni Titulo major, & qui *Titulos Virtutibus ornas*) quod *Tibi*, tot tantiſque rationibus debetur: Hoc enim, *Beneficia* in me quamplurima conferenti, grata offerri jubet acceptorum *Memoria*: Hoc, eximiis Ingenii Dotibus; ſummis Animi Virtutibus præcellenti, *Honos*: Hoc, ex antiqua ANGLORUM *Nobilitate* nato, *Reverentia*: Hoc, *Patriæ* tum *Ornamento*, tum *Tutelæ*, ipſam in *Patriam*, *Pietas*: Quin perbenigne, quod *Autori* ſolitus es præbere, id etiam præbeas *Libello*, Patrocinii.

Neque *Tibi* fore prorſus ingratum Munus, inducor opinari; quando *Literis*, quoties a Rebus arduis (qua Publicis, qua Privatis) vacare liceat, indulgere *Tibi* volupe eſt; Earumque *Amœnitatibus* Animum oblectare; *Naturalis*, & *Civilis Hiſtoriæ* Medullam penetrare; Defectus indicare: Verbo dicam, quando Tecum *Muſæ* habitant; Tecum *Gratiæ*; ipſa Tecum *Philoſophia*.

Quid! quod *Ipſe Nobiliſſimus*, curandis hiſce *Anomaliis*, præſens & oculatus Teſtis, aliquando adfuiſti. Veniet *Tibi* in mentem illius Temporis (neque enim *Te*, FULFORDI tui, tam cari *Capitis*, obliviſci poſſe cogitandum eſt) quo, noſtram in *Arthritide reducenda* Methodum; qua quidem re, nihil eam confirmare, nihil cohoneſtare magis protuit; *Tuo Calculo* comprobaſti.

Hæ (*Vir Optime!*) *Tibi* Artes; dumque *Alii*, hac illa de Cauſa, in Obliquum abripiuntur; *Tu*, Recta progrediendo Via; Tu, *Juſtitiam* colendo; *Saluti Publicæ* conſulendo; Suum cuique tribuendo, diſtinere: niſi quod, *Alienis*

Rebus

Rebus augendis ſtudens, *Tuis* nimium deeſſe videare; *Aliis* benignus, *Tibi* non item.

Facile quidem eſt, (*Præſtantiſſime* COMES!] Tuas Laudes celebrando, amplificare: eas, uti par eſt, celebrare perdifficile. Unum autem dicam inſigne, recens; Neque Veterum GRÆCORUM *Urbanitatem*; neque ROMANORUM *Prudentiam*; neque *Hominum* ANGLORUM *Beneficentiam*; neque *Tuorum Humanitatem*, tot Seculis notas, & apud omnes pervulgatas, hoc noſtrum ſive *Seculum*, ſive *Regionem*, ſive *Domum Tuam* deficere; imo quidem, in uno eodemque Viro, raro uſpiam majores extitiſſe. Quæ quidem omnia, quando iis prædicandis ſim longe impar; horum *Temporum*, hujus *Regni*; *Conſiliis*, & *Victoriis* beatiſſimi; hujus *Inſulæ Populi*, in unam denique *Gentem* auſpicatiſſime coaleſcentis, *Hiſtoriam*; & *Virorum* in ea *Excellentium* (quibus, ſub Imperio, & Numine *Sereniſſimæ* REGINÆ, Præclara hæc efficiuntur) *Vitas* Scripturis, enarranda mittam; eorum vel *Principibus* digniſſimam materiam.

Ita nempe *Providentia* comparatum eſt *Divina*, ut, præter *Naturæ* & *Gentium* Leges; præter *Effuſiones* Cœli *Revelatas*; quibus informari poſſint Mortalium Mentes, & conformari eorum Mores; hoc illoque Tractu, ſubinde oriantur luculenta quædam *Virtutis Exemplaria*, (tanquam *Ectypa* ejus *Simulacra*] ſine quibus *inane Verbum* ea exiſtimetur: Illis autem eminentibus, in communem uſum iſta, quæ docentur, poſſe trahi *Præcepta*, ſimulque ſummo cum eorum Honore trahi, oſtendatur.

Hos in Fines, ut *Tu*, COMES *Illuſtriſſime*! diu Vivas, & Valeas, enixe orat, obſecratque

Tibi devotiſſimus

Iſca Damnon. Kalendis Maii, Regnis coaleſcentibus.

§ 3 *Guilh. Muſgrave.*

PRÆFATIO.

IN Diſſertatione non ita pridem edita, de Morbis iis Sermonem fecimus, qui, ab *Arthritide Primigenia* diſtincti, natura & indole plus minus remoti, ſtationes ſuas deſerunt; ad illam adpropinquant; ejus ritu Paroxyſmos agunt, *Artus* affligunt: Quoniam vero, præter *Arthritidis*, ſive *Symptomaticæ*, ſive *Primigeniæ* Paroxyſmos eos, qui in Artubus omnino locum habent; & a me *Idonei*, *Recti*, & *Regulares* appellantur; alios adhæc Inſultus faciat *Arthritis* utraque, & interdum *Trunci* Partes has, illas, Sedes, & Regiones intret alienas, atque illas ſæpe multet graviſſime; hos utriuſque *Arthritidis* Errores, has Obliquitates, & *Ανωμαλίας* hoc loco exponere decrevimus.

Dari vero ſibi poſtulat hæc Diſſertatio, (& quidem optimo jure poſtulat dari) ſuos eſſe *Arthritidi* Cancellos, ſuos Limites certos, & definitos; quibus ſe quamdiu continet, tamdiu *Regularis* illa judicari poteſt; quotieſcunque vero eos excedit tranſilitque, toties *Anomala*. Dicam planius & apertius, *Arthritidi Subjectum*, unos *Artus* eſſe *Regulari*, proprium, & ſuum; hanc illos vendicare; Domicilium in illis collocare: contra vero, Organicam *Trunci* Partem aliquam, ſive *Provinciam interiorem*, non niſi *deviam* uſurpare; non niſi *Anomalam* invadere. Quæ quidem harum in Corpore Regionum deſignatio partitioque, non ex Arbitratu noſtro fieri, vel Opinionis commentum eſſe; verum, e diverſo, in Natura ſtabile, & fixum habere fundamentum, Uſu & Experientia confirmatum, invenietur.

Quotuſquiſque Medicorum *Impetiginem*, e. g. Virus in *Cutim* effundentem, Squamas (ſic, ut moris eſt] præ ſe ferentem, animo perpendens, *Cutim* illi propriam eſſe Sedem, non exiſtimaverit? Quotus

etiam

etiam quiſque eſt, qui, relicta *Cute*, ſi Materia vitioſa *Pulmonem* ingrederetur, & *Tuſſim* faceret; non, hanc illius a ſuo in alienum locum aberrationem eſſe, judicaverit? Quis, hujuſmodi *Tuſſim*, a vulgari & exquiſita diſſidere, multumque diſcrepare, non libenter affirmaverit? Quis, alia Medendi Methodo, quam quæ *Tuſſi* conducat exquiſitæ, tractari eam oportere, vel ſecum dubitaverit? Imo quidem iſtiuſmodi *Tuſſim*; etiamſi *Bechica*, reliquaque Remedia *Pulmoni* dicata, minime reſpuerit; tamen, per Materiæ Tranſlationem in Corporis ſuperficiem, in Sedem illi uſitatiſſimam, (unde *Pulmoni* cautum eſſet, donec e Corpore prorſus expellendæ ejus daretur occaſio] id eſt, per renovatam *Impetiginem*, modo renovari poſſet, appoſite curari, quis in Arte noſtra prudens abnegaverit?

Quæ hic de *Impetigine*, mutato nomine de *Arthritide*, narretur Fabula. Pari enim modo, atque illi Ambitus Corporis, huic Artus, *Subjectum* & Sedes eſt exoptatiſſima. Quod vel eo liquet, quoniam hos ſuapte ſponte adit *Arthritis*; hos incolit; hos invita, plerumque exacta, linquit; hos celerrime reviſit: *Truncum* autem, niſi coactu, raro premit; Cauſa nempe fortuitu aliqua Naturæ conſilium mutante, rationem Morbi conturbante, Morem alterante: Unde jure merito, quæ Artuum eſt *Arthritis*, habeatur *Regularis*; quæ reliqui Corporis, *Anomala*. Simili etiam modo, atque de *Tuſſi Impetiginoſa* diximus, quæ e. g. *Tuſſis* eſt *Arthritica* [quandoquidem ex Miaſmate *Arthritico* fiat] a vulgari & primigenia *Tuſſi*, ſi recte comparetur illi, plurimum differre exiſtimetur. Poſtremo, [ut in *Impetiginoſo Tuſſiente*] nihil hac *Tuſſi* laborantibus conducibilius, nihil *Arthritidi* huic *Anomalæ* magis aptum, quam ut in Viam ea, quaqua poſſit arte, reducatur, & fiat *Regularis*: id eſt, in Artus ut ejiciatur.

Præmiſſa hac *Arthritidos* [in *Regularem*, & *Anomalam*] diviſione, tanquam hujus Scripturæ Baſi; de *Arthritide Anomala* diſſerere, non jucundum modo, verum etiam utile; ſed & difficile cogitandum. Eſt enim illa, Primum, perobſcura, tenebris occultata, neque perpetuo animadverſa; maxime, ſi ex primo ejus aſpectu, nempe Symptomatum concurſu, [qui vulgi mos eſt] Diagnoſes ſtatuantur. Partium, quas invadit, Morbos, adeo examuſſim illa, proprios & vernaculos, imitatur; ad eorum Modos ſe tam accurate comparat; ex eorum Vultu, ſuum tam Mimice componit; ut a Medicis omnis ſeculi omnino

omnibus,

omnibus, aut prætermiſſa, aut tantum leviter tacta; a nemine unquam Hominum, quod ſciam, explicata fuerit; nedum a quoquam, uti par eſt, impugnata.

Deinde, illa ita numero [veluti Erroris alias natura] multiplex eſt; ut raro ullam in *Trunco* Regionem, ea prorſus immunem; nullam fere, quam non aliquando ingrediatur, animo liceat comprehendere: Ut *Trunco* quot Partes ſint Organicæ, tot propemodum *Arthriticæ* ſint earum *Anomaliæ*. Porro, tam a ſe diverſæ ſunt ut Malorum, quotquot undique Corpus Humanum infeſtent, eorum omnium vix ullum magis; vix ullum obſervare licet æque πολύτροπον, πολύμορφον.

His adde poſtremo, ſemper importunam, ſemper eam eſſe, (ſed ratione valde diſſimili, & inæquali] imo quidem non raro ſumme periculoſam: Quoties nimirum Miaſma *Arthriticum*, Viſcus aliquod e nobilioribus, & ad Vitam maxime neceſſariis ingreſſum, illud ſic, ut aſſolet, corrumpat. Hoc autem crebro fieri, hæc noſtra *Diſſertatio*, niſi quid me fallit, manifeſtum & teſtatum reddet. Teſtatum, inquam, reddet, *Arthritida* non ſolum [*Regularem*] Artubus Dolores, Tumores, Tofos, aliaque iſtius generis mala (quæ *Arthritidem* omnino omnem indicare, vulgo fuere judicata] inferre; verum etiam (*Anomalam*] modo *Ventriculo Nauſeam*; modo, *Inteſtinis Tormina*; modo, *Renibus Nephritida*; modo, *Pectori Aſthma*; modo, *Pulmoni Tuſſim*; modo, *Faucibus Anginam*; modo, *Cerebro Apoplexiam*; modo, *Nervis Paralyſin*: &, quod *Trunci* Partes, Affectibus indigenis ſatis ſuperque afflictatas, uſque novis & peregrinis aggravet; uſque miſeros Mortales excruciet; tunc, ut ſæpe accidit, maxime crudelis, quando minime ſuſpecta.

Tantæ peſtis, & tam funeſtæ impetum, ut Ego pro virili ſiſterem; harum *Anomaliarum* Doctrinam, & Diſciplinam attentavi: Quos in *Trunco* locos adeat *Arthritis*; quibus in Corporibus, quæ præferat *Diverticula*; quæ *Latibula*: itaque quos illa, generatim; quos, ſpeciatim, *Mæandros, Anfractus*, & *Obliquitates* amet: quibus de Cauſis eas incipiat; qua Velocitate percurrat; quo Eventu terminet: quodnam item *Anomalæ* cujuſlibet Εἶδος; quæ *Accidentia*; qualis, a Morbo Partis affectæ proprio, *Differentia*: qua demum Arte præcipue quam peculiari, & privata, quælibet oppugnari; quaque præcaveri debeat, tradere conatus ſum.

Circuli,

Circuli, Curvarum Linearum perfectiſſimæ, Natura & Proprietatibus explicatis; ea re minime contenti Geometræ. parvam & tantum inchoatam iſtiuſmodi Linearum Matheſin, eſſe putavere; niſi etiam Curvæ minus Regulares enodatæ fuerint: atque ideo *Ellipticam*, *Aſymptotas* aliaſque Curvas, *Circulari* minus perfectas, ſuſcepere; & in iis extricandis operæ multum impendere; tam ſibimet ipſis, quam aliis, utile & jucundum.

Quæ vero me ad Opus hoc aggrediendum impulerunt, imprimis duo ſunt: Alterum, quod *Damnonios*, Populum nobiliſſimum, & de me optime merentem, *Arthritide Anomala*, perinde atque *Recta*, multum urgeri vexarique, jam diu obſervaverim; illaque multo plures, quam hac occidere; ut A*rthritis* A*nomala* Morbus non immerito *Lethalis* habeatur; uti, quæ *Recta*, *Salutaris*: raro enim hæc ægrotum interimit, niſi A*nomala* prius facta. Quibus tamen Hominibus, cum pleriſque aliis, Morbi illius facie miſere deceptis, de vero ejus Ingenio, nempe *Arthritico*, raro unquam ulla fuit Suſpicio. Et tantopere ſub aliena Larva debacchatus eſt in Eos hic Affectus; ut, ex iis, qui Ανορεξία, qui *Colica*, qui *Syncope*, qui *Phthiſi*, qui *Aſthmate*, qui A*poplexia*, [ne dicam alios Affectus, utique complures) Exquiſita, Pura, & Genuina perimi, & e medio tolli cenſerentur; revera A*rthritide*; unum eorum aliquem æmulante, & larvam induente, non pauci, atque adeo [quod veriſſimum eſt) permulti fuerint ſublati: non ſolum Morte, ſed & ignota ejus Cauſa, infelices. Quas tamen eorum A*rthritides* A*nomalas*, Methodis hiſce noſtris opportune adhibitis; quam iis, quæ Continentem, & Proximam earum Cauſam minime attigerint; nec quidem unquam reſpexerint; facilius cedere potuiſſe, conjectura ducor ad ſuſpicandum.

Quod vero præterea Calcar, atque Animum, ad ſcribendum dedit, alterum erat illud de A*rthritide Interna*, ſive tollenda, ſive dignoſcenda, apud Autores Medicos Silentium. Etſi enim patet, Eam, ut & Periculum, quod Eam inſequatur, non eſſe novum, aut Artis Profeſſoribus ignotum: tamen, quia neque illud Periculum, neque ipſa A*rthritis*; multo minus ejus Curatio; dedita unquam Opera, vel pro ejus Dignitate, & Momento, fuit a quoquam unquam expoſita; nec, quod ſciam, inchoata: iccirco ejus Doctrina, quatenus Diagnoſin, & Therapian ejus comprehendit, inter Artis Medicæ Defectus, & Deſiderata, non immerito cenſeatur. §§ Ne

Ne vero quis, ex eo Medicinæ Conſultorum hac in re Silentio, *Arthritidis* hujus in dubio ponat Ὕπαρξιν, & de Morbo, non tam gravi periculoſoque, quam commentitio imaginarioque, diſputare me coarguat; Operæ pretium exiſtimo, Veterum, quorum Autoritate Morbus ille (*Arthritis* ſcil. *Interna*) confirmari poſſit, e multis aliquot Teſtimonia proferre.

Annos certe millenos abhinc ſeptingontos (i. e. ſub *Auguſti Cæſaris* Imperium) *Aretæo* ille *Cappadoci* innotuit, ita de *Arthritide* verba * facienti, Τισὶ δὲ νέμεται ἐς τὴν τοῦ παντὸς σκήνεος περίοδον. id eſt, *Quibuſdam in omnis Corporis ambitum vagatur.* Et deinceps. Ἡ δὲ Μετάβασις ἐς νώτου μύας, καὶ Θώρηκος. Ἄπιστον, ἐς ὅσον ἕρπει τὸ Κακόν. Σπόνδυλοι ἀλγέουσι ῥάχιός τε καὶ αὐχένος, καὶ ἐς ἄκρον ἐρείδει τοῦ ἱεροῦ ὀστέου. i. e. *Tranſitus quoque in Dorſi Thoraciſque Muſculos fit: Incredibile eſt, quam late Malum* (i. e. Arthritis) *ſerpat. Vertebræ Dorſi, Cerviciſque dolent, & in ſummo Sacri Oſſis Dolor inhæreſcit.* Et paulo poſt, Τένοντες, Ἀδένες, Μύες ξὺν ἐντάσει ἀλγέουσι. Γνάθων καὶ Κροτάφων μύες νεφρῶν καὶ κύστιος ἡ διαδοχή. Ὦ τοῦ Θώματος. i. e *Tendines, & Muſculi cum diſtentione Dolorem patiuntur, nec non Maxillarum & Temporum Muſculi. Item cum Renibus, & Veſica communicatur. O Rem admirabilem!*

Secundum hunc *Galenus* apertiſſime, *Satius*, inquit, *eſt, ut Humores pravi relictis Principalioribus partibus, in Ignobiliores ferantur, quam quod ab Ignobilioribus in Principes impellantur. Aſpeximus etenim ſæpe in his, qui* Articulari *Morbo, aut* Podagræ *obnoxii erant, quod, repulſis ab Artubus Humoribus eo delatis, illi in Principem aliquam Partem contendentes, Homini interitum attulere: cui ea ſola relinquebatur Spes Salutis, ſi iterum poſſent ad Artus revelli* †.

Paulus etiam *Aegineta* nonnullorum meminit, *qui Aures, Dentes, Guttur, & nonnunquam Iecur, Lienemque, Arthriticis Doloribus confflictari pronunciant: A quibus, niſi deſubito Vitium in Artus, ſeſe recipiat eructetque,*

* Lib. 2. Cap. xii. Ed. in Fol. Auguſt. Vindel. 1603. per Heniſchium.

† Ἀπὸ γὰρ τῶν Κυριωτέρων μορίων εἰς ἀκυρώτερα μεθίστασθαι τοὺς λυποῦντας Χυμοὺς, οὐκ ἀπὸ τῶν ἀκυρωτάτων εἰς τὰ κυριώτατα, βέλτιόν ἐστι. Πολλάκις δ᾽ ἤδη τεθεάμεθα, τῶν ἐπὶ τὰ κῶλα φερομένων Χυμῶν ἐν ἀρθρίτισί τε καὶ ποδάγραις ἀποκρουσθέντων ἐκεῖθεν, εἶτ᾽ ἐπί τι Κύριον ἐλθόντων, ἀποθανόντα τὸν ἄνθρωπον, ἔχοντά τε μίαν ἐλπίδα σωτηρίας, ἐὰν δυνηθῶμεν αὖθις ἐπὶ τὰ Κῶλον αὐτοὺς ἀντισπάσαι. In *Hippocratis* Librum de Natura Hominis, Commentario II; ad Textum quintum: Editione *Pariſienſi.*

eructetque, periculum brevi tempore Laborantes occupaverit †.

Adhæc Aetius * (*Iano* interpretante *Cornario*) *Qui vero*, ait, *extreme ab hac Affectione* (nimirum Arthritide) *apprehenduntur, his & Spinæ Vertebræ, & Coſtarum Iuncturæ & Genæ dolent; aliquibus autem & Iris, ſive Corona pupillam Oculi ambiens: neque eſt aliqua Oſſium Connexio, quæ ab hac Affectione ſit immunis.*

Quibus animadverſis, *Trallianus* † ſapienter monet *Ne aſtringentibus & repellentibus in affectis Partibus utendum eſſe, niſi totum prius Corpus Recrementis liberaveris. Nam quod Articulis influit, ne ad Principales Particulas recurrens, Suffocationis cauſa fiat Aegro, periculumque Mortis adferat, metuendum eſt.* Et in ſequentibus, *Multos Attonitos*, inquit, *fieri conſpicimus, ubi Pedes Fluxionibus tentari deſierint.*

Quid? quod *Demetrius*, inter recentiores Græcos, *Pepagomenus*, *Michaelis Palaeologi* Medicus, his aſſentiatur; Libro (iſtius Imperatoris juſſu) de *Podagra* ſcripto, *Non tantum*, inquiens, *in* Manus, Pedes, *omnes* Articulos *tales ferri* Fluxiones: *verum etiam in* Cerebrum, Jecur, *atque adeo ipſum* Cor: *Eaſque teterrimas eſſe liberatuque difficillimas.* *.

His accedunt ætate noſtra *Sennertus*, *Sylvius*, *Etmullerus*, *Sydenhamus*, & complures alii; ut, tametſi *Arthritidos Internæ*, qua late patet, Diagnoſis certa & fidelis, ſuperſit nulla; nedum ejus ulla Curatio propria; Morbum tamen eum, Medicorum omnis fere ævi opinione, revera eſſe; eumque Magnum, & Ancipitem eſſe, omnino

§ § 2 conſtet:

† Τισὶ δὲ καὶ ὦτα, καὶ ὀδόντες, καὶ φάρυγξ, καίποτε καὶ ἧπαρ, καὶ σπλὴν, τῶν ἀρθριτικῶν μετέχων ἀλγημάτων ἐφ' ὧν εἰ μὴ διὰ ταχέος ἐν τοῖς ἄρθροις ἡ μετάπτωσις ἐγίνετο, κίνδυνος ἐν ὀλίγῳ κατελάμβανε τοὺς κάμνοντας. Libro 3. Cap. 78. Editione Aldina.

* Vide ejus Tetrabibli tertiæ Sermonem quartum, Cap. vi. Editione Frobeniana. Baſileæ MDXLII.

† Ἐγὼ δέ φημι, μηδὲ τοῖς στύφουσι καὶ ἀποκρούειν δυναμένοις ἐπὶ τῶν πεπονθότων ἐθέλειν κεχρῆσθαι, μὴ πρότερον ὅλον ἀπέριττον ἐργασάμενον τὸ σῶμα. Τὸ γὰρ ἐπιῤῥέον ἐν τοῖς ἄρθροις, δέος ἐστὶ, μὴ πρὸς τὰ κύρια μόρια παλινδρομῆσαν, αἴτιον γενήσεται τοῦ καταπνιγῆναι, καὶ κινδυνεῦσαι θανάτῳ τὸν πάσχοντα. Ἐπὶ πολλῶν ὁρῶ μὲν Πληγμοὺς ἐπακολουθοῦντας, τῶν Ποδῶν παυσαμένων τοῦ ῥευματίζεσθαι. Vide Alexandri Tralliani, Lib. II. Cap. I. Baſileæ MDLVI.

* Οὐ μόνον δὲ εἰς Χεῖρας, καὶ Πόδας, καὶ εἰς πάντα τὰ Ἄρθρα γίνονται οἱ τοιοῦτοι Ῥευματισμοὶ, ἀλλὰ καὶ εἰς Ἐγκέφαλον, καὶ εἰς Ἧπαρ, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Καρδίαν, ἅτινά εἰσι δεινότατα, καὶ δυσαπαλλακτότατα. *Cap. v. Editione Pariſienſi, per Charterium.*

conſtet: Et quidem mirari aliquando ſubiit, in Morbo, toties a Veteribus ſignificato, per tot ſecula Genus Humanum affligente, explicando curandoque; ab eorum temporibus ad hunc uſque diem, Progreſſum adeo parvum fieri; adeo Nihil agi: Utinam, quæ a nobis hanc ob rem in medium feruntur, Propoſito reſpondeant.

Illud denique adjiciam, unde Lectori *Hippocratis* æmulo, (id eſt, Præceptoris in Medicina optimi Diſcipulo) Diſſertatio noſtra, uti ſpero, commendetur, & Gratiam ab eo ineat; Omnem hanc *Arthritidum Anomalarum* Diſciplinam, ſive Aetiologicam, ſive Therapeuticam, cum Medicina *Hippocratica*, quantum in me eſt, convenire; &, (poſthabitis Hypotheſibus, Naturæ vero Judiciis tum avide inveſtigatis, tum etiam diligenter examinatis) ad Ejus normam & legem componi. Nae enim ille parum auſpicato Medicinæ operam dat, qui id aliter facit, quam *Natura* Duce, & Comite *Ratione*: Hoc autem minime omnium illi videntur facere, qui, neglectis Phænomenis, *Naturæ* nomine venditent *Opiniones*; itaque ſibi, ſuique ſimilibus Fraudi, aliis ſint Ludibrio.

Quare, de Humorum *Tranſitu*, *Migrationeque*, & ab Artubus in Partem aliquam internam *Receſſu*; de eorum in ea Parte *Receptione*; deque eorum, Medicamentis ore ſumptis, in Artus *Expulſione*, extra vero applicatis, *Revulſione*, creberrime nobis Sermo. Sunt autem iſta plane *Hippocratis* Μεταστάσιες, Διαδέξιες, Ἀποκρίσιες, Ἀντισπάσιες. Imo quidem, hanc noſtram Medendi Methodum, verbis generalibus, Ipſe Divinus Senex propoſuit, præcepitque: Præcepit enim † Ἀντισπᾷν, ἢν μὴ ᾗ δεῖ ῥέπει: ἢν δ' ὄκῃ δεῖ, τουτέοισι δεῖ στομοῦν, ὅκως ἕκαστα ῥέπει. id eſt, *Revellenda ea, quæ quo non oportet, repunt*: *Sin autem quo convenit, iis Viam ſternere oportet, ut ſingula eo vergant.* Quo quidem Aphoriſmo, (tanquam Oraculo, *Apollinis* inſtinctu edito,) tum *Anomalæ*, tum *Primigeniæ Arthritidos* Curatio tota brevi comprehenditur.

Morbi *Hypochondriaci* Diverſitates, & Morborum innumeras aliorum Imitationes; quæ per omne ævum Medicis fucum, Aegrotantibus moleſtiam fecerunt; a Clariſſimo *Sydenhamo* graphice depingi, ſolertiſſime curari vidimus. Utinam etiam *Arthritidis*, Morbi ſimiliter multiformis Varietates, Simulationes, Flexiones, *Anomalias* qui exprimeret, & pro rei dignitate, & amplitudine deſcriberet, par

eſſet

eſſet *Sydenhamo.* Hiſce vero deſperatis, huc ſpectantia, quæ a me fuere paſſim obſervata, lubens in medium fero; ea Spe fretus, etiamſi non perfectas & abſolutas, tamen nonnullas harum *Anomaliarum*, per hæc noſtra qualiacunque, fieri tum Hiſtorias, tum Curationes.

Habes, Lector, Inſtituti rationem & conſilium: Utrique Fave.

ELENCHUS.

CAP. I. DE Arthritide Anomala, *Generatim*. Pag. 1.
II. De *Ventriculi Aff. ctibus* Arthriticis. 9
III. De *Colica* Arthritica. 30
IV. De *Diarrhoea* Arthritica. 47
V. De *Dyſenteria* Arthritica. 54
VI. De *Abſceſſu Inteſtinorum* Arthritico. 60
VII. De *Melancholia* Arthritica. 65
VIII. De *Syncope* Arthritica. 70
IX. De *Calculo Renum* Arthritico. 74
X. De *Aſthmate* Arthritico. 79
XI. De *Catarrho*, *Tuſſi*, & *Peripneumonia* Arthritica. 89
XII. De *Phthiſi* Arthritica. 99
XIII. De *Angina* Arthritica. 106
XIV. De *Capitis Dolore*, & *Vertigine* Arthritica. 116
XV. De *Apoplexia* Arthritica. 129
XVI. De *Paralyſi* Arthritica. 141
XVII. De *Doloribus* in Corpore vagis, fixis; de *Ophthalmia*; de *Eryſipelate*; & *Achoribus* Arthriticis. 153
XVIII De *Epiphora*, & *Dolore Dentium* Arthritico. 156
XIX. Corollaria *continet*, *cum* Epilogo. 158

DE

DE ARTHRITIDE ANOMALA, GENERATIM.

CAP. I.

ARTICULUS I.

CUM Materia peccans, & aliena, quæ *Arthritidos* ſive *Primigeniæ*, ſive *Symptomaticæ* Cauſa proxima, continens, & conjuncta eſt; poſt aliquam in *Sanguine* moram, Naturæ demum moleſta, ideoque expellenda, jam exilio parata eſt; permagni ſanè refert, quas in Corporis parte ea mittatur, quibus in locis deponatur: Si enim in *Artubus*, maxime verò ſi in eorum commiſſuris; ſicque ut de ejus in Sanguinem reditu nullum ſit periculum; profectò quidem hoc eſt ipſum Naturæ propoſitum, quod in ſui defenſionem omni illa ſtudio, ſummis viribus attentat: hæc Morbi hujus ſolutio fida, accommodiſſima: hæc *Arthritis* exoptatiſſima, quæq; jure merito nominetur *Regularis*.

II. SIN aliter acciderit, & ad Corporis *Truncum*, ſive aliquam ejus partem, Materia fuerit appulſa, & in ea malum more ſuo machinata; longè alia rerum facies, alius eſt eventus: Nam aut nulla Morbi fit ſolutio, aut ſaltem inepta, Naturæque votis minimè reſpondens. Novus ex eo Morbus exoritur, iſque ſæpe periculoſus, ſæpe pernicioſus; indole, & ingenio, propter Materiam ab *Arthritide* ductam, admodum ſingulari. Atque hæc iſtius Materiæ, in ea quæ intus ſunt, è Sanguine ablegatio, & in iis commoratio; quandoquidem ex primo Naturæ inſtituto (quæ ſemper *Regularem* præfert, &, quoad fieri poteſt, molitur *Arthritida*) minimè

peragatur; verum multo aliter ex illius errato, vel defectione: hæc, inquam, *Arthritis* à nobis appellatur *Anomala*; ea vocis iſtius ſignificatione, qua apud veterem * Etymologum legitur *Anomalia, id eſt, extra Regulam.*

III. *Arthritidum Anomalarum* Διαγνώσεις difficultatibus quamplurimis involutæ, tenebris denſiſſimis obſcuratæ ſunt; ut autem excudam, & ante oculos ponam earum rationem aliquam generalem, omnino diſtinguendum eſt, inter eas *Anomalas*, quæ *Regulari* nullo præcurrente Paroxyſmo ſunt; & eas, quæ regularem *Arthritidis* Paroxyſmum inſequuntur.

Illæ quidem Partium, quas afficiunt, Morbos tam mimice legitimos & exquiſitos imitantur; ut internoſcere illas, & ab hiſce Charactere proprio diſcriminare, prorpſus ἀδύνατον exiſtimetur. Quis enim, e. g. Morboſam iſtam Affectionem, quæ in Corpore, ad hoc uſque tempus immuni, neque *Arthritidis* Paroxyſmo regulari vel ſemel unquam tentato, vel ei (quantum apparet) proclivi locum habens, Anginam inducat; eamque Anginæ legitimæ tam ſimilem, ut neque ovum ovo ſimilius: quis, inquam, iſthuc malum; quis hanc Anginam, *Arthriticam* eſſe ſomniaverit; quando nulli teſtes, Symptomata nulla, vel minima quidem ex parte id arguere uideantur. Nihilominus tamen *Arthriticam* eſſe poſſe hanc *Anginam*, omni dubio procul uſu medico confirmatum eſt. Quare prætermiſſis hiſce, quæ, ut nunc ſunt Symptomata, & eorum interpretationes, ſupra captum humanum eſſe cenſeantur; ad eas progrediar *Anomalas*, quæ, Paroxyſmum *Arthritidis* Regularem a tergo ſecutæ, *Diagnoſes* habeant probabiliores.

* *Iſidori* Lib. 1. Caput 27.

IV. HÆ verò *Diagnoſes* non ex Caterva ſive Globo Symptomatum, ſimul ſemelque concurrentium, (quod in Affectibus pleriſque locum obtinet) expectandæ; ſed ex Symptomatum ſerie, vel Ordine, in longum producto, capiendæ ſunt. Ut autem iſtæ Catervæ, Συνδρομαὶ ab antiquo παθογνωμονικαὶ fuerunt nominatæ; ita quidem hi *Ordines*, *Pathognomonici* non inepte nominentur.

Qui quidem *Ordines Arthritidum Anomalarum Pathognomonici*, pro iſtarum *Arthritidum* diverſitate, diverſi ſint, oportet; & quidem aliàs conveniunt, aliàs inter ſe magnopere ſunt disjuncti. Conveniunt in eo, quod ad unum omnes ab *Arthritide regulari* ſumant initium: quandoquidem, de *Anomala Arthritidos* ὑπάρξει minime unquam conſtabit, niſi de *Regulari Arthritide* præcurrente prius conſtiterit. Atque hæc iſtarum Διαγνώσεων pars prima eſt.

Diſcordant eo, quod, eodem loco incipientes, diverſas omnes ingrediantur vias: Uti Radii ejuſdem Circuli, ab eodem Puncto, nempe Centro, incipiunt; ſed in varia Peripheriæ Puncta deſinunt. Ut hoc Exemplo clarius oſtendatur, *Dyſenteria*, v. g. *Phthiſis*, & *Apoplexia Arthritica* conſentiunt in eo, quod ab *Arthritide* regulari, & in Artus ſæviente, exordiantur omnes: Verum, quoniam Miaſma nunc ad Inteſtina appulſum eſt, ubi loci *Dyſenteriam* facit; nunc ad Pulmonem, ubi *Phthiſin*; nunc autem ad Cerebrum, ubi *Apoplexiam*; iccirco

Arthri-

Arthritica hujus *Apoplexiæ, Phthiſeos, Dyſenteriæ Diagnoſes* ex Cerebri, Pulmonis, & Inteſtinorum, nempe ex locorum affectorum Signis, maxima ex parte ſunt eliciendæ. Atque iſta Locorum, ab *Arthritide* in eos tranſlata affectorum, accidentia, Διαγνώσεων harum eſt quod reliquum.

Quoniam vero hi Affectus poſtgeniti, *Arthritidem regularem* nunc e veſtigio ſequuntur, nunc ex intervallo; eoque aliàs brevi, aliàs longiori; magna profecto, ob hanc rem, earum eſt diverſitas. Alii Originem plene & plane confitentur *Arthriticam*; alii, utrum habeant, an ſecus, minime declarant. Adeoque, ut Diagnoſes haſce finiam, hic *Canon* iſtorum Affectuum *Pathognomonicus*, Quo certior *Arthritidos* regularis ὕπαρξις, & illius Materiæ, in ea, quæ intus ſunt, quo poſtea certior eſt Tranſlatio; eo confidentius *Anomalam*, & quidem in Parte jam nuperrime occupata, eſſe *Arthritidem*, poſſimus ſtatuere.

V. CUM autem *Arthritidem* ea, quæ intus ſunt, *Anomalam* infeſtare dicam; vox [*intus*,] ut & alibi [*Partes internæ*,] uti etiam τὸ [*Anomalam*] & [*Truncus*] ſic a me ſumuntur, ut *internæ Partes* ſint Trunci omnes: *Truncus* autem tres Ventres comprehendat, & cum Artubus (quorum reſpectu Partes ejus dicuntur *Internæ*) conſtituat univerſum Corpus. Ut autem Voces [*internæ*] & [*intus*] & [*Truncus*] ſenſu largiori, ita Vox [*Anomala*] ſtrictiori accipitur: Non enim omnes *Arthritidos* in Trunco *Anomalias*, non Artuum ullas, tractare propoſitum eſt.

VI. HINC *Arthritidem* inter *Regularem* & *Anomalam*, quæ ſit Differentia, quod Diſcrimen, explicatu facillimum. Primum enim illa tantum Artus invadit, eorumque præcipue Articulos; tum Humerum, & Coxendicem, tum ceteros omnes: Hæc Corpus reliquum; cujus Partes nunc *contentas*, nunc *continentes*, alias aliaſque ſæpenumero adoritur, multifariam affligit.

Deinde, *Arthritidos* regularis, cuicunque Articulo affixæ, quoſcunque Artus pervagatæ Symptomata, ſimul ſumpta, inter ſe conſentiunt, ſimiliaque faciunt *Pathognomonica*, & (quod de ſimilium Triangulorum lateribus ſolet dici) ὁμολογοῦσι. Nam in *Arthritide* regulari fixa, Dolorem fere perpetuo, Tumorem creberrime, Ruborem ſæpe, neque raro Ardorem & Tofos cernimus: Et in Vaga Dolorem, unde ipſius nominis ratio, Vagum; cui nonnunquam accedit Tumor albus, & tanquam οἰδηματώδης. Contra vero *Anomalæ Arthritidos*, uti in locis ea longe plurimis eſt, ita longe plurima & diverſa ſunt Symptomata; in Ordines ejus *Pathognomonicos* & numero plures, & valde diſſimiles (ſecundum partes ab hac *Arthritide* tentatas & affectas) diſponenda, & digerenda.

Poſtremo *Arthritis* regularis eſt à Natura potiſſime petita; maxima ex parte tuta, perpetuo deſideranda, Criſis; ut ad vitam ſervandam imprimis neceſſaria; neque alium quemvis (niſi id caſu fiat) morbum gravem, & ærumnoſum habens ſupervenientem. Hæc contra ortus eſt ſiniſtri, & ex Naturæ fruſtratione; raro abſque ægroti periculo, interdum ſummo comitata, exituque crebro fatali. Adeo nempe à *Regulari* diſtinguitur *Anomala Arthritis*.

VII. ID autem memoria tenendum, non ſolùm exquiſitæ *Primigeniæque Arthritidos* eſſe has Ἀνωμαλίας verum etiam *Simulatæ Symptomaticæque*: eaſque eſſe *Arthritides Symptomaticas*, quæ *Primigeniam Arthritida* non tantum modo rectè agentem, ſed etiam deviam, ſed *Anomalam* ſequantur, & in rebus permultis æmulentur. Hujus autem Verbi vis, & Interpretatio non ita intelligenda, ac ſi omnes *Symptomaticæ* ad *Anomalias* ἀδιακρίτως omnes æquè proclives eſſent; e contrario, has illis ſæpius, & longius excurrere, & quidem ad alios corporis locos, eſt exploratiſſimum.

VIII. AT Truncum illa univerſum non æqualiter infeſtat, aut pari modo lædit; verum, ut in Provincia Exteriori *Arthritis Regularis*, ſedem in Pedibus principalem ponit; quam creberrime frequentat, habitatque conſtantiſſime: aliam ſecundi ordinis ſedem elegit, nempe Manus Articulos; quos aliquanto rarius, ſæpe tamen inviſit: alias habet tertii, videlicet Genu, Cubitum, Humerum, & Coxendicem; quos Articulos adit, quaſi invite, omnium rariſſime. Ita quidem in Provincia interiori, ſive Corporis Trunco, *Arthritis* ſe gerit *Anomala*. Namque omnium ſæpiſſime Ventriculum, & Inteſtina petit, & in iis Tyrannidem exercet: hinc Ἀνορεξία, Δυσπεψία, *Vomitus*; hinc *Colica*, *Dyſenteria*, *Diarrhœa*; hinc interdum *Abſceſſus Arthriticus*. Sæpe Caput, tanquam Arcem munitiſſimam, aggreditur; & nunc *Vertiginis*, nunc *Cephalalgiæ*, nunc *Apoplexiæ* partes ſuſtinet *Arthriticæ*. Aliquando etiam in Nervos ſe inſinuat; unde *Paralyſis Arthritica*: Non raro Pectoris regionem, ſpirandique tentat organa; & eſt vel *Aſthma*, vel *Tuſſis*, vel *Hæmoptoe*, vel *Phthiſis Arthritica*. Aliquando etiam Fauces invadit, & ſub *Anginæ* vultu ludificat ægrotos. Interdum Gingivas, & appellari ſolet *Dentium Podagra*. Interdum Renes afficiendo *Calculum* infert, *Dyſuriam*, *Stranguriam*: Alias, ſcil. aliaſq; Trunci partes, Viſcera, Membranas, Muſculos, Glandulas, Tendines, Ligamenta, ne dicam Oſſa penetrat inficitq; ut in omni Trunco, quod ea liberum, & ex toto ſit immune, vix reperiatur.

IX. NE cui vero *Arthritidi* videatur alienum, tot ei, vel erranti, *Anomalias* obtingere; inque Morbos, ſi eorum facies ſpectemus, numero tam multos, natura tam diverſos, illam diffindi, & diſpertiri; hoc cum animo cogitet; Primum, Virus *Arthriticum*, ſanguine commiſtum, unà cum eo Corpus univerſum circumvehens, in ſingulos Ventris ſinguli receſſus, in partes Corporis omnino omnes immitti, earumque Adyta intrare. Deinde, iter ad Articulos non adeò recta facere Miaſma illud, ut in aliis corporis regionibus minime unquam divertatur; verum ex contrario, ad Partem Trunci aliquam appulſum, in ea ſæpe morari, ſedemq; tanquam propriam occupare. Poſtremo, illa commoratum, illius Affectum aliquem, ſed novi moris Affectum, ſed *Arthriticum* inducere tum poſſe, tum etiam ſolere. Ut *Arthritidis* imperium, uſquequaq; dilatatum, amplum eſſe conſtet, pariterq; fere atq; humanum Corpus immenſum.

X. Cauſæ loco proximo perpendendæ veniunt; Eæ vero, uti mihi videtur, ita ſe habent. Alia eſt *ipſum Miaſma Arthriticum*, vel in Sanguinis ſinu

ſinu incluſum; vel ad Corporis Extremitates amandatum; quod tamen iis minime defixum, aut inhærens, repercuſſu proclive ſit, & in Trunci Organicam partem aliquam facile repellatur.

Alia *in ipſis Trunci partibus*, quæ Miaſma depoſitum accipiunt, ineſt. Earum enim infirmitas & ἀτονία major, minor; eaq; interdum naturalis, alias acquiſita, reddit eas *Arthritico* plus minus oneri ferendo idoneas. Atque hæ duæ Cauſæ *internæ* ſunt, & Procatarcticæ, & in *Anomalis* hujuſce generis quibuſcunque locum obtinent.

Alia eſt *externa*, & evidens Cauſa; uti Emplaſtra, Cataplaſmata ᾿Αποκρουστικὰ, Frigus, & quidem omne, quod Materiam, vel à τοῖς ἔξωθεν repellens, vel iis affigi prohibens; ad ea, quæ intus ſunt, illam intrudat. Atque hæc Cauſa frequens & pervagata, minime vero conſtans, & perpetua eſt. Trunci enim partes aliquando debiles, & ἄτονοι nulla omnino urgente vi externa, onus per ſe recipiunt, ultroque ſuſtinent.

XI. DIFFERUNT inter ſe *Arthritides Anomalæ*, Primò, ſecundum *Locos ſive Subjecta*: Alia enim eſt Ventriculi; alia Inteſtinorum; alia Pulmonis; alia Faucium; alia Cerebri; alia Nervorum; &c. Et quidem adeò differunt, ut, tot diverſæ inter ſe Morborum Species, à pleriſque omnibus fuerint exiſtimatæ.

Tum, in eodem Subjecto, differunt ſecundum *Cauſas*: Ut enim illæ varietate magna diſtinguuntur; ut illæ nunc fortius, nunc remiſſius agunt; utque hoc illoque modo, πολυτρόπως implicantur; *Anomaliarum* oritur *Arthriticarum*, quæ pari gaudet diverſitate, vis & copia ſimiliter varia.

Dicam planius, & diſtinctius; primum *ratione Materiæ*, ſive Cauſæ continentis; quam modo puram putam *Arthriticam*, modo alienam; uti *Scrofuloſam*, *Scorbuticam*, vel iſtiuſmodi aliam, habet hæc *Arthritis*: Modo Materiam rectà è Sanguine effuſam; modo ab extremis Partibus translatam: Modo in iis Partibus ſævientem, Membranas acriter rodentem; modo mollem, & edentulam: Modo in iis nuperrimè; modo ex intervallo. Unde *Artritidum Anomalarum* multiplex varietas, diſcrimen ingens.

Deinde, *ratione Subjecti*, nunc illud à Natura debile; (uti ſunt Glandulæ ferme omnes:) nunc materiæ vitioſæ à Sanguine ſecernendæ Natura deſtinatum; [uti præcipuè ſunt Conglomeratæ:] Nunc malis moribus illud debilitatum; (quod in Ventriculo ſæpiſſime obſervatur;) nunc, prægreſſo aliquo morbo, [quod in Hæmoptoicorum Pulmone,] ſuſcipiendo Miaſmati *Arthritico* magis paratum eſt: Unde etiam harum Differentiæ *Anomalarum* pæne innumeræ. Alia porro eſt Differentia, ad hunc ordinem referenda: Nam ab alio *Subjecto*, uti à Faucibus, ad Artus facillime, ſua quaſi ſponte adit; expeditiſſime, promptiſſime demigrat; ab alio, uti à Nervis, non niſi difficillime removetur, & ſummis Medicinæ viribus; remediis, veluti μοχλικοῖς; interdum vero ne quidem ullis. Unde etiam ἐν τῷ θεραπεύειν harum *Anomalarum* magna diverſitas.

Poſtremo, *ratione Cauſæ externæ*; nonnunquam mero Extremitatum robore, Partium internarum ἰσοῤῥοπίην exuperante; ſæpe Emplaſtris, Cataplaſmatis, Unguentis, Linimentis repellentibus; nonnunquam Aere perfrigido; nonnunquam Pedum, in Aquam frigidam,

gidam, vel ſalſam immerſione; alias Ligaturis, aut Tibialibus nimis anguſtis fit *Arthritis Anomala.*

Ex hac Varietate qua *Subjecti*, qua *Cauſarum*, *Arthritides* ſunt *Anomalæ* tam variæ, tamque multiformes, & detectu ſæpe tam difficiles; ut vel *Æſculapio*, vel *Herculi* Medico faceſſant negotium.

XII. MEDENDI Indicatio generalis eſt, ut *Arthritide Anomala* pars affecta quam citiſſime, quam tutiſſime levetur. Hoc autem fit, materiam in ea depoſitam partim è corpore evocando, partim in Artus transferendo. Evocatur è corpore materia modo Venæſectione modo Catharſi, modo Diaphoreſi, modo Epiſpaſticis, modo Apophlegmatiſmis, modo Errhinis: Quæ quidem omnia, ſicut hujuſmodi cætera, quando *Arthriticis* omnibus *Anomalis* ſimili nequaquam modo adverſentur; verum è contrario, aliis alia: Quæ illorum auxiliorum quibus *Anomalis*, quaque ratione opponantur, infra ſpeciatim explicabitur.

In præſentia dicam, è Corpore materiam evocantibus (quæ primo loco erant) etiamſi crebro neceſſariis, non iis ita crebro ſolis, ægrum ſanari; interdum lædi: *Lædi* nimirum, quoties perperam & imprudenter electa, vel incaute & ſupra modum ea fuerint adhibita; unde nonnunquam malum augetur, aut alias ægri conditio pejor reddita eſt. *Non autem ſemper ſanari*, quia Materia, quæ relicta eſt in corpore, *Arthritica*, tametſi Evacuationibus retuſa, quando jam maturata & ad ἀκμὴν eſt evecta, brevi ſe attollet, iterumque turgendo criſtas eriget, neque niſi propriis excerniculis (id eſt, Glandulis Articularibus) ejus fiat excretio, vel minimum Artubus appoſitio, Sanguini quies erit. Præmiſſis igitur, qua par eſt, Evacuationibus, optime fæliciſſimeque Curatio perficitur, per Materiæ in Artus translationem. Hoc enim ipſum eſt Naturæ propoſitum; hoc illi maxime optatum; quod dum molimur, ei laboranti, neque alienum ex more, & qua via ſoleat debeatque exturbanti, ferimus ſuppetias. Ἃ δεῖ ἄγειν, ὅκου ἂν μάλιστα ῥέπῃ [ἡ φύσις,] ταύτῃ ἄγειν, διὰ τῶν ξυμφερόντων χωρίων. Hoc eſt, *Quæ educere oportet, eo ducenda, quo maxime Natura viam affectat, per loca convenientia. Hippocr.* Aphoriſm.XXI. Lib.I.

Medicamenta, huic Intentioni apta & inſervientia, ſunt duum generum: Quæ Ore ſumpta materiam in Artus amoliantur; quæque extra iis admota, eo illam invitent.

Interna, *Arthritidem expellentia*, ſive Ποδαγραγωγά, ſunt è Claſſibus Cardiacis, & Diaphoreticis, magna ex parte, ſelecta Præſidia; uti,

Pulveres *Zedoariæ*, *Contrayervæ*, *Gentianæ*, *Serpent. Virg. è Chel. C. C. Purpureus* Batei; *Lapid. Goani*, *L. Contrayervæ*; *Species Diambræ*, *Confect. liberantis*; Cl. Fulleri *Pulvis Alexipharmacus*; *ejuſdem P. Stomachicus amarus*; Cl. Williſii *P. Bezoarticus*; *Pulvis Ruber* Exonienſis; *Flores Salis Armoniaci*; *& id genus alii.*

Electuaria, *Theriaca Andromachi*, *Mithridatium*, *Elect. de Ovo.*

Spiritus *C. C. Simp. vel Succinatus*; *Sp. Sanguinis humani*, *Urinæ*, *Volatilis Oleoſus*, *Serici*, *& ejuſmodi alii.*

Vinum *Album Gallicum*, *Campanum*, *Moſellanum*, *Rhenanum*, *Burgundicum*, *Burdigalenſe*, *Luſitanicum*; *Pomaceum*, *maxime ſubacidum.*

Quoniam

Quoniam autem *Ferro*, ad extrudendam *Arthritida*, nihil potentius inveni; aut quod Ægrotanti ſæpius ſit auxilio: quod efficax, & tutum; quod annorum uſu multorum à me expertum, ejus *Præparatum* accipe.

℞. *Limaturæ Ferri* ℔. x; *Sartagine, vel Patella terrea, vitro obducta, Urina madefac humana; æſtivo Sole, vel ad Ignem ſicca; iterumque (Spatula Ferri particulas, ne coaleſcant, bis in die agitando) irrora; donec abeat in Rubiginem Maſſa. Exeſam, & Rubigine confectam eam in Mortario ferreo contunde: Tuſam, & in Pulverem redactam Situlæ, quatuor circiter Congios Aquæ fontanæ continenti, injice. Pulverem cum Aqua commiſce. Horæ poſt quadrantem, Aquæ, quod ſummum eſt, & minus turbidum, leniter detrahe; & ad Pulveris, in ea natantis, ſiccitatem evapora. Quod in ſitula relictum eſt humoris, ſimiliter evaporetur. Pulvis in fundo craſſior Urina irroretur; & c. uti prius: Itaque Nutritio, Tritura, perque aquam Separatio repetatur, donec omne Ferrum in Pollinem mutabitur. Chartæ Emporeticæ, Coni in formam circumvolutæ, Pulveres ſiccatos inde; Aquam fontanam fervefactam, paulatim, & per vices, ſuper affunde; donec urinoſo ſale penitus abluto, exſtillabit Aqua inſipida. Pulverem denuo exſicca, & uſui ſerva.*

Eſt illa *Rubigo Ferri* ſubtiliſſima, merum *Alcohol*; non ſolum *Arthritide*, verum etiam Chronicis pleriſque aliis, Ægrotantibus, præcipue teneris & imbecillibus utiliſſimum. Doſis ℈ß, ſemel, bis in die, pro re nata.

Pulvis Ruber Exonienſis *ita præparatur.*

℞. *Cacumin. Anagallid. Scabioſ. Dracontii, Betonicæ, Scordii, Tormentillæ* āā ℥iiii, *miſce? inciſa digere, igne arenæ, horas* XXIV, *in Vini albi Luſitanici* ℔iiii, *Vitro probe clauſo. Tunc fiat Colatura, & Expreſſio.*

℞. *Boli Armenæ pul.* ℔j. *Infuſo prædicto in ſpiſſitudinem Linimenti temperetur; crebro agitetur; ſole exſiccetur; rurſus irrigetur; &c. Itaque Maſſa Infuſo nutriatur: At cum ultima ejus ſelibra, illi addatur*

Mitridatii ℥j,
Diaſcord. ℥iß,
Conf. Alk.
Pul. Rad. Curcumæ āā ℥ß, *Serp. Virg.*
Croci Brit. āā ʒij, *miſce, exſicca; f. Trochiſci, vel Placentulæ; ſolis æſtu durandæ, loco calido ſervandæ. Doſis* ℈j, *ad* i, *vel* ℈ij.

Ad *Arthritidem* expellendam *Pulveres, Boli, Pilulæ,* poſt Evacutiones neceſſarias exhibendæ.

℞. *Ferri hujus Nutriti, ſive Alcohol Martis* ℈ß, *Sacchari albiſs gr.* xv. *Pul. Nucis Myriſt. gr.* v. *f. Pulvis, cum Vini Hauſtu aſſumendus.* Vel

℞. *Pul. è Chel. C. C.* (vel *Lapid. Contrayervæ*, vel *de Goa*, vel *Rubri*) ℈j. *Alcohol Martis* ℈ß *f. Pulvis.*

℞. *Ther. Androm.* ℈j. [*ad* ʒß] *Alcohol M. gr.* v. [*ad* x] *Syr. Garyoph. q s. f. Bolus.* Vel

℞. *Pul. è Chel. C. C.* (vel *Alexipharmaci*) ℈j, *Spec. Diambræ, Ferri Nutriti* āā ℈ß, *Conf. Alk. q s. f. Bolus.*

℞. *Pul. Serpent. Virg.* ℈j. *Alcohol Martis* ℈ß, *Ol. Abſynth. Chym. gt.* j, *Extr. Cent. q s. f. Pil.*

Detur aliquod ex hiſce Compoſitionibus, ſemel. bis, terve in die; uti res Ægroti poſtulet, & patiatur; cum idoneo vehiculo, *Vino* puta, *Pomaceo*, vel *Julapio Cardiaco*.

Si

Si Liquidum malis, in eundem finem propinetur *Infuſum amarum, cum Tinctura Martis, vel ejus Alcohol.*

℞. *Rad. Zedoar. Gentian. aā* ℥ ij.
Cacum. Abſ. Rom. Agrimon.
Cort. exter. Aurant. ſiccat.
Croci Brit. aā ʒj; *miſce, & digere, in Vini rubri Luſitanici* ℔ij. *ad idoneam alterationem: Tunc f. Colatura. Doſis* ℥iij, *cum Alcohol Martis* gr. v, *ad* x.

Sunt & alia Medicamenta, *Arthritidi* protrudendæ apta; quæ *Anomalis* quibuſdam ſingularibus occurrunt, & ſuis in locis tradentur: hæc autem maxime communia.

Internis hiſce Ποδαγραγωγοῖς, vel hujuſmodi aliis, dies quatuor aut quinque uſurpatis; ſi in Artubus nihil excitabitur Doloris, ad ea, quæ extra impoſita *Arthritidem* ad τὰ ἔξωθεν eliciant, deſcendendum eſt. Articulo dolere ſolito admoveatur *Empl. ex Gummi Caranna*, vel *Oxycroceum*, vel *Cephalicum, cum Picis Burgund. dimidio, triente, vel quadrante.* Valet *Urticatio*, Veteribus in uſu adverſus Dolorem Iſchiaticum: Valent *Balnea*, ſed calidiſſima; uti etiam *Pelles Animalium* recens detractæ. Vel applicetur *Ceratum illud viride, ex quo fiunt Petaſothecæ*; vel, ſi vires Ægri ferant, & res in dubio verſetur, *Phœnigmus.*

℞. *Fermenti vet. partes* ij.
Sem. Sinapios,
Raſ. Raph. Sylveſtr. Allii,
Cacumin. Rutæ; *Fimi Columbini*, *aā partem unam*; *cum Aceto Vini albi contunde*; *ad ſpiſſitudinem Cataplaſmatis redige.*

Admoveatur ejus Portio, quam ferri poteſt, calidiſſima; cum veſtitu lapto, Laneorum nempe involucris; & quamprimum illa refrixerit, donec Tumor erit, uſque eo renovetur. Ægrotanti, ſi inter cruciatus animo defecerit, *Julapium Cardiacum*, vel, quod præferre ſoleo, *Vinum* aliquod generoſum ſæpius propinetur. Tumori demum facto, ne Sanguini reddatur in eo contentus Humor, *Epiſpaſticum*, cujus beneficio is educi poſſit, applicetur.

Ubi nulla præſentis auxilii neceſſitas, aut Ægrotus debilis, & tener, Doloris fuerit impatiens; Tibiis, vel Cubitis (prout *Arthritis* imos, vel ſupremos Artus ſolet occupare) primum *Epiſpaſticum* commune ſuperponatur; quo duodecim vel duodeviginti horis poſt detracto, imponatur id, quod ſequitur.

℞. *Axung. Porcin.* ʒiiß. *Empl. Melilot.* ʒiß. *Pul. Canthارid.* ʒj. *m. f. Emplaſtrum.*

Hujus *Epiſpaſtici* auxilio, dies ſex, octo, vel decem educatur, quamdiu nempe viſum fuerit, ἰχωρῶδες αἷμα. Quacunque via progrediare, ſalutaris hæc Severitas, inanem omnem Clementiæ Speciem longe multumque vincens, *Arthritidem* paucis diebus ſolet allevare. Ita ſalſum eſt quod effluit, ut ex eo ſæpe Pruritus, & partium aliquando vicinarum Inflammatio, & tam diutinum eſſe flumen obſervatur, ut ne perpetuum ſit, interdum extimeſcat Æger. At, quantum mihi notare licuit, inanis hæc Solicitudo. Nam Ichore ſupervacuo exulante, concidunt Symptomata: ex quo Æger vegetior, Appetitu avidiori, Animo majori eſt donatus; ab *Arthritidis* acceſſione nova ad tempus aliquod incolumis.

Atat! Tribum *Arthriticorum* delicatam, mollem, & doloris impatientem inſtare video; quæ periculum ex dolore

metiens,

metiens, & ex ἀλυπίᾳ felicitatem, omnem hanc *Arthritidis* expellendæ Medicinam, illiuſque Profeſſorem Crudelitatis arguit; neque inter hæc Tormenta (*Phœnigmos* ſcilicet aliaque Dolorem excitantia) aliter, quam in *Phalaridis* Tauro, Vivi contendit; neque ſine indignatione quadam me objurgat, ac ſi verbis *Æſchyli Prometheis* uſa.

Ἐλαφρὸν, ὅςις πημάτων ἔξω Πόδα
Ἔχει, παραινεῖν, νουθετεῖν τε τοὺς κακῶς.
Πράσσοντας. Id eſt.

Facile, quisquis Pedem extra mala habet, adhortari, & monere infelices.

Et, ut verum fatear, querimonias hac de re me plus ſemel audiviſſe, non diſſimulabo. Pii autem Medici eſt, dum Morbum ſedulo & artificioſe conatur relevare; quicquid in ea re occurrat impedimenti, ſtudio & conſtantia vincere; vel patienter ferre. Exponenda igitur his hominibus eſt *Arthritidos Anomalæ* malitia; & quanto melior, & mitior ſit hæc Crudelitas, quam per miſericordiam methodus: Illa brevi, & tolerabili Dolore Sanitatem; hæc Quiete, multo deteſtabiliori, mortem accelerat.

His in genere præmiſſis, ad *Anomalas Arthritides* ſpeciatim explicandas, jam nunc aggrediar.

CAP. II.

De Ventriculi Affectibus Arthriticis.

ART. I. A *Ventriculi* & *Inteſtinorum* malo, nempe Dyſpepſia, creberrime potiſſimeque naſci *Arthritida primigeniam*; ex ejus Doctrina, luculenta & idonea, liquido patebit. Ejuſdem *Arthritidis*, uti etiam *Symptomaticæ*, naturam exquirenti manifeſtum erit, nullam in univerſo corporis Trunco partem, *Ventriculo* & *Inteſtinis*, eam utramque perfectam anteponere; nullam frequentius ingredi; nullam diutius tenere; nullam gravius affligere; nullam ſæpius repetere. Quæ quidem res, uti Methodi noſtræ, ab *Arthritide* eorum *Anomala* incipientis, rationem abunde comprobat; ita quidem merito requirit, ut, quæ ſit hujus ſævitiæ frequentiæque cauſa, ſtudioſe examinemus.

Quo vero clarior & dilucidior *Anomalarum*, haſce Partes ſic infeſtantium, expoſitio ſit; de iis, quæ in *Ventriculo* locum habent, hoc Capite; de iis, quæ in *Inteſtinis*, ſuo ordine poſtea diſputabimus: Ut, in quibus ea inter ſe concordent omnia, & in quibus diſcrepent, ex conjunctis & juxta ſe poſitis facilius innoteſcat.

II. Ut *Ventriculum Arthritis* occupet, & in eo commoretur, duo videntur eſſe neceſſaria; Primum, in Sanguine Miaſma *Arthriticum*, ſive nativum, ſive malis moribus acquiſitum. Sæpe quidem nativum, huic Affectui ſuo marte generando, par & æquale reperitur: Sin Ebrietate, Gula, velutraque id adaugeatur; fortius inde factum, omnem molitur efficacius acceſſionem, præcipue *Anomalam*. Neque tantummodo ineſſe Sanguini, & cum eo circumvehi ſufficiet; niſi etiam in fugam abiturum; niſi exilio, quocunque vult Natura, fuerit paratum. Alterum eſt, ut huic Miaſmati accipiendo; in Tunicarum vel Fibrarum intervalla adſciſcendo, *Ventriculus* accommodetur; & ad illud in receſſus intimos admittendum, aptus & conveniens ſit.

III. ADVENAM illum accipit *Ventriculus*, ſæpe propter Imbecillitatem ab incunabulis ductam, ipſoque ortu factam; ob quam in illo aſpellendo arcendoque partes minime poſſit ſuſtinere.

Et quidem tanti, ad inferendum hunc Affectum, momentique tam magni, eſt hæc Imbecillitas; ut ex iis, qui eo laborarunt, antea *Ventriculo* laborare, plerique omnes invenirentur. Illa vero, quam dixi, Imbecillitas aliquando ſubita eſt, &, uti conjicio, ex improviſo: Quoties nimirum Venere abſumantur; vel, ex Dolore, Timore, aliove quovis Animi Pathemate, recedant Spiritus animales; *Inteſtinorum* membranæ flacceſcant; itaque advenæ, ſeſe intrudenti, non ad ἰσοῤῥοπίαν adverſentur, atque adeo viam aperiant. Cujus quidem rei, (*Anomaliæ* videlicet, hoc in loco *Arthriticæ*, à mœrore inductæ,) Exemplum moxſubjiciam.

Nonnunquam autem crudum, acidum, bilioſum, aliudve aliquod ineptum & vitioſum, in *Ventriculo* coacervatum, Miaſma illuc allectat, &, Tunicas ejus irritando vellicandoque, ut in iis illud deponatur, efficit: Non alio modo forſan, quam, in ambitu Corporis *Epiſpaſtica*, *Phœnigmi*, & id genus *Attrahentia* vulgo dicta, Cutim mordendo ſtimulandoque, Serum, & nonnunquam ipſum Sanguinem ad ſe invitant, & quaſi attrahunt. Quod quidem uſu venit admodum frequenti; ſic, ut in Cauſis hujus *Anomaliæ* Procatarcticis nihil, ut opinor, frequentius.

Interdum Miaſmatis, in *Ventriculum* miſſi, Cauſa eſt externa; uti *Cataplaſmus*; *Emplaſtrum*; aliudve quodvis iſtiuſmodi repellens; quo, ne extra in Articulis maneat, neve in eos emittatur *Arthritis*; verum è contrario, ut in *Ventriculum* pellatur, effectum eſt creberrime. Atque huc referri Frigus oportebit; ſeu Balnei, ſive Aeris fuerit: & quidem, multum hac in re valere Frigus externum, iterum & ſæpius obſervavi.

Ex hiſce Cauſis qua Antecedentibus, qua *E*videntibus, ſed ratione, modo, & ἐνεργείᾳ alias alia, valdeque inter ſe diverſa operantibus; *Anomalias* notare licet, in *Ventriculo Arthriticas*: quarum εἶδος καὶ ἦθος, ut ad illa deſcendamus, plerumque tale eſt.

IV. Cum *Arthritis* aliquandiu *Regularis* fuit, & in Artubus acceſſiones receſſioneſque multas ex intervallis iteravit; ſæpe quidem videmus, Paroxyſmum ejus, vel ex *Frigore*, *Emplaſtro*, *Cataplaſmo*, *Unguento*, vel iſtiuſmodi aliquo externo repellente; vel poſt ſatietatem, aut crapulam, & in victu Erratum aliquod, nunc abſcindi abrumpique; ſi nempe eſſet: Sin nullus fuerit tunc temporis Paroxyſmus, ſpatio præter morem excludi prorogarique. Hanc Paroxyſmi regularis ſive interruptionem, ſive intermiſſionem, nonnunquam ſequitur Ανορεξία, Cibi faſtidium; eique poſtea ſe adjungit Pectoris gravitas; & deinde Ructus, Vomitio, & interdum Cardialgia. His ſæpe additur *Inteſtinorum* Oppreſſio, Dolor, Conſtrictio, & aliquando Æſtus, Reſpiratio impedita & anguſta, Oſcitatio crebra, Cephalalgia, Vertigo, & interdum Mœſtitia, Σκότωμα, Faciei Pallor, & poſt aliquod tempus Imbecillitas univerſalis, & totius corporis Macies.

Etſi hæc Symptomata fortaſſe nunquam

quam in eodem Corpore ſimul ſemel obſervantur omnia; ea tamen horum Caterva creberrime videtur, quæ *Ventriculum* maxime, ſecundum cum *Interanea*, malo quodam inteſtino affici, gravarique ſignificet; eique κατὰ Συμπάθειαν ἐπιγίνεσθαι, tum imo Ventre, tum medio, tum etiam ſupremo, cum ſyſtemate Nervino, ea, quæ recitavimus, Symptomata: quod ea ſingulatim examinanti facillime patebit.

Abs quo hæc intus oboriuntur, rara in Extremitatibus *Arthritis*. Fixus, vagus Dolor, Tumor, rarus. Qui diu Clinicus fuit, nonnunquam, hunc in modum affectus, expedite & prompte ambulat. At, quod externo omni Dolore pejus, magis indies inteſtina mala magiſque ingraveſcunt: Sic, ut Æger (niſi fortunate *Deus* ſe interpoſuerit, &, vel Tempeſtate ab immoderata & perfrigida, ad mitem & benignam mutata; vel Medicina appoſite adhibita, reducta fuerit *Arthritis regularis*) inedia, languoribus, & dolore confectus, è medio ſenſim abiens, poſt menſes aliquot triſtiſſime actos, mortem denique miſellus obeat.

V. Quicunque hæc Symptomata, maxime vero eorum Ordinem, quo ex aliis emanent alia, judicio rite ponderaverit; mecum, ut opinor, ſentiet; *Arthritidem*, olim regularem, nunc *Anomalam* fieri, & in *Ventriculum* divertere. Cujus rei probabilitas ex hiſce paucis, ſimul conſideratis, omnino ſumi poteſt. Primum, quod nullum unquam hominem, niſi *Arthriticum*, adoriatur hic Affectus. Deinde, quod nec eum, niſi Miaſmate *Arthritico*, eoque maturo, & volatili turgentem. Deinde, quod neque illum, niſi vel a Paroxyſmo vacuum; vel eum habentem intercisum, imperfectumque. Deinde, quod è veſtigio ſequatur rectæ *Arthritidos* defectum. Quibus omnibus, uti par eſt, penſitatis, nihil veroſimilius videtur, quam quod *Arthritidos* materia, *Ventriculum* appulſa, dictam moveat Tragœdiam. Hujus autem Opinionis Fides ut amplius ſtabiliatur, hoc, quo nihil clarius, nihil luculentius optari poteſt, unum ſuperaddam; nempe quod, *Arthritide regulari* denuo inducta, (id eſt, Materia *Arthritica* à *Ventriculo* in Artus amandata) nihil huic Affectui citius, nihil tutius medeatur.

VI. Senes hac *Anomala* maximopere conflictantur; quorum Sanguis, in Miaſmate, per ætatem ingraveſcente, expellendo; quorumque Viſcera, propter imbecillitatem ætate creſcentem, in eodem avertendo, minus valent. Sed non iis propria eſt habenda; quando in adultos, in illis juniores ſæpenumero cadat: Et quidem adeò, ut *Anomaliarum*, quotquot ſunt, *Arthriticarum*, nulla unquam, quod meminerim, magis. De eujus rei Cauſa, ut conjecturam faciam, nihil magis in promptu, aut veriſimilius habeo dicendum; quam illam in victu incuriam; licentiam iſtam (inutilem dicam, an pernicioſam?) qua iſtius ætatis Homines in mala ſe innumera immergunt. Quod ut pateat, unicum iſthuc adjicere neceſſum eſt, in Juvenibus ab errato in potu aut cibo, incipere eam quam ſæpiſſime ſolere.

De Anni tempore, quo potiſſime gliſcat, enuntiari poteſt; etiamſi nullum illa non arripiat tempus, nullo tamen magis vigere, quam Autumno; quo, ad ſpumam omnem *Arthriticam* e Sanguine eructandam, vires exerit

Natura, & ut illam ad ſe alliciant, per Fructus horæos æſtate devoratos, & in ductu ſuo retentos computreſcenteſque Inteſtina præparantur.

VII. HÆC quum hujuſce *Anomalæ* ratio ſit creberrima; operæ pretium eſſe videatur, eam cum *Arthritide regulari* paucis comparare, & utramque, quaſi trutina, examinare. Age igitur, calculum ineamus, & initio, quod in confeſſo eſt, ponamus, Diatheſin in Sanguine *Arthriticam* tam hanc, quam illam præcedere. Deinde Miaſmatis e Sanguine ablegationem ſimiliter utramque anteire: Et quidem, in his duobus, eis inter ipſas convenire.

At, quod altero loco dicendum, in quibus ſecum diſſentiant, ſunt quam plurima. Nam in Acceſſione regulari ſanguinis Orgaſmum, Pulſum celerem, Carnis æſtum, eumque aliquando ingentem, Naturæ nixum molitionemque plus minus intenſam obſervare licet: Contra vero in *Ventriculi Arthritide*, nihil horum evenit; at Anxietas, Inquietudo, Languores ægrotantem urgent. Illa Naturæ vegetæ, vividæque, & magnum aliquod moventis opus; hæc fatigatæ, hæc oppreſſæ, & oneri ſuccumbentis. Poſtremo, illa Vitam reddit ſecuriorem, hæc Mortem imminentiorem. Tantum inter haſce *Arthritides* eſt diſcriminis; & tam certo, ſi earum altera *Regularis*, altera huic contraria eſt.

VIII. Neque de iſtarum *Anomaliarum* Hiſtoria, vel ejus Fide, derogari quicquam arbitror; ſi forſan earum aliqua (prout diverſæ ſunt, & earum numerus pene infinitus) ſine ulla ſive e prædictis, ſive alia quavis evidenti Cauſa, fiat; vel, ſi una cum Paroxyſmo regulari, non autem poſt eum, uti nos ſtatuimus; vel, ſi ab ejus interruptione intervallo, quam propoſuimus, longiori. Quandoquidem fingi poteſt, in ipſis hiiſce *Anomaliis* quædam ineſſe perfectio; quam in Deſcriptione nuper allata conati ſumus exprimere: Et quotquot eam habent *Anomalæ*, cenſeantur ἀκριβεῖς, ſuoque genere abſolutæ; quæ vero carent, & ab ea deſciſcunt, minus perfectæ: De quibus tamen omnibus ſententia, per regulam datam, per *Anomalam* abſolutam, facillime ferenda eſt.

IX. Illa porro Symptomata, quæ dicuntur *Hypochondriaca*, notitiam *Arthritidum* in Ventriculo *Anomalarum* identidem obſcurant, earumque Diagnoſin interturbant. Nam cum ea Senes ſæpiſſime invadant; eoſque maxime, qui poſt madidam, & temulentam juventutem, mutata vitæ ratione, ſenectutem degunt ſobriam & ſiccam; a Vino abſtinentia Languores fere perpetuos, Ructus, Anxietates, Triſtitiam, & nonnunquam Dolorem, aliaque *Ventriculi* mala non raro infert; quæ *Anomalam* in eo *Arthritidem* diuturnam (qualis ea interdum eſt) non parum æmulantur. Ut autem eam internoſcat, & ab Affectu Hypochondriaco diſtinguat; ejus inſultus explorare, modos eorum, vehementiam, & intervalla perſcrutari, medentem oportebit: Unde ab illo iſtam facile diducet.

X. Hiſce libet adjicere, perinde fere eſſe, ſi *Anomalam*, ut per ſe eſt, ſpectemus, utrum Artubus relictis in *Ventriculum* Materia directo ſe inſinuet; an vero primum in Fauces, in Partem aliquam contuſam, aliamve quamvis; & tandem, quaſi per circuitum,

rum, ineat *Ventriculum:* quum diverſa iſta progrediendi via, ad naturam hujus *Anomalæ* permutandam, ne hilum quidem faciat.

Idem etiam erit, ſive *Anomala Arthritidem* fixam, ſive erraticam ſequatur, ſive neutram harum; ſed Miaſma, ſine ulla in Artubus mora, e Sanguine recta in *Ventriculum* mittatur: Idem, inquam, erit; modo mitti conſtet. De iſtarum *Anomalarum* natura, eandem nempe eſſe omnibus, nihil dubii eſt; de earum ὑπάρξει modo certi eſſemus.

Hoc autem adnotandum, uti ætate provecti, (quod ſupra poſitum eſt) quam juniores: Ita labe *Arthritica* ab ortu inquinati, quam integri; grandioribus, quam maturis, Parentibus oriundi; Appetitu malo, quam bono donati; *Arthritide* frigida, & languenti, quam calida & acri dolere ſoliti; *Anomaliis* his aſſueti, quam iis ſemper liberi, hac *Anomala* citius, & diutius ægrotant.

XI. Medendi Indicatio *Ventriculum* quam citiſſime, quam tutiſſime levari, & ab *Arthritide*, ei incumbente, liberari poſtulat; quem in finem duo ſemper conſideranda, ut & ſæpe exequenda veniunt.

Prius, ut per Catharſin idoneam, & ægroti rebus convenientem, impura & aliena iſta maſſa, in *Ventriculo* contenta, qua ad eum quaſi attrahi, & (tanquam compede) in ejus Tunicis detineri ſolet *Arthriticum* Miaſma, foras per Os, per Anum eliminetur.

Poſterius; ut peracta Catharſi, vel, ſi nullius uſus erit, prætermiſſa, *Ventriculo* dimoveatur, in extremas Partes exulet *Arthritis:* De quibus ordine.

Si Reſpiratio anguſta & præpedita, ſi *Ventriculi* gravitas & inflatio, maxime vero ſi Ructus, ſi Nauſea, ſi Vomitio urgebit; adhibito leni Emetico, ſed tamen efficaci, modo vires annuerint & nihil repugnaverit, *Ventriculum* moveri plane opus erit. In Emetico ſeligendo curam & cautionem multam impendi, neque tantam rem negligenter agi oportebit. Ut enim, modo tuta, Vomitio neceſſaria, ita, quæ languida, eſt inepta, & quæ juſto vehementior, eſt periculoſa. Qui ſunt εὐέμετοι, iis ſatis eſſe ſolet *Foliorum Teæ viridis*, vel *Cacuminum Cardui Decoctum*, copioſe potum; ad quatuor, quinque vel ſex egurgitandi vices; ad octo, decem, vel duodecem libras, ſi cum εὐφορίᾳ fieri poteſt, demiſſum. Quibus ſegne nimis hujuſmodi Decoctum, neque ſatis irritans, iis conducat libris ſingulis, alternis, tertiiſve, *Salem Vitrioli* pro re nata adjicere. Qui non niſi difficulter vomunt, iis opus eſſe videatur initio *Vinum vel Oxymel Scillit:* Vel ex eorum æquis ponderibus compoſitum, ad duas vel tres uncias ſumere; &, poſt horam quaſi dimidiam, Poſſetum aliquod ſimplex, vel amarum. Qui vero *Arthritici* Poſſetum, Aquam tepidam, vel liquidum aliud aliquod quantitate bene magna, vel nequeunt, vel nolunt bibere; iis ne detur ex Officina Emeticum, maxime cavendum. Ut enim aliis id incommodo eſſet, ita quidem *Arthriticis* præcipue: Ne viz. allecta e Sanguine ad *Ventriculum* materia multa, ejecta vero nulla, laboret æger. Eſt ubi nec Poſſetum, neque Decoctum, neque Medicamentum aliud quodvis exhiberi poteſt; propterea quod, ex eorum quopiam,

Torminibus, Spaſmis cito inutilibus corripiatur æger, imprimis Vino deditus: Hoc caſu, Vino affatim, & ad Vomitum uſque ſumpto, ſæpiuſque repetito, rejectoque, (quod ſimul & Emetici & Cardiaci vires habeat,) totum iſthuc, utut difficile, & plenum opus alea, nonnunquam abſolvi; itaque ex fati faucibus ægrum eripui.

Quæ per Vomitum evacuari ſolet Materia, nunc Bilioſa; nunc, quæ in *Ventriculo* computruit & coacuit, cruda eſt; maxime poſt *Anomalam* ex Cerere vel Baccho natam. Reſpirationis ſpatium ex eo dilatari, Pectoris gravitas auferri ſolet: quinetiam ipſe vomendi nixus, & quæ ab eo Sanguinis agitatio eſt, ad *Arthritida Ventriculo* excutiendam aliquando non parum facit, & Æger ſtatim ποδαγριᾷ.

Hora poſt finitum Vomitum, maxime ſi Pharmaco moveatur, (ut, in Inteſtinis quicquid aſſumptorum manſerit, evocetur,) Enema vulgare injiciendum; eoque veſpere, quo reficiantur vires, *Bolus ex Theriaca Androm. & Pul. Cantiano, una cum Vini uſtulati Hauſtu, dandus. Tunc Infuſionis amaræ Vino Luſitanico, vel Xereſano factæ Hauſtum, cum Pul. Cantiani* ℈j, *vel* ʒß, *ter quaterve in die* aſſumat æger, donec Alvo tempus erit inaniendæ.

Si vires ægri patiantur, interpoſito die uno poſt Vomitum, inſtituatur Purgatio: Sin imbecilliores eam vetuerint, in aliud tempus differatur: quam autem primum commode fieri poteſt, eam aggredi juvabit. In ea ordinanda curæ eſſe oportebit, ut ægri viribus conveniat; ut, in Ductu alimentari quicquid inſit alieni, tuto illud emittatur; ſed neque Medicamento tam forti, tamque Elaterio, ut faciat Hypercatharſin. Uti hæc ægroto non niſi periculo plena, ita quidem Purgans nimis lene exhiberi, malum erit. Hoc caſu enim, niſi brevi repetita fuerit Purgatio; illuc, ubi peccatum erat, poſtea, majori cum incommodo, redeundum, & Venter iterum movendus. Ratum enim eſto, auſpicatiſſimam hujus *Anomalæ* Curationem fore, ſi à *Ventriculo* & *Inteſtinis* bene purgatis ordiatur. Mihi ſolenne eſt, per *Tincturæ ſacræ* ℥iii, *vel* iv; *vel per Extr. Rudii* ʒß, *ad* ℈ii; *vel per Pul. Warwicenſis quaſi* ʒß; *vel per Mannæ & Salis Cathartici Solutum, addito Elixir Daffæano, Alvum ducere*; &, ſi ſpatio ſex horarum nihil effluxerit, Clyſterem immittere; Veſperi poſt purgationem, (uti poſt vomitum) Bolum exhibere.

Interdum accidit, poſt utramq; Catharſin, non nimis parcam aut debilem, Nauſeam manere importunam; ipſaq; Medicamenta, quæ Sanguini ſuſcitando, *Arthritidique* transferendæ ſunt à Medico deſtinata, Ore confeſtim reddi. Hoc, uti conjicio, fit per acre illud *Arthriticum* Miaſma, quod *Ventriculi* Tunicis inhæret. Ad Vomitum hunc inanem, imo noxium compeſcendum, *Laudani liquidi gtt. inſtar* x, *cum Aq. Cin. fort.* vel *Abſ. C.* vel *Sp. Menthæ* ℥ii, quarta, quinta, vel ſexta quaq; hora miſceantur; ea nempe Doſi, & frequentia, quæ Vomitionem tollat, & in Ventriculo *Podagragoga* retineri faciat. Laudanique Doſibus, poſt Vomitionem aliquantiſper compoſitam, intervallo ea medio interponantur, ſic, ut ſi Laudanum horis ſexta & duodecima, Remedia *Arthritidem* moventia,

ventia tertia & nona exhibeantur. Quamprimum ea retinet, *Ventriculus*, tanquam inutile quoddam, ne dicam ineptum, & poſtea nocivum, omitti Laudanum, & in methodo præſcripta progredi juvabit.

Hæc autem omnia circa Catharſin à me propoſita, de iis tantummodo ægrotis intellegi velim, quibus & Purgationis utriuſque opus, & ejus ſuſtinendæ vires ſunt. Quoties autem ejus nulla in conſpectu neceſſitas; (quod in *Anomala* per Mœrorem inducta, aliiſque paucis obſervare licet) vel quoties eam admittere nequeat ægrotantis imbecillitas; a *Podagragogis*, omiſſa ea, incipiendum: De quorum uſu verba jam proxime faciemus.

XII. Peracta re Cathartica, quæ prior erat medendi *Intentio*, ad alteram illam, quæ *Arthritidem Ventriculo* moveri jubet, &, quoad fieri poteſt in Artus amandari, properandum eſt. Hoc ut effectum reddam, iis utor non modo Stomachicis, quæ *Ventriculo* contra inimicum defendendo; verum etiam iis Cardiacis, Alexeteriiſq;, quæ Sanguini, eum in Corporis ambitum pellendo, quæ Miaſmati exturbando conferant. Quoniam vero iſtarum Claſſium Medicamenta non proſunt omnia; ſelectiora quædam, & huic propoſito utiliora, in medium feram.

Poſſunt illa vel *Pulveris*, vel *Boli*, vel *Pilularum*, vel *Infuſi* forma exhiberi: Atque hiſce pene omnibus *Ferri* (propter ejus excellentiam, & in *Arthritide* expellenda vires mirificas) Præparatum aliquod adjiciam.

℞ *Pul. e Chel. C. C.* (vel *Purpurei*, vel *Lapidis Contray.* vel *Goani*, vel *Rubri Exon.*) ℈i, *ad* ℈iß,
Serp. Virg. ℈ß,
Chal. Nutriti gr. v, *miſce f. Pulvis.*

Loco *Rad. Serpent.* dare licet *Gentianæ, Zedoariæ,* vel *Contrayervæ* tritæ, eandem vel majorem quantitatem.

℞ *Pul. Rad. Ari C. P. Rubri Exon.* *aã* ℈i, *Alcohol Martis gr.* v, *miſce f. Pulvis.* Vel

℞ *Spec. Diambr.* (vel *Aromat. Roſat.*]
Pul. Gaſcon. aã ℈j, *ad* ℥ß,
Chal. prædicti gr. v, *miſce f. Pulvis.* Vel

℞ *ZZ in Indiis Cond.* ℈j (vel *Piperis in racemis C. gr.* vi)
Pul. purpurei ℈j, *ad* ℥ß,
Chal. N. gr. v,
Syr. Abſ. S. qs. f. Bolus. Vel

℞ *Spec. Diambræ*
Pul. Lap. Contrayervæ aã ℈j,
Alcohol M. gr. v,
Conf. Alk. qs f. Bolus. Vel

℞ *Spec. Aromat. Roſat.* (vel *Dianthus*] ℈jj,
Flor. Salis Armon. gr. x,
Syr. Garyoph. qs f. Bolus. Vel

℞ *Conſ. Abſ. Rom. Pul. e Chel. C. C. aã* ℈j,
Ol. e Sem. Carui gtt. j,
Chal. N. gr. v,
Syr. Cort. Citreor. qs f. Bolus. Vel

℞ *Theriac. Androm.* (vel *Mithridatii*, vel *Elect. Stomach. a Clariſſimo* Fullero *deſcripti*)
Pul. Gaſcon. aã ℈j,
Chal. prædict. gr. v,
Syr. Menthæ qs f. Bolus. Vel

℞ *Camphoræ gr.* v,
Pul. Rad. Contrayervæ gr. xv,
Extr. Rutæ qs f. Pil. Vel

℞ *Piperis longi pul.* (vel *Spec. Diatr. Piper.*) *gr.* v,
Pul. Gentian. ℈ß, *Myrrhæ gr.* v,

Extr.

Extr. Cent. Min. qs f. Pil. Vel
℞ *Pul. Serp. Virg.* ℈j,
*Chal. N. gr.*v,
Syr. Aurant. qs f. Pil.

Cum omni *Bolo*, *Pulveris*, vel *Pilularum* Doſi, ſumendus eſt *Julapii* Hauſtus.

℞ *Aq. Cardui, Menthæ, Lactis Alex. Gent. Comp. Abſ. C.* [vel *Cin. fort.*) *aā* ℥jjj.
Marg. pp. ℈jj, *Sacch. qs f. Julapium.*

Olea Chymica, Sacchari beneficio, in *Julapium* addita, longe illud efficaciſſimum reddunt. In forma liquida placet hujuſmodi *Infuſum.*

℞ *Rad. Zedoar. Gentianæ,*
Cacum. Abſinth. Rom. Agrimon. (vel *Trifol. Paluſtr.*) *aā* ℨjj,
Coccinell. ℈j, *Cort. ext. Aurant.* ℈jj.
Infunde in Vini rubri Luſitanici, vel *Xerani* ℔jj, *ad idoneam alterationem*; *tunc f. Colatura.* *Doſis* ℥jj, vel jjj.

Simili modo ex *Aromaticis*, *Cortice Winterano*, *Fruct. Cubeb. Sem. Cardamom.* *Ex Seminibus Aniſi, Carui, Fœnic. d. Cochleariæ paretur Infuſum.* Quilibet autem *Infuſi* ſive *Amari*, ſive *Aromatici Hauſtus* habeat *Tinct. Martis Feburianæ*, vel *cum Succo Limoneo præparatæ gtt.* x, vel *Alcohol M. gr.* v.

Pauperibus εὐπόριστον eſſe poteſt *Allii, Croci, Zinziberis*, & *Radiculæ raſæ*, *cum Abſinth. Roman. Cacuminibus* Infuſum. Eſt ubi nulla in forma ſicca placent Medicamenta, neque ulla quidem *Infuſa.* Hoc Caſu, tum prodeſſe, tum placere poteſt *Spiritus Menthæ*, vel *Juniperi*, vel *Spiritus Abſinthii.* Nonnullis magni æſtimatur, & quidem multarum virium eſt, *Aqua*, quæ nuncupatur *Hiſpanorum Arthritica*; cujus hæc eſt Formula.

℞ *Garyophyllorum Aromaticorum Nucum Myriſtic. ZZberis, Maceris, Cinamomi, Piperis nigri, Croci, Zedoariæ, Galangæ, Baccar. Juniperi, Corticum Citreorum* & *Aurantiorum, Spicæ nardi, Cubebarum, Aloes Hepaticæ, Ligni Aloes, Calami Aromatici, Stæchados, aā* ℥ß.
Cacum. Salviæ, Ocymi, Roriſmarini, Menthæ Majoranæ: *Baccarum Lauri vulg. Pulegii*, *Raſ. Gentian. Florum Sambuci*, *Roſ. alb.* & *rubr. Chamæpit. Chamædryos, Calaminthæ, Meliſſæ, Origani, Matricariæ, aā M*jj.
Ficuum, Dactylorum, Amygd. amar. Nucum Pinearum Nucleorum, *Uvar. paſſar. major. aā* ℥vj.
Mellis Virginei ℔j, *Sacchari optimi* ℔j, *Moſchi triti* ℨj.
Inciſa & *contuſa indentur Spiritus Vini Canarini optimi* ℔xv: *Infunde dies* x, *vel* xii, *tunc in MB. deſtilla.*

In Affectibus Stomachi & Inteſtinorum *Arthriticis* valentiſſima habetur.

Doſis ℥ß, cum Sacchari momento, vel cum Mica panis; uti videbitur, repetenda.

Eſt etiam externi uſus, ad *Dolorem* mitigandum *Articularem*; modo Calidiſſima dolenti Articulo ſuperlinatur.

Tranſacta Catharſi, vel ſi nullu ei locus fuerit, prætermiſſa, ad jam dicta Medicamenta, ſive iis non multum abſimilia, deſcendo; eaque hoc ſumenda ordine præcipio. Mane, horam circiter nonam, *Infuſi Hauſtum* miniſtro; tertia pomerid: *Pilulas*, vel *Pulverem*; nona veſpertina *Bolum*, maximeq; *Theriacalem*; & tertia matutina *Pulverem*, vel *Pilulas* exhibeo; cum *Vini Luſitanici*, vel *Julapii* Hauſtu, poſt eorum quodlibet.

Aliquan-

Aliquando tridui, vel etiam bidui ſpatio, interdum citius, hujuſmodi Remediis, hac methodo datis, exturbatur *Arthritis*, & Articulis impingitur; ubi nimirum Sanguis tener, & tractabilis ſubito Medicamenta ſentit, eiſq; facile obtemperat: Alias, non niſi longo tempore, fit Tranſlatio: Alias, non niſi aliis inſuper Remediis in auxilium, & operam ſociam vocatis.

Quando biduum iſtiuſmodi *Podagragogis* dicatum fuit; ſi Tumoris, ſi Doloris nihil erit obortum, Locis ἐν τοῖς ἔξωτεν occupari ſolitis, admoveatur vel *Empl. Cephalicum cum æquali quantitate Picis Burgundicæ*; vel *Ceratum viride*; vel utriq; Cubito, ſive Tibiæ *Epiſpaſticum*, quo in Artus-humor evocetur.

Si Remedia tum interna, tum externa modo dicta, viribus ita junctis, *Arthritidi* removendæ minime ſufficiant; intendatur, oportebit, eorum alterum, vel utrumque; & auxiliis (ſi videbitur) novis & aſcriptitiis augeatur. In Remediis ſiccis, *Chalybis Nutriti Doſis* ad ℈ß; in liquidis *Tinctura Chalybis*, ad guttas xx, amplificetur. Porro, hora quaque media, Remediis præſcriptis interponere juvabit *Vini Luſitanici Hauſtum*; ſic, ut ejus ℔jj, vel jjj, Nycthemeri ſpatio, (ſi quantitatem ejus, iſto tempore, qua per ſe, qua cum Medicamentis ſumpti, univerſam comprehendamus) ebibantur. Hoc autem in iis præcipue locum habet, qui *Vino* diu conſuevere, & ſine noxa indulgent; verum, ex contrario, non abſtinent ſine noxa: quorum e numero non pauci ſunt, *Anomala* iſthac ægrotantes. Qui *Vinum* hoc modo potare nequeant, ii *Spiritus C. C. ſuccinati guttas aliquot*, cum *Julapii Hauſtu*, horis iſtis interpoſitis ſumant. Eo autem uſque (ut huic præcepto finem imponam] evehendus, eo continuandus, ore datorum, tam Vini, quam Pharmacorum uſus, ſi nihil repugnaverit, donec, æſtu & Orgaſmo in Sanguine facto, *Ventriculus* allevabitur.

Intendenda eodem tempore Externa, & quidem eo uſque, quoad in locum aliquem externum, *Arthritidi* recipiendæ aptum, Humor coactus, & in eo Tumor excitatus fuerit. Hunc in finem Pelle Vervecina recens extracta, Artus involvantur. At nihil certius hac in re, nihil præſentius, quam *Phœnigmū* acrem & ſtimulantem applicare calidiſſimum; &, dum Tumor oriatur, tantiſper renovare frigeſcentem. Qui vero auxilium illud, ut graveolens; hoc, quia crudele, abhorreant delicatuli; per Laterem, aut Ferri Laminam calefactam, Linteoque incluſam, & loco admotam, idem præſtare poterunt.

Ut autem promptius *Arthritis* educatur, vel in lecto, vel cubiculo, ſe a frigore, per omnem hujus Methodi decurſum, tueatur Æger. *Panatella*, *Gelatina C. C. Juſculo pullino*, & ejuſmodi tenuibus, concoctuque facilibus veſcatur. Si Dolor, arte factus, forte fortuna nimius, ad Lipothymiam tendat; de eum facientibus, de Cutim irritantibus aliquid detrahendum. Si Febris exardeat; vel minuenda, vel omittenda ſunt *Cardiaca*, quæ ſanguinem accendant. *Decoctum album* ad arbitrium ſuum bibat, itaque temperetur Æſtus. Eo denique modo, peragantur omnia; quo, cum εὐφορίᾳ finem propoſitum ægrotus aſſequatur; quoque per tolerabilia ſemper uſurpata, cito tutoque foras *Arthritis*, etiamſi non jucunde, eliciatur. Nequis autem, Methodi hujus ſive novi-

tate, ſive inſolentia motus, Cardiaca tam fortia, tamque larga à me præſcripta, tanquam aliquod ὑπὲρμετρον actum improbaret; ſciat omnino velim, ut hoc ſemel dicam, copia, quæ rem efficiat, me contentum eſſe minima; ſed neque neſciat, eam (quod profecto non temere dictum) & magnam ſæpe oportere, & ſine damno, eſſe. Nam (ut, meos quod attingit, dicam) etſi complures ea medicina ferventes, & ad tempus ejulantes novi: eorum tamen multos, ad ſanitatem perductos; neminem vero unquam hoc æſtu læſum, quod meminerim, obſervavi. Cujus id in cauſa eſſe videatur, quod, quibus illa Fortiora, & quaſi Μοχλικὰ, ſive Interna, ſive Externa, opus ſint, iis Sanguis plerumque frigidus; nunc malis moribus, nunc ætate debilitatus, nec ad Febrim concipiendam aptus.

Quamprimum Orgaſmo ſatis vehementi Sanguis exagitatur, ſolet ille virus *Arthriticum*, quod in *Ventriculi* Tunicis inhæret, & Vaſis capillaribus continetur, abluere, reſorbere, circumvehere; & tandem, quocunque vocant extremitatibus applicata, ibi deponere: Sic, ut unius horæ ſpatio, poſt *Phœnigmum* admotum, Tumor interdum oriatur.

Dum Morbus ore ſumptis oppugnatur; aliquando ea, quibus Ventri extrinſecus impoſitis, Viſcera foveantur & corroborentur, non negligenda. Placet igitur, bis vel ter in die, Fotu ſequenti, vel huic conſimili, ope Stuparum e Panno *Wallico*, aliove quovis raro, uti.

℞ *Cacum. Abſ. vulg. Menthæ*,
Flor. Roſ. r. Chamæm. ãã ℥ß,
Sem. Aniſi, Carui ãã ʒjj,
Pul. Cinam. Cubeb. Garyoph. Aromat. inciſ. N. M. ãã ℈j;
Sp. Vini vulg. ℔ß,
Vini rubri Luſitanici ℔jß; macerentur horas tres vel quatuor, vitro bene clauſo, in *Balneo Mariæ*: Colatura calidiſſime adhibeatur.

Vel *Emplaſtrum* Abdomini admotum, continuo geratur.

℞ *Terræ Japon. Balſ. Chilienſ. vel Peruan.* ãã ʒß,
G. Galbani ʒj,
Picis Burgund. ʒjj,
Empl. Stomach. Mag. ℥ß,
Ol. Cin. chym. N. M. ãã *gtt.* jj.

Iſta vero, poſt Purgationem maxime profutura judico; Et quidem maxime, vel ætate, vel morbo enervatis; quorum Viſcera Topicum poſtulent auxilium. Ne vero, quod in robuſtioribus & ſanguineis ſuſpicari oporteat, non tam illa *Ventriculum* defendant, quam ipſorum abuſu *Arthritidem* allectent, Medico curæ erit.

Tumori jam facto, & ad magnitudinem conſpicuam & notabilem evecto, (ne, quod inſit humidi, in Sanguinem remigret) admovere ſoleo *Epiſpaſticum*; itaque Serum in eo contentum educere. Salſum illud, acre, viroſumque eſſe conſtat; Cutim etenim inflammat; Pruriginem facit permoleſtam. Dies ſæpe fluit conpluſculos; aliquot interdum Hebdomadas; & ad libras interdum aliquot: Ut, ipſum *Arthritidos* Miaſma, ipſam Cauſam continentem una cum Sero ejici, non ſit dubitandum.

Hactenus occupati fuimus in adducendis Ποδαγραγωγοῖς verum, ut primu Tumor cum Dolore factus eſt idoneus ſtatim de Remediorum internorum ſive doſi, ſive frequentia, ſive utraque, remittendum eſt aliquid; neque majori copia jam utendum, quam quæ, *Arthritidi*

ſidi continuò propellendæ, &, ne intus refluat, inhibendæ, ſatisfaciat. Huic autem operi pars eorum dimidiata plerumque ſufficit. *Bolum* igitur e. g. duodecima quaque tantum hora, *Chalybiſque Doſin* non niſi vicibus alternis & duplo intervallo damus.

Sin eveniat, ut, vel ob aeris inclementiam & tempeſtatem perfrigidam; vel, ob erratum in cibo & potu, aut aliud quodvis, Artubus relictis, *Ventriculum Arthritis*, dum hæc aguntur, repetat, [quod quidem minime rarum eſt] Cauſa ejus recidivæ diligenter exquirenda, & ſine mora removenda eſt. Si novæ in *Ventriculo* Cruditates, aliæve impuritates ſint collectæ, Leniente quodam & alvum molliter inaniente, deducantur. Si ex Algore contrahatur Cutis, itaque repercutiatur Humor in Tumore comprehenſus; per Calorem externum, per Veſtitum, aliaque, jam dicta, applicata, denuo evellatur. Utroque vero caſu, Interna plena manu ſunt adminiſtranda: Ut nempe locum, quo per infortunium, vel ex incuria & negligentia ceſſimus, eum induſtria & vigilantia recuperemus.

Et quidem nullo, quod ſciam, hujus *Anomalæ* caſu [ut tandem hoc argumentum aliquando finiam) *Podagragoga* vel fortiora, vel majori quantitate danda; quam ubi illa recidiva eſt, aut in Corpore Cruditatibus onerato, propter imbecillitatem minime purgando, longaque Morbi obſidione debilitato. Illi enim ex *Chalybe*, *Zinzibere*, *Pipere* compoſita: Illi *Spiritu* maxime Volatili referta, &, quam a nobis dictum eſt, longe copioſius ſumpta, ſæpe vix ſufficiunt; imo ſæpenumero ne vix quidem. Æger enim, miſere afflictus, Spirituum inexplicabili dejectione languens, inter Remedia, utut ardentia & Cardiaca, de *Ventriculi* Frigore & depreſſo animo clamans, e vita, & quidem interdum inopinato, ſtupente undique aſtantium multitudine, excedit.

Quamvis id deſiderandum, & quidem imprimis optandum, ut Articulo ἐν ϐῖς ἔξωθεν aliquod figatur *Arthritis*; nihilominus interdum ſatis erit, e. g. in *Arthritidis vagæ Anomalia*, ſi ad internodia ſua reducatur: Imo quidem ex Miaſmate tantum reſorpto, & in Sanguine retento, itaque *Ventriculo* immuni facto, ægrum aliquando novi ſervatum. At in *Arthritidos fixæ Anomalia*, omnium commodiſſimum, exoptatiſſimumque erit, ſi denique in Articulo aliquo defigatur.

Id autem obſervatu facillimum, pariterque viſu jucundiſſimum, quod, quibus gradibus Dolor, Tumor, aliaque rectæ *Arthritidis* Symptomata in extremis partibus oriantur & augeantur; iis plane illa, quæ poſt Vomitum manent *Ventriculo*, leventur, & imminuantur: Speciatim, iis omnino paſſibus Ἀνορεξία, Ventriculi Dolor, Cibi faſtidium, Cardialgia, Nauſea, &c. vincantur & fugentur: quibus ſuccedit Fames, Cibi concoctio, Oculorum vigor, & ſcintillulæ, aliaque redemptæ & recuperatæ ſalutis indicia. Ut ægrotanti denuo rectam in viam reducto, e re ſua ſit in eadem ſedulo & conſtanter progredi; donec *Arthritidis* materia ὀρθῶς emiſſa, ſpumaque omni effuſa, tum is alacriori tum etiam tutiori vita fruatur.

In hujus *Anomalæ* Prophylaxi valent *Aquæ Ferratæ*, diu recteque potæ; quibus adjungi poſſunt remedia *Stomachica*, Famem & Coctionem promoventia;

cum modicè reſtringentibus; ſpeciatim e *Conſ. Abſ. R. Flor. Roſ. rubr. Fruct. Cynosb. Pul. Rad. Ari C. Sale Martis, Ente Veneris ; & ejuſmodi aliis, lege medica, compoſita & aſſumpta.* Danda etiam opera eſt, ut Dyſpepſia, Frigus, aliæque Cauſæ evidentes, maximè quam primum repullulavit, & in Sanguine renovatum eſt *Athriticum* Miaſma, evitentur. Prodeſt etiam Fonticulum in Brachio, vel infra Genu, prout *Chiragra*, vel *Podagra*, eſt frequentior, aperire. Qui vero ſibi hac in parte proſpicere minime curabunt, *Anomalam* eos expectare par eſt, tum crebro, tum graviter recidivam.

Hæc eſt illa Medendi Methodus, quam meis utilem & ſalutiferam, in tractanda iſthac *Anomala*, expertus, ſi per tenuitatem noſtram licuerit, aliis commendare velim; donec ea meliorem dies docebit.

HISTORIA I.

In Ventriculum *&* Inteſtina *irruens* Arthritis, *foras expulſa.*

HIſtoriarum agmen ducat Venerabilis & Prænobilis Dominus, *RICH. ANNESLEY*, in Eccleſia Cathedrali noſtra, *Exonienſi*, Decanus ; in *Hibernia* Regno Baro *Altham* ; Magni Comitis de *Angleſey* Filius : Qui, cum Naturæ Muneribus eximiis, cum Ingenio plane divino, ex Illuſtriſſimo Parente derivatam (*Nam*, ut dictum eſt, *ad bona cuncta ne quidem Agamemnon natus*) accepit *Arthritidem.* Id autem huic *Arthritico* bene ceſſit, quod per annos complures apte, quodque recte doleret ; & quod, in Paroxyſmis quoties Spuma e Sanguine effunderetur *Arthritica*, non id cum Vitæ periculo, (ſic, ut in pleriſque ſolet *Anomaliis*) ſed cum Ægri emolumento & tutela perageretur.

Ita illi Vitæ ratio ſi non integra, minimum incolumis diu fuerat; quum, ab *Arthritide* aliquando feriatus ultra modum, ex ea tanquam antecedente Cauſa, Miaſmate *Arthritico* Corpus habens ἐμπιπλάμενον, in malum incidit graviſſimum, in ſummum Capitis periculum.

Nam horæos Fructus nimio plus devorans, biduo vel triduo poſt, nempe quam primum ii in *Ventriculo* computreſcentes illum aggravarent, Primum, Cardialgia, tum Animi deliquio, Motibus Convulſivis, Spaſmo Oris Cynico, ut vel ipſam animam agere videreur, eſt correptus. Statim, atque Tragædia incepit, arceſſitus ægrum advolavi, malique tam atrocis, tam etiam repentini ſciſcitando Cauſam indagans, eam, quam memoravi, eſſe inveni ; neque niſi Vomitione tolli poſſe judicavi.

Quando vero huic ægroto, Medicamentorum minime amanti, propter aliquod ex Natura faſtidium, *Emetica* abhorrenti, neq; ſine periculo toleranti, ea, quæ Pharmacopolii ſunt, *Emetica* non conveniret, vel liceret dare ; aliam tentare viam neceſſe habui. *Vini*, Ægro familiaris, rubri, Luſitanici quantitatem bene magnam exhibui ; eaque Ore rejecta, Hauſtum repetii; & quidem eatenus *Vino*, & tam celeriter dato, donec ἄνω Cruditatum maſſa omnis ejiceretur ; quæ quidem magna erat, impura, acida, graveolens. *Emetici* hujus *Cardiaci* beneficio factum eſt, ut tum *Ventriculus* exoneraretur, tum tiam eodem tempore a deliquiis Æger incolumis

mis ſervaretur. Tormina, quæ poſtridie ſupererant, *Inteſtina* etiam premi oſtenderunt: Et quidem aliter, quam in vulgari *Colica*, ea premi mox conſtitit. Nam cum Æger jam diu ab *Arthritide* claudus fuiſſet; ea, quæ jam in Viſceribus congeſta ſunt, impura, Materiam Artubus inhærere greſſuque ægrum privare ſolitam, ad τὸ ἔνδον, ad ſe vocarunt: Quod vel hoc innotuit, quoniam Viſceribus Æger acerbiſſime dolens, eodem tempore Pedum factus eſt compos; & quidem magis, quam per annos ante multos. Huc enim illuc expedite, & erecto Corpore, quaſi Vinculis ſolutus, ambulavit; ut ab Artubus ad *Inteſtina* Materiam μεθίςαδζ *Arthriticam* minime ambigatur.

Ad *Inteſtina* expurganda leniens præcepi, & deinceps aliquot poſt diebus altera vice. Dolor, qui poſt Purgationem utriuſque generis ſatis vehementem manſit, *Inteſtina* aggravans, Naturam mali *Arthriticam* adhuc plenius monſtravit.

Ut in Artus hoſpitio novo moveretur Hoſtis, (quod jam proxime faciendum) *Pulvere Gaſconico*, &, quod in hac re momenti erat maximi, *Vino* prædicto uſus eſt Æger. Quorum ex uſu, primum, Dolor, deinde Tumor, cum Cute lævi & nitente, ortus eſt, & Chiragram indicavit. Tum poſt longam intermiſſionem rediit Fames, & ex alimento largiori paulatim Vires; ut, qui ſuſurro, languide & debiliter, verba jam diu ediderat, voce iterum nunc viva loqueretur; iterumque gravidam faceret Uxorem.

Ægrotanti profuit, quod ea fuit illi Spirituum Animalium Vis, & tam *Elaſtica*, quanta utique raro obſervatur, quanta putari poteſt maxima: Quæ quidem plurimum in eo reſtituendo valuit.

Annos poſthæc aliquammultos exegit Vir præclarus; Purgantibus, Coctionem corrigentibus, & *Arthritidem* expellentibus, ea, *Ventriculum* & *Inteſtina* multum affligente, cum fere conclamatum eſſet, allevatus.

HISTORIA II.

Arthritis *idonea*, *Balneo frigido in* Ventriculum, *& ea quæ intus ſunt*, *repulſa*.

Homo adoleſcens, Καλοκἀγαθὸς, ætate provecto Patre oriundus, eaque de cauſa Corpore tenerrimo, Spirituque animali minus firmo donatus; quum e quinto Vitæ luſtro nondum exceſſerat, *Articulari* Morbo plus ſemel laboravit. Appetitum habuit admodum languentem, Coctionem imminutam; unde ali deſinere cœpit, & inopia conſumi. Cum eo res deducta erat, conſilio certe non optimo Uxorem duxit: Adeo nempe verum eſt, Infortunia raro ſolitaria mortalibus obvenire. Matrimonio nihil huic homuncioni gravius, nihil unquam intolerabilius eſſe potuit. Corpus cito enervatum, & Vitæ vix ſufficiens innuptæ, maritali vero impar, Æſtus invaſit univerſalis, Febricula Συνεχὴς; cui poſtmodum acceſſit *Dolor Articularis*, cum Tumore, Rubore, &c. ſignis *Podagræ* παθογνωμονικοῖς.

Ut æſtum mitigaret, dolorem allevaret, aliaque, quæ Ægrotum maximopere urgebant, accidentia reprimeret;

quando Calor invitaret æſtivus, Aqua, Pedes immerſit, in frigida & ſalſa, (nempe marina) conſiſtens. Hinc Pedum evanuit Tumor, Rubor, *Podagræ* indicia; ſimul & Vomitus & Inteſtinorum Dolor eſt obortus, iſque diuturnus, ingens; ſic, ut ex eo plane colligi poſſit, Materiam ad Ductum alimentarem, a Pedibus tranferri νοσηρὴν. Sub id tempus, ut Viſcera, quæ multum exæſtuarunt, refrigeraret, reficeretque, Fructus horæos ad gulam uſque devoravit; devoratos, nec eorum, nec cujuſvis generis Cibi tenax, ſtatim ejecit. Cumque iſte Victus non unius tantum diecula eſſet, verum aliquot menſium; & omni eo tempore *Ventriculi* Gravitate, Vomituque, & Dolore, vel continuo, vel ex brevibus intervallis redeunti, Æger afficeretur; & Medicinam aut negligeret, aut ea perperam & perfunctorie uteretur; iſto denique ſtatu erat, quo nullum Medicina præſidium, nullam opem conferre potuerat.

Uti, ad hujus Viri interitum, ſociam operam quamplurima dare; ita quidem ex iis aliquo in numero eſſe, ne dicã primas obtinere, *Arthritida* veroſimile eſt; quandoquidem Materiæ νοσηρᾶς, ſive *Athritica*, Pedibus affixæ, ad ea quæ intus ſunt Tranſlatione, tanquam cardine principali, tota res Morbi verſa eſt.

HISTORIA III.

Recta Arthritis, *& in* Ventriculo Anomala, *ſe viciſſim excipientes, cum* Anomalæ *curatione.*

VIR Generoſus, ætatis mediæ, *Arthritide Symptomatica*, ſed & ea languenti, neque ſatis regulari, diu per vices ægrotavit. Anno MDCCIV, circa æquinoctium autumnale, hallucis articuli majoris, globique infrapoſiti Dolore tentabatur; poſtea vero plantæ Pedis, & deinde Malleoli; ſed eo incerto, & vago.

Elapſo vix triduo retroceſſit Humor (cujus tamen rei quid in cauſa eſſet, dubium erat) neque amplius Pedem momordit. Ægrotantem e veſtigio invaſit Algor univerſalis, tanquam Febri præludens intermittenti. Huic accedebat *Ventriculi* gravitas, Pectoris oppreſſio, Nauſea, Reſpiratio anguſta, & in ſuprema regione *Vertigo*, & ſomno appropinquante ſubita Spirituum exultatio.

Anomaliis olim *Athriticis* vexato, & earum non ignaro, laboranti minime latebat; hunc *Ventriculi* Affectum, etſi prima facie vernaculus appareret, eſſe revera peregrinum; & in *Ventriculum*, relictis Pedibus, Miaſma *Arthriticum*, hujuſce mali cauſam, mitti. Qua ductus opinione Poſſetum hauſit, amaris alteratum; ad Vomitum uſque copioſum; ad impuræ, crudæ, bilioſæ Vomitum materiæ. Ano etiam, injecto ea nocte *Enemate*, ſubducta eſt ejuſdem quantitas non exigua. Cervici admotum erat *Epiſpaſticum*; *Pulvis* datus *e Chelis C. C.* Illo multum Seri elicitum; hoc animales Spiritus, humiles antea & depreſſi excitabantur. Interpoſito die uno, *Tinctura ſacra* levabantur *Inteſtina*. *Bolus e Pul. prædicto, & Theriaca Androm.* eo veſpere refecit ægrotantem. Poſthæc, horis tribus medicinalibus, *Alcohol Martis* ℈ß, *cum Conſ. Abſ. R. Spec. Aromatici Roſati, & Syr. Cort. Citreor. forma Boli deglutiit*; *cum Infuſi amari, Vino Xereſano facti, vel*

Vini

Vini ſimplicis uſtulati Hauſtu. Pedibus Emplaſtra, ex Cephalico, & Pice Burgund. pari quantitate, applicata, continuo gerebantur. Si Caligo, vel Lipothymia poſtularet, vel quoquomodo Spiritus deficerent, in præceptis erat, *Sp. C. C. ſuccinati* guttæ aliquot, cum *Julapii* vel *Vini Hauſtu*, darentur.

Hiſce aliquandiu uſus, Æger beneficium inde bene magnum accepit: Purgatis etenim *Inteſtinis*, ad τὰ ἔξω amandata eſt *Arthritis*. Pedum factus eſt Dolor; tumque brevi tempore Cibum capeſſivit Æger: Melius, quam ſolebat, eum concoxit. Quin illi lætiores eſſe Spiritus animales, commodiuſque Vitæ rem agi, vel ex una Oculorum acie plane conſtabat.

Quum eo loci res erat, de Valitudine reſtituta nimium ſecurus, *Emplaſtra* Pedibus abjecit: Hoc autem obſervatu digniſſimum conſequebatur, quod intus cito remeans Materia, ab integro τὰ ἔνδον invadens, Nauſeam iterum induxit. *Emplaſtris* iterum admotis, & Medicamentis ad menſem unum alterumque continenter uſurpatis, omnia proſpere cedebant.

Huic ægroto inter alia, Tutelæ gratia præcepi, ut, Fonticulum infra genu aperiret; & ut quas olim ſummo ſuo commodo potavit, Aquas *Bamptonenſes* iterum hauriret.

Habes *Arthritides*, rectam & in *Ventriculo Anomalam*, ſe viciſſim excipientes; cum *Anomalæ* curatione, alienum expellentibus & educentibus abſoluta.

HISTORIA IV.

Arthritis *ſemel iterumque; in* Ventriculo Anomala, *toties expulſa.*

AGricola ſuburbanus, ætate maturus, *Arthritide*, uti ex intervallis ſolebat, dolens, ex Halecum eſu immodico, Materiæ bilioſæ & crudæ vomitu, Dolore *Ventriculi*, & *Inteſtinorum* immani, Reſpiratione difficili, Cordis palpitatione, *Cephalalgiaque* premebatur. Magna erat Viſcerum oppreſſio, & quaſi conſtrictio. Tabaci, qui in numero deliciarum erat, uſus jam nullus. Ut primum illa intus ſuborta ſunt mala, deliquit illico *Arthritis* externa, quæcunque fuit Articulorum. Nutriculis, & familiaribus palam erat, ab *Arthritide*, Membra relinquente, cum *Inteſtinis Ventriculum* impetente, totam hanc oriri malorum Iliada.

Medendi Intentio erat, purgato prius Ductu alimentari, ſuam in Sedem, in Artus propellere *Arthritidem*: Ideoque *Vinum* exhibitum eſt *Scilliticum*, poſteaque *Pulvis Warwicenſis*; unde ἄνω καὶ κάτω multum, & cum εὐφορίᾳ purgatus æger: Peracta Catharſi, data ſunt *Cardiaca*; iiſque poſtmodum auxilio erant Externa, *Arthritidem* educentia, Articulis admota.

Horum beneficio Viſceribus remota eſt *Arthritis*, & in Artus amandata: Verum, propter Erratum aliquod *in Sex non naturalibus*, quum ad Viſcera brevi poſt redierat, ea, quæ ſequuntur, in uſum adhibui.

℞. *Theriac. Androm.* ℥ß, *Pul. e Chel. C. C.* ℈ij, *Conf. Alk. q s. f. Bolus*, *omni*

omni nocte cum Vini rubri Luſitanici Hauſtu ſumendus.

℞. *Gentian.* ℥j, *Zedoar.* ʒjj, *Infunde, igne arenæ, in Vini prædicti* ℔jj, *ad idoneam alterationem, tunc f. Colatura: Sumat Colaturæ* ℥jjjj, *additis Tinct. Martis,* & *Aurant. aã gtt.* x, *horis duabus Medicinalibus; cum Pul. Rad. Ari C.* ℈jj, *Chal. Nutr.* ℈ß. *Bis in die ſumat Sp. Vol. Oleoſ. gtt.* xv, *cum Vini prædicti* ℥jjjj. *Potui ſit Decoctum album, cum Aq. Cin. fort. Utrique Tibiæ applicetur Epiſpaſticum.*

Auctis in hunc modum *Cardiacis*, & majori quantitate; ſed neque nimia, datis, Viſcera plane liberata, Articulis affixa eſt *Arthritis, Æger* reſtitutus.

At ille, ut erat Δύϛπλαγχνος, & *Arthriticis* pronus *Anomaliis*, iis, ſed diverſis formis, ſæpe recurrentibus affligebatur: de quibus ſuo loco.

Hiſtoria profert *Arthritidem* in *Ventriculo* & *Inteſtinis* ſemel iterumque *Anomalam*, toties Arte medica remotam, foras ad domicilium proprium, ad τὰ Ακρα pulſam.

HISTORIA V.

Arthritis *iterum ac ſæpius in* Viſceribus Anomala, *toties in Artus ablegata; cum ejus* Prophylaxi.

VIR quidam, à prima ætate *Arthriticus*, quinto & ſexto Vitæ luſtro, magnos Articulorum habuit Dolores; ſeptimo & octavo, *Ventriculi Inteſtinorumque*. Cum enim Corpore valde imbecillo, Sanguine tenui, cumque infirmis eſſet Viſceribus; poſt Frigora, Satietates, & Cruditates fere omnes, per hoſce annos, *Arthritidi* rectæ vix ſufficientes, ad ea, quæ intus ſunt, appelli ſolita eſt *Arthritis*. Harum Ἀνωμαλίας, ad rem noſtram conferentes, nonnullas in medium afferre non gravabor.

Menſe oct. MDCVC, propter cruditates, maxime à Fructibus ὡραίοις, in *Ventriculo* & *Interaneis* collectas; omiſſa, qua ad ea tuenda ſolebat uti, medicina; Appetitu læſo, Nauſea, Dolore *Ventriculi*, Pectoris gravitate, Spiritus anguſtia, Oſcitatione crebra corripiebatur.

Ut tanto onere, *Viſceribus* incumbente, & *Arthritidem* iis impingente, levaretur æger; Purgatio per Os, per Anum, mediocris, & ejus viribus æqualis, adhibebatur. Quum vero, propter imbecillitatem ægri, nullus ei medicinæ, quæ ad Ventrem inaniendum opus erat, daretur locus; neque *Cardiaca*, Ore data, tametſi fortiſſima multum prodeſſent; ire in pejus omnia, conclamatam eſſe rem, quotquot adſtabant, exiſtimarunt omnes: Nec quidem temere; Pulſus enim debilis, Membra pendula, & quaſi reſoluta, Faciei pallor, Corpus ſubfrigidum fidem fecit opinioni.

In hoc miſerrimo rerum ſtatu, *Vinum Luſitanicum*, modica Doſi, ſed crebra propinavi: Quo, ad libras aliquot ſine vomitu poto, Pulſum augeri, Vires aliqua ex parte refici notabam. Utrique tunc Malleolo, ubi ſedem habuit primariam *Arthritis*, *Phænigmum* admovi, quam ferri potuit, calidiſſimum; frigidumque renovavi, quoad Dolor & Tumor exoreretur: Hoc vero paucis horis ſpatii perfectum eſt.

℞ *Cacum. Rutæ, Sem. Sinapios Raſ. Raph. Sylveſt. aã part.* j. *Fermenti vet. p.* iij, *cum*

℥ſſ, *cum Aceto Vini albi miſceantur, & fiat* Phœnigmus.

Tumori, ne in Sanguinem alienus humor retrocederet, *Epiſpaſticum* applicui; cujus virtute, quantitas Seri bene magna eliciebatur. Dies etenim permultos, ne dicam Hebdomadas, effluxit; & quidem Flumine tam jugi, tamque magno; ut pro certo habeatur, foribus his apertis inimicum in exilium mitti; Cauſam *Arthritidis* continentem una cum Sero amandari.

Hujus Sententiæ confirmandæ gratia, duo ſubjiciam, quæ eam maximopere probare, omnique ſuſpicione liberare mihi videntur. *Alterum* eſt, quod, qua proportione *S*erum emanavit, ea plane augeretur reſpirandi Spatium; ea, rediret Fames: ea, *Ventriculi* gravitas; ea, Dolor reliquaque omnia Symptomata tollerentur. *Alterum* eſt, quod diutiorem ab *Arthritide* vacationem, longiorem ab ejus Paroxyſmo quietem, ex eo tempore, quam per annos ante complures, æger obtinuit; Sanguine nimirum, methodo jam dicta, depurgato.

Ut autem extrudatur *Arthritis*, ut Evacuatio Seri tam benigna, tam commoda, promoveatur; utque ei tolerandæ ſuſtinendæque par reddatur æger; Vinum ei, jam dictum, quotidie dedi bibere, & quidem affatim; *Martiſque Alcohol* bis in die ſumendum præcepi: Eo quidem cum eventu, quod, uti primæ rerum mutationi conciliandæ multum contribuit *Phœnigmus*; ita ei continuandæ *Mars*; utraque vero ratione *Bacchus*.

Biennio poſt, cum ex *Ventriculi* gravitate, materiæ bilioſæ Vomitu, Oſcitatione, Pandiculatione, aliiſque ſignis iſtius *Anomaliæ* in hoc ægroto prænunciis, eam in propinquo eſſe præſciverim; *Aquis Purgantibus*, ſemel iterumque opportune datis, *Ventriculum* & *Inteſtina* purgavi; malum, eo loci manſurum, anteverti.

Ut contra *Arthritidem* Ægrotum, contraque *Anomalam* ejus *Ventriculum* defenderem; *Aquas Bathonienſes* biberet; ea, quæ roborent *Ventriculum*, ſimulque faciant, ut bene concoquat, (*Chalybeata* nempe, *Stomachica*, & *Aſtringentia*) ſumeret, ægroto inter *Anomaliarum* initia ſuaſi. Et quidem adeo ille fecit imperata, cumque exitu tam felici, ut, qui claudus antea, Pedum vix compos, non niſi difficulter incederet; milliaria duo tria ambulando jam facile metiretur: Ex eoque tempore ſanior & integrior evaſit, diuque perſtitit. Neglecta vero poſtea, quam dixi, Prophylaxi; vel parce, & indiligenter adhibita; multum ille torquebatur *Arthritide*, nunc recta, nunc *Anomala*; donec ea, multis poſt annis, confectus & oppreſſus, e vita ceſſit.

HISTORIA VI.

Cum Plenitudine Arthritis, *partim recta*, *partim* (*in Ventriculo*) Anomala, *Purgantibus & Podaragogis allevata.*

Cluis *Iſcanus*, vitam agens inertem, & deſidioſam, ea de cauſa *Plethoricus* & *Arthriticus* evaſit. Ætate conſtanti, poſtquam ex intervallis ſæpenumero recteque doluerat, tumore Pedis dextri tenebatur; eo, qui tum *Arthritidem*, tum *Plenitudinem*, manifeſte

feſte agnoſceret. Cum eo ſimul orta famis imminutio, Cibi fere omnis faſtidium; ſimilemque habuit cum eo progreſſum, & vehementiam. De Cauſa malorum iſtorum altera, communi, nempe *Plethora*, nemo unquam dubitavit; de altera, nempe *Arthritide*, Pedem afficiente, quando Dolor *Articularis*, ceterumque Pathognomonicon, eum monſtraret, non eſt controverſum: Sed de ea locum in *Ventriculo* habente, Æger murmurare; &, *Podagram Ventriculi* Morbum eſſe commentitium, & imaginarium, æſtimare viſus, multa ſecum muſſitare.

Ego, ut ejus ingenio morem gererem, humaniſſimum, & priſcis moribus, Artiſque Medicæ cumprimis intelligentem, Dominum Doctorem *Hele*, eo tempore Medicinam hac Urbe factitantem, in conſilium vocari, lubentiſſime conſenſi. Huic ego totius morbi, ſic, ut erat, compoſiti, Hiſtoriam enarravi; maxime vero *Arthritidem*, olim importunam, nuperis diebus nimio plus quietam, explicui: Quibus auditis, propoſitam Ille viam mecum calcare non eſt dedignatus. Socia igitur opera, ægroto, antea perpurgato, *Chalybis & Pul. Rad. Ari C.* à me datorum uſum, ſed aucta quantitate, continuantes, hiſce verbis conſuluimus.

℞. *Pul. Rad. Ari C. e Chel. C. C. Chal. cum Sulf. pp. aā* ℈ß, *Extr. Calami Aromat. q s. f. Pil. horis duabus medicinalibus ſumendæ, cum Hauſtu ſeq. Julapii.*

℞. *Aq. Menthæ, Flor. Chamæm. aā* ℥v. *Stephani, Gent. C. aa* ℥iij, *Marg. pp.* ℈jj, *Sacch. q s. f.* Julapium.

℞. *Sp. Vol. Oleoſ. Caſtorei aā* ʒjj, *miſce, ſumat gtt.* xxxx, *primo mane, & hora ſomni, cum Julapii, vel Vini alicujus Stomachici Hauſtu.*

Horum uſu Medicamentorum, maxime vero *Pilularum*, multo & diligenti, Famem æger conciliavit, unaque opera humores *Ventriculi* Tunicis vitioſos exturbavit.

Hiſtoria dicit *Arthritidem*, cum Plenitudine conjunctam; partim rectam, & in extremitate Corporis agentem; partim *Anomalam*, & in *Ventriculo* latentem; ſed & eam Medicina expulſam, in Sanguinem relegatam.

HISTORIA VII.

Arthritidem *ex Animi perturbatione* Anomalam, *in viam ducunt* Ποδαγραγωγά.

DOmina *R--------* quinquagenaria major, *Arthritide* frigida diu multata, eaque Pedem nuper afficiente, propter Animi Pathemata, & turbas, neſcio quas, domeſticas, Materiam νοσηρὴν (intercifo Paroxyſmo) in *Viſcera* retroactam habuit. Remiſere Malleoli (id eſt, Partis affectæ) Symptomata, Dolor, Tumorque; & ſimili proportione intendebatur Ἀνορεξία, Nauſea, acidi & pituitoſi Vomitus, Oſcitatio, Σκότωμα, cum affectione *Ventriculi* Idiomate noſtro appellata [*Water-pangs*:] Nam Oeſophagum aſcendens, bis vel ter in die, ad ℥jj, vel jjjj, ab Ægrota, tanquam uterogerente, Aqua ore ejecta eſt. Hanc Affectionem imbecillitas Spirituum, Palpitatio Cordis, Faciei pallor, Vox tremula, languens, & inuſitata animi dejectio ſequebatur.

Ab

Ab *Arthritide Anomala*, & ad ea, quæ intus ſunt, inverſa, Symptomata iſta proficiſci minime dubium erat. Hoc Hiſtoria morbi, & Symptomatum ordo demonſtravit. Utque deviam *Arthritidem* in locum proprium, in Artus ducerem, propoſitum mihi palmarium erat, & medendi Indicatio.

Quem in finem, impedimentis, quæ *Stomachum* & *Inteſtina* premerent, per Alvi ductionem expurgatis, *Infuſum amarum Martiatum, horis duabus medicinalibus; Bolum Cardiacum, (e Pul. Cantiano, Chalybe Nutrito, &c.) hora ſomni, cum Jul. Hauſtu; Spiritus vol. Oleoſ. gtt. aliquot, ſæpius in die, cum idoneo quolibet vehiculo dedi.* Unde Fructus, brevi temporis ſpatio, Spe omni major, Votis par. Reſtituta ſunt Viſcera, ſcintillarunt Oculi, doluit iterum Malleolus, ſervata eſt Ægra, & quidem una *Arthritidos* amotione, & in Pedes ἐξαγωγῇ.

HISTORIA VIII.

Arthritis *vaga primò Partibus ex contuſione læſis; deinde* Ventriculo *hærens; in Sanguinem reſorbetur, in Artus emittitur.*

Vetula quædam, origine, *Arthritica*, dolores habuit diu per Artus huc illuc erraticos; poſtea, contuſo Corpore (quum ab Equo forte cecidit) læſis & debilitatis Partibus inhærentes. Hi vero deinceps, locis hiſce relictis neſcio qua de cauſa *Ventriculum* invaſere: Namque Nauſea, & Vomitio ſecuta erat permoleſta, cum Motibus Convulſivis & Hyſtericis aliquot accidentibus.

Nihil clarius eſſe potuit, quàm quod ea, quæ olim Membra infeſtaverat Materia, peccans & *Podagrica*, primum Partibus contuſis, deindè *Ventriculo* committeretur: Atque huic confiſus opinioni, principio curandum exiſtimavi, ut Vomitu ſedato Materia *Ventriculum* aggravans per Anum ejiceretur. Præmiſſis igitur *Laudani* guttis aliquot, ſub ejus præſidio Pilulas exhibui purgantes; quarum ope, ut & Enematis poſtmodum immiſſi, ægrota dejecit impura bene multa. Peracta Catharſi, *Pulvis e Chel. C. C. & Rad. Ari Comp. aā* ℈ß, *tertia quaque hora, ſumebatur; cum Julapii hauſtu Hyſterici*, & *Sp. Vol. Oleoſo.*

Hiſce remediis ex lege uſurpatis, notatu jucundum erat, quibus gradibus ſanitatem Ægra recuperaret. Primum, ut ex iſtiuſmodi *Cardiacorum* uſu ſolet, Calor oriebatur univerſalis; eique tandem aucto, & magnum in modum evecto, *Ventriculi* ſucceſſit allevatio; ſic, ut a Sanguine celerius & rapidius circumvecto, Miaſma *Arthriticum*, *Ventriculi* Tunicis infixum, reſorberi; & in Sanguinis ſinus recondi cenſeatur.

Ad tuendum *Ventriculum*, & *Arthritida* procul emittendam, *Tinct. Martis (ex ejus Limatura & Succo Limoneo confecta) gtt.* xx, ſemel bis in die ſumendas, cum *Infuſi amari alterantis Hauſtu*, præcepi. Quorum ope *Ventriculo* cautum erat, & recte egit *Arthritis*. Nam ex illorum uſu (uti poſthæc, ex illis repetitis, ſæpe) ægrotavit Anus hæc Articulis; at, per integrum jam decennium, & eo amplius, ne ſemel quidem, ut obſervavi, *Ventriculo*, vel Partibus infirmatis. Tanti, uſus ſunt, in ordinanda *Arthritide*, *Chalybeata*.

HISTORIA IX.

Multum intereſſe, qua tempeſtate laboret Æger hac Anomala; *ad eamque removendam, tam externa, quàm interna, nonnunquam in Corpore validiſſimo requiri.*

VT autem pateat, multum intereſſe quo anni tempore, qua tempeſtate laboret Æger hac *Anomala*; Exemplum hujuſce rei magnum adducam. Homo *Damnonius*, propter *Iſca* ripam agens, *Arthritidem* habuit a Parentibus ductam, autumno vel hyeme maxima ex parte redire ſolitam. Hyems erat, quum, neſcio qua de cauſa, *Ventriculum* *Arthritis* iniit, eumque crudeliſſime gravavit.

Cùm eo loci res erat, accitus, de Morbi ingenio & natura ex Symptomatum ordine judicans, *Arthriticum* eum eſſe comperi, & in Artus materiam amoveri vitioſam quam citiſſime debere. Atque illuc curſum dirigens. *Vini* & *Chalybis* eam quantitatem dedi, eoque cum eventu, ut ex animi ſententia Pes doleret, *Ventriculus* ſublevaretur: Ægri vero rebus favere, & ad educendam *Arthritida* non parum conferre, inventa eſt Cœli, medio Hyeme, clementia.

Sub id tempus, Vento, qui aliquandiu mitis fuerat, in Aquilonem mutato, tempeſtas ingruit acerbiſſima, frigus intenſiſſimum: atque hujus ſævitia, ambitum Corporis urgente, retroacta eſt, in ea, quæ intus ſunt, *Arthritis*. Expellentibus altera vice uſus ſum, &, ut Materia denuo extruderetur, elaboravi: quod tamen, niſi remittente prius Frigore, minime patratum.

Iterum Pede doluit ægrotans, & quidem eo uſque, donec renovato frigore *Arthritis* jam tertiò *Ventriculum* invaderet. Huic autem adeo jam per Frigus [quo, ut Terra obriguit, ita valde conſtricta fuit ægri Cutis, humidumque intus actum] infixa eſt; ut eo loci dehinc ad ipſum Vitæ terminum maneret; neque *Vino*, neque *Ferro*, etſi plena manu exhibito, neque ulla *Cardiacorum*, etiamſi fortiſſimorum, vi dimoveretur.

Quid per *Phœnigmos*, & ejuſmodi externa *Arthritidem* evocantia, fieri potuerat, (quando Tyroni, militiam iſtam nuper ingreſſo, mihi nullus erat tum temporis eorum uſus) nihil habeo, quod dicam. Ex eo vero didici, *Ventriculi* hunc Affectum unis ore aſſumptis, in Corpore validiſſimo, non ſemper auferri; verum externa, in auxilium & operam iis ſociam adjungi, nonnunquam oportere.

HISTORIA X.

Cibi faſtidium, & Aſthma, ex Arthritide Ventriculum *infeſtante; ea expulſa, ſublata; ea denuo repulſa, recidiva.*

SEnex *Arthriticus* dolore Pedum, cui olim aſſueverat, aliquandiu liber, Appetitu læſo, difficili Reſpiratione laboravit; utroque tam urgente, ut in dubio non modo Salus, verum etiam Vita eſſet. Tum denique de Medico quæritare. Cum illam eſſe rerum conditionem, mihi denunciatum eſt; ab *Arthritide* inverſa, *Ventriculum*, & ſpirandi organa afficiente, turbas

haſce

haſce concitari, ſum arbitratus: ideoque, quando Ægri vires infractæ conſumptæque Purgationem minime paterentur, primo quoque tempore *Bolum, ex Pul. Cantiano, & Theriaca Andromachi deglutiendum, una cum Vini rubri Hauſtu, Spirituſque vol. Oleoſ. gtt. aliquot, dedi, & hora quaque quarta repetii.* *Cardiaco* iſto forti & generoſo, pro re nata, repetito, factum eſt, ut in Artus ſtatim expelleretur *Arthritis*; ut ab ea dolerent, tumerent Articulamenta. Felici huic Humorum Μεταβάσει debuimus, quod in mediis periculis, in extremo diſcrimine non omnino Spe deſtitueremur.

Ut eum, quem ita nacti fuimus, locum teneremus, *Infuſum* dedimus *amarum*, *Vino Xereſano* factum, modica quantitate, ter in die, potandum. Unde quidem multum Æger Articulis doluit, multum profecit: Hæc autem æſtate acta, & favente Cœlo. Vix aderant Saturnalia, cum malum recruduit, propter Hyemis inclementiam, forſan gravius & intolerabilius. *Chalybe, Cardiacis* valentiſſimis tentata eſt Curatio; ſed nequicquam. Morbo, Hyeme, Senecta oppreſſus Æger è vita exceſſit. Quid vero per Evacuationes opporune adhibitas fieri potuerat, quando earum nulla mihi data fuit opportunitas, nihil auſim affirmare. Iis autem, modo Vires annuiſſent, opus fuiſſe autumo.

En *Aſthma* & Ανορεξίαν, & *Arthritide Ventriculum* infeſtante: ea vero in Artus expulſa, eadem ſublata: repulſa denuo *Arthritide*, recidiva eadem, importuna, mortifera.

HISTORIA XI.

Ex Arthritide Cardialgia, *ut & aliàs* Ανορεξία, *per Catharticum & Humores in Artus expellentia, feliciter curata.*

SEnex honorabilis, à multis annis Paralyticus, *Arthriticus*, Sexagenario major, Tumore Pedum continuo laboraverat tali, qui Hydropa antecedere, præque foribus eum eſſe, videretur oſtendere. Totum enim propemodum Pedem ad Genu uſque occupavit, Digito prementi ceſſit, ejuſque foveam retinuit diutinam. Jampridem autem, (quod in hoc caſu maximi eſt momenti) evanuit Tumor omnis, ſive *Hydropicus*, ſeu *Arthriticus*.

Erat inſuper huic ægroto, quæ quidem Paralyticis familiaris, Sputatio jugis; ſic, ut diei ſpatio ſelibram ſæpe expueret, & quidem quo plus, (quod obſervatione longa palam erat) eo illi melius. Nam, cum noctu lecto; cum interdiu cathedræ perpetuo figeretur; itaque Exercitatione pene omni, ejuſque effectu, tum Urina, tum Perſpiratione liberiori, privaretur; majori Salivatione uſa eſt Natura, & per eam aliarum Evacuationum defectus quodammodo reſarcivit. Saliva autem, hoc tempore ſuppreſſa, una cum Tumore Pedum abeunte, aliiſque mali moris Symptomatibus, in periculo verſari Ægrum manifeſtavit.

His adjiciendum, quod paucis poſt diebus *Cardialgia* ſubororetur; quæ, cum perpetua fere eſſet, & Ανορεξία, cum *Melancholia*, tanquam ſatellitibus,

 ſtipata,

ſtipata, Ægrum adeo confecit, ut ſimul & Caro multùm, & unà cum ea Vires abſumerentur.

Cum mihi jam antea daretur, Celeberrimi hujus Viri rebus invigilare Medicis, ſaluti que proſpicere; malum illud nihil aliud eſſe judicavi, quam *Arthritidem* inverſam, *Ventriculo* fixam, & quæ ab ejus *Anomalia* fluxerunt accidentia. Proindeque, ut *Ventriculus* & *Inteſtina* primum exonerarentur, & tunc in Artus emitteretur *Arthritis*, conceptis hiſce verbis præſcripſi:

℞. *Aloes roſat. Pulv. Myrrhæ, Scammon. aā* ℈ß, *Reſ. Jal. gr.* v. *Ol. Abſ. Chym. gtt.* j. *Extr. Cent. q s. f.* Pil. v. *mane deglutiendæ.*

℞. *Tart. Laxant.* ℈jjjj, *cum Juſculi Avenacei hauſtu, circa horam decimam ſumendos; ſi* Pil. *tardius operabuntur.*

Hora ſomni poſt Purgationem, ſumat *Pul. è Chel. C.C. & Marg. aā* ℈ß, *cum Aqua Cin. hord. ten. Meliſſæ aā* ℥jß, *Pæoniæ C.* ʒjjj, *Sp. vol. Oleoſ. gtt.* xx. *Conf. Alk.* ʒj.

℞. *Conſ. Abſ. Rom.* ℈j, *Pulv. Rad. Ari C. Alkool M. aā* ℈ß, *Syr. Abſ. ſ. q. ſ. f.* Bolus.

℞. *Tinct. Myrrhæ* ℥j, *Sp. vol. Oleoſ.* ℥ß, *Pul. Gentian.* ʒj, *miſce, igne arenæ digere, f.* Tinctura.

Præmiſſa Purgatione, ſumat *Bolum* bis in die, cum *Julapii* Hauſtu; hora ante prandium, *Tinct. gtt. à* xxx, *ad* xxxx, cum idoneo quovis vehiculo.

Pharmacis hiſce aſſumendis, ſolito diligentius Æger, aliàs Pharmacorum oſor, incubuit; & quidem eorum viribus *Arthritis*, à *Ventriculo*, & iis, quæ intus ſunt, remota, in Artus exulare: Dolere Articuli; tumere Pedes; quodque iſthoc amplius, abire *Cardialgia*, redire Fames, incolumitaſque, pro Ægri ætate, ceteraque ejus conditione, magna.

Quando, ex quiete nimia, aliiſque in *ſex non naturalibus* erratis, vitium alio tempore contraxerat *Ventriculus*; paucis poſt diebus detumuere Pedes; fluere deſiit Saliva. Malum ex eo notabatur ingraveſcere. Cibi enim omnis obortum eſt faſtidium, *Inteſtinorum* æſtus; & dolor erat, Faciei pallor. Ab Ore & Pedibus, ad τὸ ἔνδον, ad *Inteſtina* Humorem *Arthriticum*, & ſeroſum ejus vehiculum ferri conſtabat. Per *Vinum* & *Oxymel Scilliticum*, perque *Solutum purgans*, Ductum alimentarem exinanivi. Pituita & Cruditate omni amota, per *Infuſum amarum*, forte & generoſum; perque *Chalybeata* factum, ut *Ventriculo* Fames; ut Ori Saliva; ut Pedibus Tumor; ut Faciei Color: Verbo dicam, expulſis, ad τὸ ἔξω Humoribus vitioſis, ut Ægro nobili conciliaretur, quanta maxima potuit, incolumitas.

CAP. III.

De Colica Arthritica.

ARTIC. I. Poſt Affectus eos, qui in *Ventriculo* ſunt *Arthritici*, lata ducente via, ad illos, qui attingunt *Inteſtina*, deſcendendum eſt. Quorum è numero *Colicæ* dandus eſt Principatus; tum quod ea frequentiſſime omnium occurrit, tum quod (uti ſolet evenire) magno cum ſupplicio laborantium. Hæc autem *Colica*, minime uno contenta *Inteſtino*, Fiſtulam à *Ventriculo* ad Anum omnem,

nem, etiamſi non eodem tempore, tenet, & in ea ſedem ponit. Imò quidem ſæpe fit, ut, cum *Inteſtinis* hac *Colica* vexatis, *Ventriculus* etiam, & quidem ἰδιοπαθικῶς afficiatur; nonnunquam multum affligatur.

II. *Colica* vultum induit *Arthritis* & fixa, & vaga; & Regularis, & *Anomala*; & Primigenia, & Sympromatica. Horum omnium membrorum omnino nullum exſtat, quód interdum ita non faciat. E Symptomaticis vero ea creberrime, quæ *Colicæ* ſuccedit; quæ à *Colica* incipiens, in eam deſinit. Ea citiſſime Partes has invadit;

Ad limina nota,

Ipſa domum ſe fert;

& Artus & *Inteſtina* viciſſim occupans ſedem habet ambiguam. In natu grandioribus, & infirmis (qui *Anomaliarum*, uti dixi, *Arthriticarum* mos & conſuetudo eſt) induit ſæpiſſime; in Athleticis, & ætatem nondum mediam ingreſſus, aliquando. Hujus autem Metamorphoſeos modus & ratio talis eſt.

Quum Æger diu recta *Arthritide* per vices doluit, & jam ætate provectus eſt; vel ex debilitate, vel alia aliqua de cauſa ſtatim exquirenda, Natura Paroxyſmos identidem intermittit; & nullos, aut raros, aut parvos & breves edit. Paroxyſmorum iſtam defectionem uſitatiſſime ſequitur, ocius aut tardius, in iis, quæ intus ſunt, novum quoddam malum; interdum autem caterva Symptomatum illa, quæ *Colicam* manifeſte indicat. Primum, univerſi corporis Ægrotationem, & Ἀνορεξίαν æger; non raro Nauſeam quoque ſentit: tum *Dolorem Inteſtinorum*; qui plerumque fixus, & eidem quaſi Puncto (Pali inſtar) hærens, portionem quandam Abdominis tantillulam (quod ſæpe obſervavi) præcipue τὸν ὀμφαλὸν, pungit excruciatque. Huic Symptomati aliud fere æquale eſt, Pectoris nempe Oppreſſio, & tanquam ab onere incumbente Gravitas; quæ, ut hujuſmodi *Colica* afflictis fere cunctis accidit, ita quidem iis moleſtiſſima eſt. Hæc duo Symptomata, (Στρόφοι nimirum, & Gravitas Pectoris) ſumma & primaria judicentur; quibus ſecundo loco adnumeranda Præcordiorum diſtentio, Βορβορυγμοὶ, Ructus, Materiæ plerumque billioſæ vomitus, Alvi ſegnities. Tertio loco, Accidentia κατὰ Συμπάθειαν nata; qualia ſunt Oculorum languor, Spirituum dejectio, Vigiliæ, Animæ remiſſio, anxietas, &, ſi morbus duraverit, univerſi Corporis imbecillitas & macies.

Etſi non ſemper, tamen ſæpe Autumno incipit hæc Tragœdia; &, niſi opem auſpicato Medicina fert, per inſequentem Hyemem ægrum affligit, & quidem miſerabiliter. Nam à prima *Inteſtinorum* aggreſſione, Flatu, Triſtitia, Dolore languet ille & deprimitur: noctu vigilat, interdiu lamentatur; dies noctesque calamitoſas agit; donec Somno, Cibo, refectionibus Vitæ neceſſariis privatus, Vomitu creberrimo laceſſitus, Dolore fractus & enervatus, Macie confectus, ſerius citiuſve (prout illius Vires ſunt) vitam cum morte ærumnoſiſſimam commutet.

III. Ex his Phænomenis, de morbi hujus genio & natura ſtatuere, non erit difficile. Quid enim magis in propatulo, quam quod materia iſta *Arthritica*, quæ ad τὰ Ἄκρα propelli ſueta eſt, (Natura novis utente conſiliis,

alioque

alioque inſtituto] jam in Viſceribus deponatur, ibique dictam moveat Tragœdiam: Illa Famem tollit; illa Δυσπεψίαν infert; illa Vomitum ciet; illa Præcordiorum Inflationem creat; illa Pectus aggravat; illa dolere facit *Inteſtina*.

IV. Unde ſequitur, quod, in hoc Affectu detegendo, ejuſque formanda Diagnoſi, quanquam prima facie plurimum valere videantur è prædictis aliquot Symptomata; Στρόφοι præcipue, & Pectoris Gravitas; tamen, quum *Colicæ* huic *Arthriticæ* illa non ſunt tam propria, quin aliis *Colicæ* ſpeciebus eadem conveniant; hanc ob rem *Arthriticam* noſtram ut rite dignoſcamus, alio progrediendum eſt. A nullo autem alio fonte melius petenda eſt illius notitia, quam à Morbo præcedenti, *Arthritide* ſcil. *regulari*: præſertim ab illius nupero Paroxyſmo; ab ejus ſilentio, ſive intermiſſione, Paroxyſmum iſtum inſequente; & *Colica* iſti ſilentio ſuperveniente. Quam quidem Morbi Hiſtoriam, ejuſque aliam ex alia partem ordine perſpicuo fluentem, quiſquis ſtudioſe ponderaverit; de *Colicæ* hujus natura, eamque revera eſſe *Arthriticam*, ut opinor, minime dubitaverit.

V. Hæc, de Cauſa hujus *Colicæ* proxima, ſive Continente; quæ eſt ipſa Materia *Arthritica* τοῖς Ἐντέροις infuſa: qui vero ea infundatur, ſive quæ ſint hujus Morbi Cauſæ remotiores, loco jam proximo dicendum.

Eæ duum ſunt generum; Externæ, vel Internæ. *Externæ* Materiam hanc, Extremitatibus ſive commiſſam, ſive committendam, intro pellunt, & *Inteſtinis* illidi faciunt. Cujus ordinis ſunt Frigus, Tibialia nimis arcta, Vincturæ, Emplaſtra, unguenta, Cataplaſmata, &c. Repellentia. Frigus, uti *Colicam* exquiſitam ab omni ævo incutere, & vel ideo in Cauſis ejus evidentibus locum non ultimum mereri; ita quidem *Arthriticam* identidem antecedere, eique producendæ multum conferre, certiſſimum eſt.

VI. *Internæ* ſunt permultæ: Earum vero princeps habeatur *Inteſtinorum* à Natura Imbecillitas, ſive Ἀτονία; qua, ad ſuſtinendum humidorum in Corpore libramentum, imparia redduntur illa, &, (ſecundum Leges à Mundi principio ratas & ſtabilitas) oneri nimio tum accipiendo, tum ferendo, prona. Quæ quidem Cauſa, quandoquidem conſtans & perpetua eſt, non modo *Colicæ* conducit primum afferendæ intendendæque; ſed, quod magis eſt, eidem poſtea ſæpius revocandæ redintegrandæque.

Alia magnæ ad hanc *Colicam* efficacitatis Cauſa, Impuritatum & Cruditatum maſſa eſt in Viſceribus cumulata. Res notiſſima eſt, ab Hepate, à Pancreate, Glanduliſque fragiformibus, in ductum *Inteſtinorum* mitti Sanguinis Impuritates & Recrementa: Pari etiam modo notum eſt, a *Ventricul*[o] Cruditates accipi creberrimas; in *Inteſtinis* ſiſti copioſiſſimas. Quoties vero *Arthritico*, quoties Δυσσπλάγχνῳ i[d] obvenerit, ad progignendam hanc *Colicam* mirum quantum operetur. Alienæ hujus Maſſæ contagio & afflatu inficiuntur *Inteſtina*; & *Arthritis* intr[o] (non aliter quam *Emplaſtro*, ſicut ant[e] dictum, aut *Phœnigmo* attrahente Pedibus admoto, extrorſum] invitata eſt. Verum, ut hic loci φαινομένε, ſæpe [...] me notati, mentionem faciam; nulla unquam Impuritates hac in re plu[s] efficere videntur; aut ad *Colicam* gignendam

gignendam magis valere, quam quæ ſunt *Bilioſa*: quod, Ægrotantium excrementis, ſive ore, ſive alvo redditis, oſtendi ſolet. Impuritates in hujuſmodi Ægris hac via copioſius e Sanguine effundi, id facere videtur; quod, vitam agendo ſedentariam, parum ii per cutim emittant, Humoreſq;, per Διαπνοὴν expelli ſolitos, intus ferri, & in *Viſceribus* deponi ſinant.

Interhaſce Cauſas porro cenſenda ſunt, & quidem merito, aliena ore demiſſa, ut Fructus ὡραῖοι, &c. Pomaceum nimis acidum, immoderate ſumptum; aliaq; in Victu, præcipue frigido, errata.

VII. Huius Morbi notionem quicunque rectam habuerit; à *Colica*, Humoribus, aut Flatu orta; à Bilioſa, Hyſterica, reliquiſque ſpeciebus, quantum ille ſeparetur, facile perſpexerit. E contrario, quænam ſpecies ad hanc noſtram maxime appropinquent, & qua in re, ut videamus: Ratione *Originis*, *Colica Humoralis*, quoad à quiete nimia & Aeris conſtitutione frigidiori fiat; eatenus cum *Arthritica* concordat, & eandem habet cum ea Cauſam evidentem; quæ Materiam utrobique committat *Inteſtinis*. Ratione *Materiæ*, *Colicam* hanc maxime repræſentat ea, quæ Peſtilens; (qualis ab *Ægineta* deſcribitur (*a*). Hujus autem *Colicæ*, ut & *Humoralis*, cum *Arthritica* ſimilitudo tam languida, tam mediocris; ut in hac re Medicus, ſi Symptomatum attendat ordinem Pathognomonicum, ne decipiatur, non eſt ut multum vereamur.

VIII. Hæc, ut ab aliis Morbis ſejungatur hic Affectus; jam à ſe quemadmodum differat, & quotuplex ſit, examinemus.

Ratione *Materiæ*, nunc purè *Arthriticæ*, nunc autem (ut in Tribus Symptomatica) *Scorbuticæ*, *Scrofuloſæ*, &c. Differentias habet, cum affinibus Symptomaticæ Tribus *Anomaliis*, communes.

Ratione *Subjecti*; modo eidem quaſi Puncto, uti terebrum, infigitur, modo, ſed raro quidem, *Inteſtina* pervagatur; modo etiam *Ventriculum* comprehendit.

Ratione *Cauſarum Procatarcticarum*; alias externa aliqua Materiam repellente; alias Maſſa in Ductu alimentari coacervata, & eam intus alliciente; alias binis hiſce Cauſis conjugatis; alias earum agente nulla, ſed mera Viſcerum imbecillitate, contrahitur.

Itaque licet hic Affectus unam eandemque retinet Naturam; modos tamen, & ejus accidentia, præ ſe fert diverſa.

IX. *Colicam* exquiſitam raro vitæ ſpatio aliquid demere, magnaque ex parte periculo vacare, pervulgatum eſt. E diverſo *Arthriticam*, Morbum ſæpe lethalem eſſe; ſemper autem periculoſum, habemus exploratum. Si Pectoris Gravitas, ſi *Inteſtinorum Dolor*, præcipue pungens, diu perſtiterit; malum. Gradatim it in pejus Æger; donec e medio cedat. Rara unquam, hoc caſu incolumitas, niſi *Arthritide* in extremis partibus apparente; ſed neque ea omni, aut ſemper. Nam ſi *Dolor* erit *Articulorum*, manente interea in Viſceribus ſterquilinio; ab iſto Dolore externo ſpes evanida, inanis. Intus ſtatim allicitur *Arthritis*, & Ægrum ſæpe opprimit.

At ſi *Inteſtinorum* Dolor, Pectoris

(*a*) Lib. 3. Cap. 43.

oppreſſio, Alvique tarditas penitus tollatur, ſimulque fit in Extremitatibus *Arthritis*; ea Morbi facies hilarior; is ſtatus optabilior.

Si vero prorſus ſileant eorum, quæ intus ſunt, querelæ; ſi revertatur Appetitus, & eodem tempore fulgeat in extremis partibus *Arthritis*; tunc demum æger ἔξω βελῶν; tunc Gallum Æſculapio litabit. Quod ut fiat, quaque methodo medendi, jam proxime dicetur.

X. Quandoquidem ad hunc Affectum interdum Febris, a Bile orta, ſe adjungit; in Curationis initio id agendum, ut Pulſus, ut Æſtus, ut Sitis, ut reliquorum Febris indiciorum habeatur ratio; &, ad præcavendam Φλεγμονὴν ſi opus erit Venæſectione, in ipſo limine operis ea fiat; parcè verò, neque ſupra modum huic Symptomati levando neceſſarium; ne, eum nimis excedendo, *Arthritidis* poſthæc expellendæ tollatur omnis facultas.

Secundo loco videndum, una cùm *Inteſtinis* utrum *Ventriculus* ἰδιοπαθικῶς afficiatur; præſertim, cruditate & alienis rebus utrum aggravetur: Hoc caſu nihil antiquius habendum, quàm ut, epoto *Teæ*, vel *Cardui Decocto* (neque enim *Emetica* ſuaderem valentiſſima) cieatur Vomitus.

Poſtridie Vomitus, ſi vires Ægri permiſerint, aut interpoſito die uno, fiat Purgatio; vel per *Extractum Euſtachianum, & Reſ. Jalap.* quibus, ſi placet, adjungi poteſt *Mercurius dulcis*; vel *per Syr. e Spina, & El. Salutis*; vel, ſi Febris urgeat, *per Manna, & Salem Catharticum, Aqua hordeata ſolutum*; vel per aliud quodvis Purgans, ad hanc rem appoſitum. Veſpere, tam eo poſt Vomitum, quàm eo poſt Purgationem, nihil Paregorici (niſi ſi ὑπερκάθαρσις, aut aliquid improviſum id exegerit) adhibeo, ne illo *Arthritis*, in Paroxyſmum eruptura, tanquam ſufflamine, retineatur.

Adeò valet hac in re, & tanti eſt momenti Purgatio, ut, omiſſa illa ſive negligenter acta, ſi non mundentur *Inteſtina*, perturbata erit Curatio; &, poſt conatus in ea varios incaſſum factos, ſæpe illuc redire neceſſum erit, ubi per negligentiam eſt peccatum; ad *Inteſtina* nempe expurganda. Quare, ſi Purgatio minus perfecta fuit, neque rebus ægri conveniens, omnino repetenda eſt; & quidem eo uſque, donec propoſito reſpondebit. Atque hoc caſu, diebus Purgationi intetpoſitis, nunc *Pulveribus Teſtaceis*, nunc *Infuſo amaro alterante*; illis, ſi Acido; his, ſi Bile abundent *Inteſtina*; ne plane nihil agam, inſiſto.

Quibus abſolutis, & iis, quæ viam præcludebant, amotis expeditiſque, (quo quidem iter quaſi medium confici videtur) ad *Arthritidem* extrudendam, nec quidem citius, incumbo. Hunc in finem faciunt, præter *Arthritidem* expellentia, (Capite primo memorata) nonnulla Remedia *Colicæ* ab antiquo propria; ut & *Aromatica*; quæ cum prædictis non inepte complicentur. Hæc autem ſunt Pulvis *Zedoariæ*, *P. Rad. Ari Comp. P. Aurant. C. Cl,* Fulleri, *P. ejuſdem Bezoarticus. Spec. Diatr. Piper. Spec. Calaminth. ſimp. Spec. Diambræ, Dianthus.* Elect. *e Baccis Lauri*; *Mithridatium*, *ZZ in Indiis cond. cum ejus Syrupo.* Olea *Chymica*, *Bacc. Juniperi, Seminum Cumini, Carvi, Fœniculi dulcis, Aniſi, & ejuſmodi Carminantium, & Aromaticorum.* Vinum *Xereſanum, aut Rubrum Luſitanicum ſimplex, vel amaris & Aromatibus alteratum.*

His

His munitus auxiliis, ad *Arthritidem* expellendam, & in Artus amoliendam, ita progredior. Ægro in lectum dato, *Pulverem*, vel *Bolum*, vel *Pilulas* præcipio.

℞. *Pul. e Chel. C. C.* ℈iß, ℈jj.
Chal. Nutriti gr. v, *miſce f. Pulvis Comp.* Vel

♃ *Pulv. Zedoar,* ℈ß, *Spec. Calaminth. Simp.* (vel *Diambræ*) ℈j, *Alcohol Martis gr.* v, *f. Pulvis.* Vel, forma Boli,

♃ *Elect. e Baccis Lauri* (vel *Mithridatii*) *Pul. e Chel. C. C. aã* ℈j, ℈jß,
Alcohol. M. gr. v, *Syr. Aurant. qs. f. Bolus.* Vel

℞ *ZZ in Indiis cond. Pul. Rad. Ari C. aã* ℈j, *ad* ℈jß; *Chal. N. gr.* v; *Syr. N. M. qs. f. Bolus.* Vel

♃ *N. Myriſt. cond. Spec. Diambr. aa* ℈j, *Chal. N. gr.* v, *Ol. Junip. Chym. gtt.* j, *Confect. Alk. S. M. qs. f. Bolus.* Vel, forma Pilulari,

℞ *Spec. Diatr. Piper.*
Pulv. Serpent. Virg. ℈ß,
Chal. Nutrit. gr. v, *Extr. Rutæ qs. f. Pil.*

Hiſce Compoſitionibus ſuperbibatur *Vini Xereſani*, vel *Rubri Luſitanici*, vel *Julapii* Hauſtus.

♃ *Aq. Cardui, Menthæ,*
Lactis Alex.
Chamæm. Comp. aã ℥jjj;
Sp. Juniperi ℥ß, *ad* j,
Marg. pp. ʒß,
Sacch. albiſs. qs. f. Julapium. Vel

℞ *Aq. Lactis Alex.* ℥xjj,
Sp. Cereviſ. Brunſwicenſis ℥jjjj,
Marg. pp. ʒß,
Sacch. q s. f. Julapium.

At ſi Forma arridet liquida, *Infuſi* Hauſtus, cum adjecto *Marte*, detur ebibendus.

℞ *Rad. Zedoar. Galangæ, Calami Aromat.*
Cacum. Abſynth. R. aã ʒjj, *Bacc. Junip.* Croci *Brit. aã* ʒj, *Infunde in Vini Xerani* ℔jj, *ad alterationem idoneam, tunc coletur* Infuſum.

♃ *Hujus Infuſi* ℥jjj,
Alcohol. Martis gr. v, *f.* Hauſtus, *ante bibendum agitandus.*

Ex hiſce, vel hujuſmodi Medicamentis, ſumatur aliquod, quarta, quinta, vel ſexta quaque hora; medioque Medicamentorum intervallo, *Vini*, e prædictis vel ejuſmodi generoſi, Hauſtus; ea quantitate, quam Æger tuto poterit haurire maximam. Quæ quidem Regula, de Medicamentis etiam tenenda eſt: Ea nempe Doſi, & frequentia, oportere illa dari; quæ non aliam Febrim, ſive in Sanguine Orgaſmum, excitaret; quàm quæ, *Arthritidi* ad τὸ ἔξω amovendæ, ſatis inveniretur.

Ita ſubinde fit, in robuſtioribus ſcilicet, aut Spiritu Animali valde *Elaſtico* donatis; ut à *Purgatione*, maxime ſi utraque (tam ea, quæ ἄνω movet, quàm ea, quæ κάτω) præceſſerit; ſive propter agitatum Sanguinem, ſive propter impuritates (quibus uti dixi, in Viſceribus retineri ſolet *Arthritis*) expulſas; ea jam ſuapte ſponte erumpat in Articulos, & evadat *Regularis*. Hoc quandocunque fiet, unicum reſtabit; ut eo loci illa, quicquid iracundiæ permanet, exerceat; quicquid humoris effundendi, effundat. Verum, ut hoc interdum, &, quoties fieri contingit, auſpicato fit; ita quidem, e contrario, antequam illuc perventum, & *Arthritis* Artubus affixa erit, plures ſæpe interveniunt difficultates; plures ſcopuli deteguntur, qui moras in ſanando Ægro medenti

faciant graviſſimas; quibus quaſi digito demonſtrandis, jam proxime incumbam.

Interdum igitur *Inteſtina* torqueri, & Spaſmis ita contrahi manifeſtum eſt; ut Medicamentum ea purgans, etiamſi Δραςικώτατον, non ſentiant; multo minus obſecundent, & obtemperent: quo rerum ſtatu, Abdomini *Fotum* admovere oportebit, eumque aliquoties repetere.

℞ *Castm. Abrotan. Artemiſ.* aā ℥j,
Rad. Ariſtoloch. rotund.
Flor. Chamæm. aā ℥jj,
Bacc. Junip. ℥j,
Sem. Carui, Fœnic. d. aā ℥ß, *coq. in Aq. Font.* ℔x, *ad* v, *Colaturæ adde* Sp. *Vini vulg.* ℔j, *pro Fotu Ventris calidiſſimo.*

Poſt omnem fovendi vicem, eo, quod ſequitur, *Venter* illinatur.

℞ *Unguenti Martiati* ℥jj,
Ol. Tereb. vel *Picis liquid.*
Rhod. Ch. gtt. vi, *f. Linimentum.*

Galbanetum Paracelſi, ut apud *Riverium* eſt, (Capite de *Colica*,(*Linimenti* hujus locum implere, & totus eo Venter illini poteſt.

Nonnunquam, autem, maxime in teneris Corporibus, etiam poſtquam *Inteſtina* fuerint purgata, multæ reſtant eorum contractiones, multus Dolor; nunc continuus, nunc intermittens: qui quidem eorum Affectus, cum ſit omnino Σπασμώδης, partim *Fotu*, & *Linimento* prædicto; partim *Enemate* ſequenti (quod Animales Spiritus mulcere, delinire, & in ordinem poterit redigere) vincendus eſt.

♃ *Vini Canarini* ℔ß,
Elect. e Baccis Lauri ℥ß, *f. Enema*, alvo diu retinendum.

Eſt autem, ubi *Ferri* Præparata, propter imbecillitatem, *Inteſtina* reſpuant, & quam citiſſime Ano ejiciant, una cum Medicamentis ei conjunctis. His ægrotantibus e re eſſet, omiſſo *Ferro*, Medicamenta præſcripta per ſe dare.

Aliàs obſervare licet non modò *Ferrum*, ſed & aliquando *Pul. Teſtaceos*, *Arthritidis* propellendæ cauſa datos, duros ſcilicet difficileſque, deſcendere, & per alvũ reddi. Quoties hoc fiat, aſtringenda prorſus ea, priuſquam in *Arthritide* dimovenda, quicquam profeceris: neque enim, fluente alvo, *Arthritis* expectanda *regularis*. Ea verò, *Terra Japonica*, *Creta*, *Sanguine Draconis*, & ejuſmodi mollioribus aſtricta; per *Ther. Androm. Elect. e Bacc.* per *Species prædictas*, *e Regno* Vegetabili *ſumptas*; perque *Olea Chymica*; illa nempe remedia, quæ minus irritent, progredi juvabit.

Quamprimum Medicina, quæ *Arthritidem* extrudat, Ægri rebus eſt aptata uſui ejus interno, per bidui, vel tridui ſpatium inſiſtendum eſt; eoque tempore in ea conſumpto, ſi per hoſce dies in Artubus nulla in conſpectum venerit *Arthritis*, ad *Emplaſtra*, *Cerata*, *Phœnigmos*, & ejuſmodi *Arthritidem* evocantia, (Capite primo relata) confugiendum eſt. Quinimo poſtquam in Articulis apparuerit, Ποδαγραγωγοῖς ore ſumendis uſque uti conveniet; donec Articulis hærens, & affixa, de ſuo in *Inteſtina* reditu & παλινδρομίᾳ, locum ea ſuſpicioni nullum relinquat. Hoc autem punctum cùm attigeris, & in rectam *Arthritidis* viam denique redieris; in ea, cum Remediorum portione dimidiata (duplo ſcilicet eorum intervallo, vel *ſubdupla* Doſi, ut in Capite præcedenti declaratum eſt)

procedere

procedere juvabit; & quidem dies quatuor, ſex, vel octo; eo nimirum uſque quoad alienum ſive per Extremitates eliminetur; ſive in eas adeò protrudatur, ut de *Inteſtinis* iterum, intra breve ſpatium, impetendis nihil metuamus.

Notatu vero hoc digniſſimum, atq; adeò jucundiſſimum, quod, Articulis quamprimum fixa eſt *Arthritis*, læto quidem omine, ſpem & vitam pollicetur. Viſceribus ſtatim melius eſt; quæque intus mali fuerint veſtigia, ſubito tolluntur. Oculorum acies, Vultus vigor, Fames, & Concoctio reſtituitur, & in vado res ſalutis eſt.

Diæta per totum hunc decurſum, qualis & quanta eſſe debeat, ex omni parte κατὰ μέτρον ordinanda eſt. Nihil admittendum, quo in ea uſpiam peccari poſſit. *Panatella*, *Gelatina*, *C. C.* & *Eboris*, *Panis biſcoctus*, *Juſculum pullinum*, maxime autem *Vinum* prodeſt, vel *ſimplex*, vel *Decocto albo* temperatum. Certe *Vino* aſſuetis ab eo permagna expectatio; permagna eſt utilitas: quare iis præſertim illud largiter exhibeo; eam nempe quantitatem, quæ Calorem *Inteſtinis* conciliet; quæ *Arthriticum* Miaſma ex iis ad τὰ ἄκρα pellat; quæque eo loci id impune figat. Hanc autem operam optime navat, quod e *Luſitania* rubrum hodie nobis apportatum eſt; ægro ad ℔ß, ad libram integram, vel etiam duas, Nycthemeri ſpatio, ſi ad rem propoſitam opus fuerit, conceſſum. Alvus ſi dura, (quod, tum lecto incumbenti, tum *Colica*, tum *Arthritide* laboranti familiariſſimum) *Enemate Oleoſo*, vel *e Juſculo Vervecino*, lubricante, diebus alternis mollienda.

Interdum obſervare licet, ægrum, *Arthritide* e Viſceribus expulſa, perq; Artus exulante, penitus emancipatum; Ventris adhuc inflatione, doloreque *Inteſtinorum* urgeri; ſic, ut exſpes & deſpondens ille, per tanta Artis molimina, parum in Salute ſua renovanda fieri; poſtque iter proceelloſum & ſcopulis plenum, in ipſo portu ſe denique periturum opinetur. Hæc autem Flatuum, & Naturæ morbo debilitatæ, ſunt indicia. Valet hac in re, ad Flatus educendos, Enema, *e Vini Canarini* ℥xjj, *Elect. e Baccis Lauri* ℥ß, diebus continuis, vel alternis immiſſum: Valet *Infuſum amarum*, & ejuſmodi *Stomachica*, quæ tum Famem acuant, tum etiam Coctionem emendent.

Iſta medendi methodo, (primas nempe Vias purgando, poſteaque foras *Arthritidem* mittendo,) *Colica Arthritica* laborantes curare ſoleo; cumque hanc Methodum, huic *Colicæ* aptam, multoque uſu comprobatam, & confirmatam eſſe, noverim; idcirco lubens in medio eam propono; aliorum meliora, modò proferre dignarentur, ſequi paratiſſimus.

XI. In *Prophylaxi* enitendum, ut roborentur *Inteſtina*, contraque inimicum, ne illuc denuo ſe intrudat, obfirmentur; ſimulque, ut reliquiæ τῶν Δυσπέπτων nullæ, Maſſa impuritatum nulla, in iis poſthæc collecta, eum ad ſe alliciat. Qua de cauſa, hujus Claſſis *Arthriticos* ſtudere Fami, & Concoctioni; Ductum alimentarem Eccoprotico ſæpius purgare; aliiſque *Stomachicis*, cum modice reſtringentibus uti, oportebit. *Aquas Minerales* multis hac in re prodeſſe novi, tam *Purgantes*, quàm *Diureticas*. Non pauci apud nos huic *Colicæ* proclives, Aquas *Alfordenſes*, vel *Salem Catharticum* aut

Tartarum laxantem, Aqua hordeata ſolutum, bis vel ter in anno bibunt: itaque Cruditates, à *Ventriculo* in *Inteſtina* derivatas, tempori tractantes, *Podagræ* præoccupant materiam, ano expellunt. Nonnulli meo hortatu commode *Purgantibus* Aquas adjunxerunt *Diureticas*. Ut autem *Aquæ Bathonienſes* ab antiquo *Colicæ*; ita quidem ei, quæ *Arthritica* eſt, præ ceteris adverſari cenſeantur. *Aquarum uſui Diureticarum* interponantur ea, quæ ad propoſitum faciant *Alterantia*. Hora nempe decima, *Infuſi amari* Vino albo *Luſitanico* facti, *Hauſtus*; quinetiam poſt prandium quotidie, ejuſdem *Vini* ſimplicis Cochlearia aliquot. Hora quarta pom. *Elect.* ſeq. ʒi, cum vehiculo couvenienti.

℞ *Conſ. Fruct. Cynosb.* (vel *Roſ. rub. per Set. traject.*) *Abſ. Rom. ZZ in Indiis Cond.* *aã* ℥ß,
Salis Martis ℈iiij,
Syr. ZZ ℥jß, *Ol. Cin. Ch. gtt.* v.
f. Electuarium. Vel
℞ *Trochiſc. Hedych.*
Conſ. Flaved. Aurant. aã ℥ß,
Salis M. ʒj, *Spec. Diamb.* ʒj,
Alcohol, M. ʒiij,
Syr. Abſ. ſ. qs. f. Electuarium.

Quatenus vero ab externo Frigore oriatur hæc *Colica*, Veſtitu idoneo, vitatoque aere nimis egelido, illud eatenus fugiendum, hæc cavenda.

Id adjiciam, quod hoc Affectu laborantes, quotquot ætate maturiores, & voluptatibus, aut rebus civilibus impediti, *Prophylaxin* neglexere, raro ſine multa id fecerunt: ſæpe quidem magno cum Salutis, ſæpe cum ipſius Vitæ, damno.

XII. Placet denique, citato divini ſenis Oraculo, monſtrare, *Arthritidis* hanc in *Colicam*, & *Colicæ* rurſus in *Arthritida* migrationem, *Hippocrati* non fuiſſe incognitam. Ita enim Ille; Ὧ τὸ Ἔντερον ἐπὶ δεξιὰ Ἀρθριτικὸς ἐγένετο, ἦν ἡσυχώτερος, ἐπεὶ δὲ τούτω ἰητρεύθη, ἐπιπονώτερος. Id eſt, *Qui Articulari Morbo detentus, Inteſtini Dolore dextra parte vexabatur, levius habebat: ubi vero Hic curatus fuit, magis dolebat.* *. Quod de *Colico Dolore*, in *Morbo Articulari* obveniente, eumque allevante; poſtea vero, facta Humoris huc illuc tranſpoſitione, in *Arthritidem* iterum mutato, eſt intellegendum. Sed hæc hactenus.

HISTORIA I.

Colica Arthritica *malè tractata, demum lethalis.*

Vir ex *Tremulorum* Secta, probus & generoſus, ingruente ſenectute, per integrum decennium; bis ter quotannis ægrotavit *Arthritide*; nunc Pedem, nunc Manum occupante; ſemper autem Regulari. Annus erat vitæ ſexageſimus, cum ea primum intermiſit, neque more priſtino ægrotum viſitavit. Iſtamne vero quietem, & à Dolore immunitatem, bonam, optabilem, & commodam exiſtimaveris? Imo potius formidabilem, exitioſam. Doloris enim ſalutaris, & externi vice, alio intra anni ſpatium *Inteſtinornm*, præcipue τῶν περὶ τὸν Ὀμφαλὸν acerbo, conſtanti, & fixo eſt correptus. Interea temporis elanguit Appetitus: languenti proſtratoque ei ſucceſſit Oculorum gravitas,

* Vide *Epidem. Lib.* vi. *Sect.* iv. & in eam *Galeni* & *Foeſii* Commentaria.

gravitas, Faciei pallor, totius Corporis macies & imbecillitas. Adhæc Cholerica & cruda, vomitu emiſſa, *Ventriculum* aggravari oſtenderunt.

Increſcente morbo, Empirici conſilio, *Aquæ ferratæ*, ut & *e Ferro præparata*, aliaque permulta ſunt adhibita; eo vero cum eventu, ut ab *Aquis Interanea* nimio algore; à *Ferri præparatis*, utpote concoctu & confectu difficilibus, e veſtigio Diarrhœa vexarentur.

Ad Senem hunc denique accitus, eumque graviter ægrotantem, neque intra Catharticorum opem (quæ alias eſſent neceſſaria) locatū inveniens, ore datis ποδαγραγωγοῖς *Arthritidem* educentibus extra applicatis, ut in Artus ea transferretur eniſus ſum. At eheu! fruſtra: *Viſceribus* hærens Miaſma *Arthriticum*, & Coctionem impediens, aliud ſibi malum adſcivit comitem; nempe *Ventriculi*, & τῶν Ἐντέρων impuritates: quibus utriſque depreſſus æger, viribus ſenſim inclinatis, poſt anni dimidium, e vita diſceſſit.

Sæpe quidem mihi in mentem venit, robuſto huic ægroto, tametſi vetulo, fuiſſe melius conſultum; ſi, *Colicæ* principio facta Purgatione, Miaſma, per idonea, per ſtomacho minus gravia, per e *Regno Vegetabili* ſumpta *Cardiaca*, fuiſſet expulſum. Illud initio fieri potuiſſe, vero non eſt abſimile: At oppreſſo ei, viribuſque deficienti, ipſa Medicamenta, neque nimis conſiderate electa, neque nimis ſcite data, mortem accelerârunt.

Hiſtoria narrat *Arthritidem* diu *Regularem*: at quæ progreſſu ætatis, *Inteſtina* perturbans, *Colicam* fecit, neglectaque Therapias opportunitate ægroto mortem maturavit.

HISTORIA II.

Arthritis *vaga*, Colicam *mentita*, *ad* regularem Arthritida *reducitur*; *cum ejus Prophylaxi.*

Pellio quidam ad *Iſcæ* ripam, annos habens quadragenos, Athleticus, & bene coloratus, patre generatus *Arthritico*; Dolore Artuum huc illuc vago; hyeme præſertim, & tempeſtate pluvia; cum Articulorum Tumore, Rubore, Nitore crebro recurrente, diu infeſtatus eſt. Hujus ſeculi initio, deſubito ceſſavit Artuum Dolor; ſed Inteſtinorum ortus eſt obtuſus, conſtans; una cum Febre quadam Symptomatica, Pulſu magno.

Nihil probabilius viſum eſt, quàm, in Ægroto jam diu *Arthritico*, materiam alienam *Inteſtina* invaſiſſe; quod utique judicium, emiſſi poſtmodum Sanguinis, ſuperficiem tegens Gelatina, craſſior certe & albidior [quæ *Colicam* genuinam raro comitatur, *Arthritidi* verò familiaris eſt] abunde confirmavit.

Ut ægro proſpicerem, nihil prius habui, quàm univerſum *Arthritidis* ordinem mutare; id eſt, *Inteſtina* verſus Sanguinis impetum & inclinationem, arte quanta poſſim maxima, ſiſtere; & materiæ vitioſæ ad ea defluxum impedire: Secundo, ut ad ea, quæ ſunt extra dirigatur; &, ex *Arthritide Anomala*, fiat illa *Regularis*.

Ut utrique ſatisfacerem Indicationi, Sanguinem detraxi, *Catharticum*, *ex Pil. Rud. Scammon. & Calomel.* dedi. Veſpere poſt Purgationem, ut Sanguinis Orgaſmum incitarem, & ſimul *Arthritidem* in Artus amandarem, *Pul. è*

Chel.

Chel. C. C. ʒß, ſexta quaque hora, cum *Julapii Perlati* Hauſtu miſcui; &, ordinata re Diætetica, diſceſſi.

Quid ex eo fit? Intra biduum recrudeſcit *Dolor Articularis*; cumque vel lecto adhuc ægrum detineri crederem, domi meæ me ſalutat, alacris, jucundus, deque noviter reverſo Hoſpite gloriatus. Digiti in Pede magni Articulum iſte, more ſuo, primum & majorem, Plantæque Ligamenta potiſſime momordit. Placuit ſane, & pergratum fuit, tam facili ægrotum redimi, durioribus ſuetum. Quæ ad *Prophylaxim* facerent, in aliud tempus, & magis opportunum, diſtuli.

Ea vero, menſe Maio ſequenti, ſic erant: *Præmiſſa Venæ ſectione, perendie ſalis Cathartici* ℥ß. *Mannæ* ʒjj, *Aq. purg.* ℔j. *Solutas ebibat; omnique hora deinceps hauriat, donec uſque reddiderit; itaque diebus tertiis, quartiſve, ad tres vices, repetat. Poſtea, omni mane, Aqq. ferratarum* ℔jj *ebibat; quinta pomerid. ſequentis Elect.* ʒj, *cum Julapii hauſtu ſumat.*

℞. *Conſ. Flor. Salviæ* ℥j. *Pul. Rad: Ari Comp.* ℥ß, *Pul. Cor. rub: è Chel: Simp. aā* ʒjß, *Salis Martis Riveriani* ʒj, *Syr. Garyoph: q. s. f. Electuarium. Cerevíſia Cacuminibus Hed. ter. Baccis Junip. Sem. Dauci, in potum ordinarium, medicata eſto. His in menſem unum alterumque incumbat.*

Ex eorum uſu, propitio cum Deo, multos ille annos, tum *Anomala*, tum recta *Arthritide* immunes, egit: ad Medicinam hanc ſtabiliendam, & figendam, Exemplar utique luculentum.

HISTORIA III.

Colica, *ex Quiete* Arthritica, *in* Arthritida *regularem verſa.*

MAgnificus ſenex, *Arthriticus*, Paralyticus, aut ſellæ, aut lecto complures annos inſidens, Humoribus vitioſis (qui, non uno Exercitationum genere, in omnes membrorum partes, cum eorum *Dolore Articulari*, ſolebant exprimi) occaſionem dedit, ut in Viſcera plus æquo immitterentur; ut in iis commorarentur.

Ex hac potiſſimum cauſa, Menſe Maio, MDCCII, in *Dolorem Colicum* Vir Illuſtris incidit. Interea verò temporis Salivatio, quæ diu magna fuerat, ſuppreſſa; Pedum Tumor, qui jam multis annis immenſus, imminutus eſt; facta vedelicet Humorum ad *Inteſtina* tranſlatione. Pectoris fuit totius gravitas, & oppreſſio, tanquam ab onere quodam moleſtiſſime ei ſuperimpoſito.

Morbi hujus Hiſtoriam contemplanti mihi perſpicuum erat, Humores inverti, & jam *Inteſtina* verſus, eorum fieri inclinationem. Quocirca, primum huc incubui, ut Fæcibus, quibus ipſa premerentur, & tanquam retinaculis eo loci detineretur *Arthritis*, *Inteſtina* quàm citiſſimè liberarentur; ideoque *Pill. ex Calom: Reſ. Jal. Extr. Euſtachiano* dedi; quibus ſatis ex voto dejecit æger impura, bilioſa. Purgationem e veſtigio ſecuta eſt à *Vomitu*, *Colica*, & Oppreſſione dicta immunitas; uti etiam in extremis partibus *Arthritis*. Hujus promovendæ gratia *Guttæ*, quæ ab Inventore nuncupantur. *Goddar*-

Goddardiana, & *Alcohol Martis*, bis in die, ſumpta ſunt. Ita Naturæ ferebatur auxilium, aptum quidem, & ejus agendi modo accommodatum: Recte enim doluit, & ἐυκαίρως, ægrotans. Quid enim ſeptuagenario, morbis & ætate confecto, poterat accidere fortunatius? Cum *Arthritide* redux eſt & Salivatio, & Pedum Tumor.

Nihil hujus *Arthritidos* in *Colicam* Metamorphoſi manifeſtius: Nihil hujus *Colica* ad *Arthritidem* reductione deſiderabilius.

HIST. IV.

Colica *multarum Hebdomadum* Arthritica, *eadem Methodo curata.*

SExagnarius quidam, Ingenio à natura ſubtili, rebus agendis elaborato, *Arthritide*, ſemel bis anno conſtanter reduce, per decennium afflictatus eſt: quo quidem tempore nonnunquam Catarrho, Fauces invadente, & in Tumorem eas elevante, ſæpe correptus eſt. Huic Catarrho ſe adjunxit, & quaſi latus clauſit, Febricula quædam; itaque *Anginæ* ſpeciem præ ſe tulit. Poſt dies aliquot, huic affectui ſupervenerunt indicia *Podagræ*; Digiti nimirum majoris articuli primi Dolor, Tumor, Ardor: & plane indicarunt iſtum ſive Catarrhum, ſive *Anginam* eſſe omnino *Arthriticam*; & *Arthritidem* hoc modo deviam, abnormem, *Anomalam*, demum in rectam, conformem, idoneam migrare.

Cum hujuſmodi *Anomalias* iterum & ſæpius eſt perpeſſus, Ann. MDCCII, propter uſum Pomacei tenuis, acidique, immoderatum, incidit in *Colicam*; dolore non tam acerbo, quàm pertinaci, & conſtanti comitatam; Umbilici Regionem, ſive potius illius portionem tantillulam indeſinenter aggravantem. Ab hac *Colica* Spiritus animales multùm oppreſſi ſunt. Crebra hinc ſuſpiria, magna animi dejectio, magna corporis debilitas. Στρόφως auxit frigidorum uſus imperitus, improſperus; Cardiacis potius, & Calidis evincendo. Dum ex *Colica* deſedit *Æger*, in Articulis externis emicuit *Arthritis*; ſed quæ, brevi intus ſe proripiens, vana ſpe decepit ejulantem.

Quando *Colica*, binos circiter menſes ægrotaverat, & quidem adeo graviter, ut peiori loco res eſſe vix potuerat; id egi ſedulo, ut, quicquid alieni, quicquid Cholerici (quo maxime ſe gravari renunciavit æger) Ductu alimentari incluſum eſſet, quàm citiſſime per Anum ejiceretur: ea ſcil. opinione fretus (quod ante dictum eſt) vanam & fruſtra, *Arthritidos* regularis in Artubus excitandæ, ſpem & exſpectationem fore omnem; quamdiu *Inteſtina* fuerint immunda, fæcibuſque onerata. Quocirca præmiſſo, qui Humorem evacuandum molliret, paratúmque redderet exilio, *Pulvere Alcaliſato*, mane multo *Extracti Euſtach.* ℈ß, *cùm Aq: Cin. hord.* ℥jj, *El. Salutis* ℥ß *propinavi.* Inanitis ex ſententia Viſceribus, iiſque, quæ viam obſtruerent, amotis, ipſum Curationis apicem attentavi; nempe, ut *Arthritidis* materiam ab *Inteſtinis* eruerem, & in Artus propellerem. Quem in finem, omni mane, *Infuſi cochl.* v, cum *Tinct. Martis gtt.* xv, aſſumenda dedi.

℞ *Raſ. Gent.* ʒv, *Cacum. Abſ.-Rom.* ʒjj, *Cubeb.* ʒj, *Coccinell.* ℈j, *Infunde in*

Vini Xerani ℔ij, *ad idoneam alterationem; tunc fiat Colatura. Hora quarta pom: Bolum, ex Pul. Rad. Ari C.* ℈j, *Alcohol Martis, Conſ. Abs. R. Cort. exterioris Aurant. Cond. aã* ℈ß, *Spec. Diatr. Piper. gr.* iiij, *Syr. zz. qs: Hora ſomni Bolum, ex Theriac. Andromach.* ℈j, *Alcohol M.* ℈ß, *Pul. Cantiani* ʒß, *Conf. Alk. qs. Porro Vini rubri Luſitanici, meo hortatu,* ℔j. *quotidie potavit; Carnibus* εὐπέπτοις, εὐχύμοις, *eſt nutritus.*

Ne multis, hac & hujuſmodi Medicina, diligenter adhibita, Dolor factus eſt *Articularis*; levatus is *Inteſtinorum*; &, cùm ferè conclamatum eſſet, ægroti vita & ſalus in tuto poſita: quibus, etiam nunc poſt quadriennium, illum uti, frui, nuper accepimus.

HIST. V.

Colica Arthritica, *Vomitu, Purgatione,* Ποδαγραγωγοῖς *extra miſſo Miaſmate, ſublata.*

ÆTate noſtra Fullo *Exonienſis*, Patre ortus *Arthritico*, etiamſi Adoleſcentiam vix egreſſus, ſæpe doluerat. Erat hujus viri *Arthritis* nunc *Anomala*, Fauces invadens, (de qua alibi ſermonem faciemus;) magna verò ex parte *Regularis*. Exeunte anno MDCCI, Pedem occupaverat; per tridui ſpatium tenuerat; cum, ſine ulla ἐκ τ͂ ἔξωθεν προσπιπτόντων evidenti cauſa, abſciſſam excepit Nauſea, & Dolor *Inteſtinorum*, una cum Anxietate animi, & pectoris gravitate.

Contra hunc affectum, *Manna & Salem Catharticum, Aqua Alfordenſi* ſoluta hauſit; ea ſpe & opinione, ut Humores alienos, dolorem excitantes, per anum eluendo, reſtitueretur. Eventus opinioni non reſpondit. Quare arceſſitus, *Ventriculum* etiam, quod a vomendi cupiditate palam erat, opprimi; neque niſi eo, per *Emeticum* prius purgato, colicam levari poſſe, monebam. Epoto *Cardui Decocto* (fuit enim εὐεμής) biliosa multa ejecit. Eo veſpere *Pul. Gaſconic.* & *Theriac. Androm. aã* ʒß demiſit, cum Julapii hauſtu Cardiaci. Poſtero mane *Podagra*, Pedis ſiniſtri convexum, marginemque exteriorem invaſit. Ex quo ſtatim *Ventriculo*, & iis quæ intus ſunt, bene. Dolor, anxietas, pectoris gravitas ſublata ſunt. Ut autem opus, tam feliciter inchoatum, Medicina perficerem, *Chal. Nutriti* ℈ß, *Pul. Gaſcon. Conſ. Flor. Salviæ aã* ℈j, *cum Syr. Garyophyl. q s. ut f. Bolus*, bis in die, cum Jul. hauſtu propinavi: Æger hac methodo commodiſſime doluit, morbo graviſſimo levatus eſt.

Arthritis iſta primo *Regularis*, Cruditatum, quæ in *Viſceribus* conſtructæ & coacervatæ fuerant, illecebris attracta, *Colicam* facit *Arthriticam*; iis vero per Catharſin expulſis, Naturæ, & partim Medicinæ viribus effectum eſt, ut in *Arthritida* regularem illa denuo remigret.

HIST. VI.

Colica, *una cum Capite aggravato,* Arthritica, *plus ſemel allevata.*

I*Scanus* Artifex, ætatis anno triceſimo quarto, laboravit tertia jam vice Pedibus; poſthæc Humero, Cubito, Carpo, per quadriennium, bis vel

ter

ter in annum: diverſas *Arthritide* Commiſſuras attingente, pervagante; nunquam autem diu affligente. Menſe Decemb. MDCIC, Pedum iſte Vir dolorem habuit, ſed brevem, neque ultra biduum manentem. Abſciſſum eum excepit Diſtentio *Ventriculi*, cibi faſtidium, Dyſpepſia, Vomitus, Στρόφοι, Vermiculatio *Inteſtinorum*, & Diarrhœa; quam inſecuta eſt Suffocatio, tanquam Hyſterica; &, a Flatibus, κατὰ συμπάθειαν, Capitis affectus.

Iſta quando jam tres circiter menſes, eoſque hyemales, pertulerat Ægrum viſitavi; cumque Humores in Ductu alimentari præparantibus, & evacuantibus; Materiam autem *Arthriticam*, ei adhæreſcentem, in Artus expellentibus, curari illum oportere reperi, iis ſuo loco utriſque uſus ſum: Diem nempe unum alterumque *Pul. e Chel. C. C.* quarta vel quinta quaque hora dedi; tunc Catharticum e *Pil. Euſtach. cum Calom.* dein, neglecto poſt Catharſin Paregorico, *Ferrum præparatum*, una cum *Pul.* prædicto; uſque donec *Arthritis* ad τὰ ἔξωθεν expulſa fuit. Quod ut præſtitum, confeſtim oculorum acies acuefacta, vigor reſtitutus: Viſcerum, & quæ intus ſunt, eorum omnium querelæ deſierunt. Ita quidem ægrotanti opem tuli, ſimulque, per materiæ in Artus Expreſſionem, hunc affectum utiliter auferri poſſe perſpexi.

Annus agebatur, aliter quàm ſolebát, *Arthritide* regulari penitus immunis; cùm, Menſe Aprili, MDCCIII, eundem hominem Flatus, Ructus, Nauſea, Præcordiorum Diſtentio, Dolor *Interaneorum*, præcipuè τῶν περὶ τὸν Ὀμφαλὸν, eſt adortus. Quibus ſeſe comites adjunxerunt, ex neceſſitudine quadam, tanquam eadem ſtirpe oriundi, & Ὁμογενεῖς, Oculorum languor, & Capitis gravitas. Hiſce omnibus ut eatur obviam, primùm Venæſectio; tum, per *Extract. Euſtach. Syr. e Spina, & Elix. Salutis*, Purgatio facta eſt; qua vincuntur imi Ventris accidentia pleraque omnia. Poſthæc *Pul. Gaſconico, P. Rad. Ari C. Ol. Junip. & Cumini Chym. Ther. Androm: Chal. Nutrito, Infuſo amaro*, & iſtiuſmodi aliis, *Inteſtina* roborantibus, *Arthritidemque* expellentibus; una cum *Empl. Cephal.* parti ſæpiſſime dolenti admoto, & *Decocto* interea *rubicundo* potui dato; Affectui graviſſimo penitus ſuccurſum eſt.

HIST. VII.

Arthritis *Inteſtina atrociſſimè invadens, ſæpiſſime expulſa.*

Dicam Viri nobilis Hiſtoriam, à me non uno nomine prædicandi, omnium utique cultu & honore percolendi. Erat Ille Parentibus *Arthriticis* procreatus; Corporis habitudine tenera, Spiritu Animali emicante & elaſtico donatus: Unde ſæpe numero tum improviſo ægrotavit; tum etiam citius ſpe, & contra expectationem convaluit. Amplo illi, & diviti malè id obvenit, quod Hæreditas, à longa Majorum ſerie derivata, in tractu non nimium molli ſita, Aere frigido, & magnam anni partem immiti, perflata eſſet: quæ quidem cœli ſolique inclementia Dolorem *Colicum*, atque adeo *Arthriticum* Domino, unà cum multis aliis, inferre cenſeretur.

Ver erat, Anni MDCLXXXIV,

quum, neſcio qua de cauſa, qui partes extremas ſolitus eſt excruciare dolor, eo jam ceſſante, intus incidit Morbi vis, & ſibi comitem adſcivit Pectoris gravitatem, tanquam ab onere impoſito, permoleſtam. Erant tormenta *Interaneorum* peracuta; quæ ut allevarentur, *Catharticis*, ſi Diis placet, & *Opiatis* nimio plus elaboratum eſt. Nam ex nimia *Purgatione* Spiritus [per ſe agiles, & volatiles) ita perturbati, agitati, & quidem ita profligati ſunt; ut jam orbatum ſomno & quiete, ægrotantem, Vertigine multarum, Menteq; captum, Vires planè deficerent.

Hoc modo laborantem, tum primum arceſſitus, inviſi: cumque, ex totius morbi, maxime verò ex gravati Pectoris conſideratione, appareret, eum eſſe *Arthritidem Anomalam*, Medicina auctam; ut omnibus ejus medendæ Indicationibus ſimul ſemelque ſatis facerem, [id eſt, ut ſomnum conciliarem; ut Vires reficerem; ut *Arthritidem*, ad τὸ ἔξωθεν, amolirer; itaque Ægrum in tuto collacarem) *Pulveris Cantiani*, Doſim majuſculam, extemplo deglutiendam, eaque nocte repetendam, dedi. Ex animi ſententia res ſucceſſit: ſomno enim recreatum, & tanquam vitæ denuo reſtitutum ægrum, quæ perpeſſus erat, eleganter enarrantem, mane poſtero audivi. Ut autem Therapiam perficerem, & Humorum mutata inclinatione Materiam alienam Artubus infligerem, *Ferri præparatum* adhibui; quod paucorum dierum ſpatio, eam validiſſime extrudendo, Pectoris gravitatem, *Inteſtinorum* Dolorem omnino omnem evicit.

Hæc erat hujuſce mali Therapia: Quandoquidem vero, in Corpore delicato, multumque debilitato, Materia *Arthritica*, nunc à frigore externo repulſa, nunc à Cruditatibus in *Ventriculo* & alimentari Fiſtula contentis, intus allecta, *Colicam* hanc *Arthriticam* identidem revocaret; quibus eam auxiliis, qua methodo, quo demum eventu recurrentem oppugnavi, hiſce paucis accipe.

Menſes aliquot agebantur, læti quidem & dolore expertes; cùm ex Fructibus ὡραίοις aliiſque pravis avide ingeſtis, & frigore eodem tempore contracto, redintegrata eſt *Colica*: Facta verò, per *Decoctum fol. Tea* ἄνω per Catharticum mite κάτω Purgatione; ne; datoque *Pulvere Teſtaceo*, & *Chalybe*, *Arthritidem* expuli, regularem feci.

Cùm aliàs in eodem ægrotante *Arthritidem* mero frigore repelli, & *Colicam* mentiri noverim; non niſi purgatis primùm *Inteſtinis*, adhibitoq; tum demum *Diaphoretico*, in fugam mitti illam, externa ſolùm cauſa factam, expertus ſum. Materiæ verò emittendæ nihil in hoc ægroto melius conducere, aut votis reſpondere magis potuerat, quàm *Pulvis* ille prædictus; qui larga (ʒj) Doſi, & quidem crebro (tertia nempe quaque hora) demiſſus, Dolori *Inteſtinorum* allevando, partium extrematum illi movendo augendoque maximi ſæpe fuit momenti, & efficacitatis.

Cùm verò aliàs hæc invaluit *Colica*, neque adversùs eam *Vomitio*, *Purgatio*, *Pulveres Teſtacei*, ipſum *Martis Alcohol*, viribus junctis, vel hilum profuere; ad *Bacchum*, miſerorum præſidem & conſolatorem, *Arthritidis* Averruncum confugiens, ejus auxilio planè divino, materiam in Artus commodum ablegavi.

Poſtre-

Poſtremò addam, quum neque Medicina, neque Vinum huic ægroto, eadem *Colica* aliàs affecto, prodeſſet; languenti, & animam tantùm non agenti; quum ruinoſa, conturbata, conclamata viderentur omnia, (quod quidem omnium expectationem vicit) opem ei, ſed madido, ſed bene poto, tulit *Phœnigmus*: Articulis dolori ſuetis admotum, aliam fecit Humorum inclinationem; ægrum manifeſtiſſime ſervavit Remedium præſentiſſimum.

Ita quidem, multos annos Θεῷ σὺν παλάμᾳ, Viro illuſtri medicinam feci; & tametſi, propter Viſcerum imbecillitatem, Victus rationem non ſemper optimam; ne dicam Ambulationem, Equitationemque, quibus exercere ſe, & Humores vitioſos extra pellere conſuevit, interciſas; & Prophylaxin omnem aut penitus omiſſam, aut indiligenter actam; *Inteſtinis* ii minima quavis de cauſa infunderentur: tamen ita factum eſt, ut in hujus *Colicæ* Acceſſionibus, & creberrimis & difficillimis, æger ſemper relevaretur; & quidem eatenus, ut non niſi conſumptis & exhauſtis Viribus, nulla verò *Arthritide* intus agente, ſupremum ille obiret diem.

HISTORIA VIII.

Colica Arthritica, *cum ſuperveniente* Paralyſi.

Moribus honeſtis & ingenio ſingulari Vir, *Arthritide* per viginti annos, autumno quoque altero, (is fuit illius hoc in ægroto Typus) laboravit. Loci, quem invaſit, diverſitas ea fuit; ut nunc dexterum, nunc ſiniſtrum, nunc uno eodemque tempore Pedem utrumq;, ſed dexterum maxime laceſſeret.

Excipiendum autem eſt, per hoſce Annos, quod Typum ea ſemel atque iterum mutavit; quod Autumno illo altero deficiens, inſultum Menſe Februario fecit. Quibus vero autumnis intermiſit *Arthritis*, iis ſemper ægrum adorta eſt *Epiphora*; qua ex Oculis, per Hebdomadas ſex vel octo, ſerum acre & purgens emanavit; & quidem adeo perpetim & conſtanter, ut *Arthritidis* vicem gerere, & ejus Materiam ſecum ferre, non immerito crederetur.

Autumno Anni MDCCV, quum, in Sanguine & Viſceribus, ſordes & illuviem, otio & ſatietate, contraxerat; craſſior & obeſior eo factus, *Dolore Colico* corripiebatur; eoque, propter iter intempeſtivum, urgente frigore & imbribus, infirma valitudine ſuſceptum, gravi demum moleſtoque cruciabatur. Interdum huic adjuncta eſt Diarrhœa, qua cum alvus exonerata fuit, Dolor remiſit; ea verò ſiſtente, recruduit, unà cum Vomitione, nunc Cholerica, nunc Pituitoſa. Ut utrique mederetur æger, Clyſteribus, Emetico, & Purgante uſus eſt; ex eoque mala ad tempus allevata, brevi autem ex novo frigore recidiva.

Cùm ad ægrum arceſſerer, & præter jam dicta in Morbi res minutas inquirerem; (tales initio judicantur eæ, quæ facta indagine ad explicandam Morbi naturam interdum maxime conducunt;) præcipue, quæ *Arthritidos* eſſet conditio; quæque ad præſentem Morbum ratio; quærenti patuit, Primùm, *Dolorem Colicum* eſſe, τὸ περὶ τὸν Ὀμφαλὸν afficientem, iis cohærentem; Vento inſuper *Inteſtinorum*, Appetitu læſo,

Oculorum languore, Facie pallida, Pulſu debili ſtipatum: Tum paulò ante *Podagram* fuiſſe, Pedis primum unius deinde alterius; nunc autem Talum, nunc Pollicis Metacondylon, eam invadere, ſed edentulam, neque ſatis crudelem: Deinde, Ægrum tabeſcere; Vires ejus enervatas, & (quod præcipue notandum erat) Partes externas, non modo Διαπνοῆ, ſed & calore fere privatas, ac ſi vitæ Lampas extingueretur, multum frigeſcere.

Cùm iſta, maxime quatenus *Arthritida* reſpicerent, animo perpenderam, *Arthritidem* eſſe malum, ea, quæ intus ſunt, ingreſſam, & *Inteſtina* cruciantem, exiſtimavi. Hoc, in homine ſignificavit *Arthritico Colica*, tam curatu difficilis: Hoc palam fecit ipſa tum temporis, etiamſi mitis, in Artubus *Arthritis*.

Quare id conatus ſum, ut e Viſceribus hoſtis in Artus excuteretur, & quidem iis, quæ ſequuntur; Primò, *Catharſis* inſtituta eſt, per *Extr. Euſtach.* ℥ß, *Scam. pul. gr.* v, *Balſ. Per. qs*; eaque nocte *Paregoricum* cum *Bolo Cardiaco* datum eſt. Quando Nauſea Alvi ductionem maneret, Vomituque opus eſſe indicaret; *Emetico* levi, Poſſeto nempe amaris alterato, is peractus, ea ſublata eſt.

Catharſi præmiſſa, *Arthritidi* protinus expellendæ memet accingo, compoſitionibus hiſce uſus.

℞ *Theriac. Androm. Diaſcord. aã* ℈j, *Spec. Diamb. Flor. Salis Armon. aã* ℈ß, *Chal. Nutriti gr.* v. *Ol. Cin. Ch. gtt.* j, *Syr. Garyoph. qs. f. Bolus, nona veſpertina, tertiaque matutina demittendus, cum Vini rubri Luſitanici, tepefacti,* ℥iiij;

℞ *ZZ in Indiis Cond. Diaſcord. aã* ℈j, *Pul. Serp. Virg.* ℈ß, *Chal. Nutrit. gr.* v. *Ol. ſe Sem. Aniſi Ch. gtt.* j, *Pul. Macropip. gr.* iij, *Syr. Z.Z. q.s. f. Bolus. hora nona matutina, tertiaque pomeridina, cum eodem vehiculo ſumendus*: *Porro, Nycthemeri ſpatio, epota alia Vini prædicti* ℔j: *Emplaſtrum ex Diaſcord & Empl. Stom. mag. aã paribus menſuris, cum Picis Burg. q. s. Ventri impoſitum eſt.*

Horum uſui, dies inſtar octo impenduntur; eoque factum eſt, ut Pulſus, antea debilis & parvus, jam augeatur; & carni, antea ſubfrigidæ, laudabilis & naturalis æſtus concilietur.

Roborato itaque Cruore, ad mutandam humorum inclinationem, eamque ad τὰ Ἄρθρα uſque vertendam; *Phœnigmum* utrique Pedi calidiſſimum, eoque frigefacto, ad quatuor vel quinq; vices, novum imperavi applicandum: poſteaque Malleolis ambobus *Veſicatorium*. Hinc acre Serum Ulcuſculis elicitum; hinc *Podagra*; hinc *Gonagra*; & pro eorum ratione τῶν Εντοσθίων indolentia. Qua utique animadverſa re, medicamenta, ſed paulatim, minuimus; nunc eorum Doſes extenuando, nunc aſſumendi tempora extrahendo.

Interea vero, Sorbitiones, *ex Juſculo Pullino, Avenaceo*; *ex Chocolata*, & ejuſmodi cum tenuibus, tum *Analepticis*, ſæpius in die, ſed modicæ demittuntur. Carnes etiam εὔχυμοι καὶ εὔπεπτοι quam primum per Stomachum liceat, apponuntur. Pedis ſiniſtri Calcem, dextri Aſtragalum, utriuſque Hallum occupavit *Podagra*; rediit vero cum ea Fames, & Concoctio; rediit oculorum acies; animi alacritas; Spirituum robur, & ovatio; aliaque Vitæ & Salutis indicia.

Cùm ita res ſalva eſſe videretur & omnium

omnium opinione in portu navigaremus; alter ecce Turbo exoritur, quo in procelloſum Mare rurſus abripimur.

Podagra, laudabilis & invidenda, (ad quam acceſſit *Chiragra*, ejuſdem generis) æſtu mordaci, cum ſtragulis æger coopertus incaleſceret, eum noctu affecit: qui tamen per ſudorem, brevi temporis ſpatio, magno cum ægri fructu, ſolitus eſt abire. Hujus æſtus, roſionis hujus impatiens ille, ut eam vitaret, rarò ſe in lectum commiſit; Cathedra totas fere noctes, hyeme frigidiſſima, conſumpſit. Perſpiratione multum hinc diminuta, retunditur Appetitus, Brachia παράλυον, &, niſi opportune miaſma *Arthriticum* e Corpore fuiſſet emiſſum, de Ægro proculdubio actum eſſet. Lecto ei denique affixo, Diaphoreticis motum; Aqua *Bathonienſi* famem reſtitui. Poſt menſes quinque triſtes ſane & dubios, ſummo vitæ periculo liberatus, Æger, dicta methodo, (favente Vere, Deo Conſilia noſtra fortunante,) convaluit; excepto, quod Digiti vehementer reſoluti, quamvis iis multum profuit Balneatio, ad conſuetudinem ſuam autumno ſequente, quo hæc ſcribo, minime redierant. Scripſit enim, & quidem priſtino Charactere, lectuque facili; ſed literas vacillantes, neque ſemper ex æquo ductas: Cetera belle ſe habuit, &, quàm Morbo primùm ineunte, longe melius.

CAP. IV.
De Diarrhœa Arthritica.

ART. I. Colicam prædictam ſequitur ejuſdem numeri *Diarrhœa*; naturam habens, & Curationem poſtulans quodammodo privatam. Diximus, *Arthriticum* in ſanguine Miaſma, ἀεὶ φυόμενον, fere perpetuo renovari, & certo quodam temporis ſpatio repullulare: Diximus, adauctum & evectum in *Inteſtina* ſæpe mitti. Hiſce poſitis, advertere licebit, nonnunquam Pancreati, & Glandulis *Inteſtinorum fragiformibus* (a Clariſſ. **Liſtero* primum, uti veriſimile, detectis; a Clariſſ. || *Peyero* pleniſſime deſcriptis) illud infundi; atque hinc in cavum *Inteſtinorum* a Natura pelli; & demum, urgente ejus acrimonia, Spirituſque animales ſtimulante, crebris Dejectiunculis e Corpore exterminari.

II. Hanc autem *Diarrhœam* eſſe revera *Arthriticam* ſi Symptomata, tum ea, quæ intercidunt, tum quæ alia ex aliis, inſigni profecto ordine, emergunt, accuratè, & ſuis ponderibus diligenter examinemus; per ea ſatis ſuperque declaratum eſt. Quis enim, quotieſcunque veteri *Arthritico*, mediis in Doloribus verſato, ex cauſa aliqua evidenti, Materiam in *Inteſtina* derivante; accidit *Diarrhœa*; eamque ſtatim excipit Doloris, & Tumoris externi diminutio, poſtea vero libertas ab *Arthritide* diutior: quis, inquam, inficiabitur, hanc *Arthritidem*, initio rectam, *Inteſtina* jam petere, perque Alvum effugere; id eſt, *Diarrhœam* illam eſſe *Arthriticam*.

Ita certè, *Arthritico* dolenti quæ hujuſmodi obvenit, *Diarrhœa* eſt plane *Arthritica*: Quæ Dolore immuni contin-

* Vide *Acta Philoſophica* Londinenſia *N.* 95.

|| Vide Clariſſ. *Peyeri Parerga Anatomica.*

contingit, & Materiam, adhuc in Sanguine latentem, ſed in Artus abituram, manifeſtè alio divertit, perque *Inteſtina* exprimit; quamvis argumento fortaſſe minori, certe tamen ſatis valido, & firmo, non alia, quàm *Arthritica* eſt habenda.

III. Hic Affectus, ſi conſideremus ejus indolem, & Cauſam Continentem, eſt tantummodo unus; quippe qui *Arthritidos*, per *Inteſtinorum* Excernicula, perque Dejectiones, quam ex conſuetudine, frequentiores, fugam comprehendat, oculiſque ſemper objiciat: Si vero illius initia, ſique exitus varios evolvamus, longe à ſe diverſus eſt. Miaſma in Sanguine *Arthriticum* nunc a Natura directe, & quidem eo nomine quod ingraveſcat, deorſum pellitur; atque iſtiuſmodi fluor Paroxyſmos interdum *Arthriticos* antevertens, ſalutaris eſſe reperitur. Expulſo etenim inimico, clauduntur Januæ; pax, & quies reſtituitur; viget Oeconomia. Hoc autem in Corporibus ἐυσπλάγχνοις, id eſt, Fibris robuſtioribus, firmis Spiritibus donatis. Sæpius autem multo, vel aſſumpto *Cathartico*, vel à Cruditatibus, *Inteſtina* irritantibus, *Ventrem* aperientibus, Miaſma illud e Sanguine elicitur, &, una cum illuvie *Inteſtinorum*, Ano expellitur.

Hujuſmodi *Diarrhœa* incerti admodum eventus eſt; ſi enim tempori cohibeatur, neque modum excedat, utilis ſæpe invenitur; & quidem *Arthritidis* Materiam, etiamſi via non uſitatiſſima, tamen tuta emittere: Cui iſthuc conſequens, quod Paroxyſmus non niſi diu poſt recurrit *Arthriticus*. At in iis, quorum *Viſcera* ſarietate crapulaque ſunt debilitata; cum Natura *Ventris* impetum comprimere, Criſique legem imponere nequit; *Diarrhœa* nimium pertinaci, minimeque tolerabili, illa identidem opprimitur. Non tantum Inimicus, verum etiam Amici, Spiritus ſcil. ipſi, Vigiles & Præſides ſalutis, in exilium mittuntur: Oeconomiæ ſubverſio eſt, & planè πανολεθρία.

Hujus utriuſque Caſus Exempla mox in medium vocabo.

IV. Therapiam hiſce Caſibus ut accommodem, in *Diarrhœa* iſta *Arthritica*, quæ in Sanguine initium habet, nihil inepta ſedulitate ſtultius, dicam, an periculoſius? quæ, Pharmacis perperam ingeſtis, Naturæ opus ſæpè interturbet, interdum abrumpat. Suo potius arbitrio ea, patiaris, agat; quodque intus læſurum erat, ſuo utiliter ingenio effundat. Si vero *Diarrhœa* nimium excurrat, Vireſque excedat, Aſtringentibus ſiſtenda eſt; Cardiacis Æger roborandus. Sive per ſe deſiit *Diarrhœa*, ſive per Medicinam, ejus reliquiæ *Aquis Purgantibus*, *Tartaro laxante*, & *Manna* (ſi opus fuerit) adjectis, poſt tempus aliquod egerendæ ſunt.

Sin à *Cathartico* accidat iſta *Diarrhœa*; ſimiliter, atque Caſu præcedenti, parum utilis Medicina; de Ὑπερκαθάρσει, tantum Cautio ſit.

In *Diarrhœa Arthritica* Cruditatibus exorta, quæ omnium mihi periculoſiſſima videtur, alia res eſt: Hic, *Ventriculus* ſæpiſſime aggravatur; ideoque, ſi ita ſit, *Decocto Teæ*, vel *Cardui*, movendus. Poſtea, (ſive Vomitu neglecto,) Venter leni *Cathartico* ſubducendus: tunc ad *Aſtringentia*, & *Fluorem cohibentia* feſtinandum. *Bolus ex Diaſcord. Spec. Conf. de Hyac. Croco Martis*

tis aſtr. Terra Japonica, *Syr. de Roſ. ſ.* quarta, quinta, vel ſexta quaque hora demittatur, cum *Julapii Cretacei Hauſtu.* In *Alvum* detur *Enema*, ex *Vino Canarino*, *cum Gelatina Amyli*, *vel Diaſcordio*: *Ventri* admoveantur *Lanea*, *Decocto Rad. Biſtort. Tormentill. Balauſt.* &c. *Cerevisia* generoſiori facto, immerſa; & ſæpius repetantur. Potioni ſit *Infuſum Roſ. rubr.* vel *Decoct. album*: Et, ad Vires inſtaurandas, *Vinum rubrum uſtulatum.*

Si Pulſus ſinet, optime conducet *Opiatum*, *Laudani* puta guttas aliquot, vel potius *Opii* quaſi granum, cum *Theriac. Androm.* ʒß, ℈jj, dari.

Si periculum eſt, in *Dyſenteriam* ne tranſeat *Diarrhœa*, ſumatur *Emulſum* ſequens

℞ *C. C. C.* ℥ß, *G. Arab. Tragac. aã* ʒjj, *coq. in Aq. Oryzata tertiæ Decoctionis* ℔jjj; *ad* ℔jj; *Colatura Amygd. d. cortice nudatis*, & *Sem. Pap. albi inter contundendum affundatur*: *iterum colata*, *Aqua Cin. fort. aromatizetur*; *Saccharo dulcetur.*

Quæcunque vero Vomitum & Purgationem excitent, ea non, niſi caute, in uſum trahenda; ne, quæ auxilio eſſe debuerant, Ægroto imbecilli graviterque laboranti obſint. Quod quidem in monitis ideo præcipue à nobis poſitum eſt, quoniam hujuſmodi laborantes, Fluore multum enervati & depreſſi, Catharſi tolerandæ ſæpe impares inveniantur: quo quidem in Caſu, *Cardiacis* & *Aſtringentibus* ſolis utendum eſt.

Cujuſcunque demum Originis ſit *Diarrhœa* prædicta, *Prophylaxis* optime per *Aquas ferratas*, & quidem jucundiſſime, patrata eſt: quibus addi poteſt, ut in Artus Eructatio fiat *Marterio*, è *Ferro Præparatum* aliquod; omnium autem optimum id, quod *Alcohol Martis* appellavi.

HISTORIA I.

Diarrhœa Arthritica *crebra & ſalutaris.*

Matrona quædam, in Regione Civitatis ſeptentrionali, multos annos *Arthritide* per vices ægrotavit; initio Vaga, deinde fixa; nunc Recta, & idonea, nunc Anomala. Primum Gutture, tum Manu dolentem; *Angina* primum *Arthritica*, tum *Chiragra* laborantem, invaſit aliquando *Diarrhœa*: de qua, ut illam ſupprimerem, cum arceſſerer; ejus de vehementia frequentiaque percontanti, mihi narratum eſt; neque tam urgentem, ut quæ non poſſit tolerari; nec quidem aliam eſſe eam, quam quæ commode & utiliter poſſit; pariterque, Alvo ſoluta, Paroxyſmumque finiente regularem, non ſine ingenti fructu, Ægram iterum & ſæpius fuiſſe.

Quæ cum ita eſſe acceperam; vitatis hinc, quæ *Diarrhœam* intenderent; illinc autem maxime, quæ contraherent; in eo operam navavi, ut Ægra mediocritatem, multo uſu comprobatam, probatione multa commendatam teneret; ipſamque Naturæ, Medicorum Principis, in ſanando Methodum, omnino perſequeretur. Nec quidem minus aliquid, imo majus eo factum eſſe arbitror; quàm ſi inutili, ne dicam ancipiti plane, πεϱιεϱγίᾳ, corraſis uſquequaque Medicamentis, multaque arte compoſitis, Ægra, tanquam Corbita, oneraretur.

 Hoc

Hoc autem, in tempeſtivæ illius Negligentiæ laudem, addi inſuper oportebit; quod, tametſi Ægra ſæpius ex eo tempore deſedit *Arthritide*, eaque ſemper in *Diarrhœam* deſinente, perque Alvum exeunte; nihil illa damni propterea tulerit, lucri vero permultum. Cujus quidem rei cauſa neſcio an ulla probabilior excogitari poſſit, quam quod Ægra, Spiritibus firmis, conſtantibus, ad munera ſua obeunda paratiſſimis, (qui nempe tum malum Civem prompte expellant, tum eo expulſo foribus occludendis ſubito invigilent) donaretur. Rara autem hæc, *Arthritide* ἐν τοῖς Εντέροις ægrotantibus felicitas; quorum pars maxima, Alvo vel liquida nimis, vel nimis dura, eſſe obſervatur. Ægra, poſt ſex Hebdomadas ab *Arthritide* triformi immunis, ſanior & vegetior evaſit.

Hiſtoria tradit, ex una eademque *Febre*, ad amoliendum Miaſma *Arthriticum* ſuſcitata, diverſis poſſe illud deponi locis, perque diverſa Excernicula proturbari; nempe per Glandulas Oris *Salivares*, per Artuum *Mucilaginoſas*, perque *Inteſtinorum Fragiformes*; &, cum *Arthritide* regulari, *Diarrhœam* eſſe poſſe ſimul *Arthriticam*, eamque ſalutarem.

HIST. II.

Diarrhœa *ex* Carthartico, Arthrica *opportunè ſuppreſſa.*

Aliam novi Generoſam, lectiſſimam, cultu & honore profecto digniſſimam; quæ, cum Marito juncta eſſet *Arthritico*, ipſa etiam citò laborare cœpit. Cubitos, Humeros, hos illos in Manibus Articulos habuit afflictos. In Cubiti dextri extremitate Tofus erat, à durato Steatomate, Juglandi par: Digitus ejuſdem Manus longiſſimus, Tofis diſtentus, motu privatus. Articulamenta, præcipue medium ejuſdem Digiti infarctum. Malleolus item, Pedis Planta, Calcis tendo, & Genua laborarunt. Paroxyſmi ſolebant eſſe graviſſimi, dolore multo comitati, menſem integrum, interdum etiam alterum, permanentes.

Nuper autem, quum per hoſce ſex menſes urgeret ægrotatio quædam; Torpor videlicet, Inertia, una cum Vertigine, Viſu Oculi dextri imminuto, Dolore ejus, ut & univerſi Corporis externi moleſtiſſimo, Appetitu depreſſo, (quæ quidem omnia, neque ſatis fixæ, neque ſatis rectæ *Arthritidos*, erant accidentia) ſumpto, neſcio cujus hortatu, Cathartico, ſed neque eo fortiori, aut Elaterio; Vomitu illa, & *Diarrhœa* Materiæ viridis præcipitante, corripiebatur; ſic, ut ſex dierum ſpatio ſexageſies minimum dejiceret. Sordium hæc *Arthriticarum* erat per Ventrem Evacuatio copioſa, neque ex omni parte inepta. Nam Symptomata hinc collapſa ſunt, & evanuere omnia. Digitorum Tumores, ob *Arthritida* παροξύνοντα eo tempore magni, ſubſedere: quæque ab iſta *Diarrhœa* fluxerunt incommoda, lucro & compendio eam conſequenti, facile cedebant. Ab effuſis hiſce Purgamentis, Corpus liberum, & ad tempus aliquod incolume.

Hoc pene totum Naturæ opus, unum Artis erat, *Diarrhœa* nimium ne excurrat, curare, & Ægræ vires ſuſtentare. Hoc ego propoſitum, hanc metam ſpectans, nihil aliud, quàm aſtringens & Cardiacum aliquid, præcepi: illud

autem

autem opportune adhibitum, languenti, debilitatæ, pulſum humilitatem & imbecillum habenti, Alvum compreſſit, Vires inſtauravit.

Habes Exemplum *Arthritidos* [Cathartico viam monſtrante] in fugam ſe per *Anum* conjicientis; *Diarrhœa* habes *Arthriticæ* Curationem.

HIST. III.

Arthritis *Vaga* Inteſtina *occupans, ſolo Externorum uſu evocata eſt, & Artubus affixa.*

DUodeviginti annorum Adoleſcens, Patre inde ab incunabulis *Arthritico* natus, Artuum habuit Dolores; à longo tempore vagos, &, ut amicorum opinio tulit, *Rheumaticos*; cum Tumore albo, ſubmolli, Articulorum intervalla ſæpiſſime, ipſos etiam Articulos aliquando infeſtante. Sanguini, quem identidem & copioſe detraxi, Cutis uſque craſſa & denſa, brevi ſemper innatavit. Ut ejus Dyſcraſiam auferat, æſtate anni MDCVC, hortatu noſtro, varia periclitatus eſt æger; *Succum* nempe *Taraxaci & Cochleariæ depuratum*, *cum Hordei*, *Rad. Gram. C. Fœnic. d. Aſparagi Decocto*; *Cryſtallum item Minerale*; *Chalybeata*; ſuoque loco *Lacticinia*, *& Aq. Bathonienſes*. Ex quibus omnibus utilitates & fructus cepit aliquammultos, Obſervantiæ pares: Intermiſit dictus ille *Rheumatiſmus*.

At poſt ſeſquiannum, cum Æger Sanguinem, uti per erat, minime correxerat; *Inteſtinorum* Tormina, cruciatus ſubiit immanes, *Diarrhœam* pertinacem, neque Medicinæ facile ceſſuram: Unde enervatus, multumque debilitatus Æger, neque morbum diutius, neque remedia ferre poſſe videbatur; ſed in ipſa mortis propinquitate verſari.

In hoc ancipiti & pene deplorato ſtatu, morbi naturam plane *Arthriticam* animo advertens, Methodo, quam in *Arthritide Inteſtinorum Anomala* interdum non infeliciter adhibueram, uti animus fuit. Neglectis ſcilicet Medicamentis, quibus ore ſumendis impar erat *Ægrotus*, externis incumbere. Ideoque iis utriuſque Brachii locis, quos excruciare ſolita eſt *Arthritis*, è *Fermento veteri*, *&c. Phœnigmos* juſſi calidiſſimos applicari, & cum refrixerint iterari; donec aborti fuerint Tumores, iis, qui à *Rheumatiſmo* credebantur eſſe, perſimiles. Tumoribus his, ex voto factis, admovi Epiſpaſtica: unde Ichor, ad Hebdomades aliquot, jugiter effluxit.

Quantum hinc utilitatis, quæ commoda, quam ſubita Curatio, capi vix poteſt. Quo Tumor eſt evectus, pari certe cum eo paſſu ſublata Tormina; ſuppreſſa *Diarrhœa*: quinimo novatur Appetitus, & reſtituuntur Vires. Ægroti ſtatus, ſive Viſcera, ſive Artus ſpectemus, omni dolore paulo poſt immunis, quam per annos aliquot antea ſanior, & quidem multò jucundior evaſit.

En *Arthritidem*, Artus pervergari ſolitam, *Inteſtinis* adhæreſcentem; cum Torminibus, *Diarrhœam* inducentem, ſolo Externorum uſu ad τὰ ἔξωθεν evocatam.

HIST. IV.

Cruditatibus exorta Diarrhœa Arthritica, *Medicina viribus inhibita.*

VIr ampliſſimus, antiqua *Damnonii* Nobilitate natus, *Podagra* utroque ſtemmate derivata conflictatus, ejus impetum bis vel ter in annum conſtanter eſt perpeſſus. Ad Hoſpitem tam certam, tam fidelem, pro utriuſque ingenio accipiendam, mundum ille *Arthriticum*, comptum adeo ac elegantem, in promptu, apparatum habuit; ut, è Ποδαγριώντων natione magna & lauta, raro ullus unquam magis.

Annos ille permultos hunc in modum (id eſt, duriter) exegit; cum ad tuendam Concoctionem opera, diligentiaque, quam omni Vere & Autumno, per Catharſin, &c. ponere ſolebat, penitus omiſſa, vitaque acta nimis ſedentaria; primum, plane conticuit *Arthritis*; neque, more ſuo, in extremis Partibus eluxit: mox, in *Ventriculo*, & *Inteſtinis*, ſordium Maſſa collecta, compreſſa eſt. Hinc Ανορεξία, Ructus ſæpe impuri, Sapor ingratus, à paſtu Ventriculi gravitas, Præcordiorum diſtentio; hinc Oſcitatio creberrima [Symptoma *Arthritidos*, in Viſceribus latentis, huic Ægroto familiare;] Dolor à Flatu lateralis, pungens; illatum videlicet Impuritatum indicia. Hæc ſubſequitur *Diarrhœa*, qua tum illæ, tum quæ *Viſceribus* adhæſerunt *Arthritica*, per anum exprimuntur.

Cum autem iſta *Diarrhœa* neque Naturæ rebus, nec *Ægroti* votis reſponderet; per *Decoctum Tea*, Ventriculum; per *Rhubarb. Infuſum*, addito *Salutis Elixir*, *Interanea* purgavi; itaque facta, quanta opus erat, Evacuatione, per *Diaſcordium*, per *Crocum Martis*, & ejuſmodi alia, *Ventrem* cohibui. Aqua, ſed cocta, & Vino mista, potui daretur; Cibi, ſed ſolidi & intus manſuri, paululum caperetur, in præceptis poſui. Ut autem appetitum languentem, & proſtratum excitem; ut *Arthritica* Sanguinis recrementa ad τὰ ἔξωθεν propellam; & in Artubus, uti moris erat, deponi faciam; *Aquas Bathonienſes omni mane hauriendas*, *Bolum è Pul. Rad. Ari C. Conſ. flor. Salviæ*, *Chal. Nutrito*, *Syrupoque Garyph. cum Vini hauſtu demittendum*, *præcipio*: Itaque in viam *Arthritidæ* reduxi; Ægrum σὺν Θεῷ reſtitui.

Diarrhœam, Cruditatibus exhortam, Miaſma *Arthriticum* ad τὰ Ἔντερα invitantem, perque Anum effundentem, arte curatam, exhibet Hiſtoria.

HIST. V.

Diarrhœa Arthritica *lethalis*.

DOminus C. tum *Cereris*, tum *Bacchi* cultor egregius, *Arthritidem*, non uno nomine hæreditariam, malis moribus, victu autem inordinato maxime, auxit & exaſperavit. Ab ineunte Pueritia minime temperatus, Adoleſcentiam vix ingreſſus, Cacochymiæ factus eſt *Arthriticæ* Gurges, neque tam Affectu iſto tentari, quàm ab eo occupari diceretur; anni enim vix dimidium vacavit.

Cùm ita materia gravaretur *Arthritica*, eaque de cauſa in ſtatu eſſet dubio; caſus intervenit, qui exitum ægrotanti

tanti fecit non minus ſeverum & triſtem, quam improviſum & inopinatum. Ea fuit tempeſtas, quæ Fructibus *ὡραίοις* cœpit abundare: Hos ita devoravit, præcipue (quod maxime appetiit) Fragum; ut diu nihil aliud eſculenti capeſſiverit. Vini autem loco, quod *τῶν ὡραίων* frigidum mitigare debuerat, Lac, vel Aqua Fontana erat, *S*accharo dulcata.

Gulæ tam inſolitæ poſt impenſam circiter Hebdomadam, *Diarrhœa* immani Æger eſt correptus; quæ non ſolum Maſſam *Ventriculo* & *Inteſtinis* incluſam; verum etiam *Athriticam*, in Sanguine contentam, & exilio paratam, Ano ejicere jure merito cenſeatur. A Dejectionibus ita crebris & immodicis, vires adeo proſtratæ ſunt & peſſum datæ, ut Ægri res (iis, quæ opportune data auxilio eſſe potuerant, neglectis,) ſtatim in pejus ire cernerentur. Primum enim, Pulſu debili, deinde Senſu communi vacillante; tum Motibus Convulſivis, & Deliquiis atrociſſimis, & brevi tempore revertentibus eſt oppreſſus.

Ita quidem Ægrotans, qui, dum *Arthritis* impetus fecerat idoneos, etſi vitam non beatiſſimam, at non temnendam, imo tutam egit; *Diarrhœa* (quam quidem ſolitariam, & *Arthritidi* minime conjunctam, tutius & melius, ſi non *εὐφόρως* ſubire valuerat) hac exorta, illico una cum Morbo, vitam effudit.

HIST. VI.

Aliud Exemplum Ægroti Diarrhœa Arthritica *occidentis.*

HUic conſimilis eſt Hiſtoria Viri, apud *Damnonios* olim notiſſimi: quæ, quantis in anguſtiis, qualique diſcrimine verſentur ii, qui Fluore alvi laborant *Arthritici*, luculenter explicat. Fuit ille ætate integra, laxo & obeſo Corpore, alvo [quod habitioribus ſolenne] plerumque liquida. Inordinata Victus ratione, quicquid occurrit avide ingerendo, Vomitus aſſiduos, & *Diarrhœam* arceſſivit; quodque temere dimiſit, ſtatim Ore, vel brevi temporis ſpatio Ventre reddidit. Hoc etiam modo *Arthritidis* Paroxyſmos, quibus in ſingulos annos affici ſolebat, regularibus & idoneis, (ejus ſcilicet materiam ad *Inteſtina* ſollicitando, *Diarrhœa* fere perpetua per Anum expellendo) ingruentes abſcidit; plus biennium aſpulerat; neque ad faſtigium aliquod notabile, & obſervatu dignum, unquam, eo tempore toto evehi permiſerat. Proſtratus Appetitus; Ciborum omne genus faſtidium erat; Caro abſumpta, Cutis flacceſcens, languentes Oculi, Faciei margo, quaſi ab Aurugine, flaveſcens; Urina exigua, & colore rubro; Suſpiria crebra, Animi dejectio miſerabilis; Pulſus debilis & celer, Sitis importuna. Quibus animadverſis, non hæc ab una *Inteſtinorum* imbecillitate (tametſi illam eſſe non negaverim,) aut Natura quaſi confecta; ſed ab aggravata potius, & *Arthritide* *ἀνωμάλως* agente oppreſſa, oriri contendebam; ideoque *Arthritidem*, deviam & palantem, ad externas Partes, ad Artus expellendam. Cui quidem Opinioni cum Medicus Ægri Ordinarius, & *Συνεργάτης* meus eſt aſtipulatus, primum, ut ſordium Maſſa, quæ *Ventriculo* oneroſa, *Arthritidem* eo loci detinere viſa eſt, dimoveretur, *Emeticum* dedit: *Decoctum* nempe *Cardui*, *cum Vino Luſitanico*, *propter Ægroti*

imbecillitatem ; admiſſo. Phlegma ejectum eſt, cum εὐφορίᾳ copioſum. Nullum eo veſpere Paregoricum. Poſtero mane, Reſpiratio liberior, Vigor Oculorum vegetior, major animi alacritas. Et, quod deſideratiſſimum, en etiam Manus & Pedis Dolor, Tumor, Rubor *Arthriticus*: Qui, in ſtatu tam lubrico, ut augeatur, *Bolus ex Ther. Androm.. Croco M. aſtring. Pul. è Chel. C. C. Syr. de Roſ. s. quarta quaque hora ſumitur, ſimul cum Vini rubri prædicti hauſtu; cui Tinct. Martis nutriti gtt.*xx, *ſunt adjecta. Sp. C. C. Succinatus ſubinde datur, & Potui Vinum, Aqua Fontana cocta dilutum.* Quinimo, ut quem auſpicato nacti ſumus, eundem cautè & diligenter locum tueamur, *Phœnigmos* [è *Seminibus Sinapios, Raſ. Raph. Sylv. aā p.* j, *Fermenti vet. p.* iij, *Aceti Vini albi q. s.*] Tumoribus *Arthriticis* calidos admoveri, &, quam primum refrixerint, iterari præcipimus; donec in molem illi majorem elevarentur. Aucta hoc modo utraque Inflammatione, ad evocandum illius Serum, & materiam ſimul *Arthriticam, Epiſpaſtica* ſuper eam impoſuimus, quibus Ichoris ſalſi viroſique libræ minimum duæ, ſpatio quatridui, ſunt elicitæ. Pallidior hinc paulatim Urina, & ab *Arthritide* Quies.

Finito Paroxyſmo, ad inſtaurandam Coctionem, & robur *Interaneorum* confirmandum, ſocia opera, primo *Lene Catharticum*, deinde *Chal. Nutritum* adhibuimus. Diætam omnem quantitate & qualitate aptis, accommodavimus.

Quamdiu κατὰ μέτρον egit, monitis & præceptis his obtemperatus Æger, tulit Obſervantiæ fructum. Cibum avide ſatis appetiit, tenuit, digeſſit; raro, neque niſi laudabiliter dejecit: integra & tuta videbantur omnia. Ante vero, quàm vires, nupera tempeſtate labefactatas, reſarcire, valuerat, ſuo ſe iterum more gerens, & Genio indulgens, *Diarrhœa* ſubito recidiva, Motibus Convulſivis, &c. ſtipata, paucarum horarum ſpatio eſt ſurreptus.

CAP. V.

De Dyſenteria Arthritica.

ARTIC. I. QUæ tormina, qui *Inteſtinorum* cruciatus, graves utique & terribiles, ex *Arthritica* Materia illorum Tunicis impacta oriantur, in ſuperioribus tractatum eſt. Tentemus ultra, &, utrum hæc tantummodo, an etiam alia; an his majora miſeros mortales interdum non excrucient, & demum Morti objiciant, ſerio expendamus. Quocirca, hoc Capite de *Dyſenteria Arthritica*, & in ſequenti de *Abſceſſu Inteſtinorum Arthritico* ſermonem inſeremus.

II. Et quidem haſce res inſpicienti palam erit, acrem illam & viroſam *Arthritidos* Materiam, & Cauſam Continentem; qua Dolores paſſim in Corpore crudeliſſimi concitantur; qua Membranæ vellicantur, & exulcerantur, qua ipſa interdum Oſſa corrumpuntur, & Carie conficiuntur: *inteſtina* etiam aliquando mordere: illius roſione perfodi, & exedi Vaſa eorum exilia: ſicque fieri poſſe *Dyſenteriam*, quam tradimus, *Arthriticam*. Verum, ut ab hujus Morbi probabilitate, ad ejus ὕπαρξιν & experimenta medica tranſeam, revera dari hunc Affectum exploratо

plorato conſtat. Ejus autem εἶδ☉ καὶ ἦθος, quantum expiſcando conſequi valeo, tale eſt.

III. Gracili & tenero Corpore *Podagroſos*, *Inteſtinis* præcipue teneris donatos, & δυσσπλάγχνους aggreditur. Præire ſolet Dolor Colicus, pariter *Arthriticus*: & cum crebris ejus acceſſionibus læſæ & corruptæ ſunt *Inteſtinorum* Tunicæ, debilitatæque flaccent eorum Fibræ; Miaſma *Arthriticum*, Cauſa aliqua externa illud intro pellente, vel intus poſita eo alliciente, in Arterias, (*Cœliaca* nempe *Inteſtinalis* ramum, & utramque *Meſentericam*) *Inteſtina* irrigantes, ἀθρόως infunditur. Hinc Dolor *Inteſtinorum* mordax, erodens; cum Pulſu celeri, & Febricula quadam. Si eodem tempore externis partibus *Arthritis* inſit, celerrime omnis evaneſcit, ad τὰ Ἔντερα feſtinat. Vaſis Sanguine diſtentis, eroſis, ruptis, in Fiſtulam demum alimentarem is exſtillat; qui, in ejus cavo collectus, alvo, & interdum ore ejicitur. Emiſſi quantitas ſæpe unius libræ, aliquando binarum pondo. Qui tantum, & humoris tam commodi diſpendium excipiunt languores, ab eo cavernæ *Interaneorum* commiſſo magni ſunt; ab expreſſo, & è Corpore expulſo, majores. Collabuntur Vires, Artus frigeſcunt, frequens eſt Deliquium, plane in dubio Vita. Levantur ex hac evacuatione Tormenta, &, ſi Æger inſultus vim & ferociam tolerare valeat, * quies ſequitur, & à Paroxyſmi impetu *Arthritici* ad tempus aliquod induciæ. Materia modo jam dicto per *Inteſtina* exulante aliena, non iterabitur Inſultus, donec in Sanguine nova condatur, & coacervetur; quam autem primum illud fiet, tam in Artubus citiſſime, vel *Interaneis*; iterum exſpectandus erit.

IV. Obſervatu facile eſt, ingenio & natura quam ſingulari ſit hic Affectus, & à *Dyſenteriis*, quotquot uſpiam inveniantur, aliis, quam diverſus. Quod ut pro certo habeatur, animadvertendum [præter iſtam τῶν Ἐντέρων imbecillitatem, qua dirigitur Sanguis, & in ea derivatur] ab una *Arthritidos* Materia in Sanguine contenta, Affectum hunc, conſtanti norma & ratione manifeſta, dependere: ab ea ebulliente, fieri, ab ea minuta, minui; neque niſi ab ea renovata, & in novum Orgaſmum excitante Sanguinem, renovari: Quo quidem argumento, ad confirmandam morbi hujus Αἰτιολογίαν, nihil gravius, nihil, ut opinor, validius afferri poteſt.

V. Ad hujus morbi exitum, ſive Prognoſin, ut deſcendam, non ſemper ille miſſione Sanguinis contentus unica; verum, è contrario, Inſultus ſæpe repetens, *Arthriticis* illos facit Paroxyſmis, ſi Typos & utriuſque frequentiam ſpectemus, reſpondentes & analogos. Adhæc, vel prima vice, vel poſtea [ſecundum Miaſmatis *Arthritici* in Sanguine incrementum] recurrens, quando videlicet Miaſma in Tunicis *Inteſtinorum* adhæreſcit, aut affigitur & eas ſuo more mordet inficitque, nunc in Ulcus *Inteſtinorum*, nunc in abſceſſum degenerat, itaque notas illis inurit triſtiſſimas, morbos incutit ærumnoſiſſimos.

* *Dyſenteria* ſolvi poſſe *Arthritidem* notavit olim *Hippocrates*, hiſce verbis. Ἰῶνται τοὺς [Ποδαγριῶντας] ἀέρσα μὲν Δυσεντερίαι, ἢν ἐπιγίνωνται, *Sanant hos* [*Podagroſos*] *optime* Dyſenteriæ, *ſi ſucceſſerint*. Prædictorum Libro 2. Sect. xv.

VI.

VI. Profluente Sanguine, commodiſſimum erit, ut Æger conquieſcat: ne, Corpus nimium agitando; ne profluvium, ſupra quam ferri poteſt, intendendo, gravius ille luat: quare Lecto, vel Cathedræ ſe det, quam primum Morbus ingruerit. Nefas autem habeatur, ea quæ, Cardiacorum titulo, ubique ad manus ſunt Matronis, [quæque ſua, modo opportune propinentur, non carent utilitate) ſic ingerere; ut, Sanguinem accendendo, noxam magis augeant, quàm Ægrum levent. Caute iſta, neque largius adhibenda, quàm ad Spiritus reficiendos, & a Deliquio ſuſtinendos, opus eſſe invenietur. Contra, ſi Profluvium εὐφορίαν excedat, *Laudano* illud comprimendum; ideoque Linguæ ſuper illinantur, Ore teneantur illius Guttæ aliquot, (quoniam demiſſæ vomitione reddi poſſint,) donec cohibeatur. *Romanis* in curanda, quoties importuna fuit, *Dyſenteria*, Aquæ bene frigidæ, Potio in * uſu erat; quippe quæ aſtringat, Vulnuſque ſanet: & à || recentioribus, unde confirmentur illius in ſanando Vires, præclara multa referuntur: quorum autoritati innixus, *Decoctum album*, *Dyſenteria* hac afflictis, non ſine fructu & emolumento, ſæpius præcepi. Oportet autem modice, ſed crebro, Laborantem ſorbere, & quidem eo, ad tempus aliquod, loco cibi potioniſque omnis, ſolo uti.

Quibus curæ fuerit, ne *Inteſtina* nimium aperiantur; iis etiam, ut ne aſtringantur nimium, aut præpropere claudantur, vitium nempe contrarium, eſt cavendum; &, ſi Corpus aſtrictum, leniter eſt ſolvendum. Eſt enim ill- *Dyſenteria* omnino Critica, ex alterutra parte, ſive major, ſive minor æquo, vitioſa; cum mediocris, optima. Et Virium contemplatione debita, Mediocritas illa tum intellegenda, tum item obtinenda.

Poſt breve temporis ſpatium expelli ſolet inimicus, & jam tum pacari & deliniri Sanguis: quod ſi aliter eveniat, & Sanguis pertinacius deſcendat; quæ eum ſiſtant, & Vulnus contrahant, expediet dari: *Tinct.* puta *Japonicam*, *Decoct. albo*, *vel Traumatico inſtillatam*; *vel Balſamum Lucatelli*, *cum Olibano*, *Maſtiche*, *Sanguine Draconis*, *& Croco Martis aſtringentis*, *vel B lo vera*, *forma Pilulari*; vel cum *Conſ. Fr. Cynosbat. Roſar. rubr. per ſetaceum traject. Spec. Conſ. de Hyacintho cum Syr. de Roſis ſiccis*, *forma Boli*, *ex eodem vehiculo*. *Tinctura Japonica*, ſolvendo *Terram* ejuſdem nominis, ſive *Gummi Catechu*, in Spiritu Vini rectificato, vitro probe clauſo, igne arenæ conficitur. Lanea, Decocto aſtringenti, cui adjectum eſt Vinum rubrum, immerſa, ſuper ventrem imponantur.

Si prope Anum Vena dehiſcat, ex *Gelatina Amyli*, vel ejuſmodi κολλητικοῖς, *Hæmorrhagia* perſiſtente, immittatur Enema, & diutius retineatur. Interea vitentur, etſi aſtringant, Acida; ne (propter eorum ſtimulum) major ex eorum uſu damni metus ſit, quam emolumenti ſpes. Cibus ex *Gelatina C. C. Eb. aut Pedum Vitulinorum*; *ex Ovo tremulo & ſorbili*; *ex Lacte*, *cum* Oryza ei incocta; vel ex *Oryzæ Cremore*, & ejuſmodi aliis, quæ ſimul nutriant, & incraſſent, quæque Vulnera conglutinent.

A The-

* Vide *Synopſin Diſcurſuum Magiſtri* Vander Heyden; *Impreſſam* Londini: *Anno* 1653, *pag.* 53. *& quæ ſequuntur.*

|| Vide *Celſum*, *Lib.* 3, *Cap.* xviii.

A Therapia *Dyſenteriæ*, proprie ſic dictæ, hanc *Arthriticæ Dyſenteriæ* Therapiam multum abludere, quilibet harum rerum vel imperitiſſimus videbit: quando iſta Purgationem, eamque interdum repetendam, enixe poſtularet, &, niſi illa eſſet, raro unquam perficeretur; hæc aut nunquam, aut certe perraro Ventrem medicamentis ſolvi patietur.

Cum ad *Prophylaxin* accedas, nihil valentius, nihil ex omni parte fructuoſius, quam *Aquæ Tunbrigenſes*, ſive *Bauntonenſes*, vel iſtiuſmodi Ferratæ; quæ, ſatis diu recteque potæ, *Inteſtinorum* adyta ingrediantur, Vulnera perſanent, Ulceribus medeantur, Fibras conſtringant, Tunicas corroborent: Hæ porro Humorem vitioſum per Renes efficaciſſime avertunt, itaque *Inteſtina* maximopere defendunt. Hiſce vero, ad mutandam Humorum inclinationem, & deducendam in Artus *Arthritidem*, non incommode adjiciantur, cum aſtringentibus, è *Ferro* præparato.

HISTORIA I.

Teneſmum & Dyſenteriam *inferens* Arthritis, *omiſſo Externorum uſu, lethalis.*

QUum rure, Anno MDCC, menſe Maio, forte agerem ad *Iſcanum* oſtium; me conſuluit Septuagenarius *Arthriticus*; qui ita ſæpe doluit Articulis, & quidem Vere tum nuper elapſo, ut in rem eſſe arbitremur. Sub initium Aprilis, neſcio qua de cauſa evidenti, (niſi hoc in numero ponenda, propter res domeſticas, quæ illum mire exercuere, Animi perturbatio) derelictis Artubus, ea, quæ intus ſunt, invaſit *Arthritis*. Fames, antea naturalis, ab eo tempore multum imminuta, fere nulla: Animales Spiritus, humiles & depreſſi. Vidimus, at non ſine commiſeratione vidimus ægrum, in lecto jacentem, Oculis concavis, & retractis, Reſpiratione difficili, cibi omnis faſtidio, Nauſea, Ventriculi gravitate pene perpetua, Ἀγευστίᾳ etiam afflictum.

Malis hiſce, circa eorum initia, vires & incrementum dedit *Lac Amygdalinum*, peſſimum omnium eduliorum, & alia iſtiuſmodi frigida. Hæc ille interdiu, noctu, demiſit affatim; Calida & Cardiaca (ne videlicet Dolorem moverent in Articulis) Cane pejus & angue, fugiens. Ab ipſo victu confirmatum eſt cibi faſtidium, ceterumque malorum agmen.

Puduit ſane miſertumque fuit ægroti, (hominis aliàs ſapientis, & civili prudentia præclari) in tanti re momenti, in ipſius Vitæ re, tam egregie hallucinati. Calidorum enim egentiſſimus, frigida calidis præpoſuit.

Malum indies aggraveſcens adduxit *Teneſmum*, & dein *Dyſenteriam*; unde pejus omnia. Ut his occurrerem, primo *Theriacæ Androm. & Diaſcord. aā ʒß, cum Julapii Cretacei Hauſtu dedi; ex intervallis ſæpius repetii. Potui dabatur ordinario Decoctum album.* Hinc alvus ſuppreſſa, Dejectiones ſolidæ, & bene coloratæ.

Haſce vero inducias, quando parum fidas eſſe ſuſpicarer; niſi etiam *Arthritis*, quæ τὰ Ἔντερα jam ipſis nutriculis aggravare viſa eſt, πρὸς τὰ Ἄρθρα extruderetur; eum in fine *Podagragoga* interna (nempe *ex Rad. Serp. Virg. Pul. Cantiano, Lapide Contrayerva, Conf. Alk. Bolum)* præcepi, cum iſtiuſmodi aliis.

Quorum beneficio Malleoli, & ad Genu uſque; Carpi, & ad Cubitum uſque dolor: quaque ratione proportioneque doluerunt Artus, liberata ſunt *Inteſtina*. Erat autem adhuc Pectus aggravatum; erat, tanquam a Cingulo, ſtrictum Abdomen.

Ne vero hiſce remediis, Sanguinem exagitantibus, in ægroto *Dyſenterico*, nimium inſiſterem; in *Arthritide* removenda, quantum operis maximum potueram, Externis, *Arthritidem* educentibus, agere inſtitui. Quocirca, Pellem Vervecinam, jam tum extractam, Artubus applicari, in præceptis dedi.

Ille hæc gravate: Omnium, quæ Dolorem excitarent, oſor acerbiſſimus, eorum uſum non admiſit; non ſine indignatione reſpuit; ut vel perire mallet, quàm dolere. Neque Salutis, neque ipſius Vitæ conſideratio, etiamſi ab amicis amantiſſime propoſita, ſtudioſe commendata, ut animum mutaret, vel hilum fecit. Retroceſſit denuo *Arthritis*; & Æger, viribus infractis, Morbo dicam, an Pertinacia? periit.

HISTORIA II.

Dyſenteria Arthritica *in* Abſceſſum *migrans*.

Doctrinæ, hujus Δυσεντερίας in ſuperioribus traditæ, fidem conciliat Agricola *Devonienſis*, antiquis moribus, & malo tantum habitu infelix. Fuit ille tener, gracilis, Viſceribus imbecillis, *Arthritide* primo permultos annos idonea, tum ἀνωμάλως *Inteſtina* ſimili frequentia impetente, aggravatus. Poſt ἀνωμαλίας hujuſmodi complures, [quibus ſublevandis non incaſſum ei Medicinam factitavi) per quas effectum eſt, ut ad *Inteſtina* citius & facilius diverteret *Arthritis*; tandem, Anno ſeculi noviſſimi poſtremo, exeunte Vere, *Arthritide* omni jam diu vacans, novum in morem ægrotavit. Prægreſſa enim Corporis Plethora, Vomitu Sanguinis & *Dyſenteria* corripiebatur, adeo vehementi, ut brevi ſpatio libræ aliquot Sanguinis Ore & Alvo redderentur, & Æger animam agere videretur.

His anguſtiis verſato, *Bolum aſtringentem* (ex *Conſ. Roſ. r.* ℈j, *Pul. G. Arab.* ℈ß, *Sang. Drac. Boli veræ, aā gr.* v, *Syr. de Symphyt. q s.*) bis in die, cum *Julapii Cretacei Hauſtu ſumendum*, præcepi. Potui datum eſt *Decoctum Album*, & in cibum *Pedes Vitulini*. Ad Sanguinem vero quàm citiſſime reprimendum, & intra cancellos ſuos retinendum, *Laudani* aliquot *liquidi* Guttæ, bis ter quaterve in die (modo poſtularet Hæmorrhagia, & vires Ægri paterentur] repetendæ. Id enim agendum arbitrabar, ut Hæmorrhagiæ, quadam ex parte forſan neceſſariæ, & huic Ægroto ſalutari, modum ponerem, naturæ rebus convenientem: nec quidem alienum egi; quandoquidem hac medendi via, ne lethalis iſta, ne injuria eſſet, proviſum eſt. Hiſce difficultatibus liberato (qua Vulnus ſanaretur) *Tereb.* dedi *Uſnetam*; forma pilulari, cum *Pul. Dialthææ*, bis in die ſumendam, &, quod ſuperbiberet, Julapium.

Quando vero poſthæc, propter reſtitutas Ægri vires, Sanguinem inſtauratum, & *Arthritidem* interruptam; Pulſu ille magno, Cibi faſtidio, *Inteſtinorum* æſtu immodico, Doloreque pungenti,

genti, cum aliis mali hujus reverſuri notis, urgeretur; Brachio Sanguinem detraxi; Orgaſmum ejus mitigavi; *Interaneis* proſpexi: utque pacem, quam eo nactus ſum modo, confirmarem, *Aquas Bamtonenſes*, vivas & de fonte, per menſem biberet, imperavi. Paruit Æger, adjecitque cuilibet Aquarum ſelibræ, *Syr. Balſamici* ℥ß,; & hora ſomni, *Balſami Gilead* ℈ß, ex ejuſdem *Syrupi* cochl. degluti it. Recte bibendo, Medicamenta recte ſumendo, recteque vitam inſtituendo, quantos ille progreſſus fecit, vel hinc conjicere liceret, quod Fame & Concoctione domum rediit laudabili, Vultuque bene colorato. Vitæ res & ſalutis cetera, qualis ſano, & incolumi ſolebat eſſe; &, quam dudum, multo integrior.

Nondum annus effluxit, cum *Arthritide* pertinacius ſilente, nec in Artubus unquam quicquam moliente, Materia vero ejus (uti licet opinari] in Sanguine congeſta, eadem fere, atque nuper, *Inteſtinorum* Accidentia, Materiam eo loci denuo coire, manifeſte oſtenderunt: Quæ quidem Mala, methodo penè eadem, qua prius, erant ſublata. Verum, ut tutelam Ægro certam & diutinam præſtarem, eum hoc admonui; ut de Plenitudine ſollicitum ſe haberet tanquam Morbi hujus Genetrice certiſſima, Altrice paratiſſima.

Quæ cum ita præciperentur, vel Ægri incuria, vel Morbi magnitudine, & ad renaſcendum propenſione factum eſt; ut aliquoties, nec opinato, recurreret *Dyſenteria*: Cujus acceſſiones cum jam quatuor aut quinque eſſent; eæque omnes, ex intervallo anni quaſi dimidii; (quo temporis ſpatio novam *Arthritidis* materiam pullulare credibile eſt,) *Dyſenteria* tandem in *Abſceſſum* migravit, ſuo loco tractandum.

Obſervatu facile eſt, Primum, ab hoc Affectu, priſtinis in Ventriculo & Inteſtinis *Arthritidos Anomalis* ſuccedenti, licere nobis opinari, Earum locum illum tenere, & quaſi numerum explere: Deinde quod, cum omnes illæ *Anomalia* (qua in hac regione priſtinæ, qua novæ & *Dyſenterica*] rectos & idoneos *Arthritidos* Paroxyſmos ſubſequantur; horum Paroxyſmorum illæ vicem gerant; nihilq; aliud ſint, quam *Arthritis* commiſſa *Inteſtinis*, & illac exulans: Cujus quidem rei argumentum, idque noſtra ſententia firmum eſt; quod deſeruerit Ægrum *Arthritis recta*, quo tempore, & qua proportione occupavit eum *inverſa*, ſive *Anomala*; & quod, *Arthritidi* rectæ, & *Anomala*, Acceſſionum eſſent intervalla plane eadem; diſtantia par: quo nihil magis probare poteſt, Affectus hoſce, (ſi tantummodo vultus eorum intueamur] varios & diverſos inter ſe; ab una eademque propagine derivari; eademque fieri Materia; pari ſemper ratione nata, &, quantum in ſe eſt, pari modo ſemper operante; ſed, propter aliquod ſibi externum, & locos novos ingrediente, & diverſo in iis modo agente.

Huc quodammodo referri poteſt *Dyſenteria*, quæ ad *Arthritidem* ex *Lue Venerea* generatam pertinet; cujus olim protulimus * Exemplum, ſi placet, adeundum.

* Vide *Diſſertationem* De Arthritide Symtomatica, *Cap.* vii, *Hiſt.* iv.

CAP. VI.

De Abſceſſu *Inteſtinorum* Arthritico.

ART. I. Abſceſſus ſequitur *Inteſtinorum Arthriticus*: hic enim eſt Naturæ ordo, quæ à *Dyſenteria* ad *Abſceſſum* migrare, ut ab *Hœmoptoe* ad *Phthiſin*, obſervatur. Alienum & viroſum, e Sanguinis ſinu expelli, Partibus à corde remotis & debilibus immitti, Tumoremque iis uſitato inferre, paſſim experientia confirmatum eſt: Ad *Abſceſſum* vero conficiendum proclive, & ſuapte ſponte pronum eſſe Virus *Arthriticum*, vel eo conſtat, quod in Artubus is identidem cernatur; eorum Articulos, poſt duras & iteratas acceſſiones, quibus Materiæ multum illis illiditur, aggravans & extendens; ſic, ut veteres *Arthriticos*, (quos omnium frequentiſſime Morbus hic affligit) hac de cauſa claudos, eorumque Pedes Manus laqueis obvolutos, ſæpe tueamur.

II. Virus illud, *Inteſtinis* à Sanguine commiſſum, in eorum Tunicis nidulatur: Fibras earum corrodit, exedit; Spiritus iis incluſos extimulat, in Spaſmos adigit. Hinc Calor interdum acris, pungens, lancinans; quem ut deliniat, & Humoris acrimoniam diluat Natura, (non alio modo, quam in Apoſtemate Gingivarum ex Dolore Dentium; vel alio quovis Apoſtemate, ex aliena & virulenta materia) Seri copiam ſuffundit. Ex his Humoribus hoc in loco depoſitis, conflatur & efficitur *Abſceſſus*; qui, ſerius citiuſve, (pro ejus Compoſitione, & Calore innato, vel adventitio) maturatus, extenſa primum, mox rupta, vel aperta, qua includitur pellicula, *Pus* evomit. Quod utique, ſi Natura copioſe ejicitur, vel Arte eximitur, ceteraque Curatio recte procedit, Ægroto commodum; proſcripto malo Cive, conciliatur incolumitas; purgato Sanguine, ſalubritas: ſi vero latice nimis exiguo Pus exprimitur, Ægroto, propter retentum malum Civem, difficultas; propter reliquias intus ſervatas, affectarum partium Durities, & nonnunquam in Gangrænam degeneratio.

III. Cauſæ hujus Tumoris manifeſto binæ ſunt; quarum altera *Inteſtinorum Imbecillitas*, ſive Αὐρία; quæ, ad *Inteſtina* Sanguinem invitat, eumque (prout Leges volunt *Hydraulica*) facit inclinare. Hanc autem eſſe, ipſa Morbi natura arguit; evincit id, quod hominibus vel ab incunabulis, vel malis moribus Δυσπλάγχνοις, hic Affectus ſæpiſſime contingat. Altera, *Sanguinis Depuratio*, ſive Miaſmatis *Arthritici* (ſecundum normam, à Natura in alienis rebus exturbandis, obſervari ſolitam) expulſio: Utque binæ iſtæ cauſæ ſe habenr, & majores aut minores ſunt; *Abſceſſus* inde orti accidentia, mores, conditiones ſint, neceſſe eſt.

IV. Magnus hic *Inteſtinorum Abſceſſus* eſſe ſolet, duarum trium aliquando librarum Materiæ capax; contra, quam qui vulgo ſunt Extremitatum: hi etenim fere parvi. Notandum etiam, nullam totius Trunci partem magis, quàm alimentariam eum Fiſtulam, infeſtare: ut hæc illi Regio gratiſſima; hæc ſedes * Principalis eſſe cenſeatur. Tertium, addi poteſt, (quod huic noſtro

* Vide *Celſi*, Lib. v, Cap. 28. §. 11.

ſtro *Abſceſſui*, præ ceteris ſive Artuum *Arthriticis*, ſive totius Corporis *Abſceſſibus primigeniis*, privum & peculiare) eſſe eum creberrime, paucis poſt menſibus, recidivum. Hæc autem omnia Cauſis modo dictis, alteri nempe vel utrique potentiori, ſunt attribuenda.

Quo enim celerius *Arthriticum* Miaſma in Sanguine denuo condatur; quo frequentius Natura conditum expellere, & e Sanguine conetur in exilium ejicere; quo exulanti, & expulſo ei recipiendo, propter imbecillitatem, proniora ſint *Inteſtina*; eo hi illorum *Abſceſſus* majores; eo frequentiores, &, qui repleantur, aptiores ſint, neceſſe eſt.

V. Si in *Ano* fuerit *Abſceſſus*, eadem prope Curatio, ac in *Abſceſſu Ani primigenio*. Si in *Oeſophago*, *Ventriculo*, vel *Inteſtinorum* aliquo; (quæ, extra Senſum poſita, ortum, & incrementum, vix unquam manifeſtum eſſe ſinunt;) ante ruptam Vomicam, & Pus evacuatum, ejus ſæpe nulla, ſive Ægroto, ſive Medico, vel minima incidit ſuſpicio. *Abſceſſum* hiſce locis oriturum una, quantum video, prædicit *Vomitio Sanguinis*, ſive *Dyſenteria*, quæ appellatur *Arthritica*: qua prægreſſa, ejus Prophylaxi magnopere ſtudendum: hæc enim adverſus *Vomitionem*, adverſus *Dyſenteriam*, adverſus *Abſceſſum* erit utiliſſima.

Rupta autem Vomica, in Lectum ſe det Ægrotans, vel minimum Quieti, quoad poterit, indulgeat. Si copioſe nimis, ſupra vel infra, Pus emiſſum fuerit, *Hypnotico* moderanda evacuatio, minime ſiſtenda. *Laudano* madefiant Tempora, Nares, Lingua, donec cohibeatur, & ad εὐφορίαν, ut ne videlicet eam excedat, redigatur. Puris autem diluendi, gradatim & partitis vicibus educendi, ulceriſque detergendi gratia, hujuſmodi *Apozematis*, quarta quinta vel ſexta quaque hora Cyathus aſſumatur.

℞ *Hordei mundati* ℥ß, *Rad. Symphyt. maj.* ℥j, *Cacum: Betonicæ*, *Saniculæ* āā ʒjj, *Coq. in Aq. font.* ℔jj *ad* jj, *Colaturæ adde Mellis Roſarum* ℥jj, *vel* jjj, *f.* Apozema.

Julapium præſto ſit *Cardiacum*, aut *Vinum* aliquod generoſum; cujus, in Languoribus ſummis, Cochlearia aliquot hauriantur. Interea temporis (ut *Celſi* verbis utar) *Nihil facere oportet, quominus, quicquid eſt Puris, exeat.*

Cum Vomitus, & Diarrhœa, & Puris evacuatio deſierint, ex uſu erit *Tereb.* à ℈ß, *ad* ℈j, *cum Ovi Vitelli pondere æquali temperatum*; vel *Balſ. Lucat.* ℈ß, *cum Myrrhæ pul. q. s. in Pil. redact. bis in die, ex Apozematis hauſtu demitti.* Vitentur Acida, vitentur acria, &, quibus læſa pars exaſperetur, quibus noxa augeatur, omnia. Ipſorum *Cardiacorum* vitetur ea Vis, quæ Sanguinem nimis exagitet, & e foribus jam apertis eum eliminet. *Eboris, C. C. Pedum Vitulinorum Gelatinis; Hordeaceis, Avenaceis, Pullinis, Ovinis, Vitulinis*, & ejuſmodi ſorbitionibus, veſcatur Æger. Si alvus ſoluta nimis fuerit, potioni ſit *Decoctum album*; ſi dura nimis *Hydromel.*

Prophylaxis, ſive in *Ano*, ſive intus ſit *Abſceſſus*, *Aquis Diureticis* optime perficitur; quibus adjici poteſt *Sal* & *Crocus Martis*, *Myrrha*, *Terra Japonica, cum Syr. Cydon. forma Pilulari.* His enim partes vulneratæ debilitatæque contrahuntur, & defenduntur; quodque maximi eſt momenti, Ma-

teria vitioſa per Renes emittitur; unde Viſceribus major, etſi non ubique certa, erit Tutela. Conducet item *Venæſectio*, præſertim in Corporibus Plethoricis, ſique nihil repugnaverit. Conducet *Ambulatio*, *Pedum Frictio*, & in Aquam calidam immerſio. Purgatio fugienda.

VI. Unum huic Capiti, veluti Coronida, ſubnectam; Veteres *Arthriticos* non tantummodo Colica, aliiſque *Interaneorum* morbis, (ut ante dictum,) verum etiam morbis *Ani Arthriticis* identidem affligi, nonnunquam miſere cruciari: maxime cum ætas exacta eſt, & Vires jam imminutæ, ad Miaſma in Artus expellendum minime ſatisfaciant. Ex morbi mutatione, in *Ano* Materia deponi *Arthritica*, in eam infundi videtur. Cujus utique rei Argumentum hoc eſt, quod quamdiu *Ani Abſceſſu*, *Fiſtula*, vel ejuſmodi Morbo aliquo gravi afficiantur homines hi *Arthritici*, tam illi diu raro Articulis ægrotent, ubi vero, ea tollantur *Ani* vitia, recurrat *Arthritis*, (quod iterum & ſæpius obſervavi) in extremis partibus *regularis*.

VII. Hæc, & hujuſmodi alia, quum ab *Arthritide* fiant in Viſceribus, ſexcenta mala; videre licet, quàm appoſite, quàm belle ſit à * *Luciano*, ex *Eraſmi Schmidii* verſione, de ea dictum.

* Σπλάγχνων δ' ἔπ' αὐτῶν διάπυρον ἀΐσσει
κακὸν,
Δίναισι φλογμῶν σάρκα πυρπολούμενον,
Ὁποῖα κρητὴρ μεστὸς Αἰτναίου πυρὸς,
Ἢ Σικελὸς αὐλὼν ἁλιπόρου διασφάγος,
Ὅπου δυσεξέλικτα κυματούμενος
Σήραγξι πετρῶν σκολιὸς εἰλεῖται κλύδων,

Viſceribuſque in ipſis ignitum diſcurrit
Malum,
Vorticibus Flammarum Carnem ignis
more depaſcens;
Veluti crater plenus Ætnæi ignis,
Aut Siculus Canalis æquorei interſtitii,
Ubi confuſe fluctuans,
Ob fiſſuras petrarum, obliquus volvitur
æſtus.

HISTORIA I.

Abſceſſus Inteſtinorum Arthriticus *auſpicato ſanatus*, *recurrendo Lethalis.*

Abſceſſum in Viſceribus, *Arthritica* fieri poſſe materia, probat Agricola, prædio audiuſculus ſuburbano agens. Fuit ille Corpore pertenui, Δύσπλαγχνος, annos *Arthritide* permultos, primum *Regulari* tantum, mox etiam *Anomala*, & Ἐντόδια premente, *Dyſenteriam* inferente cruciatus.

Dyſenterico ei medicinam, ex utriuſque noſtri ſententia, iterum ac ſæpius feci; ductoque Prognoſtico à vulneratis multumque læſis & debilitatis *Inteſtinis*, uti etiam ex eo, quod illa jam frequentaret *Arthritis*, de *Abſceſſu* Ægrotantem, de eo, tanquam impendente & pertimeſcendo, monui. Nec quidem aliter evenit: Namque elapſo ab *Arthritidis* Paroxyſmo brevi ſpatio, cum jam repletum eſſet Corpus, & dolerent *Inteſtina*, (quæ duo Acceſſiones itidem *Dyſentericas* ſolebant antecedere) Materiam, rupto in *Inteſtinis Abſceſſu*, purulentam ἄνω καὶ κάτω reddidit. *Vomitum* & *Diarrhœam*, ut ne violenta nimium urgeret, *Laudano* compeſcui; eorum ſævitiam mitigavi. Finita

nita Puris Evacuatione, *Bolum aſtringentem* (*ex Conſ. Roſ. rubr. Croco Martis, &c.*) *bis in die, Pil. Balſamicas, ex Balſ. Lucat. Pul. C. C. C. hora ſomni demittendas, cum Julapii Hauſtu dedi.* Potui, quod dilueret Puris acrimoniam, ſimulque reprimeret Diarrhœam, *Decoct. Album tenue* dabatur. Cibus, e *Juſculis* & *Gelatinis*, erat *Analepticus.* Porro, *Prophylaxeos* ergo, decem poſt diebus, omni mane. Aqq. *Bathonienſium* ℔jj, paulum tepefactas, hauſit; ſingulis ſelibris adjiciendo *Vini Canarini* cochl. unum alterumve. Per *Elect. Lenientis* Doſin, uti opus fuit, aſſumptam, Alvi prævenit tarditatem.

Cato, Color, Vires ab hac methodo augentur; ſic, ut Hyeme ſequenti, menſes inde poſt quatuor vel quinque. Pedibus iterum doleret, & omni periculo liber eſſe prima facie videretur. Contra vero, ob ipſa hæc indicia ſalutis, (ita vulgo æſtimantur) cenſenda erat hujaſce ægri ſalus in dubio uerſari. Quandoquidem illa, tametſi quodam modo ſalutem, modo longe majori contrarium indicarent, & *Inteſtina* denuo gravari minarentur. De *Venæſectione*, ut de *Inteſtinis* mihi curæ ſat eſſet, deliberavi: vetuit Corpus à Natura tenerum: vetuit male conſtitutum, Morbis mulctatum, atque adeo *Arthritidi* rectæ vix obeundæ par.

Anni circiter dimidium erat, cum recurrit acris ille & pungens *Inteſtinorum* Dolor, novum materiæ coitum oſtendens. Subſequitur, paucis poſt diebus, Puris tenuioris ſubalbidique, ad tres minimum libras, paucarum horarum ſpatio, per Os, per Anum excretio. Vires ægri ſtatim collabuntur, &, *Cardiacis* fruſtra, licet copioſe datis, oppreſſi Oculis obductum eſt θανάτοιο μέλαν νέφος.

Notatu dignum erat, *Arthritidem*, ex quo *Inteſtina* primum eſt aggreſſa, nova illa ſede adeo delectari, ut intra triennium ſexies eam inviſeret; & toties vel *Dyſenteriam*, uel *Abſceſſum* eo loci faceret: *Viſceribus* ſcil. à natura imbecillis, & Morbi crebris inſultibus enervatis, depoſitum, imo infuſum erat, expulſioni jam tum idoneum, Miaſma *Arthriticum*. Sed neque præteriri illud oportebit, quod, qua proportione *Viſceribus* inhæſerit, ea uſque *Arthritis* Artubus pepercerit. Quinetiam obſervari poteſt, quod ab *Arthritidos* Paroxyſmis regularibus, per Acceſſiones *Dyſentericas*, & *Abſceſſus* hoſce *Inteſtinorum*, magna ex parte defenderetur Æger; quandoquidem hiſce crebro revertentibus, illi tum rariores, tum etiam mitiores invenirentur: ut, tum *Arthritidos*, tum *Dyſenteriæ*, tum etiam *Abſceſſus* Cauſam continentem & conjunctam, eandem prorſus, nonnunquam Artus, aliàs *Inteſtina*, ſed alio alioque modo infeſtantem, eſſe conſtet.

HIST. II.

Abſceſſus *Ani* Arthriticus *feliciter curatus.*

ANtiſtes nobilis, Ingenio ſumme prædicando, niſi quod Animi Magnitudo ſuperaret Ingenium, *Arthritide* nativa, (ea proſperarum cum adverſis, ea rerum humanarum miſtura) quam & ipſe minime tenuavit, eſt affectus. Diu ille, ſemel bis in anno, doluit; ſed apte, ſed utiliter: Tandem *Ventriculum*, *Inteſtina*, &, eorum extremitatem, *Anum*, à muneribus ſuis deſciſcere compertum eſt, & novo

novo more affici: hanc humoris nimi-um recipere, *Hæmorrhoides* extrudere; illa Cibum minus recte conficere; iſtum minus appetere. Hæc autem mala, ſive Naturæ per ſe deficientis & debilitatæ, ſive *Arthritidos* inverſæ ſigna erant, (quum *Interanea* multum iis enervari confitendum eſt) rectæ & externæ *Arthritidi* intus vocandæ, non parum contulere.

Hujus Procatarxeos maleficio factum eſt, quod, ex errato in re Diætetica commiſſo, materia, (quæ Digitos etiam tum extendit, quæ in Tumores idoneos elevavit,) *Arthritica*, intro invitata, *Ano* impacta, *Abſceſſum* in ea faceret. Primum, Oſſis Coccygos regionem, Menſe Decembr. Anno MDCLXXXXII, invaſit: inde per dies aliquot Dolor, & totam pene Hebdomadam Ἀγρυπνία. Vena, Medici conſilio, pertuſa eſt. Nihilominus increvit Tumor; dextram, ſiniſtram, Partes circa *Anum* omnes comprehendens, & ad ſuppurationem tendens. Quo citius matureſcat, ei *Cataplaſma* admovetur. Horis poſt triginta ſex, cum jam moveretur intus contentum, & fluctuaret Pus, Phlebotomo per *Jenkinſonium* noſtrum eſt apertus: unde Materiæ putidiſſimæ fœtidiſſimæque quaſi libra effluxit; mundificantibus ab eo injectis detergitur ſinus, Fomentis roboratur.

Curatio perfecta, & abſoluta eſſe viſa eſt, quum, exeunte Maio, *Arthritis*, quæ tum temporis in Artubus emicuit, ob πρόφασιν neſcio quam, ad *Ani* regionem, non ita pridem læſam, ſe proripuit, eamque magnopere corrupit. Pelle Ovina, recens extracta, involvi Pedes & Abdomen Ægrotantis, imperavi. Hinc ſuppuratio maturior, atque adeo celerrima; adjuvante *Vng. Baſil.* &c. per penicillum admoto. Secto Tumoris apice, Puris altera quaſi libra expreſſa eſt. Perjucundum erat notare, non tantum omnia, ſtatim ab emiſſo Pure, Symptomata concidere; ſed & Appetitum, aliquandiu languentem, ex eo tempore vigere, latrare, & [quod eo amplius] Ægrotantem comeſa concoquere.

Quicquid hujuſce mali reliquum erat, (hoc autem neque grave, neque longum,) id omne laboranti, non nimium morigero, deberi ſtatuendum eſt; id etiam brevi ſublatum. Nam ſartus tectus evaſit Æger, neque, tametſi ſæpe poſthac *Arthritide*, hujuſmodi unquam *Abſceſſu*, deintegro laboravit.

En igitur *Ani Abſceſſum*, in quem, tanquam in Sentinam, miſſa ſunt *Arthritica* purgamenta: Cujus rei notitia vel eo manifeſta, quod ex *Abſceſſu* favetur Artubus, neque iterum, dum nova in Sanguine coacervata fuit Materia, tantiſper in eos ſævitum.

HIST. III.

De Ani Arthritica, *propter Aloeticum*, Inflammatione; *cum inſtante* Gangræna.

Matrona Nobilis, Sancta, Venerabilis, ob cauſam alibi dicendam *Arthritica*, exeunte anno MDCCV, Dolorem Artuum, huc illuc vagum, & repentem habuit, Articulos etiam aliquando, more ſolito, perſtringentem. Sub iſto rerum ſuarum ſtatu, & conditione, *Tinctura Sacra* Doſin, hortante quodam e vicinia ſumſit; heu

infauſto

infauſto omine, & irato *Æſculapio*: *Hæmorrhoidum* enim dolore aliàs afflicta, tantam earum injuriam, tam grave malum ex eo pertulit, quam quod graviſſimum.

Magna vis Humorum, qui in Sanguine jam evecti & exilio parati erant, ut hac vel illac levi ex cauſa verterentur; *Aloetico* viam oſtendente, ad *Anum* pulſa eſt, & eam diſtendi maximeque cruciari fecit.

Non Ægræ profuit, quod e Gallis, aliiſque reſtringentibus, Aqua ferrata incoctis, ſtuparum ope, *Fotus* adhiberetur; contra, malum ex hoc acerbius. Ægram inveni, cruciatus inter & tormenta, miſere oppreſſam. Per *Anum* Humor nigerrimus, odore cadaveroſo effluxit, & de *Gangræna* impendente me admonuit. Paulo poſt, in *Ani* margine tumore rupto, tam jugiter emanavit Humor, ut de Ægræ vita pene conclamatum eſſet. Parum aberat, quin opprimeretur. Libræ minimum binæ effluxerunt, quibus nihil fœtidius, nihil graveolentius. Non niſi *Cardiacis* copioſe creberrimeque datis, Ægra ſuſtentari potuerat, iiſque mehercule vix quidem.

Siſtente demum Flumine, Ciſternam ejus immiſſo ſtylo exploravimus. Ab orificio, quod in dexteri Podicis medio propter *Anum* erat, verſus Os *Coccygeum*, duas circiter uncias ſinus intravit: altera vero parte, prope *Inteſtinum Rectum*, eique parallelus, circa quinque uncias. Tanta vero ejus latitudo, quanta humori contento reſponderet. Præterea, Caro prope orificium ad Drachmæ ſpatium livida, ſenſuque valde obtuſo, νέκρωσιν in propinquo eſſe manifeſtavit.

Ut autem ea prohibeatur, eodemque tempore ſiſtatur Humor, nimium profuſus; per *Injectiones* aptas, aliaque Topica, Chirurgis adhibita, proviſum eſt. *Turundæ* immiſſæ ſunt, paulatim breviores; & demum, menſis uſque ſpatium, ne nimis cito occludatur, tanquam Fonticuli, os apertum eſt: poſtea feliciter recluſum. Ex morbo gravi, & prorſus ancipiti convaluit Ægra, & partum intra breve ſpatium geſſit.

Commonet Exemplum, in Corpore *Arthritico*, materia ad fugam prona ſaturato, quàm dubia, autem? imo quàm periculo plena, maxime per *Aloetica*, Purgatio.

CAP. VII.

De Melancholia Arthritica.

ART. I. POſt *Ventriculi* & *Inteſtinorum* Affectus *Arthriticos*, qui appellari poſſunt Idiopathici, (de quibus ſupra Diſputavimus;) ad eos jam deveniendum, qui locis ſæpe remotis & diſtantibus, ſemper autem aliis, κατὰ Συμπάθειαν, ineſſe deprehenduntur. Hi vero, tametſi plures, & quidem prima facie longe inter ſe diverſi reperiuntur, (uti *Melancholia*, *Syncope*, *Cephalalgia*, *Vertigo*, *Reſpirandi difficultas*, aliique permulti;) quando hoc conveniunt, quod ex Cauſa *primis Viis* contenta omnes exoriantur; eaque ſublata, auferantur; eorum Curatio, maximam partem, ex prædictis elicienda eſt. Par autem unum, ceteris prælucens, [nimirum *Melancholia* & *Syncope*;] cum utrumque ita interdum ingraveſcat, ut Symptoma evadat ἐπεῖγον, & Morbi rationem ambiat; hoc, & ſequenti Capite, ſpeciatim exponetur.

II. Nullos æque laceſſit hujuſmodi *Melancholia* [ut de ea primò loquar) ac qui molles, teneri, delicati, animo præditi puſillo, vel alia aliqua inclinatione naturali, *Melancholiæ* ſunt ab incunabulis addicti. Quãdiu horũ *Arthritis* Paroxyſmos agit regulares; & Natura, Viſceribus parcendo, Materiam in Artus alienam exprimit; tam certe diu ægrotorum proſpere res ſuccedunt; & in Paroxyſmorum vacationibus, Cor illis lætum; Vultus hilaris; ſudum undique, & ſerenum eſt. Quoties autem hoc ſalutare opus, ſive prorſus intercluſum, ſive remiſſe & oſcitanter actum eſt; maxime, quoties *Ventriculo*, & *Inteſtinis* committitur Materia; primum, Appetitus, & Concoctio depravata eſt: hinc eo loci Maſſa, brevi ſpatio putreſcens, & inepta, coacervatur: hinc Flatus Hypochondriacus, βορβορυγμοὶ, Præcordiorum diſtentio, & interdum Dolor *Inteſtinorum* fere continuus: hinc illi, per conſenſum, Cerebri & Nervini generis Affectus; illa Μικροψυχία, illa *Melancholia*. Turpis ſcil. illius Maſſæ afflatu & contagione, deprimuntur Spiritus, Senſui jam Motuique obeundo impares. Nihil iſthoc hominum genere triſtius; nihil infelicius. Neque Somnum capeſſunt, neque Cibum. Pœnitet, piget, pudet, ipſos Vitæ ſuæ tædet. Quodque omnium graviſſimum eſt, quæ, in ſummis calamitatibus, perfugio; quæ Ægrotantibus, ſolatio; quæ *Arthriticis*, certiſſimo eſſe ſolet præſidio; hoſce plane deficit, Spes.

Nullas unquam *Arthritidis Anomalias*, hac noſtra diuturniores inveni; nec quidem multas temere frequentiores. Nono vel decimo circiter ætatis luſtro, Ægrotantem aggreditur; & per reliquum Vitæ (niſi Medicinæ Viribus depulſa fuerit) cum perraro deſerit; quin ex intervallis, iiſque crebro brevioribus, affligit. Eſt autem ad *Arthritidem*, in eodem Corpore *Regularem*, (ſi ad eam comparetur) Proportione, quæ dicitur, *inverſa*: quandoquidem, quò minor; quò rarior; quò mitior hæc: eò major; eò conſtantior; eò vehementior illa; & e contrario.

III. Quod autem ita ſit diuturna, Cauſam eſſe puto in præcedentibus enunciatam; *Dyſpepſian* nempe, & *Ventriculi* Imbecillitatem: quæ, ut uſitate Materiam ad *Primas Vias* Arthriticam invitare ſolet, crebramque facit (ut oſtenſum eſt) hujuſmodi *Anomalian*, ita quidem uſitata major, (qualis his Ægrotis eſt) tum invitat allicitque magis, tum etiam arctius complectitur, retinetq; diuturnius.

Ne vero, cum *Arthride Melancholica* idem hic Affectus eſſe cenſeatur; advertere oportebit, illum eſſe *Melancholiam* puram, & exquiſitam, in *Arthritida*; hunc, *Arthritidem* ſimiliter genuinam, in *Melancholiam* deſinentem, eamque propria Materia facientem.

IV. Requirit *Therapia*, ut Morbo Ægrum prementi, *Ventriculum* & *Inteſtina*, ἄνω (ſi opus fuerit) καὶ κάτω purgantibus, primum adverſere. Iſta vero blandiora ſint, neceſſe eſt; e *Decocto* puta *Fol. Tea*, vel *Poſſeto Carduato*, *Vomitorium*; ex *Rhabarbaro*, *Pil. Tart. Bontii*, *Stom. cum G.* vel iſtiuſmodi aliquo leniente, *Catharticum*. Statim à Purgatione, eo nempe veſperi, omiſſo *Paregorico*, locum habeat *Cardiacum*; quod Materiam Viſceribus adhæreſcentem extra propellat: poſteaque, cum ad *Alterantia* deſcendes, ea quantitate

pro-

ꝓpinentur, ſed Doſibus idoneis, quæ i nihil repugnaverit, Intentioni Theapeuticæ (i. e. Materiæ *Arthriticæ*, a ῖς ἔνδον educendæ,& in Artus ablegandæ] ſatisfaciat.

Vult autem *Prophylaxis,* primum, ut *Aquis Diureticis*, recte diuque potis, e Sanguine virus evehatur *Arthriticum.* Deinde, ut *Arthritis*,vere & autumno, alteꝛo nempe vel utroque,ſi per ſe quieſcat, Medicamentis ad eum finem datis, cieatur: regulares Paroxyſmos, ſuoque numero perfectos (quoties opus erit) edere cogatur: & ut alias Coctionis ſumma teneatur ratio, in victu minime peccetur. Quare *Eccoproticum* frequenter adhiberi, putres ſæpe extrudi reliquias oportebit ; & in eum finem uſui erunt *Pilulæ*, quibuſdam in pretio habitæ, *Melancholicæ* ab *Exonienſibus* appellatæ.

℞ *Pil. Macri, Stom. cum G. aā* ℨjß.
Rudii ℨj.
Reſ. Jal. ℨß.
Ol. Cin. Chym. gtt. x.
Balſ. Per. q. s. f. Pil.

Doſis ℨß, primo mane, omni menſe ; vel, eodem intervallo, ſumatur *Tart. laxantis*, & *Mannæ aā* ℥ß, *ad* ℥j, *Aqq. purgant.* ℔jj *ſoluta.* Omni vero Purgationi Prophylacticæ ſuccedat, hora ſomni, *Paregoricum.* Prodeſt porro Corporis Exercitatio, præſertim Equitatio. Quæ vero reliqua huic Affectui medeantur, ex ſupradictis hauriuntor.

HISTORIA I.

Melancholia *propter* Arthritidis *acceſſiones minus idoneas.*

TEmpus olim nobiſcum Homo traduxit alienigena, ingenio prorſus ſingulari ; Affectu *Hypochondriaco* non parum multatus. Ægritudini importunæ permoleſtæque ut occurreret, *Baccho* ille, non nimium modo, verum etiam intempeſtive (pernoctando ſcilicet) indulſit : quo quidem more, *Arthritidos* pernicioſiſſimæ , Senectutis triſtiſſimæ poſuit fundamenta.

Adoleſcentiam vix egreſſus, *Arthritide,* malo hæreditario ægrotavit; quod *Melancholiam* vel primum intulit, vel magnopere auxit. Quamdiu Paroxyſmos edere ſoleret *Arthritis* iſta regulares, (ſatis ſcil. magnos, & frequentes) nihil illo homine mutabilius , aut ſibi diſſimilius ; utpote Lætitia nunc elato, Mœſtitia nunc depreſſo. Quoties enim Paroxyſmus aliquis finierat, Cantu, Jocis, Salibus effundendis, Carminibus aut pangendis, aut recitandis occupato eo, nihil uſquam gentium feſtivius jucundiuſve: quamprimum autem *Baccho*, *Cerere* , & Ignavia , nova in Sanguine cumularetur Materia, & jam expulſioni parata eſſet, nihil illo triſtius, lugubriuſve.

Nondum annos compleverat quadraginta, quum *Arthritis* rarius & remiſſius agere occœpit ; & pro illius remiſſione, Ægrotanti evenit male: nam *Melancholia* ingraveſcere reperta eſt, & quidem eatenus, ut in eam demum mutaretur *Arthritis*:quibus autem modis, & qua Metamorphoſeos ratione, (quippe ad explicandam *Melancholiæ* hujus *Arthriticæ* naturam cumprimis faciens) narratu digniſſimum.

Qua proportione Paroxyſmi, ſive earum acrimoniam , ſive frequentiam ſpectemus, ceſſavere ; ea ſemper , rata perpetuaque, crevit Ἀνορεξία ; ea, Δυσπεψία ; ea, Flatus immodici; ea , Dolor , & innumeræ *Ventriculi* querelæ;

ea, *Melancholia:* ut Materiam ad τ' ἔξω *Arthriticam* minime propulſam, Viſceribus infundi, res ſit evidentiſſima.

Chalybem ille, *Amara*, non unius generis *Cardiaca*, initio commode; *Corticem*, cum *Vino*, omnium multo commodiſſime; poſtea vero fruſtra, ingeſſit. Validus à Natura, & Athleticus, Morbo gravi & ærumnoſo, animum cum corpore peſſumdanti, impar, ætate adhuc conſtante, ſuccubuit,

Victima nil miſerantis Orci.

HISTORIA II.

Arthritis Melancholico *ſaluti.*

HOmo *Damnonius* per omnem primam juventutem Coctionis pravitate, Ventriculi a paſtu diſtenſione, Flatu, Capitis gravitate identidem afflictus, de majori malo adveniente monebatur. Annis aliquot poſt, exorta eſt *Arthritis*, nunc uni eidemq; Articulo inhærens, nunc per Artus erratica; ſemper autem Regularis, & cum *Morbo Hypochondriaco* (uti cum *Polluce Caſtor*) vices habens alternatas. Quæ iſtorum Affectuum Ἐπαλληλία, communem utriſque Materiam eſſe, nunc, quæ ſunt intus, afficientem; nunc, quæ extra, corrodentem, oſtendebat. Gravedo etiam, per hoſce dies, humorem multum, & acrem, in Vacationibus *Arthriticis* emittere, ſicque Capitis gravitatem minuere ſolebat.

Sub finem Anni MDCCII, Paroxyſmi, qui lenes ſemper, & parvi reperiebantur, *Arthritici*, præter morem intermiſerunt; neque jam per annum integrum emicuit *Arthritis* ulla, ſive Fixa, ſive contraria: quanto vero Ægroti cum diſcrimine, vel ex eo diſci poteſt, quod Nauſea infrequens; quod Appetitus exinde proſtratus; quod Coctio vitioſa, neque niſi liquidorum ulla; quod Flatus, ἄνω καὶ κάτω ſæpe emiſſi; quod, eis aliquantiſper retentis, Auditus ad tempus aliquod omnino nullus; quod Dolor Lateris pungens; quod Spirituum Defectus miſerabilis; quod Marcor, quaſi junctis undiq; copiis, Ægrotum pene conficerent.

Conſiderata iſtius Morbi natura, plane viſa eſt *Arthritis*, quæ diu recte egiſſet; jam vero, Brumæ urgente Frigore, Sanguinemque deprimente, intus in *Ventriculum*, &c. repelleretur, & dictam faceret *Melancholian.*

Propoſita Medicinæ via, ut languentes Spiritus ſuſcitarem, ut inimicum ab Inteſtinis dimoverem, & ad Artus propellerem; eam ingredior. *Aquarum Ferratarum*, *quæ in propinquo erant*, *Tawtonenſium*, modice tepefactarum ſelibram, hora ſeptima matutina, hauriendam; omnique horæ quadrante, ad horas uſque duas repetendam; cuilibet vero ſelibræ *Sp. vol. ol. gtt.* x. *vel* xv, inſtillandas: Nona ſequenti, *Infuſi Teæ, eadem Aqua comparati*, ℔ß: hora deinde poſt, *Infuſi amari alterantis Coch.* v. quarta pom. *Bolum Abſynthiatum*; hora ſomni, *Cardiacum* ſequentem, cum Julapii, aut Vini Xereſani hauſtu demittendum, imperavi.

℞ *Raſ. Zedoar.* ʒjj, *Gentian.* ℥ß, *Cacum. Agrim.* ʒjj, *Coccinellæ* ℈j, *Cort. ext. Limon. Flor. Roriſmar. aā* ʒj; *Infunde in Vini Xereſani* ℔jj, *ad idoneam alterationem*; *tunc coletur* Infuſum.

℞ *Pul. Rad. Ari C.* ʒß, *Conſ. Abſ. R.* ℈ß, *Syr. Z. Z. ex Indiis q. s. f.* Bolus.

℞ *Pul. Gaſcon.* ʒß, *Spec. Diambræ* ℈j, *Syr.*

Syr. Garyoph. q. s. f. Bolus.

Carnibus εὐπέπτοις καὶ εὐχύμοις, Pullina ſc. Vitulina, Agnina, & ejuſmodi aliis veſci; &, loco Cereviſiæ, huic Ægroto peſtiferæ, Aquam dari bibere, prædictam, cum cruſta panis incocta, *Xerano* demum addito, præſcripſi. Utrique *Bolo*, paucis poſt diebus, nempe quamprimum *Martem* ferre valuerat teneritudo *Inteſtinorum*, adjecta ſunt ejus *Nutriti* gr. v; primoque Aqq. Hauſtui, omni mane, *Tinct. Martis Feburianæ gtt.* xx.

Porro, ad Caput per Nares purgandum (quoniam hoc innuere viſa eſt *Gravedo*) *Pulverem* adhibui *Sternutatorium*, ſæpius in die uſurpandum.

℞ *Caulium Tabaci* ʒj, *Cacum. Majoranæ, Roriſmar. Salviæ aā* ʒß, *Rad. Helleb. albi* ℈j, *Moſchi gr.* jj. *e Siccatis f. Pulvis* Ἔρριν☉.

Iſta Medicina, vix credibile eſt, quam celerrime reſtituta, & quanta Ægroto ſanitas. Spiritus Animales, ab aſſumpta Aqua maxime, & quidem ſubito recreati: paulo poſt vigere cœpit, & deinde latrare, Appetitus; partim Medicamentis, partim Victu, ſed Aqua potiſſime, vegetior factus, Oculos Homo ſuſtulit, Vultum explicavit. *Arthritide* recta, Pedem alterum occupante, poſtmodum eſt tentatus. Maximi erat momenti Dolor iſte Regularis; utpote qui Materiam, relictis Viſceribus, πρὸς τὰ ἔξω arceri comprobavit. Medicina eadem, vel ſimili, dies quadraginta uſque continuata, memet *Exoniæ* viſitavit; ex mœſtiſſimo, & triſtiſſimum in modum languente, in ſanum & vividum, in lætum & alacrem mutatus. Ego, ut Morbi recurrentis metum adimerem, & in tuto rem omnem ponerem, ad dies adhuc viginti plures, Medicinæ uſum protuli. Quinimo, contra *Melancholian*, aliaque *Ventriculi* & *Inteſtinorum* mala, ut in poſterum ſe incolumem præſtet; de *Arthritide* curet, exhortor, ut ea rectum, & idoneum, ſemel minimum anno, Paroxyſmum edat.

Hiſtoria narrat *Arthritidem*, intus ad *Ventriculum* & τὰ Εντόσθια miſſam, Ægrotum mirifice lædere; *Melancholia* gravi afficere; demum Medicina ad τὰ ἔξωθεν auſpicato pelli.

HIST. III.

Melancholiam, *&* *Hydropa* Arthriticum, *ſanat, arte comparata,* Arthritis *idonea.*

ALiud dicam *Melancholiæ* hujus *Arthriticæ* Exemplum, nobile & inuſitatum. Vir Reverendus, antiquis moribus, per ætatem mediam, nunc *Arthritide*, nunc *Melancholia* premebatur: hujus ſc. acceſſionibus olim, ante annos viginti; illius nuper, omiſſo Tabaci uſu, ante ſexennium, ortis: hujus, perpeſſu gravioribus; illius, tum minus moleſtis, tum etiam raris; at ſemper commodis, ſemper utilibus; ſiquidem *Melancholiam* illi ad tempus diutinum, ad annum quaſi dimidium, ſemper abegerunt.

Sub finem anni MDCCII, poſt Appetitum aliquamdiu læſum, *Melancholia* ille multum angebatur; Μικροψυχίᾳ & depreſſione Spirituum importuniſſima, incredibili ſtipata. Lamenta, Querimonias, Ejulatus die noctuque effundentem, tanquam Ægrotorum poſt hominum memoriam afflictiſſimum

mum, audivi. Mehercule! ſe arbitro, nemo unquam mortalium, nec quiſquam gentium æque miſer. Paulo poſt emicuit, qui ſævitia longe *Melancholiam* excellere viſus erat, Tumor Pedum; deinde Femorum; profundas digitorum foveas accipiens; iſque ſeroſus, Hydropicus. Umbilici Regione exudavit, tanquam e colo, Liquor. His acceſſit difficultas ſpirandi, debilitas univerſa, & δυσκινησία, brevi tempore, fere Paralytica; ſitis etiam inſatiabilis, Urina pauca, & lixiva, potionis nec quadrante plus: Ut, de Ægroto plane conclamatum eſſe, non immerito omnium fere ſermone percrebuerit opinio.

Quo Affectui tam periculoſo Medicinam facerem, idcirco primum ex uſu eſſe judicavi, Seri vim minuere, Hydragogis amandare; tum, quibus rebus poſſem, *Arthritidem* (quam horum omnium cauſam eſſe ſuſpicabar) evocare, & τοῖς ἔξωθεν infigere. Hac propoſita medendi lege, *Pil. Aloeticis* facta ſemel iterumque Purgatione, meo jure ſic præſcriptum eſt.

℞ *Raſ. Gentian.* ℥j, *Infunde in Vini albi Luſitanici* ℔jj, *ad alterationem idoneam*; *Colaturæ adde Tinct. Aurant.* ʒjj, *miſce. Doſis* ℥jjj, *ſexta quaque hora, cum ſeq. Pil.*

℞ Sal. *Martis, Chal. Nutriti, aā gr.* v. *Pul. Serpent. Virg.* ℈ß, *Syr. Abſynth. ſimp. q. s. f. Pil.*

℞ *Sp. Vol. Ol.* ʒjjj, *Tinct. Stom. cum M.* ʒj, *miſce ſumat. gtt.* xxxx, *cum idoneo quovis vehiculo, bis in die, ſæpiuſve, ſi languores urgebunt.*

Quantum Ægrotanti ab hac Methodo utilitatis, opinione majus eſt. Quando per Evacuantia, Seri, quod nimium erat, vix dimidium expelleretur; ita quidem factum eſt, ut Natura, per Cathartica, perque Chalybem adjuta, tum in Pedem *Materiam* extruderet *Arthriticam*; tum etiam Serum per Renes abundanter emitteret. Septem, octo dierum ſpatio uſurpandis hiſce *Pil.* dicato, Pedis ſiniſtri doluit Malleolus, & Digiti majoris Articulus major, ejuſque Orbis. Dolori paulo poſt ſucceſſit Urinæ profluvium, tam juge, tamque copioſum; ut, diebus quinque vel ſex, Pedum & Femorum Tumor omnis Hydropicus, etiamſi immanis, auferretur; & ſimul cum Tumore, parique proportione, Sitis. Ex ſententia ſucceſſere omnia. Alacrem, vividum, cibi appetentem, animo plenum denuo conſpexi; Vitam hodie quadriennio poſtquam ita fuit correptus, vivit; & quidem eam, quæ ſola vita eſt vocanda: ut vel uno hoc Exemplo demonſtrari poſſit, quantum *Hydropa*, quantam *Melancholiam* faciat *Arthritis Anomala*; quantum etiam utrumque ſanet *Regularis*.

Hactenus de *Melancholia Arthritica*; ad ejuſdem originis, & naturæ *Syncopen*, accedo.

CAP. VIII.

De Syncope Arthritica.

ART. I. Alius eſt Affectus, ei, qui præceſſit, ſive Cauſæ utriuſque Continentis & proximæ, ſive κατὰ Συμπάθειαν ortus, habeatur ratio, congener & geminus; *Syncope* nimirum *Arthritica*, hunc in locum aptiſſime referenda.

Ante dictum eſt, *Arthritidem*, maxime in Corporibus ſenecta, vel ebrio-

ſitate

ſitate læſis, & enervatis, *Ventriculum* & *Inteſtina* minima quavis de cauſa petere. Quinetiam exploratum eſt, in eas Partes ingreſſam *Arthritida*, non ſemper *Anorexian*, *Nauſeam*, *Tormina*, *Diarrhœam*, & hujuſmodi Morbos ἰδιοπαθικῶς inferre; ſed, uti nonnunquam *Melancholiam*, (in ſuperiori Capite tractatam) ita etiam interdum *Syncopen*.

II. Compertum, inquam, eſt, a Potione nimis frigida, & tenui; vel *Δυσπέπτῳ* aliquo, (re ſumpto, & *Ventriculum* aggravante, Primum, univerſo Corpori male eſſe; tunc paulatim Os pallere; ſudore frigido deinde Cuticulam madere; Pulſum imbecillem, modo nimis tardum, nunc inæqualem, reddi; interdum minui tantum, aliàs intermittere; ſolvi denique Spiritus animales; Senſum, motumque deficere; Vitæ omnes corruere Facultates: Interea vero temporis, *Arthritidem*, [ſiqua forte in Articulis, antequam hæc inciperet Tragœdia, comparuit] deſubito recedere. Ne multis, *Ægrum*, niſi remedio quodam efficaciſſimo præſentiſſimoque, niſi Deo in vicinia mortis opem ferente, ſervatus fuerit, e vivis exturbari.

Hunc ego Συμπτωμάτων, quatenus a Miaſmate *Arthritico* commiſſa eſt, *Arthriticam*; quatenus vero per omne Corpus ſe diffundens, a Cauſa (in *Ventriculo*, & τοῖς Εντέροις ſita) longe poſita elucet, κατὰ Συμπάθειαν natam appello.

III. Huic ut occurratur, ancipiti prorſus, & acuto morbo; nihil æque valere judico, ac, Cardiacorum permagna Doſi potentium adhibita, Indicationem Vitalem tueri; Spiritus animales ſiſtere, & inſtaurare; ut & alienum [ſi modo id fieri poſſit) ad τὰ ἔξωθεν arcere. Quo circa *Aquæ Hiſpanicæ* quantitatem amplam, in ægri rem, plus ſemel dedi bibere; proq; re nata repetii. Ubi illa defuit, aliam, quæ ſequitur, (quando Medicamenta in forma liquida citius adjuvant, & propterea ſolidis anteponenda ſunt) præſcripſi.

℞ *Aq. Abſ. C.* ℥ ſjj,
Sp. Menthæ,
Tinct. Lavend. C. aā ℥jj,
Sacch. albiſs. q. s. f. Julapium.

Doſis ℥ſs, j, ad jj, ubi uſus veniat, adhibenda; &, ut per uſum videbitur, iteranda.

Cum Doſi prima, vel ſecunda, ſi placet, demittatur *Bolus*, ſeu *Pulvis* ſequens.

℞ *Theriac. Androm.* ʒß,
Flor. Salis Armon. ℈ß,
Conſ. Anthus ℈ j,
Syr. Cort. Citreor. q. s. f. Bolus: *vel*
℞. *Pulv Serpent. Virg.* ℈ß,
Spect. Diambra ℈j (ad ℈jß)
Macropip. gr. jij, jjjj, v.
Ol. Cin. Chym. gtt j. *f.* Pulvis.

Paupertinis, & indigentibus (uti etiam aliis, ubi medicamenta non ad manus erunt aptiora) *Spiritus Vini* detur uſtulati quantitas ea, quæ propoſito reſpondeat: vel *Aquis Cardiacis* ſuperaddi poſſit, *Spiritus C. C. Succinatus.*

Cum hiſce *Frictiones* ſimul adhibendæ ſunt; & in *Vino*, vel *Spiritu Vini* calefacto, immerſæ *Stupa*, Scrobiculo Cordis, & toti Abdomini applicandæ, crebroque renovandæ ſunt.

His, vel hujuſmodi ſimilibus, utendum eo uſque; donec *Æger* refectus, & (modo hoc effectum reddi potuerit) in ſolido locatus fuerit: quod utique raro fit, priuſquam *Arthritis* in Articulos ablegata, & iis ſit infixa.

Si

Si à *Δυσπέπτῳ* aliquo temere comeſo *Syncope* proficiſcatur,& *Æger* facile Vomat, aut ad vomendum pronus ſit; quamprimum ita factum ſit, ad ſe ut paululum rediret, per *Decoctum Tea*, vel *Cardui*,largiter exhauſtum,alienum ejiciatur. Verum, ſi ad incitas ita redactus ſit æger, ut moræ locus relinquatur omnino nullus;quin, ad ſalutem *Ægroti* quicquid peragi poſſit, uno id, neceſſe fuerit, eodemque tempore peragatur omne; hoc caſu, inquam, *Vini* quantitas ebibatur ea, & quidem ea celeritate, quæ tum Viribus redintegrandis, tum Vomitui movendo ſatis eſſe reperiatur.

At ſi revertantur, & importunæ fuerint hujuſmodi *Συγκοπαὶ*; ut iis initio ſtatim occurratur, præſto ſint oportet iſtiuſmodi *Cardiaca*, prout facto opus erit, ingerenda. Quanquam enim ſanis, integraque valetudine uſis,nullum unquam Potionis genus hiſce *Cardiacis* (*Spiritibus* nempe, & *Aquis generoſis*) peſtilentius aut magis noxium, ſi in uſum communem trahantur, excogitatum fuit; tamen *Arthriticis* veteribus, præcipue Vino deditis, hiſque *Lipothymiis* invadi ſolitis, nihil, quod ſciam, utilius, ſalutariuſve. Adeo,videlicet, quibus alii, certe permulti, rebus conficiuntur, & è vivis extruduntur; iiſdem ipſis alii ſervantur,& multos annos eorum beneficio, vivunt valentque. Hoc autem, uti re ipſa conſtat, animoque à me ſincero, & in humanum genus benevolo dictum, boni velim conſulatur; nec in pejorem partem, & ſui perniciem, à quoquam, tanquam ad malos mores licentia, rapiatur. Qui *Cardiacis* hac occaſione nimio plus indulſerit; qui erratum tam turpe, tam ſtultum erraverit, ipſe viderit.

HISTORIA I.

Syncope Arthritica, *foras abacta hoste; curata.*

MOribus & ingenio præſtantiſſima Fœminarum, eadem fere de cauſa, quam in ſequenti Hiſtoria repetam, ſe in vitæ periculum redegit. Diu enim *Arthritide*, culpa non ex ſua, laborans; Paroxyſmo gravi, imo quidem omnium, quos unquam eſt perpeſſa, longe graviſſimo,vix ad exitum perducto; Aquam illa fontanam, & frigidam potavit; eoque ſorte largius, quoniam antea non ſolum impune, verum magno ſuo commodo fuerat Aquæ potrix. At in rebus humanis, utramque facit paginam opportunitas; multumque refert, in iis agendis, quæ ſint earum ſingulis accidentia.

Circa idem tempus(ut aliud eſſe ſolet ex alio malum ,ἐπὶ δ' ἄλγεσιν ἄλγεα κεῖται) cibo quodam inepto, & difficili comeſo, mirum quantum ab eo in victu errato, & quam mox adductum eſt diſcrimen. *Ventriculo* primum ægrotavit, nauſea & faſtidio gravata: Doluit deinde vehementer, tanquam *S*paſmis arctiſſime contrahentibus. Orta tunc erat Hyſterica [talis eſſe videbatur] Suffocatio. Erat Vomitio, ſed inanis. Senſuum, & virium erat diminutio. Dum iſta fiunt, *Arthritis* [quę in extremis partibus Paroxyſmum, aliquot jam per menſes, exercuerat] illico regreſſa eſt,ad ea, quæ intus ſunt, vocata.

Plumæ juxta comburuntur; ut nimirum Spiritus animales, præpoſtere agentes, odore fœdo coerceant, in-

ſtruantque,

ſtruantque, *Aqua* datur *Hiſpanica*, ſemel atque iterum; quanta nempe *Ventriculum* reficiat, & *Arthritidem* horſum adigendo, inque artus pellendo, Ægram reſtituat. Trium, aut eo amplius, horarum ſpatio, *Syncope* remiſit. Dolor in extremis partibus recruduit; Ægra ſervata eſt.

HISTORIA II.

Ejuſmodi alia.

NAvis olim Præfectus, neque *Veneris*, neque *Bacchi* cultor parcus, & infrequens, propter iniquam eorum obſervantiam, *Arthritide* multatus eſt. Graviter, & diu ille doluerat, cum forte fortuna ſimul in eadem domo eſſemus, & de Navarcho noſtro, tanquam animam agente, ex improviſo clamaretur. Ægrum advolavi; quid hoc clamoris, inquiſivi; Pulſum inveni languidum, imbecillem, rarum; qui ſolebat eſſe maximus, & duriſſimus. Os expalluit. Anhelitus ſublimis, & cum intervallo longiori tractus. Corporis ſuperficiem Frigus Sudorque occupavit. Senſus, Motus, Vires univerſæ ſunt collapſæ; ipſiuſque propemodum Oeconomiæ ſubverſa ratio.

De mali cauſa interroganti declaratum eſt, Ægrum, *Pedibus dolentem*, febricitantem, ſitientemque fontanam paulo ante aquam hauſiſſe frigidam, ad ejus quaſi ſelibram; itaque ſibi malum arceſſiviſſe.

Aquæ Ego *Cardiacæ*, maximeque generoſæ, Doſin illico prælargam, cum *Sp. Vol. Oleoſ.* guttis aliquammultis, in os immiſi; &, poſt tempus aliquod, cum *Theriac. Androm.* & *Pul. Gaſcon. aā* ℥ß. repetii; imo quidem *Hauſtum* tertia vice, ſpatio quodam interpoſito repetere, neceſſum habui. Ne plura, non niſi remediorum ſumme Cardiacorum immenſa vi reſtitutus eſt Æger.

In eo vero reſtituendo, duo notatu digna erant: Primum, neque ea *Cardiaca* Febrim; ſed è diverſo Æſtum modo benignum, ſudorem blandum, & auſpicatum inferre: Cujus id in cauſa eſſe videbatur, quod Ægro, mari verſato, frigori aſſueto, *Cardiaca* minime nova eſſent; & quod illius Sanguis: *Arthritide* diuturna depreſſus, non cito incenderetur. Deinde, non multo poſt, quam in Artubus Calor redierat; quod *Dolor* redierit *articularis*, & cum eo incolumitas.

Habetis *Syncopem Arthriticam*; Facultatum omnium pertubationem; animalis vitæ Eclipſin; *Arthritide* revocata, & ad ea, quæ intus ſunt, allecta, factam: Habetis eam, *Arthritide* foras abacta, ſublevatam.

HIST. III.

Arthritide *diu ignava & inerti generata* Syncope, *illius Paroxyſmo regulari ſublata.*

VIr Melancholicus, ſolers, ingenioſus, Patre natus *Arthritico*, ætate progrediens ipſe doluit *Arthritide*; ſed ea, quæ ſegnis, & ignava, paucos habuerit Paroxyſmos; &, ex iis paucis, idoneos & laudabiles certe pauciſſimos. Hujuſmodi anni prope viginti erant, cum, ingraveſcente jam ætate, diu quieverat *Arthritis*; &, in iſta quiete quando fortuitu accidit (tanquam πρόφασις, ſive Cauſa evi-

dens) in potulentis erratum, Æger ultra morem largiore Vino menſes aliquot uſus , non ita diu poſt *Syncope* correptus eſt. Frigus occupavit Artus; Pallor Faciem ; Spiritus animales perturbati, & depreſſi ſunt; Pulſus in carpo humilis, ictuque omni tertio intermittens. Nihil fuit propius, quam ut periret. Stupebant aſtantes, unde, & qua ex cauſa, malum tam grave, tamque repentinum oreretur.

De *Arthritide* interrogavi, quam illa pridem παροξύνουσα eſſet; & quam perfecte. De inſultu ejus tum raro, tum miti certior factus, operam dedi, ut per *Arthritidem* (quoad ejus fieri poſſet) in Artus exturbatam , malo præſenti occurreretur. Quocirca, præter *Hauſtus Cardiacos, Spirituſque C.C.* vim magnam , iterum atque ſæpius datam; *Electuarii Arthritici* quaſi ℥j , ter quater in die ſumendam , imperavi : quumque horum, & *Pul. Gaſconici* ope , fauſto quidem omine , Pes inciperet dolere; ut bene res feliciterque verteret, & inceptum promoveretur opus , *Alcohol Martis* grana aliquot ex *Julapio* propinavi.

Nondum ejus Scrupulum demiſit Æger, quum paucis horis ſpatii tantus in Sanguine factus eſt Orgaſmus, quantus obſervatione digniſſimus. Pulſus illico celerior , elatior : Æſtus univerſalis, ingens : Venarum Hæmorroïdum apertio ; Sanguinis eruptio ; Sitis immodica ; Spirituum agitatio vehementiſſima; quæque ſpes & ratio ſanitatis erat, iu Pede ſiniſtro digiti & articuli maximi Tumor, Ruborque Orgaſmum indicavit.

A quantitate *Martis* , ut ut valentiſſimi, tam exigua, tantas excitari turbas, equidem perrarum eſt. Caſſum aliquod, & viribus ſpoliatum *Martem*, eſſe noſtrum hoc illius præparatum, nemo prudens affirmabit; quando tam Cardiaca, prius ſumpta, tam longe virtutibus exuperet; tamque potenter *Podagram* expellat.

Ut autem Humor evocetur, vel minimum in Articulo retineatur, *Veſicatorium* alio alioque loco impoſitum eſt; loco autem affecto *Emplaſtrum, ex Picis Burgund. & Emp. Cephalici paribus menſuris.* Pedi vero toti, ex *Cerato viridi* Cothurnus, faſcia lanea conſtrictus.

Propediem Humerum, uſque ſumptis ore *Cardiacis*, invaſit *Arthritis*; ejus alliciendæ ergo, *Empl. e G. Caranna*, cum Veſtitu laneo, illi ſuperpoſitum eſt. Horum , qua intus, qua extra , adhibitorum uſu ; partim per *Podagram*, & Ωμάγραν ; partim per *Diaphoreſin*; alienum amandatum & exemptum eſt, Spirituſque inſtaurati; & , quam vidi graviſſima , multoque omnium atrociſſima , *Syncope* levata eſt.

CAP. IX.

De Calculo Renum Arthritico.

ART. I. **R**Enum ille *Calculus*, qui Concretio eſt *Arthritica*, cum eorum Calculo vulgari, tam per omnia concordat ; ut, de eo verba hoc loco facere , ſupervacuum opinarer; niſi in ejus *Therapia*, & προφυλάξει, ne dicam *Hiſtoria* , quædam occurrerent , quorum conſideratio ſpecialis ſit habenda.

De *Calculo* primum annotatu dignum eſt, raro cuiquam unquam Morborum eum frequentius ſupervenire, quam

quam *Arthritidi*: quod ut aliis in Regionibus aliorum obſervatione palam factum, ita in *Damnonio* noſtra eſſe certo ſcio. Minime vero cogitandum eſt, *Arthritidi*, tametſi gravi vetuſtæque, Calculum eſſe *Comitem individuum*; nec quidem *fere individuum*: quando *Arthritides* aliquas nunquam, aut certe raro, ille comitetur; (raro enim *Frigidam*, quæ dicitur, *Arthritida*; raro languentem; quæ tamen *Arthritidis*, late ſumptæ, partes utique permagnæ ſunt, (nec quidem ullas ſemper.

II. Qui à cunabulis ad Affectuum horum alterum, maxime vero qui ad utrumque ſunt proclives; ipſa nonnunquam adoleſcentia *Calculo*, ne dicam citius, afficiuntur. Alias vero ita fere ſe res habet. Cum *Cereri*, & *Baccho* æger diu indulſit, tam mala vitæ ratione condi, & in Sanguine coacervari ſolet, aliena illi materia; quæ, Naturæ moleſta, & inimica, partim per Articulos, (unde *Morbus Articularis*;) partim per *Renes*, una cum Sero, quod illi vehiculum eſſe videtur, amandata eſt. Ad Ureterum autem initium adhæreſcens, in *Arenulas* eo loci primum coit, uti poſtmodum Arenulæ in *Calculum*. Huic autem Materiæ, in Sanguine cumulandæ, maxime conferre cenſeatur Diæta, ſucco lapideſcente abundans, eumque Sanguini impertiens: confert etiam mala Concoctio: Vaſorum conferunt *Lacteorum* Ora nimis aperta: ut & *Renum* à natura imbecillitas.

III. De *Calculi* humani, generatim accepti, productione, multa quidem, tum ex ejus Analyſi Chymica, tum etiam Pondere *Specifico* proferuntur; quæ Oſſibus magis, quam Lapidibus, eum appropinquare annumerarique oportere, non parum arguunt. Hæc autem omnia non tam naturæ *Calculorum*, quam certis quibuſdam eorum accidentibus; præcipue Craſſamentis, à Sanguine acceptis; quæ *Calculum* magna ex parte conflant & efficiunt, debentur. *Calculi* vero ipſa γένεσις, ex particularum quarundam Lapidearum, cum affine Sale, [Calcarii nempe Lapidis, cum Sale ſuo Calcario; vel Ocræ, cum Sale Vitriolico] coitione fieri; iiſque ſanguinis Craſſamenta, tanquam vinculis, connecti judicentur. Iſta vero quando non ſunt hujuſce inſtituti, & à Clariſſimo *Liſtero*, φυσικωτάτως & dilucide, ſunt tractata; ad eum lubens quidem Lectorem remitto.*

IV. *Calculi* autem *Arthritici* partes, & compoſitionem, ſi attente inſpexerimus; eandem fere, quæ *Calculi* Renum vulgaris, & *non Arthritici*, eſſe inveniemus. Hæc autem res ex duobus *Leevenhookii* pronunciatis, elucebit. *Calculum* cremavit ille, crematoque adjecit Aquam Fontanam: Idem fecit cum calcaria, & tofacea *Arthriticorum* Materia. In his Lixiviis, beneficio Microſcopii, apparuit ſalinarum copia particularum plane ſimilium; rigidarum nempe, concretioni aptarum, diſſolutioni reſiſtentium. Jam vero, (ut, quod dixi, inferam) ſi *Calculus*, ex Corpore non *Arthritico* extractus, adeo cum Tofo *Arthritico* conveniat; multo magis, qui eſt *Arthriticus*, cum utroque, cum *Calculo* præcipue, convenire judicetur. Hoc autem, utut primo aſpectu probabile, non tam Argumentis quam Experimentis ſtatuendum, & definiendum.

* Vide *Diſſertationem Ejus Medicinalem, de Calculo Humano, & de Petrificatione.*

V. *Calculi* jam facti, ſive *Arthriticus* fuerit, ſive non, Symptomata prorſus eadem inveniuntur : at à vulgari *Arthriticus*, ea re potiſſime diſtinguendus ; quod *Arthritidis* quum ſit Ἐπιγέννημα, Naturam ejus participet; Materiam amplectatur, & comprehendat. Ideoque ; utrum Æger in Ποδαγριώντων numero fuerit habendus , & à Paroxyſmo quamdiu vacaverit , diligenter inquirendum ,ut de *Calculi* natura conſtet.

A *Colica* exquiſita differt,per ea,quæ *Calculum* exquiſitum ab illa differre faciant : A *Colica Arthritica*, quod nullam ſpirandi difficultatem , nullos in Umbilici Regione Στρόφυς; ſed neque Melancholiam adeo triſtem , & urgentem ; aut Materiæ crudæ, acidæ, biliofæve Vomitum adeo conſtantem habeat.

VI. Medendi etiam Intentiones eædem , ac in *Calculo* vulgari; at,quod in hoc noſtro momenti eſt præcipui, per auxilia quædam propria , per Methodum particularem exequendæ.Nullus enim hic, aut certe perrarus, *Acidorum* uſus ; quinetiam *Fotus* , *Linimenta* , *Cataplaſmata* , aliaque Dorſo applicari ſolita, maxime ſi Paroxyſmus ſimul *Arthriticus* erit , tanquam periculo plena , ſunt prætermittenda, fugienda.

At ejus Dolori, ſi cum Artuum Dolore concurrat, & intolerabilis fuerit, deliniendo conducunt *Paregorica* ; & quidem maxime, ſi nulla Sanguinis detractione (quæ in *Calculo* alias utiliter præmitti ſolet ; at in hoc noſtro, ad ea, quæ intus ſunt, vocare poſſit *Arthritida*; vel, ut ne exulet , inhibere) præmiſſa, Ægroto propinentur. Illa vero *Paregoricorum* Doſis, ejuſque repetitio optima ; quæ, Dolori ſublevando ſatisfaciens ; Cerebro interea non obfuerit,neque Materiam ei vitioſam impegerit.

Si , nullo *Arthritidis* comitante Paroxyſmo, *Calculus* erit ; alia rerum facies , aliaque Medendi via eſt. Hic enim , in Plethoricis , & multo Sanguine diſtentis , ad prohibendam *Inflammationem* , ſecetur Vena : *Enema, ex Decocti com. & Ol. Amygd. d. rec. aā* ℔ß, *cum Tereb. Ven. Ovi Vitello ſolut.* ℥j, *injiciatur.* Poſtero die, *Electuario leniente*, *Pul. Rhab. & Syr. Violac. forma* Boli *commiſtis* ; vel, *Juſculo Avenaceo, cum Foliis Sennæ incoctis* , *& Manna ſuperaddito* ; *purgante* , Venter aperiatur, eoque veſpere *Paregoricum*; [quale ſunt *Pil.Matthæi* grana totidem, quot Opii granum continebunt unum] locum merebitur. Quinimo, ſi à *Calculo* Dolor urgebit , ne Inteſtina Spaſmis contrahantur, ad hoſce præveniendos , & illum compeſcendum ; horas aliquot ante Purgans , ſumatur *Paregoricum* ; ipſumque Purgans , ſi juſto lenius fuerit , ſuo tempore ſequatur *Enema*.

His, ad dilatandas Urinæ vias,actis, ad *Calculum* exprimendum uſui erit *Balſamum Gileadenſe, Chilenſe,* vel *Peruanum*, ex *Syrupo Dialthæa,* vel *Balſamico* datum; & bis, ter, quaterve in die, repetitum.

Syrupus Balſamicus, quem vidi , elegantiſſimus,hoc modo præparatur.

℞. *Aq. Hordeatæ, (tertiæ Decoctionis) colatæ, & per ſubſidentiam clarificatæ,* ℔iij *: Balſ. Tolutani* ℥ij *: Infunde calida, ad* ℔j *conſumptionem : deinde adde Sacchari Cryſtallini optimi* ℔ij, *leniter coque ad conſiſtentiam* Syrupi *tenuioris; quem per Linteum denſum,frigidum trajice, & uſui ſerva.*

Si

Si forma *Boli* arridet, *Opob.* ℈ß, vel aliûs *Balſami* Doſis, cum *Ovi Vitelli* ℈j temperetur, & intervallis jam dictis aſſumatur.

Hiſce vehiculo eſſe poteſt *Alla* noſtrorum Hominum Muſtea,(*Grout-Ale*) præſertim Alba; quæ cumprimis generoſa, tum etiam maxime *Diuretica*:vel, *Rad. Althææ, Glycyr. Eryng. Cond. Hordei, aliorumque his ſimilium* Apozema; *Saccharo Cryſtallino*, vel *Syrupo Balſamico dulcatum.* Ad eundem finem utile *Foliorum Teæ Infuſum*, *libere potum*; vel, *ex Decocto præſcripto*, & *Amygd. d.* Emulſum; vel id, quod ſequitur.

℞ *Amygd. d. corticibus purgatarum, N°. x; inter contundendum, affunde Infuſi Teæ* ℔jj; *poſtea coletur* Emulſum; *eique adde Aq. Roſac. vel Cin. hord.* & *Sacch. cryſt. q. s. Nonnullis Vinum album, vel Decoctum modò ſcriptum, cum Ol. Amygd. adjecto Sacchari cryſt. momento, propinamus.*

Extra, *Cuniculi Adipem*, Dorſo ſuperillitum, adverſus Dolorem mirifice valere, a Sene calculoſo, tanquam expertum, accepi.

Ad *Prophylaxin* optime conducunt *Aqq.* calidæ *Briſtolienſes*; quibus adjungantur *Opobalſamum*, & *Syrupus* e prædictis lubricans. Quibus nulla iſtiuſmodi *Aquarum* copia, illis uſui eſſet *Teæ Citreæ Infuſum*, omni mane bibere. Novi *Calculoſum*, qui methodo ſequenti Renes ſubinde purgans, ad Senectutem veterem & tutam eſt perductus. Ter, quaterve in anno, *Terebinthinæ Venet.* quaſi ʒj, cum *Pul. Glycyr.* forma Pil. ſumpſit; *Cereviſiæ*, vel *Poſſeti* libras aliquot ſuperbibens: confeſtim milliaria quatuor, vel quinque, Equo ſuccuſſatore menſus eſt: Unde ſæpe *Arenulas* excrevit, ſeque, ſi non immunem, tamen incolumem ſervavit. *Cereviſia* omnium optima, quæ cum *Aqua pluviatili* comparata: illam volo, quæ, neque in Nivem unquam, neque in Glaciem mutata, ſincera ſit, & pura, nulla Tecti Calce, nullis Salibus, aut Particulis lapideis inquinata: Ea Aquarum omnium leviſſima; ea cum primis *Diuretica.* Medicamentis autem Urinam moventibus præmitti, & nonnunquam interponi oportere, Ventrem & Ductum alimentarem inanientia, lippis notum & Tonſoribus.

Libet his adjicere, in *Dyſuria*; (quæ *Calculo* interdum accedit) quoties a Ductuum urinoſorum *Spaſmis* oriatur ea; nihil efficacius, conducibiliuſve, quàm *Opiata* cum *Diureticis* juncta; quibus, utut Urinæ alias ſiſtendæ illa conferant, ſimul & remittantur Spaſmi, & Urina cieatur.

At, à Dorſi Dolore, de *Renum Calculo*, ne quis temere ſtatuat, unum his ſubjungam. Olim Vetulæ, Hydrope interemptæ, *Anatome* interfui; quæ, cum per annos aliquot eo Dolore gravaretur, *Calculoque* affici à familiaribus haberetur, illo tamen, ut ex Cadavere aperto conſtitit, omnino caruit. *Reni* dextro ingens adnata erat *Hydatis*, ſive *Veſicula*, Sero inſipido plena, Doloris fortaſſe Cauſa.

Atq; hæc de *Calculo Renum Arthritico.*

HISTORIA I.

Calculo & Chiragræ *unà occurrentibus*; *facta ſimul Medicina.*

QUarto ab Urbe lapide, propter *Ifca* Oſtium, ſexagenarius *Ar-*

thriticus, ſimul & *Chiragra* & *Calculo* doluit: Illam oſtenderunt Tumor, Rubor Articulorum, aliaque *Arthritidis* indicia, ordine & concurſu *Pathognomonico* apparere viſa: Hunc in Dorſi regione lumbari Dolor, ut & Inteſtinorum quaſi Colicus; quodque fideliſſimum hac in re Symptoma, *Arenulæ* ſub id tempus excretæ.

Morbis adeo diverſis ægrotanti; ea dari par erat, quæ contra utrumq; prodeſſent; quæ neutri faverent. Itaque Therapiam, *Balſami Peruani* quantitate, bene magna & frequenti, cum vehiculo idoneo, tentavi, atque adeo perfeci. *Balſami* hujus Guttæ plus minus x, ex *Syr. Balſam. coch.* j, bis, vel ſummum ter in die, ſunt adhibitæ. Hoc, qua *Cardiacum*, in extremas Corporis partes *Arthritidem*; qua lubricans, & *Terebinthinum*, e *Renibus* Arenulas per Urinæ vias expelli fecit: ſicq; una eademq; fidelia, non infeliciter duo ſimul dealbati ſunt parietes.

H I S T. II.

Adverſus Calculum Arthriticum *Prophylaxis*.

VIro præcellenti & eximio, qui diu *Arthritide* per vices doluit, aliquando etiam Calculo, in ſe à Patre derivato; quum adverſus utrumq; malum *Prophylaxin* exigeret, conſului; ut, Exercitatione pertinaci, & crebra, ſabulum e *Renibus*, e Sanguine materiam alienam exturbaret; itaque Saluti ſuæ proſpiciens, Senectæ viam faceret incolumi.

Facta per *Lac Scammonii* Purgatione, Aquas hauſit Vir Illuſtriſſimus *Bathonienſes*, menſes binos, libere & recte Equo aſſidue Corpus exercens. His adjunxit *Balſami Peruani*, Stomacho non ingrati, *Renibus* utiliſſimi, guttas aliquot, omni nocte, ex *Syr. Balſam. coch.* j, cum ejuſdem Aquæ Hauſtu. *Renes* inde melius habuere, Sabulo purgati. Dorſi Calor, qui Ægrotantem multum afflixerat, evanuit. Hac, & hujuſmodi *Prophylaxi*, Aquis ſcil. Purgantibus & Diureticis, ſtatis anni temporibus, iteratis, Equitatione, Ambulationeque fere continua, contra malorum par crudele, hodie Vir Inſignis ſe defendit, momenta Vitæ propugnat.

Fatendum autem, quod hujuſmodi *Prophylaxis*, non niſi Corpore perpurgato, & Evacuationibus generalibus exonerato, in uſum trahenda ſit, ne videlicet in *Renes* Sanguinis impuritates effundantur. Quinimo notari fas eſt, quod ipſæ interdum *Aquæ Diureticæ*, Succum lapideſcentem habentes, non tam e *Renibus* Arenam eluant; quàm iis impertiant, & in iis concretam faciant. Atque hoc caſu, *Infuſum Teæ*, Aqua pluviatili confectum, *Diureticis* illis *Aquis* anteponendum.

H I S T. III.

Calculus Arthriticus, *Vertigo* Arthritica, *&* Arthritis *regularis ſe mutuo excipientes*

QUoniam vero à nonnullis, de *Calculo Arthritico* dubium exiſtimetur, Utrum ille Concretio ſit *Arthritica*; annon potius ex Sanguinis retrimentis, emeritis, & inutilibus; per quietem, & vitam nimio plus inertem;

in

in *Renibus* depoſitis, nata atque ficta: Unum his ſubjiciam, quod (opinione noſtra) tollendo huicce dubio omnino ſatisfecerit.

Vir ſumma familiaritate mihi conjunctiſſimus, ex intervallis diu *Arthritide* recta conflictatus, enormem eam ætate ſuprema habuit. Loco rectæ, primum Vertigine *Arthritica*, longa utique, ancipiti, & periculoſa (quippe, qua in humum ne irrueceret, ſæpe quidem ſummum erat periculum) eſt correptus. Poſtea vero quamprimum iſte Capitis affectus inclinavit, Æger *Renibus* dolere cœpit, Calculoſq; varios, non ſine ingenti cruciatu, per Urinam excrevit: nunquam autem *Calculo*, niſi *Vertigine*, & *Arthritide* regulari liber, ægrotavit.

Poſt menſes aliquot, *Pedibus* denuo laboravit; verum eo tempore, tum *Vertigine*, tum item *Calculo* immunis. Et quidem ita res erat, ut, tametſi horum affectuum alio, atq; alio poſthac creberrime; tamen, eodem tempore non niſi uno ſemper, aggravaretur. His etiam adjiciendum, quod eundem ordinem minime tenuerunt hi Affectus; verum *Calculus* interdum, poſt *Arthritida* diu vacantem, (cum in Sanguine nova materia coacervata, novaque facta eſſet illius germinatio] *Ægrum* per ſe invaſit: interdum *Arthritidis* Paroxyſmum e veſtigio excepit, tanquam Morbus ei geminus, a communi ſtirpe oriundus; vel potius, in alia Corporis regione, ejus pars altera.

Magni vero hîc momenti eſſe arbitror notare, quod, ex quo *Arthritidi* ſe adjunxit interdum *Uertigo*; alias *Calculus*; pro iſtorum Morborum malitia frequentiaque tenuata ſit *Arthritis*; & quidem ea proportione, ut, ab illa demi, quicquid iſtis attribui, confirmetur.

Iſtorum autem Morborum Ortus, Incrementum, Ordo, Viciſſitudo, & inter ſe Relatio, numquid aliud ſignificant; quam, quod ii omnes ſimili gaudeant Cauſa Continente; quæ nunc, in Artubus, *Arthritidem*; nunc, in Capite, *Vertiginem*; nunc, in Renibus, *Calculum*; & quidem hoſce omnes, pro iſtius Cauſæ renovatione, viribuſque, tum crebros, tum vehementes pariat, & producat.

CAP. X.

De Aſthmate Arthritico.

ART. I. Tractata imi Ventris *Arthritide*, ad eam jam progredior *Anomalam*, quæ eſt *Thoracis*; quæque Reſpirationis Organa præſertim afficit: Ubi primum de *Aſthmate Arthritico*; tum de *Tuſſi Arthritica*; de *Phthiſi Arthritica*, deinde ſermonem faciam.

Aſthmata ſunt hujuſce tituli permulta, quæ à Cauſis alibi locorum, nec in *Pectore* extantibus, oriunda, (Nauſeæ, verbi gratia, Colicæ, Anginæ, vel hujuſmodi Morbo alicui *Arthritico*,) κατ' συμπάθειαν, ἐπιγίνονται; & iſtorum, quibus ſuperveniant, Morborum Capitibus, ſunt vel dicta, vel dicenda. Unum, hoc Capite, *Aſthma* dicam *Arthriticum*, nimirum ἰδιοπαθικόν.

II. Hoc Affectu omnium creberrime laborant ii, quibus breve, vel aliàs male compoſitum Pectus, aeri reciprocando minime accommodatum; & quorum Parentes *Aſthmate* & *Arthritide* fuerant, maxime vero ſi utroque, gravati

Hæc

Hic enim, multo apparatu & molimine, producendo huic Affectui, quaſi ſtudetur: cumque, nato & perfecto Homini, Reſpiratio uſus ſit perpetui, &, ad vitæ opus ſuſtinendum, continui; mirandum non eſt, illius impeditionem, & difficultatem aliquam inſignem, ſæpe periculoſam, ſæpe lethalem eſſe.

III. *Aſthmati* huic inferendo [ut, de Aere ſpiſſo, Carbonum fumo, Ventis, aliiſq; tam hujus *Aſthmatis*, quàm vulgaris & primigenii Cauſis evidentibus, nihil dicam) huic, inquam, inferendo confert Miaſma *Arthriticum*, Pectori inflictum; illius utpote Cauſa continens, & conjuncta: itaque ut, tametſi plures illud Cauſas evidentes & remotas, (alio ſc. tempore, & corpore aliam) unicam tamen habeat continentem, & proximam, videlicet *Arthriticam*.

IV. *Pectori* Miaſma nunc Opiata, perperam adhibita, infigunt; nunc quicquid aliud *Arthritida* repellat, & Pectus appelli faciat: nunc, urgente nulla vi externa, ſive Cauſa evidente, Pectus anguſtum, gracile, gibboſum, breve, aliterve male formatum, ipſa per ſe *Arthritis* intrat; tanquam Domicilium maxime conveniens. Interdum Evacuatione aliqua ſolenni (qualis eſt Fluxio Sanguinis, Ulcus, vel etiam Partus naturalis) ſuppreſſa, quæ Miaſma ſenſim amandare ſolita eſt; in Sanguine cumulatum illud, neque, uti par eſt, in Articulos expulſum, Pectori committitur. *Arthritica*, Utero ex more non gerentis, *Aſtmate* hunc in modum aggravatæ, Exemplum memoratu dignum his ſubnectam.

V. De hujus *Aſthmatis* Ὑπάρξι, & de ejus natura plane *Arthritica*, ut palam fiat; advertendum eſt, *Aſthma* nunc e veſtigio ſequi *Arthritida* regularem interciſam; &, a τοῖς ἔξωθεν, ad ea, quæ intus ſunt, Materiæ vitioſæ fieri μεθίστασιν, aperte monſtrare: nunc, e contrario, *Aſthma* in *Arthritidem* mutari; antiquam Sedem, & avita Regna, ſe denuo ingredi, Materiam indicare: Nunc, hos Affectus ſe mutuo excipere, viceſq; agere alternas: Nunc ab *Aſthmate*, *Athritidem* vinci, abſorberi; uti nonnunquam, ab *Arthritide*, *Aſthma*. Qui quidem iſtorum malorum ordo, reciprocatio, habitudo, & ratio inter ſe nihil magis ſignificat; quam quod, ex eadem Materia, *Arthritidi* propria, nunc in Artubus, nunc in Pectore vires exercente, utrumq; producatur; & *Aſthma* illud ſit revera *Arthriticum*. Quod quidem enunciatum eo magis probabile, quoniam *Arthritidem* ſua gaudere Materia, peculiari & propria, quæ in alias aliquando Regiones evagetur, omnino conſtat; *Aſthma* vero, non tam à propria ulla Materia; quàm à vitioſa aliqua communi, (ſive alia quavis inimica, & aliena;] una cum mala Corporis fabricatione, Partiumve Reſpirationi dicatarum imbecillitate, Cauſa hujus Morbi privata, fieri.

VI. Quæ vero hujus proſapiæ *Aſthmata*, duum ſunt generum; alterum (uti de exquiſito *Aſthmate* pronunciatum eſſe ſolet) ſiccum, alterum humidum. In ſicco iſthoc *Aſthmate* anhelum videre licet *Arthriticum*, &, tanquam animam agentem, Spiritu difficili, Reſpiratione brevi, Pectore gravato, Tuſſi vel nulla vel mediocri, Sputatione parca laborantem. Qui Vini Spiritibus dediti fuerunt *Arthritici*, eos ſicco hoc *Aſthmate* plus ſemel ægrotare novi.

Aſthmate,

Aſthmate, quod *Arthriticum* eſt, humido affecti, tuſſiendo Sputum plerumque craſſum, & viſcidum, idque nonnunquam vitreum exantlant; unde levari ſolet *Aſthma*, donec, nova in *Pulmonem* miſſa, Seri vitioſi copia renovabitur: Hoc autem, in teneris Corporibus, tenui, laxoq; Sanguine, & ad colliquendum apto, donatis, & quidem Autumno maxime, locum habere mos eſt.

VII. Pituita craſſa involvitur; una cum eo, *Pulmoni* incutitur; Tuſſique ejicitur Miaſma *Arthriticum*: Sic, ut permultos interdum annos, inverſa *Arthritis* hac via fugam capeſſa; eaque Sputatione, (ſimili fere modo, atq; Paroxyſmo *Arthritidis* regulari) a periculis gravioribus defendatur Æger. Et quidem *Arthritidum*, quotquot obſervantur, *Anomalarum*, nullæ videntur eſſe benigniores, aut minus timendæ, eo, quod nunc dico, humido *Aſthmate*, & Diarrhœa *Arthritica*; eo videlicet, propter Materiam *Pulmonibus* emiſſam; hac autem, *Ano*.

VIII. Ex diverſis hujus *Aſthmatis*, qua ſicci, qua humidi Symptomatibus, opinari fas eſt; in priori, Membranas, Nervos, aut Muſculos Spiritui trahendo inſervientes affici, & iis Materiam impingi; unde *Reſpirationis*, cum ſiccitate labor: In altero, Miaſma, Sanguinis Sero implicatum irretitumque, una cum eo *Pulmonibus* committi, & iis inhærendo Reſpirationem impedire: Atq;, pro diverſitate Symptomatum, diverſa Morbi hujus *Subjecta* eſſe, non temere judicamus.

IX. Nonnunquam equidem *Arthritis* (quod ante traditum) ipſis a Carceribus, ipſo ab initio devia; neque Pede, neq; Manu ſalutata quidem; *Pulmonem* adit, occupat, laceſſit, tanquam *Aſthma* germanum; nec ab eo facile diſtinguitur; donec, ætatis progreſſu, aliquando foras erumpat, Artus exerceat, recteque ſe gerat. Cujus quidem in Artus Tranſlationis, hoc effectum eſſe ſolet, quod, quo rectius ſe gerat *Arthritis*; eo *Pulmoni*, & poſthac reliquo Corpori univerſo, melius. Qua de cauſa licet exiſtimare, malum iſthuc nihil aliud eſſe, quam *Arthritida*; primum in Pectore deviam, ipſoque principio *Anomalam*; poſtea ſuo loco regularem.

X. Hujus *Aſthmatis* Πρόγνωσις quam legitimi, veri, & genuini, longe alia videtur. *Legitimum enim, curatu difficillimum: Juvenes non ſine magno labore, Senes nunquam eo liberari dicuntur.* * Contra vero exploratum, hoc *Aſthmate* laborantes, facilius allevari, ſæpius liberari; & quidem interdum, (quod de vero *Aſthmate* rarius affirmari poteſt) ex toto.

Ut autem in re tam multiplici diſtinctius dicam, adjiciendum, *Aſthmate* iſthoc *humido* gravatos; Sputatione, quod dixi, ſervatos, ſæpe diu vixiſſe: *Arido* affectos maximo ſæpe in periculo verſari; brevi tempore, non raro ſtrangulari; ſed &, ope medica opportune adhibita, factaque humorum Metaſtaſi, nonnunquam ſubito reſtitui: denique, nulla Arte ſublevatos, eo ſe modo habere, & demum e vita cedere, tanquam *Aſthmate* legitimo oppreſſos.

XI. Curatio tollit impedimentum Reſpirandi; vel e Corpore illud evocando, vel in Artus amandando. Materiam e Corpore vitioſam evocat *Venæſectio*,

* Vide *Riverium*, Cap. *de Aſthmate*.

πάϑεσιο, & *Purgatio*; quarum illa Plethoricis, & nimio Sanguine diſtentis; hæc Gulæ deditis, Satietate læſis utiliſſima: Utraq; vero talis ſit, oportet, ut ab ea *Arthritidis* πρὸς τὸ ἔξωθεν expulſio promoveatur. Hoc autem optime fit de-Sanguinis tractione mediocri; Purgatione que per *Draſticum* aliquod, & Sanguinem exagitans, peracta. Detrahantur igitur, (quando res poſtulat, & Vires ægri patiuntur) Unciæ quaſi novem: *Enema* brevi poſt injiciatur: die proximo *Purgans* (ex *Aloe*, *Syrupo domeſtico*, *Pil. Cochiæ*, vel ejuſmodi aliquo) ſumatur, ſine Paregorico veſpere ſequenti propinando.

Poſt Evacuationes haſce generales, in *ſicco Aſthmate Arthritico*, magnarum virium & momenti ſunt *Sp. C. C.* aliiq; iſtius generis *Volatiles*, & *Flores Salis Armoniaci*.

℞ *Pul. e Chel. C.C. Conſ. Tuſſilag. ā ā* ℈j, *Flor. Salis Armon.* ℈ß, *Syr. Balſam. q. s. f.* Bolus, *quinta, vel ſexta quaque hora, cum idoneo vehiculo demittendus.*

In *Humido*, *Veſicatorium* Dorſo inter Omoplatas applicatum, allevandis *Pulmonibus* ſummopere confert. Pituitam movent, eodemque tempore *Podagram* expellunt e *Sulfure* præparata; qualia ſunt *Tinctura*, *Balſamum*, & *Flores Sulfuris*: uti etiam, his affinia, & plane congenera, *Gummi Antiaſthmatica*, *Ammoniacum*, *Bdellium*; *Balſama Naturalia*, *Peruanum*, *Chilienſe*, *Capivi*, &c. Placet *Tinct. Sulf. gtt.* xx, vel *Balſami* ſeq. gtt. x, ad xv, ex *Syr. Balſam.* coch. dare; & ſexta, nona, vel duodecima quaque hora, prout opus fuerit, repetere.

℞ *Tinct. G. Guajac. Balſ. Per. ā ā p. æq. miſce.*

In utroque vero, tam humido, quam ſicco *Aſthmate*, remediis hiſce, cum vehiculis idoneis, uti juvabit; uſque dum *Pulmoni* conciliabitur quies, & in ducendo Spiritu facilitas.

Clyſteres, & *Purgantia*, quæ in vulgari *Aſthmate* non incommode plus vice ſimplici adhibeantur, in *Arthritico* hocce poſt primam vicem minime præſcribenda: ne, videlicet Humorum in Artus eruptionem, quæ rebus quibuſcunque aliis longe præferri debeat, ſufflaminent.

Pulmoni Phlegma quod impactum eſt, *Oleo Amygd. d. Ol. Lini*, *Syr. Balſamico*, *Cap. Ven.* & aliis ejuſmodi *Anacatharticis* movendum, excreandum.

In *Paroxyſmo*, ſiquidem urgebit ille, neque auxiliis ſupra dictis mitigabitur; maxime valet *Oxymel Scillit.* vel cochleatim, & per vices datum, ut eo ſpirandi ſpatium adaugeatur; vel ea Doſi, qua Vomitio cieatur, Humorum inclinatio mutetur, & in Articulos vertatur. Certe, per unam Vomitionem, *Arthritidem* ex *Anomala Regularem* fieri, plus ſemel novimus. Nonnullis in *Paroxyſmo* profuit *Fumus Tabaci*, *Potio Coffee.* Valent ſuo loco *Frictiones.* Non magni æſtimantur *Unguenta*, vel *Linimenta*, *Aſthmaticis* vulgo commendata, in re præſenti parum valitura.

Prophylaxis in *Humido Aſthmate*, præmiſſa Purgatione, inſtituitur per *Diuretica*; quæ Serum apte & tempori amandent: per *Antiaſthmatica*; quæ *Pulmonem*, & ſpirandi Organa tueantur: per *Fonticulos*, Dorſo inter Omoplatas apertos; vel *Epiſpaſtica*, maxime diuturna: perque ea, quæ *Arthritidis* primigeniæ *Prophylaxin*

agant

agant. *Siccum* autem *Marte*, cum *Antiaſthmaticis*, *Gummi* puta *Ammoniaco*, &c. juncto; iis videlicet, quæ Spiritus animales una cum Pectore reſpiciant, fugandum. In utroque, uſus eſt immenſi *Aer* apricus, & probe agitatus; uti etiam bona Victus ratio: quam ut teneat ægrotans, fugiat neceſſe eſt, τὸ ποικίλον τῆς Διαίτης, a Medicis non ſine Cauſa paſſim improbatum, & Cibo ſimplici veſcatur.

HISTORIA I.

Adoleſcens, ab Arthritide Aſthmaticus, *Empirici Narcotico peremptus.*

AD trium ſupra viginti annorum Adoleſcentem, in regione Urbis ſeptentrionali, vergente ſeculo ſuperiori, anxie & propere arceſſebar. Ut ætatem hominis adimpleret, a Natura ille deſtinatus eſſe videbatur. Erat enim forti, & quadrato Corpore, Vultu colorato, uno Miaſmate *Arthritico*, quod a Patre acceperat, infectus. Sanguinem, ab ipſo vitæ exordio vitioſum, ipſe malis moribus non parum inquinavit. *Spiritus ardentes* avide potavit: malam victus rationem affectavit: Coctionem, quaſi de induſtria, peſſum dedit.

Podagra, quæ Paroxyſmum regularem plus ſemel ediderat, & dudum Artus exercuerat, neſcio qua de cauſa relictis artubus, ad ea, quæ intus ſunt, translata, Reſpirationis Organa invaſit: Hinc *Pectus* aggravatum, Spiritus difficilis, Reſpiratio brevis & laborioſa.

Viſa eſt Materia, vel e Muſculis Reſpirationi inſervientibus aliquem, vel eorum Menbranas occupaſſe; vel in Nervorum *Paris vagi* fibras ſe inſinuaſſe. *Aſthma* enim ſiccum erat; nec quicquam *Sputum*, nec quicquam *Tuſſim* ſibi adſcivit.

Dum ita res erat, Empiricus e Laniorum vico, ad Vitam & Salutem (Proh Deum atque Hominum fidem) inſtaurandam, eſt accitus. Ille, Hiſtoriæ neque caput, neque finem ob oculos habens, περιεργία familiari & uſitata, multa factitavit; nihil egit: donec elapſo pene quatriduo, propter ἀγρυπνίαν (hanc Argumenti ſpeciem obtendebat) Paregoricum audax, & nequam, ſub noctem dedit. Hinc illæ Lacrymæ: hinc ille properus ad Medicum nuncius.

Ægrum ego ἄσφυκτον inveni, moribundum, & jam, per totam, quæ præceſſerat, noctem, animam agentem. Rem aſtantibus palam feci, & (honore habito) diſceſſi. Τοῖς ἱεροῖσι, τὰ ἱερά.

HIST. II.

Aſthma *ſiccum* Arthriticum, *Venæſectione, & Cardiaco ſublatum.*

INgenio, Scriptis, & Eruditione Vir præclarus, *RAD. BOHUN*; Hypochondriacus, Aſthmaticus, Cruditatibus acidis, Dolore Artuum *Arthritico*, ſæpe vago, interdum fixo, diu afflictatus; Dolorem iſtum nuper acutum, ex improviſo abruptum, & interciſum habuit. At brevis iſta mali intermiſſio. Ægrotantem, olim Collegam meum, & eo tempore Convictorem,

rem, viſitavi; Lecto inveni proſtratum, jam per noctem anhelum; &, ea reſpirandi fuit difficultas, reciprocatione crebra quaſi animam agentem. Neque *Sputatio*, neque *Tuſſis* erat ulla. Pulſus in carpo fortis, & elatus.

Ex omni parte re perpenſa, Materiam *Arthriticam* in *Pulmonum* Adyta, in eorum Nembranas, Nervos, aut iis movendis inſervientes Muſculos, per Μετάπλωσιν ingredi, & eos occupare cenſui.

Pertuſa meo conſilio Vena, miſſus eſt Sanguis; cui, poſt horas aliquot, innatavit, Gelatinæ viſcidæ ſimilis, placenta. Deinde, ut e Caſtris inique uſurpatis hoſtem exturbarem, *Spiritus Volat. Oleoſi* copiam, ex idoneo vehiculo, propinavi; & pro rei neceſſitate repetii. Auxiliis hiſce paucis, & paupertinis, ſed opportune adhibitis, ſine difficultate reſpiravit Æger: *Pulmone* liberato, & relicto, in Pedum & Manuum articulos (non novos illi locos) fugatus eſt Hoſtis: confirmatus Æger.

HIST. III.

Arthritidis *in* Paralyſin *&* Aſthma *Metamorphoſis.*

Quidam Artis Sciens Chirurgicæ, ſemel aut iterum in anno *Arthritide*, per luſtra quatuor recurrente, multum ægrotavit; ætate vero provectus, neque tam crebra, neque tam vehementi. Per biennium minute, & ſenſim mitigata eſt *Arthritis*; quum in ejus locum mala, multo graviora, ſimili modo & menſura, ſucceſſere: ſiniſtri nempe Brachii, Pediſque reſolutio, cum totius Lateris imbecillitate: deinceps *Aſthma*, tam moleſtum, tamque importunum; ut non niſi recta Cervice Spiritus traheretur. Siccum autem erat *Aſthma*, Paroxyſmos habens, ſed nullo *Typo* regulari ſignatos. Mari Æger diu Artem exercuerat; ubi *Spiritum Vini* nimium pytiſſando, tum *Arthritidi*, tum *Paralyſi*, tum etiam *Aſthmati* viam feciſſe, & fundamenta jeciſſe non immerito cenſeatur.

Ita laboranti *Venæſectio*, *Oxymel ſcillit.* *Pugatio*, *Antiaſthmatica Podagragogis* juncta, cum Aere aperto, nonnihil profuere. At cum illa Morbi natura eſſet, quæ Nervos, eoſque valde afficeret; quæ Spiritus in iis contentos, (id eſt, intimum totius Corporis humorem) mirifice debilitaret; eum ætas ſimul ingraveſceret, ægroque fere jam inutilis eſſet Medicina; partim morbis partim ætate conſumptum eum, ſine ullo in Articulis dolore renovato, abſtulit ἄωρος Θάνατος.

Eatenus vero rei noſtræ conducit Hiſtoria; ut ex ea diſci poteſt, maxime vero ex denſo Morborum ordine, ſubitaque mutatione; *Arthriticam* in Neruos transferri Materiam; &, tum *Paralyſeos*, tum *Aſthmatis*, Cauſam fieri proximam, & continentem.

HIST. IV.

Arthritis *in* Aſthma, *&* Hydropa, *deſinens.*

Mulier *Exonienſis*, brevi Pectore, neque Reſpirationi ſatis apto; diu *Arthritica*, nuper omni dolore libera, nec pro more utero gerens;

gerens; propter haſce Cauſas, annum circiter quadrageſimum, *Aſthmate* & *Tuſſi* corripiebatur; illa non parum, iſto multum excruciata.

Audita morbi Hiſtoria, Symptomatum ordinem & momentum meditanti mihi, luce clarius videbatur; illius Materiæ, quæ per Uterum, perque Articulos ſoleret amandari; quod in Corpore relictum, vel de integro cumulatum eſſet; in Reſpirandi Organa infundi, eorumque motum impedire. Qua quidem Opinione ductus, ut Aere puro, & aperto, frueretur ægra, (perpurgato prius Corpore) rus illam miſi; ſed *Antiaſthmaticis*, & *Arthritidem* expellentibus munitam. Neglectis autem Medicamentis, nulla in Articulis viſa eſt *Arthritis*; verum e contrario nova, tum in imo, tum medio Ventre, coacervata eſt Materia: Unde tantus Abdominis Tumor, Spiritusque tam gravis, ut non niſi cum ſono & anhelatione ſpiraret Ægra, propemodum ſtrangulata.

Clyſteribus ex Urina crebris ſubducta eſt alvus, Tumor Abdominis ſublatus: atque ſic amotis impedimentis, *Sp. C. C. Succin.* aliiſque *Podagragogis*, uno eodemque tempore, extruſa eſt in Articulos *Arthritis*, & amplificatum reſpirandi Spatium; atque adeo (quod attendendum,) æqualiter.

Hinc aliqua Curationis Spes, at fallax, & inanis. Natura enim deficiente, neque operam conferente, fruſtra omnis Medicina. In *Hydropa* incidit Ægrotans, *Diarrhœa*, & Narium *Hæmorrhagia*, Symptomaticis, & ſæpe recidivis, comitatum: quibus demum opreſſa, Mortem, omnium Morborum finem, oppetiit.

HIST. V.

Aſthma, *cum Iliade malorum*, Arthritidos *defectu* regularis, *exortum*.

VIr Reverendus, quo cum magna pervetuſque mihi familiaritas, Natura firmus, temperamento Sanguineo, vultuque colorato præditus; poſt Juventutem non tam intemperantem, quàm delicatam, & dapſilem; matura ætate corpulentus, & habitior factus eſt; Annoque MDCLXXIV, & deinceps, *Arthritide* per vices ægrotavit.

Poſtea ſolum, & cœlum, (quorum illud ſiccum, hoc perflatum erat) humido, & minus ſalubri mutans, ætateq; procedens; *Arthritide* non, ut ante, fixa, verum per Artus, ad inſtar *Rheumatiſmi*, vaga & erratica, laboravit. Sed neque diu Morbus iſtud εἶδ☉ retinuit: Nam paucos poſt menſes, quam in Corporis ambitu ille ſævierat, *Catarrhis* & *Tuſſi* correptus eſt Æger: unde Sputum magna ex parte laborioſum; utpote craſſum, viſcidum, ab imo *Pectore* citatum. *Tuſſi* acceſſit *Aſthma*, grave profecto, importunum, & quod Aegrotantem multos annos, autumno maxime & tempore hyemali, divexarit. Quamvis autem *Aſthma*, nec interdiu unquam, neque noctu penitus ceſſavit; ea tamen natura erat, ut, eadem Nycthemeri hora conſtanter redux, (tanquam ad Horologii fidem) & quidem multos in menſes continuos, Paroxyſmum ageret. Dum ita res erat, *Venæſectione*, *Vomitu*, *Purgatione*, *Decoctis Pectoralibus*, *Spiritibus*, *Gummi*, &c. *Antiaſthmaticis*, plus ſemel levatum *Aſthma*, minime vero ſublatum.

Aliàs *Hæmorrhoidum* Tumore, magno utique, & diutino, torquebatur Æger; eoque tempore illud præcipue notandum, quod neque Spiritum difficulter traheret; neque *Articulis* doleret.

Aliàs *Vertigine* tenebatur, adeo vehementi; ut quæ Ægrum neque ambulare pateretur, neque erectum ſtare: durante vero illa, cetera bene ſe habuit.

Menſe Junio, MDCLXXXV, ex Vino nimio plus poto, incidit in *Pleuritidem*, *Hæmoptoe* comitatam: Auxilio, cum pleriſq; aliis, ſed omnium multo maximo, fuit Sanguinis detractio, iterata, copioſa. *Pleuritidi* nondum penitus evictæ, ſubnata *Arthritis*, in extremis Corporis partibus, regularis. Ea vero, neſcio qua de cauſa, ſive quieſcente, ſive repulſa; febricitavit denuo ægrotans, *Angina* affectus. *Anginæ* paulo poſt ſuborta eſt *Arthritis* (uti poſt *Pleuritida*,) regularis.

Anno plus minus MDCLXXXVII, ſuadente neſcio quo, fortiſſima ſumens *Hydrotica*, (ut erat Æger remediorum Empiricorum amantiſſimus) Sanguinem, a natura calidum, adeo exagitavit; ut *Impetigo* ſtatim erumpens Corporis Superficiem mire turparet. Tumore lato, & inæquali, Facies inflammata eſt. In *Squamulas* ſubalbicantes, & Furfur, abiit Tumor; eoque exeunte, loci, tanquam a *Variolis*, Rubor apparuit. Multum, & diu, graviſſimo hoc affectu laboravit Æger. Alio enim loco reſtituto ſanatoque, alium, ſed a noviſſimo diſtantem occupavit; & quidem ita, ut Maculas creſcentes, maturas, areſcentes ſimul ſemel aſpicere daretur. Facies autem maxime, & pene continuò fœdata eſt. Cui addendum, quod Æſtus Corporis univerſalis, Pruritus, & ex eo Spirituum inquietudo, Ægrum, molli teneraque conſtitutione præditum, ſupra quam dici poteſt, excruciavit. *Impetigo* Sanguinis miſſione, Purgantibus cum Calomel: ſæpius iteratis, & *Antimoniatis*, eſt curatus.

Verbo dicam; ex quo *Arthritis* idonea, & regularis, Ægrum deſeruit; Affectu hoc, vel illo, raro autem mitiori, & minus periculoſo, annis fere ſingulis, urgebatur; ſæpe tantum non opprimebatur.

Ex *Impetigine*, mutata rerum facies; namque, anno poſt uno, vel altero, redux *Arthritis* (tanquam ex poſtliminio) Paroxyſmos ἐν τῆς ἔξωθεν, aptos & ſatis crebros, agitavit. Nihil opportunius, nihil commodius eſſe potuit: nam *Arthritidis* denuo *regularis* ope, ſervatus Æger, per extremum vitæ decennium (multo magis, quàm ſolebat eſſe, immunis, non tam Morbis, quàm Aetate fractus, e medio exceſſit.

Hic animadvertendum (quod quidem maximi, in re præſenti, grande pondus argumenti) Ægrum, quo tempore ſive *Aſthma*, ſive *Tumor Hæmorrhoidum*, ſive *Vertigo*, ſive *Pleuritis*, ſive *Angina*, ſive *Impetigo* locum habuit, *Articulis* nunquam doluiſſe; nec quidem, in iſtorum Morborum intervallis, ita crebro, aut tam graviter, atque ante *Aſthma*: Unde veriſimile, hos Affectus, aliqua ſaltem ex parte, per Materiam *Arthriticam*, (in Pulmone *Aſthma*, & ſingulos affectus in ſingulis eorum locis facientem) excitari. Cujus enunciati fides eo confirmatur, quod in *Arthritidem*, etſi minutam,

nutam, & parvam, tum *Pleuritis*, tum etiam *Angina* ſemel; *Aſthma* vero ſæpius mutaretur. At, quod (Teſtium mille inſtar] omnem Argumenti metum adimat, hoc eſt; per *Arthritidem*, iterum recte, & debitis ex intervallis, edentem Paroxyſmos; tum *Aſthmate*, tum *Impetigine*, ne dicam alios Affectus omnes, Ægrum liberari; difficillimiſque Vitæ annis, ſupra quam Spes, aut amicorum expectatio fuit, defendi.

Minime vero credendum, Morbis hiſce procreandis unam ſufficere Materiem omnibus *Arthriticam*; quin potius feroſa Sanguinis eluvie v. g. in *Aſthmate*, eam involvi, irretiri, &, ſimul cum aliis Sanguinis retrimentis, per *Pulmones* exterminari. Quod vero de *Aſthmate* propoſitum, de *Impetigine*, ceteriſque Affectibus jam dictis, aliqua parte affirmari poſſe, cogitandum eſt.

Hinc opinari pareſt, Aegrotantem illum, bono Corporis habitu a Natura donatum, Vitæque ratione non adeo prava, aut inepta uſum; in tot graviſſimos Affectus, forſan non alia potius de cauſa, incidiſſe; quam quia *Arthriticum* Miaſma, (quod, ἀεὶ φυόμενον, ex more uſitato, & regulari minime, ſic, ut debuit, expulſum fuit) in ea, quæ intus ſunt, ferretur; ibique dictos, vel ex toto, vel ex parte, eaque nunc majori, nunc minori, faceret Affectus.

Unde probabile, ſi, longo illo multorum Annorum ſpatio, [diſceſſum inter reditumque rectæ, in Artubus moleſtæ, & vehementis *Arthritidos*) quo tot tantiſque modis Æger afflictatus erat; habita *Arthritidos* ratione, fuiſſet ille tractatus, &, in *Arthritide* reducenda, locata fuiſſet opera; Medendi viam tutiorem, Ægroque multo fuiſſe commodiorem.

HIST. VI.
Aſtmathis *Vultum induens* Arthritis.

NOnnunquam Artus, ut ante dictum eſt, relinquit *Arthritis*, & ingreſſa *Reſpirationis Organa*, vel ea continenter urget, vel acceſſionibus adeo crebris & moleſtis; ut, in illa Corporis Regione, non tam peregrinus; quàm Morbus indigena, & vernaculus eſſe videatur. Hujus rei Exemplum hic ſubjiciam, mihi notiſſimum; Virum medendi Arte percelebrem, eamque hodie feliciter exercentem. Fuit ille Parentum altero, diu *Aſthmatico*; altero *Phthiſico* procreatus: brevem, & male formatum habens *Thoracem*, tanquam ad *Aſthma* factus, *Pectoris* Affectibus ab ipſo ortu proclivis exiſtimari poteſt.

Poſt Adoleſcentiam floridam, ſed & temperatam, ætate matura, laboravit *Arthritide*, crebro recurrente, ſatiſque apta. Anni aliquot hunc in modum agebantur, cum à *Catarrho* ſpirandi difficultas *Arthritidi* ſuccrevit, progreſſu temporis ingraveſcens. Huc non parum contulit Aer, Fumo Carbonum, ſalinis (è vicino mari) Vaporibus, & Officinarum, quæ in propinquo erant, graveolentia repletus. Flante Euro, vel Euro-aquilone, raro Ille ſine difficultate ſpiravit; ut vel ea de Cauſa, (Vento nimirum eo exorto) ſæpe lecto ſe ejicere, & Corpus erigere cogeretur. Eo durante Vento, ſemper Δυσπνοϊκός; ceſſante eo, vel in alium mutato

mutato, tanquam incantamento, levatus eſt. Coena interdum obfuit immodica, & in Victu error fere omnis. Obfuit Cutis, alias à Frigore, alias ab Aere nimis ſpiſſo, conſtipatio, & impedita Διαπνοὴ. Quinetiam *Aſthma* nonnunquam intulit, ab Equitatione, vel Ambulatione, vel alia aliqua Exercitatione nimia, fatigatio; uti etiam nonnunquam Aeris, & Platearum ardor æſtivus: unde Spiritus animales, ſive exhauſti, ſive debilitati, reciprocando Pectori vix ſufficerent. Sæpe à Cruditatibus incepit *Aſthma*: namque inde Flatus; inde Abdominis diſtentio; inde Thoracis coarctatio, in Spiritu trahendo, inde labor, & difficultas.

Sanguis huic Aegroto, *Inflammationi* contrahendæ admodum pronus erat; ſæpe in *Peripneumonias*, aliaſque *Febres*, [nunc *Sudoribus* nunc *Diarrhœa*, nunc *Urinæ profluvio* ſignatas] evectus; ſemper autem pertenuis; quique minima de cauſa colliqueret; qui nunc per Renes efflueret; *Pulmones* ſero qui nunc obrueret, & Spiritum elideret. Illud autem Serum, poſt aliquam in *Pulmone* moram, vitreo ſæpe colore exantlatum eſt.

Ingruente *Aſthmatis* inſultu, reliqua ejus Symptomata antecedere ſolebat Ventriculi inflatio, cum Inteſtinorum Vermiculatione, & Dejectione poſtmodum inſequente: magna *Pectoris* erat Conſtrictio; Lateris præcipue dextri, ſubtus Mamillam: ubi loci Aeger in omni *Aſthmate*, potiſſime torquebatur.

In Paroxyſmo *Aſthmatis* (quoniam unum idemque rarò diu profuit) Medicamenta in uſum trahebantur varia. *Mixtura* nempe *Riveriana*, *Tabaci Fumus Tubo hauſtus*, *Empl. Epiſpaſticum Dorſo inter Omoplatas admotum*. *Ol. Amygd. d. cum Diacod. Potio Teæ*, cum adjectis *Balſ. Sulph. Terebinthinati* guttis aliquot: at omnium maxime, certiſſimeque, *Inflationem* mirum in modum cicuravit, compeſcuit Potio *Coffee*.

Ad *Prophylaxin*, & adverſus *Aſthma* ſui tutelam; Æger, (auxilium ab exploratis ſumens) *Eccoprotico* identidem adhibito, tempori Cruditates exterminavit; itaque malum anticipavit. Profuit *Decoctum Corticis*, eo namque Sanguini robur conciliatum. Profuit Diætæ ratio accurata; Cœna parca, vel nulla; loco Cereviſiæ, *Vinum Burdegalenſe*, aqua dilutum; profuere *Fonticuli*, Dorſo aperti. Id autem, ut recte concoqueret, & Frigus evitaret, Ægro præcipue curæ erat.

At, quod rem noſtram maxime attingit, eamque non parum illuſtrat, ex quo tam gravi *Aſthmate*, omni menſe, ne dicam Hebdomade, recidivo laboravit Æger (id eſt, per decennium ultimo lapſum, & quod excurrit) rarius, minus ille doluit Articulis: &, quod imprimis notandum, hujuſmodi Dolor, quoties occurrit, è veſtigio *Aſthmatis* inſultum eſt ſecutus, eique connexus: ut, ab eadem Cauſa communi, nempe *Arthritica*, non immerito fieri credatur, uterque hic Affectus; & quod *Aſthmati*, natura tam *Arthritico*, per *Arthritidis* Paroxyſmum regularem, [modò Vires aliæque Ægri res annuerint] utiliter occurratur.

Huic quidem Ægro perſuaſi, ut, quo fieri poſſet artificio, præſertim *Marte*, & *Phœnigmis*, à Pectore longe arceretur, in extremas partes evocaretur *Arthritis*; ea nimirum opinione ductus, quo

quo plus *Pedibus*, eo illum minus *Pulmone* laboraturum. Neque huic opinioni refragatus eſt Æger; imo maxima ex parte conſenſit: Iſtam autem medendi viam excluſit Ægri Conſtitutio tenera, *Phœnigmorum*, aliorumque, quæ Dolorem excitarent, uſum non admittens. Quæ ad hanc rem adhiberentur omnia, *Pectori* ne obeſſent, *Aſthma* ne inferrent; potius quam ut *Arthritida*, cavendum erat.

Ut autem Hiſtoriæ nobili finem imponam, habetis *Arthritidem*, Dolore Articulorum, Tumore, ceteriſque omnibus numeris abſolutam, germanam, exquiſitam; habetis, inquam, eam caſtra mutantem; Pectus invadentem; idque ſic afficientem, ut in *Aſthma*, morbum illius Regionis proprium, & Vernaculum, mutari exiſtimetur.

HIST. VII.

Ab Arthritide *repercuſſa*, Pectoris *externi Oppreſſio*, Spiritus *impeditus*.

VIr inſignis, illuſtri Domo natus, poſt Adoleſcentiam opiparam, & non nimis ſiccam, ſub ingreſſum Juventutis *Arthritide* correptus eſt; eaque multos annos apta, & regulari laboravit. Pede doluit, cum, à frigore repercuſſa, *Arthritis* Sternon, & Reſpirandi Organa derepente invaſit. Pectus hinc gravatum: impeditus Spiritus: nulla vero expuitio, nulla *Tuſſis* erat; ut, in Membranas Muſculoſque, Pectus ambientes, Materiam impelli vitioſam, omnino judicemus.

Vomitu, quando illi proclivis erat, per *Decoctum Cardui* citato, tametſi non multum ejecit, dilatavit tamen Spiritum, & Caput dolore affectum allevavit. Viſum erat *Diaphoreſi* Materiam evocare; quem in finem *Epithemate* [ex *Aq. Reginæ Hungariæ, Tinct. Lavendulæ, Spiritu Vol. Oleoſ.*] immerſa Lintea, *Pectori* applicantur; Stragulíſque ſimul pro rei neceſſitate adjectis, Sudor elicitur exoptatiſſimus, utiliſſimus. Verum Materia nondum penitus educta, ſed interdum *Inguen*, nonnunquam *Oculos*, alias *Cervicem*, modo etiam *Genu* afficiente; ut magis regularem *Arthritida* facerem, & extremarum Partium Articulis infigerem, *Infuſi amari* Hauſtum, cum *Tinct. M. gtt.* xx, bis in die ſumendum, imperavi: nec quidem fruſtra: paucorum etenim dierum ſpatio Pes doluit; expulſa eſt *Arthritis*; ea, quæ intus, ſunt liberata.

Alio tempore, cum à Frigore pariter repelleretur *Arthritis*, ejuſque Materia una cum Sero abrepta *Gravedinem* faceret; uſu *Tincturæ Sulfuris*, (cujus beneficio Materiæ inclinatio commodum mutata, & ad τὸ ἔξωθεν verſa erat) Æger convaluit.

CAP. XI.

De Catarrho, Tuſſi, & Peripneumonia Arthritica.

ART. I. QUamvis hi Affectus, quoties abſoluti & legitimi reperiantur; propter diverſos eorum Vultus, & Pathognomonica diverſa; non immerito *Specie* diſtingui; proindeque non unius tituli eſſe judicentur: Nihilominus has *Anomalias*,

quando ab eadem Cauſa, nempe *Arthritica*, idem *Subjectum*, nempe *Pulmonem*, afficiente producantur; propter hanc earum inter ſe convenientiam, & neceſſitudinem, una, non inepte hoc Capite, tractari fas eſt. Ut autem de illis clare, & perſpicue dicam; primum, earum communia, quæ omnibus, vel minimum pleriſque ſunt; tunc, quibus illarum, quæ propria ſint, ediſſeram.

II. Omnibus hoc commune eſt, illas tam cito nullos unquam invadere, nullos æque male habere, & multare, ac quos ſive gibboſos, ſive graciles, ſive *Pectore* nimis brevi aut acuto, aliove quovis modo anguſto, nec ſatis apto, Natura fabricavit, aut etiam Conſtitutione nimis tenera donavit. Si qui etiam *Ictu*, *Caſu*, *Vociferatione*, vel *Exercitatione* aliqua vehementi injuriam *Pulmoni* intulerunt; vel à Parentibus *Phthiſicis*, aut *Aſthmaticis* exorti, vel ipſi tales fuerunt. Hos, inquam, omnes *Arthritis* ſæpe larvato Vultu aggreditur; quumque ejus ſuſpicio ne velminima incidit; *Pulmonis* Adytum intrando, Membranas ejus corrodendo; tarde crebro, at certo, perimit. His enim Corporibus, *Pulmo* læſus, & debilitatus, alienum facile recipit; difficulter rejicit, itaque tandem acri, & viroſo eo corrumpitur.

III. Hujuſmodi Corpora vexantur his *Anomaliis*. Utrum vero *Arthritis*, vel quouſque ea, *priuſquam ſe Regularem oſtentavit*, *& in Artubus unquam emicuit*, *Pulmonem* afficiat; quoniam indicia non habemus manifeſta, & fide digna, explicari nequit. Suſpicari vero licet, Naturam, in iis, qui parentibus nati *Arthriticis*, una cum ipſa vitæ Lampade Miaſma accepere; quoties illi, ætate prima & ineunte, *Achoribus*, *Catarrhis*, *Tuſſi*, aliiſque hujuſmodi malis ſupra modum urgeantur, (eos autem crebro ſic urgeri, & Morbis his alienum aliquod exterminari conſtat) Miaſma, à Parentibus acceptum, in Natorum Sanguine retentum, ibique copiis adventitiis quotidie auctum, hiſce morbis, aliqua ex parte ablegare. Hoc autem, utrum ita revera ſit, an ſecus; ex Natorum, & Parentum malis ſimul comparatis, optime [tametſi, propter rei obſcuritatem, non ſine aliqua dubitatione] colligendum. Quare in *medicis*, uti dixi, *Suſpicionibus* hoc habendum, eoque magis, quoniam, data poſitaque conjecturæ hujus veritate, Medicinæ *Arthritidem* expellendæ reducendæque, ætate hac tenellula, omnium minime locus inveniatur.

IV. Ad eas tranſeo *Anomalias*, quæ diſquiſitioni noſtræ magis exponantur, & pateſcant. Poſtquam *Arthritici* Paroxyſmos aliquot idoneos, & regulares ſuſtulere, non raro accidit; maxime, ſi iidem Corpora modo deſcripta habent; à Paroxyſmo ſive interciſo, nimis leni, vel raro, Materiam in *Pulmonem* transferri νοσερὴν. In *Paroxyſmo* interciſo, vel abrupto, ſæpe per *Emplaſtrum*, *Cataplaſmum*, *Frigus*, vel externum aliquod aliud iſtiuſmodi repellens, ad τὸ ἐντὸς retro agitur materia, cujus utique Repulſioni ſtatim ſuperveniunt Pectoris Gravitas, & Farctura, ſpirandi anguſtia, Aſperæ Arteriæ Titillatio, Tuſſis, Sputum primò tenue, poſteà craſſius; quæ quidem accidentia, qua ſunt proportione, *Pulmones* affici, & in eos humidum impelli *Arthriticum*, aperte indicant. Hæc eſt *Arthritidos* in *Pulmonem* Tran-

Translatio, omnium maxime evidens & certiſſima.

Eſt autem ubi, *Paroxyſmo* minime abſciſſo; verum, propter ejus ſive lenitatem, ſive raritatem, mala eadem oboriantur; & dubium magis reddant, ſintne ipſa *Arthritica*, annon. Hoc autem dubium, *Arthritide* brevi poſt in *Paroxyſmum regularem* erumpente, non raro eluitur: & ea, recte nunc demum agendo, ſe nuper minus rectam fuiſſe confitetur. Ita, ex *Arthritide* regulari præcedente, comitata, vel inſequente, habes, de iſtarum *Anomaliarum* natura prorſus *Arthritica*, quibus tuto poſſis acquieſcere.

V. Porro, in hoc concordant hæ *Anomaliæ*, (uti cum iis ceteræ fere omnes) quod ſæpiſſime Seniores, interdum media ætate Viros, at rariſſime Juvenes, quantum obſervatione conſtet, adoriantur. Ut de meis loquar; ex hujuſmodi laborantium numero, quem vidi, non exiguo; unum tantummodo Adoleſcentem inveni: alios omnes aut ætate grandi, aut ſaltem matura, ac conſtanti.

Hujus rei Cauſa minime obſcura eſt; quia, licet *Arthritide* nativa, & à Parentibus ducta, Ægrotantes, ipſa quidem Adoleſcentia, nonnunquam Pueritia, dolent; hoc in *Arthritide* acquiſita non temere cernendum. Ebrietate, Gula, maliſque ea moribus acquiritur; atque ideo, ante medium vitæ, raro Paroxyſmos inchoat regulares; perraro Ἀνωμαλίας: in Sexu vero muliebri, raro ante Partus, & Catamenia finita.

VI. Sputi ratio eſt habenda: Primo illud tenue, nec quidem multum eſſe ſolet; brevi poſt tempore copioſius: aliquando cum Humorum tanto in *Pulmonem* flumine, quantum Pectus aggravet; *Pulmonem* infarciat; Vocem obtundat, Spiritum impediat, quodque, ſi diuturnum eſſe contigerit, Ægri Corpus attenuet, infirmet; & demum opprimat. Qua vero proportione *Sputum* excreatur, eadem fere minuitur, in extremis Partibus, *Arthritis*, ſic, ut quo plus *Sputi* ejiciat Ægrotans, eo minus *Articulis* afficiatur. Etſi vero iſtiuſmodi *Sputatio* maxima ex parte ſalutaris [quoties nimirum non immodica, neque temere ſuppreſſa] eſſe reperiatur, in extrema tamen Senectute, nimiam, & pernicioſam, interdum novi, ſic, ut ea multum Æger enervaretur, & demum enecaretur. Hoc autem, ut opinor, rariſſime occurrit.

VII. Nihil hos Affectus eſſe *Arthriticos*, evidentius ſignificat, quam unum illud, quod ſint omnes *Arthritidi inverſa* ratione, qua Paroxyſmum vel regularem, vel interruptum excipiant, vel abſentem introducant, vel deficientem ſuppleant, & quidem ita, ut quo minor, rariorve ille, eo hi majores: ut ex imminuta *Arthritide* externa, pro Affectuum horum acrimonia & importunitate, internos hos Affectus *Arthritica* origine eſſe conſtet; & , à Miaſmate *Arthritico* Pulmonem ineunte, *Tuſſim*, vel *Catarrhum*, vel *Peripneumoniam* excitari.

VIII. De *Anomaliis* hiſce ſingutim ſumptis, jam proxime dicendum; & quidem, primo, de *Tuſſi* obſervandum, illam harum omnium eſſe frequentiſſimam, quæque Paroxyſmum *Arthritidis* regularem uſitatiſſime inſequatur, raro autem comitetur, niſi ægroto valde *Arthritico*, *Pulmonem* admodum imbecillem habente: Hujuſmodi Ego *Arthriticos*, nimirum *Phthiſicos*,

ſicos, Ægrotantes, uno eodemque tempore Tuſſientes, & Dolentes, aliquando inveni. *Tuſſis* hæc *Arthritica* nonnunquam in Paroxyſmum *regularem*, (Materia in Artus translata) ſuapte ſponte deſinit; promptiſſime vero, ſi *Cathartico* non nimis leni, ſed Sanguinem miſcente, & turbante, fuerit adjuta.

De *Tuſſi* porro aliud notavi, ſilentio minime prætereundum; nempe, in nonnullis *Arthriticis* Paroxyſmum eam omnem antecedere; Ægrum, dies quatuor, vel quinque exagitare; inter Acceſſionis Symptomata prænuncia, jure merito cenſeri; quumque ea Sputi multum ejiciatur; (aliquando permultum ejici exploratum habui) una cum eo Miaſmatis partem aliquam *Arthritici*, per *Anacatharſin*, quod probabile videtur, expelli.

IX. Hujus generis *Catarrhos*, uti ſemper *Aſtma* comitatur; ita interdum *Hæmoptoe*: Immenſa Seri copia Spiritus viæ occluduntur, unde *Aſtma*; & in eodem Sero demum exantlando, quia *Pulmo* (ſimul cum univerſa *Pectoris* compagine) concutitur, rapide convellitur, ipſumque Serum, acre & mordax, vaſcula exedit; ab iſta agitatione, & acrimonia, fit interdum *Hæmoptoe*. Quæ, tametſi Ægro terribilis, horroremque ei, forſan alias meticuloſo, incutiat; minime tamen pertimeſcenda, tanquam peſſimi prorſus ominis: modo *Pulmones*, à natura εὔτονοι, nulla evidenti cauſa læſi, & Curatio matura, & apta fuerit inſtituta.

X. Hæ *Tuſſes* ſæpe, & interdum hi *Catarrhi* ex intervallo aliquo revertuntur, quando nimirum Miaſma, (ut eſt ſemper naſcens) in Sanguine renovatum, ac cumulatum, *Pulmoni* infigatur. Acceſſionibus his imprimis favet Autumnus, qui, quum illud tempus ſit, in quo, ad τὸ παροξύνεσθαι, & Miaſma emittendum, moveri ſoleat *Arthritis*; & in quo *Catarrhi*, & *Tuſſes* graſſentur exquiſitæ; quidni hiſce noſtris favere judicetur. Unum autem hiſce omnibus ineſſe, & quidem magnopere ad eas contribuere cenſeo, nempe *Pulmonum* à natura imbecillitatem, & Ἀτονίαν: unde ii, *Arthritico* Miaſmati, (quandocunque fuerit in Sanguine congeſtum, & expulſioni aptum) Pectus adeunti, in ſe recipiendo, arcteque complectendo, perpetuo ſunt parati.

XI. *Tuſſientibus* his *Febricula* ſeu nulla, ſive lenis eſſe reperitur; ſin eos algere, aut Cardiacis nimium indulgere contigerit, (unde *Febris* ſive accendatur, ſive augeatur) *Peripneumoniam* eſt quod timeas. Quacunque vero de cauſa initium capiat hic Affectus, ſigna eum oſtendentia, quæ συνδρομὴν conſtituant παθογνωμονικὴν, plane ſunt eadem, ac in *Peripneumonia* vulgari, & abſoluta; &, utrum Affectus hic *Arthriticus* ſit, an vero minime, (niſi forte Dolor *Articularis* ſimul occurrat, extraque dubium rem ponat) ex ejus *Hiſtoria* tantummodo petendum eſt. Quoties autem *Arthriticus* eſſe apparebit, hujus rei in eo curando rationem aliquam haberi, oportebit.

XII. *Anomaliis* hiſce medendi Indicatio generalis, eo, quod alienum eſt, ciriſſime tutiſſimeque *Pulmonem* liberat: illud autem in diverſis his Affectibus, modo non uno perficiendum. In iis omnibus *Venæſectio* prodeſt, ubi nihil adverſatur: In teneris, & debilibus, vix unquam adminiſtranda; in morbis, & ætate fractis, ne vix unquam. *Hæmoptoe*, & *Peripneumonia*

labo-

laborantibus eſt aptiſſima; præcipue *Peripneumonia*, qui omiſſa *Venæſectione* raro curantur. Ubicunque vero inſtituta fuerit, caute & provide cavendum eſt; ut, *Arthritidi* poſtmodum in Artus expellendæ fugandæque, Natura ne reddatur impar.

Proximo loco de *Purgatione* cogitandum: Ea etiam omnibus hiſce malis occurrit, & probabilis videtur, ubi Vires Ægri conſentiunt; maxime vero, ubi Corpus craſſum, & plenum; aut Inteſtina ſunt immunda, & nulla fuit *Venæſectio*. Illa vero *Purgantia* jure merito præferenda, quæ Sanguinem exagitando, & turbando, ad *Arthritida* movendam conferant: de quibus iterum, & ſæpius alibi.

Præmiſſis his, ad ea deſcendimus, quæ *Arthritidi*, hoſpitio novo, & inepto, (*Pulmone* ſcilicet) excitandæ, & foras ejiciendæ faciant. His adjungi, & cum iis ſimul componi juvat illa, quæ, *Pulmoni* dicata, ei, ſive per *Anacatharſin*, ſive alio quovis modo inſerviant. En horum Exempla.

℞. *Alcohol. M. Balſam. Capivi ãã* ℈ß, *Conſ. Fruct. Cynosbat.* ℈j, *Syr. Cap. Ven. q. s. f.* Bolus.

℞. *Flor. Sulf.* (*vel Benzoin*) *Chal. prædicti ãã* ℈ß, *G. Ammon. ſoluti q. s. f.* Pil.

In *Tuſſi*, vel *Catarrho Arthritico*, (modo nulla *Febris* ſuſpicio fuerit,) ſumatur *Bolus*, vel ex *Syr. Balſamici coch.* j. *Pil.* bis in die, cum *Decocti Pectoralis* hauſtu: quem quidem *Syrupum*, vel ejuſmodi aliquem, alias ſæpius in die lambat: Alias, forma liquida ſiquidem arridet, iiſdem temporibus propinetur *Hauſtus*.

℞. *Syr. Tuſſilag.* [*vel Cap. Ven.*] ℥ß, *Tinct. Sulf. gtt.* x, *quibus probe miſtis adde Pul. Olib. Chal. N. ãã* ℈ß, *Aq. Hyſſopi* ℥jj ß, *f.* Hauſtus.

Loco *Tinct. Sulf. Balſamum* ejus *Aniſatum*, vel *Terebinthinatum*; *Balſamum Capivi*, *Gileadenſe*, *Chilienſe*, vel *Peruanum* certis ſuis Doſibus adhibeantur.

Quando malum inveteravit, ad prohibendam Sanguinis Colliquationem, *Decoctum Corticis* aliquoties præſcripſi, in Ægroti emolumentum non mediocre.

Tuſſienti proſunt *Troch. Nigri Londinenſes*, *Eclegmata*, & ad Sputum educendum, & *Tuſſim* mitigandam, quæcunque tuto faciant *Arteriaca*.

Quum Remediis internis dies tres, vel quatuor impertiveris; unde roboretur Sanguis, & ad τ͂ παροξύνειν exſtimuletur; ſi nulla in Articulis apparebit *Arthritis*, applicetur extra, Parti creberrime dolenti, *Empl. Cephalicum*, per ſe, aut cum *Picis Burgund.* quantitate æquali; vel *Ceratum viride*. Sin iſta, nimis imbecillia, Materiam non movebunt, & ex eorum uſu nulla *Pulmoni* fiet utilitas; validioribus opus erit auxiliis, & majori mole pugnandum. Hoc caſu *Phœnigmi*, *Veſicantia*, *Setacea* poſſunt uſurpari. Eo autem modo in eorum uſu, progredi juvabit; ut à mitioribus ſemper incipias, neque, niſi illa fruſtra fuerint, ad ſeveriora aſcendas: quumque ſeverioribus uti neceſſum erit, non niſi Naturæ permiſſu, & ſic, ut ejus vires pati poſſunt, id tentandum.

XIII. Hac methodo, in his Affectibus, *Pulmoni*, ut opinor, optime proſpicitur; maxime ſi, Tutelæ gratia, in Dorſo *Fonticulos* aperiat, ſique aëre ſicco, & ventis agitato utatur *Æger*, ſique eo omnia dirigat, ut recta perſtet

Arthritis, & ex intervallis debitis recurſet.

Hiſce vero prætermiſſis, aut otioſe, & negligenter actis, *Tuſſis* ingraveſcit, Corpus non alitur, nullis in eorum, quæ decedunt, locum ſubeuntibus, ſuccedit *Macies*: Pituita, quæ principio tenuis erat, jam craſſior fit, exſcreatuque difficilior, & interdum cruenta. Exulceratio fit *Pulmonum*, unde, tanquam axquiſita φθίσι, oppreſſus æger, è medio excedit.

XIV. In *Peripneumonia* vero *Arthritica*, rapidiori gyro verſatur res. Inter initia, Morbo protinus occurrendum; alias ſane non facile vincendo. Sanguinem citò detrahi, *Enema* poſt horas aliquot immitti, *Purgationem* die poſtero inſtitui, oportebit. *Linctus ex Oleo Amygd. d.* vel *Oleo Lini*, omni fere hora delingendus. Vitanda ſunt *Emulſa*, & *Decocta* nimis frigida; ſique apparebit in Artuum aliquo *Arthritis*, vel, eam educi poſſe, Spes erit; per eam educentia conſulendum eſt Ægroto. Hoc enim perpetuo ratum eſſe arbitror, *Peripneumoniam*, ex *Arthritide* inverſa, & in Febrim adaucta, natam, ejuſdem *Arthritidis* expulſione, in Artus amandatione, & in viam reductione (modo hoc effectum reddere licebit) commodiſſime poſſe removeri.

XV. Non ignoro Clariſſimum *Sydenhamum*, Medicum ἰσόθεον, de ſanandis his Affectibus aliter ſcripſiſſe: nimirum, Metaſtaſi Materiæ vitioſæ facta in *Pulmonum* lobos, Intentionem medendi non ad ipſam *Podagram*, eſſe dirigendam; verum, (hoc ſymptoma, *pari modo tractandum, quo* Peripneumonia *abſoluta*; Venæſectione *ſcilicet repetita, cum* Diæta, *&* Remediis refrigerantibus, *ac incraſſantibus: Purgandum inſuper Ægrum, inter* Venæſectiones, *idque* Potionibus lenientibus: *Sudorem autem obeſſe, materiam* Pulmonibus *impactam indurando; unde generantur abſceſſuli & tandem Ægri mors certiſſime ſubſequitur.*] At per Ego Ὑγίειαν, per *Æſculapium*, per ipſius *Sydenhami* Manes, oro obſecroque; quænam *Morborum Venenoſorum* (cujuſmodi ſunt hi omnes) Curatio probabilior, quam per ipſius *Veneni* è Corpore, vel in Artus, in Partes à Centro vitæ remotas, & minus nobiles, expulſionem? Annon Natio Medicorum omnis, ipſeque alias *Sydenhamus* ἀνεπιτήδειον, quoties ingraveſcat, & in Orgaſmum evehatur, exterminari, exturbari, ejicique jubet? Annon hoc ipſum Naturæ opus; eique miniſterio, & auxilio, Medicorum eſſe, prædicatum eſt. Hiſce vero, tanquam Baſi & Fundamento, poſitis, quæ (ſecundo loco) Medicina hanc alieni expulſionem magis promovere poſſit? ea, videlicet, quæ *Venæſectiones repetitas*; *qua Diætam*, & *Remedia refrigerantia*; quæque *Cathartica* blanda, & lenientia, (quæ quidem omnia, Sanguinem deprimendo, *Venenum* in eo retineri faciant) ſpretis interea, neglectiſque *Diaphoreticis*, *Arthritidem* expellentibus, comprehendat: An, è contrario, quæ ex Remediis calidioribus, Venenum, ad Naturæ votum, & propoſitum, in Artus tuto extrudentibus; quæque ex *Venæſectione* & *Purgatione*, ad hoc opus accommodatis; quæque auxiliis, extra admotis, *Arthritidem* evocantibus, ſit compoſita? Si à *Febre*, Medicamentis Calidis ne inferatur, erit periculum; hoc ut devitetur, miſſione Sanguinis ſufficienti, & Calidorum uſu non nimio, cavendum eſt: ſed neque rei ullius, propter ejus, qui incidere

dere poſſit, abuſum, ſpernenda protinus utilitas; præſertim ubi magna, & humano generi ſalutaris. Altera vero ex parte *Veneno* retento, licet depreſſo; quam exulante, & amoto, tum commodi minus, tum periculi plus, oriri certum eſt: itaque eſſe, non ſuadet Opinio temere ſuſcepta, ſed cogit Experientia, non ſubleſtæ fidei, verum iterata, firma, & (uti mihi videtur) rationi conſona.

HISTORIA I.

Tuſſis Arthritica.

DUm hæc in manibus ſunt, memet interea conſulit e propinquo quidam; humili loco natus, annos circa quinquaginta; Pectus aggravatum, Vocem impeditam, & *Tuſſim* habens media æſtate moleſtiſſimam. Screatu ille multum ejecit, *Tuſſi* exantlavit; nonnihil elanguit; febricitavit. Erat, quod *Tuſſim*, qua magnam, qua diutinam, qua tempeſtati non nimis congruentem, ingenio & natura eſſe ſingulari, ſubmonere videretur.

Quæ per Anum Materiam è Sanguine, leniter educerent, ex uſu medico Remedia præſcripſi: quibus ſumendis, poſtquam Aeger dies aliquot, tam utiliter, quam ſedulo, incubuerat; novum ecce malum, improviſum, inopinatum eſt exortum; *Genu* nimirum dextri *Dolor*. Cumque didicerim, *Pedibus* illum antea, more prorſus *Arthritico*, doluiſſe; per annum autem integrum, & quod excurrit, minime; Dolorem hunc *Arthritidis*, ſeſe in *Paroxyſmum* efferentis, indicium eſſe exiſtimavi. Cum brevem eum, mediocrem, neque ſatis acutum obſervaverim, partim Materiæ per Anum, partim per *Pulmonem* ejici, *Tuſſimque* illam revera *Arthriticam* eſſe, judicavi.

HIST. II.

Tuſſis *Paroxyſmi* Arthritici *Symptoma prænuntium.*

SEnex perhonorificus, morum ſuavitate, animique integritate clarus; quum de varia, & multiformi *Arthritidis* natura, ſermones unà ſeverimus; de ſua, qua triginta jam annis per vices ægrotaverat, ſciſcitanti mihi confirmavit, ſe Febricula, per omnem fere juventutem, quotannis fuiſſe, deinde vero Rheumatiſmo, affectum; cum hoc eventu minime reticendo, quod, ex quo hic primum apparuit, illa plane deſierit, neque ſemel unquam Ægrotantem ex eo tempore invaſerit.

Rheumatiſmo ut mederetur, hortatu Medici, per totam *Angliam* tum temporis celeberrimi, *Diaphoretica* ſumpſit; iiſque affatim aſſumptis, quæ per Artus hic illic ſparſa erat Materia, jam Articulis affixa eſt, & vulgi quidem opinione Æger Ποδαγρία. Eo more *Paroxyſmus* erat, ut *articulari* [Digitorum maxime] *Dolore Tumoreque*, noctis unius ſpatio, excitatis, ſe oſtenderet; &, omni Vere, & Autumno, multos annos reverteretur. Quod vero memoria digniſſimum, *Paroxyſmum* omnem præivit *Tuſſis* importuna, vehemens, moleſta, qua, dies quatuor, vel quinque, Ægrotum exagitante, multum ille tuſſiendo ſemper ejecit, & una cum Pituita (quod quidem veriſ-

veriſimile) Miaſmatis *Arthritici* partem. Cetera vero, quantum ab ægroto accepi, *Arthritis* ſe rectè geſſit.

HIST. III.

Sputatio Arthritica, *in extrema ætate nimia.*

TAbernarius quidem in vicino Oppidulo, per ætatem mediam & conſtantem, *Arthritide* doluit recta, & idonea; grandior autem, inverſa & *Anomala.* Nunc *Ventriculum* ea, nunc *Pulmonem* eſt ingreſſa; illi Ἀνορεξίαν, Δυσπεψίαν, Nauſeam inducens, huic, *Tuſſim.* Erat *Tuſſis* admodum moleſta; Pituitæ tantum movens, quantum Ægrotum ætate provectum debilitaret, alimento privaret, macilentum redderet: qua vero ratione gliſcebat in Viſceribus *Arthritis*, in extremis Partibus ea remiſit, & quidem e veſtigio; ſic, ut de Materiæ, ad τὸ ἔνδον, ἀπὸ τῆς ἔξω, tranſlatione, & de his Affectibus, ab eadem cauſa communi oriundis, nihil omnino dubitandum. E *Cortice*, *Marte*, & *Sulfure* præparatis, varia præcipiebantur, una cum incraſſantibus, & Sanguinem roborantibus: eo videlicet, ut in Artus expelleretur *Arthritis*, itaque defenderetur *Pulmo.* Natura autem viribus deficiente, (πρῶτον μὲν πάντων δεῖ φύσιος) fruſtra erant omnia. Medicamenta, utut probabilia, ſexagenario, annis & triſtitia fracto, parum profuere. Sputatione nimia, Virium imbecillitate, Animi mœrore, propter res domeſticas depreſſum, & Medicamenta vix ſentientem, Mors abſtulit, *ultima Morborum Medicina.*

HIST. IV.

Anacatharſis Arthritica *Salutaris.*

INeunte ſeculo ſupra milleſimum ſeptingeſimo, ad Presbyterum *Exonienſem* arceſſor, qui, eo tempore quadragenarius, conſtitutione tenerrima, & jam annos ſeptem *Arthriticus* fuit. Paroxyſmo dudum graviſſimo affectus eſt, Manus, Pedes, Genu alterum obſidente, eoque adhuc conſiſtente, mox apparuit *Catarrhus*, Nares, Os, Pulmonem, more pene *ferino*, obruens. Hinc *Pectoris* farctura, Spiritus difficultas, *Tuſſis*, Sputum primo tenue, poſtea craſſum & copioſum, ex imo Pectore, magnoque cum molimine eductum. Quemadmodum illud συνέδρευον (*Sputum* volo) increvit, ad eundem plane modum & rationem, ſigna pure *Arthritica* (id eſt, *Dolor* & *Tumor Articularis*) ſunt minuta. Ut *Arthriticum* Miaſma aliqua ex parte per *Anacatharſin* expelli, compertum habeatur.

Ad *Tuſſim* mitigandam, & *Sputum* ſimul movendum, *Syrupum Balſamicum* & de *Meconio*, ſæpius in die lambendos; & *Pil.* hora ſomni, ſed modica quantitate, *Styracinas* dedi: Quod Humorum nimiam inhiberet *Colliquationem*, & ab ea Sanguinem tueretur, *Decoctum Corticis*, iiſdem *Syrupis* dulcatum, imperavi: quæ cum fructu, & emolumento non mediocri adhibebantur.

Biennio poſt, ab una eademque Cauſa evidenti, nempe Frigore, & *Articulis*, & *Tuſſi* laboravit Æger; eoque proculdubio magis, quoniam, cum

tum Autumnus eſſet, ille Sanguini depurgando non parum faveret, Is erat Dolor *Arthriticus*, quo nunquam huic *Arthritico* major, nunquam acerbior; ea vero *Tuſſis*, quæ, Sputatione multa, & Pituitæ larga vi emiſſa, Dolorem penitus abſcinderet; ejuſque Cauſam, per *Anacatharſin*, amoliretur. Cujus rei veritas vel hinc eliciatur, quod Doloris interruptio *Sputum* derepente ſequeretur, & pari paſſu comitaretur. Hujus *Sputi* movendi citandique gratia, *Opobalſamum*, ex *Syrupo Balſamico* ſæpius in die, non ſine fructu, datum eſt. Omnia denique ſic comparata ſunt, ut *Arthritidi*, per *Pulmones* fugam molienti, via patefieret. Ex ſententia res ſucceſſit.

HIST. V.

Peripneumonia Arthritica.

MAtrona lectiſſima, ſanctiſſima, majores habens inter Aborigines *Damnonios*, ſtirpe tam nobili digniſſima; *Pectore* à natura brevi donata, nonnullis ejus Affectibus, ea de cauſa proclivis eſſe viſa eſt. Quæ, ab ipſo vitæ initio, *Pulmonem* illius ingredi, *Tuſſimque* facere ſueta fuit Pituita, craſſiorem jam, & ætate progredientem Ægram, magis aggravavit. Hinc *Tuſſis* illi, per ætatem omnem mediam, permoleſta; hinc *Dyſpnœa* fere perpetua.

Vitæ annum circiter quinquageſimum, ceſſante *Tuſſi*, locum ejus ſupplevit *Dolor Artuum* erraticus. Tumuerunt Digiti; doluerunt Articuli, præſertim *Genua*, & *Carpi*; qui interdum Tumore, ſed in omni Paroxyſmo Dolore ſunt affecti. Ruboris, Splendoris interea nihil unquam eſt viſum.

Cùm Materia crebro *Subjectum* mutaverit, nunc quæ extra, nunc quæ intus ſunt, obſidens; frequenti obſervatione palam factum eſt, ea foras erumpente, & in *Artubus* ſubſiſtente, *Pulmones* eſſe tutos, *Reſpirationem* integram: contra, intus agente Materia, immunes eſſe Artus. *Tuſſienti* nihil magis profuit, quam *Trochiſci nigri Londinenſes*, & iſtiuſmodi Pharmaca Pituitam educentia. Potioni fuit Pomaceum, Cereviſia longe commodius. Nihil algore pejus, hoc enim Spiritus brevi impeditus, Ægra pene ſtrangulata.

Quum iter hinc in locum, Carbonibus & Fumo celebrem, facere decreverat; Plethoricæ, *Tuſſienti*, *Aſthmaticæque* ſuaſi, ut, priuſquam inciperet, Sanguinem detrahendo, Ventrem inaniendo, *Sputum* movendo, Materiam in Artus vitioſam expellendo, itineri (quando Hyems erat) inauſpicato, Civitati *Tuſſientibus* infeſtæ, ſe quodammodo paratam redderet. Prætermiſſis autem hiſce, *Tuſſis* itinere adaucta eſt, Fumo Spiritus impeditus, ut, accedente ad hæc Febre, (Medico longe nobiliſſimo fruſtra vocato) vita paucis poſt diebus cederet.

Per *Tuſſim* veterem & humidam, id, quod alienum erat, Naturam extermінaſſe; ſicque Articulis peperciſſe, non improbabile eſt: per abruptum *Articularem* Morbum, ejuſque Materiam *Pulmonibus* impactam, fieri *Peripneumoniam*, interfici ægrotantem, manifeſtum eſt.

HIST. VI.

Catarrhus, Aſthma, Tuſſis Arthritica, *per Humorum in Artus* Ἀντίσπασιν, *& deinde Evacuationem, mitigata, ſublata.*

ABhinc annos tres vel quatuor; forte mihi obvenit hujuſce Tituli Hiſtoria, niſi fallor, obſervata, memoratuque digna. Erat in ſuburbiis *Totoneſii*, de meliore nota, Vir, olim Athleticus, valentiſſimus, Corpore quadrato, conſtitutione firma, ſenectutem eo tempore ingreſſurus; qui ſeptem ante annis algere, & levi quavis ex προφάσει tuſſire ſolitus, hunc in modum ſæpe graviter afflictus eſt. Frigore quod *Tuſſim* & Algorem creberrime præcurrit, interdum etiam effectum eſt; ut per Artus Dolor incertus, & erraticus pervaderet; ut internodia, ſive Articulorum intervalla, magnopere pungeret; ac ſi eſſet Rheumaticus; ut aliquando *Articulos*, (præſertim *Humerum*, & *Coxendicem*) morderet: Cum Dolore Tumor, Rubor etiam interdum *articularis* erat, ut de mali natura nulla reſtaret dubitatio.

Olim hic illi valitudinis ſtatus erat: nuper autem, interciſo, neſcio qua de cauſa, in extremis Partibus Dolore, tanto in *Pulmonem* impetu & copia, Morbi infuſa eſt Materia; quanta raro advertatur. Seri vi immenſa Pectus aggravatum eſt: Tuſſiit Æger indeſinenter, & quidem enixe. Non niſi difficillime ſpiravit, neque niſi erecta Cervice. Sæpe Tuſſienti deliquit animus, neque Spiritus, (cogitandi munus exercentes,] agitati jam & ſprofligati priſtinum ordinem cito recuperarunt. Sputum modò tenue, & ſalſum; modò Sanguine, ex Tuſſis importunitate, interſperſum. Facies pallidior, Corpus attenuatum.

A quo tam mire affectum eſt *Pectus* id eſt, per menſes duos, vel tres noviſſimos, nullus in extremis Partibus (qui tamen alias creber eſſe conſueverat) *Dolor*; nullæ querelæ. Quibus omnibus recte ponderatis; uti etiam quod a Patre, poſt homines natos maxime *Arthritico*, gigneretur æger; ea, fui ſententia, non alium eſſe Morbum, quàm *Arthritida* vetuſtam, mēbra olim ὀρθῶς nunc *Pulmonem* ἀνωμάλως excruciantem; neque facilius expeditiuſve poſſe illam removeri, quam ejus Materiam *Pulmonem* occupantem, in membra ſedem illi propriam, quaqua poſſit arte expellendo reducendoque.

Ita mecum arbitratus, poſt *Venæ ſectionem*, utrique malleolo *Phœnigmum* (*ex Fermenti veteris part.* iv, *Seminum Sinapios, Fimi Columbini, Raſ. Radiculæ, Cacum: Rutæ aā p.* j, *Aceti Vini albi q. s.*) calidiſſimum applicui, frigidum uſque renovavi, donec Tumor utriuſque Pedis eſt exortus. Tumori hic illic facto, vel quam proxime eum, admovi *Epiſpaſticum*. Hæc ut *Arthritis* evocaretur; ut autem expelleretur, eodem tempore Ποδαγραγωγὰ præſcripſi,

℞ *Pul. Gaſcon.* ʒß, *Ther. Androm.* ℈j, *Balſ. Per. gtt.* v. *Conf. Alk. q. s. f.* Bolus, *veſpere ſumendus cum Julapii Hauſtu. Interdiu vero, loco Theriac. Chal. N.* ℈ß *cum prædictis, forma pilulari, ex Syr. Balſam. cochleari. Pro potu ordinario Decoctum Pectorale ex Rad. Helenii Cond.* ℥ß, *Eryng. C.*

℥i

℥j, *Raſ. C. C. Eb.* ana ʒjjj, *Balſ. Tolut.* ʒjj, *Sem. Coriand.* ʒjj, *Aq. Hordeat.* ℔jjj, *ad* jj, *incoctis. Ad Tuſſim mitigandam Eclıgma datum eſt, (ex Syr. Balſam. de Mecon.* ana ℥jß, *Tinct. Aurant.* ʒjj) *ſæpius uſurpandum. De Tuſſi caveret, monui; ut ab ejus acrimonia ne Pulmo læderetur; ideoque Bechicis ſæpe uteretur.*

Hiſce poſitis, & jure meo præceptis, medendi viæ Ægrotum commiſi; ea ſpe plenus, ſi *Pulmones* adhuc integri & ſani eſſent; ſique ad τὰ ἔξωθεν Humor transferretur, ſervari poſſe reſtituique Ægrotantem, ſi aliter res fuerit, occubiturum.

Dolori, Siti, & Languori, à *Phœnigmorum* uſu ortis, propriis remediis; *Paregorico* leni, *Decocto* ſitim extinguenti, & *Julapio Cardiaco* medetur.

Phœnigmorum ope Tumor factus eſt utriuſque Pedis, ad uſque Suras, egregius, immenſus. *Veſicantibus* Seri non parum elicitum eſt. Quod vero maxime auſpicatum, & ominis erat optatiſſimi; qua Serum elicitum eſt, ea penitus proportione mitigata *Tuſſis*; ea reſtitutum eſt *Pectus*. Qua de cauſa *Veſicantium* Ulceribus, cito nimium exſiccatis, (ut, quod ineſſet Tumoribus Seri, penitus educeretur) in utraque Sura *Setaceum* meo conſilio factum eſt. Hinc juge Seri flumen: quicquid ab *Epiſpaſticis* defectum, hinc ſuppletum eſt.

His auxiliis, extra, intus, ſimul ſemelque adhibitis, factum eſt; ut a *Tuſſi*, ab *Aſthmate*, a Pectoris gravitate, ceteroque ejus malo omni liberaretur Æger: eorum autem loco ſubortus eſt *Humeri Dolor* plane *Arthriticus*; iſque, ſi conſideremus Serum nuper evacuatum, ſatis acutus.

At quia longa Morbi obſidione *Pulmones* enervatos, & debilitatos eſſe jam liqueret; propterea (tutelæ gratia) quando *Setacea* Serum emittere jam finierant; utroque Spinæ latere, inter Omoplatas, aperiri *Fonticulum*, magno certe Ægri cum emolumento, juſſi, & *Hydragogum* aliquoties adhiberi.

Hac ille medicina, Morbo certe ancipiti, & periculoſo liberatus, habitum & colorem brevi tempore bonum obtinuit, omnino convaluit; neque ſubleſta fide teſtabatur, *Rheumatiſmum* illum veterem, quo per annos aliquam multos ſe gravari Æger opinatus erat, *Arthritidem* revera eſſe erraticam; nec non illum *Pectoris* Affectum, iſtius eſſe *Arthritidos* ἀνωμαλίαν. Sic opinari ſuadet Hiſtoria Morbi; ſic Curatio.

CAP. XII.
De Phthiſi Arthritica.

ART. I. Affectuum in Pulmone *Arthriticorum* proximus, longeque periculoſiſſimus eſt φθίσις: quæ, ut permulta habet cum abſoluta *Phthiſi* communia; ita quidem propria, (ſive Cauſam ejus Continentem, ſive Medendi methodum intueamur] tam multa, momentique tam magni habet; ut eam præterire nefas æſtimetur. Hujus autem Morbi hæc conditio eſſe ſolet.

II. *Arthriticus*, ex Materia vitioſa, vel per cauſam aliquam externam in *Pulmonem* repercuſſa; vel per ejus imbecillitatem allecta, acceptaque; primum, Pectoris gravitate, *Dyſpnœa*, & rauce-

raucedine corripitur: deinde, Sputum exſcreatur; quod, initio tenue, paulatim craſſeſcit. Progreſſu temporis, Caro flacceſcit; ſimili fere proportione, qua craſſum id ejicitur; & paulatim abſumitur; Vires enervantur. Interea vero dum iſta fiunt, nullus in extremis Partibus Tumor, Dolor nullus articularis; aut, ſi ullus acciderit, parvus, & brevis ſpatii, apparet. Creſcit autem Faciei pallor, & Corporis univerſi Macies; & comitem, (propter vaſa, frequenti, & violenta *Tuſſi* exagitata, & diſrupta,) interdum nanciſcuntur *Hæmoptoen*. Demum, Calor Hecticus exoritur; cum Pulſu celeri, Cute arida, præſertim veſperi; quibus mane ſuccedunt Sudores Symptomatici. Atque ita Æger, Tuſſe pertinaci, Sputatione multa, Sudore colliquante, *Diarrhœa* impatibili, nec quavis arte diu ſiſtenda, vel (ſi non ſit *Diarrhœa*) Tumore Pedum aggravatus; &, tanquam exquiſita *Phthiſi*, certe ei ſimillima, oppreſſus, cum Morte, ærumnarum requie, Vitam miſerrimam commutat.

III. Etſi vero ultimum hujus *Phthiſeos* ſtadium, ab Exquiſitæ ultimo, (tanta earum inter ſe convenientia eſt) vix poteſt internoſci, aut ſignis Diacriticis diſtingui: duo ſunt, in ejus ſtadiis prioribus, [Incremento nempe, & Statu], quæ *Phthiſi exquiſitæ* raro conveniant, aut de ea dici mereantur.

Unum eſt, quod, aliter quam *Phthiſis exquiſita*; quæ Adoleſcentum, aut Juvenum Morbus eſſe, neque alia, quam firmiſſima ætate, facile reperiatur, hæc noſtra *Phthiſis*, e contrario, Adoleſcentes raro aggreditur; ſæpius autem conſtantes, & interdum (quod de *Exquiſita* nondum videre licuit) Viros natu grandiores: Mulieres autem maturius; propter Naturæ privilegia, (Partus ſc. & Catamenia, quæ tum *Arthritida*, tum *Phthiſin* arcent] maturius ceſſare ſolita.

Alterum, quod *Calor Hecticus* (qui in *Phthiſeos* exquiſitæ ſtatu, & initio, gravis eſſe ſolet, reliquaque interdum Symptomata præcurrit omnia) ſerius in *Phthiſi Arthritica*; nec quidem uſitate ante Sputum largiter exſcreatum, Corpuſque eo debilitatum, oriatur. Cujus quidem φαινομένου ratio, partim ex jam dictis (hunc Affectum non niſi annoſiores, id eſt, Sanguine frigidiori præditos, invadere) eliciendum; partim ex eo, quod *Arthriticorum*, ſiquidem juniores fuerint, Sanguis, propter frequentes *Arthritidis* Paroxyſmos, neque temere incendatur, nec quidem incenſus adeo exæſtuet: Et quidem *Phthiſis Arthritica* lenta eſſe ſolet, neque multa *Febre Hectica*, niſi ultimo vertente ſtadio, comitata.

IV. Prædicto fere modo res agitur, quoties in *Pulmonem*, a natura debilem, Miaſma *Arthriticum*, gravi aliqua urgente cauſa externa, impellatur; aliave quavis ei infigatur; neque Medicina ſatis efficaci, vel ſatis opportuna, removeatur.

Interdum autem ad *Pectus*, non adeo recta itur; verum, a τῆς ἔξωθεν, ad τὰ ἔνδον, & retro, variæ ſunt itiones, & reditiones; eæque, non niſi annorum aliquot ſpatio, peractæ: donec denique, poſt *Tuſſes* varias, graves, & importunas, ſuccedit *Phthiſis*, abſolutæ ſimilis, *Arthritica*. At, ubi *Pulmonis* εὐτονία eſt, & Medicina tempori fuit adhibita; Materiæ vitioſæ partim in Artus exturbatur; ſcreatu partim ejicitur; *Pulmones*, crebris inſultibus debilitati, ſanantur; Æger

Æger & colorem, & robur priſtinum acquirit. Quibus autem modis hæc præſtari poſſint, ſtatim exponetur.

V. Ex ſupradictis (ut opinor) liquet, nullo modo hujus Morbi indolem, & ingenium, poſſe magis patefieri, quam per ejus Γενεαλογίαν. Quæ enim dixi, illi propria, quando neque ſemper, neque ſoli competant; atque adeo fidei non ſpectatiſſimæ perpetuæque, verum è diverſo dubiæ, ſint habenda: ut de Morbi hujus ingenio conſtet, Quæ illi cum *Arthritide* neceſſitudo; quæ conjunctio: quam illa prope, *Paroxyſmum* excipiat; utrum e veſtigio, an è longinquo: utrum, & qua de cauſa, interciſum; an vero deficientem ſuppleat, & ejus vicem gerat, pro ejus declinatione, increſcens: Ne plura, utrum ejus ratio, *Arthritidi* rectæ ſit, & quatenus ſit, inverſa, ſedulo quærendum eſt.

VI. Curatio poſtulat ut levetur; ut hoſte infeſtiſſimo, quàm citiſſime, liberetur *Pulmo*: id autem modis, alio alioque tempore diverſis, & quam in *Arthritica Tuſſi* aliis, elaborandum eſt.

In principio Morbi, ubi *Tuſſis* urget, & tantum in propinquo φθίσις eſt; multum a *Phlebotome* & *Catharſi* rite factis, expectare licet. Hiſce poteſt fieri, ut e Corpore exturbetur, vel minimum ut è *Pulmone* eruatur id, quod alienum. At quia non ſemper hoc effectum eſt, nec evacuationibus illis commode confiditur; ita illæ fiant, oportet, ut *Paroxyſmi* regularis excitandi habeatur ratio; id eſt, intra modum: ne Natura nimium debilitetur, & expellendæ *Arthritidi* impar reddatur.

Poſt Sanguinis detractionem, & Alvi ductionem; alteram nempe, vel utramque; vel, ubi inutiles cenſebuntur, iis omiſſis; ad alia confugiendum. Bechicis, & ποδαγραγωγοῖς utendum: His, ad Materiæ in Artus expulſionem; illis, ad expuitionem. Hos in fines *Linctus* (ex *Ol. Amygd, dul: rec.* vel *Ol. e Seminibus Lini, & Syrupo Balſamico,* vel *de Praſſio,* vel *de Rapo, aliove quovis Sputum movente)* componendus; & hora quaque altera, tertiave, ad cochleare unum adhibendus. Atque ubi nulla Febris indicia repugnant; *Pilulæ ex Pul. Gaſcon. Chal. N. Succo Glycyr. Balſ. Peruan. ſexta, vel octava quaque hora,* adjectæ, iſto ex vehiculo ſumantur, & in Potionem ordinariam *Apozema* detur *Pectorale*: Vel, in forma liquida, cochleari *Ecligmatis* inſtillari poſſunt, octava quaque hora, *Balſ. Peruan.* vel *Tinct. Sulf. gtt.* x, &, intervallo omni medio, *Chal. N. gr.* vi, *vel* viii.

Eo vero uſque calidis hiſce Remediis utor, quoad ſiverit à Febre periculum, & *Arthritidis* expulſio poſtulaverit. Et quidem eo lubentius hac via progredior, quoniam à calidis hiſce, præſertim in ſenioribus, & *Arthritide* crebrò recurrente depreſſis, non magnum unquam oriri periculum obſervavi; &, ſiquod unquam exſtiterit, deſubito tolli poſſe, non vana ſpes eſt: at commodum e diverſo uberrimum eſt, adverſis hiſce longe uberius. Et, ne Medicina hæc noſtra, tanquam nimis calida, & *Phthiſicis* inepta, male accipiatur; ſancte profiteor, me ea proſpere, magnaque Ægri cum utilitate, plus ſemel fuiſſe uſum: cujus ego rei ſtatim Exempla proferam.

Si vero Febris, ceu per ſe, ceu Pharmacis excitata; quam ad rem præſentem opus fuerit, major exar-

deat, *Pulmonique* φλόγωσιν intendat: ei, per detracta iſthæc calida; per *Enemata*; per Sanguinis miſſionem; per *Corticem Peruanum*, tempori adhibitum, &, quamdiu incurſat Febricula, repetendum: perque alia, quæ *Peripneumoniam* tenuare ſolent, eſt cavendum. Neque enim *Arthritidem* ex *Pulmone*, niſi tuto, licet amoliri; neque Vitæ, niſi per ei conducibilia, proſpicere. Febre vero tenuata, Medicina jam dicta (quoad commode fieri poteſt) ſimilis, in uſum denuo vocanda.

Quando Remediis iſtiuſmodi internis, [*Arthritidem* expellentibus, una cum *Bechicis*] dies aliquot teruntur; nimirum duo, vel tres; citiuſve ſi, in Articulo &τῶν ἄκρων aliquo Dolor fuerit excitatus; Articulo jam affecto, vel qui ſæpius efficitur, extra id, quod materiam educat, applicari par eſt; eo, quo, in Capite præcedenti, aliaſque paſſim, modo declaratum eſt. His autem eo magis inſiſto, quoniam ab antiquo commendari video, veterumque uſu confirmari. " *In Tabe, ubi* " *vehementior noxa eſt, ac neque Fe-* " *bricula, neque Tuſſis quieſcit, tenua-* " *rique corpus apparet, validioribus opus* " *eſſe auxiliis*, inquit * *Celſus: & exul-* " *cerandum ferro candenti, ſic ne ſa-* " *neſcere ſinas Ulcera, niſi Tuſſis finita* " *fuerit.* Quod quidem auxilium, etiamſi acre & ſeverum; tamen, ut in *Phthiſi* abſoluta commodum; ita in hac noſtra, propter Venenum intus contentum, eliciendumque, commodiſſimum.

Unum hic monendum, ægrotantibus hiſce ponderis & momenti non exigui: *Opiata*, licet vulgo *Phthiſicis* utiliſſima, in hoc caſu ſuſpecta eſſe, neque copioſa temere præſcribenda: Ne videlicet Miaſma *Arthriticum*, jam in *Pulmonem* inditum, eo loci infigant. Dentur itaque ſic, ut *Tuſſim* ſupra modum importunam inhibeant, & quietem ab ea tutam concilient. Quod autem de *Opiatis* dictum, id etiam de iis, quæ Pituitam faciant craſſiorem; quæ *Pulmonem* obſtruant, eique impedimento ſint; ex parte aliqua dicendum.

* Lib. III. Cap. XXII.

Quoties hac, vel hujuſmodi via, in extremas Corporis partes amovetur *Arthritis*, mirum quantum inde levetur *Pulmo*: Nihil, ut opinor, Ægrotantibus his commodius: quo enim magis *Articulum* illa mordet, eo minus *Pulmonem*. Vidi equidem *Tuſſim* hac arte primum fieri tolerabilem; Sputum minui; utrumque poſt auferri: vidi reſtitutam Oculorum aciem, εὐσαρκίαν, εὐχροιαν, & a *phthiſi* incolumitatem. Quæ quidem omnia, quo certiora fiant, opus erit, *Arthritidem* tam expellentia, quàm evocantia (id eſt, tam interna, quàm externa) continuare; donec omne id, quod naturæ alienum eſt, e *pulmone* fuerit dimotum.

VII. Quoniam vero *pulmonem*, Pituita diu gravatum, enervari debilitarique neceſſum erit; ad ejus robur inſtaurandum, cum primis facient *Aquæ ferratæ* per Urinam exeuntes, & *Aer*. Finito igitur *Arthritidos* Paroxyſmo regulari, aliàſve Æger reſtitutus, Prophylaxeos ergo, bibat per menſem integrum iſtiuſmodi *Aquas*: Sin earum Copia non detur, vel ex ægroti re civili non ſit, eas bibere, bibat omni mane *Fol. Teæ Infuſi* quaſi ſelibram,

libram, per menſes aliquot. *Cereviſia Herbis pectoralibus, Hederæ nempe terreſtris, Linguæ Cervinæ, Capilli Veneris, Abietis, Cupreſſi cacuminibus; Bardanæ, Dauci Sylveſt. Seminibus; Juniperi Baccis; Milleped. ſiccatis medicatæ eſto, & potioni detur ordinariæ.*

Aeris gratia, commodiſſime *Topoſamum* ex *Iſca* itur: quoniam ille, maritimus, *pulmoni* benigniſſimus ſit; & Nautæ raro *Tuſſi* vexentur; rariſſime *Phthiſi* moriantur. Si ægri imbecillicitas, aut loci ratio aëre maritimo uti non patitur, Equo vectari, & quidem ſæpius, juvabit. Aerem vero profuturum arbitror, tam quia Spiritus animales recreat; quàm quia *pulmonem* ſubintrando, eum roborat confirmatque. Proſunt etiam *Frictiones*; modo vehementer, bis terve in die, perfricentur externæ Partes. Proſunt *Fonticuli* in Dorſo magni, aperti, juges. Placet *Sorbitio* ex *Chocholata*, adjecto, ſi lubet, *Ovi Vitello.* Cavendi vero, & quidem maximopere, *Catarrhi*; ne Miaſma, denuo germinans, & in Sanguine renovatum, ii ad P*ulmonem* abripiant: quod quidem hiſce laborantibus, ſi Frigoris ſint impatientes, (uti ſunt plerique omnes) non inuſitatum; præſertim eo temporis ſpatio, quo repetere ſolet Paroxyſmus.

Hac de Cauſa, præter jam dicta, quæ P*ulmonem* tueantur, P*ectoralia*; quæque in primo P*hthiſeos* ſtadio, cum fructu adhibeantur; iſtiuſmodi reliqua frequenti ſint in uſu, quæ contra hoſtem non iam victum, quam repulſum, & viribus redintegratis inſultus iteraturum, eos defendant. Quare, per anni dimidium hyemale, *Decoctum L. Saſſafræ, cum ejuſdem Cortice, Rad. Chinæ, & Sarſæ, bis in die ſumatur.*

VIII. Hæc de *Phthiſi*, à Miaſmate *Arthritico*, per Sanguinem, cum *Pulmone* communicato. Siquis autem *Phthiſin Arthriticam*, à Fermento e Nervis ſuppeditato ortam, ejuſque indolem, & tractandæ modum intueri velit; Clariſſimi adeat *Mortoni*, Collegæ, dum viveret, amiciſſimi *Phthiſiologiam*; Lib. III. Cap. XI.

Ut autem pateat, Antiquitati non latere, Materiam *Arthriticam* in *Pulmonem* aliquando invehi, & morbum ei incutere quàm graviſſimum; Fluxionis *Arthriticæ* mentionem fecit † *Galenus*, primum per univerſum Corpus oberrantis; tum à P*ulmonibus* ad ſe attractæ, donec Æger fuerit ſuffocatus; idque ſe in multis exploratum habuiſſe.

HISTORIA I.
Phthiſis Arthritica *lethalis.*

INeunte anno ſuperioris ſeculi noviſſimo, Fœmina *Cliſtenſis*, è multis una, fere quinquagenaria, me vocari voluit. *Tuſſis* illi fuit, eo tempore graviſſima; cum Sputo, interdum Sangui-

† Τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τῶν φαρμάκων, ὅσα εἰς ἀπαλλαγὴν τοῦ νοσήματος οἱ ποδαγριῶντες πίνουσι, τὴν μὲν ἐπὶ τοὺς πόδας τοῦ ῥεύματος φορὰν κωλύει γίγνεσθαι, οὐκ ἐξαναλίσκοντα δὲ τὴν περιττὴν τούτων ὑγρασίαν, ἄλλου τινὸς μείζονος νοσήματος γένεσιν ἐργάζεται. Πλανωμένου γὰρ ἐν τῷ σώματι τοῦ ῥεύματος, ὁ πνεύμων ἀεὶ κινούμενος διὰ τὴν τῆς ἀναπνοῆς ἀνάγκην, καὶ διὰ τὸ μανὸν τοῦ σώματος δέξασθαι τὸ ῥεῦμα ῥᾳδίως δυνάμενος, τὸ πᾶν αὐτὸς ἐφ᾽ ἑαυτὸν ἕλκων, οὕτω πνίγει τὸν ἄνθρωπον, ὅπερ ἱστορικῶς ἐπὶ πολλῶν ἐγὼ τῇ πείρᾳ κατέμαθον. De Theriaca, Lib. I. Cap. XV.

Sanguineo; ſemper autem, quoties ab imo Pectore duceretur, craſſo, & purulento. Reſpiratio porro difficilis, Vox tremula, & [ab imbecillitate] cum clangore quodam: Pedum item Tumor, Pulſus debilis, & Hecticus, Tabes univerſalis, Virium proſtratio fuit; ut in ultimo *Phthiſeos* ſtadio Ægra; *Febris* autem mitior, quàm in *Phthiſi primigenia* affectis eo morbi tempore ſolet, eſſe videretur.

Difficillimi, & jam obfirmati hujus Morbi originem, & Cauſam antecedentem, inquirenti perſcrutantique mihi, ipſa narravit; Matrem ſibi fuiſſe diu multùmque *Podagra* cruciatam, eaque demum extinctam: ſibi autem ipſi, ante annum, & quod excurrit, tumere Tarſum, & Pedis convexum; atque adeo rubere, nitere, dolere: ſed, quum mature nimis Tumor aut evaneſceret, aut repelleretur, quod *Tuſſis*, (qua, per multos ante annos, fuiſſet identidem afflicta) deſubito ingraveſcens, *Phthiſi* Viam aperuerit: ut, à Materia *Arthritica*, Pedem languide nimis efficiente, in *Pulmonem* irruente, longaque cum obſidione ſubvertente, *Phthiſin* hanc oriri; &, [auxiliis medicis ſive neglectis, ſive inſcite uſurpatis] inveterare, res eſſet fide omnino digna. Paucis poſt diebus, è vivis exceſſit Ægra, *Phthiſi*, ſed *Arthritica*, quæ vero à primigenia *Phthiſi* non facile diſtingui poterat, oppreſſa.

HIST. II.

Phthiſis Arthritica *Medicamentis calidioribus ſæpe levata.*

MErcator *Exonienſis*, gracilis, *Arthriticus* natura factus, ætate conſtanti leves habuit Paroxyſmos; extrema vero, & decrepita, jam diu nullos. Bellum pax ſecuta eſt, omnium opinione alma, tranquilla, ſalutaris. Sed [ut eventus comprobavit] dubia, ſed fide Punica. Aliquanto poſt (Septembri, MDCIIIC) ſuborta eſt Sputatio, cum aliquo Spiritus impedimento; cum *Pectore* gravato; ſed, ex craſſa mane Pituita, affatim citata, exantlataque, ad tempus aliquod immuni. Languit Appetitus; flaccuerunt Artus; obtuſa fuit Oculorum Acies, & decolor Vultus. *Tuſſis*, ſed *Arthritica* eſt; & *Phthiſis*, ultima Senectute, tempore prorſus inuſitato, incipiens.

Ut contra hoſtem, atrocem & truculentam, ore larvato redeuntem, me paratum habeam, præmiſſo, ad Inteſtina leniter inanienda, *Eccoprocico, Infuſi amari alterantis coch.* v, *Tinct. M. gtt.* xv, *bis in die. Tinct. vero Sulf. gtt.* xjj, *ex Syr. de Succo Eryſim. coch.* j. *hora ſomni, cum Julapii Pectoralis hauſtu, demittenda meo jure præcipio: Spiritus item Vol. Oleoſi guttas ſubinde aliquot, cum veteris Malacani hauſtu.* Eo nempe hæc omnia, *Phthiſicis* raro præſcripta; ut Medicamentis hiſce calidioribus, in Artus, ſiqua fieri poſſit, Hoſtis expellatur. A præſcriptorum uſu melius certe ſe habuit; tumuere Pedes; levatus eſt *Pulmo*, Tuſſis eliſa.

Menſe proximo Decembri, neſcio qua de Cauſa, detumuere Pedes; *Catarrhus* ortus eſt propemodum *ferinus*, cum Sputo tenui copioſo. Ut Humorum partim eliminaret, *Decoctum Sennæ* [duplicatæ] *Gereonis*; partim, ad τὰ ἔξωθεν, ut amandaret, *Bolum è Pul. Rad. Ari C.* ℈j, *&c. cum Infuſi amari hauſtu*, horis duabus medicinalibus ſumendum dedi. Medicamenta ex voto pro-

profuerunt: Pedibus iterum paulo poſt, ab eorum uſu, doluit Æger.

At vere ſequenti, (qua anni tempeſtate inſultus iterare ſolita eſt,) quum jam plane ſiluit *Arthritis*; in illius locum tanquam ſublecta, *Tuſſis* recruduit, importuna, pertinax; cum Sputo tenui, Raucedine, Trachiæ titillatione fere perpetua, ſpirandique difficultate. Ad quæ *Pomacei*, ægro gratiſſimi, uſum pene quotidianum nonnihil conferre, veriſimile eſt. *Tuſſis* iſta negligenter habita (toto enim ſeſquianni ſpatio, nihil unquam medicamentorum, uti decuit, aſſumptum eſt) *Tuſſis*, inquam, inveteravit; Caro abſumpta eſt, Pulſus plane Hecticus. Menſe Julio MDCIC, iterum arceſſitus, ea, quæ ſequuntur, adhibui: Bis ſcilicet in die, *Decocti Corticis Chalybeati* ℥jjjj, *cum Syr. Balſamici* ℥j, *Aq. Cin. fort.* ʒj: *Hora vero ſomni Tinct. Sulf. gtt.* x, *è ſeq. Ecligmatis coch.* j, *cum Jul. Pectoralis hauſtu.*

℞. *Syr. de Mecon. Balſam. Aq. Hyſſopi aā p. æq. miſce: de quo inſuper Ecligmate, nocturno tempore, ſæpius ad deliniendam Tuſſim pytiſſet. Cereviſia Cacuminibus Hed. terreſt. Rad. Chinæ, Sarſæ, Eryng. medicata erat. Inter Omoplatas, utroque Spinæ latere Fonticulus, ſex piſorum capax, aperiebatur.*

Medicamentis hiſce dies xx uſurpatis, micuit Oculorum acies, Vultus ἐυχρόνικε, remiſit *Tuſſis*, largiter ex intervallis faciens Pituitam. Hinc Pectus liberum; hinc ἐύπνοια. Pro Hectico, Calor mitis, blandus, benignus, plane naturalis; cum Diaphoreſi, tam utili, quam jucunda. Verbo dicam, omni ex parte ſanior evaſit Æger, & à *Phthiſi* viſus eſt incolumis. At eheu! Senibus incerta res Salutis: Autumno proxime ſequenti, ſine Cauſa evidenti ulla, in *Diarrhœam* incidit, gravem, & impatibilem; Excrementis liquidis, & bilioſis ſignatam: quæ, Alvum indurantibus ſuppreſſa, brevi recurrit; &, una cum Tumore Pedum Hydropico, Naturæ ſubverſionem oſtendens, Ægrum, ætate grandem & imbecillum, media Hyeme occidit.

HISTORIA III.

Phthiſis Arthritica *incipiens curata.*

MEmorabilis certe Hiſtoria Domini *C.* ex Inſula *Iſcana*, Adoleſcentis ſeptem ſupra viginti annorum, Patre *Arthritico* procreati, gracilis, teneri, Frigus ſine injuria non facile tolerantis, & diu *Phthiſici*. Ante triennium *Arthritide* correptus ille, anno noviſſimo (tanta morbi fuit pertinacia, Pedum, Manuum alium aliumque digitum invadentis, & viciſſim occupantis) vix binos menſes egit immunes. Paroxyſmi non ex illo fuerunt genere, quod Inflammatione, ceteroque iſtiuſmodi ſatellitio more ſuo ſtiparetur; quin potius lenes, mites; quique in longum idcirco tempus extraherentur. Quoties animus (is autem creber fuit) Pedibus imminentem antevertere Paroxyſmum, Tibialia ne vel lectum ingreſſurus exuere conſuevit; tam noctu, quam interdiu gerens; neque ſine ſucceſſu: hoc enim artificio, *Arthritidem*, Paroxyſmum molientem, identidem protelavit.

Hujus ſeculi initio, mitius ſe habuit *Arthritis*, & diutius ſolito conticuit:

Pulmonem interea obſedit Pituita; quæ ſpirandi intulit difficultatem, Anhelationem immodicam, Pectoris gravitatem, *Tuſſim*, Sputum, tam mane craſſum, quam etiam copioſum. His acceſſit Faciei pallor, univerſi Corporis imbecillitas, Languor, & in propinquo *Tabes*.

A Materia *Arthritica* Pectus aggravante, malorum hanc catervam induci, luce clarius fuit meridiana; neque enim tunc primum iſtius in *Pulmonem* Metaſtaſin, etſi nunquam antea tam magnam, & tam moleſtam, eſt perpeſſus. Tutos autem *Artus*, & dolore liberatos, quoties *Pulmo* premeretur; &, è contrario, *Pulmonem* liberum, quoties aggravarentur *Artus*, ſemper obſervavit. Calor autem veſpertinus, & Sudor ei uſitate ſuperveniens; qui, prædictis hiſce accidentibus, in *Phthiſi* affectis, præcipue hac anni tempeſtate, ſolent ſe adjungere; certe in hoc noſtro Ægrotante nondum emicuere.

Quibus omnibus ſerio penſitatis, in eo operam & ſtudium impendi; ut primo Pituitam, *Pulmoni* impactam, Ανακαθάρσει amolirer: Secundo, *Arthritidem* deviam, & *Anomalam*, ad τὰ ἔξω ut reducerem, itaque tuerer *Pulmonem*. Ut Indicationibus hiſce ſatisfacerem, Hauſtum *ex Aq. Hyſſopi*, *Cardui ben. aā* ℥j, *Tinct. Croci* ʒj, *Alcohol. M.* ℈ß, *Syr. Balſ.* ℥ß, *omni mane ſumendum:* Pilulas, *è G. Ammoniaci* ℈ß, *Myrrhæ pul: Alcohol M. aā gr.* v, *Picis liq. q s. hora quarta pom*: Alias *vero è Balſ. Lucat.* ℈ß, *Pul. Dialthææ q. s. hora ſomni*, *ex Syr. Balſ. coch.* j, *demittendas*, *cum Julapii Pectoralis hauſtu*, *præſcripſi.* In potionem ordinariam, *Apozema è Rad. Chinæ*, *Sarſæ*, *L. Saſſaphræ aā* ℥j, *Cort. ejuſdem* ℥ß, *Uvarum paſſarum exacinat:* ℥j, *in Aq. font.* ℔jjjj, *ad dimidium coctis*; *colatura Saccharo cryſtallino dulcata.* *Ægrum porro ſæpius apricari*, *εὐπέπτως veſci parce cœnare juſſi*, *& Hydromel interdum bibere.*

Vix per unam, & alteram Hebdomada, præſcriptis uſus fuerat; quum, exantlato fere omni Phlegmate, Spiritus liberior evaſit; *Tuſſis* minus importuna, imo rariſſima. Vires, & cum iis Vultus εὔχροια rediit. Quicquid fuerat Symptomatis, breve intra tempus obtuſum, & mitigatum eſt; paulo poſt ſubactum. Quinimo Corporis æſtus univerſalis, ſed blandus, ſalutaris, benignus, quique Naturæ vigorem, potius quam *Febrim* indicaret, eſt ſubortus. Poſthac intra triduum in Pedum altero ſucceſſit Dolor, Tumor, Rubor, *Arthritidos* Regularis ſigna. Hinc Pectus ſanum, à *Phthiſi* graviter urgente liberum; &, ſi Διάθεσιν excipias à natura *Phthiſicam*, bono cum Deo, uſquequaque integrum. Imo quidem poſtea, per annos ſex ſeptem, bona uſus fuit valitudine; niſi quod *Arthritide* laboraverit, recte interdum recurrente & quidem (uti licet opinari) propter eam ita recurrentem, bona.

CAP. XIII.

De Angina Arthritica.

ART. I. POſt Febriculam, ad expellendum Miaſma *Arthriticum*, à Natura in Sanguine concitatam; quoties ea per *Fauces* illud expellere conetur, & eo loci, una cum vehiculo, id deponens, Inflammationem afferat, Spirandi glutiendique vias obſtruen-

obſtruentem ; *Angina* fit *Arthritica:* Morbus certe Ἦθος habens peculiare, & à Medicis parum adhuc conſideratus ; ab *Angina* pura, & exquiſita (ne dicam alios Affectus, ei conſimiles, & congeneres) ſive *Therapiam* intueamur, ſive *Ætiologiam*, accurate diſtinguendus.

II. Ut autem initio de Morbi hujus ὕπαρξι, verba faciam; dari hujuſmodi *Anginam* omnino liquet, Primum, quod ex eodem Æſtu Febrili, ſimul cum Articulorum Dolore, tanquam illi gemina, ὁμογίνεσθαι ea ſæpe deprehendatur: & quidem (ut frequenter accidit) interpoſito quodam intervallo poſt *Arthritidos* regularem Paroxyſmum ; quo utique intervallo novam in Sanguine Materiam cumulari certiſſimum eſt ; uti, cumulatam expulſioni jam eſſe idoneam, eſt probabile.

Deinde, quod hæc *Angina*, per ſe exorta, modo perfecta ſit, in Abſceſſum deſinens, & copioſe Pus ejiciens, Paroxyſmi *Arthritici* vicem explere; quod, ejus Cauſam vacuare; quod, ab ejus incurſu *Podagrum*, ad tempus aliquod, immunem & ſalvum præſtare ; quod, vegetum eum, & lætum reddere, (quæ ſunt *Arthritica* Deceſſionis indicia) crebro advertatur.

Poſtremo, quod *Angina* hæc, per materiæ Νοσηρῆς in Artus Translationem, alias fortuitam, alias Arte procuratam, interciſa, ſæpe in *Arthritidem* mutetur *Regularem* ; ſæpe etiam ſuapte ſponte tranſeat: eadem plane ratione, qua *Vertigo*, qua *Aſthma*, qua *Colica*, vel aliud quodvis Νόσημα Ποδαγρικὸν, & eodem Ægri cum emolumento: Ut de morbi hujus, perinde ac illorum Ὑπάρξι, nullus ſupereſſe poſſit dubitandi locus.

III. Eos creberrime invadit hæc *Angina*, quibus, ad eam à Natura factis, Collum breve, craſſum, humidum, Tono Fibrarum laxo & imbecilli præditum ; itaque Humoribus tum accipiendis, tum retinendis aptum: Viros præ Fæminis (ſic enim ipſa *Arthritis*) ſæpius, ſed & utraſque aggreditur: ex illis præcipue eos, qui media ſunt ætate ; ex hiſce vero eas, quæ Catameniis, dudum orbatæ ; ex utriſque maxime Bilioſos, Sanguine præfervido, vel tenui donatos: nec quenquam, uti mihi videtur, unquam ; niſi Materia prius *Arthritica* (Cauſa videlicet Procatarctica) copioſa, & evecta in Sanguine turgentem, jam jamque Articulis doliturum. Interea vero temporis, à Cauſis *Anginæ exquiſitæ* prævalidis, & urgentibus, in partes ſuas, levem & quieſcentem illam aliquando trahi, non eſt diffitendum ; ita vero quæ ſe habet *Angina*, cum parum *Arthritica* ſit, & propriam Medendi Legem minime requirat, non eſt hujuſce Tituli.

Cauſa hujus *Anginæ*, (externa & evidens) frequentiſſima, eſt *Potatio*; maxime Pomacei, aut Vini alicujus tenuis, liberior ; maxime vero omnium, ſi accedat Algor.

IV. Ut ad *Diagnoſin* qualemcunque deſcendam, præcurrit Febris; eaque ſæpe, quam in alia quavis *Arthritide* præmitti ſolet, vehementior: quæ, tametſi prorſus *Symptomatica*, Febrium nonnunquam æquare videatur *Eſſentialem*, ardentem; & eſt, pro Ægroti temperamento, ætate, & pro Cauſæ evidentis magnitudine, plus minus ardens. Paulo poſt exoritur *Faucium Dolor*, & *Tumor* Φλεγμονώδης; unde glutiendi ſpirandique Viæ ſemper arctatæ ; interdum autem adeo, ut tridui, vel quatri-

dui ſpatio, nihil unquam Victus poſſit demitti, neque Spiritus niſi difficillime trahatur. Salivæ interdum affatim emanat; Alvus adſtricta eſt. Sanguis à *Venæſectione* Gelatinam (uti in *Pleuritide*, & *Peripneumonia*) præ ſe fert, in excipulis ſupernatantem, puram, tenacem, ſebaceam; & quidem, quàm in *Arthritide* ſolet Exquiſita, magis. Utrum vero *Arthritica* ſit *Angina*, necne; id, ex *Arthritide*, vel *Angina* prægreſſa; vel ex ea ſimul ſemelq; cum *Angina* locum habente; vel, eam è veſtigio inſequenti; id eſt, ex horum Affectuum ratione inter ſe, omnino intellegendum eſt.

V. De *Angina* pura & genuina, paſſim apud Auctores obſervatum eſt; *Viſcidum* illud, quæ eſt illius Cauſa Conjuncta, modo in Latus, modo in Pulmonem tranſvehi; iiſque in locis Pleuritidem, vel Peripneumoniam facere; Morbos ſcilicet non tam Materiæ, quàm Locorum affectorum diverſitate diſtinguendos. Eadem de *Arthritica* narretur Fabula: Pari enim ritu *Anginæ Arthriticæ* Materia, ſive Cauſa Continens, ſæpe in Pedem; nonnunquam in manum; interdum in Genu (ut taceam alias Corporis Partes quamplurimas) transfunditur; & in illis *Podagram*, vel *Chiragram*, vel *Gonagram* affert; Affectus, uti nonnullis viſum fuit, longe diverſos; at revera eiuſdem indolis, & Naturæ, Locorumque ratione maxime diſcrepantes.

VI. Curatio vult, ut *Fauces* quam primùm liberentur, & quidem Methodo ei, quæ vulgaris eſt *Anginæ*, longiſſime diverſa. Nam, cùm Indicatio illa generalis, duobus perficitur; quorum alterum Humores evocat è Corpore; alterum è Parte affecta tantummodo revellit, & in Artubus deponit; cumque prius illud, (quod *Venæſectione*, *Purgatione*, *Gargarizatione*, *Veſicatione*, & ejuſmodi aliis effectum eſt) utrique *Anginæ*, puræ videlicet cum *Arthritica* commune eſt; Poſterius vero (quod *Arthritidem* in viam reducentibus, & Paroxyſmum ejus regularem facientibus abſolvitur) uni *Anginæ* convenit *Arthriticæ*: Nos ea duo conjungentes, medendi legem, quam iterum & ſæpius, nec infeliciter fuimus ſecuti, & aperiemus, & quaſi digito monſtrabimus.

Quoties igitur ad *Anginoſum* aliquem arceſſor, explorata prius Tumoris magnitudine, reliquiſque ejus, quæ maximi ſunt momenti, Symptomatibus; in illius Cauſas inquiro; &, ſi Æger fuerit ex *Arthriticorum* numero, quamdiu ab *Arthritide* vacavit, interrogo. Eam autem ſi invenio frequenter olim Paroxyſmos, ſtatiſque temporibus, regulares; eoſque magnos, & vehementes habuiſſe; nuper autem præter morem interrupiſſe; ex eo ſuſpicor, *Arthriticam* in Sanguine Materiam, per hanc vacationem cumulatam adauctamque, in eo turbellas facere; jam nunc exulare; & in Fauces, ob earum imbecillitatem & ἀτονίαν, immiſſam, Inflammationem in iis excitare. Major autem erit hujuſce rei ſuſpicio, ſi Nauſea, & Faſtidium; ſi Gravitas, & Torpor, ſi Dolores vagi (uti ſolent ante Paroxyſmum regularem) ad tempus aliquod præceſſerant.

VII. Hac igitur opinione ductus, primùm Sanguinem (niſi nuper ille detractus fuit) detraho, & quidem copioſum. *Enema* paulo poſt immitti jubeo,

jubeo. Poſtridie *Venæſectionem*, Purgatio, per *Rhei* puta, *Sennæ*, & *Agarici Infuſum, cum Syr. Roſ. Solut. q. s.* lene videlicet aliquod, inſtituenda; quando Sanguinem exagitantia, propter ejus Orgaſmum, (qui in hoc Affectu jam ſatis rapidus eſſe ſolet) ne obfuerint, periculum eſt. De alvo ſollicitanda, ſi Cathartico fuit inanita, per dies quatuor vel quinque, poſtea nihil laboro; ne alienum ad τὰ Ἔντερα, contra Naturæ propoſitum, alliciatur. Cervici *Epiſpaſticum* poſt Purgationem applicandum, idque prælargum; quod nempe Colli dimidium obtegat: huic autem, horis poſt viginti quatuor, ſuccedat *Emplaſt. Meliloti, Cantharidum Pulvere* aſperſum, ſæpe renovandum, ut flumen juge & diutinum ſit. Ab initio morbi uſus fere perpetui eſt *Gargariſma* incidens, aperiens.

℞. *Aq. Hordeatæ* ℔j, *Diamor.* ℥iij, *Sp. Sulf. per Camp. quantum Lingua ferre potuerit, fiat* Gargariſma. Vel *Melli Roſaceo addatur Sp. Salis, ſive Nitri, ad acorem ſummum & tolerabilem:* Indatur Ori paululum, & cum Saliva poſt aliquod tempus ejiciatur. Nihil vero Pulvere ſequenti præſtantius efficaciuſve novi:

℞. *Cryſt. Min:* Sacch. *Chryſtall. aā p. æq. Miſce. Teneatur Ore* ℈j, *donec Saliva abundaverit: tunc exſpuatur, &, horæ poſt quadrantem vel dimidium, (modo ſinat Vigilia) repetatur. Mirum, quantum hinc Salivæ.*

Proſunt Herbarum *Artemiſiæ, Salviæ, Majoranæ, Roriſmarini, Sambuci, Chamæmel: Calaminthæ, Matricariæ* (quę acri, & volatili Spiritu refertæ, diſcutiant) decoctarum Halitus, obvelato Capite, & hiante Ore, in Arteriam immiſſi. Die perendino, vel etiam citius, ſi neceſſe fuerit, de iteranda *Phlebotome* deliberandum. Iterari illam, & quidem interdum plus altera vice, poſtulabit glutiendi ſpirandique, ſi fuerit, difficultas urgens, importuna, periculoſa; ſique Venam iterum ſecari oportuerit, *Jugularis* eſto. In ſummo *Gutturis* Dolore admoveatur extra *Cataplaſma*, ex *Rad. Althææ, Fol. Malvæ, Ficubus inciſis, Aqua Hordeata coctis; addita hujuſce Magmatis* ℥iij, *Cepar. coct.* ℥jß, *Sem. Lini* ℥ß, *Micæ Panis* ℥j, *Ol. Lil. alb. q. s.* Gargarizetur autem Os *Aqua Hordeata & Lacte Vaccino*, paribus menſuris, ad ipſas Fauces, Capite reſupino, intromiſſis. De graviſſimo Symptomate, [*Spiritu* nempe *intercluſo*] ut verbum addam, quoties ita ingraveſcat, ut Ægro pene ſuffocato ſtatim moriendum, niſi aliquis *Apollo* intervenerit; in hoc caſu *Laryngotome*, tutiſſimum præſentiſſimumque remedium, omnino facienda. Tuto certe illam, commodeque poſſe fieri, *Arteriæ penitus diviſæ* (cujus Hiſtoriam, admodum luculentam, videre licet, *Actorum Philoſoph.* N°. 258.) Curatio probat.

VIII. Dum hæc aguntur, & quidem eo modo omnia, ut ne Materia in Partes internas transferatur; (cujuſmodi Μετάβασις in *Angina Arthritica*, quam in vera & exquiſita, tum frequentior, tum incommodior) alia faciunt ad *Faucium* allevationem *Arthritida Regularem* inducendo: Quapropter *Acida*, ſicut *Pomaceum, Vinum Album*, aut *Rhenanum*, vel alia quævis Potio, dolorem arceſſens *Articularem*, poſt Purgationem, & quidem interdum libere potanda. Articulo *Arthritidi* uſitatiſſimo, vel *Empl. ex Oxycroc. Cephalico & Pice Burg. aā p. æq.* Vel, ſi effi-

efficacioribus utendum ; *Phœnigmus* acris & ſtimulans admoveatur, &, prout uſus erit, iteretur. Huc confert, quæ olim Veteribus familiaris, in Aqua, quanta tolerari poteſt calidiſſima, *Pedum lotio*. Tumor excitatus, *Panno Wallico*, alio*ve* quovis raro & molli, vel *Linteo duplicato* veſtiatur. Ut ille Tumor *Artuum* in conſpectum venit; plerumque ſubſidit *Faucium* iſte, recurrit Dolor, aliaque jam denuo rectæ *Arthritidos* indicia: Atque tum in tuto omnia, ἔξω γὰρ τρέπεται τὸ Νόσημα: quod *Hippocratis*, in ſimili Caſu, argumentum eſt.

Si rumpatur Vomica, *Gargariſma* componendum emolliens, & ſuppurans, (*è Decocto* puta *Hordei*, *Glycyrrhizæ*, *Ficubus*, *cum Syr. Cap. Ven.*) & demum modice aſtringens. *Juſculis Avenaceis*, *Hordeaceis*, *& ejuſmodi tenuibus* veſcatur Æger; &, ut Humorum Effervеſcentia minuatur, utque Collum verſus abſcindatur Ῥοπὴ, Lecto, tempore diurno, quantum poteſt, abſtineat; Sella erectus ſedeat; Pedes deorſum verſum inclinet; & in Lecto alias Caput elevatum, habeat. Finita re Paroxyſmi, leniente quodam Alvus ſubducenda.

Exempla jam in apertum proferam, quæ lucem, uti ſpero, non mediocrem prædictis fœnerabunt.

HISTORIA I.

Arthritis, Fauces & Artus *ſimul ſemelque occupans*.

HOmo *Iſcanus*, è regione Portæ Auſtralis, decimo ætatis luſtro, ex frigore, quod ante præceſſerat, *Angina* laboravit. Febris, Pulſu celeri, æſtu carnis immodico ſignata fuit: *Fauces*, cum rubore, tumuerunt: Voce nihil diſtincte ſignificavit: Spiritum difficillime traxit: Cibi tranſitus præcludebatur. Non dubito fore pleroſque, qui ex his indiciis *Anginam* iſtam ſimplicem, & veram eſſe judicaverint; quam vero recte, confeſtim apparebit. De Dolore interrogavi, Satin Salve? Numne alias Corporis partes itidem occuparet? Quem cum Genu, etiam & & Malleoli ſiniſtri, eo ipſo tempore, tametſi mitem & tolerabilem, eſſe; cùm eum *Articulos* invadere, & more prorſus *Arthritico* reverti, ſolitum acceperam; *Anginam* hanc non tam veram & exquiſitam, quam in *Arthriticarum* numero & Claſſe ponendam æſtimavi; ideoque non iis opus eſſe auxiliis, (Sanguinis ſcilicet miſſione copioſa, *Clyſteribus* crebis, *Emulſis*, & iſtiuſmodi *Refrigerantibus*) quæ quidem omnia, in Affectu abſoluto commoda, in hoc noſtro partim fruſtra, partim incommoda eſſent: Sed ab hac Methodo deflectendum & id, quod ſtrangulat, aut evocandum, aut in artus transferendum eſſe.

Quem in finem, Colli dimidio poſteriori *Veſicatorium* ſuperpono; *Cryſtalli Minerallis* ℈ß, & *Sacchari* tantundem (Remedium ad Salivam hac in re movendam efficaciſſimum) ut Ore teneatur, ut retentum ſolvatur, ut ſolutum expuatur, omni horæ quadrante adhibeo: Hinc fluidum Salivis Os, Ptyaliſmus hinc immanis.

Ut alteram Curationis partem aggrediar, & Materiæ reliquum in Articulos transferam, ita præcipio.

℞. *Pulv. è Chel. C.C.* ʒß, *Conſ. Anthus* ℈j, *Serp. Virgin. pul. gr.* v. *Conf. Alk.*

q. s.

q.s.f. Bolus, hora quaque octava ſumendus, cum *Julapii* hauſtu *Perlati.* Potui vero dabatur *Decoctum Sarſæ*, *Chinæ*, *Raſ. C. C. Eb. Sem. Coriandr.* Genu & Malleolo dolentibus, ut illuc Materia invitaretur, *Empl. ex Oxycroc. & Picis Burgund. aã p. æq.* admovi.

Horum uſu, temporis ſpatio perbrevi, biduo nempe, tantus Artuum, & tam acris erat Dolor, ut neque *Bolo* diutius, neque *Emplaſtro* opus eſſet, hoc amplius pari etiam modo & proportione, *Fauces* deturgere; Spiritus, Cibique tranſitum aperiri, *Anginam* curari, certiſſimum erat *Ægroto* gratulabar, quod redierat jam in viam, itaque valedixi.

Paroxyſmo illo, quo quidem nihil unquam utilius, nihil opportunius evenit, jam finito; quum illius eo tempore recidivi, nullum omnino periculum extaret; ut Alvus ſubduceretur *Catharticum*, at (ne materia de novo irritaretur) blandum, & leniens propinavi; cum *Paregorico*, hora ſomni poſt purgationem, aſſumendo.

Menſes inde poſt aliquot, ad *Prophylaxin* obeundam incumbens, *Aquas* omni mane *Diureticas*, quarta pomeridiana *Pil. ex Salis Martis gr.* v. *Pulv. Chamæpit: gr.* xv, *cum Syr. Abſ. ſ. q. s.* demittere, initio vero, & deinceps ſeptimo quoque die, per *Salem Polychreſtum*, & *Manna aquis purgantibus ſolutum*, Ventrem movere, in præſcriptis habuit.

Hiſtoria profert *Arthritidem*, primùm, Febriculam ex Algore generantem, tum *Fauces* graviter prementem, nec quidem Artubus interea parcentem; Deinde, *Faucibus* (Medicinæ beneficio) expulſam, & in Articulos Membrorum miſſam: Quæ quidem omnia, quum ejuſdem morbi irritatio & progreſſus ſint, de *Arthritide Anginam* mentiente, ſententiam noſtram magnopere corroborent.

HIST. II.

Anginæ Arthriticæ *ad* Abſceſſum *tendentis, in* Arthitida *Regularem Metamorphoſis.*

HUc etiam facit agricolæ cujusdam ſuburbani Exemplum, qui, annorum plus minus viginti, *Arthritide* ſubinde revertenti diu afflictatus, initio veris, (neſcio qua de cauſa) *Faucium* Inflammatione gravi corripiebatur, cum æſtu corporis univerſali, & pulſu magno. Dies ille complures nihil devoravit; voce nihil clare ſignificavit; Spiritum ægre traxit. Sanguis, ingruente Morbo, miſſus eſt; cui Gelatina, poſt aliquod tempus, ſupernatavit denſa, craſſa. Saliva jugiter effluxit.

Ut *Fauces* quam citiſſime relevarem, (hoc enim medendi poſtulavit Indicatio) Sanguinem, quoniam abundavit, iterum mitteret; &, ad ſputum augendum, *ſalis prunellæ ſacchariqne cryſtallini* partes æquales ore ſæpius teneret, ſolutas poſtmodum expueret, Ægroto imperavi. *Miſtura* porro data eſt, ex *Syrup. Balſam. & Aq. Cin. hord.* ad deliniendam humorum acrimoniam, & Tuſſim mitigandam. *Clyſma* emolliens quotidie injectum. Loco cereviſiæ, *Decoctum Hordei, Rad: Eryng. C. Glycyrrhiz. Cacum. Adianth. cum Syr. Viol.* Brevi poſt tempore, peropportune recidit, quod Genu alterum diu multumque doleret, tumeret: unde *Fauces* levabantur, facta in hunc Articulum Materiæ reliquæ Tranſlatione: qua quidem re, ut nihil utilius, nihil eſſe potuit Ægroto deſiderabilius; quando per eam Gutturi maxime caveretur, Vitæ & Saluti conſuleretur. Hiſto-

Hiſtoria confirmat *Anginæ Arthriticæ* Doctrinam; ſimulque monſtrat, iis, quæ affluxum ad *Fauces* cohibeant, quæ gravatas eas exonerent, [*Revellentibus*, ſcil. *Derivantibus*, & *Reſolventibus*] *Abſceſſum* aliquando præverti, in Faucibus, *Arthriticum*.

HIST. III.

Materia Arthritica *partim* Aſceſſu Anginoſo, *partim per Articulares Glandulas expreſſa.*

Vir ampliſſimus, nec uno nomine colendus, humida Conſtitutione, Collo craſſiori prædítus; Catarrho Oris fere indeſinenti, per primam omnem Pueritiam delibutus; circa Juventutis initia, tum *Arthritide*, tum etiam *Angina*, Morbo, uti videtur, hæreditario, verum non eodem tempore, ſolebat affici. Ætate progrediente, quum, ex levi in Poculis errato, poſt Artuum Dolorem vagum, urgeret *Angina*, Spiritus Animales impendio deprimeret, Suffocationem minaretur; neque vulgatem Medicinam, etſi multiplicem, ſentiret; ad eam allevandam arceſſitus, de *Arthritide* quæro, Nunquando Illa nuper idoneum ex more Paroxyſmum egiſſet? Quænam apud Ægrotum illius ciendi ratio probabilior? Cumque ad hoc operis, prævalere ceteris quibuſcunq; *Pomaceum* inaudiverim; illius ſubacidi, ſed generoſi lib. j, alteramque propinavi; eo nempe animo, ut *Arthritida*, quam diutius ſilentem ἀνωμάλως *Fauces* invadere ſubſenſi, in Artus propellerem. Eventus ſuſpicionem comprobavit; paucis enim poſt horis, emicuit altero pede *Arthritis*. Laneo veſtiri, blande tractari, molliter haberi, ſecundum illius Genium, admonui. Sub hoc tempus, aperto *Faucium Abſceſſu*, Pus emiſſum eſt: *Gargariſma* ſuppurans, & modice detergens, ſæpius adhibitum.

℞. *Decocti Hordei, cum Ficubus inciſis, & Vini Rubri Gallici aā ℔ß, Diamori* ℥ij, *f.* Gargariſma.

Doluit interea, cum Ardore tumuit ex animi ſententia Articulus: Poſt exitum Paroxyſmi, Aq. *Purgantes*, quibus abluerentur reliquiæ Morbi, diu potauit Æger.

Anginam hanc *Arthriticam* eſſe cōſtat, Primùm, ex diutino *Arthritidos* ſilentio; Tum, ex Dolore prævio, antequam Materia figeretur, erratico: Tertiùm, ex ſubita & facili *Regularis Arthritidos* Emerſione: Quibus ſimul conſideratis arguitur, præter iſtam *Anginæ* Cauſam evidentem (in Potulentis ſcil. Erratum) fuiſſe etiam προηγουμένην, *Arthriticum* intus in Sanguine Miaſma evectum, ebulliens, ambitioſum; quod, junctis Cauſæ externæ Copiis, Naturam eo uſque laceſſiverit, donec illa Vires recolligens, Hoſtem in exilium, Materiam alienam in *Fauces*, (ab Origine debiliores) & demum, Arte adjuta, in Artus amandaverit.

Docet Hiſtoria, in *Arthritide Anomala*, *Anginam* æmulante, Spiritumque elidente, poſſe utiliter, Artis ope ἰατρικῆς, *Arthritida* ſuſcitari *Regularem*.

His ſubjiciam, Ægrotum hunc noſtrum, poſthac *Articulis* ſæpiſſime laborare, *Angina* vero non item: imo ratione prorſus *inverſa*; ſic, ut quo minus hac, eo magis illa: Quæ quidem iſtorum Affectuum, adeo inter ſe diſſimiles mutationes pondus aliquod habent; &, demum *Arthritida* ſe in viam dare, & magis rectam eſſe oſtendunt.

HIST.

HIST. IV.

Arthritis *primum* Fauces, *deinde Articulos invadens.*

MUlier lectiſſima, dignitate Domus, ſuaque celebris; nunquam ἐν γαστρὶ ἔχουσα, quanquam Marito ſatis probabili diu nupta; cum annos quatuor ſupra quadraginta compleverat, & deficere Catamenia jam menſes aliquammultos perſenſerat, obeſior, & craſſior evaſit. Eo Corporis ſtatu ac conditione fuit, quum, Vere anni MDCCV ineunte, Febricula & Tumore Faucium repentino corriperetur: quibus ut occurreret, ſuaſione amicorum, primum, Sanguinem detraxit; dehinc Cervici *Epiſpaſticum* admovit: Quorum beneficio quicquid humidi in *Faucibus* depoſitum fuerat, vel evocatum & elicitum, vel Sanguini redditum & repenſum eſt.

Poſt *Tumoris* abolitionem, perpaucæ agebantur horæ, cum Genu alterum, tum Malleolus, tum Digiti in Pede maximi Globus, & vicinus ei Articulus ordine doluere; tam recte, tamque ex more *Arthritidis* exquiſitæ, ut, utrum ipſa eſſet, an ſecus, nullus extaret dubitandi locus.

Horum autem malorum ordo, quem expoſuimus, *Anginæ* hujus naturam non parum explicat: Nam, ut *Anginam* e veſtigio ſecuta eſt *Arthritis* omnibus numeris abſoluta; ſic, *Arthriticam* eſſe hanc *Anginam*, liquido & manifeſte probat. Et quidem, utrumque hunc Affectum eidem Febriculæ ſubnaſci, ab ea ſuſtentari; & in *Fauces*, & in Artus, alienam e *Sanguine* Materiam, per eandem Febriculam expelli, minime ambigendum.

Ex hac Hiſtoria, & hujus numeri aliis, veriſimile videtur; non tam extremæ, & decrepitæ ætatis; quam mediæ, & conſtantis Affectum, eſſe hanc *Anginam*: Certe ea laborantes, qui ad hunc uſque diem mihi innotuere, Adoleſcentes, aut Juvenes, excepto tantum uno, fuere omnes.

HIST. V.

Anginæ Arthriticæ *auſpicato ſupervenit Arthritis Regularis.*

VIr Nobilis, *HEN. COURTENAT*, Regia ſtirpe oriundus, & Majoribus ſuis digniſſimus, ætate media, plus ſemel *Arthritide* doluerat; quum, ex intervallo aliquo ab ejus Paroxyſmo, (nulla, quod ſciam, urgente Cauſa evidenti) *Faucium* Dolore, Tumore φλεγμονώδει, ſpirandi glutiendique vias intercludente, tentabatur. Guſtus ſumme depravatus, Saliva viſcida, Sitis permoleſta, Æſtus univerſalis, Vigilantia gravis, Febris acuta erat. Ad Therapiam Vena illico pertuſa eſt, & poſtridie per *Pulv. Warwicenſem*, Alvus ſubducta: *Veſicatorio*, Cervice tota poſteriori Serum elicitur: Omni horæ dimidio, Salivam movens, adhibetur id, quod ſequitur.

℞ *Cryſtall. Min.* ʒiij, *Salis Vol. Succini* ʒj, *Sacchari Cryſtal.* ℥ß, *Miſce, & divide in partes æquales, N°.* xxiv; teneatur Ore particula, quoad diſſolvatur; deinde cum *Saliva* expuatur.

Potui datum eſt *Decoctum* ſequens, calidiſſime pytiſſandum;

℞ *Rad. Gram. Can. Eryng. Cond.* āā ℥j, *Hordei mundat.* ℥ß, *Coccinell.* ℈j, *Coq. in Aq. Font.* ℔iij, *ad* ij; *Colaturæ*

P *adde*

adde *Syr. e Corall: Simp.* ℥jjjj, *Tinct. Aurant.* ℥j, *f. Decoctum.* Bolus ex *Salis Saturni gr.* jjj, *Nitri purificati gr.* v, *Conſ. Lujul.* ʒj, *Syr. Meliſſoph. q. s.* ter in die ſumendus, cum *Jul.* Hauſtu, & ad alvum molliendam, omni veſpere *Enema* præſcriptum eſt.

Quibus ſedulo obſervatis, Salivam mirum quantam, ac ſi *Mercurio* concitatam, ejecerit. *Faucibus* allevatis, ſpiravit, glutiit facilius. Reſtitit Febris, quam in declinante *Angina* ſolet eſſe, pertinacior; & huic rei aliquid amplius ſubeſſe, neque omnia conſpici, comprobavit. Acceſſit *Podagra*, rem totam aperiens; *Anginam* eſſe puram putam *Arthriticam*, Curationem poſtulare propriam oſtendens. *Bolo* igitur, & *Decocto* refrigerantibus, ne fraudi ſint ægroto, omiſſis, ad ea, quæ *Podagram* abſque nimio Febris incremento promovere poſſint, deflecto.

℞ *Salis Martis gr.* jjj, *Pul. e Chel. C. C.* ℈ß, *Conſ. Fruct. Cynosbat.* ℈jj, *Syr. Caryoph. q. s. f.* Bolus, bis in die ſumendus, cum *Julapii* hauſtu. Et quoniam, ad invocandum augendumque Morbi hujus Paroxyſmum regularem, plurimum valere *Pomaceum*, in Experimentis eſt, libram illius unam alteramque, Nycthemeri ſpatio bibat, exhortor. Pedi affecto *Ceratum* viride admoveo. Doluit exinde Pes, & quidem laudabiliter. Expulſa eſt ad ejus Articulos *Arthritis*, & relictis *Faucibus* jam recte παροξυνω. Aquas aliquanto poſt, finita Paroxyſmi re, *Diureticas* hortatu noſtro hauſit, alias aliaſque; primum *Bamptonenſes*, anno ſequenti *Bathonienſes*, utraſque commode.

In *Arthritidis* ſilentio, ſupra modum longo & ancipiti, *Angina* ſi acciderit, utrum *Arthritica* ſit, quam merito ſuſpectum habeas, oſtendit Hiſtoria.

HIST. VI.

Angina & Abſceſſus Arthriticus, *cum* Arthritide *inſequenti, recta, & idonea.*

Anni ſunt complures, cum Adoleſcentem viſitavi, Sanguineum, robuſtum, & bene coloratum; cui *Faucium* cum Dolore *Inflammatio* fuit, Spiritus & Cibi vias obſtruens, (quam Græci Συνάγχην nominant) cum Æſtu immodico, Pulſu celeri. Numquid *Articulis* unquam doluerat? interrogo: Dolui, inquit, acerbiſſime, ter quaterve; iſtud vero quid ad rem. Ego quidem, maxime, repoſui, nec in Curatione negligendum. Sanguinem quamprimum miſi, ſed, pro Ægri ætate & temperamento, parce; &, quam in *Angina* fieri ſolet Exquiſita, parcius: ea vero Copia, quæ ad demittendos Cibos, & Spiritum reciprocandum ſatisfaceret. Eo veſpere *Enema.* Poſtridie *Catharticum.*

℞ *Rhei inciſi* ʒj, *Fol. Sennæ* ʒjj, *Pulpæ Caſſiæ, & Tamarind. aa* ʒjjj, *Coq. in Aq. font.* ℥vj, *ad* jjj; *Colatura adde Salis Cathart. Elect. e Succo Roſ. aa* ʒjj, *f. Potio,* bene mane ebibenda. Sæpius deſurrexit cum levamine. *Gargariſmum* reſolventem (ex *Ficuum pinguium N°.* iv. *Rad. Althææ raſ.* ℥ß, *in Aq. Hordeat.* ℔jß, *ad* j, *incoctis, Mel. Mororum* ℥jjj: *Sp. Sulf. per Camp. qu. s. ad acorem temperata*) præſcripſi, eumque ſæpius adhibendum: In Potum ordinarium, *Ptiſanam* propinavi; Articulis olim dolentibus, ad *Arthritidem* in eos, ſiqua fieri poſſet, invitandam, *Empl. ex Cephalici,* & *Oxycroc. aa p. aq.* admovi

admovi. Paucis poſt diebus, aperto Tumore, Puris emiſſa eſt quaſi Uncia. Lenito, non compoſito, Sanguinis Orgaſmo, poſt breve tempus, Articuli dolent, tument, rubent. *Arthritis* recte agit, & *Anginam Arthriticam* fuiſſe monſtrat. Finito Paroxyſmo, ad *Prophylaxin*, purgatis prius per *Aquas* & *Salem Catharticum* Interaneis, *Aquas Diureticas* omni mane hauſit; hora decima ſeq. *Trifolii fibrini Infuſum*; quarta pom: *Bolum*, cum *Sale Martis*, demiſit; *Hydragogo* ſeptima quaque die interpoſito, Menſes binos perſtitit; Methodumque in multos annos commodiſſime repetiit.

Eos, qni dolere ſolent *Arthritide*, *Angina* cum invadit; ſitne illa genuina, an *Arthritica*, recte ambigitur; et *Anginam* contra *Arthriticam*, optimis auſpiciis, conſilio ſaluberrimo, *Arthritis* invocatur *Regularis*.

HIST. VII.

De Arthritide *multos annos Erratica;tunc* Anginam *iterum & ſæpius ſimulante*; *poſtremo* Regulari Fixa.

ADdam denique Hiſtoriam, tum *Anginæ* hujus noſtræ Naturam, tum *Arthritidis* morem varium, & incertum, cum primis oſtendentem.

Pharmacopoei *Exonienſis*, viginti annos *Arthritici*, Uxor fere ſexagenaria, *Rheumatiſmo* per quinque luſtra creberrime recurrente, cruciari viſa eſt: Dolore quippe Artuum, Brachii potiſſimum ſiniſtri internodia laceſſente, rodenti, erratico, vexata: *Rheumatiſmi* hujus larvati originem *Pomaceo*, quæ illi Potio fuit, acceptam retulit.

Sub finem ſeculi ſuperioris, circa vernale Æquinoctium, *Anginæ* correpta fuit illa Specie, quam *Synanchen* appellant; adeo atroci, ut (ad illam minuendam, humoreſque alio detrahendos, etiamſi Collo *Epiſpaſticum* admotum, Alvus Enemate ſoluta, Vena ſemel iterumque pertuſa fuerat] toto quatridui ſpatio, ne hilum quidem victus ore demiſerit. Eodem tempore, & pari ferme proportione, Carpo exortus eſt Tumor, cum Dolore, Rubore, Calore, Nitore prorſus *Arthritico*. Dies minimum ſexaginta perduravit, in rugas demum contrahente ſe Cuticula, & ſquamatim ultimo decidente; ſic, ut cujus generis, quaque eſſet familia, Tumor omnino palam faceret. Et *Anginam*, & *Chiragram*, ab eadem viſcida, & acri Gelatina, in Sanguine producta, fieri credibile eſt; quæ hic illic Capillariis inhærens, Oppilationes, Tumores, Dolorem, ceteraque Morbi utriuſque faceret Symptomata.

Adverſus *Anginam*, quum Humores derivantibus, & repellentibus, initio morem gerere recuſaret, & Maturationem affectaret Tumor; *Gargariſmum* è *Decocto Ficuum*, *Hordei*, *cum Melle Mororum* (poſtea ad detergendum, *Mel* adjectum eſt *Mercuriale*) in Præſcriptis dedi: Externe vero *Theriacæ Ven. Empl.* Gutturi applicandum. Quicquid intus Purulenti fuit, Tumore poſt quatriduum aperto, ſenſim expreſſum eſt.

Contra *Chiragram* imperavi, ut, admoto Parti affectæ *Veſicatorio*, vel (quoniam illud abhorrere viſa eſt Ægrota) Panno molli & denſo, per Cutim evo-

evocaretur quicquid humidi præter naturam Articulis ineſſet. Carpi poſt Paroxyſmum manſit Imbecillitas, & ad Motum impotentia; quæ tamen aliquanto poſt evanuit: Animi vigor & alacritas major; Cibi Appetitus, uti ab *Arthritidis* Paroxyſmo ſolet eſſe, avidior fuit; ſic, ut ex trium pene menſium adverſa valetudine, melior Ægrota & ſanior evaſerit.

Ad tollendam utriuſque Cauſam, & Sanguinem (cujus in Cyatho Facies ſebacea) corrigendum, primum, miſſo *Pomaceo*, & leni per *Salem Catharticum*, &c. facta *Purgatione*, *Taraxaci Cochleariaque Succos* clarificatos; *Lac Aſininum*, & *Stomachica* ſumeret, imperavi. Medicina vero omni [quod ejus odium fuit) neglecta, inſequenti Autumno, vagos iterum Dolores Ægra perſenſit; qui tamen poſtea progreſſu temporis evanuerunt, in Fixos ſenſim mutati.

Anginam poſtea ſæpiſſime recidivam habuit, Vere vel Autumno quotannis, in annos complures reducem; &, vel ei a latere conjunctam, vel a tergo famulantem *Arthritida*; nunc Carpum, nunc Digitum, nunc Talum occupantem, & κατ λόγον aggravantem: cum ſolita in deceſſionibus Animi lætitia, Spirituum alacritate, Ventriculi latratu. Hoc vero cum diſcrimine, & quaſi Privilegio, quod, ex quo figi occœperat *Arthritis*, eo lenius & pacatius ſe vaga geſſerit, eoque minus vagata fuerit; &, quæ diebus hiſce fuit hujuſmodi *Angina*, fere blandior obſervata; *Venæſectioni*, *Veſicatoriis*, *Clyſteribus*, *Gargariſmis* facilius cedens; & in *Arthritida Regularem* promptius, & quaſi ultro abitura.

Evincit Hiſtoria, primum, *Arthritidem* multos annos πλανητικὴν, & *Rheumatiſmi* uſquequaque ſimilem, & in *Fixam* poſſe demum migrare: Deinde, in Erraticam retrogradi; iterumque defigi. Tertium, *Arthritidem* in eodem Corpore, ex eadem Febre exoriri poſſe duplicem; in Faucibus, *Anomalam*; in Artubus, *Regularem*. Quibus hoc adjiciendum, quod Ægra, genere nata ſaluberrimo, quum nullum habuerit à Parentibus Miaſma, itemque diu Veteri juncta fuerit *Arthritico*; hoc Contagii ſuſpicionem alere cenſeatur, & *Arthritidis* à marito acceptæ.

Ita quidem *Angina Arthritica*, (Morbi, niſi fallor, hactenus obſcuri) ſecundum illius Symptomata; Naturam, & Morem, quantum in me eſt, explicui; Curationem exaravi; & Exemplis utramque illuſtravi.

CAP. XIV.

De Dolore Capitis, & Vertigine Arthritica.

ART. I. AD *Caput* jam aſcendimus, & ab *Arthritide* factas in eo errationes. Iſtius autem Morborum, uti vulgo deſcribuntur, numerus eſt adeo multus; *Aetiologia*, tam difficilis; limites, & fines (propter obſcuros illius Partium, & † incognitos uſus) explicatione ſic egentes; ut nemini mirum videatur, Morbos eos communiter receptos, hos a me prolatos non æquiparare. Paucas in apertum proferam *Arthritidos* in Capite *Ano-*

† *Vide Clariſſ.* Stenonis, *de* Cerebri Anatome *Diſſertationem*, *impreſſam* Lugd, Bat. *Anno* 1671.

Anomalias; ſed, quas exploratas habeo; quas certas, evidentes, & perſpectas; *Cephalalgian* nempe, *Vertiginem*, *Apoplexiam*, & *Paralyſin Arthriticam*. De duabus primis in hoc Capite, propter earum conjunctionem, ſicut evenire ſolet, frequentem; poſtea de reliquis, verba faciam.

II. Eos ſæpe invadit iſte *Dolor*, (nam de illo ſeparatim, & primo loco dicam) qui, cum multos annos *Arthritici* fuerunt, traducto jam vitæ medio, Poculis & Diætæ nimis amplæ, plus æquo indulgent; Exercitationi vero interea, laborique (quæ eorum mala poſſint corrigere) vix ſatis; quique ea re *Plethorici* evadunt, & ſolito craſſiores: *Sanguinei* vero præ ceteris quibuſcunque, tum graviter hoc affectu, tum crebro affliguntur.

Ex hiſce vero illos ſæpiſſime invadit, qui Collo breviore natura fiunt; vel qui, in *Capite*, vaſa Sanguinem vehentia, ſupra modum magna, habent; vel, qui nimis imbecillia, Sanguinique in circuitu propellendo minus valentia: Illos ſcilicet omnes, quibus ea Corporis Fabrica & compago, quæ Humorum in *Caput* inclinationi, diutinæque in eo moræ, nimio plus faveat, opemque conferat. At huc conferre non parum videntur, in *Cranio* foramina nimis anguſta; quibus (veluti Ligaturis) coarctentur *Venæ Jugulares*, & Sanguis (ſic, ut in Venæſectione) Vaſa tumefaciat; itaque Fibras extendendo Nervinas, Spirituſque in iis contentos perturbando, creet *Dolorem*.

Atqui illos maximopere hic infeſtat *Dolor*, quando jam ætate grandes, aucta Humorum vi & plenitudine ſimul gravati, ſimul iis tolerandis impares, illi, malo vehementi pariter, atque intempeſtivo conflictentur.

III. Sic conſtituto, & ad Morbum hunc excipiendum aptato Corpore, cogitare licet Ἀντιπιτήδειον id, quæ eſt *Arthritidis* Cauſa proxima & conjuncta; poſt aliquam a Paroxyſmo quietem, iterum repullulans, ſe iterum movens, & attollens, itaque Orgaſmum in Sanguine faciens; eo nonnunquam ipſos (pari ferme ritu, ac in Variolarum initio ſolenne eſt] *Dolorem* excitare; *Membranas* ſcilicet nobiles, tam intra, quam extra Calvariam; aut *Tunicas Vaſorum* membranaceas extendendo, *Spirituſque* animales, earum *Fibras* incolentes, irritando vexandoque. Nonnunquam evenire poteſt, ut, in his *Membranis*, acutiſſimo ſenſu præditis, depoſitum Miaſma, virulentum & acre, pungat eas, arrodat, atque ea ratione faciat *Dolorem*.

Quocunque vero modo fiat *Dolor*, omnino palam eſt, eum Miaſmatis, ſeſe in Paroxyſmum erigentis, Signum eſſe non raro primum, & prænuntium; ad dies aliquot durare; & tunc in Paroxyſmum deſinere regularem. *Arthritide* vero delinquente, & acceſſiones ſive nullas, ſive languidas iterante, *Cephalalgia* ſæpe oritur gravis & diuturna, Ægrum Hebdomadas (ne dicam, Menſes) aliquot excruciat; & demum niſi Miaſma ad Artus transferatur, vel a Capite alias abducatur, *Apoplexiam* introducit.

IV. AT de Natura ejus *Arthritica* ut plane conſtet, non ſolum ex *Arthritidis* ſilentio defectuque oritur, [quod tamen unum magni hac in re momenti eſt, multumque valet] verum etiam pro Miaſmatis *Arthritici* renovatione, incremento, & in Paroxyſmum

eruptione, renovatur; Periodos eaſdem, quas *Arthritis* ipſa, ſervat; frequentiſſime in eam regularem, & genuinam migrat; & quidem raro finitur, niſi per regularem Paroxyſmum, (quo quidem oriente ſtatim evaneſcit) vel per *Apoplexiam*: Quibus ſimul ſumptis, Morbum hunc Miaſmate *Arthritico* in Caput irrepente naſci, nihil, ut opinor, indicio poteſt eſſe luculentiori.

Dolor ille non ſemper magnus, ſæpe tolerabilis, ſed dierum ſæpe multorum; interdum autem pene ad Delirium uſque gravem obſervavi, [patientia majorem omni.

V. Quanquam iſte *Dolor* inſultum aliquem *Arthriticum*, & quidem uſitate regularem, vel *Apoplexiam* antecedat; interdum accidit, ex regulari Paroxyſmo, (repellentibus, vel animi Pathemate, aliave aliqua cauſa interciſo, & abrupto,) eum excitari; mediaque Naturæ opera, & molimine, primum apparere. Quod tamen eodem pertinet; quando utroque caſu miaſma, minime ſic, ut debuit, expulſum, *Capiti* inflictum eſt, in illud vires exercet, καὶ Ολύμπια δώματα ναίει.

VI. Nonnunquam ægrum hæc *Cephalalgia* per ſe laceſſit; identidem *Vertigine* comitata: hæc enim illi eſt tanquam Soror gemina, & Comes fere individua. Adhæc aliquando accedunt Tinnitus Aurium, Spirandi gravitas, Pulſus magnus, Artuum Dolores vagi, Faciei color ſaturatior, aliaque iſtiuſmodi manifeſta Sangunis ὀργαζομένε indicia: Quæ quidem omnia, ut ab *Arthritide* inerti, neque ſatis idonea proficiſcuntur; ita, quamprimum illa Artus occupaverit, & ad tempus aliquod recte ſe geſſerit; confeſtim ea, ſimul cum *Dolore* Capitis, recedunt; neque aliam videre licet *Arthritida*, quam quæ ex omni parte regularis.

VII. *Vertiginis Arthriticæ*, ſicut omnis, *Subjectum* eſt ea *Cerebri medullaris* pars, quæ Cogitandi officina eſt: In qua, dum Spiritus animales ejus inflant Tubulos, & in iis ſeſe movent, uti placuerit *Animæ Rationali*; (cujus ſub præſidio, nutu, & imperio, totum iſthuc *Cogitationis* opus efficitur;) hi eorum Motus; ſive pleno flumine, ſiue tenui; ſive in Tubulis pluribus, ſive paucioribus; ſive prorſum, ſive retrorſum; ſive magno cum impetu, ſive remiſſo; ſive inflectione, ſive evolutione; ſive demum alio quocunque modo, & figura ferantur illi; ipſæ videntur Hominis, ſani & valentis, eſſe *Cogitationes*; & pro harum varietate talem in numerum variari, ut, quo ſingula *Cogitatio* formetur exprimaturque, ſuus ſingulæ Spirituum rite ordinatorum, & huc illuc rite fluitantium, *Motus* reſpondeat.

Hoc ut clarius oſtendatur, quivis ſeipſum examinando facile perſpiciet, quanta ſibi in ſomno Tranquillitas; quam alta Quies; &, a ſenſu Motuque omni voluntario (in Somno, veluti in ipſa Morte) Vacatio. Contra, Somnum excutienti palam eſt, primum omnium in Cerebri meditullio derepente quoddam *micare*; eodemque ipſo temporis articulo, *Cogitandi* ſolitum munus, & penſum inſtaurari. Prima vero *Cogitatio*, vel pro re nata omnino nova eſt, & jam tum incipiens; vel [quod ad hujus rei explicationem non parum confert) quæ Somno interrupta fuit, at jam ex intervallo aliquo reſumpta eſt: quarum prior Modulationi, Organis Pneumaticis inchoatæ, quodammodo ſimilis videtur:

poſterior

poſterior interciſæ, & medio Syſtemate fractæ; ſed aliquanto poſt elaboratæ, & ad finem perductæ. Atque iſtam in Cerebro Spirituum ἔκλαμψιν illico ſequitur (nonnunquam comitatur) Motus, ab ea propagatus. in Corpore Muſcularis; &, * *Galeno* jam ſolim obſervante, *Qui expergiſcuntur, e veſtigio Pulſus magnos, vehementes, celeres, & cum quadam vibratione habent; qui mox mediocritatem aſſequuntur.*

Quis autem unquam, in Somno Spiritus extingui, & ad nihilum redigi putavit? Annon potius credendum eſt, durante Somno in medullaris *Cerebri* Tubulis eos ſtagnare, & [tanquam aërem, in Tibiis Organi ſilentis] quieſcere; *micanſque* iſtud, quod expergiſcentes primum ſentimus, horum eſſe *Spirituum* in iis [ad inſtar Venti, in Tibiis organi] *Motum*; &, quod erat explicandum, *Cogitationes* humanas nihil aliud eſſe, quam Πνευματουργίαν, ſive *Spirituum animalium* certas quaſdam, in Tubulis prędictis, *Fluctuationes*; ſecundum leges, & regulas, ab *Anima Rationali* poſitas, & datas.

VIII. Hiſce præmiſſis, altero jam loco dicendum eſt, in *Vertigine* Spiritus animales Cogitandi munere exequendo impediri; in Rivulis e ſuis aliquot ordinandis, eorumque Motibus regendis, interturbari; eumque in modum perverti, qui externa quæque *Objecta*, tanquam in Gyro circumacta, repræſentet; itaque, ut ex eo fallatur *Imaginatio*, *Judicium* autem maneat integrum, & inconcuſſum. Perinde forſan, ac in Modulamine faciendo, ſi una, vel altera Organi Tibia, rauca fuerit, & diſſonans; ex illius vitio, (tametſi reliquæ omnes claræ fuerint, & illæſæ,] ſtatim Auribus peritis gravitas quanta maxima fit; Harmonia perimitur.

IX. Scio nonnullos, Arte noſtra Principes, hac de re aliter opinari; Spiritusque animales, Acie quaſi militari, & veterum itionum reditionumque tractibus relictis, in Gyros agi, tradentes, per *Rotationem*, & Spirituum Εἴλιγγον, *Vertiginis* modum & naturam explicare. Quum vero, quo in Campo eorum Acies inſtruantur; quo, eorum fiat Ἀταξία nulla unquam detexit Anatome: contrà verò, *Cerebrum Medullare* totum, ex *Tubulis*, ſive *Ductibus*, in *Cerebri Cortice* incipientibus; una hoc loco colligatis; & in *Nervos* infra diviſis, & diſpertitis conſtare; ſicque Spirituum Gyris, & Vorticibus, [aliter quam in *Tubulis*, qui quidem iis admittendis minime ſufficiant] ineptum eſſe, quando Clariſſimi *Malpigghii* Anatomê detexit oculatiſſimè: longe ſatius videtur, per *Tubulos*, perque Spirituum in iis Motus; quales in rerum natura eſſe, pro certo habeamus; [etſi, quis Spirituum Motus cui conducat *Cogitationi*, prorſus ignoretur;] quam per ea, quæ nuſquam inveniantur, aut eſſe judicentur, Morbi hujus explicationem aggredi.

Quinimo, dici poteſt, rerum extra ſitarum, totiuſque Hemiſphærii viſibilis, per ea, quæ ſibi ſunt diſſimilia, veras intus in *Cerebro* poſſe fieri repræſentationes: [niſi velimus, Objecti *Viridis*.

* Τῶν δ᾽ ἐξ ὕπνου μεταπεπλωκότων, εἰς ἐγρήγορσιν παραχρῆμα μεγάλοι, καὶ σφοδροὶ, καὶ ταχεῖς, καὶ πυκνοὶ, καὶ τινα κλόνον ἔχοντες, μετ᾽ ὀλίγον δ᾽ εἰς συμμετρίαν ἔρχονται. *De Cauſis Pulſuum, Libro tertio, Cap.* x.

ridis, e. g. concipiendi ergo, *Viride* quoddam in compendio; ſicque *Rubri* ergo, *Rubrum*; *Nigri* ergo, *Nigrum*, &c. in *Cerebro*, quo nihil unquam abſurdius, ſtatuere:] eoque poſito, Rerum externarum falſas Imaginationes, quales ſunt in *Vertigine*, per iis rebus diſſimilia poſſe fieri dicamus; adeoque, ad earum in Gyro & circuitu moventium Imaginationem, etiamſi falſam Spirituum in Cerebro motu ſimili nequaquam opus eſſe.

X. At qualeſcunque fuerint eorum motus [neque enim in his ϛοχασμοῖς diutius hærere lubet] certe perturbari poſſunt, vel per alienum & inimicum aliquod, in *Cortice Cerebri* à Sanguine depoſitum; hæc in penetralia, & ſacroſancta Adyta, ſe inſinuans; *Spirituum* Choro ſe immiſcens; ad eos adhæreſcens; eoſque inter ſe confundens: vel, per Vaſa Sanguinem vehentia, in propinquo tumefacta, Tubuloſque Spiritus continentes coarctantia. Quæ poſterior ratio probabilior eſt, in *Vertigine* Cranii depreſſionem excipiente; ubi anguſtiis *Spiritus* urgentur, nec, quo poſſint Choreas exercere, Theatro ſatis ſpatioſo gaudent. At in *Vertigine* Variolas antecedente, vel ab Ebrietate, & in hac noſtra *Arthritica* locum obtinere poteſt [uti videtur] utraque.

XI. Cetera *Vertigo* hæc, cum *Dolore Capitis Arthritico*, concordat examuſſim: ſimilia namque cum eo Corpora, craſſa nempe, plethorica, maximeque ſenilia, invadit: ſimilem habet Originem, ex Miaſmate *Arthritico* repullulante, criſtas erigente, fugam e Sanguine conſciſcente: ſimiles habet Periodos, & Typos, *Arthriticis* Paroxyſmis reſpondentes; eoſque in nonnullis ægrotantibus numero permultos: ſimiles habet Comites, ſive Signa Συνδρόμων, dyſpnoean Capitis gravitatem, Aurium Tinnitum, Spirituum depreſſionem: ſimilem etiam exitum; quum Paroxyſmo plerumque regulari terminetur; interdum *Apoplexiæ* cedat *Arthritica*.

Aliquando levis hic affectus, & *Arthritidis*, Paroxyſmum molientis, Signum inſuper primum, & prænuntium. Moleſtus ſæpe ſic, ut eo laborans, ne in humum cadat, baculo adniti; fere continuo cavere, neceſſum habeat. Quæ levior eſt, *Arthritide* regulari, ſerius aut citius erum pente, fere concluditur. At quando nulla venit in tempore *Arthritis*, *Vertigo* interdum adgraveſcit, & deinde paulo poſt in *Apoplexiam* migrat. In *Epilepſiam*, utpote Morbum confinem & proximum, *Vertiginem* mutari exquiſitam, a Medicis paſſim obſervatum eſt; at in eam mutari *Vertiginem Arthriticam*, ex noſtra, vel aliena obſervatione, ne ſemel quidem novi; ut Miaſma *Arthriticum Epilepſiæ* generandæ minime aptum exiſtimetur.

XII. Curatio partim fit per ea, quæ utriſque his Affectibus ſunt communia; partim per iis propria. Inter communia, primùm *Phlebotome* conſideranda eſt; quæ, ut Humoribus e *Capite* derivandis, tam repentino, quàm magno eſt auxilio, ſæpe commoda reperitur; &, ubi *Dolor Capitis*, aut *Vertigo* iſthæc urget; maxime vero ubi Oculorum Caligine, Faciei rubore, Arteriarum in Temporibus pulſu, & ejuſmodi (quæ Sanguinis ad *Caput* inclinationem indicant, & *Apoplexiam* minantur) aliis comitatur, apprime neceſſaria eſt: Ea vero ratione copiaque (quod in malis ſimilibus

ſimilibus alias ſæpe dixi) mittendus Sanguis, non qua vulgo in his Affectibus abſolutis, & minime *Arthriticis* ſoleat; ſed qua, *Arthritidi* in Artus abigendæ faveatur; nec, quam ad *Caput* allevandum opus fuerit, uberiori.

Pertuſa Vena, & Orgaſmo in Sanguine novo, Miaſma expellente, facto, nonnunquam illico dolent Articuli; ſin aliter fuerit, *Purgatio* inſtituenda eſt. Siqua Ventriculi querela ſit, hoc tempore *Vomitio* moveatur, & quidem per *Decoctum Teæ*, vel *Poſſetum Carduatum* aptiſſime. Ea vel peracta, vel (tanquam inutili) prætermiſſa, protinus ducenda Alvus; dato, in eum finem, e *Pil. Ruffi*, vel *Cochiæ min.* vel *e Duobus*, una cum *Reſ. Jal.* granis aliquot, Purgante; quod nimirum Inteſtina non ſolum inaniat; verum etiam Sanguinem exagitet, turbet, & a Miaſmate, foras illud expellendo, liberet. Opus iſtud duplex (Humores alios per Alvum evocandi, alios in Venis agitandi) interdum mitioribus, in conſtitutione ſcil. tenera purgatuque facili, perficitur. Interdum *Aquæ*, ſive *Alfordenſes*, ſive *Fontana*, *Sale Cathartico* ſaturata, rem conficit. Eſt ubi *Purgatio*, ſive propter ejus lenitatem, ſive propter humorum colluviem, una vice non ſufficiat, atque pro re nata repetenda ſit; ita vero, ut *Arthritidi* τῆς ἔξωθεν affigendæ accommodetur.

Purgationem, uti par eſt, factam creberrime ſequitur Extremitatum Dolor: At ſi uſque ſe Miaſma in Sanguine contineat, uſque deliteſcat; turbis in eo inteſtinis & ciendis, & augendis, quam exilio, pro Naturæ juſſu, capeſſendo pronius; hoc caſu, ea, quæ Ore ſumpta fortius *Podagram* expellant; quæque extra admota evellant, uſurpentur. Quæ vero, Ore data, *Podagram* expellant, non niſi caute (præmiſſa nempe Venæſectione, Alvique ductione, & *Capite* multum iis ſublevato] adhibeantur; ne, quæ Sanguinis, & ſimul cum eo Miaſmatis, in Artus extrudendi cauſa præbeantur, contra in *Caput* utrumque pellant; itaque malum intendant, & Mortem arceſſant. Et quidem, a *Chalybeatorum* potentiſſimorum, & *Arthritidem* maxime expellentium uſu, manum idcirco melius abſtinere poſſumus; quia *Cephalica*, mox dicenda, ſuoque tempore propinanda, iſtorum Medicamentorum magna ex parte vices ſupplere judicentur.

Qua de cauſa, in *Dolore Capitis* (ut ad propria deſcendam) *Pul. e Chel. C. C.* vel *è Corall. r. è Chel. Simpl. Succini albi*; vel iſtius Claſſis alii mitiores; *ſive per ſe*, *ſive cum Conſerva Anthus*, vel *Conſ. Flor. Betonicæ*, *&* *Syr. Stœchados*, vel *Syr. Pæon. Simp. ſub forma* Boli; aut *ex iis Pulveribus*, *una cum Pul. dictamni Cretici*, *Caſtorei*, *vel Sem. Pæon. & Extracto Gentianæ*, Pilulæ *componi poſſunt*. Quinetiam hiſce, ſive *Bolis*, ſive *Pilulis*, tuto interdum, & utiliter adjicere licebit. *Salis Martis* (vel etiam *Alcohol. M.* poſt Evacuationes copioſas) gr. jjj, vel jjjj; & Compoſitionem, ſexta, vel octava quaque hora, repetere. Omni autem ejuſmodi Doſi ſuperbibere oportebit *Julapii (ex Aqua* puta *Ceraſorum nigr. Flor. Tiliæ*, *Pæon. ſimp. & Comp. &* Spiritu *Lavend.*] *Hauſtum*: Mediis autem intervallis ex uſu erit *Tincturæ Succini*, vel (ubi Febris, non immodica, ſiverit) *Sp. Vol. O eoſ* vel *Sp. C. C. cum Speciebus deſtillati*, *gut-*

tas aliquot, *ex Cacuminum Salviæ tenuifol.* vel *Roriſmar.* vel *Teæ*, *infuſ. Hauſtu demittere.* Hæc enim Remedia, præmiſſis univerſalibus adhibita, Spiritus animales blande reficiunt, & *Arthritidi* in Artus expellendæ quodammodo opitulantur. Neque *Coffeæ Sorbitio*, quando *Cephalalgiæ* ritu ſingulari medeatur, præcipue ſi *Cephalica* ei ſuperinjiciantur, Ægrotis hiſce deneganda,

Simili fere modo in *Vertigine Arthritica*, poſt Evacuationes jam dictas univerſales, *pul. Sem. Rutæ*, *pæon. maris*, *Caſtorei*, *Rad. Ualerian. Sylveſt. Cyperi*, *Cort. Winteran. Cort. ext. Aurant.* Species *Dianthus*, *Diamoſch. dul. per ſe poſſunt adhiberi*, vel *eorum aliqua cum Conſ. Flor. Pæon. & Syr. eorum*, vel *Syr. N. Myriſt. ex Indiis allato*, Electuarii *forma*. Porro ex *pul. de Gutteta*, *& Ente Veneris*, *cum Extr. Calami Aromatici*, vel *Aſæ fœtidæ ſolutione*, *formentur pilulæ*: vel, cum iiſdem Pulveribus adjungi poteſt, in eadem forma *Sal Martis*, vel *Sal Succini*. Ex his compoſita ſumantur, hora quaque ſexta, vel octava; Doſi videlicet adeo tum frequenti, tum etiam magna, quæ Spiritus inimales ordinet, recreetque; non quæ confundat, irritetve. Doſi vero cuilibet æger ſuperbibat *Julapii Cephalici* Hauſtum: Uti mediis etiam intervallis *Infuſi* præſcripti Cyathum, cum *Tinct. Succini* guttis aliquot. Proſunt graveolentia Naribus admota, *Sp. Salis Armon. cum Sale Tartari*, *Caſtoreum*, *Aſſa fœtida*, &c. Proſunt etiam Εὐώδια: *Balſamum*, quod ab humaniſſimo Sene, Dº Drᵉ *Watherouſe*, hac in Urbe Medico, dum viveret, præcellentiſſimo, communicatum fuit, ad Tempora & Nares inungendas, his aliiſque *Capiti* Affectibus quamplurimis, utile & jucundum erit.

℞ *Ol. Roriſmar. Lavend. Majoran. Thymi, Origani, Hyſſopi Chym.* *ãã* ℈j, *Cinam. Aurant. Angelicæ, Rutæ* *ãa* ʒj, *Succini* ʒß, *Garyoph.* ℈ß.

Ol. Nucis Moſchat. per expreſſ. ℥jjjj, *Ambragriſ.* ʒjj, *Moſchi* ʒj, *Balſ. Per.* ʒ v.

Ambragriſ. & Moſch. ponantur ſuper Lapidem marmoreum; *humectentur Oleis*; *& ſimul triturentur Lapide molari*; *donec fiat Maſſa, inſtar Pomati, inſpiſſata. Huic mixturæ adde Balſ. Per. Per horæ dimidium triturentur. Deinde adde Ol. N. M. per Expreſſionem, & per horam fiat Trituratio. In phiala ſervetur uſui* Balſamum εὐώδες Cephalicum.

Quanquam autem iſta *Caput* multum allevent, Spiritusque labantes ſuſcitent, non iis ſolis adhibenda fides. Nuſquam major incolumitas, nulla perfectior Curatio, quam per *Arthritidos* in Artus expreſſionem. Quare, poſt diem unum, alterum, *Cephalicis* ore ſumptis impertitum, in utroque hoc Affectu [par enim utriuſque ratio] *Externa*, quæ *Arthritidem* educant, adhibeantur. Articulo nempe ſæpiſſime dolenti applicetur *Empl. ex G. Carannæ part.* jj, *Ceræ flavæ p.* j. *Ol. Lumbric. q. s.* vel aliud aliquot Αντισπαςικόν. Hoc autem ſi nullarum erit virium, & *Capitis* Affectus remanebit; maxime, ſi increſcet, tanquam in *Apoplexiam* abitura; ad *Sinapiſmos*, *Veſicantia*, *Veſtitum laneum*, & *Laqueos* hac in re idoneos, (quibus *Arthritis* ſummopere educatur) quaſi ad ſacram Anchoram, confugiendum eſt.

Quam parum autem adjuvent in utro-

utroque hoc Affectu; imo quam ſuſpitioſa, ne dicam periculoſa, ſint *Emulſa*, *Decocta refrigerantia*, *Narcotica*, *Oxyrrhodina*, *Epithemata*, *Capitis Aqua frigida Lotio*, & ejuſmodi alia; quæ ad compeſcendum Sanguinis Orgaſmum alias cum fructu uſurpentur, facile apparebit; quando illa Materiam alienam, protenus evocandam expellendamque, Medicina prorſus adverſante, & repugnante, *Capiti* infigant. Neque ſatis, ut opinor, tutus Sanguinis per *Hæmorrhoides* Suctus; quando eo, nimia fit Humorum in Anum derivatio; quæ vel *Inflammationi*, vel *Fiſtulæ* viam aperiat.

Ut autem Materia vitioſa, tutelæ ergo, præſcindatur, alioque divertatur; operæ pretium erit, *Epiſpaſticum* Brachio, vel Cervici aliquando imponenere: Ineunte Anno, [quod *Apoplexiæ* tempus eſſe ſolet] aliaſve, ſi urgebit *Capitis* Affectus, Sanguinem detrahere: *Purgans*, omni menſe, repetere: Alvo nunquam diu aſtricta eſſe: Artus, at præcipue Pedes calidiſſime veſtire. Quin & his Hominibus incumbit *Errhinis*, & Meridiationibus, religioſe vero a nimia Potatione, abſtinere.

HISTORIA I.

Ab ignava Arthritide Vertigo, *Sanguinis miſſione & Alvi ductione, victa.*

QUidam annos quatuor ſupra quinquaginta natus, *Vertigine* affectus, dum in his lucubrandis occupor, e vicino Oppidulo me appellit. Fuit ille jamdiu *Arthriticus*, Paroxyſmos habens, ſive eorum frequentia, ſeu ſeveritas inſpecta ſit, idoneos. Autumno anni MDCCV, *Arthritis*, ignava jam & ſocors facta, non eo, quo ſolebat, ardore & vehementia ſe geſſit; Paroxyſmum, uti moris erat, laudabilem non ullum edidit; verum, in mediocri & imbecilli edendo, languide enixa eſt. Loco Paroxyſmi regularis, & acuti, *Vertigo Æ*grum invaſit, multumque cruciavit. Quoties enim lecto ille jacuit dextro latere, ſtatim *Vertigine* prorſus intolerabili [quippe qua univerſa ſurſum deorſum rapidiſſime ferri viderentur] tanquam oppreſſus, & pene moribundus, poſituram Corporis illico mutare, neceſſum habuit. Porro ea fuit Hominis fabricatio, quæ plenum, ſubpinguem, brevique Collo donatum eum, Morbis Cephalicis pronum, & proclivem abunde redderet.

Sic conſtituto ſuaſi, ut quam citiſſime Venam incideret; *Pilulis Purgantibus* (*e Rudii* ʒß, *Reſ. Jal. gr.* v. *Calom.* ℈ß, *Balſam. Per. q. s.*) Ventrem inaniret; itemque altera vice, pauculis poſt diebus; niſi Dolor *Articulorum* novus id vetaret. Eo vero redeunte, parti affectæ *Empl.* e *Cephalici*, & *Picis Burg.* æquis ponderibus, imponeretur. Detracto Sanguini, & parumper in Cyatho quieſcenti, ſuperincrevit Gelatina denſa, craſſa, cum ſuperficie flaveſcente.

Præceptis *Æ*ger obtemperavit, & quidem magno ſuo, quod deinde accepi, commodo.

HIST. II.

Vertigo Arthritica, *Purgatione in* Podagram *mutata.*

AUrifaber *Exonienſis*, Vir priſcis moribus,

Integer vitæ, ſceleriſque purus, ætate progreſſus, &, ex ea nimis deſidioſe acta, craſſior jam & habitior factus; de nimia Plenitudine, & ad motum impotentia; de *Vertigine* gravi, & urgente (quæ in negotiis obeundis magno illi jam impedimento fuit] me conſuluit. Cum *Arthritidem*, hujuſce modi deviam, & *Anomalam*, me plus ſemel obſervaſſe recoluerim. Num Articulis unquam ægrotaverat? Interpoſui. Olim ſæpiſſime, reſpondit Æger: Hoſce vero per Annos minime.

De Morbi indole & natura certum me habens, ut eum a *Capite* deducerem, & in Articulos, ſedem & domicilium ſuum abire facerem (quæ quidem Indicatio rectiſſima eſſe videbatur [Viam, atque in *Vertigine* abſoluta, calcari aliam oportere judicavi.

Quare Sanguinis detractione (quæ propoſitorum alterum tantum promovere ſolet, alterum autem interdum inhibere) prætermiſſa, *Catharſin*, quæ utriſque illis ſatis faceret, inſtitui; Purgante, pro Κοιλίας ἐυλυσίᾳ, ſatis forti ad eam rem electo. *Calomel. gr.* xv, *Scammon. pul.* ℈ß, *Pil. Stom. cum G.* ℨß, *cum Balſ. Per. q. s.* pilulari forma, mane demiſit; ſæpius hinc dejecit; hinc claudicavit; hinc convaluit.

H I S T. III.

Vertiginem, *& in Capite* Dolorem *faciens* Arthritis, *idque uſitate, Venæſectione & Purgatione toties in Articulos acta.*

ARomatarius hac in Urbe, conſtitutione Sanguinea, Plethoricus, ſexagenario major, anno MDCXCVI, *Vertigine* laboravit. Simulatque eum novi Pedibus ſæpe doluiſſe, ſuſpectumque habui Capitis hunc affectum eſſe *Arthriticum*; hac re conſiderata, Primo, Sanguinem detraxi: deinde, Alvum ſemel iterumque movi; poſtremo, Animales *S*piritus quæ reficerent, eorum Ἀταξίας inhiberent, ea ſuo ordine ſumenda; Fonticulos etiam utroque latere Spinæ inter Omoplatas aperiendos, imperavi. Quæ autem inde Fruges? *Pes* iterum jam tum doluit; defenſum eſt *Caput*; Civis ſervatus.

Anno proxime ſequenti, circa vernum Æquinoctium, idem pene caſus altera jam vice accidit. Intermittente enim, ultra quam ſoleret, *Arthritide*, rediit *Vertigo* cum *Dolore Capitis*: quæ quidem ambo Venæſectione, Purgatione, Pharmaciſque jam dictis, in *Podagram*, (qua nihil Capiti ſalutarius eſſe potuit) actutum mutabantur.

Æſtate anni MDCIIC, Æger iterum *Vertigine*, ſimul cum Aurium tinnitu, ſpirandique difficultate multatus eſt: quæ quidem mala, Plenitudine & *Arthritide* nimis inerti nata, poſt Venæſectionem & Catharſin, Articulari dolore finiere.

Obſervationibus hiſce toties iteratis, planum omnino factum eſt, *Arthritida* ſuppreſſam, & à Paroxyſmo quieſcentem, *Caput* aliquando viſitare; quinetiam derelictum illud, præ ceteris in Trunco locis quibuſcunque, tanquam alteram Domum frequentare. Porro, cum in alieno iſthoc, utut caro, & amabili loco diverſetur, poſſe in Sedem primariam, in Artus, & Articulamenta revocari. Denique nonnunquam (in iis ſcilicet ægrotis, qui firmiores, & multo robore valentes ſunt) per Venæſectio-

nem,

nem, & Purgationem, per meras Evacuationes; quibus ſibi reſtituatur, & ſuis viribus uti, ſuoque modo agere permiſſa ſit natura, ſine multo Ποδαγραγωγῶν apparatu, poſſe egeri.

HIST. IV.

Capitis Dolor & Vertigo Arthritica, *ſæpe revertentes, ſimili methodo curati.*

Medicamentarius *Exonienſis*, quo multos annos utor familiariſſime, *Arthritide* diu regulari affectus, ſub exitum ſeculi nuper elapſi mitius ſolito, rariuſque cœpit dolere. Malorum ex eo tempore ſtatim crudele par exortum eſt; *Vertigo* nempe, cum *Dolore Capitis* acuto; vel, ægrotum eo deficiente, Cardialgia, cum Ructu acido, & inflatione Ventriculi.

Biennio poſt, quum *Arthritis* nimium ignava eſſet, nec, ut opus fuit, Paroxyſmum ageret; Κεφαλαλγία rediit, una cum vagis Artuum Doloribus, & quidem Pedum incertis.

Quid autem annos dicam? Decies ego minimum, hunc hominem hac *Vertigine* laborantem vidi; decies eam mœriſſime querentem audivi. Quando enim *Arthritide* multum affligeretur, neque ea ſemper regulari; quali ea modo ſe plerumque geſſerit, hiſce paucis accipite. Præceſſit Dolor, hic illic erraticus, per Artus, per Trunci ambitum propemodum omnem: hunc excepit, ita vero, ut illius fere latus clauderet, Torpor, & univerſi Corporis gravitas; cum Ανορεξία, Sanguinis Orgaſmo, & tumultu, Venarumque diſtentione. His acceſſit alias Articulorum, alias *Capitis Dolor*, & deinde *Vertigo*. Tam autem magna, tamque moleſta *Vertigo*, ut qua in præceps ne ageretur, ſæpe haud immerito pertimeret. Ægroto autem forti, robuſtaque, & omnino firma conſtitutione prædito, ea fuit felicitas, ut, poſt dies quatuor, vel quinque, *Arthritis* ſæpe per ſe τὰ Ἄκρα pereret, eodemque tempore *Caput* deſereret. Siquando gravius urgere, diutiuſque *Vertigo* perſtare contigerit; quod aliquoties accidiſſe novi; Venæſectione & Purgatione, (altera earum, vel utraque) in Articulos ſemper exulavit. Cui & hoc adjiciendum, nunquam Ægri, ſeu *Vertigine*, ſeu *Dolore* adflicti, *Caput* ex toto immune, & incolume prius reddi, quam in *Articulis* Dolor oboreretur; eo vero jam oborto, liberari ſemper, &, tanquam auxilio præſentiſſimo & plane divino, iſthuc incolume reddi. Qua utique re, ad iſtarum *Anomaliarum* & explicandam *Æthiologiam*, & confirmandam *Therapiam* (ut ego quidem ſentio) nihil magis poteſt conducere.

Cauſam autem ne ſilentio prætercam, quare Sanguis in hoc Ægroto toties, & tanto impetu in *Caput* irrueret, vel impelleretur; ipſa *Facies* eam monſtravit: *Facies*, inquam, hominis Pyropi ruberrima; Venis ubique turgidis ſignata, Sanguine pleniſſima. Quæ cum ita ſe haberet. Vaſa, in *Capite* Sanguinem vehentia, ſupra modum magna, & immenſo ejus flumine, quod utrique iſti *Anomaliæ* daret originem, diſtenta eſſe indicavit.

HIST. V.

Cephalalgia Arthritica, *Venæſectione & Spiritu Volatili, in* Podagram *verſa.*

CUm vitam aliquot ante annis Academicam ſecutus ſim, quidam è proximo vicinus, oppidanus, Ebrietati ſatis, Socordiæque ſatis deditus, (quarum altera vim humorum magnam in Corpore congerere; altera non eliminare ſolet) opem meam qualemcunque medicam imploravit. Erat illi, propter malam Vitæ rationem, Corpus craſſum, *cacochymicum*, pingue, morbo non unius generis accipiendo paratum: ita vero conſtitutum forte fortuna invaſit *Arthritis*, & à malis gravioribus, tanquam poſſeſſione ſuum, defendit. Semel, bis in anno Paroxyſmos, eoſque ſatis longos, & acutos celebravit; perque omne illud tempus abſtinere fecit Ægrum. Demum, neſcio qua de cauſa, *Arthritis* intermiſit. *Cephalalgia* ſtatim orta fuit acris, & toleratu difficilis. Membranas *Capitis* majores contrahi, & in Spaſmos obſtinate conſtringi, veriſimile eſt. Enimvero tantus Ægri fuit cruciatus, quantus omnem modum excedere; quantus Senſum communem obruere, & pene dilirium inferre videretur.

Hæc ut primùm novi, & ab *Arthritide* interrupta, devia, & in *Caput* inverſa, turbas has oriri intellexi; Sanguinem extemplò mitti, &, quia conſtanti Vir ætate, firmoque Corpore erat, non nimis parce detrahi præcepi. Spiritum poſthæc è Volatilibus, cum vehiculo convenlente, dedi. Quam quidem medendi viam ideò calcavi, primum, ut alienum è Capite revellerem; deinde, ad τὰ ἔξω amandarem, iiſque figerem. Neque à ſcopo aberravi; hac enim medicina factum eſt, ut dolerent, ut tumerent, utque ruberent iterum Articuli; & quidem (ut illa facta eſt) ſtatim, maximaque Ægri cum utilitate.

HIST. VI.

Miaſma Arthriticum *in* Caput *immiſſum, eique* Vertiginem *&* Dolorem *inferens, eo revulſum, & in Artus amandatum.*

TEnera conſtitutione mulier, frigida *Arthritide*, & languenti creberrime adfecta, Tumorem ejus pallidum, tanquam à Flatu generatum, in utraque manu, & carpo, magnum oſtentavit. *Arthritide* ſic gravatæ profecto male evenit, Animi *Pathemate*, propter res quaſdam adverſas, ſupra modum affligi. Eo enim effectum eſt, non ut Spiritus ſolum perturbarentur, multumque deprimerentur; verum etiam ut Tumores hi *Arthritici* prorſus ſubſiderent, evaneſcerent. *Vertigo* ſtatim hinc exorta eſt, una cum *Dolore Capitis* & *Colli*; cum Somno non tantum injucundo, ſed inquieto, tumultuoſo, & frequenter interrupto. Quæ quidem mala, ſi ex omni parte *Hyſterica* dicantur, temere nimis & parum conſulte [quod utique rei exitu probatum] id dicetur. *Epiſpaſticum Nuchæ Cervicis* impoſitum eſt, & deinde utrique Brachio; quibus Seri multum evocatur. *Pilulæ* ſumuntur *Aloëticæ*

(ex

(ex *Aloës Roſat.* ℈j, *Pil. è duob.* ℈ß, *Ol. Abſynth. gtt.* j, *El. prep. q.s.*) quibus Alvus inanita, Sanguis agitatus. *Spiritu C. C. ſuccinato*, bis in die cum *Julapii Cephalici* Hauſtu, & *Pulvere Podagram* expellente (*Chalybis* nempe *Nutriti* ℈ß, *Pul. è Chel. C C.* ℈j, *Maceris Pul. gr.* iiij) pariter bis die, cum *Vini Canarini* Hauſtu, per dies circiter decem aſſumpto, factum eſt, ut denuo Tumores, & quidem intra breve ſpatium, elevarentur; ut *Arthritis* procul à locis cis principibus arceretur; ut partibus à Centro vitæ remotis infigeretur, & detineretur. Qua vero ratione gradibusque ſunt hæc effecta; *Cerebri* incolumitas effecta, ipſius Vitæ res ſervata eſt.

HIST. VII.

Cephalæa & Vertigo Arthritica, *Medicina pari, cum* Phœnigmis, *ſublata.*

Vir reverendus, ætate conſtanti, doluit *Arthritide*; nunc vaga, per hæc illa membrorum internodia; nunc Articulis affixa, Dolore, Rubore, & Tumore comitata. Primo ſupra decimum exeunte luſtro, *Cephalalgia* & *Vertigine* laboravit, tum gravibus, tum diutinis. Cum me, conſilii ergo, primum arceſſiverit, ex Conſtitutione Sanguinea, Vultuque florido judicavi, Plenitudinis, & quidem ejus unius, has eſſe ſuboles; itaque ſola Evacuatione poſſe eas auferri: quam tamen (excuſſa omni re, &, inito cum ægrotante colloquio, penitus examinata) ſententiam mutare neceſſum habui, &, alienam, & *Arthriticam* in *Caput* irrepere materiam, apud animum meum ſtatuere.

Hoc igitur propoſitum ante oculos ſtatuens, Venam primum incidi; &, minore quantitate, quam in his Affectibus abſolutis conveniret, detracto Sanguine, *Emeticum* præcepi; poſteaque *Purgans.* Quibus malum quando leniri, minime vero tolli perſenſeram, *Pilulas* (ex *duobus*, & *Ruffi*) Draſticas adhibui, ut in *S*anguine major Orgaſmus cieretur, & alienum proſcriberetur. Poſtridie Purgationis, ut Humores excitati, foras evellerentur ſuiſque demum locis, nempe *Articulis*, inſererentur; Curæ mihi erat, utrique Malleolo, quem *Arthritis* locum uſitatiſſime frequentavit, *Sinapiſmum* (ex *Fermento veteri*, *Raſ. Radiculæ*, *Sem: Sinapios*, *Cacuminibus Rutæ*, & *Aceto Vini albi*) applicare.

Atque iſta methodo, in *Cerebrum* ſe inſinuantem, *Arthritida* revelli; proprio loco [nempe *Artubus*] mandavi; ſuos intra terminos, ſua ſpatia coercui; *Æ*grum ſanavi.

HIST. VIII.

Vertiginis Arthriticæ, *cum Spirituum depreſſione gravi*, *Curatio.*

Civis *Iſcanus*, *Arthritide* regulari, quotannis redeunte, per ſenectæ initium, eſt afflictus: Sexagenarius autem, vel eam circiter ætatem, Paroxyſmos habuit tum paulatim mitiores, tum etiam rariores, & demum nullos. At brevis iſta fuit ſerenitas, & ab adverſa valitudine vacatio; uti etiam dubia: Malum *Arthritide* gravius ſucceſſit, longeque periculoſius; *Vertigo* nempe; cui deinceps comitem

ſeſe

ſeſe dedit *Depreſſio* Spirituum ſupra modum moleſta, continua.

Cum ita affectum inviſerim, pulſum magnum, & elatum obſervavi; ac ſi inſtaret *Apoplexia.* Quare Venam illico pertundi, Sanguinemque ea quantitate detrahi, qua *Capiti* levamento eſſet, juſſi. Porro, quoniam iſti *Capitis* Affectus non tam abſoluti, quàm *Arthritici* (quod ex malorum ordine vel ipſi Ægro, rei Medicæ non ignaro, patuit) exiſtimari poſſent; quo *Arthritis* educeretur, *Phœnigmum*, ex eam evellentibus, acerrimum, & calidiſſimum, utrique Malleolo, quæ *Arthritidis* in hoc ægroto fuere ſtativa, impoſui; frigidum, altera quaque hora, renovavi; Tumoribus, eo factis, *Epiſpaſtica* admovi; unde Seri acris, ſalſi, vitioſi, *Arthritici* multum eſt elicitum. Æger ex eo tempore convaleſcens, annos egit poſtea permultos, eoſque pro ætate ſatis beatos, & tandem Morbo, uti accepi, Nephritico occubuit.

HIST. IX.

Ex Arthritide Vertiginoſus, *Victu nimis tenui depreſſus, e vivis exceſſit.*

VIr mihi conjunctiſſimus, diu bona valitudine uſus, ætate adulta dolere cœpit *Arthritide*; quæ, propter multas Equitationes, & laude dignam in victu temperantiam, raro aliter ſe habuit, quam quæ maxime regularis, quæque maxime ſalutaris. *Paroxyſmum* enim, ſemel, bis in anno, cumque malo Symptomate nullo comitatum, tanquam ad præſcriptum Medici, aut votum Ægrotantis, egit.

Ita multos annos, ſi non omni Doloris ſenſu carens,

(τίς δὲ, πλὴν Θεῶν,
Ἅπαντ᾽ ἀπήμων τὸν δι᾽ αἰῶνος χρόνον;)

beate tamen, & tuto, imo ipſam per *Arthritida* tuto vixit.

Huic, ingruente Senio, acceſſit *Vertigo*; quæ, paulatim ingraveſcens, eo increvit uſque, ut ſæpe ne in humum Æger concideret, periculum eſſet. Quapropter *Venæſectio, Emetica, Veſicantia, Purgantia*, aliaque multa, ſuo quæque loco, ſunt a Viris Arte noſtra præcellentibus, imperata, &, vel omnia, vel magna ex parte, ab Ægro uſurpata: Quum vero iſta propoſito minime reſponderent, *Vertiginem* eam non tam exquiſitam & genuinam, quam notham, & *Arthriticam* eſſe ſuſpicatus ſum.

Sexagenario jam major, *Arthritidem*, uti illi videbatur, nimis gravem, diutius non alere; ſed per Diætam decrevit tenuare: proindeque. Cereviſia potenti & generoſa [quam, per annos aliquammultos, interdum ad hilaritatem, at non incommode, potaverat] abjecta neglectaque, non niſi aquoſam, nullarum virium, & vilem adbibit. Væ autem illis! qui *Arthritida*, diu Satietati ſuetam, abſtinentia demum nimia tentant evincere. Male habita *Arthritis* intimas in Corpore regiones, ejuſque Viſcera nobiliſſima invadit; unde Ægri res in peſſum abiit, & [ut ſæpe accidit] in dubio vita. Minus quidem Articulis, ex eo tempore, doluit hic noſter *Arthriticus*; at inauſpicato *minus*. Sanguis enim intempeſtive, & magna Ægri cum injuria debilitatus, alieno amplius expellendo, ſic, ut olim, non erat. Faciem depreſſam, nec, ut ante coloratam, Oculos concavos, Vires enervatas notare familiares, & malum aliquod præ foribus ominari.

Quum

Quum vero eo res deducta eſſet, magni aliquid momenti accidit, dictuque non indigni. Recurrente enim *Podagra,* & inſultum denuo, qualem potuit, faciente, Aqua frigida Pedes media hyeme immerſit Æger, itaque temere Tumoris *Arthritici* Materiam repercuſſit. Pectore, *Capite* ſubito gravatus primo tuſſiit, & cum impedimento Spiritum traxit; mox Senſus omnis, ipſa etiam Mens defecit; &, tota undique aſtantium mirante turba, non tam exceſſit, quam ſurreptus eſt e medio.

CAP. XV.

De Apoplexia Arthritica.

ART. I. DE Vertigine, & Dolore Capitis *Arthritico* ſupra dictum eſt; ſpeciatim, hos Affectus in *Apoplexian* non raro migrare, eaque terminari: Quod quidem malum, quando hodie graviſſimum; eoque gravius, quo minus ſuſpectum, intellectumque ſit; operæ pretium mihi videtur, paulo altius ejus rationem repetere, & totam Hiſtoriam, ut potero, deſcribere; qua, niſi me fallit animus, apparebit, hanc *Apoplexiam*, non minus quam reliquas hujuſce nominis *Anomalias,* ἴδιον habere privatum, & propria indigere Medendi methodo.

II. Docuit rerum medicarum uſus, *Arthriticos*, eos præcipue, qui Conſtitutione Sanguinea, Collo brevi, & toroſo donati, multos ægrotarunt annos, ſeniumque jam ingreſſi ſunt; maxime vero eos, qui *Cereri*, & *Baccho* indulgentes, ludoque campeſtri & exercitatione Corporis intermiſſa, fiunt Plethorici; Senſu Motuque, nunc aliqua ex parte, nunc omni, ſubito privatos *Apoplexia* non raro corripi. Quæ ſi *Arthritidis* Paroxyſmo regulari, ſive interciſo, ſive dilato, minimeque, qua par eſt, ſævitia peracto, enaſcatur; hanc ego *Apoplexiam* non tam exquiſitam, & genuinam; quam notham, & *Arthriticam* appello. Ea certe eſt, de qua, ex communi, &, apud doctos & literatos hactenus recepta, *Apoplexiæ* Doctrina, minime ferenda eſt ſententia; minime ordinanda Medicina: verum multo aliter, ex eo, quod huic Affectui proprium, de utriſque ſtatuendum eſt.

III. Ut autem proprium illud explicetur, animadvertendum eſt, in caſu jam deſcripto veri admodum ſimile eſſe. Miaſma *Arthriticum* in Corpore diu affecto, neque Paroxyſmis utilibus, ſic, ut oporteret, expurgato, congeri & coacervari: mox Sanguinem, eo ſaturatum, fermenteſcere, turgere, & in Orgaſmum evehi; Natura ſc. in ſui defenſionem, & tutelam, alieni ſummis viribus expulſionem attentante, moliente. Jam vero ſi acciderit, vel propter *Cerebri* imbecillitatem & ἀτονίαν, vel propter aliud quodvis προκαταρκτικὸν, in *Cerebrum* vehementius Sanguinem arietare, & cum majori impetu partes ejus tenerrimas ferire; ex eo, primum *Cephalalgia*, & *Vertigo*, altera nempe, ſive ambæ ſuboriuntur; *Caput* aggravatum; Facies plenior, & coloratior eſt; Lingua ſæpe titubat; Motio fit Corporis incompoſita; Greſſus inæquales: Sique Malum ingraveſcit, & validiſſimo ægrum inſultu urget. Senſu ille, Motuque interdum captus, cum Oculorum, ac ſi in ipſa Morte, vitreo colore, tanquam *Apoplexia*, perculſus eſt.

Hæc hujuſce Morbi pars prior; cui ſi aliud adjiciatur, & ab ejus Curatione ducatur argumentum, (Nullam melius ſperari, nullam citius, nullam totius perfectiuſque fieri, quam per alieni, Morbum in *Capite* committentis, ad Articulos expulſionem) profecto quidem, ad confirmandam Morbi hujus Naturam Αρθριτικὴν, nihil deeſſe video.

IV. E prædictis liquet, etiamſi nullam hujus Morbi, quatenus *Arthritici*, Diagnoſin, e Symptomatum ſimul concurrentium globo, poterimus ullo, quod ſciam, modo elicere: (Nam in *Apoplexia* hac *Arthritica*, atque Exquiſita, Motus & Senſus ſimilis eſt Defectus, Stertor, Rhonchus, eademque his utriſque Signorum Συνδρομή:) tamen, ſi Ægri, diu jam *Arthritici*; ſi Paroxyſmi, dudum languidi, & inertis; ſi *Apoplexiæ*, languorem & Eclipſin illam a tergo ſecutæ, habeatur ratio; horum, inquam, ex Symptomatum Ordine, ipſo Morbi initio facile erit ingenium, & morem ejus *Arthriticum* inveſtigando conſequi.

V. Poſito ergo hoc Affectu, de ejus *Subjecto*, de Cauſa continente, de remota, de Prognoſi, aliiſque ejus expoſitioni neceſſariis, clare dicam, &, quoad potero, enucleate.

Subjectum Apoplexiæ frequentiſſimum, omnium, qui de illo verba fecerunt, acutiſſime, Partem eſſe *Cerebri Corticeam*, affirmavit Doctrina, Ingenio, & Humanitate Vir Clariſſimus, *Guilelmus Cole*, Collega plurimum honorandus. " Ea (ſic Ille ſolidiſſi- " me diſputat] Morbi omnis Sedes, " & *Subjectum* eſt habendum; quod " Materiam, eum committentem, in- " tuo accipere, & in quo defigi illa " judicetur: Nullo autem in loco Ma- " teria promptius, quam in *Cerebri* " *Cortice* defixa, facit *Apoplexiam* *. " Huc eam apportant Arteriæ nobiles, ingentes, in ramos diviſæ tum magnos, tum etiam amplum inter ſe commercium exercentes. Huc allata, & eo loci ſiſtens, Vaſorum Sanguinem vehentium fines, (ſurculos ſcil. Arteriarum, & Venarum origines) extendit dilatatque. Vaſorum iſtam extenſionem neceſſario, & quidem e veſtigio ſequitur, in *Corpore Calloſo*, reliquoque *medullari Cerebro*, Tubulorum compreſſio, coarctatioque. Hinc Spiritus in Tubulis iſtis animales interpelluntur: In Motu ordinando, eorum Mandata; in Senſu recipiendo, eorum Impreſſiones; in Cogitationibus elaborandis, eorum Fluctuationes interturbantur; confunduntur. *Senſitiva*, cumque ea *Rationalis Anima* patitur Eclipſin.

Quod vero multum in ea *Apoplexia* Sede confirmanda valet; ei datæ ſunt a Natura Venæ, prædictis Arteriis, qua numero, qua magnitudine, qua denique commercio reſpondentes; quæ, quicquid alieni ſit advectum, (facta præcipue Sanguinis detractione, vel minimum Αἱμοῤῥαγίᾳ debita) reſorbent, aſportantque. Hoc modo partim, ut opinor, evenit, quod qui graviſſima laborarunt *Apoplexia*, ſæpe curentur, deintegro nunquam in eam incidentes; *Cerebri* nempe *Cortice*, ſic, ut par eſt, exonerato, & deinde priſtinam recuperante ὑγιείαν: Quod de *Corpore Calloſo* minime, ſi eum *Apoplexiæ* locum eſſe fingamus, expectandum: Nam cum ei nulla ſint, quæ tam

* *Vide Autoris Tentamen Phyſico-medicum de* Apoplexia.

tam grandè onus (*Apoplexiæ* nempe Cauſam continentem) auferre poſſint, Animam occupabit non Eclipſis ſolum, ſed ipſa Nox; *Catulli*

Nox, perpetuo dormienda.

Minime vero negandum, Miaſma *Arthriticum* ipſos aliquando Tubulos intrare *Nervinos*; Spirituum undulas miſcere; nubem Animæ, & torporem injicere; & quidem ita ſemper (alias autem alia ratione) fieri conjicio, quoties hæc *Apoplexia* demigrat in *Paralyſin*; ubi nulla videtur alieni, niſi per Tubulos prædictos, extrudendi via.

VI. De Cauſa hujus *Apoplexiæ* conjuncta & proxima, notatu dignum eſt, illam creberrime Vaſculorum eſſe in *Cerebri Cortice* Dilatationem; quæ *Tubulos* in *Cerebri Meditullio* ſtatim comprimi, Spirituſque facit Animales in iis obſtrui, & turbari. Iſta vero *Dilatatio* vel a Sanguinis in ea Vaſcula irruentis, & in iis commorati, vitio; vel ab ejus quantitate provenit.

Vitium iſthuc, quatenus *Arthriticum* eſt, a Miaſmate *Arthritico*, Sanguinem commovente multumque exagitante ortum, proculdubio hac in re non parum operatur: Huic autem aliud vitium accedere ſolet, Sanguinis nimirum *Lentor*; qui, ut omnium pene *Arthriticorum*, maxime vero ætate grandiorum, Sanguini ineſſe; eique detracto, & in Cyathis quieſcenti, innatare deprehenditur; ita hujuſmodi laborantium tum ineſſe Sanguini, tum etiam eorum *Cerebro* inhærere, Vaſculaque (ſic, ut dixi) referciendo complere, & extendere jure merito cenſeatur.

Miaſma iſthuc *Arthriticum* per ſe, maxime vero τῷ γλιχρῷ involutum; ſi *Cortici* impingatur, & in eo inſideat; Sanguinem eo loci ſiſtit; itaque dilatationem modo dictam infert; & ſæpenumero Cauſa hujus *Apoplexiæ* proxima, uti ſuſpicor, & Conjuncta eſt.

Quoties autem Miaſma, penetrato *Cortice*, *Tubulos* in *Cerebri Meditullio* ſubintrat; Spiritus animales tunc cominus aggreditur; &, proxime tunc facta in eos impreſſione, *Fluctuationes* eorum ordinarias ſubuertit permiſcetve; donec Morbus aut in *Paralyſin* exit, aut Morte, linea rerum ultima, concluditur.

VII. Iſtam autem Sanguinis, ſeu vitioſi, ſeu nimii, in *Capite* moram, & manſionem, (ut de Cauſis remotioribus nonnihil dicam) imprimis *Cerebri* creat à cunabulis imbecillitas. Huc confert etiam, quicquid Sanguinem impetuoſius, & in *Cerebrum* copioſius impelli; quicquid etiam in eo diutius retineri faciat. Copioſius autem impellitur exercitatione Corporis, & labore pertinaci.

Anni ferme ſunt viginti, cum Celeb. *Matthæus Slade*, Medicus *Amſtelodamenſis*, *Londinum*, *Oxonio* proficiſcens, & in itinere collem (ambulandi gratia) pedibus aſcendens, vix ſuperato ejus faſtigio, quaſi de Cœlo tactus, *Apoplexia* proſtratus eſt; neque unquam ad ſe rediens, animam brevi poſt efflavit.

Infantuli, paucis ante diebus nati, ſubitoque, non ſine Veneni ſuſpicione, mortem obeuntis, Corpus olim aperui. Nulla erant Veneni in Stomacho veſtigia, at in *Capite*, Arteriæ & Venæ *Cerebrum* amplectentes, bis tanto majores, Sanguinem magna illa naſcendi lucta & niſu, in *Caput* Infantuli nimio plus intrudi, &, tum *Apo-*

plexiæ, tum etiam Mortis Cauſam fuiſſe, veriſimile reddiderunt.

Diutius Sanguinem in *Capite* retineri faciunt, inter alia Vinctūræ Colli nimis ſtrictæ: Non ita pridem, in vicini noſtra, quidam madidus, & Baccho plenus, in lectum commiſſus, intra breve tempus obiit. Rigidus enim, ore livido, demortuus horis poſt paucis eſt inventus. Quum, de cauſa Mortis adeo repentinæ anquireretur, præter ingeſtam liquidorum vim, Collari linteo nimis arcto, & in poculis non exuto (tanquam Fune in ſtrangulatis) Sanguinis reditum, maxime in Corporis ſitu plano, & *Horizontali*, impediente, nihil probabilius inveniri, aut quidem excogitari potuit. Quæ a nobis *Apoplexiæ* puræ, & genuinæ προφάσις afferuntur (nimirum, ob accidentia prædicta, Sanguinis in *Caput* invectio largior, & exportatio diminutior) poſſunt etiam *Arthriticis*, ob accidentia ſimilia interdum obvenire; &, in *Apoplexiis* eorum inducendis, locum obtinere.

Huc porro referendus *Opiatorum*, ut & *Errhinorum* abuſus; quibus *Arthritici* Materiam in cruore alienam, magno ſuo cum periculo ſæpe *Capite* impegerunt.

His, quæ ritu peculiari Humorem in *Caput* dirigunt, adjungantur ea; quibus (externis, & evidentibus cauſis) a τῆς ἔξωθεν Humor repellitur, & intro agitur: quæ quum huic *Anomaliæ*, ſimul cum ceteris omnibus *Arthriticis*, ſunt communes, alibi tum fuſius enumeratæ, tum ſatis explicatæ ſunt.

VIII. De noſtra hac *Apoplexia*, ſi cum *Exquiſita* comparetur, obſervandum, quod uti Vere hæc,

---*quum Spiritus Orbis*
Bacchatur---

eoque ineunte creberrime occurit; & Calori, ſe per Sanguinem humanum una cum Mundi reliquo, tum temporis fundenti, eumque agitanti, debet originem: Ita quidem illa, nimirum *Arthritica*, pendet ex uno Miaſmate *Arthritico*, præſertim augente & ebulliente; quocunque anni tempore hoc contingat. Ver autem, & Autumnus ſunt tempora, in quibus id *Arthriticum* maxime ὀργιᾷ, & in *Caput* ſæpiſſime irrumpit.

IX. De hujus *Apoplexiæ* προγνώσει jam ordine dicendum: Tametſi plures ignorata Morbi natura, & ob eam rem inſtituta Medendi methodo non ſatis idonea, fato ceſſerunt; tamen [quod hujus modi laborantibus ſolatio ſit) omnino conſtat, permultos ea tentatos; artificioſe, ſic, ut decet, tractatos; ex ancipiti Morbo hoc convaluiſſe; vitalem diu poſtea vitam egiſſe; &, quam ab *Apoplexia* vulgari, & exquiſita, longe meliorem. Cujus id in cauſa eſſe cenſeo, quod, debita Humorum e *Capite* facta primum Ἀντισπάσει, &, deinde, reſtituto *Cerebri* Tono, ſaniorem ii, tutioremque Vitæ rationem ineant; libertate miſſa inutili, imo pernicioſa: quod, e Gulæ deditis fiant temperantes; e temulentis, ſobrii: itaque omnibus ſedulo vitatis, quæ aut Corpus plenitudine gravent; aut gravatum orbent Paroxyſmis regularibus, Senectutem habeant tolerabilem. Verum, ut omne id emolumenti, tum Artis Medicæ opus, tum Obſervantiæ fructus eſt; Quicunque Fructum iſtum, minime calcata potiundi ejus via, ſperaverit; Meſſem ille, nullo Semente facto, (quod eſt unum ex abſurdiſſimis) videtur expectare.

X. Medendi Indicatio poſtulat, ut quam

quam citiſſime *Cerebrum* allevetur, ut Mens, Motuſque, & Senſus inſtaurentur. Hoc autem optime faciendum *Evacuatione*, *Revulſione*, & alieni in Artus amandatione. Primum omnium inquiratur, Utrum Calceamentis, aut Tibialibus nimis arctis, aliove quovis externo, *Arthritis* à τῆς ἔξω repellatur; aut, in ea ne erumpat, inhibeatur. Porro, de Sanguinis in *Caput* flumine, nimis largo, & torrenti num intrudatur; num in eo diurius, quam ex Oconomiæ legibus ſoleat debeatque, retineatur, eſt quærendum; & ex hiſce Procatarcticis quæcunque fuerint inventa, ſunt initio removenda.

In hujuſmodi *Apoplexia* fere omni neceſſaria eſt *Venæſectio*: nihil ea certius, nihil citius opitulatur. Detrahantur igitur, quam primum fieri poteſt, (quam citiſſime conficies id, tam maxime proderit) Unciæ xii, xiv, vel libra, pro Ægri viribus & conſtitutione. Paulo poſt injiciatur *Enema* pungens, & acre; ſive ex *Urina Humana*; ſive ex *Decocto communi*, cum *Sale vulgari*, vel *Aloë roſata*; aliove id genus alvum irritante. Sub id tempus adhibeatur *Purgans*, e potentiſſimis, & Sanguinem agitantibus; *Pulvis* puta *Warvvicenſis à* ℥ß, *ad* ℈jj; vel *Reſ. Jal. à gr.* vi, *ad* x, *cum Extr. Rudii* ℈j, *ſive* ʒß, *Elix. Propr. q. s. ut fiant* Pilulæ; vel *ex Decocti amari Purgantis* ℥jjj, *&* *Syr. e Spina ab* ℥j, *ad* jß, Potio. Si ſegnius erit demiſſum *Purgans*, neque trium, aut quatuor horarum ſpatio Ventrem movebit, *Enema* repetatur. Toto iſthoc tempore, vel Lecto, vel Cathedra, Corpore, quoad poteſt, erecto ſedeat Ægrotans; ne in *Caput* depreſſum, & nimis inclinatum, Humor impetu, & copia majori ſuffundatur, malumque augeatur.

Purgatione facta, de *Venæſectione* iteranda, & quo in loco, Brachio, an Cervice, deliberandum eſt. *Cucurbitulæ*, hoc tempore, Dorſo (inter Omoplatas) admotæ, cum multiplici *Scarificatione*, uſus ſunt eximii.

Vacuefacto Corpore, operæ pretium erit Articulo nuperrime dolenti *Emplaſtrum*, vel *e Pice Burgundica & Terebinthina Venet.* vel *Cephlalicum cum Euphorbio*, aliudve quodvis potenter attrahens, imponere; totumque Membrum, ut e *Capite* Materia ducatur, & loco magis idoneo figatur, Laneis involucris calidiſſime veſtire. In hujuſmodi caſu, Pedes, in Aquæ fontanæ Balneum, quam potuit tolerari, fervidum immittendo, ibique retinendo; Ægrum, omni Spe vitæ pene deſtitutum, & animam, ut apparebat, jam tum agentem, ἐν χειρῶ ſervatum, aliquando novi.

Cum hæc aguntur, ad τὰ ἔξω *Arthritis* evocari, *Cerebrum* magnopere levari ſolet: Natura, prædictis auxiliis adjuta, in viam redit; & opus, inauſpicato cœptum, felicius & accuratius perficit. Sin aliter res ſit, neque per ea ſanetur Æger; ut alieni fiat Evacuatio, quæ nominatur *Topica*, Collo poſteriori dimidio, Sincipiti, vel Capiti raſo *Epiſpaſticum* applicetur, & dies quatuor vel quinque geratur. Brachiis etiam internis, aut Suris [uti *Chiragra*, vel *Podagra* frequentior eſt] admoveri poſſunt iſtiuſmodi *Emplaſtra*. Si vero anguſtiis prematur Æger, & graviter laboret, *Cervici*, vel *Capiti*, ubi *Sutura Sagittalis* cum *Lambdoidea* coit, vel ubi cum

Sutura Coronali (prout *Capitis* pars poſterior, vel anterior magis afficitur] *Cucurbitula* imponantur. Si nihil horum in uſum trahetur, tondere minimum ad Cutim oportebit; deinde *Caput* radere, & ad relaxationem Cutis perfricare; poſtremo, *Emplaſtrum e Cumino*, vel iſtiuſmodi aliud, quod Διαπνοὴν exaugeat, & Humores eliciat, applicatum continuo geſtetur.

Malo uſque permanente, proderit Materiam per Nares, per Os detrahere. Valent hanc in rem *Errhina*, quæ ſine Sternutatione Serum educant. Sternutationem moventia jure merito vereamur, ne, vi ſua & niſu Corporis laborioſiſſimo, humores in *Cerebrum* impellant, ægrumque obruant. Manducare juvat, quæ ſunt acerrima; eorumque beneficio Salivam largiter educere.

℞ *Raſ. Raph. Ruſtic.*
Sem. Sinapios contuſ. aa ʒß,
Pul. Pyretri ʒj, *miſce*; *Melle excepta & Serico incluſa ori indentur, & Sputo identidem ejecto Dentibus conterantur.* Huc confert etiam *Electuarium Apophlegmaticum* infra deſcriptum.

Interea vero temporis, dum fiunt Evacuationes, ea, quæ Spiritus Animales ſtimulent, & munus ſuum obire faciant, magni & quidem frequentiſſimi uſus ſunt: quamobrem *Spiritus Volatiles oleoſi*, vel *Sp. C. C. ſuccinati*, *cum Julapii Cephalici Hauſtu*, crebro & affatim, ſic, ut requirat uſus, ſunt adhibendi. Quinimo *Pulvis de Gutteta*, *cum Caſtoreo*, *& Oleo Succini*, *Aſa fœtida ſolutione in Pilulas* temperatus, bis vel ter in die demittatur, cum *Julapii* prædicti hauſtu. Hæc quidem Medicamenta eo potius eliganturi; quoniam non ſolum animales Spiritus inſtaurent, ſed & *Arthritidi* etiam expellendæ quodammodo inſerviant: verum præmiſſis Evacuationibus, quæ appellantur *generales*, iis potiſſime utendum; ne, a Medicamentis adeo *Cardiacis*, in Corpore ſatiato & pleno, malum intendatur.

Si a prædictis ἐν τῆς ἔξω nulla fiat *Arthritis*; ad auxilia externa, magis efficacia, progredi juvabit; ad *Phœnigmos* ſcil. aut ejuſmodi alia; quæ valentiſſime, quæque Materiam evellant omnium certiſſime.

Quamprimum Tumor, aut Dolor ſignificabit *Arthritidem* ad τὰ ἄκρα appelli, ſtudio elaborandum eſt, ut eo loci retineatur, neque retro agatur: Hoc autem optime fit per *Epiſpaſticum*, & *Empl. Meliloti*, ordine applicata; quibus, per Ulcuſcula diutine aperta, pernicioſus Humor educatur. Atque huic propoſito non alienum erit, *Emplaſtro* Lanea ſuperponere; laqueos iis involvere, Pedemque interdiu, modo Pes afficitur, deorſum verſum inclinare.

Omni hoc tempore commodiſſimæ ſunt *Fricationes*, Artuum præcipue, bis vel ter in die, vehementes: quæ quidem è *Cerebro*, ſed non è Corpore, Sanguinem educant, & illius ῥοπὴν ad Corporis extrema vertant.

Arthritide in extremis apparente, veluti præſente Numine, ſervatur Æger. Nihil auſpicatius, nihil ei felicius obvenire poteſt. Morbi, à quo idoneo & recto Ægri vita & incolumitas omnino pendet; à quo (è contrario,) inverſo, & Ανωμάλῳ, ejus periculum, quantum animo comprehendi poteſt, maximum eſt obortum, iſtius, inquam, morbi hoc modo ſublata eſt Ανωμαλία, iſque jam denuo factus ſalutaris.

Quum

Quum Humorum plane mutatur inclinatio; quique nuper in Caput irrepſere, foras jam in Artus abeunt; ad eos expellendos, & promptius expediendos (nec quidem antea, ne ſurſum eleventur, & in Partem ii affectam impellantur) lene quoddam Ποδαγραγωγὸν oportet dare: *Pulveris* ſcilicet *Cantiani quaſi* ℈j. *ſexta, vel octava quoque hora:* cui, ſi viſum eſt, & tuto fieri poteſt, adjiciantur ſemel, aut in Conſtitutione Phlegmatica, bis in die, *Chalyb. Nutriti gr.* v. Quod tamen *Arthritidem* expellens, ſi quovis modo repellatur Humor Articularis, aut Caput deſubito male habeat, protinus omittendum; & auxiliis externis humorem evocantibus, una cum iis, quæ ore data Spiritus animales recreent, utendum eſt.

Diæta, per omnem hunc decurſum, è maxime ſit tenuibus: placet *Juſculum Pullinum*, *Avenaceum*; *Panatella*, *cum Uvis Corinthiacis*, *aut paſſis majoribus*; placet *Chocolata*, & ejuſmodi *Sorbitiones*; molles ſcilicet & faciles Cibi, quibus Ægri Vires nutriantur, Stomachus autem non gravetur. In Cereviſiæ vicem, aut *Pomaceum*, aut *Vinum* aqua dilutum, aut *Salviæ*, aut *Tea*, aut *Anthophilli Infuſum.* Nihil Gula & Satietate, præcipue veſpertina, periculoſius. Alvo neque dura, neque lubrica ſit Æger; illa Caput aggravari facit, hæc ad τὰ Ἔντερα malum invitari.

XI. Ad *Prophylaxin* nihil conducibilius quam in Dorſo *Fonticulos* aperire; Rus petere; Aere aperto, & Ventis probe agitato frui; Vere, & Autumno alvum ſubducere; in robuſtioribus Venam initio Octobris ſecare; &, quod utramque abſolvit paginam, maximeque attendendum eſt, *Arthritidos* recte παροξυνούσης curam diligenter adhibere.

Apoplexiam, in *Cerebri Cortice* locatam, Curatio jam deſcripta plerumque tollit; &, ea minime recidiva, ægri multos annos immunes agunt: ſi vero *Cerebri* meditullium, ſive aliquam ejus partem, Tubulos oppilando *Nervinos*, Morbus occupat; aut deſubito ægrum interimit, aut in *Paralyſin* degenerat, Capite proximo tractandam.

XII. Hæc Curatio ei *Apoplexiæ*, quæ à *Cerebro* oppreſſo fit, accommodatur: ſi Materia morbum committens, in *Ventriculo* & *Inteſtinis* ſita eſt, *Symptomaticæ* illius *Apoplexiæ* (cujus Hiſtoriam mox ſubnectam) Curatio, *Purgatione* tum ἄνω tum κάτω, & Medicamentis Spiritus animales excitantibus, & *Arthritidem* expellentibus, eſt tentanda.

HISTORIA I.

Vertigo Arthritica, *cum impendente* Apoplexia.

SUbacti Vir ingenii, & in rebus gerendis ſubtiliſſimi, multos annos *Arthriticus*, (quo quidem tempore ſtatis ille Periodis, &, ut oportebat, doluit) Hyemem anni MDCCI nimia tranſegit indolentia. Ab hoc *Arthritidis* defectu, pro conſuetudine Paroxyſmum minime repetentis, (tanquam omiſſa re quadam uſus egregii, & ad Vitam imprimis neceſſarii) ſtatim Oeconomiæ ratio turbata eſt; Gravitate, & Vertigine Caput afflictum; Facies ſupra modum colorata, & tametſi hominis minime temulenti, perque ipſos hoſce dies

dies ſobrii ; nihilominus tanquam immoderato tumefacta potu. Lingua titubavit, & Voces edidit non ſatis claras, notabili nempe cum impedimento. Corporis totius Motus incertus, incompoſitus fuit; neque geſtu regulari factus. Quæ quidem accidentia, cum eorum ordine ſimul conſiderata, &, uti par fuit, expenſa, Materiam *Arthriticam*, intus ſervatam, Ægroti *Caput* adoriri, & ex ea *Apoplexiam* in propinquo eſſe, manifeſte comprobarunt.

Huic autem Affectui in iſthoc homine generando, præter jam dicta, viam hæc tria patefecerunt; Primo loco, Corpus ad hunc Affectum concipiendum à Natura promptum; utpote Collum habens perbreve; cujus opera factum eſt, ut in *Caput* Sanguis impetu cum majori ferretur: Deinde, craſſus hujus Ægrotantis, & generoſus Sanguis; qui facile ferveſceret, minimaque de cauſa incitaretur, & in Orgaſmum eveheretur: Poſtremo, Ver, *Apoplexiarum* tempeſtas.

His adjura *Ξυναγχίαις*, malum graviſſimum, *Apoplexiæ* vicinum, intulit *Arthritis*: Cui ut occurreretur, hanc medendi rationem inii. Primo, Sanguinem miſi, & quidem copioſe, ad liberam uſque integram; hoc ferente Ægri conſtitutione, Morbo poſtulante. Tum, adhibito è *Pil. Rudii, & Pul. Scammonii Purgante, Draſtico,* [quod in hac re commodiſſimum eſſe oſtendit uſus] Alvum inanivi, Sanguinem exagitavi, *Arthritidem* expuli. Doluit denuo Articulis Æger, & quidem auſpicato doluit. Nam ex ea tam *Arthritidos* ad τὰ Ἄκρα reductione; quam ex humidi, quod nimium erat, è Corpore Evacuatione, malo graviſſimo impendente Æger liberatus, & Veſtitu, aliisque rebus idoneis, quæ à Capite procul tenerent *Arthritida*, curatus eſt.

Biennio poſt, eadem ille cauſa, [ſcilicet *Arthritidis* defectu;] eadem anni tempeſtate, [nempe Vere] ſimili modo eſt affectus; Capite diu, & impenſe aggravato, præcipue parte ejus anteriori ea, quæ Oculis ſupereminet. Vena ſemel iterumque pertuſa, *Enemate*, & *Cathartico* fortiori dato, è *Capite* in Manus & Pedes exturbata eſt *Arthritis*. Multum hinc Æger, at tuto doluit; Ejulatus edidit, at inanes; neque, curato per eos *Capite*, miſericordiam moventes. Huic autem *Arthritidis* translationi non parum contulit (nequid hac in re momenti prætermittam) *Empl. Cephalicum*; quod Tendini, ad Pedis Pollicem pertinenti [quem in hoc Ægroto locum *Arthritis* maxime frequentaverat] applicatum, eo tantopere Morbi vim allexit, ut trium horarum ſpatio Doloris Æger impatiens, illud detrahere cogeretur. Tantæ efficacitatis in hoc Affectu nonnunquam ſunt externè applicata!

HIST. II.

Arthritidi *repercuſſæ ſuperveniens* Apoplexia.

CEreris & *Bacchi* mancipium, Vitam agens deſidioſam, ex eo craſſum, & ventricoſum evaſit, ipſoque ætatis flore *Podagroſum*. Annos natus fortaſſe quadraginta, ſaginatus iſte Lurco doluit: dolenti vero accidit, quod

quod hic loci memoratu digniſſimum; non minus inſolens, quam grave infortunium. Hallucis Globum, & Articulum majorem occupavit *Podagra*, Calore, Tumore, Rubore comitata; Cruciatibus eum affecit, ſed periculi expers. Ut ejus acrimoniam mitigaret Æger Fœminæ cuidam medicinam exercenti, [leniendis ægritudinibus proculdubio doctæ] ſe commiſit. Illa Medicamentum è ſuis (ſcilicet!) comparavit: utrum autem ex *Solano lethali*, *Hyoſcyamo*, *Cicuta*, aliiſque id genus *Herbis*, quibus uti ſolent Nonnullæ; An ex *Ovorum albumine*, *Sapone*, & *Spuma Cereviſiæ*, quod utique mihi renunciatum eſt, in medio relinquam. Conſtat autem, hora decima matutina Remedium iſthuc, quicquid erat, loco adflicto ſuperponi: Conſtat, Dolorem magnum, acrem, urgentem, horæ unius ſpatio leniri; duabus horis penitus auferri: Conſtat, Ægrum lecto ſurgere, Cibum capeſſere ſatis modicum: Conſtat, hora ſecunda pomeridiana, Somno eum gravari, connivere; poſt paulo obdormire: Conſtat, hora ſeptima veſpertina ſtertere, &, tanquam in Somno nimis profundo morboſoque, Rhonchiſſare: Conſtat, tum primum Ægri conditionem Uxorem ejus ſuſpicari; nec deeſſe, qui de ea, tanquam ancipiti, & periculo pleniſſima, fide illam moneret. Monitionibus illis, utut amicis, & prudentibus, ſpretis neglectiſque, [ne videlicet *Epiſpaſtica*, *Scarificationes*, aliaque *Tormenta* medica ſubiret Æger, in utramvis aurem etiamſi dormiens, ſeu potius ſemimortuus) conſtat illum, mane proximo, horam circiter quartam, è Vita exceſſiſſe.

Diſcant hinc *Arthritici*, quam dubii ſint eventus, ſeu potius quam fatalis, ea, quæ Parti extra dolenti ſuperpoſita, Cauſam Morbi repercutiant: Diſcant, eam repercuſſam, & in Sanguinem repulſam, poſſe *Cerebro*, Viſceri omnium nobiliſſimo, impingi: Diſcant, impactam ferre poſſe *Apoplexiam*; poſſe Mortem. Diſcant, & Caveant.

HIST. III.

Somnus ab Opiato *profundus*, *&c.* *ipſa propemodum Mors.*

PAri temeritate uſus eſt, ſed cum minori damno, quidam mihi notiſſimus, & jam inde ab Adoleſcentia familiaris. Fuit ille *Arthritide* multos annos adflictus, & Paroxyſmis ejus, tam gravibus, quam diuturnis, mirum in modum emaciatus; quum, Menſe Martio, Anno MDCCIII, neſcio qua ex cauſa, Μίασμα (quod in hoc *Arthritico* abundans, Sanguinem infecerat univerſum) Viſcera, imo Ventre contenta, ſubintravit. Dolor Inteſtinorum ex eo magnus, quem ut deleniret, *Opiati* quantitatem non immodicam aſſumſit. Somnus hinc profundus: Horis poſt ſex ſupra triginta, Delirium. Mane proximo Σπασμοί; ipſa propemodum Mors.

Detracto prius Sanguine, *Sp. C.C.* & *Tinct. Caſtorei*, cum idoneo vehiculo dedi; deinde *Bolum*, & *Pilulas*, alternis, ſexta quaque hora.

℞. *Fæcul. Bryoniæ*, *Pul. Caſtorei*, *Succin. albi*, *Aſæ fœtid.* *aā gr.* v, *cum Syr. Artemiſ. f.* Pilulæ.

℞. *Pul. de Gutteta* ʒß, *cum Syr. Pæon. q. ſ. f.* Bolus.

ſ Pedibus

Pedibus totis *Empl. Cephalicum*, una cum *Picis Burgund.* ſubtriplo: Tibiæ, & Brachio utrique, *Epiſpaſticum*; Cervici prælargum admovi. Erat etiam in præſcriptis id, quod ſequitur, Salivam movens:

℞ *Raſ. Raph. Sylveſt. tenuiſſimæ* ℥i, *Ol. N. M. Chym. gtt.* v, *Mellis q. s. f.* Electuarium Apophlegmaticum. *Teneatur Ore quaſi* ʒß, *uſque dum manaverit Saliva*; *utrumque tunc ejiciatur*; *omni hora repetatur* Doſis.

Hac quidem Medicina ἐν καιρῷ adhibita, cum in ſummo quidem diſcrimine Vita eſſet, cum fere actum & conclamatum eſſet, contra omnium opinionem Æger reſtitutus eſt. Et quidem, malo & intempeſtivo *Narcoticorum* uſu, Morbi vim in *Cerebrum* & *Nervos* infigente, quanta paſſim incommoda ducantur; apud eos *Arthriticos*, quibus Quies, utut dubia & periculoſa, Vita carior eſt; teſtimonio nimis amplo, & frequenti patet.

HIST. IV.

Arthritis, ex Acidorum uſu gravior, in Apoplexiam *deſinens Symptomaticam.*

I*Scanus* Artifex, inde ab incunabulis *Arthritide*, una cum omnibus conſanguineis, imbutus, multis annis ea premebatur Regulari; Artus ſcil. afficiente, & poſt debita intervalla recurrente. Quum vero, de Affectu valde moleſto prorſus evincendo, Medicos ſuæ ætatis celeberrimos conſultor adierat, & quidem (non ſine quodam Artis nobiliſſimæ & divinæ contemptu) incaſſum: Sortis ſuæ impatiens, & abſolutæ Curationis Spe allectus, *Acidorum* uſui, *Servo* neſcio quo hortante *Medico*, totus incubuit: quali vero cum eventu, & quo fructu, narratione digniſſimum eſt. *Pomaceum* Ille Regionis hujus (id, eſt, omnium, ut videtur, acidiſſimum) elegit; quo, in vicem Potionis ordinariæ, per biennium paulo plus aut minus, uſurpato, Cibi appetentiam, antea tenuem, & languentem, omni fere illo tempore, acutam & latrantem habuit; uti etiam Paroxyſmos tum rariores, tum etiam mitiores. De nova Methodo cum Ægrotante ſermones ſevi, qualemque exitum haberet, avidiſſime expectavi; ſpeciatim, Utrum illa Quies, *Arthritidis* eſſet diminutio; an Paroxyſmi, in aliud tempus, Prorogatio tantum; majori demum diſcrimine (quod Ego plus ſemel obſervavi) concludenda.

Ab induciis ſævior *Arthritis*, hujus ſeculi initio, tum Manus, tum ea, quæ intus ſunt, invaſit; Δυσορεξίαν, Δυσπεψίαν, Ventriculi inflationem, Ructus, Spirituſque difficultatem introduxit. Menſe Junio ſequenti, poſt Narium Hæmorrhagiam, Motu Senſuque omni derepente captus, Spiritum ex imo Pectore laborioſe traxit, tanquam jam ſtatim moribundus: Pulſus, a natura magnus, ab Affectu major erat.

Sanguinis, quam ociſſime, libra detracta eſt; unde Linguam Æger, & Oculos movit. *Vitrioli albi depurati* ʒj, cum *Decocto Cardui* data eſt; eaque plus ſemel iterata, ter quater evomuit. *Enema* poſthæc injectum, acre, & ſtimulans; unde largiter ejecit. Non nimis ea nocte dormivit. Mane ſudum, & ſerenum; uti etiam die poſtero. Caput immune, Ructus autem perdura-

vit. ingratus, *S*piritus difficilis, ut & Cibi faſtidium. *Arthritidem*, ἐκ τῶν Ἐνδοθίων, ore datis, expellere; extra admotis, educere ſum conatus. Die, ab inſultu, tertio *S*omnolentia continua, Oculorum gravitas, & color vitreus, Brachiorum Motus interdum Convulſivi, Ægro male ominabantur. *Sp. C. C. Succinatum*, cum *Aqu. Cardiacis* dedi; aliaque feci non pauca, ad avertendum, ſiqua fieri poſſet, Inſultum; at inani opera: Ægrum eo veſpere ſubripuit

Θεός τε μέγας, καὶ Μοῖρα κραταιή.

Tametſi primo aſpectu videatur, eum hujus Ægroti caſum eſſe, qui, ex *Capite* principaliter, & Ἰδιοπαθικῶς affecto, apte poſſit explicari: (hoc enim, Motus Convulſivi, Somnolentia, Αναισθησία, Ακινησία non parum arguere judicentur; & quidem in primo inſultu, nimio Sanguine Caput aggravari, & ex parte lædi, ob beneficium a Venæſectione non negaverim;) tamen, ſi Ανορεξίας, ſi Flatus, ſi Ructus, ſi *Arthritidos*, Coctionis Organa diutius obſidentis, habeatur ratio, veriſimile eſt, Eam eſſe hanc *Arthritida*, quæ primario Ventriculum, & Inteſtina afficeret; *Caput* autem, & *Genus Nervinum*, non niſi ſecundario, & συμπτωματικῶς: & quod iſta *Capitis* Accidentia, revera Naturæ, jam peſſundatæ, oppreſſæ, & in ruinam vergentis, eſſent indicia.

Si Vita, ſine *Dolore* jucundior videatur; videndum tamen, ne tutior non ſit: Bellum honeſtum, ſui defendendi, & publicæ Salutis ergo ſuſceptum, Paci infidæ, ignobili, periculoque plenæ, longe anteponendum eſt.

HIST. V.

Apoplexia *Arthritica feliciter curata.*

MErcator *Exonienſis*, humanus, integer, & probus; Vir ita Natura fabricatus, ut, ob Colli brevitatem, & temperamentum Corporis Sanneum, ad contrahendam aptus natus ſit *Apoplexiam*; per viginti plus minus annos, *Arthritide* vexatus eſt; claudus ea jamdudum factus, neque, niſi ſuſtinente illum aliquo, via progrediens. Cum eo ventum erat, & Æger, prope ſexageſarius, *Arthritidem* miteſcere; neque Παροξυσμοὺς ex more duros, & laudabiles, iterare ſenſerat; ſtatim huic ſereno horrida inſecuta eſt Tempeſtas. Menſe enim Junio, Anni MDCVIIC, ſubita *Caligine* correptus, Motu Senſuque tam interno, quam externo omni privatus, *Apoplexia* perculſus eſt; cum Oculorum, tanquam in ipſa Morte, gravitate. Pulſus, ſed & ille perturbatus; cum Reſpiratione, ſed alta & gravata, unicum Vitæ reſtitit argumentum.

Mali cauſa ſatis perſpecta, Materiam *Arthriticam*, in *Caput* delatam, ex eo evocare nitor: Quem in finem, e veſtigio Sanguinem, eumque copioſum mitto. Primum *Enemate*, dein *Carthartico* quàm citiſſime Ventrem emollio. *Epiſpaſticis*, Cervici, aliiſque locis compluribus applicatis, Serum elicio. Itaque Materiæ alienæ facta partim Evacuatione, ua protinus *Cerebrum*, ejuſque incolas, Spiritus animales ſiſtam, & inſtaurem; eodemque tempore, quod alieni reliquum eſt, ad τὸ ἔξω amandem; huc ego reſpiciens, *Spiritu Voatili Oleoſo, Julapio Cephalico, Hauſtu*

ſ 2 etiam

etiam *Arthritidem* expellente uſus ſum; &, ad *Arthritidem* evocandam, *Emplaſtris ex Picis Burgund. & Empl. Oxycroc.* pari menſura miſtis, & extra Plantis Pedum impoſitis.

Quum dolere cœpit Articulus (quo nihil lætius, nihil opportunius huic Aegroto potuit obtingere) primum *Frictionibus*, tum *Unguento*, (*ex Vng. Nervino, Spiritu Tereb. & Sp. Vol. Oleoſ.*) Articulum urgente, & irritante ungi; poſthæc calide veſtiri jubeo: unde doluit Æger egregie, magnoque ſuo cum emolumento.

Atque iſta quidem Medicina [Deo operam fortunante) mentem, & motum Ægro reſtitui. Cum vero gravior, & diutior inſederit *Apoplexia*, ſicque *Caput* infirmaverit; quod quidem ex illius Sermone, vix ſatis conſtanti, aliiſque morbi veſtigiis, notatu facile erat; ut *Spiritubus* Vigor; ut *Cerebro*, & *Syſtemati Nervino* robur redderetur; Villæ ſuburbanæ Aërem ſiccum, & apertum, Spiritu ducere; & Equo Corpus ſæpe exercere, Ægroto ſuaſi. Quibus ille mirifice recreatus, tam Oculorum, quam Ingenii priſtinum adeptus eſt acumen, & argutias; atque annos jam duodecim, *Arthritide* crebro recurrente, verum *Apoplexia* ne ſemel quidem, egit.

HIST. VI.

Arthriticæ ut occurratur Apoplexiæ.

MAtrona nobilis, illuſtri Domo orta, verum *Arthritide* graviter afflicta, nunquam Utero gerens, circa nonum ætatis ſuæ luſtrum, Febre intermittente corripiebatur; ejuſque Paroxyſmos, pro Typi ratione revertentes, tres vel quatuor toleravit. Quum hi finierant, neque ulla Medicina, qua Materia, & Cauſa eorum proxima eliminari poſſet, in uſum traheretur; ſtatim a Febris abitu, novum aliquod, a propoſito noſtro non alienum, in extremis Partibus eſt exortum: utriuſque nempe Malleoli Dolor, & deinde Tumor plane *Arthriticus*; ſed, propter frigidum Sanguinis Temperamentum, Nitore nullo, nec quidem multo Rubore inſignitus. Perduravit Dolor, quatuor vel quinque dies; eoque exeunte, manſit Tumor, alteros adhuc complures. Hujus illa modi Paroxyſmos, nempe *Arthriticos*, ex intervallo anni quaſi integri, nou paucos ſubierat; quum inopinato *Caput* affectum eſt, &, tanquam invadente *Apoplexia*, perculſum. Ita laboranti, una cum aliis e *Capite* Materiam evocantibus, ſupra quam expectare merito liceret, profuere *Frictiones*; quæ ad Pedes Materiam invitarunt, & in eorum Articulis Tumores excitarunt. Hinc *Capiti* Tutela; hinc, ejus Malum *Arthritica* eſſe natura, ſignum ἀποδεικτικόν.

Meum erat Dominæ, *Prophylaxin* ordinando, conſulere: Hæc duobus comprehenſa eſt, Primùm, Materiæ vitioſæ, a Patre *Arthritico* acceptæ, nullo Partu minutæ; verum Menſibus obſtructis auctæ, (quæ tum Febris Intermittentis, tum Morbi Articularis cauſa eſſe videretur] quanta maxima fieri poſſit, tam *Expulſione*; quam, ne creſcat, & repullulet, Inhibitione: Deinde cavendo, ne in Caput iterum eadem irrepat.

Ut primæ harum Indicationi ſatisfacerem, Purgatio omni menſe, loco τ̃ Ἐμμήνων imperata eſt; Diebus autem otioſis,

otioſis, *Aqua Spadana*, & *Stomachica*: Ut alteri occurreretur, quotieſcunque *Capitis* periculum immineret, & *Arthritis* id invaderet, ad eam educendam *Venæſectio*, Dorſi *Scarificatio*, cum *Cucurbitulis*; Colli poſterioris, vel totius Capitis, *Veſicatio*; Malleolo utrique *Phœnigmorum* applicatio, & deinde *Epiſpaſticorum* prope locos tumefactos. Hæc, inquam, una cum *Podagragogis* ore datis, *Ægræ* ſunt commendata. Hoc autem loco id præcipue notandum, *Arthritidem* interdum ad *Caput*, ad Pedes, æque fere inclinare, & in hos ab illo, levi *Frictionum* ope derivari.

CAP. XVI.

De Paralyſi Arthritica.

ART. I. VEnio ad *Paralyſin Arthriticam*. Quum Miaſma *Capiti* appulſum, in ejus *Cortice*; ſpeciatim, Vaſis illius Sanguinem vehentibus, non diu commoretur; verum in Glandularum Ductus, in *Nerveos* ſc. *Tubulos* impellatur; ex duobus hiſce, quæ ſequuntur, unum ſemper eveniat, neceſſe eſt.

Nunc in iis, quæ ſunt Meditullii, *Tubulis* ſiſtendo, *Apolexiam*, *Vertiginem*, *Oblivionem*, Ἀγρυπνίαν, *Somnolentiam*, aliumve aliquem *Cerebri* Affectum creat; & quidem aliter, quam in præcedenti Capite declaratum eſt, nimirum (ipſos Spiritus in Officinis ſuis comminus aggrediendo, eorumque confertim Operas, & jam proxime diſturbando) Ἰδιοπαθικῶς; itaque ægrotantem ſæpe opprimit. Quod quidem eo uſque crebrum exiſtimare licet, ut *Apoplexia* laborans *Arthritica*; quoties (*Phlebotome*, *Catharſi*, aliiſque auxiliis, ei tollendæ neceſſariis, incaſſum adhibitis) idem occumbit; *Apoplexia* hujuſmodi *Idiopathica*; potius quam ea, quæ in *Cerebri Cortice* locum habet, interimi judicetur.

II. Sæpe vero Miaſma ad eos *Tubulorum* locos propellitur, ubi *Spirituum* meatus obſtruendo & vias implendo, *Paralyſin* affert: eamque hujus, vel illius Membri; ſicut *Nervus*, qui ad hoc, vel illud Membrum pertinet, eſt affectus. Unde ſequitur, iſtius Membri ſive *Motus*, ſive *Senſus* tantum, ſive uterque læſus, & diminutus; interdum etiam abolitus.

III. In Cauſa *Paralyſeos* exquiſitæ, proxima & continente, deſcribenda, Medicis inter ſe non convenit: Alii enim, duce *Eraſiſtrato*, (quod a * *Galeno*, ipſis *Eraſiſtrati* verbis utente, traditum eſt,) ab *Lenta*, *tractili*, & *excretu difficili Materia*, *Nervos oppilante*: Alii vero, à vim Narcoticam, aut alias virulentam habente; ipſoſque Spiritus confodiente, *Paralyſin* fieri contendunt.

Profecto, neutrum horum, opinione noſtra, penitus excludendum: Enimvero, ita poſſe accidere non improbabile eſt, ut, ad committendum hunc Affectum, ambo concurrant, & viribus ſociatis ſimul operentur. Nam, ut ſingulatim hæc attingam, uſu quotidiano patet. *Arthriticorum* Sanguini γλίσχρόν τι ineſſe; eique detracto, & in excipulis quieſcenti, poſt breve tempus, innatare; quod utique (ſive an-

ſ 3 tiquorum

* Ἀύτη δὲ γλίσχρος, καὶ ὄλκιμος, καὶ δυσέκκριτος. De Atra Bile, Cap. 5.

tiquorum *Pituita*, ſive non) ad *Nervos* obſtruendos omnino ſatisfaciat.

Et, quod altero loco dicendum, virorum aliquod in *Nervos* ſe recipere; *Spiritus* in iis contentos afflatu, & contagio perimere; &, vel per ſe, vel cum aliquo alio *Spiritibus* inimico; *Paralyſin* inferre, Exemplo mox addendo, [*Hiſtoria* ſexta) manifeſtum, ut opinor, & teſtatum fiet.

IV. Ut Cauſas inveſtigem magis remotas, eæ ſunt, primum, in Sanguine *Diatheſis Arthritica*, ſeu Virus iſtiuſmodi indomitum, ἑτερογλυφὲς; in fugam, ubicunque poſſit, abiturum; in *Nervinum Genus* ingreſſurum. Quæ quidem *Diatheſis*, per ſe multarum virium, & in hoc Affectu producendo valentiſſima; Cauſam interdum adjuvantem habet, nempe *Plenitudinem*; quæ, apud Populum Satietati deditum, cum ea ſolet jungi, & in hoc negotio ζωαγριάζει. Certe in hac Regione, eorum, qui ex *Arthritide* perperam agente, & minus *Regulari*, primum *Apoplexia*, dein *Paralyſi* corripiuntur; non pauci Cauſam iſtorum malorum antecedentem in Sanguine duplicem agnoſcunt; videlicet *Arthriticum* Miaſma, *Plenitudine* comitatum.

Deinde, *Cerebrum* a natura molle, aut Morbo aliquo, aut Ictu, aliave quavis evidenti cauſa, debilitatum; & *Nervi* ſupra modum teneri: quibus facile, per Ora plus æquo dehiſcentia, Virus admittatur, & diu intra *Tubulos* retineatur.

His poſtremo loco adjiciendum, quicquid Externæ, ſive Cauſæ Evidentis, via tam patula Materiam adeo paratam adigat: Hujus autem generis ſunt Aer humidus, & paluſtris; aliaque omnia, quæ in *Paralyſi Primigenia* locum inveniant: at in hac *Arthritica*, præcipue memoratu digna ſunt Vita ſedentaria & otioſa, mala Victus ratio, frequens *Hypnoticorum* uſus, *Spiritus ardentes* immoderate ſumpti, *Venus* immodica, Frigus, &, in Corporibus calidis & bilioſis, Medicamentorum abuſus calidorum; omniaque, quæ *Arthritidi*, ne Articulis infigatur, obſtent; aut iis affixam quæcunque repercutiant.

V. Ex hoc Cauſarum apparatu, facile eſt conjicere, quem in modum fiat hæc *Paralyſis*, & (præcurrente modo *Capitis* gravitate, modo Dolore, modo Vigilia, modo Somnolentia, modo Vertigine, modo Oblivione, modo Triſtitia, modo mentis alienatione, modo etiam nullo præcedente *Capitis* Affectu, ſed Inteſtinorum Colico; modo neque hoc quidem) quam expedite Virus *Arthriticum* in *Nervos* intrudatur; quæque, eos adimplendo, aliaſve *Spiritus animales* afficiendo, cito *Paralyſin* hanc inducat.

Ægroti vero conditio, ſive morbi εἶδος, pro ratione Partis affectæ. aliud atque aliud eſſe reperitur. Si *Linguæ Nervus* παραλύεται, aut ſonum Æger inconditum edit, aut Verba(Voce confuſa blaterans) dimidiata: Si, qui *Paris vagi* ramus eſt, ad *Ventriculum* pertinens, (quod quidem *Arthritico*, Plenitudine gravato, & ex ea *Procatarxi* primum *Apoplexia*, tum *Paralyſi* perculſo, contigiſſe novi) Æger omni Concoctione, & quidem Appetitu captus, Cibi faſtidio pertinaci laborat; donec, Humorum penu Vitalium indies decreſcente, neque novis acceſſionibus, uti par eſt, refecto, ſumma tametſi Copia beatus, paulatim marcet, Tabe conficitur. *Paralyſeos Arthritica*

thritica in Corporibus *Bilioſis*, maxime vero *Colicæ Bilioſæ* ſupervenientis, alia ſolet eſſe ratio, & quidem priva: Hac qui laborant, Famem habent imminutam, pene proſtratam; Corpus attenuatum, Cutim univerſam (at præſertim Oculorum album) Icterico colore tinctam; aridam, neque ex Naturæ lege perſpirantem. Adeo nempe diverſa Facies hujuſcemorbi, pro Loci ab eo occupati, & Cauſæ conjunctæ diverſitate.

VI. *Paralyſis Arthritidi* Secundaria, ſicut Primigenia, multiplex invenitur. *Ratione Subjecti*, nunc unius Lateris; nunc unius membri eſt; & quidem (uti meis obtigit) præcipue Linguæ: *Ratione Materiæ*, ſive Cauſæ Continentis, interdum eam habet ſimplicem, & puram *Arthriticam*; aliquando γλισχρότητι involutam; aliquando Bile, vel alio aliquo commiſtam alieno: Aliàs ſola, & per ſe occurrit; aliàs motibus Convulſivis comitata: Alia denique Imperfecta eſt, qua non ſatis habiles redduntur Artus; & in motibus obeundis ſæpe vacillant, at non ex toto reſolvuntur, alia vero Perfecta; qua penduli fiunt, & immobiles. Hæc autem omnia, cum *Paralyſi Primigenia*, noſtræ huic *Arthriticæ* ſunt communia.

VII. *Periodicam* neque ego novi hanc *Paralyſin*; neque temere, propter materiem *Nervis* impactam, & cohærentem, (id eſt, continenter eos oppilantem) eſſe poſſe judico: qualem tamen aliam obſervavi, nimirum Ἀφωνίαν, ſtatis temporibus, permultos menſes, ad fidem pene Horologii, recurrentem; (& *Regiæ* olim *Societati* * renunciavi:) Contra quam *Galenus*, qui *Paralyſin* nullos habere *Typos* aſſerit †: niſi forſan (ut illuſtri *Pergameno* ſuus ſervetur Honos) de *Paralyſi* omnium exquiſitiſſima, & *Primigenia*, ſermonem ille facere; noſtra vero, jamdicta, *Paralyſis Hyſterica* cenſeatur.

VIII. *Paralyſis Arthritica* morbus curatu perdifficilis, idque præcipue duas ob cauſas: Harum altera Situs eſt iſtius morbi in Corpore profundus, nimirum intra *Cerebrum*: ex quo fit, quod, adverſus eum quæcunque dentur, Ore demittenda, Remedia Colum tam *Cerebri*, quàm *Inteſtinorum* penetrantia, non parum alterentur, nec in alienum, quod eſt morbi adeo remoti Cauſa conjuncta, pulſu ſatis valido arietet, aliaſve, uti par eſt, afficiat. Altera vero difficultatis hujus cauſa eſt, quod in Corporibus ſenio, vel *Arthritide* conflictatis, aliaſve fractis, & debilitatis; itaque medicinam minime ſic, ut par eſt, ſentientibus, locum hic Affectus plerumque teneat.

Verum, ut ſingularia perſequar, ſi morbus hic *Apoplexiæ* ſuccedat, propter injuriam *Cerebro* inflictam, Curatio longe difficilior; &, ſi recurrit *Apoplexia*, tanta plerumque vis Humorum, & tam ἀθρόως in *Cerebrum* impellitur; quanta id obruatur, & ægrotus, antea debilis, e medio feratur.

Sin è diverſo Μίασμα, ſine ulla (ſive per *Apoplexiam*, ſive aliàs) in *Cerebrum* gravi facta impreſſione, in *Nervorum* Tubulos irrepat, & ſe paulatim inſinuet: ſique interea medicamenta, malo

* *Vide Acta Philoſophica Londinenſia*, *Num.* 242.

† Ὀλίγα τῶν παθῶν οὐ τυποῦνται, ὡς Ἀτροφίαι, Παράλυσις, κλ. *Libro de Typis*, *Cap.* 2.

malo tam immani convenientia, ſint adhibita; reliquaque Æger ad præſcriptum agat idoneum univerſa; hæc illius Conditio minime deſperata. Habet Ιατρικὴ, quod (Deo adjuvante) hujuſmodi debilem, quod elumbem, quod emaciatum, quod decolorem, motu, Viribus, ἐυχροίᾳ, ἐυσαρκίᾳ, donet; & ægrotantem, ultra quam expectatio ſit, reſtituat. Quibus autem modis hæc Curatio fiat, jam proxime declarandum.

IX. *Therapia* duplex eſt; vel quæ, in Morbo auferendo; vel in eo, ut ne augeatur, neu renovetur, inhibendo, quæ ſummis viribus contendit. In prima ejus Acceſſione (quæ quidem Indicatio primo loco perſequenda) Ne alieni vis ἀθρόως in *Nervos* impellatur, enitendum; quem in finem, ſi *Plenitudo* ſit cum Pulſu forti, & nihil repugnet; e re futurum arbitror Sanguinem, e Brachio, aut Vena Jugulari; vel *Cucurbitulis*, & *Scarificatione* Dorſo detrahere. Horis aliquot poſt *Venæſectionem*, immittatur *Enema*. *Purgatio* uſus fere perpetui eſt, maxime vero ea, quæ Sanguinem exagitet, & *Arthritidi* in Artus amoliendæ faciat. Porro conducit, quamprimum Morbus ægrum invadat, Articulo ἐν τοῖς ἄρθροις ſæpiſſime dolenti, *Cataplaſma* Clariſ. *Batei Apoplecticum*, ſeu *de Raphano* Cl. *Fulleri*, aliudve quodvis acre, φοινιγμὸν excitans, applicare; & *Arthritida*, quæ jam nunc e Sanguine fugam meditatur, ad τὸ ἔξω educere.

Facta Humorum e Capite *Antiſpaſi*, & mutata eorum inclinatione, [nec quidem maturius, ne in *Caput* ii, impetu cum majori, a medicamentis inferantur) ad eos extra pellendos, ægroto dentur e *Pulvere Gaſconico*, *Purpureo*, aliiſque mitioribus Ποδαγραγωγοῖς, ſic, ut Artis eſt, Compoſita; bis, vel ter in die, cum *Julapii* Hauſtu *Cardiaci*, *Cephalici*. Quamprimum Tumor ἐν τοῖς ἔξω fuerit, admoveatur ei *Veſicans*; quod Humorem, in eo contentum, foras eliciat, neque retro agi patiatur.

Huc etiam confert *Epiſpaſticum*, Cervici, ſeu Collo poſteriori dimidio; huc Capitis ad Cutim *Tonſura*, *Raſura*, & *Emplaſtrum* ei, de *Cumini Seminibus*, aliudve quodvis attrahens, impoſitum; quod nempe, poſt *Evacuationes* generales, ſi aggravetur, *Caput* allevarit. Proſunt *Gargariſmi*, Salivam jugiter elicientes, & *Diætæ* ratio tenuis,

Interea temporis, *Spiritus volatiles*, *Tinctura Caſtorei*, *Succini*, &c. cum *Julapii Cephalici Hauſtu*, vel cum *Anthus*, ſive *Salviæ Infuſo*; quæque Indicationem Vitalem tueantur reliqua, (ſive extra, ſive intus] ea, qua opus fuerit, Doſi, modo, & frequentia, juvat adhiberi.

Quoties autem materia *Nervis* eſt impacta, & infixa, ad eam tenuandam; & vias *Spirituum* aperiendas, (quæ medendi Indicatio altera eſt) iis e *Ligno Sancto*, & *Saſſaph*: *eorumque Corticibus Decoctis opus*; iis, *e Ferro præparatis*, *Frictionibus*, *Balneatione*, *Embroche*, *Ueſtitu*, *Linimentis*, *Ceratis*, *Emplaſtris*, & id genus aliis, quæ in *Paralyſi Primigenia* cum fructu præſcribunrur. In *Paralyſi Arthritica*, viroſo afflatu facta, *Decoctum Corticis Chalybeatum* Ægro multum profuiſſe novi.

Hic autem ſedulo videndum, Corpus Ægri frigidum, an calidum;

miaſma

miaſma ſimplex, ſeu γλισχρότητι involutum, an Bile miſtum; ut in *Paralyſi* Arthritica, *Colicam Bilioſam* inſequente: Cujus Exemplum mox ſubjungam ſatis luculentum. *Calida* enim (ſi ad diutinum tempus, & copioſe propinentur) Remedia inſomnes reddunt Ægros, inquietos, & perpetuo quaſi Febricitantes. Spiritus eorum animales, indeſinenti tumultu & agitatione fatigati, perimuntur; nec à medicamentis hiſce, utut valentiſſimis, & maxime *Cardiacis*, vel minimum iis Robur accedit; contra, turbatum & debilitatis multum. Hujuſmodi laborantes *Aqua* ſeu *Spadana Germanorum*, ſeu *Bathonienſi*, ſeu *Briſtolienſi*, (& proculdubio alia non pauca *Ferro* gaudente, perque Renes exeunte] modo viva hauriatur, magnopere reficiuntur: Reſtinguit enim illa *S*pirituum ardorem, a Bile factum; Oeſtrum eorum mulcendo componit, & adjectis, ſuo tempore, & modo, *Chalybeatis*, hujuſmodi affectorum Curatio quàm jucundiſſime, quàm certiſſime perficitur.

X. In morbi hujus *Prophylaxi* nihil conducibilius, quàm, ut *Arthritis* Paroxyſmos habeat Regulares, ſtudioſe niti. Hoc enim, ut opinor, ratæ, firmæ, indubitandæque fidei Axioma, '*Paralyticum* hunc *Arthriticum*, quo plus Artubus ægrotaverit, eo minus *Capite* & *Genere Nervino* laborarurum. Quamprimum igitur creſcit, & in Sanguine ſe attollit Miaſma *Arthriticum*; ſi nihil vetuerit, *Purgans*, & quidem, Δραςικὸν adhibeatur; poſteaque *Martis Alcohol gr.* v. bis, vel ter in die ſumi præcipiantur. Quibus in ſubſidium, paucis poſt diebus, veniat Externum aliquod, τοῖς Α'ρθροις admovendum, *Arthritidem* evellens; & in horum uſu perſeverandum, donec *Arthritis*, ſi commode fieri poteſt, eruatur, & in Artubus ſiſtatur. Interea vero temporis, *Alvus* ne dura ſit, & Humores ne in *Cerebrum* eleventur, eſt cavendum; &, ut Janua nunquam non aperta ſit, qua Natura, (quoties ei viſum fuerit) in exilium Miaſma mittat, & foras extrudat; in Brachio, vel Dorſo potius, ut Fonticuli fiant, utque juges ſint, curandum.

Hac quidem Medicina, qua *Curationem*, qua *Prophylaxin* exhibente *Paralyſin Arthriticam* tum perfectam abſtuli; tum etiam (quantum ex uſu licet conjecturam facere) quo minus reverteretur, effeci: & Morbo, olim graviſſimo, & ad recurrendum apto afflicti, Senectutem, hac tutela [nimirum *Arthritidos* beneficio *regularis*] tum longam, tum incolumem ſunt adepti.

De *Paralyſi Arthritica* hæc dicta ſunto.

HISTORIA I.

Cephalalgia Arthritica, cum Paralyſi incipiente *curata.*

Mulier *Exonienſis*, adoleſcentia nondum exacta, citius nimirum, quàm Viri ſolent, *Arthritide* laboravit. Sex ſupra Viginti annos habens, permultos ejus Paroxyſmos ex intervallis erumpentes; Dolore primum articulari; deinde Tumore, Nitore, Rubore ſignatos, eſt perpeſſa: quibus vero modis, & gradibus, increvit Tumor; iis uſque remiſit Dolor. Maxime af-

t feċti

fecti ſunt Pedes; nonnunquam Genu, Sub acceſſionem *Arthritidis* nuperam Articulum dolentem *Linimento* quodam repellente levit. Hinc Materia Dolorem faciens, Sanguini reddita; in *Caput* translata: quod vel eo palam factum eſt, quoniam Ægram *Cephalalgia*, (raro alias, vel nunquam ei moleſta) jam tunc invaſit atrociſſima. Artus etiam aggravatos, & vix ſatis habiles, nonnihil affici, atque adeo inſultu *Paralytico* tentari patuit.

Contra *Paralyſin* incipientem, & *Cephalalgiam* ex *Arthritide* repercuſſa confirmatam, ea præcepi, quæ ſequuntur.

℞. *Aloës roſat.* ʒß, *Scam. pul. gr.* v, *Ol. Abſ. ch. gtt.* j, *El. Propriet. q. s. f.* Pil. *mane demittendæ.* Harum Ægra beneficio, ter quaterve, modo laudabili, dejecit. Peracta Purgatione, *Bolum* hora ſomni, (*ex Theriac. Androm.* ℈j, *Pul. Purpurei*, & *Gaſcon. aa* ℈ß, *Conſ. Alk. q. s.*) & quarta alias quaque hora, *Pulveres*, in eo contentos, per ſe aſſumpſit, ex *Julapii Cardiaci Hauſtu.* Ter etiam in die, *Spiritus Vol. Oleoſ. gtt.* xv, cum Poſſeti, *Floribus Roriſmarini* alterati, hauſtu. Ut autem hæc, quæ Materiam in Artus expellant; ita comparata ſunt alia, quæ, Artubus ſuperpoſita, eam extrahant. *Emplaſtrum* nempe, *ex Saponis Veneti*, *Picis Burgund. Empl. Cephal. æquis ponderibus*; utrique Genu, & Malleolo applicandum; Tibiæ vero utrique, & Cervici *Epiſpaſticum.*

A Dejectionibus *Caput* non mediocriter levatum; ab *Epiſpaſticis* multum. *Emplaſtra* attrahentia Pruritus ſequebatur; uti etiam *Dolor* plane *Arthriticus.* Ægræ ſuccurſum eſt, tum magnum in modum, tum celeriter, tum etiam opportune; brevi, forſan, alias ſuccubituræ. Addam denique, facta hæc, & tranſacta omnia, tempeſtate nullo modo favente: Frigidiſſima enim erat, & *Arthritidi* educendæ, (quod à me plus ſemel obſervatum) ineptiſſima.

Quum vero *Cephalalgia*, longo poſt tempore, recruduit; iterato *Cathartico*, & ambobus brachiis admoto *Epiſpaſtico*, curata eſt Ægra.

HIST. II.

Hemiplegia Arthritica *ſimili modo curata.*

DUm in his conſcribendis ſum, obviam mihi venit hujuſce Morbi Hiſtoria; in eo confirmando, explicandoque, momenti non exigui. Civis *Exonienſis*, per omnem vitam ſobrius & temperatus, Dolore primùm Brachiorum, Crurum, & Coxendicis, ad menſis ſpatium vago, eſt afflictus. Hunc ut tolleret, *Theriacam* ille *Venetam* aſſumpſit; cujus ope proturbatus Humor, in Pedis digitum miſſus eſt. Articuli enim maximi Dolor, Ardor, Rubor erat; ſimulque Globi, infra poſiti, Tumor. Raro unquam *Arthritis* ulla manifeſtior.

Cum ita res eſſet, circumforaneus quidam Medicus; nunc Oneribus bajulandis; nunc autem Medicinæ, uti fors tulit, faciendæ operam dare ſolitus; Ægro perſuaſit, ut ad Dolorem mitigandum ex ſuis Emplaſtrum, (nobile quoddam Antidotum, à *Triphone* acceptum) dolenti Articulo ſuperponeret. Quo temere facto, Dolor intra

breve tempus ſedatus eſt; Tumor omnis ſubſidit, & repulſa, in eo contenta, Materia *Caput* invaſit. *S*omnolentia primum, inexpugnabilis pene dormiendi neceſſitas oborta eſt; tum paulo poſt *Vertigo*; deinde *Apoplexia*, quæ vicos obambulantem Ægrum humi proſtravit. In domum proxime adjacentem vectum, pulſu dubio & vacillanti, ſiniſtri lateris *Hemiplegia* laborantem, ſenſu motuque corporis univerſi prope orbatum reperi. Sanguinis ℥xjj quàm citiſſimè detractis, & *Enemate* in alvum miſſo, rejectoque, nonnihil levatus eſt. Ad excitandos Spiritus animales, iis amicos, & ὁμογενεῖς, Volatiles, ex *Julapio Cephalico*, largiter, & ſæpiuſcule dedi. Vertici, & Cervici *Epiſpaſtica*; Plantis Pedum *Emplaſtra* ex *Pice Burg. & Empl. Cephalico* admoveri; *Sp. Salis Armoniaci, cum Sale Tart. præparati* ſæpe ſubmitti Naribus inſtitui: Poſtride *Pulvere Warvvicenſi* Alvum moveri.

His ſimilibuſque auxiliis paucis poſt diebus Verba diſtinctè pronunciavit; mediocriter ambulavit; *Capiti* ſiniſtram erexit, debilem vero, & ſenſus adhuc obtuſi. Ut hæc *S*ecundæ Valitudinis initia confirmarentur, utque Spiritus animales recrearentur, & ad munera rite obeunda ſtimularentur, ea, quæ ſequuntur, adhibui.

℞. *Sem. Rutæ gr.* vjjj, *Salis Vol. Succini gr.* iv. *Conſ. Anthus* ℈jj, *Pul. Serp. Virg. gr.* vjjj. *Syr. Pœon. ſimp. q. s. f.* Bolus, *ter in die ſumendus, cum Julapii hauſtu.*

℞. *Aq. Pulegii, Rutæ aā* ℥j, *Bryoniæ* C. ℥iv, *Marg. pp.* ℈jß, *Sacch. albiſſ. q. s. f.* Julapium.

℞. *Tinct. Caſtorei, Sp. Vol. Oleoſ. aā p. æq. ſumat gtt.* xxx, *cum idoneo quovis vehiculo, bis in die.*

℞. *Cacum. Salviæ tenuifol.* ℥ vj, *Sem. Sinapios, Cochleariæ contuſ. aā* ℥jj. *Cort. ext. Aurant. Rad Raph. Sylveſt. raſ. aā* ℥j, *f.* Sacculus, *quatuor Congiis Cereviſiæ, in Potionem ordinariam, infundendus.*

Hac utique Medicina, ſi Vitæ rem ſpectemus, ad ſanitatem pervenit, ſartus & tectus, *Æger*: quum vero Siniſtri Lateris quædam maneret imbecillitas, illius cauſa *Bathoniam*, meo hortatu, petens, *Thermas* ingreſſus eſt; unde Artuum, qui defecerunt, vires & robur priſtinum pene redintegratum habuit; ex illoque tempore, ſubinde dolens Articulis, annos ille permultos egit, *Apoplexia*, & omni Capitis inſultu liber, non niſi ſenio demum confectus.

HIST. III.

Paralyſis Arthritica, *cum* Spaſmo *Cinico, lethalis.*

QUidam ad *Credenum* humili loco natus, media ætate permultos annos *Arthritide* laboravit; tentationes certis quibusdam periodis, easque rectas, & benignas, iterante. Menſe Maio, Anno MDCIIC, tum *Chiragra*, tum *Podagra*, poſteaque *Spaſmo* Oris *Cynico* (nullo Capitis Affectu, nedum *Apoplexia* præcedente) correptus eſt. Verba edidit imperfecta, confuſa, dimidio *Linguæ* reſoluto. Pulſum inveni debilem; Vires fractas, neque Venæſectioni, neque Purgationi conſentientes.

Capiti ad Cutim tonſo, & deinde raſo, *Epiſpaſticum* applicui: Malleolis, & manibus (locis ab *Arthritide* fre-

quentari ſolitis) *Phœnigmos.* Tumoribus à *Phœnigmorum* applicatione factis, *Epiſpaſtica.* Interea temporis *Pul. è Chel. C.C.* ℨß, *Chal. N.* ℈ß, *ter in die, cum Vini rubri Hiſpanici* ℥jjjj. Porro, ter in die, debito à *Bolis* intervallo, *Sp. Vol. Oleoſi, & Tinct. Caſtor. aā gtt.* xv, *ad* xx, *cum Julapii Cephalici Hauſtu. Sp. C.C. cum Calce viva*, Naribus ſubinde in languoribus admovetur. *Cereviſia, Raſ. Radiculæ, Cacum. Cochlear. Sem. Bardanæ medicata eſt.*

Quod deraſo *Capiti* impoſitum fuit, bidui ſpatio parum evocavit. Cetera profuerunt ægrotanti. Poſtquam enim *Arthritis* ad τὰ Ἄκρα fuit translata (quod ſex ſeptem diebus factum) *Spaſmi* omnes ſublati ſunt, vox reſtituta.

Minime vero perfecta hæc Curatio; etſi enim Sputum, [*Paralyticis* fere omnibus familiare] jugiter effluxit; etſi auxiliorum uſu præſcriptorum, duos prope menſes *Arthritis* Artubus inſedit; unde Fames renovata, Facies colorata, aliaque Sanitatis orta fuere indicia; (quæ *Arthritidi* denuo reductæ ipſe Æger retulit accepta) *Linguam* tamen uſque reſolutam; memoriam inſuper labefactatam habuit.

Contra malum tam pertinax, & δύσλυτον, ad tres vices *Purgatione*, & diebus otioſis *Decocto* uſus eſt è *Lignis*; Neque ſine fructu aliquo. Verum in *Nervos* tanta alieni vis irrepſerat; itaque eos corruperat; ut, poſt varia Medicamentorum genera incaſſum adhibita, [utpote, Cauſam in Corporis receſſu tam recondito locatam, quæ non dimoverent] Ægrum

θανάτοιο μέλαν νέφος ἀμφεκάλυψεν.

HIST. IV.

Colica Arthritica in Paralyſin *degenerans* Arthriticam.

HActenus *Arthritidos* rectæ, in *Paralyſin* abeuntis, Exempla protulimus; *inverſæ* jam & *Anomalæ*, eodem modo finientis, ecce tibi Hiſtoria. Tenui Corpore, bilioſa Conſtitutione Vir, annorum ferme quinquaginta, quindecim vero annorum Podager, ineunte anno MDCCII, Pedibus & utroque Genu doluit: ceſſante vero brevi tempore eo Dolore, *Colica* tentatus eſt. Succeſſit Brachiorum primò gravitas, & debilitas; mox *Reſolutio*; ut è Digitis nullum movere poſſet. Fames abolevit; Cibi omnis faſtidium fuit; quod quum jam diuturnum eſſet, ex eo reliquiſque Morbi ſatellitibus, Corpus jam plane emaciatum; Faciei Color flavus; Oculorum, quod album eſſe debuit, Ictericum id omne factum eſt.

Arthritidem hanc ad τὰ Ἔνδεα inverſam, & à Viſceribus, una cum Bile Colicam dudum committente, in *Nervorum Tubulos* translatam eſſe judicavi.

Ut Curationis, quoad fieri poſſet, abſolutæ iniretur ratio; primùm, *Decocto Cardui* Ventriculum moveri; *Soluto* tum *Purgante* Ventrem inaniri ſedulo inſtitui. Iis, quæ impedimento eſſent, expreſſis, *Aquam* dedi *ferratam* bibere tepefactam, omni mane, ad libram quaſi integram, neque niſi ſorbillando, & paulatim hauriendam; aliaſque, loco Potionis ordinariæ, eandem,

eandem, cum *Vini Luſitanici* ea quantitate, quæ ad εὐπεψίαν opus inveniretur.

Magno fuit huic ægrotanti auxilio, una cum prædictis, *Aqua ferrata*: Nauſeam enim ademit; Famem (id eſt, Vitæ ſpem) reddidit; aliiſque poſthæc adhibendis viam aperuit. *Chalybem* addidi *Natritum*; quo in Articulos pulſa eſt *Arthritis*, Pedis Tumor & Dolor, factus; quæ tamen, omiſſo *Chalybe* cito decreverunt.

Hac autem Medicina (Ὑδροποσίᾳ nempe diu producta, continuataque, & *Chalybe* interdum adjecto) Viſceribus robur, Oculis Vigor, Faciei Color reſtitutus eſt. Spirituum turbis & agitatione, quæ quidem magna & permoleſta fuit, compoſita, ſudum undique & ſerenum eſt. Ex elumbi, debili, & emaciato Ægro, qua Morbo, qua Inedia prope jam enecto, res Salutis adeo ſervata, & Vires inſtauratæ ſunt, ut, tametſi quædam maneret Artuum imbecillitas; negotia tamen obire, itinera Equo longa & crebra facere valeret; Vitamque alacrem, & vitalem tum ageret, tum etiam acturus eſſet.

Adeo enim ex ea Medicina profecit, ut jam, annis poſt quatuor, multo rarius, multo illum mitius dolere, & Paroxyſmis tuto carere; [Manum vero ſiniſtram, ob Tendines contractos, motu fere omni privatam eſſe] per Literas nuper accepi.

HIST. V.

Arthritis primùm, & deinde Paralyſis, *à Materia Colica bilioſa.*

Fœminæ olim memoratæ, primùm Colica bilioſa, deinde *Podagra* laborantis, Hiſtoriam; quoniam eo tempore plenius de illa diſſerere nihil attinebat; interruptam, hic loci continuare libet, & ad finem perducere. Remittente (ſic, ut dixi *) *Arthritidis* Paroxyſmo, Caput illico tentatum eſt, & quidem impenſiſſime. Somnus enim inquietus, nec qui, uti par erat, ægrotantem reficeret. Huic adde *Capitis* gravitatem, & dolorem: quod vero præcipue notandum, quoties expergiſceretur, quod diceret ageretve, nihil in promptu habuit: oppreſſo nempe *Capite*, & *Menti* quaſi Nube obducta. Periculum erat, ne confeſtim *Apoplexia* proſterneretur: Detractione Sanguinis periculum iſthuc imminutum, Nubes ſublata. Brevi poſt tempore *Paralyſis* ſecuta eſt; qua demum Ægra Ὑδροποσίᾳ, & *Balneatione* diutina liberata fuit.

Quandiu hujus Ægræ membra fuere reſoluta, & Aquæ potationi illa incubuit; *Arthritide* tamdiu immunis omni perſtitit: integra vero ad conſuetudinem rediens, & veteri Diætæ ratione uſa, *Arthritide* jam nunc urgetur regulari: qua utique confirmatur, priſcos illos, ſive Pedis, ſive Malleoli Dolorem & Tumorem, fuiſſe plane *Podagricos*.

Aliam novi Inteſtinis pariter dolentem, & quidem ex eadem cauſa; poſtea vero *Paralyticam*; cui, cum integrum eſſet, & intactum adhuc *Caput*, at Bile Sanguis æſtuaret, ortus eſt in Manibus Dolor, & Tumor plane *Arthriticus*; & indicio fuit, Naturam hac inimicum

* *Vide Diſſertationem, De Arthritide Symptomatica, Cap. x, Hiſt. I.*

porta conari expellere. Hi vero conatus, quantum adhuc obſervavi, languidi & pene fruſtra fuere omnes, & *Paralyſi* ceſſerunt: quæ denique *Chalybeatis*, & Remediis Sanguinem evehentibus, ut & Genus *Nervinum* penetrantibus, una cum *Aquarum Bathonienſium* Potatione, & in iis *Balneatione* crebra, penitus ſanata eſt.

Hiice vero obſervatis omnino liquet, materiam Colicæ Bilioſam, cauſam ejus proximam & continentem, nunc in *Articulos* extrudi, & ab iis in *Nervos* transferri; ſicque in nonnullis Corporibus eandem eſſe *Colicæ*, *Arthritidos*, & *Paralyſeos* ordine materiam.

HIST. VI.

Ob Arthritidem in Nervos inverſam, Ἀφωνία.

VIr bonus, cumprimis honeſtus, diu meus ἐν τῷ φαρμακοποιεῖν familiaris, jam inde ab adoleſcentia *Arthritide*, ad tempus redeunti, laboravit. Vox a pauſillo puero, ei denſa fuit, obſcura; nec quæ Verba clare, vel articulate ſatis exprimeret; a *Nervorum*, uti videtur, imbecillitate nativa ducens originem. Ad hæc acceſſit, ob mortem filii (quem ille quàm maximè amavit) Dolor vix conſolabilis; Ægritudo valde diſcrucians. Cum eò loci res eſſet, & Paroxyſmus jam declinaret, nondum autem ad exitum perduceretur, in apricum animi cauſa Æger vectari voluit. In collem proximum & vicinum, at eminentem & apertum, Bruma tunc temporis ſæviente, quando, etiam tum e lecto ſurgens, elatus fuerit, ibique plus nimio commoratus; moeſtum, & imbecilli Lingua *Arthriticum* invaſit primùm Algor; deinde Vertigo; tum brevis quædam Mentis alienatio, actionibus abſurdis, inſolitis, & indecoris manifeſta; deinde Lateris, poſtmodum reſoluti, imbecillitas, & obeundi motus impotentia; poſtremo, & paulatim Linguæ *Paralyſis*, Ἀφωνία.

Non novum huic ægroto hujuſmodi malum: nam, quum moris erat, exeunte omni Paroxyſmo, quàm citiſſime potuit, lectum abdicare, & foras illico Pedem efferre, vel geſtari; raro id impune fecit: imo, quàm citiſſimè fecit, tam maximè pœnas dedit; tam citiſſimè Lingua ejus, tanquam Ligamento, impedita, & (quod a familiaribus ſæpe obſervatum) aliena Vox. *Non novum*, inquam hujuſmodi malum; nova mali fuit Gravitas.

Ut morbo iſti medicinam facerem, quæ ſequuntur, auxilia ſunt à me præſcripta.

℞ *Conſ. Abſ. Rom. Spec. Diambræ*,
Z Z. in Indiis Cond. aa ℈j,
Conſ. Alk. q.s. f. Bolus.

℞ *Pul.Serp. Virg. gr.* xjj,
Caſtor :
Spec. Diatr. Piper. aã gr. iv,
Ol. e Sem.Carui Chym. gtt, jj,
Balſ. Per. q. s. f. Pilulæ.

℞ *Cort. Winterani*,
Rad. Zedoar. pul. aã ʒjjj,
*Sem. Aniſi. Carui aã*ʒj,
Cochlear. ℥j, *miſce*, *& infunde in Vini albi Luſitanici* ℔jj; *uſus tempore Cochlearia duo, vel tria colentur, cum Cerevisia commiſcenda. Cerevisiæ hauſtus hujuſmodi medicatus Bolo, & Pilulis quotidie ſuperbibatur. Ampulla, ad dimidium vacua, Vino ſimplici repleatur.*

Porro

Porrò, infundantur in Aqua fontana bulliente *Sem. Cochlear. contuſa*, *Raſura Radiculæ*; *Infuſum Diametro* dulcetur, f. *Gargariſma* ſæpius in die adhibendum. *Frictiones* Artuum ſint frequentes. Sumat etiam *Spiritus Vol. Oleoſ. gtt.* xxx, cum vehiculo idoneo, bis vel ter in die, Cervici *Epiſpaſticum* admoveatur; poſt dies duodecim, vel duas hebdomadas repetatur.

Horum uſu medicamentorum [non quidem perpetuo, ſed longo, & cum intermiſſionibus ad tempus diutinum producto) factum eſt, ut Verba, uno aliquo quamplurima præeunte, Ipſe, eadem nullo negotio clare repeteret. Vegetior item, coloratior, & hilarior evadere; Cibum capeſſere, devorare. *Arthritis* ſub id tempus manum occupavit; Curationis ſpem adduxit, at (eheu!) brevem, & fallacem. Relicta manu, tam inclementer *Ægrum* habuit, ut e veſtigio *Caput* Dolore, Stupore, aliiſque mali moris accidentibus affligens, eum pene confecerit. Hoc ob Alvum, incuria domeſticorum, nimis duram [unde in *Caput* Humores acti) evenit. Ex Paroxyſmo tam infelici, & Naturæ rebus tam male convenienti, nullum *Paralyſeos* levamen; nulla Vocis reſtitutio. Contra, medidamento non uno, neque impotenti fruſtra adhibito, integrum jam triennium (ſi Verbum unum, aut alterum, μονοσύλλαβον, excipiatur) mutus fuit; &, quod annotatu digniſſimum, per eoſdem hoſce annos, etiamſi ſatis cibi ingerens, rarius & mitius ſolito doluit Articulis.

Ut Hiſtoriæ hujus ſummam brevi complectar; de hac *Paralyſi*, in homine *Arthritico*, & jam tum dolenti, Frigus inſecuta, quid aliud cogitandum? quàm, quod Humores *Arthritici*, adhuc in Sanguine relicti, effæti, & in fugam abituri, Algore contracto, & anguſtato Corpore, in *Nervos* impellerentur; & in eos ſe abdentes mala jam dicta committerent. Materia vero aliena, quæ e Corpore expelli debuerat, in *Nervos*, natura forſan nimis apertos, & dehiſcentes, impulſa; tanta ex eo Oeconomiæ perturbatio, Naturæque Vires adeo fractæ, & debilitatæ ſint; ut, *inverſa* in poſterum *Arthritidi* favens ea, regularem, uti olim, Paroxyſmum minime moliatur.

HIST. VII.

Ex Morſu Canis, Arthritidis recta ſilentium, Stupiditas, Paralyſis; *Arthritide denuo facta Regulari, curata.*

Rara quidem, annis abhinc aliquot, & inaudita forſan *Arthritidos Anomalæ* mihi ſeſe obtulit Hiſtoria; quæ, ut multa obſervatu digniſſima, ita Doctrinæ huic noſtræ lucis non parum allatura continet, ideoque protenus adſcribenda eſt. Homo adhuc in vivis eſt *Iſcanus*, qui ſub exitum ſeculi noviſſimi, decimo ætatis ſuæ luſtro, Pedibus ſubinde doluit. *Podagra* nimirum affectus germaniſſima, Malleolum mordente, omnibus numeris abſoluta. Hunc in modum ea, per triennium bis terve ſingulis annis, acceſſerat; quum ex *Morſu Canis* [forſan rabioſi) *Podager* ægrotavit. Vulnera, Cruribus inflicta, per menſis ſpatium, Ichorem emiſere, ſanatis autem iis, ſuppreſſoque flumine, nova malorum

malorum ingruit caterva, atrox certe, & peſtifera: Primùm enim late, per univerſum Corpus, ſparſum eſt alienum aliquod, Sanguinis Οργασμὸν, Corporis æſtum faciens immodicum. Deinde *Caput* tentatum eſt: Sedulum enim, & in agendis rebus antea verſatum, Ægrum occupavit rerum prope omnium Oblivio. Stupiditas adjuncta eſt, & in ſententia de negotiis ordinariis cum judicio ferenda, impotentia. Magna ſub hoc tempus erat Membrorum undique omnium debilitas; & Digitorum huc illuc ſerpens, tanquam ab Acu pungente, Dolor. Succeſſit *Tetanos*, aliaſque Pedum Torpor, & Δυσκινησία. Simili vero ratione, qua Corpus, ipſa laboravit, ipſa ſubſidit Anima. Levi quavis de cauſa Ejulationes Æger, & Lamenta edidit; non raro Lacrymas. Poſtremo loco Manuum, Pedum *Paralyſi* correptus, eorum neutrum, niſi laborioſe, movit. Quod vero maxime notandum, *Arthritis*, quæ (ut dixi) Paroxyſmos, bis, ter quotannis iterare ſolita eſt, jam inde à *Canis Morſu*, per integrum biennium (quo, prædicto more, cruciatus eſt Æger) ne ſemel quidem rediit. Ut hæc malorum Ilias à Miaſmate *Arthritico*, multum conturbato, perque Corpus univerſum, in ipſos *Nervos* acto (& quidem *Canis Veneno* forſan impellente) proficiſci, non immerito credatur.

Docti utique Medici, & experientes, in hujus Ægri curam incubuerunt: Quamprimum ea mihi demandata eſſet, (quando, præter Symptomata jam dicta, Ventriculum etiam lædi, Ανορεξία, multoque Vomitu urgeri deprehenderim) primùm Alvum ſubduxi; tum *Decocti Cort. Chalybeati* ℥ij, ter in die ſumendas imperavi. *Decocti* hujus vere *Polychreſti* uſu, cum levi Corporis Exercitatione diu continuato, (nempe, cum intermiſſionibus quibuſdam, ad annos aliquot) mirum quantum ex eo commodi exortum: Fames enim, Oculi vigor, Faciei color, Spirituum animalium robur [*Arthritide* denuo ἐν τοῖς ἔξω revertente, & Paroxyſmos, ſic, ut olim, edente regulares] tum Animæ, tum Corporis mala finiere cuncta. Ευκινησία, & Valitudo, poſt annorum aliquot interruptionem, omni ex parte integra, & perfecta, feliciſſime reſtituta, paulatim, tanquam ex poſtliminio, redierunt.

Si *Arthritidos* iſthoc, ex *Morſu Canis*, Silentium; ſi Symptomata, per iſtius Silentii triennium oriunda, [gravia profecto, & terribilia;] ſi, ex *Arthritidis* Reductione, Symptomatum iſtorum fugam animo rite perpendamus; nihil manifeſtius, quàm quod a Miaſmate *Arthritico*, devio, & in *Nervos* irrepente, fierent iſta *Spirituum animalium*, & *Nervorum* mala; & quod, ex eodem Miaſmate in Artus (uti par eſt) exulante, *Paralyſis* cum malorum iſta cohorte tolleretur.

HIST. VIII.

Convulſiones, *ex* Arthritide *inverſa, univerſales, Arte medica ſublatæ.*

HIs, ob Morbi diſcrepantiam, an affinitatem dicam? *Convulſionum* addam univerſalium, ex *Arthritide* intus in *Nervos* acta, Hiſtoriam. Vixit, annos ante paucos, in *Iſca* noſtræ ſuburbiis, Familia, probra quidem & honeſta, neque Veneri, neque Baccho dedita;

dedita; quæ tamen *Arthritidi*, ſic, ut raro quæquam unquam magis, eſt afflicta. Fratrum unus e medio *Apoplexia* ſubreptus eſt *Arthritica*; alter *Arthritide* τῶ Εντόϑια premente obiit: de quibus, ſuis locis. Fratrum Tertius, hic noſter, Articulis olim doluit, tum crebro, tum vehementer. At quum hujuſmodi ceſſavere, aut minus crebræ, minuſque vehementes fuere *Arthritidis* acceſſiones; *Convulſionibus* ille correpus eſt, obſervatu digniſſimis. Primùm enim illæ Partium externarum erant; deinde, mira Spirituum in *Capite* Ἀταξία poſtea vero Eclipſi comitatæ. Quum ad Ægrum arceſſerer, *Spaſmis* eum graviſſimis implicitum, Senſibus orbatum inveni: quumque diturnitate malum ingraveſceret, (dies enim aliquot jacuit ἀναίσϑητος). tollendi ejus ergo, Medicina, qua poſſem efficaciſſima, uſus ſum.

Præmiſſis Alvum inanientibus, ut *Caput* allevarem, ad Cutim tonſo, & raſo, ei *Epiſpaſticum* admovi: Quod quidem amplum, & diu adhæreſcens, optimo fuit Ægrotanti auxilio; Seri enim libras [quinque, vel ſex dierum ſpatio] minimum binas evocavit. Interea temporis, quæ Spiritus ſuſtentarent animales; quæque eorum motus ordinarent, ore ſumenda dedi.

℞ *Pul. Caſtorei* ℈j, *G. Galbani*, *Sagapeni*, *Aſæ fœtid. aā* ℈j, *Opopan. ſolut. q. s. f.* Pilulæ. *Sumantur quatuor, ex Julapii Cephalici Hauſtu, quarta quaque hora. Spiritus Caſtorei, & Vol. Oleoſ. in eundem finem, ex eodem vehiculo, ſubinde ſunt adhibiti.*

Hac ego medicina, ſupra aſtantium expectationem, Ægrum excitavi; morbo eum ancipiti, & peſtifero liberavi; &, ut idem ne recurreret incommodum, *Chalybe*, & *Cortice*, præſidiis hac in re certiſſimis, Ægrum munivi.

CAP. XVII.

De Doloribus in Corpore vagis, fixis; de Ophthalmia; de Eryſipelate, & Achoribus Arthriticis.

ART. I. Vidimus, quanta cum ſævitia Partes Corporis nobiliſſimas, & Vitæ maxime neceſſarias, agitet *Arthritis*: quam illa [tanquam malus Civis, qui exulare reſpuens, Rebus uſque novis ſtudeat, Domos illuſtres ad factionem ſuam trahat Inteſtina, Pulmonem, Cerebrum, Viſcera ἐν ταῖς Κοιλίαις contenta fere omnia corrumpat. Nunc, in Regionibus a Metropoli, & locis principibus, longe diſſitis & remotis; in Provinciæ Interioris ambitu; in Partibus Viſcera continentibus, quid eadem faciat, quoque ſe modo gerat, diligenter exquiramus.

Horum locorum *Anomala*, quæ à me notatæ, ſunt in iis *Vaga*, *Fixa Arthritis*, *Ophthalmia*, *Eryſipelas*, & *Achores Arthritici*; de quibus omnibus hoc Capite dicam; uti in ſequentibus, de *Epiphora*, & *Dolore Dentium Arthritico*.

II. *Arthriticis* iis, quibus Sanguis acri Miaſmate diu multumque inquinatus, quum ad ἀκμὴν id elatum effloreſcit, familiares aliquando ſunt *Dolores*; qui nunc vagantur per Regiones Dorſi, & Lumborum; per Scapulas, Sternon, Cervicem, & Caput externum: Earum nempe Partium aliqua incipien-

cipientes, eam ad tempus aliquod afficiunt; donec alio, quocunque vult Natura, transferuntur. Quæ utique loci mutatio interdum crebra eſt, & in nonnullis hi *Dolores* (quod ab *Arthritico* non uno compertum accepi) per Corpus ſerpunt externum, pene univerſum: *Arthritis* ſic in *Trunco* vaga, non ſemper intellecta, *Rheumatiſmi* nomine vulgo deliteſcit; quæ tamen, ſi utriuſque hujus Morbi naturam penitus ſcrutemur, ab eo longe diſcrepa.

Nunc in eodem loco commorantur hi *Dolores*, eumque non parum multant. Novi Hominem, cujus Sanguis quando plane computruit, & in *Arthriticam* degeneravit Dyſcraſiam; huic, inter alias Morbi hujus Ἀνωμαλίας, in Regione Lumborum, (ac ſi à Renum Calculo) *Dolor* immanis, & permoleſtus accidit; quem tamen a Miaſmate *Arthritico*, Membranas eo loci Spinam inveſtientes ſtimulante, fieri probabile eſt. Vertebrarum haſce *Membranas*, etiamſi plurimum urgeri corrodique noverim; raro hoc fit, præterquàm in iis, quibus, ſeu ætate, ſive morbis pene confectis, regularem *Arthritida* præſtare nequit Natura. Novi *Arthritidis* calidæ Materiam, *Oculi Tunicam adnatam* invadentem, *Ophthalmiam* inferre; quæ cum paulo poſt Articulos inviſeret, iiſque Paroxyſmum aptum, & laudabilem excitaret; eodemque tempore finem *Inflammationi* poneret; eam omnino *Arthriticam* eſſe manifeſtavit.

Novi *Arthritida Palpebram* in Vetulo quodam ſuperiorem, menſem & eo amplius, excruciantem; quæ cum *Omagram* habuit adjunctam, & *Podagram* e veſtigio ſequentem, ingenium & morem ſuum abunde declaravit.

Faciei porro *Eryſipelas* notavi, quod detractione Sanguinis, factaque inde Materiæ in Artus Διαδοχῇ, quum in *Dolorem* mutaretur iſthuc *Arthriticum*, naturam plane confeſſum eſt *Arthriticam*, ipſumque eſſe Materiæ iſtius generis calidæ & evectæ, eo in loco ἐξάνθημα.

Nullius autem *Anomalæ* in Externo Corpore natura ſubtilior, quam quæ eſt *Arthritidos Achores* inducentis. * Jampridem tradidi, in nonnullis Corporibus fere idem eſſe, Utrum per Articulos, an per *Aurium Ulcuſcula*, id, quod alienum, emitteretur: quod quidem Obſervatione mihi non una confirmatum. Sunt enim *Arthritici*, quibus, in Paroxyſmorum intervallis, (maxime ſi Paroxyſmi tenues ſint, & nimium mites, aut forte interciſi) iſta per *Aures* Evacuatio vicem obtinet *Arthritidis* ſumme Regularis. Sunt etiam, in quibus, neglecta re Articulari, perque Artuum Glandulas Veneni expulſione penitus omiſſa, Natura unis *Achoribus* contenta, per eos id exterminet.

III. Affectibus jam dictis, una cum aliis omnibus, quæ *Trunci* relinquuntur, *Anomalis*, hoc commune eſt; Eas periculo, quàm *Anomalæ* ſunt *interna* reliquæ, multo magis expertes eſſe, & ad *regularem Arthritida* propius accedere. Cujus rei ratio, tam ex Locorum à natura ignobilitate; quàm ex eo, quod Auxiliis etiam externis ii tractari poſſint, elicienda eſt.

Quinetiam hoc addendum, à Corporis ambitu, ad ejus meditullium;

à Tis

* *Diſſertatione, de Arthritide Symptomatica*, Cap. XI.

à τοῖς ἴσχουσιν ad τὰ ἰσχόμενα, *Arthritidem* non creberrime transferri: certe rarius, quam ipſam *Regularem.* Cujus eventi nullam aliam excogitare valeo rationem, quàm quod *Artus*, a Corpore longe in Aerem projecti, ſæpe a Frigore magis patiantur; &, quæ *Arthritida* repercutiant, Cauſis magis pateant externis: Quibus hæ noſtræ *Anomala* non ſunt adeo obnoxiæ, & raro interciſæ Viſcera ſubintrant; verum e contrario in Artus multo frequentius erumpunt.

IV. Communis harum *Anomalarum* Medicina vult, ut, graves eæ ſi contingant eſſe, initio detrahatur Sanguis; deinde Purgans, [ſive *Aloëticum*, ſive aliud e Δραστικωτέροις aliquod] quo Materiæ vitioſæ partim Ano poſſit expediri, partim ad Artus amandari, detur.

Præter hæc communia, niſi malum ingraveſcit, nihil eſt, quod amplius ſuadeam Medicinæ. Tuta enim eſt, & incolumis Ægroti res; ſi non ex omni parte placida. Quin & ii Homines *Arthritici* moleſtius ſæpe ferunt *Dolores* in Articulis, etſi reſtituendæ Sanitatis ergo factos, quam, cui medeantur illi, Malum. Mos igitur iis in hoc rerum ſtatu gerendus, &, donec Malum per ſe inclinet, aut tempore vincatur, expectandum eſt.

At ſi urgebunt *Dolores* (quæ propria eorum Medicina eſt) Æger ſtragulis in Lecto coopertus, aut *Spiritu C. C.* aut *Theriaca Androm.* cum *Pul. Gaſconic*: vel *Rubro Exonienſi*, vel ejuſmodi aliquo *Cardiaco*, una cum *Poſſeto Anthoſato*, ſive Sudore Materiam foras ejiciat, ſive in Artus amoliatur.

Quod de *Doloribus* hiſce, tam fixis, quàm vagis, pronunciavimus; id etiam in *Eryſipelate* valebit; ut nempe per *Cardiaca*, *Podagram* expellentia, miaſma procul arceatur.

Si, poſt Evacuationes jam dictas, intendatur *Ophthalmia*; ſive etiam minime levetur, erit, quo Organum, æque pene cum vita carum tueamur, Remedio opus: Quare *Collyrium* modice diſcutiens, & corroborans adhibeatur. Inſervit huic Intentioni, id, quod ſequitur.

℞ *Album Ovi*, *agita*, *Aqua Roſac. dilue*, *adde Camforæ gr. aliquot*, *f.* Collyrium; cujus Guttæ in *Oculum* paucæ omni mane inſtillentur, Linteaque eo immerſa Palpebræ bis terve in die ſuperponantur. Poteſt commode *Lapis Calaminaris*, ſive *Tutia* præparata *Collyrio* ſuperaddi.

Si Αχῶρες permoleſti ſint *Arthritici*, eandem fere recipiunt Curationem, ac qui abſoluti; neque enim, eorum cauſa, in Articulis Dolorem excitari velim: tanta eorum incolumitas, tam magna utilitas. Quod de hac *Anomala* (quantum mihi videtur) una proponendum.

HISTORIA.

Achores, ab Arthritide in alio Corpore generati.

Postremo ineunte ſeculo, non procul ab Urbe, Vir egit Generoſus; qui, ob juventam non nimis ſobriam, ea vix finita, laboravit *Arthritide.* Ætate progrediente, ſimilem ea progreſſum habuit, & quotannis increvit: donec Artuum motu ferme omni privatus, Æger demum Clinicus evaſit. Erat ille Vir, ſi quis unquam, totus ex *Arthritide* factus; pari certe ratione, atque dicitur,

Ὅλ☉ ἄνθρωπ☉ ἐκ γενετῆς νῦσ☉.
Cum annos prope viginti maritus ſine Prole eſſet, favente demum *Arthritide*, Filiam progenuit. Caſtiſſima, & Venerabilis ejus Uxor non tam *Lucinæ*, aut *Dianæ*, quàm *Arthritidi* debuit, quod facta eſſet mater. Patris tam *Arthritici* Filia, Originis ſuæ labem & maculam non uno modo agnovit: Erat enim Vultu pallido & languenti, Conſtitutione tenerrima. Plures enixæ filios, Partus ei non parum profuerunt; & a Miaſmate natiuo, magnam illius partem evacuando, tuebantur. Ἀχῶρες autem, præcipue cum illa deſierat ἐν γαστρὶ ἔχειν, erant graviſſimi. *Aures* externæ, multum tumefactæ, per *Ulcuſcula* Virus emiſere, mordax & acre: cujus acrimonia Regio iſthæc omnis inflammata eſt. *Virus* ſiccatum in Squamas abire ſolitum eſt; in furfuraceas, ſubalbidas: quibus, ſive ſponte decidentibus, ſive refricando ſublatis, Ichor denuo jugiter emanavit. Neque *Purgantia*; neque virtutum optimarum *Alterantia*, (a Viris arte noſtra celeberrimis præſcripta) malum hoc vicere; modum ei forſan impoſuere.

Ut ſemel dicam, Miaſma hoc indomitum & peſtiferum, Matronæ illius Filios hunc in diem aggravat; quorum plerique omnes [ſunt autem multi) *Aurium* Exudationes, aut alias illius Veneni notas, & indicia, veteri nempe Contagio afflati, gerunt; & teſtimonio ſunt probabili, Miaſma hoc virulentum, in alio Corpore per *Arthritida* regularem, in alio per *Achores* à Natura ejici.

CAP. XVIII.

De Epiphora, & Dolore Dentium Arthritico.

ART. I. De *Catarrhis* iis, qui *Arthritica* facti materia, Pulmones, aliaque Reſpirationis Organa invadunt, & Tuſſim frequenter inferunt, alibi diſputavimus: Qui *Oris* ſunt, & *Oculorum*; eadem Materia facti, atque eodem e numero reliqui; eos, hoc Capite dicendos, jam nunc aggrediemur.

De *Podagra Dentium* Libellum olim in lucem miſit *Joh. Steph. Strobelbergerus*, Thermiater Cæſareus; ut vel propterea ſuper hac re Sermonem inſtituere ſuperſederem. At quum iſte Liber, quicquid promittat ejus Inſcriptio, non tam de *Dolore Dentium Arthritico*, (cujus neque Therapiam propriam, nec quidem Diagnoſin ullam in medium profert,) quam de Affectu iſto, quatenus Exquiſito agat; integrum mihi erit, hanc *Anomalam*, cum aliis ſuæ Tribus, unà tractare.

II. Quod ut accurate faciam, imprimis obſervandum eſt; Humores illos acres *Arthriticos*, qui, per ambitum Corporis erratici, Dolores ciere ſolent antedictos; in *Glandulas Oculis* vicinas, & ſecernendis Lacrymis dicatas, à Natura nonnunquam infundi, & jugiter iſthinc emanantes *Epiphoram* creare: modo in Gingivas, & eas, quæ Dentes circumveſtiunt, Membranas immitti, & Ὀδονταλγίαν facere. Qui utique affectus ſæpe diutini ſunt, &

& (Humore ſalſo teneras, ſenſuſque acutiſſimi Fibras urgente, Spirituſque eas inhabitantes ſtimulante) nonnunquam etiam moleſti: Quoniam autem iidem, ab *Arthritide* nunc à τῆς ἔξω repercuſſa, & Paroxyſmum interrumpente, oriantur; nunc in *Arthritida* regularem deſinant; (utrumque vero ita tum oriri, tum deſinere conſtat,) iccirco etiam *Arthritici* cenſeantur; ipſamque eſſe *Arthritida*, Sede germana, & Via jam relictis, alieno in regno ἀνωμάλως ſævientem.

III. Si morbi illi tenues ſint, nec ægrotantes ſupra modum urgeant. Curatio his *Arthriticis*, ac quæ Exquiſitis, eadem ſit utiliſſima: Si vero graviores periculum, vel moleſtiam inducant, hujuſmodi velim Medicinam.

Primo, Sanguis mittendus; ſpeciatim, optimeque *Vena Jugulari*: Tum Venter reſolvendus, Sanguis turbandus; dato, quod ambobus his ſufficiat muneribus, mane poſtero, *Purgante*. Deinde *Epiſpaſticum* Cervici applicandum: Ulcuſcula vero, ne areſcant, *Litu* illinantur *Epiſpaſtico*; & tamdiu quidem, quamdiu mali gravitas perduraverit. Poſtea, ſi *Arthritis* ad affectam uſque Partem adhæreſcat, non niſi molimine quodam in Artus removenda, ad rem facient auxilia, tam quæ, extra applicata, educant eam, evocentque; quam quæ ore ſumpta expellant. Atque hæc iſtorum Medicina Morborum eſt communis.

Propria requirit, ut in *Epiphora* vitatis, initio præcipue, reſtringentibus (ne Sero, acri, & venenoſo exeunti Viam occludant, & Fiſtulam inducant) *Collyriis* mollientibus Seri, nimia mitigetur acrimonia. Quem in finem *Lac* inſervit muliebre, recens, *Oculis* immiſſum; uti etiam, è *Mucilagine Sem. Pſyllii, & Cydon. Aqua Roſ. extracta*: vel è *Trochiſc. albo Rhaſis & Aqua Plantaginis* Collyrium.

Sin *Os Catarrhus* opprimat, & ægrotantem Humorum Copia, vel Aſperitas offendat; prodeſt *Gargariſmis* eos tum diluere, tum elicere. Ad eliciendum, quam quod maxime, conducit *Raſ. Raph. Ruſticani*, ore retenta, & manducata; cujus ſolicitatione prægnantes ſe Gingivæ poſſint exonerare.

Si *Dentem* forcipe evelli, poſtulaverit *Dolor*; eo, quod Alveolum purget, (*Melle* puta *Mercuriali*, *cum Sale communi*, *Aqua fontana mixtis*, vel ejuſmodi alio) oportebit gargarizare: quo peracto, rurſus in Alveolum intrudatur *Dens*, ob Evulſionem utilior evaſurus.

Epiphoræ hujus Exemplum in Capite undecimo protulimus; *Odontalgiæ* vero *Arthriticæ* in manibus eſt Hiſtoria, quam illico adſcribam.

HISTORIA.

Dentium Dolor Arthriticus.

Quidam mihi familiariſſimus, & in rebus agendis conjunctiſſimus, bilioſum & ſiccum habens Corpus, *Catarrhis* jam inde à Cunabulis immune; ubi ad ætatis medium acceſſit, ex Pedibus laboravit. Plurima huic *Arthritico* acciderunt, quæ attente obſervata, recteque conſiderata, admorbi hujus inconſtantis, dubii, verſatilis ingenium & morem explicandum, valeant egregie: Unum habeo in præſentia dicere; alias alia.

Cum ætas præcipitavit, (quæ non

humanam modo Sanitatem, ſed & ipſos morbos afficit; eorumque interturbat, & abrumpit ordinem] Eclipſes primo leviores, paulatim magnas, & graviores paſſa eſt *Arthritis.* Pro *Arthritide*, Juncturas Artuum more ſuo occupante, multumque cruciante, nunc *Vertigo*, nunc *Cephalalgia*, nunc *Dolores* per univerſum Corpus externum erratici, nunc [quod ad rem noſtram attinet] *Dentium Dolor* acutiſſimus erat. Mirum Ægro videbatur, & Portenti ſimile, morbo ſe vexari tam parum convenienti; Vetulum nempe, Pumice aridiorem, *Catarrho* Dentes infeſtante.

Inito hac de re Colloquio, dubium & ſolicitum percunctor, quo ſe modo geſſerat per dies hoſce nuperos *Arthritis*: Utrum Paroxyſmos ſatis crebros, ſatis vehementes, ſic, ut olim, ediderat. Neque crebros, neque vehementes Æger reponit; ſed, in propinquo eſſe *Arthritidem*, ex *Cephalalgia*, ex *Doloribus* huc illuc vagis, ſe hariolari. Quibus Ego; Quid ſi adventantis illis *Arthritidos* Signis, addas etiam ὀδονταλγίαν: quando hunc Affectum, una cum ceteris modò dictis, eadem Cauſa fieri veriſimile ſit; *Arthritica* ſcil. materia, naturæ jam moleſta, janua non optima in fugam pulſa.

Ut in pauca rem conferam, paulo poſt Articulos invaſit Dolor, *Arthriticus*, omnibus numeris abſolutus; eodemque tempore *Dentium* ille *Dolor*, ut & omnes alii remiſere. Hujuſmodi ὀδονταλγίαν ille poſtea ſæpenumero perpeſſus eſt; ex *Arthritidos* aberrationibus, & deliquiis ſemper exortam; in *Arthritida regularem*, & idoneam, ſemper exeuntem: ut de confirmanda indole morbi hujus *Arthritica*, plura, ut opinor, addere ſupervacaneum eſſet.

CAP. XIX.

Corollaria continet, cum Epilogo.

ART. I. HÆ ſunt *Arthritidis* in *Trunco* Corporis *Anomaliæ*; non dicam omnes, nec quidem ullas omnibus numeris abſolutas; (certe abſolutum, & perfectum hujuſmodi Opus vix unius Seculi, nedum Hominis unius eſſet;) ſed inſigniores aliquas, & quæ in facienda medicina mihi paſſim obvenere, notatu digniores.

Ex iis, quales quales ſint, perſuaſum mihi habeo, quod apparebit, miaſma *Arthriticum*, præter Artuum mala, omni ævo animadverſa, varios, multiformes, multumque diſcrepantes inter ſe Affectus, ſi eorum Facies, ſi Phænomena ſpectemus, efficere; & quidem in hac noſtra Regione (forſan etiam in aliis non minus) crebro: Varios ſcil. pro iſtarum Partium, & locorum in quibus ſunt, varietate; multiformes, pro diverſa eorum ſtructura; & pro eorum uſu, diſcrepantes.

Deinde, conſtat Affectus, ſic a devio hoc miaſmate generatos, Partium affectarum morbos proprios, & vernaculos, ad amuſſim omnes ſimulare; Vultus eorum uſurpare; Signa vel Pathognomonica præ ſe ferre; neque a morbis indigenis, per ea, quæ concurrunt Diagnoſtica, poſſe quovis modo diſtingui; ſed e contrario revera cum iis ſæpenumero confundi.

Deinde palam, uti ſpero, factum eſt, non hos Affectus, alienos & *Arthriticos*, quoties ingraveſcant, & jam

magni

magni fiant; etiamſi propriis affectarum Partium morbis ſimillimos; illorum medicinis, (quæ quidem magnis, & gravibus hiſce ſublevandis, nequaquam aptæ, vel pares ſunt,) tractari oportere; verum e diverſo privis, ſuoque ſingulorum mori, & ingenio accommodatis. Ἦθ☉ autem ϗ εἶδ☉ uniuſcujuſque horum pro ejus *Subjecto* eſſe, & cum eo multiplicari: unde tot novæ *Arthritidis* Formæ, feréque tot diverſæ earum Curationes, quot inveniantur ejus *Anomaliæ.*

Deinde, diximus *Anomaliæ* ſingulam ſingulæ Curationem non alio modo facilius abſolvi, nec quidem auſpicatius ſuſcipi, quam Partem aggravatam, & nova hoſte obſeſſam allevando: Illud autem optime effectum reddi, partim Evacuationibus, tam Univerſalibus, quàm Topicis; ſed iis, privata ratione, quæ nimirum malis hiſce maxime conducat, adhibitis optime vero omnium per Hoſtis Expulſionem, & ab iis quæ intus ſunt iniquæ occupata, πρὸς τὰ ἔξω, ad Artus ablegationem. Quibus autem Auxiliis, qua medendi methodo, in prædictis *Anomaliis* hoc præſtari poſſit, hujus Scripti Pagina fere omni oſtenſum eſt, & declaratum.

Hæc hujuſce *Diſſertationis* Summa eſt.

II. Hisce poſitis, manifeſte patet, quàm ad Hominum Salutem magni ſit momenti, deviam hanc *Arthritida* ſectari, inveſtigare; quamque, Latebras ejus perſcrutari, Larvas excutere, & in Artus ſuos, & Domum, utcunque invitam & reluctantem, eam, quaqua tuto poſſit Arte, reducere. Nam, cum *Arthritis Regularis* & *Anomala* plerumque ſint in ſimili ratione, de *Anomala*, tametſi per ſe obſcura, ſeque multum occultante; quantum illa graſſetur in vulgus, & quatenus ſæviat, ex *Arthritide Regulari* laborantibus, (nempe ex illius crebritate ſævitiaque; horum autem *ſex non naturalibus*) cuivis liceat conjicere. Qui recte calculum hac in re poſuerit, pro certo invenerit, quod, tametſi *Arthritide Regulari*, quàm *Anomala*, plures ægrotent; tamen *Anomala*, quàm *Regulari*, longe plures occumbant: imo quidem *Regularem* raro, niſi prius degenerantem in *Anomalam*, occidere; ita vero creberrime.

Prætermiſſis autem his, & harum *Anomaliarum* inveſtigatione; [quam in ſuorum commodum & tutelam, Medentis ſemper erit pro re nata exercere) ſive neglecta, ſive perfunctorie, vel imperite facta; neceſſe eſt ægrotos, ſimulatis his Affectibus, *Colica* nimirum, *Phthiſi*, *Aſthmate*, *Angina*, ne dicam aliis ejuſmodi *Arthriticis* (id eſt, *Arthritide* morbos illos referente) opprimi quamplurimos; quoque longius ſerpat, & magis gliſcat *Arthritis* idonea, ea proportione plures.

III. Neque noſtram hac de re Doctrinam, ulla quidem ex parte, convellet; nedum eam evertet id, quod de *Arthritidis Symptomaticæ* Speciebus olim dixi, [Siquis haſce *Anomalias*, Partium affectarum morbos eſſe Vernaculos, & Exquiſitos; *Apoplexiam* v. g. veram, & genuinam, miaſmate fieri poſſe *Arthritico*; fruſtraque toties, & ſine neceſſitate multiplicatam a me *Arthritida* contenderit;) quandoquidem (ut de Rerum Nominibus, quæ earum Naturas explicent, & tanquam Icones, in conſpectu ponant, eligendis & præferendis, nihil dicam) horum Affectuum, utcunque nominatorum, medicina

medicina, quæ à me potiſſime ſpectata eſt, Θεραπευτικὴ ſuo uſque, ſic opinor, ſtabit talo, recto nempe & inconcuſſo; *Arthritidis* in Artus Expulſione, quod à me propoſitum, omnino molienda.

Quibus addi poteſt Veteres (*Paulum* volo, *Alexandrum*, *Aetium*, *Galenum*, *Aretæum*) non ſolum, τὴν ἔξω, ſed etiam (ut in Præfatione dixi) τὴν ἔνδον *Arthritidem* exhibuiſſe; Horumque me Autoritate fuiſſe uſum, & Veſtigia repreſſiſſe.

IV. Hæ, quas nunc protulimus, *Arthritidis Anomalias*, ſuo quæque genere graves ſunt, magnæ, & immodicæ κατ' ἐξοχὴν: Alias autem minoris ordinis, eaſque non paucas eſſe ſuſpicor; quæ nunquam eminentes, aut ad ſtatum hunc notabilem evectæ plerumque viſum fugiant, & pro nullis habeantur. Enimvero, uſu medico vel parum exercitatis, hoc latere nequit; *Arthritide*, (præcipue frigida, inerti, languida; maxime vero omnium ea ſuppreſſa, retuſaque,) ægrotantes, interdum *Humeri*, *Pectoris*, *Dorſi*, *Lumborum*, aliarumque in ambitu Corporis Partium *Dolore vago*, tanquam *Rheumatico*; ſæpe etiam Capitis Affectibus, more prorſus *Hyſterico*; alias aliis in Corpore malis, quaſi *Scorbuticis* urgeri; ſæpiſſime vero *valitudine dubia*, & in tempus diutinum incerta, & neutra, eſſe. Qui quidem eorum ſtatus, ac conditiones, ſenſu remiſſiori, & leniori gradu morboſæ, natales ſuos *Arthritico* miaſmati, cæco, in Corpus ſubrepenti, & eo loci clam egenti, ſe debere ultro videntur agnoſcere: Quinetiam aliquando, multos poſt annos dubium hunc in modum actos, tandem, apparente Paroxyſmo *Arthritidis* idoneo, de iſtorum Origine & Natura malorum *Arthritica*, omnis ſublata dubitatio eſt.

V. Quid! quod *Arthriticorum* Gnatos quoties obtueor, & nunc *Achores*, nunc *Catarrhos*, nunc *acres* Inteſtinorum *Humores*, (ut taceam alios Affectus certe non paucos,) iis familiares animo complector; profecto quidem memet vix temperare poſſum, quin eorum Ortus inculcem; & Affectus hoſce nihil aliud eſſe mecum reputem, quam *Arthritidis* Hæreditariæ quædam Ἀποσπασμάτια, ſeu ſcintillulas, à Parentibus acceptas; in Natorum Corpora, ſimul cum ipſa Vitæ Lampade derivatas; & in iis, ſecundum eorum modum agentes.

Hæ vero quum ſint tantummodo Conjecturæ, nec quidem ullis fide dignis probationibus ſuffultæ; de iis ſolum *Anomaliis* ſcripſi, quæ indiciis certis, & Argumentis, ſi non ἀποδεικτικοῖς, tamen valde probabilibus, *Arthritidos* eſſe comprobentur; iiſque fui contentus maximam partem *Anomaliis*, quæ ex *Arthritidis* præapertæ, claræ, & manifeſtæ Deliquiis oriri jure merito cenſeantur.

EPILOGUS.

HÆc ſunt, quæ dicere habui de *Arthritide Interna*, ſive in *Trunco* Corporis *Anomala*; totius *Arthritidographiæ* Parte (noſtra quidem opinione) principali & potiſſima, certe cultu & expoſitu omnium digniſſima: In quibus exponendis eo fui prolixior, quoniam magni Salutis Hominum intereſſe judicavi; & a medicis aut nulla fuit harum rerum mentio; vel, ſi ulla,

ulla, ſemper utique breviſſima, & quaſi in tranſcurſu facta: verum de certa *Arthritidos* Anomalæ *Diagnoſi*; de illius *Reductione*, & ejus præſtandæ methodo, nemo unquam mortalium [quantum ſcio] quidquam eſt locutus. Uti vero apud *Aſtronomos* iſta *Solis* Theoria, quæ Ortus, ceteraque glorioſiſſimi illius Luminis Phænomena deſcriberet, omnino manca judicaretur; niſi etiam *Eclipſes* ejus exhiberet; eo certe plenius, & accuratius exhibendas, quo illæ ſint in Chronologicis Rebus illuſtrandis, & Temporum Punctis ſtatuendis utiliores; quoque etiam explicatu difficiliores: Ita quidem *Arthritidis* Hiſtoria, tametſi *Regularem* plane & dilucide tradat *Arthritida*; nequaquam abſoluta, atque adeo imperfecta credatur, ſi nullos habeat *Arthritidis Defectus*; ſi nullam *Internam:* cujus inſuper Notitia, quo Humano Generi commodior; quoque fuerit ignotior, eo diſtinctius, eo fuſiori calamo tractanda.

Quin hæc à me diligenter obſervata, non ſine labore collecta, fideliter renunciata, & jam, animo erga Humanum Genus benevolo, in lucem miſſa, boni conſulite.

FINIS.

Δόξα τῷ ἐν ὑψίστοις Θεῷ.

EPITOME

CAPUT PRIMUM.

De Arthritide Anomala *generatim.*

ARtus *ſedes* Arthritidis Regularis, ARTICULUS I. Truncus, *ſive quod reliquum eſt Corporis*, Anomalæ; *II.* Arthritidum Anomalarum, *quæ Regularem nullum præcurrentem habent Paroxyſmum, Diagnoſes admodum difficiles*; *III.* Earum, *quæ Regularem Paroxyſmum inſequuntur, Diagnoſes, variis Symptomatum ordinibus ſunt elicienda. De* Anomalæ Arthritidos *Ὑπάρξει minime conſtabit, n ſi de* Regulari Arthritide *præcurrente prius conſtiterit. Eodem Puncto incipiunt hi Ordines, at diverſos habent exitus. Quo certior* Arthritidos *Regularis Ὕπαρξις, illiuſque Materiæ quo certior, in ea, quæ intus ſunt, Tranſlatio; eo certior* Anomalæ *Notitia*;

IV. Internæ Partes *intelliguntur eſſe* Trunci *omnes*, *V*. Arthritidem *inter* Regularem *&* Anomalam, *quæ ſit Differentia*, *VI. Tam* Symptomaticæ, *quam* Primigeniæ Arthritidos Ανωμαλίαι, *VII.* Trunci *Partes fere omnes*, *ſed alias aliis frequentius*, *invadunt*, *VIII Unde tam Vaſtum earum Imperium*, *IX. Cauſæ earum enumerantur*, *X. Ut & differentiæ*, *XI. Medendi Indicatio generalis*, *ut* Arthritide Anomala *pars affecta citiſſime, tutiſſime levetur*; *Materiæ partim e Corpore evocando*, *partim in* Artus *transferendo. Præmiſſis, quæ par eſt, Evacuationibus, Curatio reliqua per Materiæ*, *in* Artus *Tranſlationem efficienda eſt*: *Quam ejus expellandæ viam Natura maxime affectat. Medicamenta huic Intentioni inſervientia ſunt vel* Interna, Arthritidem *expellentia*; *maxime conducunt è* Ferro *præparata, præcipue* Martis Alcohol, *ſive* Ferrum Nutritum; *ejus conficiendi Modus*; *Formula* Ποδαγραγωγῶν: *Vel* Externa, *quæ Articulis dolere ſolitis poſt* Internorum *uſum aliquem applicata, foras* Arthritidem *invitent*: *Eorum recenſio. Ichore vitioſo exulante*, *Æger ad tempus aliquod immunis eſt. Mitior hæc Crudelitas*, *quam per Miſericordiam methodus*, *XII.*

CAP. II.

De *Ventriculi* Affectibus Arthriticis.

NUllam *in* Trunco *Partem magis infeſtat* Arthritis, *quam* Ventriculum *&* Inteſtina, I. *Ut* Ventriculum *ingrediatur ea*, *duo requiruntur*; *primum*, *in Sanguine Miaſma fugitivum*; *deinde* Ventriculus, *ei recipiendo accommodatus*, II. *Quibus ille modis ſic accommodetur*: *Ex Cauſarum diverſitate magna*, *oritur* Anomalarium *diverſitas*, III. Arthritidis *in* Ventriculo *agentis Deſcriptio*, IV. *Quibus ſignis innoteſcat Natura ejus* Arthritica, V. *Senes ea plurimum urgentur. Autumno ſæpe incipit*, VI. *Ejus cum* Arthritide *Regulari Comparatio*, VII. Anomala *hic deſcribitur abſoluta*, VIII. *Ut ab Affectu diſtinguatur* Hypochondriaco, IX. *Perinde eſt, Materia per circuitum*, *an recta* Ventriculum *intret*, *& ſive* Fixæ, *ſive* Erraticæ Arthritidos *ſit Materia*: *Qui denique huic malo procliviores*, X. *Medendi Indicatio poſtulat* Ventriculum *allevari Purgatione*, *& in Artus* Arthritidos *amotione*: *Utriuſque Purgationis inſtituendæ ratio.* Vomitio, *ſi manet poſt Catharſin*, Laudano *compeſcenda*; XI. *Quibus auxiliis amoveatur* Arthritis, *quaque Arte tum expellatur*, *tum evocetur. Quæ hoc tempore Diæta. Si* Ventriculum Arthritis *repetat, quid faciendum. Hujus Methodi Utilitas. Prophylaxis*, XII.

Hiſtoria I. *In* Ventriculum *&* Inteſtina *irruens* Arthritis, *foras expulſa.*

Hiſt. II. Arthritis *idonea*, *Balneo Frigido in* Ventriculum, *& ea, quæ intus ſunt, repulſa.*

Hiſt. III. Recta Arthritis, *& in* Ventriculo Anomala, *ſe viciſſim excipientes, cum* Anomalæ *Curatione.*

Hiſt. IV. Arthritis *ſemel iterumque in* Ventriculo Anomala, *toties expulſa.*

Hiſt. V. Arthritis *iterum ac ſæpius in* Visceribus Anomala, *toties in* Artus *ablegata*, *cum* Anomalæ *Prophylaxi.*

Hiſt. VI. *Ex Plenitudine* Arthritis, *partim Recta, partim in* Ventriculo Anomala, *Purgantibus & Podagragogis allevata.*

Hiſt. VII. Arthritidem, *ex Animi perturbatione,* Anomalam, *in Viam ducunt* Ποδαγραγωγά.

Hiſt. VIII. Arthritis Vaga, *primo Partibus ex Contuſione læſis; deinde* Ventriculo *hærens, in Sanguinem reſorbetur; in Artus emittitur.*

Hiſt. IX. *Multum intereſſe, qua Tempeſtate laboret Æger hac* Anomala; *ad eamque removendam, tam* Externa, *quam* Interna *nonnunquam in Corpore validiſſimo requiri.*

Hiſt. X. *Cibi Faſtidium, & Aſthma, ex* Arthritide Ventriculum *infeſtante; ea expulſa, ſublata; ea denuo repulſa, recidiva.*

Hiſt. XI. *Ex* Arthritide, Cardialgia, *ut & alias* Ανορεξία, *per Catharticum, & Humores in* Artus *expellentia, feliciter curata.*

CAP. III.

De *Colica* Arthritica.

M*Orbus hic, gravis & frequens, una cum* Inteſtinis *Ventriculum premit,* ART. I. *Ejus Deſcriptio,* II. *Natura* Arthritica, III. *Diagnoſis,* IV. *Cauſæ remotiores externæ, quæ repellunt* Arthritidem, V. *Internæ,* Inteſtinorum *Imbecillitas, &c.* VI. *Ab aliis* Colicæ *Speciebus, ut diſtinguatur,* VII. *Ejus Differentiæ,* VIII. *Prognoſis,* IX. *In Curatione, de Phlebotome, de Vomitu deliberandum; deinde Purgatio inſtituenda. Tum* Podagram *expellentibus, una cum* Anticolicis, *utendum. Eorum Formulæ, & ſumendorum Methodus. Contra Spaſmos* Inteſtinorum *pertinaces Fotus, Linimentum, Enema. Quæ Dietæ ratio optima. Vinum utiliſſimum,* X. *Prophylaxis,* XI. *Morbus hic* Hippocrati *non incognitus,* XII.

Hiſtoria I. Colica Arthritica *male tractata, demum lethalis.*

Hiſt. II. Arthritis *Vaga,* Colicam *mentita, ad Regularem* Arthritida *reducitur; cum ejus Prophylaxi.*

Hiſt. III. Colica, *ex Quiete,* Arthritica, *in* Arthritida Regularem *verſa.*

Hiſt. IV. Colica *multarum Hebdomadum* Arthritica, *eadem methodo curata.*

Hiſt. V. Colica Arthritica, *Purgatione, &* Ποδαγραγωγοῖς, *ſublata.*

Hiſt. VI. Colica, *una cum Dolore Capitis,* Arthritica *plus ſemel allevata.*

Hiſt. VII. Arthritis, Inteſtina *ſæpe atrociſſime invadens, toties exturbata.*

Hiſt. VIII. Colica Arthritica, *cum* Paralyſi *ſuperveniente.*

CAP. IV.

De *Diarrhœa* Arthritica.

M*iaſma* Arthriticum *nonnunquam* Inteſtinis *infuſum, ea ſtimulat, donec Ano exterminatur,* ART. I. Diarrhœa *iſta ut dignoſcatur eſſe* Arthritica, II. *Cauſam Continentem, & proximam, tantummodo unam habet; initium, & exitus varios. Quæ per ſe accidit, non raro Salutaris: Quæ Pharmacis excitatur, ſi modum non excedat, utilis; ſin nimis pertinax fuerit, dubia,*

vel lethalis, III. *In priori*, *Naturæ relinquendum opus*, *niſi nimium excurrat* Diarrhœa; *tunc enim Aſtringentibus*, *at Cardiacis eget*: *Reliquæ vero morboſæ poſt tempus aliquod Lenientibus exprimendæ.* Diarrhœa *ſiſtenda*, *ſi à Purgantibus fiat*: *Si à Cruditatibus*, *Purgatione* (*altera*, *vel utraque*) *opus erit*; *deinde Reſtringentibus. In* Dyſenteriæ *periculo*, *Emulſum. Ad Prophylaxin* Alcohol Martis, *cum* Aquis Ferratis, IV.

Hiſtoria I. Diarrhœa *crebra*, *&* *Salutaris.*

Hiſt. II. Diarrhœa, *à Cathartico*, Arthritica, *opportune ſuppreſſa.*

Hiſt. III. Arthritis *vaga*, Inteſtina *occupans*, *ſolo externorum uſu evocata*, *&* Artubus *infixa.*

Hiſt. IV. *Cruditatibus orta* Diarrhœa Arthritica, *Medicinæ beneficio inhibita.*

Hiſt. V. Diarrhœa Arthritica *lethalis.*

Hiſt. VI. *Alia ejuſmodi.*

CAP. V.

De Dyſenteria Arthritica.

Tranſitio, I. *Miaſma* Arthriticum *aliquando* Inteſtina *mordet*, *exeditque Vaſa eorum exilia*, *Sanguinem vehentia*: *Unde* Dyſenteria, II. *Morbi hujus* ἦθ@, III. *Dependet is à Miaſmate prædicto in Sanguine renovato*, *idque conſtanti norma*, IV. *Inſultus ſæpe repetit*, *Paroxyſmis* Arthriticis, *ſi ſpectemus intervalla*, *reſpondentes. Nunc in Ulcus*, *nunc in Abſceſſum degenerat*, V. *Curatio*: *Sanguine profluente conquiaſcat Æger*: *Cardiaca non niſi caute adhibenda*: *Lingua Laudano ſuperillinatur. Potioni ſit Decoctum album.* Dyſenteria *hæc omnino Critica. Ad eam*, *ſi nimia fuerit*, *inhibendam Adſtringentia. Valet interdum Enema. Utentur* Acida. *Quæ conveniat Diæta. A* Dyſenteriæ *exquiſitæ Curatione*, *quantum hæc differat. In Prophylaxi valent* Aquæ Ferro *alteratæ.*

Hiſtoria I. *Teneſmum*, *&* Dyſenteriam *inferens* Arthritis, *omiſſo Externorum uſu lethalis.*

Hiſt. II. Dyſenteria Arthritica *in Abſceſſum migrans.*

CAP. VI.

De Abſceſſu *Inteſtinorum Arthritico.*

Ad Abſceſſum *inferendum Miaſma* Arthriticum *cum primis aptum*, I. *Ejus formandi ratio*, II. *Cauſæ ejus binæ*, *quarum altera dictum Miaſma è Sanguine expulſum*; *altera* Inteſtinorum *Imbecillitas*, III. *Hic* Abſceſſus *ſæpe magnus*; *in alimentari Fiſtula*, *creberrimus*, *ſæpe recidivus*, IV. *Si in* Ano *fuerit*, *eadem fere Curatio*, *quæ in* Abſceſſu Ani *genuino*; *ſi in* Fiſtulæ *ſuperiori parte*, *raro ante Puris Evacuationem ſentitur.* Dyſenteriæ *aliquando* ἐπιγίνεται. *Quæ*, *rupta Vomica*, *conveniat Curatura. Evacuato Pure*, *Balſamica*; *Venæſectio interdum prodeſt. Aqua ferrata*, *cum è Ferro præparatis*, *&* *reſtringentibus*, *&c.* προφυλάττοντα, V. *Veteres* Arthritici *Vitiis* Ani Arthriticis *affliguntur*, VI. Arthritis *in Viſceribus*, *à* Luciano *belle deſcripta*, VII.

Hiſtoria I. Abſceſſu *Inteſtinorum* Arthriticus *auſpicato ſanatus, recurrendo lethalis.*

Hiſt. II. Abſceſſus *Ani* Arthriticus, *feliciter curatus.*

Hiſt. *III. De Ani* Arthritica, *propter Aloëticum*, Inflammatione, *cum inſtante* Gangræna.

CAP. VII.

De Melancholia Arthritica,

TRanſitio, *I. Morbi hujus Mos, II. Dyſpepſia oritur. Ut ab* Arthritide Melancholica *diſtringuatur, III. Curatio Purgantibus*, (*ſed blandis*) *&* *Podagragogis peragenda: Quæ ratio Prophylaxeos, IV.*

Hiſtoria I. Melancholia, *propter* Arthritidis *Paroxyſmos minus idoneos.*

Hiſt. II. *Arthritis* Melancholico *Saluti.*

Hiſt. III. Melancholiam, *& Hydropa Arthriticum ſanat, arte comparata*, Arthritis *idonea.*

CAP. VIII.

De *Syncope* Arthritica.

TRranſitio, *I. Morbi ratio, II. Therapia requirit* Cardiaca, *admodum generoſa; Frictiones, interdum Vomitionem, eamque Vino movendam, III.*

Hiſtoria I. Syncope *Arthritica, foras abacta Hoſte, curata.*

Hiſt. II. *Alia Ejuſmodi.*

Hiſt. III. *Arthritide diu ignava & inerti, generata* Syncope, *illius Paroxyſmo regulari ſublata.*

CAP. IX.

De *Calculo Renum* Arthritico.

RAro *cuiquam unquam Morborum frequentius ſupervenit* Calculus, *quam Arthritidi; Eſtque vulgari* Renum Calculo, *Arthriticus perſimilis, I. Huic malo conferant mala Concoctio, & Lacteorum Ora nimis dehiſcentia, II. Eſt hic* Calculus, *Lapidis Calcarii cum Sale ſuo Calcario, vel Ochræ cum Sale Vitriolico, coitio, III. Ejuſdem plane Naturæ eſt cum* Tofo Arthritico, *IV. Ut à* Colica, *tum Exquiſita, quam* Arthritica *diſtringuatur, V. Si Paroxyſmus ſimul* Arthriticus *erit, nullus hic* Acidorum, Fotuum, *aut* Cataplaſmatum *uſus: Proſunt interdum* Paregorica. *Silente vero* Arthritide, *ſi quis hoc* Calculo *ægrotet, quæ Curatio.* Syrupi *Præparatio* Balſamici. *In Dyſuria* Calculo *ſuperveniente, juvant Opiata cum Diureticis juncta.* Dorſi Dolor *judicium* Calculi *æquivocum.*

Hiſtoria I. Calculo & Chiragræ *una concurrentibus, facta ſimul Medicina.*

Hiſt. II. *Adverſus* Calculum *Arthriticum Prophylaxis.*

Hiſt. III. Calculus *Arthriticus*, Vertigo *Arthritica*, & Arthritis *regularis ſe mutuo excipientes.*

CAP. X.

De *Aſthmate* Arthritico.

UNum *hoc Capite tractatum* Aſthma, *nimirum* Ἰδιοπαθικόν, ART. I. *Quanam hoc Affectu Corpora maxime*

 graven-

graventur, II. Cauſa Continens, Miaſma Arthriticum, *III. Cauſæ remotiores, IV.* Aſthmatis *hujus, &* Arthritidis *ratio inter ſe, naturam illius* Arthriticam *manifeſte probat, V. Eſt vel* Siccum, *vel* Humidum; *utriuſque Mos, VI. Virus* Arthriticum *Pituita involutum, Sputatione ejicitur; & quidem commode, VII. In* Aſthmate Sicco, *quodnam Morbi* Subjectum; *VIII.* Aſthma *interdum occurrit* Arthriticum; *ſine prævio* Arthritidis *Paroxyſmo, IX. Quæ in utroque* Aſthmate, *(tam humido, quam arido)* Πρόγνωσις, *X. Curatio tollit Impedimentum Reſpirandi, Venæſectione,* Purgatione, *Clyſteribus: Quæ* Sicco *propria; quæ* Humido *Therapia: Quid in Paroxyſmo faciendum; quid in Prophylaxin, XI.*

Hiſtoria I. *Adoleſcens, ab Arthritide* Aſthmaticus, *Empirici Narcotico peremptus.*

Hiſt. II. Aſthma *ſiccum, Arthriticum, Venæſectione & Cardiaco ſublatum.*

Hiſt. III. *Arthritidis in Paralyſin, &* Aſthma *Metamorphoſis.*

Hiſt. IV. *Arthritis in* Aſthma, *&* Hydropa *deſinens.*

Hiſt. V. Aſthma *cum Iliade Malorum, Arthritidos defectu Regularis, exortum.*

Hiſt. VI. Aſthmatis *Vultum induens Arthritis.*

Hiſt. VII. *Ab Arthritide repercuſſa* Pectoris externi *Oppreſſio, Spiritus impeditus.*

CAP. XI.

De Catarrho, Tuſſi, *&* Peripneumonia *Arthritica.*

HI *Affectus, quoniam ab eadem Cauſa eundem Locum aggravante fiunt, una hoc Capite tractantur, I. Quænam ii creberrime invadunt, quæque Corpora potiſſime laceſſunt, II.* Achores, *&* Catarrhi *Puerorum, qui* Arthriticis *orti ſunt Parentibus, haud immeri-to ſuſpecti, III.* Arthritidis *in* Pulmonem Μετάβασις *omnium certiſſima De minus certis quomodo judicandum, IV. Seniores ſæpe invadunt hæ* Anomaliæ, *& quæ de Cauſa,* V. *Sputi conſideratio, VI, Si Affectus* Arthritidi *Regulari apponuntur, VII.* Tuſſis *eorum omnium frequentiſſima. aliquando Regularis Paroxyſmi* Symptoma prænuntium, *VIII.* Tuſſim *interdum excipit* Hæmoptoe, *IX. Tempus horum Affectuum Autumnus; multum ad eos confert* Pulmonis *Imbecillitas,* X. *Ex Algore, vel Cardiacis* Peripneumonia *nonnunquam accedit,* XI. *Medendi Indicatio communis eſt, ut* Pulmo *quam citiſſime levetur: Ubi nihil adverſatur, prodeſt Venæſectio; maxime vero in* Peripneumonia: *In pleriſque Purgatio, ſed peculiari modo facienda: Tum* Ποδαγραγωγά, *cum* Anacatharticis *juncta. Horum Formulæ proferuntur. Ad prohibendam Sanguinis* Colliquationem *valet* Decoctum Corticis. *His ſuccedunt* Externa, *Arthritidem evellentia; quibus ſeveris, non niſi urgente neceſſitate, utendum eſt,* XII. *Ad* Prophylaxin, *aperiantur in Dorſo* Fonticuli: *Aëre aperto fruatur Æger; quibus, aliiſque hac in re, idoneis, aut prætermiſſis, aut perperam adhibitis, Æger* Φθίσει *opprimitur,* XIII. Peripneumoniæ *quæ* Arthriticæ *Curatio,* XIV. *Medicina iſthac [alia, quam Clariſſ.* Sydenhami*) defenditur,* XV.

Hiſtoria I. Tuſſis *Arthritica.*

Hiſt. II. Tuſſis *Paroxyſmi Arthritici* Symptoma prænuntium.

Hiſt. III. Sputatio *Arthritica, in extrema ætate nimia.*

Hiſt. IV. Anacatharſis *Arthritica Salutaris.*

Hiſt. V. Peripneumia *Arthritica.*

Hiſt. VI. Catarrhus, Aſthma, Tuſſis *Arthritica, per Humorum in* Artus Αντίσπασιν, *& deinde Evacuationem mitigata, ſublata.*

CAP. XII.

De Phthiſi *Arthritica.*

TRanſitio, I. *Morbi hujus* Ἦθος, II. *Ultimum ejus Stadium, cum Exquiſitæ* Phthiſeos *ultimo concordat. Homines natu provectiores [aliter, quam* Exquiſita Phthiſis] *aggreditur: Febris ejus Hectica, plerumque* Lenta, III. *Nunc ex* Arthritide *repercuſſa, hæc* Phthiſis *brevi tempore fit; alias non niſi ſpatio annorum aliquot*, IV. *Morbi Natura patet ex ejus* Γενεαλογίᾳ, V. *Curatio poſtulat, ut* Pulmo *allevetur. In principio valere poteſt* Phlebotome, *&* Catharſis. *Poſtea* Bechicis, *&* Ποδαγραγωγοῖς *utendum; & quidem eo uſque, quoad ſiverit a Febre periculum, & poſtulaverit* Arthritidis *Expulſio. Si* Febris *exardeat, quid fieri oporteat. Hiſce dies aliquot adhibitis, extra admoveantur* Arthritidem *educentia. Opiata, & Incraſſantia merito ſuſpecta*, VI. Prophylaxeos *ergo, maxime valent* Aquæ Ferratæ, *& Aër, præcipue Maritimus. Proſunt Artuum Fricationes, Fonticuli, Sorbitio Chocolata, Pectoralia; obſunt Catarrhi*, VII. Galenus *mentionem fecit hujuſmodi* Ῥεύματος *(ſcil.* Arthritici*) in* Pulmonibus, *Ægros ſæpe ſuffocantis*, VIII.

Hiſtoria I. Tuſſis *Arthritica lethalis.*

Hiſt. II. Phthiſis *Arthritica. Medicamentis Calidoribus ſæpe levata.*

Hiſt. III. Phthiſis *Arthritica, incipiens, curata.*

CAP. XIII.

De Angina *Arthritica.*

FEbricula *ad expellendum Miaſma* Arthriticum, *in Sanguine excitata, nonnunquam parit* Anginam, I. *Natura ejus* Arthritica, *ut detegatur*, II. *Quæ illa Corpora, & quas ob* προφάσεις *invadat uſitatiſſime*, III. *Diagnoſis*, IV. *Cum* Angina *exquiſita, ejus convenientia*, V. *Curatio vult, ut* Fauces, *quam primum alleventur, & quidem Methodo privata: Prodeſt interdum* Laryngotome, VI. *Uti nonnunquam* Acida: *Externa*, Arthritidem *educentia*, VIII.

Hiſtoria I. *Arthriticis* Fauces, *&* Artus *ſimul ſemelque occupans.*

Hiſt. II. Anginæ *Arthriticæ, ad* Abſceſ*ſum tendentis, in* Arthritida Regularem *Metamorphoſis.*

Hiſt. III. *Materia* Arthritica *partim* Abſceſſu Anginoſo, *partim per* Articulares Glandulas *expreſſa.*

Hiſt. IV. Arthritis *primum* Fauces, *deinde* Articulos *invadens.*

Hiſt. V. Anginæ Arthriticæ *auſpicato ſupervenit* Arthritis Regularis.

Hiſt. VI. Angina *&* Abſceſſus *Arthriticus cum* Arthritide *inſequenti, recta idonea.*

Hiſt. VII. *De* Arthritide *multos annos Erratica, tunc* Anginam *iterum, & ſæpius ſimulante; poſtremo* Regulari, *Fixa.*

CAP.

CAP. XIV.

De Capitis Dolore, *&* Vertigine *Arthritica.*

O*Bſcuri ſunt in* Capite *Partium uſus*, I. *Quos ſæpiſſime infeſtet* Dolor *hic* Arthriticus, II. *Ejus Mos*; *Signum eſt aliquando Paroxyſmi Regularis prænuntium*: *Ni tale fuerit, etſi in* Capite *Materia remanſerit*, Apoplexiam *introducit*, III. *Ut de ejus* ὑπάρξει *conſtet*; Dolor *hic interdum lenis, interdum pene ad Delirium uſque gravis*, IV. *Paroxyſmum aliquando Perfectum, aliquando interciſum excipit*, V. Vertiginis Arthriticæ *Comes fere individua, & tanquam Soror gemina eſt*, VI. Vertiginis *Arthriticæ* Subjectum *eſt Cogitandi Officina*: Cogitationis *ratio probabilis*: *Videtur eſſe quædam* Πνευματεργία, VII. *In* Vertigine *Spirituum* Fluctuationes *intertubantur*, VIII. *Spirituum* Ἴλιγγος *à* Cl. Williſio *propoſitus, in dubium vocatur. Rerum Externarum Imagines in Capite veræ, ut & in* Vertigine *falſæ, per iis Rebus diſſimilia fieri poſſunt*, IX. *Perturbantur Spiritus, vel ab alieno, a Sanguine accepto, hæc in penetralia ſe inſinuante*; *vel Externo aliquo Tubulos coarctante*, X. Vertigo *hæc in pleriſque, cum* Dolore Capitis *Arthritico concordat*: *Aut in* Paroxyſmum regularem, *aut in* Apoplexiam *migrare ſolet. Miaſma* Arthriticum Epilepſiæ *generandæ parum idoneum*, XI. *Horum Affectuum Curatio communis*; *tum etiam ſinguli propria. Balſamum* εὐώδης Cephalicum *Dris* Waterhouſe: *Emulſa, Narcotica, Oxyrrhodina, &c. quæ Materiam* Capiti *infigant, omnino fugienda.* Prophylaxis, XII.

Hiſtoria I. *Ab gnava Arthritide* Vertigo, *Sanguinis miſſione & Alvi ductione victa.*

Hiſt. II. Vertigo *Arthritica, Purgatione in* Podagram *mutata.*

Hiſt. III. Vertiginem, *& in* Capite Dolorem *faciens* Arthritis; *idque uſitate, Venæſectione & Purgatione toties in* Articulos *acta.*

Hiſt. IV. Capitis Dolor, *&* Vertigo *Arthritica ſæpe revertentes, ſimili Methodo curati.*

Hiſt. V. Cephalalgia *Arthritica, Phlebotome & Spiritu Volatili in* Podagram *verſa.*

Hiſt. VI. *Miaſma Arthriticum in* Caput *immiſſum*, Vertiginem *&* Dolorem *inferens, eo revulſum, & in* Artus *amandatum.*

Hiſt. VII. Cephalæa, *&* Vertigo *Arthritica, Medicina pari, cum Phœnigmis, ſublata.*

Hiſt. VIII. Vertiginis *Arthriticæ cum Spirituum depreſſione gravi, Curatio.*

Hiſt. IX. *Ex Arthritide* Vertiginoſus, *Victu nimis tenui depreſſus, interemptus.*

CAP. XV.

De Apoplexia *Arthritica.*

T*Ranſitio*, I. Apoplexiæ *hujus Mos, & Medicina propria*, II. *Moris iſtius explicatio*, III. *Morbi ex Symptomatum Ordine inveſtigatio*, IV. Subjectum *Cerebri Cortex*, V. *Cauſa continens, Vaſculorum in* Cerebri Cortice Dilatatio; *vel* Lentor *Sanguinis*; *vel Miaſma* Tubulos *ſubintrans*, Spirituſque *comminus aggreſſum*, VI. *Cauſæ* remotæ

VII. *Ex uno Miaſmate pendet* Arthritico, VIII. *Prognoſis*, IX. *Curatio propria.* X. *Prophylaxis*, XI. Apoplexiæ, *à Cauſa Arthritica*, Symptomaticæ *Curatio*, XII.

Hiſtoria I. *Vertigo Arthritica, cum impendente* Apoplexia.
Hiſt. II. *Arthritidi repercuſſæ ſuperveniens* Apoplexia.
Hiſt. III. Somnus, *ab Opiato profundus*; *ipſa propemodum Mors.*
Hiſt. IV. *Arthritis, ex* Acidorum *uſu gravior, in* Apoplexiam *deſinens* Symptomaticam.
Hiſt. V. Apoplexia Arthritica *feliciter curata.*
Hiſt. VI. Apoplexiæ *ut occurratur* Arthriticæ.

CAP. XVI.

De Paralyſi *Arthritica.*

M*Iaſma nunc in* Meditullii Tubulis *ſiſtit*; *unde* Apoplexia Idiopathica, I. *Sæpe ad* Tubulos Nervinos *propellitur*; *unde* Paralyſis Arthritica, II. *Fieri poteſt, vel a Materia* Viſcida, *vel a* Virulenta, III. *Cauſæ ejus remetiores*, IV. *Morbi εἶδος, pro ratione Partis affectæ, varium*, V. *Ejus Differentiæ*, VI. Typos *habet aliquando* Paralyſis Hyſterica, VII. *Prognoſis*, VIII. *Therapia peculiaris*, IX. *Prophylaxis*, X.

Hiſtoria I. *Cephalalgia Arthritica, cum* Paralyſi incipiente, *curata.*
Hiſt. II. Hemiplegia *Arthritica ſimili modo curata.*
Hiſt. III. Paralyſis *Arthritica, cum* Spaſmo Oris Cynico, *læthalis.*
Hiſt. IV. *Colica Arthritica in* Paralyſin *degenerans Arthriticam.*
Hiſt. V. *A Materia* Colicæ *Minoſa*, *primum* Arthritis, *& deinde* Paralyſis.
Hiſt. VI. *Ob* Arthritidem, *in* Nervos *inverſam*, Ἀφωνία.
Hiſt. VII. *Ex Morſu Canis, Arthritidis rectæ Silentium, Stupiditas*, Paralyſis, *Arthritide denuo facta Regulari, curata.*
Hiſt. VIII. Convulſiones, *ex Arthritide inverſa, univerſales, Arte Medica ſublatæ.*

CAP. XVII.

De Doloribus *in Corpore vagis, fixis; de* Ophthalmia; *de* Eryſipelate, *&* Achoribus *Arthriticis.*

T*Ranſitio*, I. *Horum quis Dolorum Mos: Rheumatiſmi nomine vulgo deliteſcunt* Vagi. Fixi *nunc quaſi Nephritici*; *nunc Oculos, Faciem, Aures occupat Miaſma, & Ophthalmian quandam, Eryſipelas, Achores inducit. Achores Arthritici vices aliquando tenent Arthritidos ſumme Regularis*, II. *Affectus hi, periculo magnam partem expertes, ad regularem Arthritida propius accedunt. A Trunci Ambitu rarius, quam ab Artubus, ad ea, quæ intus ſunt, transfertur Arthritis*, III. *Harum Anomalarum Medicina communis, propria. Nullus ob Achores excitandus Articularis Dolor: quod de una hac* Anomala *proponendum*, IV.

Hiſtoria. Achores, *ab Arthritide, in alio Corpore generati.*

CAP. XVIII.

De Epiphora, *&* Dolore Dentium *Arthritico.*

DE Dolore Dentium exquiſito *ſcripſit* Strobelbergerus, *I. Ejus Arthritici Mos & Natura, II. Quæ iſtorum Affectuum Medicina communis; quæ eorum ſingulo propria, III.* Hiſtoria. Dentium Dolor *Arthriticus.*

CAP. XIX.

Corollaria *continet, cum* Epilogo.

D*Iſſertationis ſumma, I. Hujuſmodi Medicinæ quæ neceſſitas;* Arthritis *raro occidit* Regularis, *raro niſi prius degenerans in* Anomalam *: ita vero creberrime, II. Siquis haſce* Anomalias, *Partium affectarum Morbos eſſe Vernaculos affirmaverit, noſtram hac de re Doctrinam minime convellet,* III. *Aliæ ſunt* Arthriticæ *minoris Ordinis* Anomaliæ, *propter obſcuritatem prætermiſſæ,* IV, V. *Epilogus.*

FINIS.